

AKDENİZ ÜNİVERSİTESİ
SOSYAL BİLİMLER ENSTİTÜSÜ

Burak TAKMER

LEX PORTORII PROVINCIAE LYCIAE:
LYKIA EYALETİ GÜMRÜK YASASI

Danışman
Prof. Dr. Mustafa ADAK

Eskiçağ Dilleri ve Kùltürleri Bölümü

Antalya, 2006

İÇİNDEKİLER

İÇİNDEKİLER.....	i
ŞEKİLLER VE TABLOLAR LİSTESİ	iv
KISALTMALAR LİSTESİ	v
ÖZET	vi
SUMMARY	viii
GİRİŞ.....	1
1 YAZIT	9
1.1 Tanım.....	9
1.2 Maiusculum.....	13
1.3 Minusculum.....	18
2 PARAGRAF YORUMU.....	23
2.1 <i>Praescriptum</i> : Yazıtın Tarihlenmesi.....	23
2.2 Yasa Metni.....	25
3 TARİHSEL YORUM.....	67
3.1 <i>Andriake</i>	67
3.2 <i>Cursus Honorum C. Licinii Muciani</i>	77
3.3 <i>Roma Portorium'u</i>	85
3.3.1 Tarihçe	85
3.3.2 Gümrük İdaresi	93
3.3.2.1 Gümrüğün Kiralanması.....	97
3.3.2.2 Gümrük Süreci ve Görevlileri.....	100
3.3.2.3 Gümrük Oranı	104
3.3.2.4 Kaçakçılık	107
3.3.2.5 Ticaret Malı Kısıtlamaları.....	107
3.3.2.6 Gümrük Muafiyeti	108
3.3.3 Gümrüğün Maliye Açısından Önemi.....	109

3.4	<i>Portorium Lyciensis</i>	112
3.4.1	Myra Yazıtı Işığında	113
3.4.1.1	Genel Değerlendirme	125
3.4.2	Kaunos Yazıtı Işığında.....	128
3.4.2.1	Genel Değerlendirme	142
3.4.3	Kaunos ve Myra Yazıtlarının Karşılaştırılması.....	144
3.4.3.1	<i>Demosionikos Nomos</i> (δημοσιωνικός νόμος).....	144
3.4.3.2	Vergi Mültezimleri (δημοσιώνης, τελώνης, μεμισθωμένοι).....	146
3.4.3.3	Çifte Vergilendirme: εικοστή ve τεσσαρακοστή için Yorum	147
3.4.3.4	Lykia Birliği'ne Ödenen Aidat	149
3.4.3.5	δημοσιώνιον ve ἐλλιμένιον	150
3.4.4	Andriake Yazıtı Işığında Son Değerlendirme	152
3.4.5	Anadolu'da Roma <i>Portorium</i> 'u: Ephesos Yazıtı ile Karşılaştırma	158
3.4.5.1	Yasanın Kapsamı	160
3.4.5.2	Çifte Vergilendirme	164
3.4.5.3	Gümrük Oranı	167
3.4.5.4	Sabit ve Azami Tarife	168
3.4.5.5	Vergi Muafiyeti.....	170
3.4.5.6	Yasadışı Uygulamalara Karşı Alınan Önlemler	174
3.5	Lykia Birliği ve <i>Portorium</i>	176
3.5.1	Tarihçe	176
3.5.2	Nero Dönemi'nde Eyaletin Politik Durumu.....	182
3.5.3	Andriake Gümrük Yazıtı ve <i>Koinon</i> 'un Finansmanına Dair.....	187
3.5.3.1	Gümrüğün Kiralanması Sürecinde Yetkili Organlar: <i>Arkhierosyne</i> (ἀρχιερωσύνη) <i>Grammateia</i> (γραμματεία) ve <i>Hypogrammateia</i> (ὑπογραμματεία).....	189
3.5.3.2	Gümrüğün <i>Fiscus</i> 'a Ödenmesiyle Yetkili Birlik Organı: <i>Arkhiphylakia</i> (ἀρχιφυλακεία).....	192
3.5.3.3	Kent Aidatının Birlik Kasasına Ödenmesiyle Yetkili Kent Organı : <i>Deka/eikosaprotia</i> (δεκα/εικοσαπρωτεία)	195
4	NERO'NUN EKONOMİ POLİTİKASI'NIN VERGİ REFORMU IŞIĞINDA DEĞERLENDİRİLMESİ	199
	SONUÇ	211
	KAYNAKÇA KISALTMALARI	217
	KAYNAKÇA	221
	ANTİK KAYNAK EDİSYONLARI	245
	EK-1 TESTIMONIA	256
	Ephesos Yazıtı.....	256
	Kaunos Yazıtı.....	271
	Myra Yazıtı	288
	Letoon Yazıtı.....	291

EK-2 YUNANCA-LATİNCE KARŞILAŞTIRMALI SÖZLÜK	295
EK-3 INDEX INSCRIPTIONIS ET VERBA CONCORDATA.....	297
ÖZGEÇMİŞ.....	356

ŞEKİLLER ve TABLOLAR LİSTESİ

Res. 1: Andriake'nin Konumu	1
Res. 2: Yazıt Taşıyıcısının Buluntu Konumu	9
Res. 3: Yazıt Taşıyıcısının Alt Profil Kesiti	10
Res. 4: Yazıt ve Taşıyıcısı	11
Res. 5: Yazıt.....	12
Res. 6: İlk Üç Satırın İstampajı.....	23
Res. 7: Lykia'nın Batı Sınırı Tarihsel Coğrafyası	31
Res. 8: <i>Stadiasmus Patarensis</i> Anıtı'na göre Batı Lykia'daki Yol Güzergahları.....	37
Res. 9: Eyalete Yeni Dahil Edilen Kentlerin Konumu	38
Res. 10: Harita Üzerinde Andriake ve Myra	67
Res. 11: İS 4-7. yy.'da Hacı Güzergahları	71
Res. 12: Myra Yazıtı	113
Res. 13: Kaunos Çeşme Binası'nın Restorasyon Öncesi Durumu	128
Res. 14: Kaunos Çeşme Binası Yazıtlı Blokları için Bean'in Restorasyon Önerisi	128
Res. 15: Kaunos Çeşme Binası'nın Önyüzü	130
Res. 16: Kaunos Çeşme Binası'nın Arkayüzü	131
Res. 17: Ephesos Yazıtı	256

KISALTMALAR LİSTESİ

A	Andriake Yazıtı
aş.	aşağıda
bak.	bakın
böl.	bölüm
ca.	<i>circa</i>
dn.	dipnot
d.	devamı
dd.	devamının devamı
E	Ephessos Yazıtı
ed.	<i>edit</i>
et al.	<i>et alii</i>
frag.	fragman
güz.	güzergah
İÖ	İsa'dan önce
İS	İsa'dan sonra
K	Kaunos Yazıtı
L	Letoon Yazıtı
Lat.	Latince
lev.	levha
loc. cit.	<i>locus citatus</i>
M	Myra Yazıtı
no.	numara
op. cit.	<i>opus citatum</i>
öz.	özellikle
res.	resim
str.	satır
s. v.	<i>sub voce</i>
yk.	yukarıda
Yun.	Eski Yunanca
yy.	yüzyıl

ÖZET

Yazıt 1999 yılında Anadolu Üniversitesi'nden bir araştırma ekibinin Bizans Dönemi yerleşimi üzerinde yürüttüğü yüzey araştırması sırasında, Myra'nın liman yerleşimi Andriake'de bulunmuştur. 87 satırdan oluşan yazıtın ilk 39 satırı oldukça tahrip olmuştur. Genel içeriğiyle yazıt, Roma Eyalet Yönetimi, Roma Hukuku ve Ekonomi Tarihi'nin yanı sıra Lykia'nın İmparatorluk Dönemi idari, sosyo-politik ve ekonomi tarihinin kavranışı açısından da son derece önemlidir.

C. Licinius Mucianus'un (Mucianus hakkında daha detaylı bilgi için bak.: aş. böl. 3.2) üçüncü satırda anılmış olması, tarihleme açısından temel oluşturmaktadır. C. Licinius Mucianus'un Lykia'daki valiliğine ilişkin veriler göz önüne alındığında yazıt İS 60-62/3 yılları arasında tarihlenebilmektedir. Bu tarihleme, yazıtın genel içeriğinin, Tacitus'un İS sonra 58 yılındaki olaylar arasında anlattığı Nero'nun vergi reformuna ilişkin aktarımlarına (Tac., Ann.13.51) Andriake yazıtında bire bir değinilmiş olması gerçeğiyle de doğrulanmaktadır.

Nero'nun *Vectigalia*'nın Toplanmasıyla İlişkili Reformları

Tacitus'un, yukarıda değinilen *Annales* adlı eserindeki pasajdan da anlaşıldığı gibi, Tacitus fermanın bütün içeriğini vermemiş (*alia admodum aequa*), kendini sadece en önemli gördüğü maddelerle sınırlamıştır. Tacitus tarafından verilen beş maddeden dördü Andriake Yazıtı'nda da anılmaktadır. Bunlar Tacitus tarafından verilen sırayla aşağıda listelenmiştir: a) Yasa maddelerinin kamuya teşhir zorunluluğu; b) Mültezimlerin dava dilekçeleri için getirilen süre kısıtlaması; c) Mültezimlere ilişkin davalara getirilen *cognitio extra ordinem*; d) Mültezimlerin yasadışı para taleplerinin önlenmesi.

İmparatorluk Dönemi'nde Lykia'daki Gümrük Düzenlemesi

Lykia'daki gümrük düzenlemesine ilişkin bilgiler Myra ve Kaunos yazıtları aracılığıyla elde edilmektedir. Andriake Yazıtı bu bilgileri artık daha da netleştirmektedir. Myra Yazıtı'ndan elde edilen bilgiye göre Roma, gümrüğün toplanmasını Lykia Birliği'ne bırakmıştır. Birlik ise bir yandan çıkış vergisini kendisi toplarken diğer yandan kendi pazarlarında satılan malların giriş vergisini toplama işini kentlere bırakmış ve bunun karşılığında onlardan yıllık olarak aidat toplamıştır. Marek tarafından yeniden değerlendirilen Kaunos Yazıtı'ndan elde edilen veriler de bu tabloyla tamamen uyum içindedir.

Lykia'daki gümrüğün toplanmasına ilişkin hükümler, Myra ve Kaunos yazıtlarının her ikisinde de anılan *demosionikos nomos* uyarınca düzenlenmiştir. Wörle'ye göre, söz konusu *demosionikos nomos* Lykia Birliği'nin, büyük olasılıkla Roma tarafından belirlenen gümrük yasası olmalıdır. Andriake Yazıtı, Lykia Birliği'nin Roma tarafından yasalaştırılan gümrük yasası için kesin kanıtı sunmaktadır. Birlik, hem kendi topladığı çıkış gümrüğünden hem de kentlerin kendisine yıllık olarak ödediği aidatlardan elde ettiği geliri sonunda Roma ile hesaplamakta ve imparatorluk kasasına yıllık olarak 100.000 *denaria* ödemektedir. Bunun dışında, söz konusu üç belge (Myra, Kaunos ve Andriake yazıtları) Lykia Birliği'nin gümrük vergilerini kendi adına ve bizzat kendi organları aracılığıyla topladığını göstermektedir. Bununla birlikte, Lykia'daki Roma Dönemi gümrük uygulamalarının ortaya koyduğu bu resim, Roma *portorium*'una ilişkin genel düzenlemelerle uyuşmamaktadır. Gümrük vergilerinin toplanmasına dair Lykia'daki bu özel form ancak, Helenistik Dönem'e kadar geri giden öncel uygulamaların Roma tarafından devralınmış olabileceği kabulüyle anlaşılabilir olmaktadır.

SUMMARY

The customs inscription was found in 1999 by the research team of the Anadolu University investigating the settlement pattern throughout the Byzantine Age in the Lycian harbor town Andriace, c. 10 km southwest of Myra. The inscription, which has a length of 87 lines, is only partly preserved. The first 39 lines are hardly legible because of the weathering of the stone. The content of this inscription concern a very complex subject matter related to the history of the Roman provincial administration, the history of law and the history of economy, which should be studied in close connection with the economic and administrative history of Lycia during the Roman Imperial period.

A basis for the dating of this inscription is provided by the mention of C. Licinius Mucianus (L. 3), who was already known as governor of Lycia under Nero. Taking into account the the informations about the governorship of C. Licinius Mucianus in Lycia the inscription should be dated between 60 and 62/3. Such a dating can also be confirmed by the fact that the content of the inscription corresponds exactly to the tax reform of Nero, which is mentioned by Tacitus (Tac., Ann.13.51) together with other events of the year 58.

The reform edict of Nero concerning the levying of vectigal

As can be inferred from the above mentioned passage in the Annales of Tacitus, he does not give the full content of the edict (*alia admodum aequa*), but limits himself only to the clauses, which according to his opinion were the most important. Four of the five clauses which were given by Tacitus, are also mentioned in the inscription from Andriake. These are listed below as in the order given by Tacitus: a) the obligation to publish the tax regulations; b) time restriction for complaints of the *publicani*; c) the introduction of the *extraordinaria cognitio* for lawsuits of *publicani*; d) the abolition of unlawful surcharges and charges.

The organisation of customs in Lycia in the Roman Imperial period

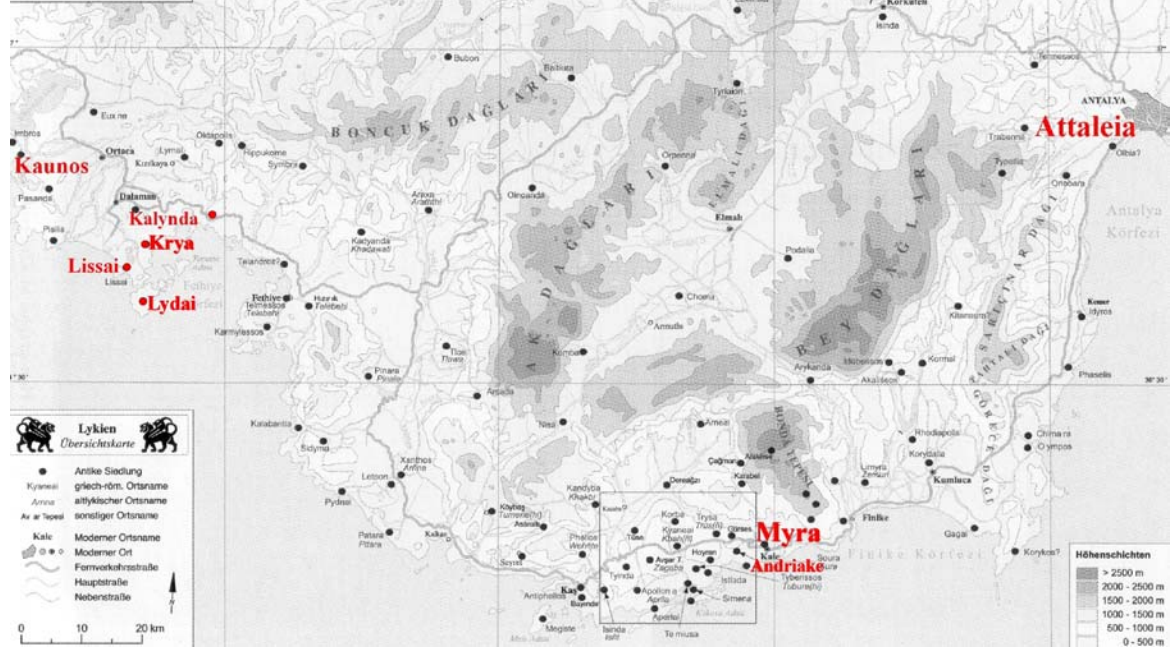
Information concerning the organisation of customs in Lycia is provided by the inscriptions of Myra and Caunus; the customs inscription from Andriace now makes this information clearer. According to the customs inscription from Myra Rome left the levying of customs up to the Lycian Koinon. The Koinon, on one hand levied the export dues itself, on the other hand left the levying of a part of these revenues up to the cities and was

satisfied for this with a flat rate. The evidence obtained from the customs inscription of Caunus, which has recently been interpreted by Marek, is in accordance with this procedure.

The regulations concerning the levying of customs dues in Lycia were organised by the *demosionikos nomos* which is mentioned in both inscriptions from Myra and Caunus. According to Wörle, this was the customs law of the Lycian Koinon, which must have been composed most probably in Rome. The inscription from Andriace now provides the evidence for such a customs law of the Lycian Koinon which was legislated by Rome. According to this evidence, the Koinon was obliged to settle the revenues with Rome, which it profited both from the export dues levied by itself and from the fees paid by the member cities for the right of levying import dues on their own markets, and paid annually 100.000 *denaria* to the imperial *fiscus*. In addition to this, these three documents (from Myra, Caunus and Andriace) show, that the Lycian Koinon collected the customs for its own treasury directly and with its own instruments. However, this picture does not correspond to the general organisation of *portorium* within the Roman Empire. This particular form of collecting customs dues in Lycia can only be understood when one accepts that a predecessor customs system going back to the Hellenistic period was taken over by Rome.

GİRİŞ

Yazıt 1999 yılında Anadolu Üniversitesi'nden bir araştırma ekibinin Bizans Dönemi yerleşimi üzerinde yürüttüğü yüzey araştırması sırasında, Myra'nın liman yerleşimi Andriake'de bulunmuştur.

Res. 1: Andriake'nin Konumu [M.Giorgieri et al. (Ed.), Licia e Lidia prima dell' Ellenizzazione. Atti del Convegno internazionale Roma, 11 - 12 ottobre 1999 (Roma 2003) Lev. 21'den]

Myra'nın yaklaşık 10 km. güneybatısında yer alan Andriake, Akdeniz'de seyreden doğu-batı güzergahı üzerindeki en önemli limanlardan biridir. Nitekim, İmparatorluk Dönemi'nde Patara ile birlikte Roma'nın Mısır'dan yaptığı hububat ticaretinin koruma amaçlı, önemli limanlarından biridir. Her iki kentte Hadrian Dönemi'nde inşa edilen iki *granaria* bunun en önemli göstergelerindedir (Andriake limanı hakkında daha detaylı bilgi için bak.: aş. böl. 3.1). Andriake limanının bu önemi, Lykia Birliği Gümrük Yasası'nı içeren yazıtın neden buraya dikilmiş olduğunu açıklamaktadır. Söz konusu yasa metninin bir kopyasının, eyalet başkenti olan Patara'da¹ da dikilmiş olması muhtemeldir.

¹ Patara'nın eyaletin başkenti oluşu hakkında bak.: Şahin-Adak, Stadiasmus Patarensis, 121; Hensch, Caput Provinciarum, s. v. Patara.

Yazıt taşıyıcısının, *granarium*'un ve purpur işliğinin hemen yakınında, liman caddesi kenarında bulunmuş olması *in-situ* bir konuma işaret etmektedir. 87 satırdan oluşan yazıtın ilk 39 satırı oldukça tahrip olduğundan, bu satırlar üzerinde kesin değerlendirme yapılamamaktadır. Bununla birlikte yazıtın genel içeriği, onun Lykia Eyaleti Gümrük Yasası'nı içerdiğini kesinleştirmektedir. Bu içeriğiyle yazıt Roma Eyalet Yönetimi, Roma Hukuku ve Ekonomi Tarihi'nin yanı sıra Lykia'nın İmparatorluk Dönemi idari, sosyo-politik ve ekonomi tarihinin kavranışı açısından da son derece önemlidir.

Daha önce de belirtildiği gibi ilk 39 satırdan anlamlı bir bütün elde edilememiş olmakla birlikte metin aşağıdaki paragraflara bölünebilmektedir:

Str. 1-4: *Praescriptum*

- § 1 (Str. 4-22): Özel Gümrüğe Tabi Mallar (purpur, safran, zift, zeytinyağı, incir ve olasılıkla balık)
- § 2 (Str. 22-31): Eyalete Yeni Dahil Edilen Kentlerin Durumu (Kaunos, Kalynda, Lissai, Lydai)
- § 3 (Str. 32-39): Mal ve Değer Bildirimi Zorunluluğu (*professio et aestimatio*)
- § 4 (Str. 39-41): Ağırlık ve Sayı Bildirimi
- § 5 (Str. 41-45): İç Kısımdaki Malların Beyanı (*professio mediterrea*)
- § 6 (Str. 45-48): Eksik Beyan ya da Gümrükten Vergi Kaçırma (*defraudatio*)
- § 7 (Str. 48-54): Haciz ve Teminata El Koyma Hakkı (*commissum et pignoris capio*)
- § 8 (Str. 54-56): Mültezimlerin Uğradıkları Zararın Tazmini (*compensatio pro publicanibus*)
- § 9 (Str. 56-58): Teminat Verme Zorunluluğu (*pignoris datio*)
- § 10 (Str. 58-62): ***Edictum Neronis (3)***: Mültezimlere İlişkin Davalara getirilen *cognitio extra ordinem*
- § 11 (Str. 62-64): İki Katını Ödeme Cezası (*poena dupli*)
- § 12 (Str. 64-66): Teminatın Kaldırılması (*pignoris solutio*)
- § 13 (Str. 67-69): İçeriği Açık Olmayan Koşullar
- § 14 (Str. 69-71): ***Edictum Neronis (2)***: Mültezimlerin Dava Dilekçeleri için Süre Kısıtlaması – (*ommissae petitiones non ultra annum resumendae sunt*)
- § 15 (Str. 71-75): ***Edictum Neronis (4)***: *Demosiones*'in Yasadışı Para Taleplerinin Önlenmesi – (*proscriptio contra illicitas exactiones publicanorum*)
- § 16 (Str. 75-79): Kira Süresi, Kefil ve İpotekler (*lustrum locationis et praedium praediis*)
- § 17 (Str. 79-83): Kira Bedeli ve Ödeme Süreci (*pretium locationis*)
- § 18 (Str. 83): *Demosiones*'in Yardımcısına İlişkin Hükümler (*iudicium de familiaribus publicani*)
- § 19 (Str. 83-87): ***Edictum Neronis (1)***: Yasanın Teşhir Zorunluluğu – (*lex proscriptenda est*)

Yazıtın baş kısımları büyük oranda zarar gördüğünden, *praescriptum* kısmı için anlamlı bir içerik elde etmek mümkün olmasa da, Nero Dönemi'nde Lykia Eyaleti valisi olduğu bilinen C. Licinius Mucianus'un (Mucianus hakkında daha detaylı bilgi için bak.: aş. böl. 3.2) üçüncü satırda anılmış olması, tarihleme açısından temel oluşturmaktadır. Buna göre, yazıt İS 60-63 yılları arasına tarihlendirilebilmektedir (tarihleme hususunda daha detaylı bilgi için bak.: aş. böl. 2.1).

Andriake Yazıtı'nın bulunuşundan önce, Anadolu'daki Roma *portorium*'u hakkında bilgi veren birkaç önemli epigrafik belge bilinmekteydi:

1. **Ephesos'tan *Triumvir*'lik Dömemi'ne ait 3 adet *senatus consulta*'nın imparator Traianus tarafından yeniden yayınlanması:** Burada eğitimci (*paideutes*), sofist ve hekimlere gümrük vergisi muafiyeti tanınmaktadır [D. Knibbe, "Quandocumque quis trium virorum rei publicae constituendaeEin neuer Text aus Ephesos", ZPE 44, 1981, 1-10; K. Bringman, "Edikt der Triumvirn oder Senatsbeschluss? Zu einem Neufund aus Ephesos", EA 2, 1983, 47-75; SEG 31, 952].
2. **Ephesos Yazıtı²:** [H. Engelmann – D. Knibbe, "Das Monumentum Ephesenum. Ein Vorbericht.", EA 8 1986, 19-32; H. Engelmann - Knibbe, "Zollgesetz von Ephesos", EA 14, 1989; A. Bérenger, "La commission financière extraordinaire de 62 ap. J.-C.", MEFRA 105.1, 1993, 75-101; S. Carrelli, "Dogane, merci e prezzi nella nuova iscrizione di Efeso", RIN 98, 1997, 123-137; S. Carrelli, "Alcuna Osservazioni sul Portorium Asiae", Studi ellenistici 8, 1996, 175-89; M. Dreher, "Das Monumentum Ephesenum und das römische Zollwesen", MBAH XVI 2, 1997, 79-96; M. Dreher, "Die lex portorii Asiae und der Zollbezirk Asia", EA 26, 1996, 111-28; W. Eck, "Cn. Calpurnius Piso, cos.ord. 7 v.Chr. und die lex portorii provinciae Asiae" EA 15, 1990, 139-146; M. Heil, "Einige Bemerkungen zum Zollgesetz aus Ephesos" EA 17, 1991, 9-18; D. Knibbe, "Legum dicendarum in locandis uectigalibus omnis potestas", JÖAI 58, 1988, 129-34; D. Knibbe, "Lex Portorii Asiae. Versuch einer Wiedergewinnung de lateinischen Originaltextes des Zollgesetzes der römischen Provinz Asia (NOMOS ΤΕΛΟΥΣ ΑΣΙΑΣ)", JÖAI 69, 2000, 147-73; N. Lewis, "Three Textual Notes on the New Monumentum Ephesenum", ZPE 107, 1995, 248; N. Lewis, N., "On roman imperial promulgations in greek", Scripta Classica Israelitica 15, 1996, 208-

² Bak.: aş. böl. 3.4.5.

211; L. Maganzani, “I poteri di autotutela dei publicani nella *Lex portus Asiae*”, MEP 3, 2000, 129-35; B. C. McGing, “The Ephesian Customs Law and the Third Mithradatic War”, ZPE 109, 1995, 283-88; R. Merkelbach, *Hat der Bithynische Erbfolgekrieg im Jahr 74 oder 73 begonnen?*, in ZPE 81 (1990), 97-100; G. D. Merola, “Il Monumentum Ephesenum e l’organizzazione territoriale delle regioni asiatiche”, MEFRA 108.1, 1996, 263-97; G. D. Merola, G. D., *Autonomia locale – governo imperiale. Fiscalità e amministrazione nelle province asiatiche* (Bari 2001) 199-231; C. Nicolet, “L’a propos de règlement douanier d’Asie. Demosionia et les prétendus quinque publica Asiae”, CRAI 1990, 675-98; C. Nicolet, “Le Monumentum Ephesenum et la delimitation du portorium d’Asie”, MEFRA 105.2, 1993, 929-59; C. Nicolet, “Le Monumentum Ephesenum, la loi Terentia-Cassia et les dîmes d’Asie”, MEFRA 111.1, 1999, 191-215; C. Nicolet, “Le Monumentum Ephesenum et les dîmes d’Asie”, BCH 115, 1991, 465-480; O. Salomies, “Zu einigen Stellen im Zollgesetz der Provinz Asia”, ZPE 86, 1991, 184-6; C. Schäfer, “Zur ΣΦΡΑΓΙΣ von Sklaven in der lex portorii provinciae Asiae”, ZPE 86, 1991, 193-8; H. Solin, “Zum Zollgesetz der Provinz Asia”, ZPE 86, 1991, 183; T. Spagnuolo Vigorita, “*Lex portus Asiae*. Un nuovo documento sull’appalto delle imposte, Convegno”, şurada: I rapporti contrattuali con la pubblica amministrazione nell’esperienza storico-giuridica, Torino, 17-19 ottobre 1994 (Napoli 1996) 3-74; T. Spagnuolo Vigorita, “Il Monumentum Ephesenum e l’appalto del dazio asiatico. Con qualche osservazione sulle città privilegiate”, *Ciudades Privilegiadas en el Occidente Romano*, Disputación de Sevilla (Seville 1999) 187-206; H. Wankel, “Zum Zollgesetz der Provinz Asia section 1”, ZPE 85, 1991, 40; SEG 39, 1989, 1180; SEG 43, 1993, 752; SEG 44, 1994, 928; AE 1989, 681; AE 1991, 1501.

3. **Kaunos Yaziti**³: G. E. Bean, “Notes and Inscriptions from Caunus”, JHS 74, 1954, 87-105 no. 38; H. Brandt, “Die Zollinschriften von Myra und Kaunos und ein neues Zeugnis aus Xanthos”, EA 10, 1987, 91-95; G. Purpura, “Il regolamento dogonale di Cauno e la lex Rhodia in D. 14, 2, 9”, ASGP 38, 1985, 273-331; H. W. Pleket, H. W., “Note on a Custom-Law from Caunus”, Mnemosyne 11, 1958, 128-35; J. France, “Les revenus douaniers des communautés municipales dans le monde romain (République et Haut-Empire)”, şurada: École française et Università di Roma La Sapienza, *Il capitale delle entrate nelle finanze municipali in Occidente ed in Oriente*, Actes de la

³ Bak.: aş. böl. 3.4.2.

Xe Rencontre franco-italienne sur l'épigraphie du monde romain, Rome, 27-29 Mai 1996 (CÉFR 25, Rome 1999) 103-5; H. Schwarz, Soll oder Haben. Die Finanzwirtschaft kleinasiatischer Städte in der Römischen Kaiserzeit am Beispiel von Bithynien, Lykien und Ephesos (29 v. Chr. - 284 n. Chr.) (Bonn 2001) 385-395; *SEG* 14, 639; *SEG* 31, 1316; *SEG* 33, 1182; *BE* 1956, 274; *BE* 1982, 384.

4. **Myra Yazıtı**⁴: M. Wörrle, "Zwei neue griechischen Inschriften aus Myra", şurada: J. Borchhardt (ed.), *Myra. Eine lykische Metropole in antiker und byzantinischer Zeit* (Berlin 1975) 286-300; H. Engelmann, "Die Zollinschrift von Myra", *ZPE* 59, 1985, 113-19; H. Brandt, "Die Zollinschriften von Myra und Kaunos und ein neues Zeugnis aus Xanthos", *EA* 10, 1987, 91-95; M. Wörrle, *Stadt und Fest im kaiserzeitlichen Kleinasien*, *Vestigia* 39 (München 1988), 213; H. Schwarz, Soll oder Haben. Die Finanzwirtschaft kleinasiatischer Städte in der Römischen Kaiserzeit am Beispiel von Bithynien, Lykien und Ephesos (29 v. Chr. - 284 n. Chr.) (Bonn 2001) 395-401; H. Schwarz, "Anmerkungen zu der Zollinschrift aus Myra", *EA* 33, 2001, 15-38; T. Marksteiner – M. Wörrle, "Ein Altar für Kaiser Claudius auf dem Bonda tepesi zwischen Myra und Limyra", *Chiron* 32 2002, 562 dn. 60; M. Wörrle – W. Wurster, "Dereköy: Eine befestigte Siedlung im nordwestlichen Lykien und die Reform ihres dörflichen Zeuskultes", *Chiron* 27, 1997, 449 dn. 254 ve 251 dn. 267; *SEG* 35, 1439; *AE* 1976, 674.
5. **Letoon Yazıtı**: A. Balland, *FdX VII: Inscriptions d'époque Impériale du Létôon* (Paris 1981) 260-6 no: 86; H. Brandt, "Die Zollinschriften von Myra und Kaunos und ein neues Zeugnis aus Xanthos", *EA* 10, 1987, 91-95; C. P. Jones, "Book Review of A. Balland, *Inscriptions d'époque impériale du Létôon. FdX 7 (1981)*", *Phoenix* 37, 1983, 71-4; H. Schwarz, Soll oder Haben. Die Finanzwirtschaft kleinasiatischer Städte in der Römischen Kaiserzeit am Beispiel von Bithynien, Lykien und Ephesos (29 v. Chr. - 284 n. Chr.) (Bonn 2001) 394d.
6. **Lex Antonio de Termessibus**: M. H. Crawford, *Roman Statutes I* (London 1996) 331-40 no. 19 str. 31-6; P. F. Girard – H. Senn, *Les lois des Romains* (Naples 1977) 144-147 no. 12; Magie, *Roman Rule in Asia Minor II*, 1176 dn. 34; J. – L. Ferrary, "La Lex Antonia de Termessibus", *Athenaeum* 63, 1985, 419-457; A. V. Çelgin, *Termessos Tarihi* (İstanbul 1997) 113-117; *CIL* I², 2 589 = *ILS*, 38 = *Bruns*, *Fontes*

⁴ Bak.: aş. böl. 3.4.1.

Iuris Romani, 14 = FIRA I, no. 11 = Abbott-Johnson, Municipal Administration, 279dd no. 19.

Roma *portorium*'una ilişkin Anadolu'da ele geçmiş yedi yazıttan dördünün (Andriake Yazıtı ile birlikte) Lykia'da bulunmuş olması konunun daha iyi anlaşılması açısından büyük bir şanstır. Lykia'da bulunmuş söz konusu yazıtların birbirleriyle yakından ilişkili olduklarında şüphe yoktur. Kaunos, Myra ve Letoon yazıtları arasındaki bağlantılar H. Brandt tarafından zaten ele alınmıştır. Bu değerlendirme Brandt'ı, Wörrle'nin düşüncelerine karşı çıkarak belli durumlarda gümrük hakkını üye kentlere devredebilen Lykia Birliği'nin her halükarda bir gümrük birliğini temsil ettiği düşüncesine götürmüştür⁵.

Myra Yazıtı, ilk editörü olan Wörrle tarafından Hadrianus Dönemi'ne tarihlenmektedir⁶. Yazıtın içeriği hakkında, geniş kapsamlı yorumlarında Wörrle, Lykia'daki Roma *portorium*'unun kentin ve Birlik'in mültezimleri üzerinden kent ve Birlik kasasına aktığını düşünmektedir. Birlik, kendi teritoryumu içinde satılan yabancı dışalım ürünlerden gümrük toplama hakkını tanıdığı kentten bu hak karşılığında aldığı yıllık aidat ücretinin yanında kendi mültezimlerinin topladığı çıkış vergisinden elde ettiği gelirleri sonunda *fiscus* ile hesaplaşmaktadır. Bu saptamanın ardından, Lykia'daki gümrük toplama sürecinin Roma *portorium*'una ilişkin genel uygulamadan farklılık gösterdiğini ekleyerek, burada Helenistik Dönem'e kadar geri giden gümrük uygulamalarının Roma tarafından devralınmasının söz konusu olduğu sonucuna varmaktadır⁷. Bunun dışında Wörrle, yazıt (str. 12d) Myra'dan Lykia'nın diğer kentlerine yapılan ihracat için gümrük alındığını belgelediği için, Lykia'yı serbest ticaret bölgesi olarak görmenin mümkün olmadığını düşünmektedir⁸.

Wörrle tarafından ileri sürülen gümrük sisteminin Lykia'nın kendi ticareti ve sanayisini teşvik etmediğini düşünen Engelmann⁹ ve son olarak Schwarz¹⁰, bu görüşe karşı çıkarak Lykia'daki gümrük sistemine dair tartışmadaki yerlerini almışlardır. Schwarz'a göre, Myra yazıtı Lykia'da Roma *portorium*'undan bahsedebilmek için ne bir temel ne de bir dayanak noktası sunmaktadır. Buna göre Schwarz, yazıtın içeriği hakkında, bunun gümrük bölgesin-

⁵ Brandt, Zöllinschriften, 91.

⁶ Yazıtın İS 2. yy.'a tarihlenmesi hakkında bak.: Wörrle, Regelungen von Zollfragen, 287.

⁷ Wörrle, op. cit., 296d.

⁸ Wörrle, op. cit., 298 dn. 790.

⁹ Engelmann, Zöllinschrift von Myra, 114d.

¹⁰ Schwarz, Zöllinschrift aus Myra, 15dd.

de vergi beyi olan Lykia Birliği ile kendi teritoryumu içindeki verginin ecesi olan Myra kenti arasında varılan anlaşmayı yansıtan bir metin olmasından başka bir şey söylenemeyeceği sonucuna varmaktadır¹¹. (Bu konu hakkında daha detaylı bilgi için bak.: aş. böl. 3.4.1).

Bu arada C. Marek, Kaunos Yazıtı'nı yeniden ele alarak hem ilk editörü G. E. Bean'in göremediği yeni okumalara ulaşmış; hem de yazıtın yorumlanması açısından oldukça önemli tamamlama önerilerinde bulunmuřtur¹². Bu şekilde varılan önemli sonuçlardan biri yazıtın G. E. Bean'in düşünmüş olduğu gibi İS 1. yy.'a değil; tıpkı Myra yazıtı gibi, Hadrianus Dönemi'ne tarihlenmesidir. Yazıtta *lykiarkhia*'nın *eponymos* memuriyet olarak geçmesi, Kaunos'un en azından Hadrianus Dönemi'nde, daha önce H. Engelmann'ın düşünmüş olduğu gibi Asia Eyaleti gümrük bölgesi içinde deđil¹³; Lykia Birliği'nin gümrük sınırları içinde kaldığını göstermektedir. Myra Yazıtı'na ilişkin tartışmalarla birlikte, C. Marek'in ulaşmış olduğu yeni sonuçlar Andriake Yazıtı'nın ve Lykia'daki gümrük uygulamasının daha iyi kavranması açısından da oldukça önemlidir. Myra ve Kaunos yazıtlarının karşılaştırılmasından elde edilen sonuçlar Andriake Yazıtı'nın içerdii verilerle artık kesin bir şekilde aydınlatılmakta ve Lykia'daki Roma *portorium*'unun örgütleniş ve işleyiş biçimi net bir şekilde ortaya konabilmektedir (Bu konu hakkında daha detaylı bilgi için bak.: aş. böl. 3.4.4).

1976 yılında bulunan ve H. Engelmann ve D. Knibbe tarafından 1986 yılında ön rapor içerikli yayının¹⁴ ardından 1989 yılında bütün kapsamıyla birlikte yayınlanan¹⁵ Ephesos Yazıtı Nero Dönemi'ne tarihlenmektedir. Bu önemli epigrafik belge, genel olarak Roma gümrüğünün toplanması ve kiralanması sistemi hakkındaki oldukça eksik olan bilgileri (Roma *portorium*'u hakkında genel bir değerlendirme için bak.: aş. böl. 3.3) bir hayli arttırmıştır. Bu nedenle, Ephesos Yazıtı kısaca değerlendirilerek, Andriake Yazıtı ile benzerlik ve farklılık gösteren durumların tespit edilmesi özelde Anadolu Roma *portorium*'unun genelde deyse Roma gümrük sisteminin kavranması açısından yararlı olacaktır (Bu hususta bak.: aş. böl. 3.4.5).

Nero Dönemi'ne tarihlenen Andriake Yazıtı da diğer gümrük yazıtları gibi İmparatorluk Dönemi'nde Lykia Ekonomisi ve Lykia Birliği'nin idari yapısı hakkında değerli bilgiler içe-

¹¹ Schwarz, Zöllinschrift aus Myra, 37.

¹² Bu vesileyle henüz yayınlanmamış sonuçlarımı paylaşan C. Marek'e teşekkürlerimi sunarım.

¹³ Engelmann-Knibbe, Zöllgesetz, 69d. §9.

¹⁴ Engelmann-Knibbe, Vorbericht, 19-32.

¹⁵ Engelmann-Knibbe, Zöllgesetz.

mektedir. Söz konusu yazıt aracılığıyla Nero'nun İS 58 yılındaki Vergi reformuna ilişkin fermanının içeriğine (bu hususta bak.: aş. böl. 4) ; Lykia'daki Roma *portorium*'unun Lykia Birliği aracılığıyla kiralanması ve toplanması sürecine; Lykia Birliği'nin idari yapısı ve kurumlarıyla Birlik'in ve üye kentlerin finansmanına (bu hususta bak.: aş. böl. 3.5.3); Kaunos, Kalynda, Lissai ve olasılıkla Lydai gibi eyalete dahil edilen yeni kent ya da bölgelerin konumuna (bu hususta bak.: aş. böl. 2.2 § 2) ve Lykia'nın başat gelir kaynaklarına (purpur¹⁶, katı katran¹⁷, safran¹⁸, zeytinyağı¹⁹, incir ve balık²⁰; bu hususta bak.: aş. böl. 2.2 § 1) dair önemli bilgiler elde edilmektedir.

¹⁶ Str. 4 κ[ο]γχυλίων τῶν ἸΕΑΙΩ[. .]NH

¹⁷ Str. 7: πίσηςς ξη[ρᾶ]ς

¹⁸ Str. 42: ἐν μεσογείᾳ [ᾠ]γούμενος κρόκον; Str. 47: τὸ [τέ]λος ἔξω κρόκου διὰ τὸ π[ρό]στ[ει]μον

¹⁹ Str. 21: ἐλαίων ὑπὲρ ἑκάστου ἄσάρ[ι]α

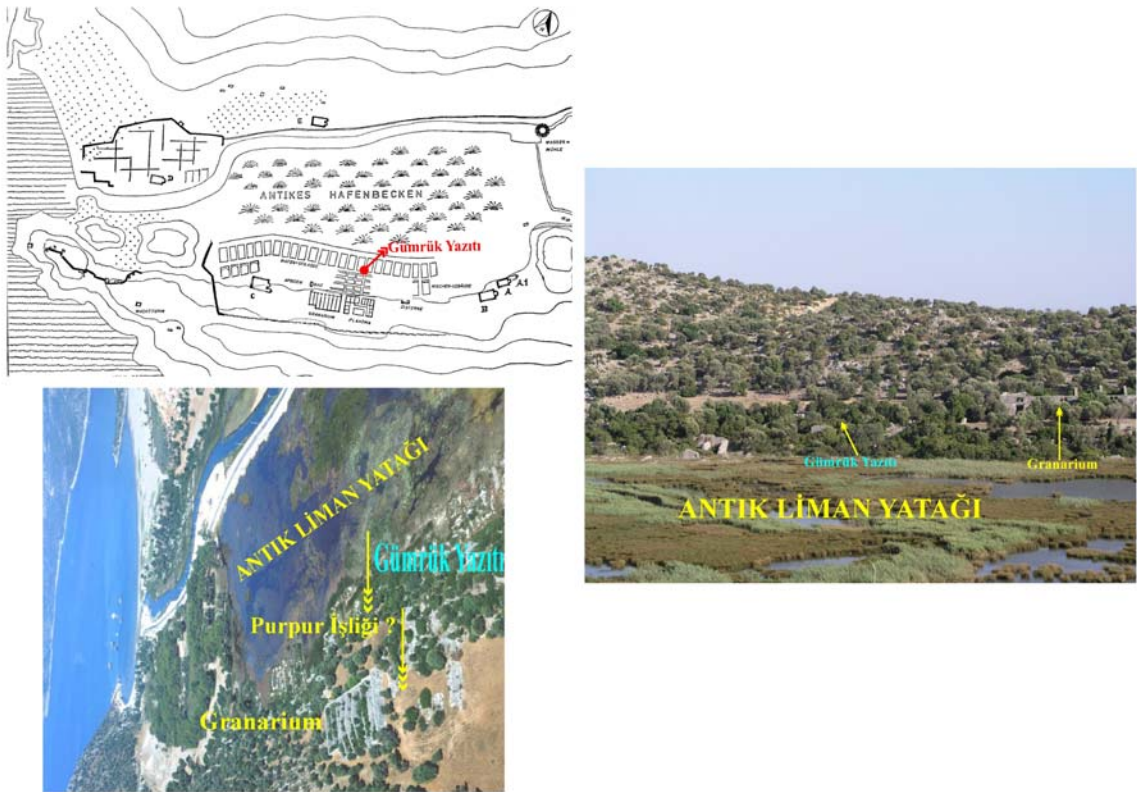
²⁰ Str. 23: σῦκον καὶ ἰχθυ[.....]

1 YAZIT

1.1 Tanım

Yük.: 2.30 m. Gen.: 1.385 m. Der.: (alt) 0.32 m. Hy.: 0.035-0.15
(üst) 0.24 m.

Yazıt taşıyıcısının, *granarium*'un ve purpur işliğinin hemen yakınında, liman caddesi kenarında bulunmuş olması *in-situ* bir konuma işaret etmektedir.

Res. 2: Yazıt Taşıyıcısının Buluntu Konumu

Yazıt, beyaz kireç taşından, stel formunda bir taşıyıcı üzerine kazınmıştır. Toplam yüksekliği 1.895 m. olan yazıt alanı, taşıyıcının 0.085 m. yüksekliğindeki üst profil bezeğinin hemen altından başlayıp, 0.115 m. yüksekliğindeki alt profil bezeğinin 0.205 m. üstünde son bulmaktadır. Alt profil bezeği oldukça iyi korunmuş olmakla birlikte, üst bezek düşmenin etkisiyle neredeyse tamamen kırılmıştır. Devrilmenin sonrasında, taşıyıcının alt kısmı tamamen toprak altında kalırken, üst yarı havayla temasının devam etmesine

bağlı olarak doğal şartların tahribatına açık kalmıştır. Buna bağlı olarak, yazıtın ilk 39 satırında bir yandan büyük oranda aşınma, öte yandan da kalkerleşme söz konusu olmuştur. Bunun yanında, devrilme ve ağaç köklerinin verdiği zarardan kaynaklı olarak yazıt yüzeyinin bir çok noktasında kırık ve oyuklar bulunmaktadır.

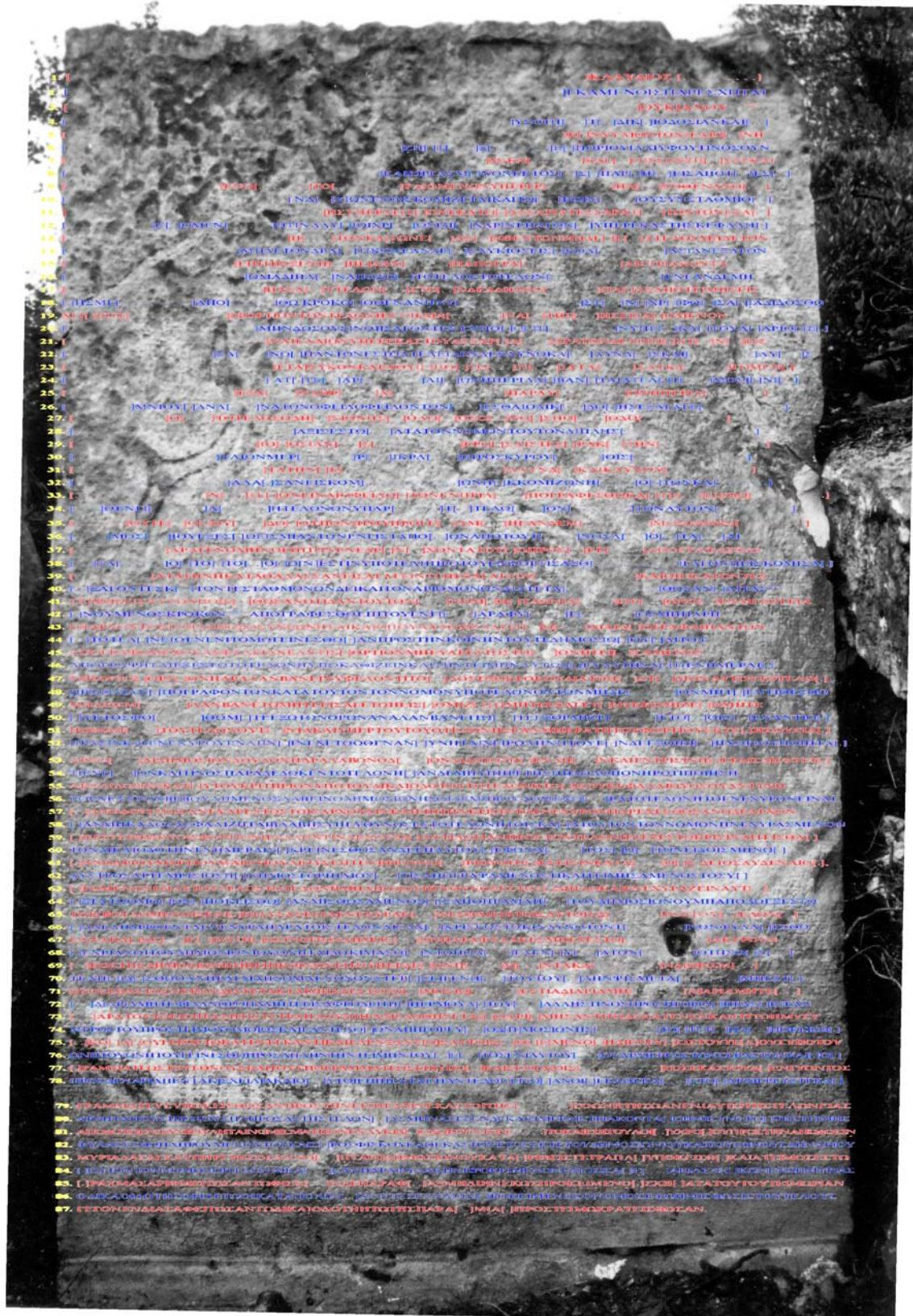
Yazıt taşıyıcısının arka yüzeyi işlenmeden kabaca bırakılmış, bununla birlikte yan yüzler görece daha itinalı traşlanmıştır. Bu durum, yazıt taşıyıcısının serbest duran bir stel olamayacağı yönünde iz vermektedir. Alt ve üst profil bezeklerinin her iki yanda kesintiye uğradığına dair bir iz rastlanmamış olması, söz konusu taşıyıcının görkemli bir kamu binasının ön cephe duvarına ait bir blok olabileceğini düşündürmektedir. Taşıyıcının liman caddesi kenarındaki *in-situ* konumu, söz konusu binanın gümrük istasyonu (*teloneion*) olabileceğini akla getirmektedir.

Res. 3: Yazıt Taşıyıcısının Alt Profil Kesiti

Res. 4: Yazıt ve Taşıyıcısı

Res. 5: Yazıt

1.2 Maiusculum

1. []Ο[. . .] ΚΛΑΥΔΙΟΣ [.]
2. []ΓΚΑΜΕΝΟΙΣΠΑΡΕΣΧΗΤΑΙ
3. []ΥΜΟΥΚΙΑΝΟΥ *vac.*
4. []ΥΣΟΤΗ[. .]Τ[. .]ΔΙΚ[.]ΙΟΔΟΣΙΑΝΚΑΙ[...]
5. []ΟΙ[]Κ[.]ΝΧΥΛΙΩΝΤΩΝΙΕΑΙΩ[. .]ΝΗ
6. []ΣΗ[.]Τ[. . .]Ξ[.]Ε[.]ΠΟΡΙΟΥ[. .]ΥΦΟΥΤΙΝΟΣΟΥΝ
7. []Γ[. . .]ΣΑΙΚΑ[.]ΚΔΕ[.]ΑΙΠΙΣΣΗΣΞΗ[. .]ΣΤΕΚΑΙ
8. []Τ[.]ΙΚΑΙΕΙΡΓΑΣΜ[.]ΝΩΝΕΚΤΟΣ[. .]Σ[.]ΠΑΡ[.]Η[. .]ΕΙΣΑΠΟΤ[. .]ΕΣΜ[.]
9. [.]ΕΝΟ[.]ΤΟ[. . .]ΗΣΙΝΗΡΑΙΩΜΕΝΩΝΥΠΕΡΓΡ[.]ΠΑ[. . .]ΣΟΘΕΝΑΝΟ[. .]Α
10. []ΠΕΤ[. . .]ΣΩΝΑ[. .]ΥΙΩΝΕΝΟΙΣΚΟΜΙΖΕΤΑΙΚΑΙΤΩΝ[. .]ΚΟΙΓ[.]Ι[.]ΟΥ[.]ΟΥΣΥΝΣΤΑΘΜΙΟ[. .]
11. []ΗΣΥΠΕΡΛΕΙΤ[.]ΩΝΕΚΑΤΟ[.]ΑΣΣΑΡΙΑΤΕΣΣΑΡΑΣ[. .]ΤΩΝΤΩΝΕΞΑ[. .]
12. []Σ[.]ΟΜΕΝ[.]ΗΤΙΝΑΛΥ[.]ΙΟΙΧΡ[. .]ΩΣΙΔΙ[. .]ΧΑΡΙΝΕΠΑΓΩΝ[. .]Υ[.]ΕΡΕΚΑΣΤΗΣΚΕΦΑΛΗ[.]
13. [.]ΛΙΓ[.]ΝΠΙΑ[. .]ΟΙ[.]Π[. .]ΤΩΝΚΑΙΤΩΝΕ[. .]ΑΣ[. .]ΧΘΕΝΤΩΝΜΗΔΕ[.]Ε[. .]ΑΤΕΛΟΣΜΗΔΕΤΩΝ
14. [.]ΙΟ[.]ΜΗΔΕΤΩΝΔΡΑ[.]ΕΤΙΚΩΝΕΑΝΔΕ[. .]ΣΛΥΚΙΟΣΕΙΣ[.]ΚΟΛ[.]ΑΣΙΑΝΕΞΑΓΩΝ
15. []ΕΠΙΤΗΣΞΕΝΗ[. .]ΠΕΙΔΑΝΕ[. .]Ν[.]ΛΘΗΑΠΟΓΡΑΨΑΜ[.]ΑΙΣΤΡΙΑΚΟΝΤΑ
16. []ΩΜΑΔΙΠΛ[. .]ΝΑΠΟΔΟ[. .]ΤΟΤΕΛΟΣΤΩΤΕΛΩΝΗ[.]ΕΝΕΑΝΔΕΜΗ
17. []ΠΑΣΑ[. .]ΥΤΕΛΩΝΟ[. .]ΣΤΩ[. .]ΝΔΕΑΔΗΛΟΣ[.]ΠΑ[.]ΑΣΑΠΟΤΕΙΜΗΣΕΙΣ

18. [.]ΗΣΜΕ[.]ΑΠΟ[.]ΘΩ ΚΡΟΚΟ[.]ΟΘΕΝΑΝΗΝΥ[.]ΣΤ[.]Ν[.]ΧΡ[.]ΦΩ[.]ΣΑ[.]ΙΑΔΙΔΟΣΘΩ
19. ΧΙ Ι[.]ΤΟΥ[.]ΦΟΡΤΙΟΝΤΟΝΤΕΛΩΝΗΝ ΟΙΕΜΑ[.]ΝΑ[.]ΤΗΣ[.]ΗΣΕΙΣΑ[.]ΟΜΕΝΩΝ
20. []ΜΗΝΔΩΣΟΥΣΙΝΟΠΣΑΓΟΝΤΕΣ ΕΝΠΟΡ[.]ΝΜΕ[.]ΟΠ[.]ΝΥΠΕ[.]
[.]ΚΑ[.]ΤΟΥΑ[.]ΑΡΙΟ[.]Ε[.]
21. []ΝΑΙΕΛΛΙΩΝΥΠΕΡΕΚΑΣΤΟΥΑΣΣΑΡ[.]Α[.]ΑΡΑΤΩΝΔΕΛΟΠ[.]ΝΤ[.]Ν[.]ΕΙΣ
22. []ΣΑ[.]ΝΩ[.]ΠΑΝΤΩΝΕΣΤΩΑΤΕΛΕΙΑΕΝΔΕΚΑΥΝΩΚΑ[.]ΛΥΝΔΟΙΣΚΑΙΛΙ[.]ΙΛΥΔΑΙΣ
23. []ΕΤΑΙΣΥΚΟΝΚΑΙΧΘΥΙ[.]ΗΚΑΙΟ[.]ΙΕ[.]Ν[.]ΙΑΤΑ[.]ΣΛΥΚΙ[.]ΓΟΜΕΝ[.]
24. []ΑΤ[.]ΤΗ[.]ΑΡ[.]ΛΙ[.]ΩΝΗΠΕΡΙΛΑ[.]ΒΑΝ[.]ΤΑΙΑΤΕΛ[.]Τ[.]ΜΟΣΙ[.]ΝΙ[.]
25. []ΕΞΑ[.]ΝΑΘΡ[]
26. []ΜΝΙΟΥ[.]ΑΝΛ[.]ΝΑΤΩΝΟΦΕΙΛΟΦΕΙΛΟΝΤΩΝ[.]ΕΣΘΑΙΟΔΙΚ[.]ΔΟ[.]ΗΣΕΞΑΓΑΓΕ[.]
27. [.]Ο[.]ΤΟΤΕΛΟΣΟΔΗ[.]ΣΙΩΝΗΣ[.]ΟΛΟ[.]ΟΣΟ[.]ΝΟ[.]ΣΗΟ[.]ΟΔΟ[.]
28. []ΑΞΙΣΕΣΤΩ[.]ΑΤΑΤΟΝΝΟΜΟΝΤΟΥΤΟΝΔΙΠΛΗΣ[.]
29. [.]ΙΟ[.]ΟΣΙΑΝ[.]Σ[.]ΕΡΟ[.]ΣΑΙΣΤΕΣ[.]ΡΑΚ[.]ΤΗΝ[.]
30. [.]ΥΛΙΩΝΜΕΡ[.]Ρ[.]ΚΡΑ[.]ΙΠΡΟΣΚΥΡΟΥ[.]ΟΙΣ[.]
31. [.]ΤΑΤΗΝ[.]Ε[.]ΑΛΥΝΔ[.]ΚΑΙΚΑΥΝΟΥ[.]
32. [.]ΑΛΑ[.]ΣΑΝΕΙΣΚΟΜ[.]ΩΝΗ[.]ΚΚΟΜΙΖΩΝΗ[.]Ο[.]ΤΩΝΚΑ[.]
33. [.]Ν[.]ΤΕ[.]ΩΝΕΙΝΑΙΟΦΕΙΛΟ[.]ΤΩΝΕΝΠΙΡΙΑ[.]ΠΟΓΡΑΦΕΣΘΩΚΑ[.]ΤΕ[.]ΕΙΣΘΩ[.]
34. [.]ΩΕΝΓΙ[.]Α[.]ΗΤΕΛΩΝΩΝΥΠΑΡ[.]Τ[.]ΤΕΛΩ[.]ΟΝ[.]ΤΟΝΑΥΤΟΝ[.]
35. [.]ΟΥΤΕ[.]Ο[.]ΟΥ[.]ΔΟ[.]ΟΥΠΟΝΗΡΟΥΠΡΟΓΕ[.]ΑΜ[.]ΗΕΑΝΔΕΜ[.]ΜΟΣΙΩΝΗΣΙ[.]

36. [. . . .] ΜΟΣ[. . .] ΙΟΥΕΞΕΣ[.] ΩΕΙΣ ΜΙΑΝ ΤΩΝ ΕΝ ΓΙΣΤΑ ΠΟ[.] ΩΝ ΑΠΟ ΤΟΥΤ[. . . .] ΝΟΣΛ[. .] Ο[.] ΤΑ[. .] ΑΙ
37. [.] ΑΡΑ ΓΕΝΟΜΗΝ Ω ΕΠΙ ΤΟΝ ΕΝ ΕΔΡ[.] Ν[.] ΧΟΝΤΑ ΤΟΥ[.] Ω ΠΡΟΣ[.] ΕΕ[. . . .] ΑΠΟ ΓΡΑΨΑΣ ΘΑΙ
38. [. .] ΤΑ[.] Ο[.] ΤΟ[.] ΤΟ[.] Ο[.] Ο[Ν] ΕΣΤΙΝ ΥΠΟ ΤΕΛΗ ΠΡΟΤΟΥ ΕΝ ΦΟΡΤΙΣΑΣ Θ[.] ΓΑΓΩΝ ΗΕΙΣ ΚΟΜΙΣΑ[.]
39. [.] ΑΤΑ ΓΗΝ Η ΚΑΤΑ ΘΑΛΑΣΣΑ ΝΕΙΣ ΑΓΑΓΕΙΝ ΤΕ Η ΕΞ ΑΓΑΓΕΙΝ[.] ΚΑΙ ΟΙ ΕΙΣ ΑΓΟΝΤΕΣ
40. [.] ΞΑΓΟΝΤΕΣ Κ[.] ΤΟΝ ΤΕ ΣΤΑΘΜΟΝ ΩΝ ΔΕΙΚΑΙ ΤΟΝ ΑΡΙΘΜΟΝ ΩΝ ΔΙΑΤΕΤΑ[.] ΘΩΣΑΝ[.] ΑΙ ΤΑΣ^{vac.}
41. ΤΕΙΜΗΣ ΕΙΣ ΑΥΤΩΝ ΠΟΙΕ[.] ΘΩΣΑΝ ΟΤΙ ΔΑΝΤΟΥ ΤΩΝ[. . .] ΝΟΜ[.] Θ[.] ΤΑ ΩΝ ΙΑ[. . . .] ΟΥ[. .] ΩΝ Ο[.] ΕΝ ΜΕΣΟΓΕΙΑ
42. [.] ΝΟΥ ΜΕΝΟΣ ΚΡΟΚΟΝ^{vac.} ΑΠΟ ΓΡΑΦΕΣ ΘΩ ΕΠΙ ΤΟΥ ΕΝ ΓΙ[. . .] ΑΡΑ ΦΥ[. . . .] Ε[.] ΟΣ ΜΗ ΠΑΡΗ
43. ΕΠΑΡΧΟΝΤΟΣ ΤΟ ΠΛΗΘΟΣΟΣΥΝΕΩΝ ΗΤΑΙΚΑΙ ΟΠΟΥ ΑΥΤΟ ΜΕΛΛΕΙΤ[.] Ω[. . .] ΑΙΑΙΑ[.] Ο ΓΡΑΦΑΙ ΠΑΝΤΩΝ
44. [.] ΤΩ ΤΕΛ[.] ΝΕΙΩ ΕΝ ΕΝΙ ΤΟ ΜΩ ΓΕΙΝΕΣ ΘΩ[.] ΑΝ ΠΡΟΣ ΤΗΝ ΚΟΙΝΗΝ ΤΟΥ ΤΕ ΔΗΜΟΣΙΩ[.] ΟΥ[.] ΑΙ ΤΟΥ
45. ΑΠΟ ΓΡΑΦΟΜΕΝΟΥ ΑΣΦΑΛΕΙΑΝ ΕΑΝΤΙΣ[.] ΟΡΤΙΟΝ ΜΗ ΕΥΑΡΕΣΤΩ ΣΤΩ[. .] ΩΝ ΗΤΕΙ[.] ΣΑΜΕΝΟΣ
46. ΑΠΟ ΓΡΑΨΗΤΑΙ ΕΞΕΣΤΩ ΤΩ ΤΕ ΛΩΝ Η ΥΠΟ ΚΑΘΙΖΕΙΝ ΚΑΙ ΤΗΝ ΤΕΙΜΗΝ ΑΥΤΩ Δ[.] ΕΥΔΥΤΗΣ Α[.] ΤΙ ΕΝ ΗΜΕΡΑΙ[.]
47. ΤΡΙΣΙΝ ΤΟ[.] ΟΡΤ[.] ΟΝ ΠΑΡΑΛΑΝΒΑΝΕΙΝ ΥΦΕΛΟΝΤΙ ΤΟ[.] ΛΟΣ ΕΞ Ω ΚΡΟΚΟΥ ΔΙΑ ΤΟ Π[.] ΣΤ[.] ΜΟΝ ΑΥΤΟΥ ΤΟ ΤΕΛΟ[.]
48. ΩΡΙΣΘΑΙΑΝ[.] ΠΟ ΓΡΑΦΟΝ ΤΩΝ ΚΑΤΑ ΤΟΥ ΤΟΝ ΤΟΝ ΝΟΜΟΝ ΥΠΟ ΤΕΛΩΝ ΟΝ ΤΩΝ ΜΗ ΔΕ[.] ΟΝ ΜΗ Τ[.] ΕΝ ΤΙ ΘΕΣ ΘΩ
49. ΜΗ ΔΕΙΣ Μ[.] ΛΑΝΒΑΝΕΤΩ ΜΗ ΤΕ ΕΙΣ ΑΓΕΤΩ Η ΕΙΣ[.] ΟΜΙΖ[.] ΤΩ ΜΗ ΤΕ ΕΞ ΑΓΕΤ[.] Η ΕΚΚΟΜΙΖΕ[.] Ω ΜΗ ΤΕ
50. [.] ΥΚΤΟΣ ΦΟ[.] ΘΩ Μ[.] ΤΕ ΕΞ Ω ΤΩΝ ΟΡΩΝ ΑΝ ΑΛΑΝΒΑΝΕΙΤΩ[. .] ΤΕ ΕΞ ΟΡΜΙΖΕ[.] ΕΤΟ[.] ΟΙΣ[. .] ΕΝ ΑΝΤΙΟ[.]
51. ΠΟΙΗΣΗ[. . .] ΤΟΥ ΤΕ ΛΩΝ ΟΥΤ[.] ΝΙΑ ΚΑΙ ΥΠΕΡ ΤΟΥ ΤΟΥ ΤΕ ΛΩΝ ΗΣ ΕΑΝ ΜΗ ΚΡΑΤΗ ΤΟΥ ΦΟΡΤΙΟΥ ΕΚ ΤΕ[.] ΗΣ ΟΥ ΣΙΑ[.]
52. ΠΡΑΣΙΝ ΚΑΙ ΕΝ ΕΧΥΡΟΥ ΕΝ ΛΗΝ[.] ΙΝ ΕΧΕΤΩ ΘΕΝ ΑΝ[.] ΥΝ ΗΤΑΙ ΧΕΙΡΟΛΗΝ ΠΤΟΥ Ε[.] Ν ΔΕ ΕΞ ΟΙΚΙ[. .] Η ΧΩΡΙΟΥ ΠΟΙΗΤΑ[.]
53. ΑΡΧΟ[. . .] ΑΙ ΔΗΜΟΣΙΟΝ ΔΟΥΛΟΝ ΠΑΡΑΛΑΒΩΝ ΟΔ[. . .] ΩΝ ΔΙΔΟΤΩ ΤΗ[.] ΕΝ ΔΗ[. .] Ν ΚΑΙ ΕΝ ΤΡΙΣΙΝ Η[.] ΕΡΑΙΣ ΔΗΛΟΥΤ[.]
54. ΤΙ ΕΝΕ[. . .] ΟΝ ΚΑΙ ΤΙΝΟΣ ΠΑΡΑ ΔΕ ΔΩ ΚΕΝ ΤΩ ΤΕ ΛΩΝ Η[.] ΑΝ ΔΕ ΜΗ ΥΠΗΡΕΤΗΣ Η Η ΔΟΛΩ ΠΟΝΗΡΩ ΤΙ ΠΟΙΗΣΗ

55. ΑΠΟΔΙΔΟΣΘΩΚΑΤ[.]ΥΤΟΥΚΡΙΤΗΡΙΟΝΥΠΟΤΟΥΔΙΚΑΙΟΔΟΤΟΥΤΩΤΕΛΩΝΗΤΟ[.]ΙΣΟΥΚΕΦΑΛΑΙΟΥΟΣΟΥΑΝΤΥΧΗ
56. ΤΟΕΝΕΧΥΡΟΝΒΕΒΟΥΛΗΜΕΝΟΣΛΑΒΕΙΝΟΔΗΜΟΣΙΩΝΗΣΟΙΔΕΜΗΒΟΥΛΟΜΕΝΟ[. . .]ΡΑΤΩΤΕΛΩΝΗΤΟΕΝΕΧΥΡΟΝΕΙΝΑΙ
57. [.]ΑΝΟΔΟΤΕΙΤΩΣΑΝΕΥΑΡΕΣΤΩΣΤΟΙΣΑΡΧΟΥΣΙΝΚΑΙΕΠΙΤΗΝΚΡΙΣΙΝΤΟΕΝΕΧΥΡΟΝΠΑΡΕΧΕΣΘΩΣΑΝΟΔΕΑΡΧΩΝ
58. [.]ΑΝΜΗΚΑΛΩΣΑΣΦΑΛΙΖΗΤΑΙΒΛΑΒΗΣΥΠΕΥΘΥΝΟΣΕΣΤΩΤΕΛΩΝΗΤΟΙΣΚΑ[.]ΑΤΟΥΤΟΝΤΟΝΝΟΜΟΝΗΝΕΧΥΡΑΣΜΕΝΟΝ
59. [.]ΠΕΣΤΕΡΗΜΕΝΟΙΣΦΟΡΤΙΟΝΗΑΛΛΗΝΤΙΝΑΕΧΟΥΣΙ[.]ΑΝΤΙΛΟΓΙΑΝΠΡΟΣΤΟΝΤΕΛΩΝΗΝΕΞΕΣΤΩΚΡΙΣΙΝΑΙΤΕΙΣΘΑ[.]
60. ΤΟΝΔΙΚΑΙΟΔΟΤΗΝΕΝΗΜΕΡΑΙΣ[.]ΚΡΕΙΝΕΣΘΩΣΑΝΔΕΕΠΑΥΤΟΥ[.]ΕΦΩΝΑ[. . . .]ΤΟΣ[.]Ω[. .]ΤΩΝΕΙΔΟΙΣΜΗΝΩ[.]
61. [.]ΑΝΟΑΡΙΟΥΜΑΡΤΙΟΥΜΑΙΟΥΙΟΥΛΙΟΥΣΕΠΤΕΝΒΡΙΟΥΝΟ[. . .]ΡΙΟΥΟΙΤΙ[.]ΕΣΕΙΣΙΝΚΑΤΑ[. . .]Ο[.]Σ ΔΕΙΟΣΑΥΔΕΝΑΙΟ[.],
62. ΔΥΣΤΡΟΣΑΡΤΕΜΕΙΣΙΟΣΠ[.]ΝΗΜΟΣΓΟΡΠΙΑΙΟΣ[. . .]ΤΙΣΑΠΟΓΡΑΨΑΜΕΝΟΣΤΙΚΑΙΤΕΙΜΗΣΑΜΕΝΟΣΤΟΣΥ[.]
63. [.]ΓΟΜΕΝΟΝΕΠΑΥΤΟΥΤΕΛΟΣΤΩΤΕΛΩΝΗΜΗΑΠΟΔΟΥΠΕΥΘΥΝΟΣΕΣΤΩΤ[.]ΔΙΠΛΩΚΑΙΕΝΕΧΥΡΑΖΕΙΝΑΥΤ[. .]
64. [.]ΞΕΣΤΩΟΜΟ[.]ΩΣ[.]ΠΟΚΕΙΣΘΩ[.]ΑΝΜΙΣΘΩΣΑΜΕΝΟΣ[.]ΙΣΑΠΟΠΡΑΜΑΠ[. . .]ΤΟΥΔΗΜΟΣΙΩΝΟΥΜΗΑΠΟΔΩΞΕΣΤΩ
65. ΤΟΙΣΒΟΥΛΟΜΕΝΟΙΣΚΑΙ[.]ΠΙΛΥΣΑΣΙΝΤΑΕΝΕΧΥΡΑΚ[. . .]ΝΕΣΘΑΙΕΠΙΤΟΙΣΑΥΤΟΙΣΔ[.]ΡΟΣΤΟΥ[.]ΕΛΩΝ[. .]
66. [.]ΑΔΕΛΗΜΦΘΕΝΤΑΕΝΕΧΥΡΑΠΑΡΑΤΟΙΣΤΕΛΩΝΑΙΣΑΧ[.]ΚΡΙΣΕΩΣΤΩΚΙΝΔΥΝΩΤΩΝΤ[.]ΝΩΝΦΥΛΑ[.]ΕΣΘΩ
67. ΕΑΝΑΠΑ[.]ΩΣ[. .]Ε[. .]ΙΝΕΠΙ[.]ΩΣΙΝΟΙΤΩΝΔΗΜΟΣ[. . .]ΩΝΠΑΡΑΦΥΛΑΚΕΣΜΗΕΞΕΣΤΩ[.]ΑΚΥΡΟΥΝ
68. [.]ΕΧΡΙΑΝΟΙΤΟΥΔΗΜΟΣΙΩΝΙΟΥΩΝΗΤΑΙΔΟΚΙΜΑΣΩ[. .]ΝΤΟΠΩΛ[. . .]ΓΛΕΝ[.]Υ[. .]ΑΤΩΝ[.]ΩΤΗΣΟ[.]Σ[. . .]
69. [.]ΚΟΣΤΗΣΔΗΜΟΣΙΩΝΗΜΗΕΠΙΚΟΙΝΩΝΕΙΤΩΥΠΕΡΔΕ[.]ΩΝΠ[. . . .]Ω[. . .]ΝΤΑΚΑ[.]ΝΔΙΩΡΙΣΜ[. . .]
70. ΤΕΛΗ[.]ΙΔ[.]ΣΘΩΟΑΝΠΡΑΓΜΑΗΣΩΜΑΕΝΟΧΟΝΣΤΕΡ[.]ΣΕΙΓΕΝΗ[. . .]ΤΟΥΤΟΥ[.]ΑΗΝΨΙΣΜΕΤΑ[.]ΜΗΕΣΤ[.]
71. ΩΣΟΣΕΒΑΣΤΟΣΝΕΡΩΝΔΙΑΤΕΤΑΚΤΑΙΜΗΕΞΕΣΤΩΤΩ[.]ΜΟΣΙΩ[.]ΕΣΤΙΑΔΙΑΡΙΑΜΗ[.]ΔΙΑΡΙΑΜΗΤΕ[. . .]
72. [. .]ΔΙΑΡΙΑΜΗΤΕΦΙΛΑΝΘΡΩΠΑΜΗΤΕΕΙΣΑΦΡΟΔΕΙΤΗ[.]ΗΕΡΜΟΥΔ[.]ΤΟΥ[. . .]ΑΛΛΗΣΤΙΝΟΣΠΡΟΣΗΓΟΡΙΑ[.]ΠΡΑΣ[.]ΙΝΕΑΝ
73. [. .]ΑΡΑΤΟΥΤΟΕΙΣΠΡΑΞΗΤΙΣΤΕΤΡΑΠΛΟΥΗΠΡΑΞΙΣΔΟΘΗΣΕΤΑΙ[.]ΩΑΡΙ[.]ΜΗΣΑΝΤΙΤΩΔΕΚΑΤΕΝΕΝΚΑΝΤΙΤΟΗΜΥΣΥ

74. ΜΕΡΟΣ ΤΟΥ ΠΡΟΣΤΕΙΜΟΥ ΟΜΟΙΩΣ ΚΑΙ ΕΑΝ ΤΕΛΟΣ[.] ΩΝ ΑΠΗΓΟΡΕΥ[.] Ο Δ[.] Η ΜΟΣ ΙΩΝΗΣ[.] ΤΟ[.] ΤΕΤ[.] ΠΛ[.] ΠΟΚΕΙΣΘ[.]
75. [.] ΚΟ[.] Λ[.] ΟΥ ΓΕΡΩΣ ΤΩ ΚΑΤΕΝΕΓΚΑΝΤΙΚΑΙ ΕΛΕΞΑΝΤΙΟΙΣ ΑΥΤΟΙΣ[.] Ο[.] ΕΙΜΕΝΟ[.] Η ΔΙΕΝΓΥ[.] ΣΙΣ ΤΟΥ ΤΕ[Λ]ΟΥΣ ΥΠΟ ΤΟΥ
76. ΩΝΗΤΟΥ ΩΝΗΤΟΥ ΓΕΙΝΕΣΘΩ ΠΡΟΣ ΑΠΛΗΝΤΗΝ ΤΕΙΜΗΝΤΟΥ[.] Ε[.] . . . ΤΟΣ ΕΝΙΑΥΤΟΥ[.] . . . ΟΥ ΑΡΧΙΕΡΕΩΣ ΤΩΝ ΣΕΒΑΣΤΩΝ ΚΑΙ[.] Ο[.]
77. [.] ΡΑΜΜΑΤΕΩΣ ΤΟΥ ΕΘΝΟΥΣ ΚΑΙ ΤΟΥ ΥΠΟΓΡΑΜΜΑΤΕΩΣ ΕΠΙ ΥΠΟ[.] ΚΑΙ ΣΕΝΓΑΙΟΙΣ[.]] ΕΟΣ ΕΚΑΣΤΟΥ Δ[.] ΕΝΓΥΩΝΤΟΣ
78. ΠΡΟΣ ΔΕ ΝΑΡΙΑ ΠΕΝΤΑΚΙΣ ΧΕΙΛΙΑΚΑΙ Ο[.] ΥΤΟΙ ΕΠΙ ΠΕΝΤΑΕΤΙΑΝ ΤΕΛΩΝ ΕΙΤΩ[.] ΑΝΟΙ[.] ΕΚΑΘΕΚΑ[.] . . .] ΕΤΟ[.] ΑΡΧΙΕΡΕΥΣ ΤΕ ΚΑ[.]
79. ΓΡΑΜΜΑΤΕΥΣ ΥΠΟΚΕΙΣΘΩΣ ΑΝ ΠΡΟΣ ΤΗ ΝΕΙΣ ΠΡΑΞΙΝ ΕΚΑΣΤΟΙ ΤΗΣ[.]] ΣΟΩΝΗΤΗΣ ΩΝ ΕΝΙΑΥΤΩ ΤΗΣ ΤΕΛΩΝΕΙΑΣ
80. ΑΡΧΗΤΑΙ ΤΟΥΣ ΠΡΩΤΟΥΣ ΠΛΗΡΩΣΑΣ ΤΗΣ ΤΕΛΩΝ[.] ΑΣ ΜΗΝΑΣ ΕΞ ΕΝΔΕΚΑ ΗΜΕΡΑΙΣ ΤΡΙΑΚΟΝΤΑ[.] Ο ΗΜΙΣΥΜΕΡΟ[.] ΤΗΣ ΤΕΙΜΗΣ
81. ΑΠΟ ΔΟΤΩΝ ΕΝΩΝ ΒΟΥΛΗΤΑΙΝ ΟΜΙΣΜΑΤΙ ΤΩΝ ΕΝ ΛΥΚΙΑ[.] Ο ΧΩΡΟΥΝ ΤΩΝ[.]] ΤΟ ΚΑΙ ΕΠΙ ΤΟΥ ΛΟΙ[.] ΥΧΡΟ[.] ΟΥ ΠΡΟΣ ΤΗΝ ΑΠΟΔΟΣΙΝ
82. ΦΥΛΑΣΣΕΘΩ ΠΛΗΡΟΥΜΕΝΟΥ ΤΟΥ ΚΑΙΣ[.] ΡΟΣ ΦΙΣΚΟΥ ΚΑΘΕΚΑΣΤΟΝ ΕΤΟΣ ΕΚ ΤΕΤΟΥ ΔΗΜΟΣΙΩΝ ΙΟΥ ΚΑΙ ΤΟΥ ΕΘΝΟΥΣ ΔΗΝΑΡΙΟΥ
83. ΜΥΡΙΑΔΑΣ ΔΕΚΑ ΥΠΗΡΕΤΗΣΟΣ ΑΝΝΟ[.] ΗΤΑΙ ΤΙ ΔΗΜΟΣΙΩΝΟΥ ΚΑΤΑ[.] ΡΙΘΕΙΣ ΤΕΤΡΑΠΛ[.] ΥΠΟΚΕΙΣΘ[.] ΚΑΙ ΑΤΕΙΜΟΣ ΕΣΤΩ
84. [.] ΟΥ ΤΟΝ ΤΟΝ ΝΟΜΟΝ ΟΙ ΤΕΛΩΝΑΙΚΑ[.] . . .] ΣΑΝ ΠΑΡΑΦΥΛΑΚΗΝ ΠΡΟΚΕΙΜΕΝΟΝ ΕΧΕΤΩΣ Α[.] Ε[.] . . .] ΑΚΙΛΕΛΕ[.] ΚΩΝ ΕΝ Ω Η ΜΥΡΙΑΣ
85. [.] ΡΑΧΜΑΣ ΑΡΙΘΜΕΙ ΤΩΣ ΑΝΤΩ ΦΙΣΚ[.] . .] ΝΔΕ ΠΑΡΑΦ[.] ΑΞ ΜΗ ΔΙΗΝΕΚΩΣ ΠΡΟΚΕΙΜΕΝΟ[.] ΣΧΗ[.] ΑΤΑ ΤΟΥ ΤΟΥ ΤΕΙΜΩΡΙΑΝ
86. Ο ΔΙΚΑΟΙ ΔΟΤΗΣ ΟΡΙΖΕΤΩ ΟΙΚΑΤΑ ΠΟΛΙΝ[.] ΧΟΝΤΕΣ ΕΑΝ ΜΗ Η[.] ΡΟΚΕΙΜΕΝΟΣ Ο ΝΟΜΟΣ ΕΦΩ Η ΜΙΣΘΩΣΙΣ ΤΟΥ ΤΕΛΟΥΣ
87. ΓΕΓΟΝΕΝ ΔΙΑΣΑΦΕΙ ΤΩΣ ΑΝΤΩ ΔΙΚΑΙΟ ΔΟΤΗ ΤΗΤΗΣ ΠΑΡΑ[.] ΜΙΑ[.] ΠΡΟΣΤΕΙΜΩ ΚΡΑΤΕΙΣΘΩΣ ΑΝ.

1.3 Minusculum

1. []Ο[. . .] Κλαύδιος [.]
2. [ενε]γκαμένοις παρέσχηται
3. [Γαίου Λικινίου]υ Μουκιανού ^{vac.}
4. []ΥΣΟΤΗ[. . .] τ[ήν] δικ[α]ιοδοσίαν καὶ [. . .]
5. []ΟΙ[] κ[ο]νυχυλίων τῶν ΙΕΑΙΩ[. .]ΝΗ
6. []ΣΗ[.]Τ[. . .]Ξ[.] ἐ[ν]πορίου [. . .] ὑφ' οὐτινοσοῦν
7. []Γ[. . .]ΣΑΙΚΑ[.] ἐκ δὲ [κ]αὶ πίσης ξη[ρᾶ]ς τε καὶ
8. [ύγρᾶς]Τ[.]Ι καὶ εἰργασμ[έ]γων ἐκτὸς [. .]Σ[.]ΠΑΡ[.]Η[. .] εἰς ἀποτ[έλ]εσμ[α]
9. [.]ΕΝΟ[.]ΤΟ[. . .]ΗΣΙΝ ἡραιωμένων ΥΠΕΡΓΡ[.]ΠΑ[. . .]Σ ὅθεν ἂν Ο[. . .]Α
10. []ΠΕΤ[. . .]ΣΩΝΑ[. .]ΥΙΩΝ, ἐν οἷς κομίζεται καὶ ΤΩΝ[. .]ΚΟΙΓ[.]Ι[.]ΟΥ[.]ΟΥ συσταθμίο[υ]
11. [.]ΗΣ ὑπὲρ λειτ[ρ]ῶν ἑκατὸ[ν] ἀσσάριᾶ τέσσαρα. σ[ωμά]των τῶν ἐξά[γο-]
12. [μένων καὶ τῶν εἰσ[αγ]ομέν[ων, ἐὰν μὴ τῖνα Λύκιοι χρ[ήσε]ως ιδί[ας] χάριν ἐπάγων[ται], ὑ[π]ὲρ ἐκάστης κεφαλῆ[ς]
13. [.]ΛΙΓ[.]ΝΠΙΑ[. . .]ΟΙ[.]Π[. . .]ΤΩΝ καὶ τῶν Ε[. . .]ΑΣ[. .]χθέντων μηδὲ [.]Ε[. .]Α τέλος μηδὲ τῶν
14. [.]ΙΟ[.] μηδὲ τῶν δρα[π]ετικῶν · ἐὰν δέ [τι]ς Λύκιος εἰς [ἀ]κολ[ουθίαν ἢ πρ]ασίαν ἐξάγων
15. [.] ἐπὶ τῆς ξένης[ς] · ἐ]πειδὴν ἐ[πα]ν[έ]λθη, ἀπογραψάμ[ενος ἐν ἡμέρ]αις τριάκοντα
16. [.] σῶμα, διπλ[οῦ]ν ἀποδό[τω] τὸ τέλος τῶ τελώνη [.]ΕΝ · ἐὰν δὲ μὴ
17. [ἀ]πογ[ρ]άφεται ἐπάνεσις²] πᾶσα [το]ῦ τελώνου[ν] ἐ]στῶ · [ἐὰ]ν δὲ ἄδηλος [.] π[ά]σ[ας] ἀποτεμῆσεις

18. [.]ΗΣΜΕ[.] ἀπο[γραφέσ]θῶ κρόκο[ν], ὅθεν ἂν ΗΝΥ[.] ΣΤ[. . .] Ν[.] ΧΡ[.] ΦΩ[.] ΣΑ[.] ΙΑ διδόσθῶ
19. ΧΙ Ι[.] ΤΟΥ[.] Ι φορτίον τὸν τελώνην ΟΙΕΜΑ[.] ἢν ἀπὸ τ[ῆς ξέν]ης εἰσα[γ]ομένων
20. [τεσσαρακοστῆς τὴν τεί]μην δώσουσιν οἱ ισάγοντες ἔμποροι[. . .] ΝΜΕ[.] ΟΠ[.] Ν ὑπὲρ ἐ[κ]ά[σ]του ἀ[σ]άριο[ν] ἔ[ν]
21. [.]] ναι ἐλαίων ὑπὲρ ἐκάστου ἀσάρι[α] [τέσσ]α[ρα]· τῶν δὲ λοιπ[ῶν] Τ[.] ΝΤ[.] ΕΙΣ
22. [.] εἰ[σ]α[γομέ]νω[ν] πάντων ἔστω ἀτέλεια· ἐν δὲ Κάνω κα[ὶ] Καλύνδοις καὶ Λί[σσαις] κα[ὶ] Λύδαις
23. [καὶ Κρύα] εἶται σῦκον καὶ ἰχθυί[.] Η καὶ Ο[.] ΙΕ[. . .] Ν[. . .] ΙΑΤΑ[. . .] τις Λυκί[ος] εἰσα[γόμε]νος[.]
24. [.]] ΑΤ[.] ΤΗ[.] ΑΡ[.] ΛΙ[.] ΩΝΗ περιλα[ν]θάνηται, ἃ τέλ[η] τ[οῦ] δημοσι[ω]νί[ου]
25. [.]] ΕΞΑ[. . .] ΝΑΘΡ[]
26. [.]] ΜΝΙΟΥ[.] ΑΝΛ[. . .] ΝΑ τῶν ὀφειλόντων [.] . . .] εἶσθαι ὁ δικ[αιο]δότης ἐξαγαγέ[-.]
27. [.]] Ο[.] τὸ τέλος ὁ δημοσιωνῆς [.] ΟΛΟ[.] ΟΣΟ[.] ΝΟ[.] ΣΗΟ[.] ΟΔΟ[.]
28. [] πρ[ὸ]ξίς ἔστω [.] κ[ατὰ] τὸν νόμον τοῦτον διπλῆ Σ[.]
29. [.]] δικα[ιο]δοσίαν [.] Σ[.] μ[ε]ρο[ύ]ς δις τεσ[α]ρακ[οσ]τὴν [τῆς] τειμήσεως [.]
30. [.]] κονχ[υλίων] ΜΕΡ[.] Ρ[. . .] ΙΚΡΑ[.] Ι πρὸς κυροῦ[ν] [.] ΟΙΣ[.]
31. [.]] κατὰ τὴν [.] Ε[.] Κ[αλύνδ]ων καὶ Κάνου [.]]
32. [.]] κατὰ γῆν ἢ κατὰ θάλασσαν εἰσκομίζων [.]] ὧν ἢ [ἐ]κκομίζων Η[.] Ο[.] τῶν κατὰ τοῦτον
33. [τὸν νόμον διωρισμένω]ν ὑπο[τε]λ[ῶν] εἶναι ὀφειλό[ν]των ἐνπριλ[.] . . .] ἀπογραφέσθω κα[ὶ] τε[λ]ων[εῖ]σθω [.]]
34. [ἐπὶ τῷ ἔνγισ]τα παρ[α]φύλακι ἢ τελωνῶν ὑπαρχ[. . .] Τ[.] . . .] τελω[. . .] ΟΝ[.] τὸν αὐτὸν [.]]
35. [.]] ΟΥΤΕ[.] Ο[.] ΟΥ[.] δό[λ]ου πονηροῦ προγε[γρ]αμ[μέν]η/ῆ· ἐὰν δὲ μ[ὴ] [.]] δημοσιωνῆς Ι[.]]
36. [.] . . .] δημοσιωνίου ἐξέσ[τ]ω εἰς μίαν τῶν ἔνγιστα πό[λε]ων ἀπὸ τοῦ τ[ό]που [.] ΝΟΣΛ[. . .] Ο[.] ΤΑ[. . .] ΑΙ

37. [.] π[α]ραγεγομένω ἐπὶ τὸν ἔνεδρ[ο]ν [ἄρ]χοντα τού[τ]ω πρὸς [. . .]ΕΕ[.] ἀπογράψασθαι
38. [πάν]τα, [ἅ] κατὰ τ[ο]υ[το]ν τὸ[ν ν]ό[μ]ο[ν] ἐστὶν ὑποτελῆ πρὸ τοῦ ἐνφορτίσασθ[αι] εἰσα]γαγῶν ἢ εἰσκομίσα[ς]
39. [ἢ] ἐξαγαγῶν κ[α]τὰ γῆν ἢ κατὰ θάλασσαν εἰσαγαγεῖν τε ἢ ἐξαγαγεῖν [.] καὶ οἱ εἰσάγοντες
40. [ἢ] ἐ]ξαγοντες κ[αί] τόν τε σταθμόν, ὧν δεῖ, καὶ τὸν ἀριθμόν, ὧν διατέτα[κται, ἀπογραφέσ]θωσαν [κ]αὶ τὰς ^{vac.}
41. τειμήσεις αὐτῶν ποιε[ί]σθωσαν · ὅτι δ' ἂν τούτων [παρα]νομήθ[η], τὰ ὧνια [ἔστω τ]οῦ [τελ]ώνου[· ὁ] ἐν μεσογεία
42. [ὦ]γούμενος κρόκον ^{vac.} ἀπογραφέσθω ἐπὶ τοῦ ἐνγι[στα παρα]φύ[λακος] · ἐ[ὰν] δὲ αὐτ[ὸς] μὴ παρῆ
43. ἐπ' ἄρχοντος τὸ πλῆθος, ὃ συνέωνηται, καὶ ὅπου αὐτὸ μέλλει τ[ε]λ[ω]ν[εῖσθ]αι, αἱ ἀ[π]ογραφαὶ πάντων
44. [ἐν] τῷ τελ[ω]νείῳ ἐν ἐνὶ τόμῳ γεινέσθω[σαν] πρὸς τὴν κοινὴν τοῦ τε δημοσιώ[ν]ου [κ]αὶ τοῦ
45. ἀπογραφομένου ἀσφάλειαν · ἐὰν τις [φ]ορτίον μὴ εὐαρέστως τῷ [τελ]ώνῳ τει[μη]σάμενος
46. ἀπογράφεται, ἐξέστω τῷ τελώνῳ ὑποκαθίζειν καὶ τὴν τειμὴν αὐτῷ δ[ι]ευλυτήσα[ν]τι ἐν ἡμέραι[ς]
47. τρισὶν τὸ [φ]ορτ[ί]ον παραλανβάνειν, ὑφελόντι τὸ [τέ]λος ἕξω κρόκου διὰ τὸ π[ρ]ο[σ]τ[ει]μὸν αὐτοῦ τὸ τέλος[ς]
48. ὠρίσθαι · ἀν[α]πογραφὸν τῶν κατὰ τοῦτον τὸν νόμον ὑποτελῶν ὄντων μηδὲ[ν φορτί]ον μήτ[ε] ἐντιθέσθω,
49. μηδεὶς μ[ή]τε ἀνα]λανβανέτω, μήτε εἰσαγέτω ἢ εἰσ[κ]ομιζέ[τ]ω, μήτε ἐξαγέ[τ]ω ἢ ἐκκομιζέ[τ]ω, μήτε
50. [ν]υκτὸς φο[ρ]τιζέσθω, μ[ή]τε ἕξω τῶν ὄρων ἀναλανβανείτω, [μ]ήτε ἐξορμιζέ[τ]ω · ἐὰν δὲ το[ύτ]οις [τι] ἐναντίο[ν]
51. ποιήσῃ, [ἔστω] τοῦ τελώνου τ[ἅ] ὧνια καὶ ὑπὲρ τούτου ὁ τελώνης, ἐὰν μὴ κρατῆ τοῦ φορτίου, ἕκ τε [τ]ῆς οὐσίας[ς]
52. πρᾶσιν καὶ ἐνεχύρου ἐνλην[ψ]ιν ἐχέτω, ὅθεν ἂν [δ]ύνηται χειρολήνπτου · ἐ[ὰν] δὲ ἐξ οἰκί[ου] ἢ χωρίου ποιήτα[ι],
53. ἄρχο[ντα] καὶ δημόσιον δοῦλον παραλαβῶν · ὁ δὲ ἄρχ[ω]ν διδότη τῆ[ν] ἐνλην[ψ]ιν καὶ ἐν τρισὶν ἡ[μ]έρασι δηλοῦτ[ω],
54. τί ἐνέ[χυρ]ον καὶ τίνοσ παραδέδωκεν τῷ τελώνῳ · [ἐ]ὰν δὲ μὴ ὑπηρετήσῃ ἢ δόλω πονηρῶ τι ποιήσῃ,
55. ἀποδιδόσθω κατ' [α]ὐτοῦ κριτήριον ὑπὸ τοῦ δικαιοδότου τῷ τελώνῳ το[ύ] ἴσου κεφαλαίου, ὅσου ἂν τύχη

56. τὸ ἐνέχυρον βεβουλημένος λαβεῖν ὁ δημοσιώνης · οἱ δὲ μὴ βουλόμενο[ι πα]ρὰ τῷ τελώνῃ τὸ ἐνέχυρον εἶναι,
57. [ικ]ανοδοτεῖτωσαν εὐαρέστως τοῖς ἄρχουσιν καὶ ἐπὶ τὴν κρίσιν τὸ ἐνέχυρον παρεχέσθωσαν · ὁ δὲ ἄρχων,
58. [ἐ]ὰν μὴ καλῶς ἀσφαλίζεται, βλάβης ὑπεύθυνος ἔστω <τῷ> τελώνῃ · τοῖς κα[τ]ὰ τοῦτον τὸν νόμον ἠνεχυρασμένον
59. [ἀ]πεστερημένοις φορτίον ἢ ἄλλην τινὰ ἔχουσι[ν] ἀντιλογίαν πρὸς τὸν τελώνῃν ἐξέστω κρίσιν αἰτεῖσθα[ι]
60. τὸν δικαιοδότην ἐν ἡμέραις [μ' (?)] · κρεινέσθωσαν δὲ ἐπ' αὐτοῦ[ς], ἐφ' ὧν Α[. . .]ΤΟΣ[.]Ω[. .] τῶν εἰδοῖς μηνῶ[ν]
61. [Ἰ]ανοαρίου, Μαρτίου, Μαΐου, Ἰουλίου, Σεπτεμβρίου, Νο[ενβ]ρίου · οἵτι[ν]ές εἰσιν κατὰ [τούτ]ο[υ]ς Δείος, Ἀύθεναιῶ[ς],
62. Δύστρος, Ἀρτεμείσιος, Π[ά]νημος, Γορπιαῖος. [ἐάν] τις ἀπογραψάμενός τι καὶ τειμησάμενος τὸ συ[ν]-
63. [α]γόμενον ἐπ' αὐτοῦ τέλος τῷ τελώνῃ μὴ ἀποδῶ, ὑπεύθυνος ἔστω τ[ῷ] διπλῶ καὶ ἐνεχυράζειν αὐτ[οῦ]
64. [ἐ]ξέστω · ὁμο[ί]ως [ὑ]ποκείσθω, [ἐ]ὰν μισθωσάμενός [τ]ις ἀπόπραμα π[αρά] τοῦ δημοσιώνου μὴ ἀποδῶ · ἐξέστω
65. τοῖς βουλομένοις καὶ [ἐ]πιλύσασιν τὰ ἐνέχυρα κρεῖνεσθαι ἐπὶ τοῖς αὐτοῖς ἄ[ρχουσι π]ρὸς τοῦ[ς τ]ελών[ας].
66. [τ]ὰ δὲ λημφθέντα ἐνέχυρα παρὰ τοῖς τελώναις ἄχρι κρίσεως τῷ κινδύνῳ τῶν τε[λωνουμέ]νων φυλασέσθω.
67. ἐὰν ΑΠΑ[.]ΩΣ[. .]Ε[.]ΙΝ ἐπί[δ]ωσιν οἱ τῶν δημοσιῶν[ων] παραφύλακες, μὴ ἐξέστω [τούτοις ταῦτ]α κυροῦν
68. [μ]έχρι ἂν οἱ τοῦ δημοσιωνίου ὠνηταὶ δοκιμάσω[σιν] τὸ πω[λείν] ΓΛΕΝ[.]Υ[. .]ΑΤΩΝ[. . . .]ΩΤΗΣΟ[.]Σ[. .]
69. [εἰ]κοστῆς δημοσιώνῃ μὴ ἐπικοινωνεῖτω · ὑπὲρ δὲ [τ]ῶν π[άντων] ὠ[νίω]ν τὰ κα[τὰ] τοῦτον τὸν νόμο[ν] διωρισμ[ένα]
70. τέλη [δ]ιδ[ό]σθω · ὁ ἂν πρᾶγμα ἢ σῶμα ἔνοχον στερ[ή]σει γένη[ται], τούτου [ἐν]ληνφισ μετὰ [ἐνιαυτὸν] μὴ ἔστ[ω],
71. ὡς ὁ Σεβαστὸς Νέρων διατέτακται. μὴ ἐξέστω τῷ [δη]μοσιῶ[ν] τὰ ἐν[έ]στια διάρια, μή[τε πεκου]λιάρια μήτε [. .]
72. [. .]διάρια μήτε φιλόφρωντα μήτε εἰς Ἀφροδείτη[ς] ἢ Ἑρμοῦ, Ἄ[η]τοῦ[ς] καὶ ἄλλης τινὸς προσηγορί[αν] πράσ[ειν] ἐὰν
73. [δὲ π]αρὰ τοῦτο εἰσπράξῃ τις, τετραπλοῦ ἢ πρᾶξις δοθήσεται [τ]ῷ ἄρι[θ]μήσαντι · τῷ δὲ κατενέγκαντι τὸ ἥμισυ
74. μέρος τοῦ προστείμου. ὁμοίως καὶ ἐὰν τέλο[ς], ὧν ἀπηγορεύ[ται], ὁ δ[η]μοσιώνης [εἰσπράξῃ] τι, το[ῦ] τετ[ρα]πλ[οῦ] ὑποκείσθ[ω]

75. [πε]κο[υ]λ[ί]ου γέρως τῷ κατενέγκαντι καὶ ἐλένξαντι, οἷς αὐτοῖς [ύπ]ο[κ]εῖμένο[υ]. ἢ διενγύ[η]σις τοῦ τέλους ὑπὸ τοῦ
76. ὠνητοῦ {ὠνητοῦ} γειγέσθω πρὸς ἀπλὴν τὴν τειμὴν τοῦ [έν]ε[στῶ]τος ἐνιαυτοῦ [ἐπὶ τ]οῦ ἀρχιερέως τῶν Σεβαστῶν καὶ [τ]ο[ύ]
77. [γ]ραμματέως τοῦ ἔθνους καὶ τοῦ ὑπογραμματέως ἐπὶ ὑπο[θή]καις ἐνγαίαις · [ἔ]στω δὲ ταύτη χρ]έος ἐκάστου δι[ε]νγυῶντος
78. πρὸς δηνάρια πεντακισχεῖλια, καὶ οἱ αὐτοὶ ἐπὶ πενταετίαν τελωνείτω[σ]αν · οἱ δὲ καθ' ἕκα[στον] ἔτο[ς] ἀρχιερεὺς τε κα[ὶ]
79. γραμματεὺς ὑποκείσθωσαν πρὸς τὴν εἴσπραξιν ἕκαστοι τῆς [ήμισεία]ς · ὁ ὠνητής, ᾧ ἂν ἐνιαυτῷ τῆς τελωνείας
80. ἄρξεται τοὺς πρότους πληρώσας τῆς τελων[εί]ας μῆνας ἕξ · ἐν δὲ καὶ ἡμέραις τριάκοντα [τ]ὸ ἡμισυ μέρ[ος] τῆς τειμῆς
81. ἀποδότη, ἐν ᾧ ἂν βούληται νομίσματι τῶν ἐν Λυκίᾳ [πρ]οχωρούντων, [ἄ]λλο τὸ καὶ ἐπὶ τοῦ λοι[πο]ῦ χρό[νου] πρὸς τὴν ἀπόδοσιν
82. φυλασέσθω πληρουμένου τοῦ Καίσα[ρος] φίσκου καθ' ἕκα[στον] ἔτο[ς] ἕκ τε τοῦ δημοσιωνίου καὶ τοῦ ἔθνους δηναρίου
83. μυριάδας δέκα · ὑπηρέτης, ὃς ἂν νο[μί]ζηται τι δημοσιῶνου κατα[κ]ριθείς, τετραπλ[ῶ] ὑποκείσθ[ω] καὶ ἄτειμος ἔστω.
84. [τ]οῦτον τὸν νόμον οἱ τελῶναι κα[τὰ πᾶ]σαν παραφυλακὴν προκείμενον ἐχέτωσ[αν] ἐ[ν πίν]ακι λελε[υ]κωμένῳ ἢ μυριάς
85. [δ]ραχμὰς ἀριθμείτωσαν τῷ φίσκ[ω] · ἐὰν δὲ παραφ[ύ]λαξ μὴ διηνεκῶς προκείμενο[ν] σχῆ, [κ]ατὰ τούτου τειμωρίαν
86. ὁ δικαιοδότης ὀριζέτω. οἱ κατὰ πόλιν [ἄρ]χοντες, ἐὰν μὴ ἦ [π]ροκείμενος ὁ νόμος, ἐφ' ᾧ ἡ μίσθωσις τοῦ τέλους
87. γέγονεν, διασαφείτωσαν τῷ δικαιοδότη ἢ τῷ τῆς παρα[νο]μί[ας] προστείμῳ κρατείσθωσαν.

2 Paragraf Yorumu

2.1 *Praescriptum*: Yazıtın Tarihlenmesi

Yazıtın baş kısımları büyük oranda zarar gördüğünden, anlamlı bir içerik elde etmek mümkün değildir. Bununla birlikte, Nero Dönemi'nde Lykia Eyaleti valisi olduğu bilinen²¹ C. Licinius Mucianus'un 3. satırda anılmış olması, tarihleme açısından temel oluşturmaktadır. Yazıtın, yazıt taşıyıcısının üst profil bezemesinin hemen ardından başlaması ve ilk üç satırın geri kalan satırlardan daha büyük harf karakteriyle kazınmış olması, bu satırların Gümrük Yasası'nın *praescriptum*'unu oluşturduklarını ve böylece yazıtın Mucianus'un valiliği sırasında kaleme alındığını kesinleştirmektedir. 1. ve 71. satırlarda imparator Nero'nun adının geçmesi ve yasanın genel içeriğinin Tacitus'un bahsettiği Nero'nun vergi reformuyla²² birebir uyum içinde bulunması bu sonucu doğrulamaktadır.

Res. 6: İlk Üç Satırın İstampajı

²¹ Kappelmacher, Licinius, 436d; Rémy, carrières sénatoriales, 284-6, no 231; Thomasson, Laterculi Praesidium I (Göteborg 1984) col. 276, no 4; PIR² L 216.

²² Tac. Ann. 13, 51.

Mucianus Lykia'dan ele geçmiş üç yazıttan bilinmektedir²³. Mucianus'un Lycia Eyaleti valiliği yazıtlar dışında Plinius Maior tarafından da anılmaktadır²⁴. Mucianus'un *cursus honorum*'u incelendiği zaman valilik görevini 60-63 yılları arasına tarihlemek mümkündür²⁵. Ayrıca İmparator Nero, İS 62 yılında kamu gelirlerini düzenlemek üzere eski *consul*'lerden oluşan üç kişilik bir komisyonu, Lucius Piso, Ducenius Geminus ve Pompeius Paulinus, görevlendirmiştir²⁶. Söz konusu komisyon Asia Eyaleti gümrük yasasını gözden geçirmiş ve yaptığı revizyonu *senatus*'a sunmuştur. Metin, aynı yılın yaz ayları başında gözden geçirilmiş şekliyle onaylanarak yazıtta dökülmüştür²⁷. Dolayısıyla, Lykia Eyaleti gümrük yasasının benzer bir şekilde revize edilerek yayınlanması, İmparator Nero'nun İS 55-57 yılları arasındaki ekonomik reformlarını takiben 58 yılında vergilerin toplanması sürecine ilişkin reformlarının ardından, 62 yılında kamu gelirlerinin denetimi için üçlü bir komisyonun atanmasıyla tamamlanan ekonomi politikasının çerçevesinde anlaşılmalıdır²⁸. Buna göre, yazıt büyük olasılıkla 62 yılında taşa geçirilmiş olmalıdır.

Bunun dışında bazı maddeleri revize edilerek Hadrian Dönemi'nde taşa geçirilen Palmyra Gümrük Yazıtı'ndaki bir boşlukta H. Seyrig, Mucianus'un adını tamamlamaktadır²⁹. Dolayısıyla, İmparator Nero'nun vergilerin toplanması hususunda, en azından imparatorluğun doğu eyaletlerinde, sistemli bir revizyona gittiği düşünülebilir. Syria Eyaletindeki reform sürecinde Nero, Mucianus'un Lykia'da edindiği deneyimden yararlanmak istemiş olmalıdır³⁰.

²³ (Oinoanda'dan): Holleaux, M.- Paris, P., BCH, 10, 1886, 217 no. 2 (= IGR 3, 486 = OGIS 558 = Dessau, ILS 8816); (Bubon'dan): Jones, Inscriptions from Bubon, 290d, no 5 (=AÉ 1981, 791); (Attaleia'dan): Paribeni-Romanelli, Anatolia meridionale, 36 no 38 (=AÉ 1915, 48). Bu yazıt büyük olasılıkla, Antalya surlarının İS 10. yy'daki onarımı sırasında Phaselis'ten getirilmiş olmalıdır.

²⁴ Plin. Nat. Hist. 12, 9-10; 13, 88.

²⁵ Daha detaylı bilgi için bak.: aş. böl. 3.2.

²⁶ Tac. Ann. 15, 18.

²⁷ Engelmann-Knibbe, Zollgesetz, 36dd § Praescript; 133 § 62; §46-47 paragraflarında yasaya yapılan eklerin İS 57 yılına değil; İÖ 7 yılına tarihlenmesi hakkında bak.: Eck, Cn. Calpurnius Piso, 139-145.

²⁸ Bu hususta daha detaylı bak.: aş. böl. 3.4.5; böl. 4.

²⁹ Seyrig, Palmyra, 166d.; Texidor, Tarife de Palmyre, 241dd.; Matthews, Tax Law of Palmyra, 175 dn. 6, 179 dn. 28; Dabrowa, Governors of Roman Syria, 58d. dn. 552.

³⁰ Mucianus'un Vespasianus Dönemi'nde yürüttüğü diğer ekonomik görevler için bak.: Cass. Dio, 66, 2, 5; 66, 10, 2a.

2.2 Yasa Metni

§ 1 Özel Gümrüğe Tabi Mallar (Str. 4-22)

Str. 1-3: Elbette her tür *vectigalia*'ya ilişkin düzenleme, ferman ya da düzeltmeler imparatorun yetkisi altındaydı³¹. Ama bu süreç uygulamada eyalet valileri aracılığıyla gerçekleşiyordu³².

Str. 4: **δικαιοδοσία** (=Lat. *iurisdictio*)³³. Bu terim ilkin Helenistik Dönem'de karşımıza çıkmaktadır³⁴. Bu döneme ait antik kaynaklarda *dikoiodosia* terimi, davalı tarafların (özel veya tüzel kişilerin) dava konusunu tarafsız hakemlerin kararına bırakmak hususunda karşılıklı fikir birliğine varmaları olarak anlaşılmaktadır³⁵. Helenistik Dünya'nın Roma hakimiyetine girmesiyle birlikte terim, daha ziyade eyalet valilerinin hukuki faaliyetleri için kullanılmaya başlamıştır³⁶.

δικαιοδότης (=Lat. *iuridicus*): *Legatus Lyciae*³⁷.

κογχύλιον: Purpur Antik Dönem'in en değerli metalarından biridir. Zira, 1.5 gr. purpur üretimi için 12.000 deniz kabuğu gerekmektedir³⁸. Ephesos Yazıtı'nda purpur için

³¹ Dig. 39, 4, 10; krş.: CJ 4, 62, 1-3. Benzer durumlar için bak.: SIG 837 (Hadrianus'un Stratonikeia'lılar mektubu); CIL III 7151 (Mylasa), krş.: Laet, Portorium, 355; ILS 6092 (Sabora/Baetica); ILS 5874 (Mileu/Numidia) krş.: Laet, op. cit., 428 dn. 3; krş.: Wörrle, Regelungen von Zollfragen, 287 dn. 721; AE 1966, 133 (Pola); Wörrle, Stadt und Fest, 132 dn. 314; 172dd; Ephesos Yazıtı (SEG 39, 1180; SEG 43, 752; SEG 44, 928; AE 1989, 681; AE 1991, 1501; (daha detaylı bilgi için bak.: bl. 3.4.2); Kaunos Yazıtı (SEG 14, 639): Her ne kadar burada imparator ya da vali gibi herhangi bir Roma otoritesine dair doğrudan bir işaret bulunmasa da, A7dd vergi muafiyetinin resmi olarak yürürlüğe konduğuna (δημοφωτισμένα) ve onaylandığına (κεκυρωμένα) işaret etmektedir. Konu hakkında daha fazla bilgi için bak.: France, Revenues douniers, 99 dn. 17.

³² Krş.: Istros'a ilişkin gümrük ayrıcalıkları (SEG 1, 329); Palmyra Gümrük Yazıtı (CISem II 3913 = IGR III, 1056 = OGIS 629); krş.: Wörrle, op. cit., 288 dn. 722.

³³ Strab. 13, 4, 12; Dig. 27, 1, 13,13.

³⁴ Krş.: Ager, ΔΙΚΑΙΟΔΟΣΙΑ, 124d.

³⁵ Polyb. 4, 16, 4; 22, 4, 2.10; 23, 1, 2.12; 32, 7, 4; 38, 11, 2; 39, 5, 5.

³⁶ Diod. 37, 5, 2; 37, 8, 3-4; 38-39, 20, 1; Plut. Pomp. 10, 2; Strab. 3, 4, 20; 13, 4, 12; 17, 1, 37. Bu terimin Stadiasmus Patarensis Anıtı'nda kullanımı için bak.: str. A 22d: καὶ τὴν ἴσην δ[ικαιοδ]οσίαν; s. 33, 70.

³⁷ Mason, Grek Terms, 10, 37; Larsen, TAM II, 508, 188d; Balland, Inscriptions, 84 dn. 47; Behrwald, Lykischer Bund, 169d dn. 37; 208 dn. 197; ayrıca krş.: IGR III, 551, 552, 557, 562. BE 1944, 171; BE 1956, 247a. Vali'nin hukuk sahasındaki görevleri hakkında daha detaylı bilgi için bak.: P. Garnsey, "The Criminal Jurisdiction of Governors", JRS 58, 1968, 51-9.

³⁸ Schneider, Purpur, 604d.

daha yüksek bir vergi oranı (% 5) geçerlidir ve vergi tüccardan değil üreticiden alınmaktadır³⁹.

Lykia'da da purpur üretimi yapıldığı bilinmektedir. Aperlai ve Andriake'deki deniz kabuğu yığımları söz konusu yerlerde purpur işliklerinin varlığına iz vermektedir⁴⁰. Bu arkeolojik verilerin yanında Lykia'daki purpur üretimi Helenistik Dönem'e ait vergi listesini içeren bir papirüs aracılığıyla da belgelenmektedir: ἡ κατὰ τὴν Λυκίαν πορφυρικὴ⁴¹. Purpur üretiminde kullanılan deniz kabukluları Khelidonia Adaları'nda da bilinmektedir (*purpureae Chelidoniae*)⁴². Bunun dışında söz konusu deniz kabukluları Apollonia kent sikkeleri üzerinde de resmedilmişlerdir⁴³. Bu bağlamda, Andriake Yazıtı'nın liman'dan Agora ve purpur üretimi yapılan bir işliğe açılan ana cadde üzerinde bulunması dikkate değerdir. Söz konusu işliğin çevresinde metrelerce deniz kabuğu kırıkları bulunmaktadır⁴⁴.

Vitruvius purpur üretim teknikleri hakkında önemli bilgiler vermektedir⁴⁵:

[1] Şimdi de nadir oluşu kadar mükemmelliğiyle de diğer bütün renklerin ötesinde hoş bir etki bırakan mor renginden bahsedeceğim. Gözlemcilere doğadaki diğer şeylerden daha hoş izlenimler uyandıran bu renk, alımsı ton veren bir deniz kabuklusundan üretilmektedir. Purpur, elde edildiği her yerde aynı renk tonuna sahip olmayıp, bu ton güneşin yörüngesine bağlı olarak farklılık gösterir. [2] Zira, Pontos ve Galatia'da elde edilen, bu bölgelerin kuzeyine yakınlığından dolayı koyu renklidir; kuzeyle batı arasında elde edilen renk kurşuni; ekinoksal doğu ve batı bölgelerinde menekşe; güney bölgelerindeyse mükemmel derecede kırmızı tondadır. Bu nedenle Rhodos Adası ile güneşin yörüngesine en yakın bölgelerde de bu

³⁹ Engelmann–Knibbe, Zollgesetz 53; Knibbe, Lex portorii Asiae 155d § 7.

⁴⁰ Foss, Caria and Lycia, 228; Foss, Lycian Coast 17, Fig. 31 ve 32; R. S. Carter, “The submerged seaport of Aperlae, Turkey”, IJNA 7/3, 1978, 183; Hohlfelder–Vann, Cabotage 126, 132-134.

⁴¹ Magie, Roman Rule II, 1372d dn. 10; 1379 dn. 29; Bagnall, Administration 108f.,227; Zimmermann, Zentrallykien, 205 dn. 116; Marksteiner, Limyra 26 dn. 22; Blum, Purpur, 244 dn. 235; Gygax, Lykisches Gemeinwesen 130 dn. 73, 174d dn. 33.

⁴² Columel. de re rust. 10, 415.

⁴³ Kolb–Tietz, Zagaba, 360.

⁴⁴ Şahin, EMA, 38.

⁴⁵ Vitruv. 7, 13, 1-3: [1] Incipiam nunc de ostro dicere, quod et carissimam et excellentissimam habet praeter hos colores aspectus suavitatem. id autem excipitur e conchylio marino, e quo purpura efficitur, cuius non minores sunt quam ceterarum <rerum> naturae considerantibus admirationes, quod habet non in omnibus locis, quibus nascitur, unius generis colorem, sed solis cursu naturaliter temperatur. [2] itaque quod legitur Ponto et Gallia, quod hae regiones sunt proximae ad septentrionem, est atrum; progredientibus inter septentrionem et occidentem invenitur lividum; quod autem legitur ad aequinoctialem orientem et occidentem, invenitur violaceo colore; quod vero meridianis regionibus excipitur, rubra procreatur potestate, et ideo hoc Rhodo etiam insula creatur ceterisque eiusmodi regionibus, quae proximae sunt solis cursui. [3] ea conchyliis, cum sunt lecta, ferramentis circa scinduntur, e quibus plagis purpurea sanies, uti lacrima profluens, excussa in mortariis terendo comparatur. et quod ex concharum marinarum testis eximitur, ideo ostrum est vocitatum. id autem propter salsuginem cito fit siticulosum, nisi mel habeat circa fusum.

ton elde edilir. [3] Kabuklar, toplandıktan sonra demir oklavalarla ezilir; bu darbelerin sonucunda göz yaşları gibi akan mor renkteki sıvı havanlara sızdırıldıktan sonra dövülerek işleme hazır hale getirilir. Deniz kabuklularından çıkarıldığı için, buna ostrum da denir. Aşırı tuzlu olduğu için üzerinde bal gezdirilmezse kısa sürede kurur.

Str. 6: **ἐμπόριον**: Andriake, Nikolaos'un Yaşamı'nda sık sık ἐμπόριον olarak adlandırılmaktadır⁴⁶.

Str. 7: **πίσση ξηρά**: Orman ürünleri Lykia ekonomisi için oldukça önemliydi. Libanios, Lykia'da filozof ve sofist olarak dersler veren arkadaşı Severus'tan kereste satın almıştır⁴⁷. Lykia ormanlarında karaçam ve fıstık çamının yanında⁴⁸ özellikle gemi yapımında tercih edilen sedir yetişmektedir⁴⁹. Dayanıklılıkları yanında son derece kaliteli reçine de (*resina laudatissima*) elde edildiğinden Lykia sedirleri antik dünyada oldukça ünlüydü⁵⁰.

Reçine (ῥητείνη) ve ziftin (πίσσα) Kaunos için İmparatorluk Dönemi'nde önemli ihraç malları oldukları bilinmektedir⁵¹. Ayrıca Mısır'a zift ve katran ihraç edilmekteydi⁵². Zift'in (*pix, pece*) 14.-15. yy.'da Batı'ya ve Mısır'a Kalon Oros (Alanya) ve Attaleia üzerinden ihraç edildiği bilinirken; 19. yy.'da Makre (Telmessos/Fehhiye) Rhodos'a katran ihraç etmekteydi⁵³. Bunun dışında Güney Lykia'da Myra⁵⁴ ve Trysa⁵⁵ civarında, Batı Lykia'da ise Baba Dağı ve Sandras Dağı'nda⁵⁶ reçinesi merhem ve haşaratları uzaklaştırmak için yakılan tütsü üre-

⁴⁶ Anrich, Nikolaos I, 67, 77, 86, 101, 106d., 132, 162, 225d., 228, 252, 399, 425.

⁴⁷ Liban. ep. 568, 1191, 1383; PLRE I, 832d.; krş.: Hild-Hellenkemper, TIB 5, 115; Brandt, Gesellschaft und Wirtschaft, 189; Whittaker, Land, City and Trade, 172.

⁴⁸ Anadolu'nun güney kıyılarındaki ormanlar için bak.: Meiggs, Trees and Timber, 46, 394, 414; Dunn, Woodland, 282; Magie, Roman Rule II, 1372d dn. 10; Blumenthal, Siedlungskolonisation, 75d.; Broughton, Roman Asia Minor, 616; Planhol, De la plaine pamphylienne aux lacs pisidiens, 42B50; Jameson, Lykia, 271.

⁴⁹ Sedir için krş.: Spratt-Forbes, Travels I, 94; Magie, loc. cit.

⁵⁰ Plin. Nat. Hist. 12, 132; 13, 52B53; 16, 137, Broughton, Roman Asia Minor, 616; Magie, loc. cit.; Morganstern, Fort at Dereagzi, 165 dn. 33; Marksteiner, Limyra, 24 dn. 8.

⁵¹ Bean, Caunos II, no. 38; BE 1956, no. 274d; Bean, Maeander 174; Robert, Caunos, 521 (= Robert, Documents d'Asie Mineure, 509). Zift ve reçine hakkında krş.: Dunn, Woodland, 290-292.

⁵² Brandt, Gesellschaft und Wirtschaft, 81; H. Braunert, Das Mittelmeer in Politik und Wirtschaft der hellenistischen Zeit, şurada: K. Telschow - M. Zahrnt (ed.), Politik, Recht und Gesellschaft in der griechisch-römischen Antike. Gesammelte Aufsätze und Reden (Stuttgart 1980) 143.

⁵³ Mar. San., Lib. secr. 29, 43, 67; F. B. Pegolotti, La Pratica della Mercatura, ed. A. Evans (Cambridge 1936), 58; B. Flemming, Landschaftsgeschichte von Pamphylien, Pisidien und Lykien im Spätmittelalter (Wiesbaden 1964), 70d; K. Fleet, European and Islamic Trade in the Early Ottoman State. The Merchants of Genoa and Turkey (Cambridge 1999), 34.

⁵⁴ A. F. von Warsberg, Eine Reise durch das Reich des Sarpedon (Wien 1899), 87 (*stirax orientalis*).

⁵⁵ Tietze, Geologie von Lykien, 304.

⁵⁶ Davis, Journey I, 109, 111.

timinde kullanılan *styrax* ağaçları yetişmektedir. Bu ağaçtan elde edilen ve *storax* adı verilen reçine 19 yy.'da Makre limanının en önemli ihraç ürünlerinden biridir⁵⁷.

Str. 1411 ve 16: **Köleler** (μηδὲ τῶν δρα[πε]τικῶν): Kaçak köleler hususunda belirlenmiş yasalar bulunmaktadır⁵⁸. Ayrıca Kaunos⁵⁹ ve Myra'dan⁶⁰ köle ihracatının gerçekleştirildiği bilinmektedir. Ephesos Yazıtı'nda İÖ 75 yılına tarihlenen hükümlerinde genç yaştaki kölelerden köle başına azami 5 *denaria* tutarında gümrük vergisi alınırken⁶¹; yasaya 17 yılında yapılan eklemeye ithal edilen kölelerden köle başına 2.5 *denaria*, ihraç edilenlerdence köle başına 1 *denaria* tutarında gümrük vergisi alınacağı bildirilmiştir⁶². Genç köleler için uygulanacak olan vergi oranı zaten daha önce belirlenmiş olduğuna göre, söz konusu bu sabit tarife yetişkin köleler için geçerli olmalıdır. Burada giriş ve çıkış vergileri arasında ortaya çıkan farksa, Roma'nın gümrük düzenlemelerini pazar belirleyici bir amaçla kullandığını göstermektedir⁶³.

Genç köleler elbette daha değerliydi ve gene Digesta, daha yüksek bir kar elde etmek için diğer kölelerin de *nouvicii* olarak beyan edildiğinden bahsetmektedir⁶⁴. Ephesos'ta *nouvicii* köleler, mal sahibinin ikinci bir vergi ödemek zorunda kalmaması için dağlanmaktadır⁶⁵. Suetonius ise, gümrük vergisinden kaçmak için soylu biri gibi giydirilen bir kölenin daha sonra özgürlüğünü talep ettiğini bildirmektedir⁶⁶.

Kaunos Yazıtı'na göre de, köle ihracatının *demosionikos nomos*'ta belirtilen özel bir tarife uyarınca vergilendirildiği anlaşılmaktadır⁶⁷.

Str. 17: ἐπάνεσις] ἡ πᾶσα [το]ῦ τελών[ου ἔ]στῳ⁶⁸: (*integrum restitutio*): Bu tamamlama Ephesos Yazıtı temel alınarak önerilmektedir⁶⁹. Her ne kadar yazıtın ilk editörleri ἐπάνεσις

⁵⁷ Benndorf-Niemann, Reisen I, 36.

⁵⁸ Dig. 11, 4 *De fugitives*. Liman yöneticisi (*limanarches*) ve polisinin (*stationarius*) kaçak köleler hususunda yapmaları gerekenler için bak.: a.g.e., 11, 4, 4: *Limenarchae et stationarii fugitivos deprehensos recte in custodiam retinent. Magistratus municipales ad officium praesidis provinciae vel proconsulis comprehensos fugitivos recte transmittunt*; ayrıca bak.: Varro, de re rust. 3, 14.

⁵⁹ Kaunos Yazıtı, str. B 6d; BE 1956, no. 274 d; krş.: Pekáry, Kleinasien, 629.

⁶⁰ BGU 3, no. 912, 913.

⁶¹ § 3 str. 11d.

⁶² § 41 str. 98d.

⁶³ Krş.: Engelmamm-Knibbe, Zollgesetz, 111.

⁶⁴ Dig. 21, 1, 37.

⁶⁵ Ephesos Yazıtı § 51d str. 117-22.

⁶⁶ Suet. Rhet. 1; benzer bir durum için krş.: Quint. Decl. 340.

⁶⁷ Str. B6; krş.: aş. böl. 3.4.2.

⁶⁸ Krş.: Ephesos Yazıtı, § 19 str. 47.

ifadesini *licentia* anlamıyla çevirseler de⁷⁰, burada daha *in integrum restitutio* (eski hukuki duruma dönüş) uygulaması⁷¹ söz konusu olmalıdır. Buna göre tüccar, mültezim tarafından el konulan malını, vergisini iki gün içinde ödemek şartı ve mültezimin bu hususta göstereceği iyi niyetle, geri alabilmektedir.

ἀποτίμησις: *Census*⁷², ipotek vermek⁷³ ve vergi⁷⁴ anlamlarına gelmektedir. Buradaki anlamı kesin olarak belirlenememektedir⁷⁵.

Str. 18: **κρόκος**: 1954 yılında Korinthos yakınındaki Solomos'ta bulunmuş olan bir yazıt safranın Lykia ekonomisi açısından önemini yansıtmaktadır⁷⁶. Yazıtta, Iunia Theodora adında Roma vatandaşı bir kadın, Lykia'daki iç savaş sırasında Lykia'lı sürgünleri Korinthos'taki konutunda ağırladığı için Lykia Birliği tarafından φιλολόκιος olarak portresi, onur yazıtı ve naşının defni sırasında tütsü olarak yakılmak üzere 5 *mna* gibi (**Kol II, Z. 23**: κρόκου μνῶς πέντε) alışık olunmadık ölçüde safran hediyesiyle onurlandırılmaktadır.

Antik kaynakların aktarımına göre, Lykia'daki Olympos Dağı'nda son derece kaliteli safran yetişmektedir⁷⁷. Ayrıca, Plinius Lykia'da safran yetiştiriciliği hakkında da değerli bilgiler vermektedir. Buna göre, Safran fidesi, yedinci veya sekizinci yılın sonunda, bu amaç için özel olarak hazırlanmış bir araziye nakledilmekte ve bu şekilde yozlaşması engellenmektedir⁷⁸.

Str. 20: **[τεσσαρακοστῆς τὴν τεί]μην δώσουσιν οἱ ἰσάγοντες**: Gümrük oranı malın değerinin % 2.5'u (τεσσαρακοστή = quadragesima) oranında belirlenmiştir⁷⁹. Bununla birlikte, purpur (str. 5), reçine (str. 7), köle (str. 11, 16), safran (str. 18), incir (str. 23), zeytinyağı (str. 21) gibi

⁶⁹ Krş.: Ephesos Yazıtı, § 19 str. 47.

⁷⁰ Engelmann-Knibbe, op. cit., 82.

⁷¹ Dig. 4, 1, 6.

⁷² Mon Anc. 4, 11; Phlegon (FgrHist. 257) F. 12, 6. 17; Plut. Crass. 13; Fl. Ios. Ant. Iud. 18, 2.26; kr.: Mason, Greek Terms, 25.

⁷³ Dig. 31, 11.

⁷⁴ AB 437; krş.: OGIS 476.

⁷⁵ τὸ ἀποτίμημα = ἐνέχυρον anlamında kullanımı için krş.: Lys. Fr. 84S; IG 2.1059 str. 4.

⁷⁶ Pallas et al., Inscriptions a Solomos (= SEG 18, 143); Robert, "Décret, 324-342; Larsen, Greek Federal States, 260d; Wörrle, Regelungen von Zollfragen, 254; Wörrle, Stadt und Fest, 97 dn. 100; Balland, Inscriptions, 2, 9; Behrwald, Lykischer Bund, 122dd; Şahin-Adak, Stadiasmus Patavensis, 57dd.

⁷⁷ Plin. Nat. Hist. 21, 31: Crocum ... prima nobilitas Cilicio ... dein Lycio e monte Olympos; Oberhammer, Olympos, 320; Robert, Décret, 332; Adak, Olympos und Korykos, 40.

⁷⁸ Plin. Nat. Hist. 21, 33: *Mucianus auctor est, in Lycia anno septimo aut octavo transferri in locum subactum atque ita degenerans renovari.*

⁷⁹ Krş.: Ephesos Yazıtı, str. 11, 98; Myra Yazıtı, str. 8, 15. Kaunos Yazıtı girişte ve çıkışta olmak üzere toplam % 5 oranında bir gümrükten bahsetmektedir: daha detaylı bilgi için bak.: aş. böl. 3.4.3.3; 3.4.5.2.

tek el ürünler sabit bir tarifeye vergilendirilmektedir. Ephesos Yazıtı'nda köle ticaretinin yanında (str. 11d, 98d), maden cevheri (str. 78d) de sabit bir tarifeye vergilendirilirken; purpur ise % 5 gümrüğe tabidir. Kaunos Yazıtı'nda da köle, tuz, katran ve reçine ticareti yine tek el mallar olarak farklı bir şekilde vergilendirilmektedir⁸⁰.

Str. 21: **ἔλαιον**: Gıda, kozmetik ve aydınlanma gibi günlük hayatta büyük öneme sahip olan zeytin yağı, ticaret açısından en az şarap kadar önemli bir metadır. Opramoas İS 141 yılındaki depremin ardından Myra kentine 12.000 *denaria* tutarında zeytin yağı bağışladığı gibi kamu hizmetinde kullanılmak üzere *Elaion*'a da aynı tutarda bağışta bulunmuştur⁸¹. Lykia'daki zeytin yağı üretimine dair edebi ve epigrafik belge bulunmamakla birlikte, zeytin yağı işliklerine dair arkeolojik veriler bu konuda yeterince bilgi vermektedir⁸².

§ 2 Eyalet Yeni Dahil Edilen Kentlerin Durumu (Str. 22-31)

Str. 22: **ἐν δὲ Καύνῳ καὶ Καλύνδοις καὶ Λίσσαις καὶ Λύδαις | [καὶ Κρύα**

Bu satırda tarihsel Karia-Lydia sınırında bulunan Kaunos, Kalynda, ile büyük olasılıkla Lissai, Lydai ve Krya kentleri anılmaktadır. Bu kentlerin Lykia Birliği Gümrük Yasası'nda ne şekilde bir ilişki içinde anıldıkları sorusunun yanıtı, yazıtın ilgili kısmının büyük oranda tahrip olması nedeniyle belirsizliğini korumaktadır. Bu nedenle söz konusu durumun aydınlatılabilmesi için öncelikle bu kentlerin Lykia Birliği içindeki konumlarının tespit edilmesi yararlı olacaktır.

Kaunos: Kaunos İÖ 4. yy.'a ait seyrüseferde Karia kenti olarak anılmaktadır⁸³. Kent İÖ 313 yılında Antigonos'un denetimine girmiş olmakla birlikte⁸⁴, İÖ 309 yılında I. Ptolemaios tarafından ele geçirilmiş⁸⁵ ve uzun süre Ptolemaioslar hakimiyeti altında kalmıştır⁸⁶. Zira, Kaunos III. Antiokhos'un işgal tehdidine karşı İÖ 197 yılında özgürlükleri Rhodos tarafından korunan müttefik kentler arasında yer almıştır⁸⁷. Bunun yanında, Kaunos'ta bulunmuş

⁸⁰ Daha detaylı bilgi için bak.: aş. böl. 3.4.2.

⁸¹ Wörrle, şurada: Borchhardt, Myra, 159 (TAM II 905 XIX B).

⁸² Wörrle, Ermandyberis von Limyra, 301.

⁸³ Skyl. Periplus, 73: Καῦνος Καρικὴ πόλις καὶ λιμὴν κλειστός; krş.: Strab. 14, 2, 2-3.

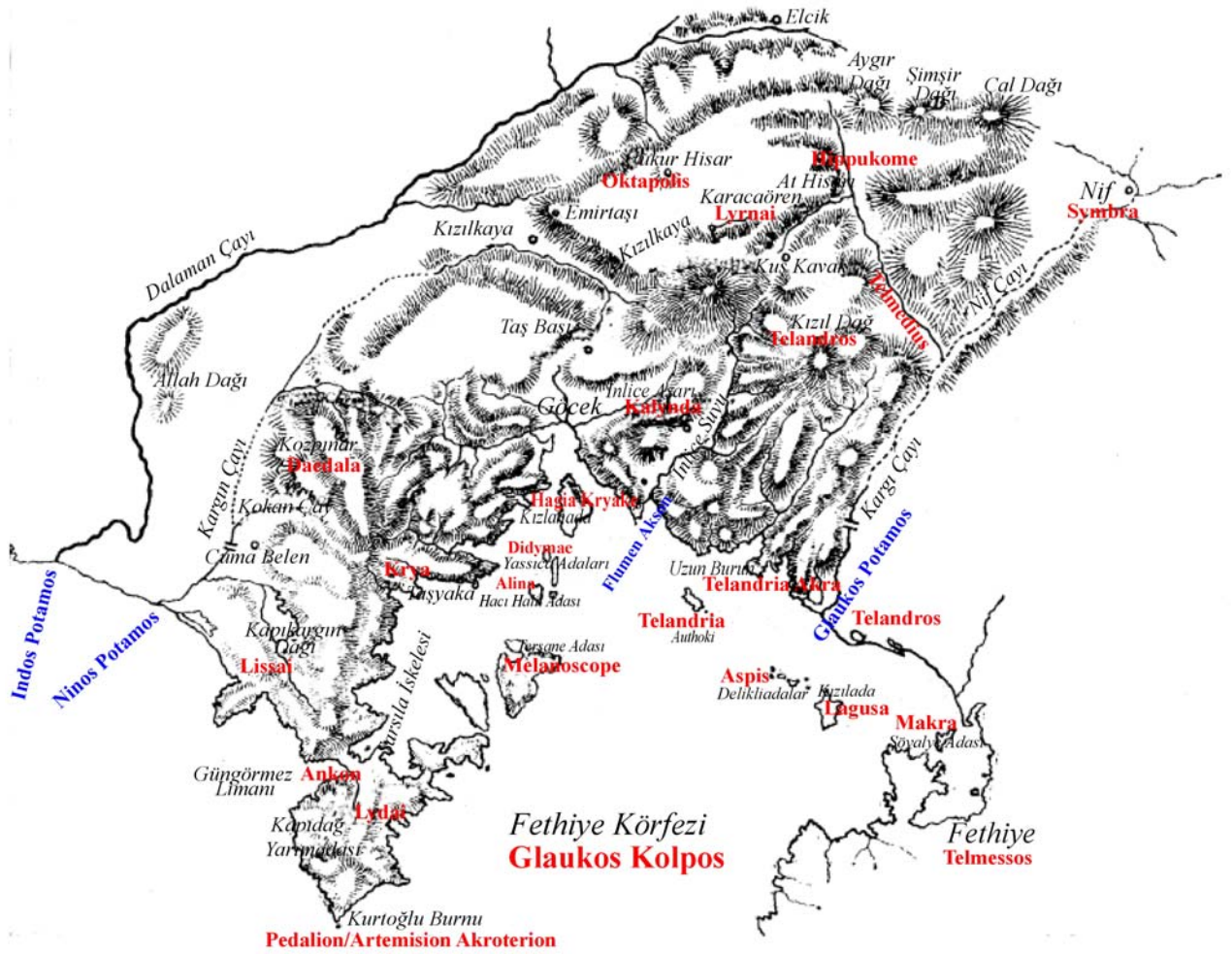
⁸⁴ Diod. 19, 75, 5.

⁸⁵ Diod. 20, 27, 2.

⁸⁶ Krş.: Bagnall, Administration, 99.

⁸⁷ Liv. 33, 20; ayrıca bak.: Bagnall, loc. cit.; Bean, Caunus I, 18; Fraser-Bean, Peraea, 105d; Magie, Roman Rule II, 946 dn. 49.

yazıtlar, Erken Hellenistik Dönem’de kentte Πτολεμαεύς *demotikon*’unun varlığına işaret etmektedir⁸⁸. Rhodos bundan birkaç yıl sonra Kaunos’u 200 *talanta* karşılığında Ptolemaios’lardan satın almıştır⁸⁹. Roma *senatus*’u önünde Rhodos elçisi Astymedes’in İÖ 166 yılında yaptığı konuşmadan edinilen bu bilgide satış işleminin hangi tarihte gerçekleştiği belirtilmemiştir. Bununla birlikte Appianus, Kaunos’un III. Antiokhos ile yapılan savaş için Rhodos’a vergi mükellefi kılındığını aktarmaktadır⁹⁰. Bu veri göz önüne alındığında, Kaunos’un satış işleminin İÖ 191/190 yılında gerçekleşmiş olması muhtemel gözükmemektedir⁹¹.

Res. 7: Lykia'nın Batı Sınırı Tarihsel Coğrafyası [Arkwright, Frontier, s. 93'teki haritadan düzenlenmiştir].

⁸⁸ Bean, Caunos I, 21 no. 5 str. 6, 16, no. 6 str. 17; Robert, Hellenica 7, 1949, 189–193; BE 1954, 229; Bagnall, Administration, 99; Marek, AST 11, 1993, 91.

⁸⁹ Polyb. 30, 31, 6: ἀλλὰ Καῦνον δήπου διακοσίων ταλάντων ἐξηγοράσαμεν παρὰ τῶν Πτολεμαίου στρατηγῶν.

⁹⁰ App. Mithr. 89: Καῦνιοι, Ῥοδίοις ὑποτελεῖς ἐπὶ τῷ Ἀντιόχου πολέμῳ γενόμενοι.

⁹¹ Tarihleme için bak.: Tietz, Golf von Fethiye, 215 dn. 460; krş.: Bean, Peraea, 18; Fraser-Bean, op. cit., 106.

İÖ 188 yılında imzalanan Apameia Anlaşması ile Kaunos Rhodos hakimiyeti altında kalmaya devam etmiştir⁹². İÖ 168/7 yılında, 3. Makedonia Savaşı sırasındaki tutumu nedeniyle Rhodos'un cezalandırılması amacıyla çıkarılan *senatus consultum* uyarınca Lykia'ya özgürlüğü verilince, Kaunos da Rhodos'a karşı ayaklanmış; ama Kibyra'lıların desteğine rağmen bu girişimleri başarısızlığa uğrayınca kent üzerindeki Rhodos tahakkümü devam etmiştir⁹³. Bunun ardından Kaunos'lu ve Stratonikeia'lı sürgünler Roma'ya gelerek konunun yeniden ele alınmasını sağlayınca, Roma Rhodos'un her iki kentteki garnizonlarını terk etmesini bildirmiş ve Kaunos'un özgürlüğü Roma *Senatus*'u tarafından bu şekilde ancak İÖ 166 yılında onanmıştır⁹⁴.

Kaunos'un İÖ 166 yılında başlayan özgürlük süreci, İÖ 84 yılındaki Dardanos Anlaşması'nın ardından Sulla'nın Asia Eyaleti'ni yeniden düzenlediği sırada kentin Mithridates Eupator'a sunduğu desteğin cezası olarak Rhodos'a verildiği⁹⁵ İÖ 84-81 yılında son bulmuştur.

Plinius, Kaunos'un Karia'da özgür bir kent olduğunu aktarmaktadır⁹⁶. Bunun yanında, Dio Khrystosomos, Vespasianus idaresinin başlarına tarihlenen ve Rhodos'lulara yöneltilmiş bir konuşmasında Kaunos'un Rhodos hakimiyeti altında bulunduğu bir döneme işaret etmektedir⁹⁷. Fraser-Bean, Plinius ve Dio Khrystosomos'un aktardıkları bu bilgileri Kaunos'un Vespasianus tarafından yeniden Rhodos'a bırakıldığı; *oppidum liberum* statüsüne ise, Augustus Dönemi'nde sahip olduğu şekilde yorumlamaktadırlar⁹⁸. Bu düşünce bilim çevrelerinde de genel kabul görmektedir⁹⁹. Bean, Kaunos Yazıtı üzerindeki yorumlarının ardından¹⁰⁰, yazıtı bu döneme tarihlemektedir¹⁰¹. Buna karşın Kaunos'un bu statüsünün

⁹² Fraser-Bean, op. cit., 70.

⁹³ Polyb. 30, 5, 11.

⁹⁴ Polyb. 30, 21, 3; Ayrıca bak.: Gabrielsen, Rhodian Peraia, 173; Tietz, Golf von Peraia, 217.

⁹⁵ App. Mithr. 89; Strab. 14, 2, 3; ἀπέστησαν δέ ποτε Καύνιοι τῶν Ῥοδίων· κριθέντες δ' ἐπὶ τῶν Ῥωμαίων ἀπελήφθησαν πάλιν; Cic. ep. ad Q. fr. 1, 1, 33; Bean, Caunus I, 19; Fraser-Bean, Peraea, 88; Tietz, op. cit., 218.

⁹⁶ Plin. Nat. Hist. 5, 103.

⁹⁷ Dio Khrystos. Or. 31, 125: τίς γὰρ παρὰ Καυνίοις γέγονε γενναῖος ἀνὴρ; ἢ τίς πώποτε ἐκείνους ἀγαθόν τι πεποιήκεν; οἳ γε δουλεύουσιν οὐχ ὑμῖν μόνοις, ἀλλὰ καὶ Ῥωμαίοις, δι' ὑπερβολὴν ἀνοίας καὶ μοχθηρίας διπλὴν αὐτοῖς τὴν δουλείαν κατασκευάσαντες; κρσ.: Dio Khrystos. Or. 31, 124: καὶ μὴν εἴ τις ὑμᾶς Καυνίοις ἢ Μυνδίοις ὁμοίους εἶναι λέγοι, σφόδρα ὀργισθεὶς καὶ βλασφημεῖν αὐτὸν ἠγήσεσθε κατὰ τῆς πόλεως·

⁹⁸ Fraser-Bean, Peraea, 107 dn. 4-5.

⁹⁹ Bean, Caunus I, 19. dn. 40; Bean, Caunus II, no. 37, 38; Holtheide, Seehandel, 10d; H. Brandt, Zöllinschriften 91-95; Schwarz, Soll oder Haben, 385-394.

¹⁰⁰ Bean'ın bu husustaki yorumları hakkında daha fazla bilgi için bak.: aş. böl. 3.4.2.

¹⁰¹ Bean, Caunus II, 100, κρσ.: Bean, op. cit., no. 37, s. 96 dn. 22. Bu tarihlleme Velissaropoulos, Naucrès grecs, 223; Purpura, Il regolamento dogonale di Cauno, 273; Schwarz, Soll oder Haben, 385dd, tarafından da kabul görmüştür.

Plinius'un kendi zamanındaki durumu yansıttığı düşüncesi şüphelidir¹⁰². Kaunos'un söz konusu özgürlük statüsü daha ziyade kentin Rhodos hakimiyetinden çıkarıldığı İÖ 166 yılıyla tekrar Rhodos'a verildiği İÖ 84-81 yılları arasını kapsamış olmalıdır¹⁰³. Kaldı ki, Kaunos Yazıtı son olarak C. Marek tarafından yeni okumalar ışığında tekrar değerlendirilmiş ve yazıtın Bean'ın düşündüğü gibi İS 1. yy.'ın başlarına değil; Hadrianus Dönemi'ne tarihlendirilmesi kesinlik kazanmıştır¹⁰⁴.

Rhodos'un Kaunos üzerinde ikinci dönem hakimiyeti de uzun süreli olmamıştır. Zira, Kaunos'un en azından İÖ 1. yy.'ın ortalarında Asia Eyaleti içinde yer aldığı bilinmektedir. Cicero'nun İÖ 51/50 yılında Asia Eyaleti *propraetor*'u Q. Minucius Thermus'a gönderdiği bir mektup, Kaunos'un bu tarihte Minucius'un yönetim sahası içinde kaldığını göstermektedir¹⁰⁵. Ayrıca Cicero, Asia Eyaleti valisi olan kardeşi Quintus'a yazdığı ve İÖ 60/59 tarihli mektubunda Kaunos'lu elçi heyetinin *senatus*'un huzuruna çıkararak vergilerini Rhodos'a değil de Roma'ya ödeme taleplerini iletmiş olduğunu aktarmaktadır¹⁰⁶. Ephesos Yazıtı'nın editörleri (H. Engelmann – D. Knibbe) bu veriden hareketle¹⁰⁷, İÖ 75 yılının politik coğrafyasını yansıtan satırlardaki boşlukta (§ 9) Kaunos adını tamamlayarak¹⁰⁸ kentin söz konusu dönemde Asia Eyaleti sınırları içinde olduğunu belirtmektedirler¹⁰⁹. Engelmann ve Knibbe'nin bu tamamlama önerisi doğru kabul edilecek olursa; Kaunos, en geç İÖ 75 yılında Asia Eyaleti'ne dahil olmuş olmalıdır. İmparatorluk Dönemi'nde Kaunos'un Asia Eyaleti

¹⁰² Jones, *Cities*, Appendix I, 533dd.

¹⁰³ Bak. bk. Ayrıca kentin bastığı otonom sikkelerin İÖ 2. ve 1. yy.'a tarihlenmesi bu yorumu desteklemektedir. Söz konusu sikkeler için bak.: Head, *Historia Numorum*, 612; Imhoof-Blumer, *Kleinasiatische Münzen*, 138.

¹⁰⁴ Bu hususta daha detaylı bilgi için bak.: aş. böl. 3.4.2.

¹⁰⁵ Cic. ep. ad fam. 13, 56, 3: *Caunii praeterea debent, sed aiunt se depositam pecuniam habuisse. id velim cognoscas et, si intellexeris eos neque ex edicto neque ex decreto depositam habuisse, des operam ut usurae Cluvio instituto tuo conserventur.*

¹⁰⁶ Cic. ep. ad Q. fr. 1, 1, 33: *non esse autem leniores in exigendis vectigalibus Graecos quam nostros publicanos hinc intellegi potest quod Caunii nuper omnibusque ex insulis quae erant a Sulla Rhodiis attributae confugerunt ad senatum, nobis ut potius vectigal quam Rhodiis penderent.*

Yunan mültezimlerin vergi toplarken bizimkilerden daha ılımlı olmadıkları, Sulla tarafından Rhodos'a bırakılmış olan Kaunos'lularla bütün ada sakinlerinin bu hususta *senatus*'tan koruma ve vergilerini Rhodos'a değil de bize ödemek hususunda izin talep etmelerinden anlaşılmaktadır.

¹⁰⁷ Engelmann-Knibbe, op. cit., 70.

¹⁰⁸ Engelmann-Knibbe, op. cit., 56, 69d, 139. Bu dönemde Kaunos'un Asia Eyaleti'nin limanlarının anıldığı söz konusu listede yer almamış olması gerektiği aleyhte görüşü için bak.: Tietz, *Golf von Fethiye*, 219 dn. 485. Bununla birlikte, *confugio* fiili için perfectum zamanının kullanılmış olması Kaunos'luların senato önüne mektubun yazıldığı tarihten daha evvel çıktıklarını göstermektedir.

¹⁰⁹ Engelmann-Knibbe, *Zollgesetz*, § 9 str. 26: [Ἀλικαρνάσσω, Μύνδω, Κνίδω, Φύσκω, Καύνω, Ἀτταλεία, Ἀσπένδω, Πέρρη, Μαγύδι, Φασηλίδι, Σίδη Κορυφή ...

içindeki varlığına dair en geç veri İS 33/34 yılına aittir. Bu tarihte Kaunos'luların *demos*'u Asia Eyaleti *Proconsul*'u P. Petronius'un karısı Plautia'yı onurlandırmıştır¹¹⁰.

Stadiasmus Patarensis Anıtı, Kaunos'u en batıdaki güzergah olarak vermektedir. Buna dayanarak yazıtın editörleri Lykia'nın eyalete dönüştürüldüğü sırada Kaunos'un yeni eyaletin sınırları dışında kaldığını düşünmektedirler¹¹¹. İS 2. yy.'da yazan Ptolemaios da Kaunos'u Asia Eyaleti kentleri arasında saymaktadır¹¹². C. Marek'in yeni okumalarının gösterdiği gibi, İmparator unvanlarının ardından, *eponymos* memuriyet olarak Lykia Birliği imparator kültü başrahibinin anılması, İmparatorluk Dönemi'nde Kaunos'un Lykia'ya dahil olabileceğini düşündürmektedir. Ayrıca yazıtın içeriğinin yeniden değerlendirilmesi Kaunos'taki gümrük uygulamalarının Myra yazıtında ortaya çıkan Lykia Birliği'nin gümrük uygulamaları çerçevesinde anlaşılması gerektiğini göstermektedir¹¹³.

Kalynda: Strabon, Glaukos Körfezi ve Kaunos arasında bahsettiği kenti Rhodos Peraia'sı içinde anmaktadır¹¹⁴. Plinius¹¹⁵ ve Stephanos Byzantios¹¹⁶ kenti Karia'da anarken, Ptolemaios Kalynda'yı Lykia'da bir kıyı kenti olarak vermektedir¹¹⁷. Kent, Kral Damasithyos komutasında İÖ 480 yılındaki Salamis Savaşı'nda yer almıştır¹¹⁸. Kalynda'nın Attika-Delos Birliği'nin vergi listelerinde geçmesi kentin Klasik Dönem'deki önemine işaret etmektedir¹¹⁹. Kent, Güneybatı Anadolu'nun geri kalanı gibi İÖ 309 yılında Ptolemaios hakimiyetine girmiştir. Zenon arşivinden, İÖ 247/6 yılına tarihlenen bir papirüs, Kalynda ile yurttaşı Theopropos arasında, Kalynda'nın bir *demos*'u olan Kypranda'daki panayırın finansmanı ile ilişkili bir tartışmayı yansıtmaktadır. Bu tartışmada Theopropos, Ptolemaios'ların *dioiketes*'i Apollonios'tan yardım talep etmektedir¹²⁰. Ptolemaios hakimiyeti İÖ. 2. yy.'ın başına kadar

¹¹⁰ SEG 14, 646.

¹¹¹ Şahin-Adak, *Stadiumus Patarensis*, 291.

¹¹² Ptolem. Geogr. 5, 2, 11-12; 5, 3, 2.

¹¹³ Bu hususta daha detaylı bilgi için bak.: aş. böl. 3.4.2-3.

¹¹⁴ Strab. 14, 2, 2.

¹¹⁵ Plin. Nat. Hist. 5, 103.

¹¹⁶ Steph. Byz. s. v. Δύνδασσον; s. v. Κάλυνδα350.

¹¹⁷ Ptolem. Geogr. 5, 3, 2.

¹¹⁸ Herodot. 8, 87.

¹¹⁹ ATL I, 314–315, III, 210; Meiggs, *Athenian Empire*, Lev. IV no. 66; Arkwright, *Frontier*, 97; Büchner, *RE* X.2 (1919), s. v. Kalynda, 1771d; Robert, *Études anatoliennes*, 493; S. Jameson, *RE Suppl.* XIV (1974), s.v. Kalynda, 214; Tietz, *op. cit.*, 34 dn. 152.

¹²⁰ PCair. Zen. 59341 a 1-12: Ἀπολλωνίω διοικητῆι χαίρειν Θεόπροπος θεωρός ἀπὸ Καλύνδων. τοῦ ἧ' καὶ λ' (ἔτους) ὁ γεωργός μου Θήρων ἐπρίατο παρὰ τῆς πόλεως παρασχεῖν οἶνον τῆι γινομένῃ πανηγύρει ἐν Κυπράνδοις κατ' ἐνιαυτόν. Ayrıca bak.: Bagnall, *Administration*, 99; Wörtele–Wurster, *Dereköy*, 418d dn 70; Tietz, *op. cit.*, 208d.

devam etmiştir¹²¹. Bölgedeki Ptolemaios hakimiyetinin zayıflamaya başladığı bu dönemde Kalynda, teritoryumunu genişletme çabası güden Kaunos ile, bir yandan Kaunos'un bu hırsını dizginlemeyi, öte yandan da *Peraia*'sının son noktası olan Daedala'nın savunmasını güçlendirmeyi planlayan Rhodos arasında tartışma konusu olmuştur. Bunun sonucunda Rhodos, 200 *talanta* karşılığında Kaunos'u İÖ 191/190 yılında Ptolemaios'lardan satın almıştır¹²². Kalynda'nın Helenistik Dönem'de Kaunos'un bir *demos*'u olarak anılması¹²³; bu satış işleminin Kalynda'yı da içermiş olabileceğini düşündürmektedir¹²⁴. İÖ 188 yılında imzalanan Apameia Anlaşması ile Kaunos gibi Kalynda da Rhodos hakimiyetine girmiştir¹²⁵. İÖ 168/7 yılında, 3. Makedonia Savaşı sırasındaki tutumu nedeniyle Rhodos Apameia Anlaşması ile elde ettiği, Kaunos dışındaki bütün topraklarla birlikte¹²⁶ Kalynda'yı da kaybetmiştir. Kaunos'un özgürlüğü ise, Roma *Senatus*'u tarafından ancak İÖ 166 yılında onanmıştır¹²⁷. Bunun ardından Kalynda'lılar İÖ 164/3 yılında Kaunos'a karşı isyanlarında korumasını sağlamak karşılığında kentlerini Rhodos'a teslim etmeye hazır olduklarını bildirmek üzere elçi gönderince; Rhodos karadan ve denizden yardım naklederek kenti kuşatmış; bunu müteakiben Roma *Senatus*'u Kalynda'nın hakimiyetini Rhodos'a bırakmıştır¹²⁸. Bu veriler Kalynda'nın, Kaunos'un Rhodos boyunduruğundan kurtulduğu 166 yılından 164/3 yıllarına kadar Kaunos'un hakimiyeti altında kaldığını belgelemektedir. Yine bu döneme tarihlenmesi gereken, Kaunos yakınlarında bulunmuş ve *thiasos* (şenlik) için *epangelia* listesi içeren bir yazıtta¹²⁹ Kaunos'un *demos*'u oldukları bilinen Pasanda¹³⁰ (str. 13), Karpasyanda¹³¹ (str. 31), Ptolemais¹³² (str. 17) ve Perdikkia'nın¹³³ (str. 7) yanında Kalynda ve Symbra yerleşimlerinden kişiler de anılmaktadır. Dolayısıyla, Symbra'nın¹³⁴ da söz konusu

¹²¹ Bagnall, op. cit., 98d; Tietz, op. cit., 214.

¹²² Polyb. 31, 7, 6. Tarihleme için bak.: Tietz, op. cit., 215.

¹²³ C. Marek, AST 11, 1993, 90; krş.: Şahin-Adak, Stadiasmus Patarensis, 147.

¹²⁴ Krş.: Tietz, op. cit., 215d.

¹²⁵ Fraser-Bean, Peraea, 70.

¹²⁶ Polyb. 30, 5, 12; Liv. 45, 25, 6.

¹²⁷ Polyb. 30, 21.

¹²⁸ Polyb. 31, 4; Magie, Roman Rule I, 110; Schmitt, Rom und Rhodos, 169d; Gabrielsen, Rhodian Peraia, 177.

¹²⁹ Bean, Caunos I, 23d no. 6 (= SEG 12, 473).

¹³⁰ Bean, op. cit., 21 no. 5, str. 2, 14; 23; BE 1954, no. 229; C. Marek, op. cit., 91.

¹³¹ Bean, op. cit., 21 no. 5 str. 18; Marek, op. cit., 90.

¹³² Bean, op. cit., 21 no. 5 str. 6, 16; Robert, Hellenica 7, 1949, 189–193; BE 1954, 229; Bagnall, Administration, 99; Marek, op. cit., 91.

¹³³ Bean, op. cit., 21 no. 5 str. 4, 8, 10, 20, 22; Roos–Hermann, Südöstlichen Karien, 37; P. Herrmann, "Zwei Inschriften von Kaunos und Baba Dag," Opuscula Atheniensia 10, 1971, 37; Robert, Documents d'Asie Mineure, 21 dn. 1; Marek, op. cit., 1993, 91.

¹³⁴ Symbra hakkında bak.: Şahin-Adak, Stadiasmus Patarensis, 161 güz.: 15-16.

süre zarfında, Kalynda gibi, Kaunos'a tabi bir yerleşim olduğu kabul edilebilir¹³⁵. Yine Geç Helenistik Dönem'de bir Symbra yurttaşının Rhodos'tan bir anlaşma metninde¹³⁶ geçmesi Kaunos'un İÖ 81 yılından itibaren yeniden Rhodos'a bağlanması çerçevesinde anlaşılmalıdır.

Kalynda İÖ 1. yy.'ın ortalarında Rhodos tahakkümünden çıkmış gözükmektedir. Nitekim, Pinara'da bulunmuş, İÖ 1. yy.'ın ortalarına tarihlenen bir yazıtta Kalynda, Karia kenti olarak anılmaktadır¹³⁷. Bu tahakkümün son bulması, büyük olasılıkla, İÖ 43/42 yılında vuku bulan iç savaşta Kaisar yandaşlarının yanında yer alan Rhodos'un Cassius tarafından tahrip edilmesi sırasında gerçekleşmiş olmalıdır¹³⁸. Bundan sonra Kalynda, bağımsız bir kent olarak, Lykia Birliği sikkelerini taklit eden otonom sikkeler basmıştır¹³⁹. Bu durum Kalynda'nın daha henüz *Koinon*'un bir üyesi olmadan ticari ilgisinin Lykia'ya yönelmiş olduğuna işaret etmektedir. Kalynda, *Stadiasmus Patarensis* Anıtı'nın da göstermiş olduğu gibi, en geç İS 43 yılında bölgenin eyaletleştirilme sürecinde Lykia Birliği'ne dahil olmuştur¹⁴⁰. Kalynda, Lykia Birliği'nin üye kenti olarak İS 141 yılındaki depremin ardından kentin yeniden imar edilmesi için Opramoas'tan 9.000 *denaria* yardım almıştır¹⁴¹.

Lydai-Lissai-Krya: *Lindum, Lindon, Lidia* adı altında kıyı güzergahında bir istasyon olarak anılan¹⁴² Lydai'in¹⁴³, kentte Nero Dönemi Lykia valisi Sextus Marcius Priscus'u onurlandıran bir yazıtın¹⁴⁴ bulunması sayesinde, ilk oluşturulduğu sırada eyalete dahil olduğu anlaşılmaktadır¹⁴⁵. Lissai kentinin de İÖ 46 yılında Caesar'la varılan *foedus* anlaşması uyarınca Lykia'ya verildiği bilinmektedir¹⁴⁶. İS 2. yy.'a tarihlenen bir mezar yazıtı kenti

¹³⁵ Tietz, *Golf von Fethiye*, 285.

¹³⁶ IG XII.1 no. 127 str. 77: ἐρμίας Συμβρεύς.

¹³⁷ TAM II, 508 str. 19d: τ[ε]τριμημένον δὲ πρ[ι]ν καὶ ὑπὸ Σιδυμένων καὶ Βα[λ]βουρέ[ων καὶ Λυ]δατῶν καὶ Καλυνδίων καὶ ὑπὸ τῆς Καρίας. Rigsby, *Geographical Readings*, 139, str. 20'de καὶ ὑπὸ ifadesinin taşıyıcı hatası olarak yanlışlıkla eklendiğini düşünmekte ve satırın doğru okumasının Καλυνδίων {καὶ ὑπὸ} τῆς Καρίας şeklinde olması gerektiğini düşünmektedir; krş.: Tietz, op. cit., 148dd, 223.

¹³⁸ Krş.: Tietz, op. cit., 221.

¹³⁹ Head, *Historia Numorum*, 695; Morkholm-Aulock, *SNG Lykien* 4291–93; bu sikkelerin İÖ 30-20 yıllarına tarihlenmesi hakkında krş.: Tietz, op.cit., 220 dn. 493.

¹⁴⁰ *Stadiasmus Patarensis* Kalynda'dan Kaunos, Telmessos ve Lyrnai'a güzergah vermektedir: Şahin-Adak, *Stadiasmus Patarensis*, 146d, güz. 11-13. Kalynda'nın Lykia Birliği'nin kenti olması hakkında krş.: Tietz, op. cit., 224; Jameson, *Lycian League*, 842; Magie, *Roman Rule II*, 1371 dn. 4; 1391 dn. 59.

¹⁴¹ TAM II, 905 XVII C; Petersen-Luschan, *Reisen II*, 119; Broughton, *Roman Asia Minor*, 780; Behrwald, *Lykischer Bund*, 176 dn. 74.

¹⁴² *Geogr. Rav.* 30, 91; *Guid. Geogr.* 134; Miller, *Itineraria* 707.

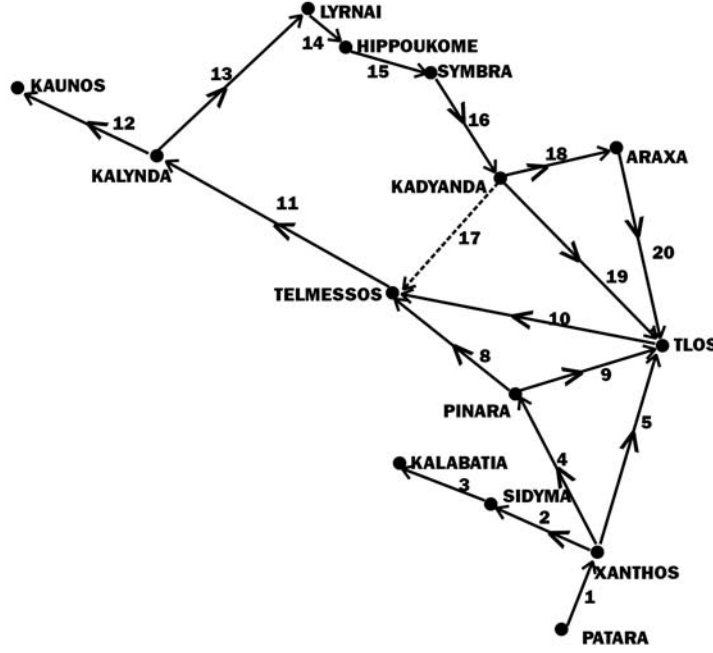
¹⁴³ Lydai hakkında bak.: Roos, *South-eastern Caria*, 75-82; Lohmann, *karisch-lykischer Grenzgebiet*, 64, 67; Tietz, op. cit., 116-164.

¹⁴⁴ TAM II, 131.

¹⁴⁵ Bu hususta ayrıca bak.: Tietz, op. cit., 142dd; Jameson, loc. cit.

¹⁴⁶ Mitchell, *Treaty of 46 BC*, str. 54d, s. 212d.

Kaunos teritoryumuna bağlı bir yerleşim olarak anmaktadır¹⁴⁷. Dolayısıyla, kentin bu sırada önemiyle birlikte *polis* statüsünü de yitirdiği anlaşılmaktadır. Bu durum, yine aynı yarımada üzerinde konumlanan Lydai ve Krya kentlerinin önem kazanmasıyla açıklanabilir¹⁴⁸. Herhalükarda, yeni oluşturulan eyaletin sınırları Glaukos Kolpos'u (Fethiye Körfezi) tamamen çevreleyecek şekilde genişletilmiş gözükmetedir. Bu nedenle Andriake Yazıtı'nda anılan bu kentler arasında Krya¹⁴⁹ kentinin de bulunmuş olması büyük olasılıktır.

Res. 8: *Stadiasmus Patarensis* Anıtı'na göre Batı Lykia'daki Yol Güzergahları

Bunun dışında, Kaunos ile Kalynda kentleri arasındaki gümrük sorunlarını¹⁵⁰ çözüme bağlayan ve İS 2. yy.'a tarihlenen, Letoon'dan ele geçmiş bir yazıtta Rhodos'a *tributum* ödeyen bir grup kentten bahsedilmektedir¹⁵¹. Yazıt bu içeriğiyle, sadece Dio Khrysostomos tarafından aktarılan¹⁵², Rhodos'un vaktiyle Karia'dan ve Lykia'nın kendisine vergi yükümlülüğü bulunan kentlerinden *tributum* topladığı anlatımını tarihsel olarak

¹⁴⁷ Tietz, Lissai und Kaunos, str. 1: οικῶν ἐν] Λίσσαις τῆς Καυνίας. Kent burada Lissai adıyla anılırken; Caesar'la yapılan foedus anlaşmasında (bak.: yukarıdaki dipnot) Lissa olarak geçmektedir: Kentin Kapıdağ Yarımadası'nda Eren Tepesi olarak bilinen mevkide lokalizasyonu için bak.: Lohmann, op. cit., 66d; Tietz, op. cit., 168-170.

¹⁴⁸ Tietz, op. cit., 183-186, 191-193; Tietz, Lissai und Kaunos, 125.

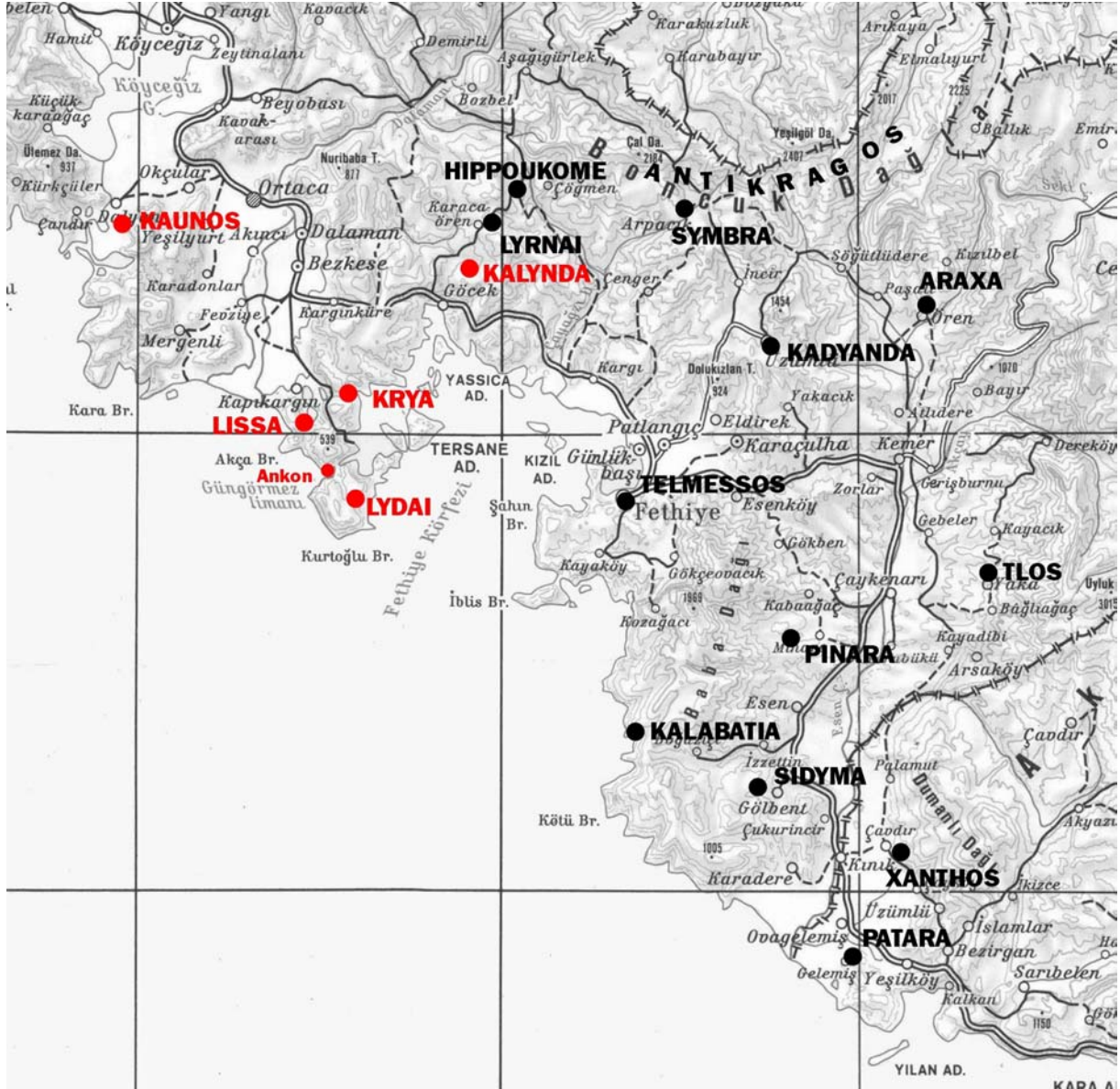
¹⁴⁹ Krya Opramoas'ın deprem sonrası yardım ettiği kentler arasında bulunmaktadır: TAM II, 905 no. 63 XIX C 2; ayrıca bak.: Jameson, loc. cit; Balland, Inscriptions, 266 dn. 44; op. cit., 199.

¹⁵⁰ Balland, op. cit., 265 dn. 35, Kalynda ile Kaunos arasındaki sorunları haklı bir şekilde Kaunos Yazıtı'nda tüccarları kente çekmek amacıyla tanınan vergi muafiyetleriyle ilişkilendirmektedir.

¹⁵¹ Balland, Inscriptions, no. 86 str. B 8: [--- - κα]θὰ καὶ Ῥοδίοις συντελ[οῦσι]ν. Bu hususta ayrıca bak.: Tietz, Golf von Fethiye, 224dd.

¹⁵² Dio Khrysos. Or. 31, 101: καίτοι τί δήποτε ἐπὶ μὲν τῶν προγόνων ὑμῶν οὐθὲν ἐγίγνετο τοιοῦτον, οὐκ ἐχόντων αὐτῶν πλείονα ἢ νῦν ἔχετε ὑμεῖς; ὅτι γὰρ οὐθ' ἡ νῆσος χεῖρων γέγονε καὶ τὴν Καρίαν καρποῦσθε καὶ μέρος τι τῆς Λυκίας καὶ πόλεις ὑποφόρους κέκτησθε...

doğrulmaktadır. Bütün bu veriler ışığında yazıtın ilgili kısmı vaktiyle Rhodos *Peraia*'sında bulunup sonradan Lykia'ya dahil edilen kentlerin Birlik içinde sahip oldukları özel statüye işaret ediyor olmalıdır.

Res. 9: Eyalete Yeni Dahil Edilen Kentlerin Konumu

Str. 23: $\sigma\upsilon\kappa\omicron\nu$: Lykia'daki meyve üretimine dair çok az veri bulunmaktadır. Bununla birlikte Kaunos'ta incir üretimi yapıldığı bilinmektedir¹⁵³.

$\iota\chi\theta\acute{\upsilon}\varsigma$: Khelidoniai Nesoi açıklarında *Anthias* adlı balığın yakalandığı bilinmektedir¹⁵⁴. Kefal (κέφαλος) ve levrek (λάβραξ) yumurtlama mevsiminde Kalbis üzerinden Köyce-

¹⁵³ Plin. Nat. Hist. 15, 83; Columel. de re rust. 10, 414; Broughton, Roman Asia Minor 612; Robert, Documents d'Asie Mineures, 516d.; Kaletsch, Kaunos, 365.

¹⁵⁴ Plin. Nat. Hist. 9, 180–182; Ritter, Kleinasien II, 745; A. Marx, RE I.2 (1894) s. v. Anthias, 2376d; Magie, Roman Rule II, 1372d dn. 10.

ğiz civarına gelmekte ve mevsim sonunda burada avlanmaktadır¹⁵⁵. Balıklar Kaunos'ta elde edilen tuzla tuzlanıp ihraç edilmekteydi¹⁵⁶. Bir papirüs Kaunos'taki tuzlanmış balıktan bahsetmektedir¹⁵⁷. Kaunos'ta elde edilen tuz büyük oranda tuzlanmış balık üretiminde, bunun yanında kısmen göz merhemi imalatında kullanılmaktaydı¹⁵⁸. Bunun dışında Tristomon'da büyük miktarda tuzlanmış balık üretimi yapıldığı, burada bulunan ve içinde çok sayıda küçük, dörtgen tekneye sahip yapılar aracılığıyla belgelenmektedir¹⁵⁹. Benzer yapılar Megiste¹⁶⁰ ve Aperlai'da¹⁶¹ da bilinmektedir.

Tuzlanmış balık ve incirin Kaunos'un önemli ticaret ürünleri olduklarının bilinmesi, bunların söz konusu kentler arasındaki ticaretinin özel bir uygulamaya tabi kılınmış olabileceğini düşündürmektedir.

§ 3 Bildirim Zorunluluğu - *professio* (Str. 32-39)

(32) κατὰ γῆν ἢ κατὰ θ]άλα[σ]σαν εἰσκομ[ίζων]ων ἢ [ἐ]κκομίζων Η[. . . .]Ο[.]
τῶν κα[τὰ τοῦτον (33) τὸν νόμον διωρισμένω]ν [ὑπο]τε[λ]ῶν εἶναι ὀφειλό[ν]των ἐνπρι[.]
ἀ]πογραφέσθω κα[τὰ] τε[λ]ων[εἰσθ]ῶ [.] (34) ἐπὶ τ]ῶ ἔνγι[στα παρ]α[φύλακι] ἢ τελωνῶν
ὑπαρ[χ- . . .]Τ[. .] τελω[. . .]ΟΝ[.] τὸν αὐτὸν [.] (35)]ΟΥΤΕ[. .]
Ο[.]ΟΥ[. . .] δό[λ]ου πονηροῦ προγε[γρ]αμ[μέν]η/ἠ· ἐὰν δὲ μ[ὴ]] δημοσιῶνης Ι[.]
(36) . . . δημοσιῶν]ίου ἐξέσ[τ]ω εἰς μίαν τῶν ἔνγιστα πό[λε]ων ἀπὸ τοῦ τ[ό]που .]ΝΟΣΛ[. .]Ο[. .]
ΤΑ[. .]ΑΙ (37)] π]αραγενομένω ἐπὶ τὸν ἔνεδρ[ο]ν [ἄρ]χοντα τού[τ]ω πρὸς [. .]
]ΕΕ[. . . .] ἀπογράψασθαι (38) [πάν]τα, [ἅ κατὰ τ]ο[ῦ]το[ν] τὸ[ν] νό[μ]ο[ν] ἐστὶν ὑποτελῆ
πρὸ τοῦ ἐνφορτίσασθ[αι] εἰσα]γαγῶν ἢ εἰσκομίσ[α]ς (39) ἢ ἐξαγαγῶν κ]ατὰ γῆν ἢ κατὰ
θάλασσαν εἰσαγαγεῖν τε ἢ ἐξαγαγεῖν [.]

¹⁵⁵ Spratt–Forbes, Travels II, 88d; Bean, Caunos II, 85 no. 20; dalyan hakkında krş.: Bean, Caunos I, 14 dn. 15; ayrıca bak.: Broughton, Roman Asia Minor, 566, 799; Pekáry, Kleinasien, 629.

¹⁵⁶ Bean, Caunos II, 101; Bean, Maeander, 174; Pekáry, Kleinasien, 629.

¹⁵⁷ PCairZen 4, 59680.

¹⁵⁸ Plin. Nat. Hist. 31, 99–100; Broughton, Roman Asia Minor, 624; Bean, Maeander, 174; Robert, Caunos, 525d. (= Robert, Documents d'Asie Mineure, 513d); Pekáry, Kleinasien 629; G. Traina, Salinen, şurada: Sonnabend, Mensch und Landschaft, 434.

¹⁵⁹ A. Thomsen–M. Zimmermann, “Bericht über die Feldforschungen auf dem Gebiet von Kyaneai (mit den Siedlungen von Teimiussa und Tyberissos) in den Jahren 1999/2000”, AST 19/2, 2001 [2002], 63d, bunu yıllık yaklaşık 400 ton olarak hesaplamaktadır.

¹⁶⁰ P. A. Pirazzoli, “Submerged remains of Ancient Megisti in Castellorizo Island (Greece): A preliminary survey”, IJNA 16, 1987, 59, 61 Fig. 5; kurutulmuş balık ticareti için krş.: M. Adak – O. Atvur, “Das Grabhaus des Zosimas und der Schiffseigner Eudemos in Olympos in Lykien”, EA 28, 1999, 23d.

¹⁶¹ Hohlfelder–Vann, Cabotage, 132 Fig. 8.

Str. 34 ve 39: κ]ατὰ γῆν ἢ κατὰ θάλασσαν εἰσαγαγεῖν τε ἢ ἐξαγαγεῖν: Lykia Eyaleti Gümrük Yasası temelde, karadan ve denizden yapılan hem ihracata hem de ithalata ilişkin yükümlülükleri belirlemektedir. Ephesos Yazıtı'nda da benzer bir şekilde hem gümrük bölgesinden yapılan ihracat hem de gümrük bölgesine yapılan ithalat için geçerlidir (Str. 7 § 1: νόμος τέλους Ἀσίας εἰσαγωγῆς καὶ ἐξαγωγῆς κατὰ τε γῆν καὶ κατὰ θάλασσαν; Str. 75: ἐξ Ἀσίας εἰς Ἀσίαν εἰσαγάγη ἢ ἐξαγάγη)¹⁶². Kaunos Yazıtı'nda ortaya çıkan uygulama da bu sonucu teyit etmektedir. Zira, teritoryumu hem kıyı şeridinde hem de karada Lykia Birliği'nin sınırları üzerinde bulunan Kaunos'ta, kara yoluyla getirilen mallar üzerindeki gümrük düzenlemeleri¹⁶³ hem yabancı bir ülkeden hem de Lykia'nın bir başka kentinden getirilen malları kapsamaktadır. Her halükarda, kara veya deniz yoluyla getirilen mallar, vergi muafiyetinden yararlanabilmek için tanınan süre kısıtlamaları arasındaki fark dışında, aynı düzenlemelere tabidir¹⁶⁴.

Str. 34: παραφύλαξ: İmparatorluk Dönemi'nde savaş tehdidi azalmış olmakla birlikte, yasalardan ve düzenin korunmasıyla görevli kent memurlarının varlığı ve etkinliği devam etmiştir. Bunlar arasında en yaygın olarak bilinen *eirenarkhes* eyalet valisinin onayıyla atanmaktadır¹⁶⁵. Bunların altında *paraphylakes* görev yürütmektedir¹⁶⁶. Hierapolis'ten ele geçmiş bir meclis kararına¹⁶⁷ göre, *paraphylakes* köyleri ziyaretleri sırasında yaptıkları masrafları kendi ceplerinden ödeyeceklerdir. Köyler sadece yakacak odun, yemlik saman ve kalacak yer temin etmekle yükümlüdür. Ayrıca köylerin, göstermiş oldukları son derece özel yararlar dışında, *paraphylakes*'i çelenkle onurlandırmak yükümlülükleri de yoktur. Bu durum, kırsal devriye gezme görevinin daha ziyade *paraphylakes* tarafından yürütülmüş olduğuna işaret etmektedir¹⁶⁸. *Paraphylakes* devriye görevini elbette tek başlarına yürütmüyorlardı. Tire yakınlarında bulunmuş bir kabartma, hepsi de kısa kılıçları, yuvarlak kalkanları ve ucu kıvrık coplalarıyla at üstünde betimlenmiş üç *diogmitai*'ın *paraphylaks*'a eşlik ettiğini göstermektedir¹⁶⁹. Bunun

¹⁶² Dreher, Monumentum Ephesenum, 79; Dreher, Lex portorii Asiae, 111-117.

¹⁶³ Str. B 13d; C 11d.

¹⁶⁴ Bu hususta Wörrle, Stadt und Fest, 213 dn. 176, deniz yoluyla getirilen mallar için geçerli gümrük uygulamalarının kara yoluyla getirilenler için de benzer olup olmadığı sorusunun açık bırakılması gerektiğini belirtmektedir. Bu ikisi arasında fark olmadığı, Kaunos Yazıtı'nın yeni yorumu sayesinde artık kesinlik kazanmaktadır.

¹⁶⁵ Aristid. Or. 50, 72; Dig. 50, 4, 18, 7; CJ 10, 77; Krş.: Magie, Roman Rule II, 1506 dn. 33.

¹⁶⁶ Hopwood, Policing the Hinterland, 175; Mitchell, Anatolia I, 196. Dmitriev, City Government, 210 ve dn. 110, *paraphylakes*'in görevlerinin İS. 2. yy.'ın sonlarından itibaren *eirenarkhes* tarafından devralındığını düşünmektedir.

¹⁶⁷ J. G. C. Anderson, "A Summer in Phrygia I", JHS 17, 1897, 411-413 no. 14 (=OGIS 527). Ayrıca bak.: Robert, Villes d'Asie Mineure, 140; Robert, Études Anatoliennes, 103-105; Mitchell, Anatolia I, 195.

¹⁶⁸ Mitchell, Anatolia I, 196.

¹⁶⁹ Robert, Études Anatoliennes, 102d; Speidel, The Police Officer, 159d; Mitchell, loc. cit.

dışında, Apollonia Salbake’de bulunmuş bir yazıt¹⁷⁰, 10 kişilik *neaniskoi* ile bunların başı olan *neaniskarkhes*’in bir *paraphylaks*’ın komutası altında bulunduğunu; ayrıca, efendilerinin atlarının bakımından sorumlu olan ve yaya olarak ilerleyen altı kölenin daha bunların yanında yer aldığını göstermektedir.

Hierapolis’ten ele geçmiş olan meclis kararı, *paraphylaks*’ın köy muhtarlarından zorla hediye talep ettiklerini yansıtmaktadır¹⁷¹. Başka bir deyişle, meclis kararının yayınlanmasından önce muhtarlar, her türlü aşırı taleplerini yerine getirerek, silahlı güce sahip *paraphylakes* ile çatışmamayı tercih etmiş gözükmektedirler.

Yine Hierapolis teritoryumundan ele geçmiş bir diğer bir meclis kararı ise¹⁷², sürülerini otlatan çobanların bağlarda neden oldukları zararı önlemeyi amaçlamaktadır. Buna göre, söz konusu suçu işleyen köleler o yıl görevde olan *paraphylakes*’e ihbar edilecek ve kırbaç cazasına çarptırılacaklardır. Bu örnek *paraphylaks*’ın kent teritoryumunda adaletin ve esenliğin sağlanması görevini yerine getirdiğini göstermektedir¹⁷³.

Paraphylakes’in taptıkları kültler görevlerinin daha iyi anlaşılabilmesi açısından yardımcı olmaktadır. Termessos teritoryumu içinde kalan Emdir Han’da bulunmuş yazıtta¹⁷⁴, aynı zamanda Tanrıça Eleuthera’nın da rahipliğini yürüten bir *eirenarkhes* yaptırdığı köprüyü Apollon Patrôos, Tykhe Agathe, Nemesis Adrasteia ve Artemis Agrotera’ya adamaktadır. Kolluk gücünde görevli bu kişinin adalet ve ceza tanrılarıyla birlikte çiftlik hayvanlarının tanrıçasıyla olan kültsel bağı yürüttüğü kolluk görevinin içeriğini tam olarak yansıtmaktadır. Ayrıca, Apollonia Salbake’de bulunmuş olan yazıt, bir *paraphylaks*’ın *Meter Oreia*’ya yaptığı adağı içermekle¹⁷⁵, bu görevin genel olarak dağlık ve kırsal alanda yürütüldüğünü göstermektedir.

Kommodus’un bir fermanının belgelediği üzere Lykia ve Pamphylia kentleri İS 180 yılından itibaren haydutların (λησταί, *latrones*) akınlarına maruz kalmaya başlamıştır. Bubon haydutlara karşı göstermiş olduğu başarılı mücadeleden dolayı (προθυμία ἐπὶ τὴν τῶν ληστών σὺλημψιν) Lykia Birliği içinde 3 oy hakkına sahip kentlerden biri olma statüsüne yükseltilmiş-

¹⁷⁰ T. Reinach, “Παρθενών”, BCH 32, 1908, 499-513; krş.: Robert, op. cit., 106dd; Robert, Carie II, 281-283 no. 162; Mitchell, Anatolia I, 196.

¹⁷¹ OGIS 527 str: κωμάρχας ἄκοντας στεφανοῦν παραφ[ύλακα].

¹⁷² MAMA IV, 297.

¹⁷³ Krş.: Robert, Études Anatoliennes, 103d.

¹⁷⁴ Rott, Kleinasiatische Denkmäler, 360 no. 53 a-d; R. Heberdey, Termessische Studien (Wien-Leipzig 1929) 8dd; A. V. Çelgin, Termessos Tarihi (İstanbul 1997) 149 dn. 592; A. V. Çelgin, Anydrus – Eudocias near Antalya. From an Ancient Village to a Byzantine City (İstanbul 2005) 31.

¹⁷⁵ Bak.: yk. dn. 170.

tir¹⁷⁶. Kendi eliyle bir çok haydutu öldüren (πολλοὺς ὤλεσε [λη]στὰς διὰ χιρῶν) Aurelius Eirenaius adında biri Limyra'da vefat etmiştir¹⁷⁷. Bu haydutlarla mücadele etmek elbette valinin göreviydi. Vali bu görev için Lykia'da *Koinon* tarafından atanan *arkhiphylakes* ve *hypophylakes*'ten¹⁷⁸, Pamphylia'da ise kentlerin görevlendirdiği *Eirenarkhai*'dan¹⁷⁹ (εἰρηνάρχης, εἰρήναρχος) yardım almaktaydı. Lykia ve Pamphylia'da kent *paraphylakes*'i de benzer bir görev üstlenmiş olmalıdır¹⁸⁰.

Bunun dışında Demosthenes Yazıtı, Oinoanda'nın kent ve teritoryumunun güvenliğinin yıllık olarak seçilmiş iki *paraphylakes*'e emanet edildiğini göstermektedir¹⁸¹. Wörrle, kent *paraphylakes*'inin *Koinon*'un idari sahasındaki *arkhiphylakes*'e karşılık geldiğini düşünmektedir. Bu Birlik memuriyetinin İS 2. yy.'da verginin Roma *fiscus*'una ödenmesinde üstlendiği sorumluluğa dayanan Wörrle, *paraphylakes*'in de, kent güvenliğine ilişkin bir memuriyet olarak, Ptolemaioslar ve Seleukos Krallıklarında belgelenen φυλακίται'ın üstlendikleri çifte sorumluluğa benzer biçimde, verginin toplanması sürecinde rol almış olmaları gerektiği tahminini yürütmektedir¹⁸². Andriake Yazıtı, kırsaldaki gümrük işlemlerinde *paraphylakes*'in üstlendiği rolü belgeleyerek Wörrle'nin tahmininin doğruluğunu ortaya koymaktadır¹⁸³. Bunun dışında Ephesos Yazıtı da kırsal kesimde bir çeşit karakol işlevi gören *paraphylake*'lerde gümrük işlemlerinin de yürütülebildiğini göstermektedir¹⁸⁴.

Str. 37: ἀπογράφω: Roma *portorium*'una dair en başta söylenmesi gereken husus, ister Roma vatandaşı olsun ister olmasın, herkesin bir gümrük bölgesinin sınırlarını her geçişte gümrük mültezimine bildirimde bulunması zorunluluğudur. Bunun için yazıtta kullanılan

¹⁷⁶ Schindler, Bubon, 11dd no. 2; Mitchell, Anatolia I, 234; Ausbüttel, Verwaltung, 51; Behrwald, Lykischer Bund, 152.

¹⁷⁷ IGR IV, 886; krş.: Robert, Villes d'Asie Mineure, 323d dn. 1; K. Belke – N. Mersich, TIB 7: Phrygien und Pisidien (Wien 1990) s. v. Yeşilyuva; Wolff, Brigands, 118.

¹⁷⁸ Schindler, Bubon, 13; Wörrle, Stadt und Fest, 149; Behrwald, Lykischer Bund, 218 dn. 242.

¹⁷⁹ CJ 10, 77: *Irenarchae, qui ad provinciarum tutelam quietis ac pacis per singula territoria faciunt stare concordiam, a decurionibus iudicio praesidium provinciarum idonei nominentur*; krş.: Dig. 48, 3, 6, 1; 50, 4, 18, 7; Pfaff, RE IX.2 (1916) s. v. Irenarcha, 2032–2035; Magie, Roman Rule II, 1514d dn. 46; Sartre, L'Orient romain, 290; Mitchell, Anatolia I, 196; 234; Ausbüttel, Verwaltung, 51–53..

¹⁸⁰ Wörrle, op. Cit., 149d; Hopwood, Rough Cilicia, 176d; Mitchell, Anatolia I, 196; Tomaschitz, Inschriften Westkilikiens, 36 dn. 94; 52 dn. 168; Horsley–Mitchell, Central Pisidia, 130 no. 121 (Ariassos); *paraphylakes* için krş.: Schuler, Ländliche Siedlungen, 277, Wolff, Brigands, 237.

¹⁸¹ Wörrle, op. cit., str. 71 ve s. 115, 149.

¹⁸² Wörrle, loc. cit.

¹⁸³ *Paraphylakes*'in Andriake Yazıtı ışığında gümrüğün toplanmasıyla ilişkisi için ayrıca bak.: str. 42, 67, 85.

¹⁸⁴ Ephesos Yazıtı: § 12-15, 39.

terminus technicus ἀπογράφεσθαι kelimesidir¹⁸⁵. Bu terime Lat. *professio* kavramı takabül eder¹⁸⁶. Ephesos Yazıtı'nda gümrük istasyonuna uğramadan çıkış yapmak yasaklandı¹⁸⁷ gibi, gümrük bölgesine giriş yapılan noktaya en yakın konumdaki istasyona uğrama zorunluluğu bulunmaktadır¹⁸⁸. Ancak giriş noktasına eşit uzaklıkta iki istasyonun bulunması durumunda bunlardan biri tercih edilebilmektedir¹⁸⁹. Vergi mültezimi veya vekilinin istasyonda bulunmaması durumunda, buraya en yakın konumdaki kentin en üst mercii huzurunda bildirimde bulunulmalıdır¹⁹⁰. Mültezim bildirimde bulunan kişiye danışmanlık yapmak ya da onu doğru yönlendirmekle mükellef değildi¹⁹¹. Bununla birlikte, bildirim tam ve eksiksiz yapılmalıydı. Malların sayısının, ağırlığının veya değerinin yanlış ya da noksan bildirimi durumunda mal müsadere ediliyordu¹⁹².

§ 4 Ağırlık ve Sayı Bildirimi (Str. 39-41)

καὶ οἱ εἰσάγοντες (40) [ἢ ἐ]ξάγοντες κ[αί] τόν τε σταθμόν, ὦν δεῖ, καὶ τὸν ἀριθμόν, ὦν διατέτα[κται, ἀπογραφέσθ]ωσαν [κ]αὶ τὰς ^{vac.} (41) τειμήσεις αὐτῶν ποιε[ί]σθ[ω]σαν· ὅτι δ' ἂν τούτων [παρα]νομή[θ]η, τὰ ὄνια [ἔ]στω τ[οῦ] [τελ]ώνου·

Dışarıdan mal getiren [ya da dışarıya] mal götürenler, (tartılması) gerekenlerin ağırlığını, tasnif edilmiş olanlarınsa miktarını kaydettirmeli ve bunların değerini beyan etmelidir; söz konusu mallardan yasa dışı bir uygulamaya tabi olanlar telones'in olsun.

¹⁸⁵ Philostrate. Vit. Apol. 1, 20: παριόντας δὲ αὐτοὺς ἐς τὴν μέσην τῶν ποταμῶν ὁ τελώνης ὁ ἐπιβεβλημένος τῷ Ζεύγματι πρὸς τὸ πινάκιον ἦγε καὶ ἠρώτα, ὅ τι ἀπάγοιεν, ὁ δὲ Ἀπολλώνιος ἀπάγω ἔφη σωφροσύνην δικαιοσύνην ἀρετὴν ἐγκράτειαν ἀνδρείαν ἄσκησιν, πολλὰ καὶ οὕτω θήλεα εἶρας ὀνόματα. ὁ δ' ἦδη βλέπων τὸ ἑαυτοῦ κέρδος ἀπόγραψαι οὖν ἔφη τὰς δούλας. ὁ δὲ οὐκ ἔξεστιν, εἶπεν οὐ γὰρ δούλας ἀπάγω ταύτας, ἀλλὰ δεσποίνας; Lucil. Sat. 27; SIG 952; POxy. 36 II; SEG 14, 639; Wörle, Regelungen von Zollfragen, 289 dn. 727; Engelmann.Knibbe, Zollgesetz, 48; H. W. Pleket, Epigraphica I. Texts on the Economic History of the Greek World (Leiden 1964) 15; Bingen, Revenue Laws, Index s. v. ἀπογράφω.

¹⁸⁶ : κρῆ.: Laet, Portorium, 438d; Vittinghoff, Portorium, 396 D. C. Gofas, "Les carpologues de Thasos", BCH 93, 1969, 347 dn. 1.

¹⁸⁷ § 5 str. 15d.

¹⁸⁸ § 20 str. 48-50.

¹⁸⁹ § 17 str. 42-45.

¹⁹⁰ § 16 str. 40-42; κρῆ.: Andriake Yazıtı, str. 39.

¹⁹¹ Dig. 39, 4, 16, 6.

¹⁹² Klíngenberq, Commissum, 70-82; κρῆ.: str. 41, 51; ayrıca bak.: Kaunos Yazıtı, str. B16: μὴ ἀπογραφ[ομέν]ων κα[ὶ] τὰ τὰ προγεγραμμένα, ὑπὲρ τούτων] μόνων τῶν φορτίων στέρεις ἔστω; Ephesos Yazıtı: str. 21d, 47; 52d; 55; 87; : τὸ ὄνιον ἐκεῖνο καὶ τὸ πρᾶγμα τοῦ [τελώνου] ἔστω

Str. 39: κ[αί] τόν τε σταθμόν καί τόν ἀριθμόν ἀπογραφέσ]θωσαν [κ]αί τὰς τειμήσεις αὐτῶν ποιέ[σ]θωσαν: Mültezimlere malların ağırlık ve sayılarının yanında¹⁹³ değerleri de tam olarak bildirilmelidir¹⁹⁴. Bildirimin doğru bir şekilde tamamlanmasının ardından, gümrüğe tabi mallara % 2.5 oranındaki gümrük vergisi uygulanmaktadır. Bunun için elbette önce malın satış değeri tespit edilmelidir¹⁹⁵. Bu uygulama için yasal terim olarak τειμάω veya τείμησις ifadeleri kullanılmaktadır. Bunlar Latince *aestimare* ve *aestimatio*¹⁹⁶ terimlerine tekabül etmektedir.

Str. 41: τὰ ὄνια ἔστω τοῦ τελώνου: Ephesos yazıtı ile paralel örnekler için bak.: § 8 str. 22; § 18 str. 47; § 21 str. 53¹⁹⁷.

§ 5 İç Kısımdaki Malların Beyanı - *professio mediterrea* (Str. 41-45)

ὁ] ἐν μεσογείᾳ (42) [ὠ]γούμενος κρόκον ^{vac.} ἀπογραφέσθω ἐπὶ τοῦ ἐγγι[στα παραφύ]λακος]· ἐ[ὰν δὲ αὐτ]ὸς μὴ παρῆ, (43) ἐπ' ἄρχοντος τὸ πλῆθος, ὃ συνεώνηται, καὶ ὅπου αὐτὸ μέλλει τ[ελ]ω[νεῖσθ]αι, αἱ ἀ[π]ογραφαὶ πάντων (44) [ἐν] τῷ τελ[ω]γείῳ ἐν ἐνὶ τόμῳ γεινέσθω[σ]αν πρὸς τὴν κοινὴν τοῦ τε δημοσιῶ[ν]ου [κ]αί τοῦ (45) ἀπογραφομένου ἀσφάλειαν·

iç kısımda safran satın alan biri en yakın paraphylaks'a bildirimde bulunacaktır. Şayet paraphylaks yerinde değilse, arkhon'a (bildirimde bulunulsun). Toptan satın alınan yekun, bunun gümrüğünü ödenmesi için beklediği yer ve bütün kayıtlar, hem demosiones'in hem de bildirimde bulunanların müşterek güvenliği açısından, gümrük binasında tek bir rulo halinde bulundurulsun.

Str. 41d: ἐν μεσογείᾳ: Bu terimin hukuki ve idari içeriği, Lykia'daki kentleri kıyı (παράλιοι πόλεις) ve iç kısım kentleri (μεσόγειοι πόλεις) olarak ikiye ayıran Ptolemaios'un aktarımında yansımaktadır¹⁹⁸. Buna göre, Kalynda, Lydai, Krya, Daidala, Telmessos, Patara, Antiphellos, Andriake, Olympos ve Phaselis kıyı kentleri olarak verilirken, Pydnai, Symbra, Oktapolis, Komba, Sidyma, Pinara, Araksa, Tlos ve Ksanthos Kragos etrafındaki; Korydalla, Akalissos, Rhodiapolis, Trebendai, Phellos, Myra ve Limyra ise Masikytos etrafındaki iç ki-

¹⁹³ Krş.: Ephesos Yazıtı, § 18 str. 45d.

¹⁹⁴ Krş.: Ephesos Yazıtı, § 18 str. 46; § 21 str. 50; § 38 str. 87.

¹⁹⁵ Krş.: Ephesos Yazıtı, § 18 str. 46: τειμάσθω; § 38 str. 87: κατα τὴν τείμησιν.

¹⁹⁶ Quint. Decl. 340: *timuti ne magni aestimaretur*.

¹⁹⁷ Krş.: FIRA I, 502dd no. 105 (*Lex Metalli Vipascensis*): *et ea ferramenta commissa conductori sunt*; ayrıca krş.: Quint. Decl. 341.

¹⁹⁸ Ptolem. Geogr. 5, 3, 1-6; krş.: Strab. 14, 3, 5; 14, 3, 7.

sım kentleri olarak anılmaktadırlar. Andriake Yazıtı, Lykia'nın iç kısımlarında (μεσόγεια) satın alınan safranın beyanının ve vergisinin ödenmesine ilişkin hükümler içererek, gümrük birliği tezine karşı güçlü bir argüman oluşturmaktadır¹⁹⁹.

Str. 44: **τελώνειον**: Suda²⁰⁰ τελωνεῖον'u, içinde mültezimin oturduğu gümrük binası olarak tanımlamaktadır²⁰¹. Ayrıca yürürlükteki gümrük tarifesi bu binada asılı duruyor olmalıydı²⁰². Ephesos'ta bir *teloneion*'un τοῖς ἐπὶ τὸ τελώνιον τῆς ἰχθυϊκῆς πραγματευόμενοις için tahsis edildiği bilinmektedir²⁰³. Wörrle, τελωνεῖον ile Myra Yazıtı'nda geçen δημοσιώνιον'un benzer işleve sahip yapılar olduklarını düşünmektedir²⁰⁴.

§ 6 Eksik Beyan ya da Gümrükten Vergi Kaçırma – *Defraudatio* (Str. 45-48)

ἐάν τις [φ]ορτίον μὴ εὐαρέστως τῷ [τελ]ώνη τει[μη]σάμενος **(46)** ἀπογράφηται, ἐξέστω τῷ τελώνη ὑποκαθίζειν καὶ τὴν τειμὴν αὐτῷ δ[ι]ευλυτήσα[ν]τι ἐν ἡμέραι[ς] **(47)** τρισὶν τὸ [φ]ορτ[ί]ον παραλαμβάνειν, ὑφελόντι τὸ [τέ]λος ἕξω κρόκου διὰ τὸ π[ρό]στ[ει]μὸν αὐτοῦ τὸ τέλο[ς] **(48)** ὠρίσθαι ·

Eğer birisi yükünün değer tespitini doğru beyan etmeyip telones'e kayıt ettirmezse, telones yüke el koymaya yetkili olsun; safranın vergisi ceza miktarı olarak belirlendiği için, bunun dışındaki malların vergisi düşüldükten sonra malın değerini kendisine üç gün içinde peşin ödeyen kişi içinse yükünü geri alabilmek mümkün olsun.

Str. 46: **ὑποκαθίζειν** = **ὑποκαθικνέομαι**²⁰⁵.

Gümrük kaçakçılığına karşı alınan önlemler Ephesos Yazıtı'nda etraflıca ele alınmıştır²⁰⁶.

¹⁹⁹ Krş.: aş. böl. 3.4.4.

²⁰⁰ Suda, s. v. τελωνεῖον: ἐν ᾧ καθέζεται ὁ τελώνης; krş.: Matth. 9, 9: καὶ παράγων ὁ Ἰησοῦς ἐκεῖθεν εἶδεν ἄνθρωπον καθήμενον ἐπὶ τὸ τελώνιον; Mark. 2, 14: παράγων εἶδεν Λευὶν τὸν τοῦ Ἀλφαίου καθήμενον ἐπὶ τὸ τελώνιον.

²⁰¹ Wörrle, Regelungen von Zollfragen, 289 dn. 732.

²⁰² Bingen, Revenue Law, str. 9; Philostrate. Vit. Apoll. 1, 20; krş.: Tac. Ann. 13, 51;

²⁰³ H. Wankel, Die Inschriften von Ephesos (IK 11,1-17,4 Bonn 1979-1984), Ia no. 20 (= OGIS 496); ayrıca bak.: Laet, Portorium, 355 dn. 1; krş.: OGIS 525 str. 10 (Halikarnassos).

²⁰⁴ Wörrle, loc. cit. δημοσιώνιον hakkında daha ayrıntılı bilgi için bak aş.: § 17.

²⁰⁵ Bu fiil ὑποκαθίζω'dan değil; ὑποκαθικνέομαι'dan gelmektedir; krş.: Klingenberg, Commisum, 21d.; krş.: SIG III 952, str. 14d.

²⁰⁶ § 21, 22, 24.

§ 7 Haciz ve Teminata El Koyma Hakkı – *commissum et pignoris capio*
(Str. 48-54)

ἀν[α]πογραφὸν τῶν κατὰ τοῦτον τὸν νόμον ὑποτελῶν ὄντων μηδὲ[ν φορτί]ον μήτ[ε] ἐνπιθέσθω, (49) μηδεὶς μ[ή]τε ἀνα]λανβανέτω, μήτε εισαγέτω ἢ εισ[κ]ομιζέ[ε]τω, μήτε ἐξαγέτ[ω] ἢ ἐκκομιζέ[ε]τω, μήτε (50) [ν]υκτὸς φο[ρ]τιζέσθω, μ[ή]τε ἔξω τῶν ὄρων ἀναλανβανείτω, [μ]ήτε ἐξορμιζέ[ε]τω· ἐὰν δὲ το[ύτ]οις [τι] ἐναντίο[ν] (51) ποιήσῃ, [ἔ]στω τοῦ τελώνου τ[ᾶ] ὤ]νια καὶ ὑπὲρ τούτου ὁ τελώνης, ἐὰν μὴ κρατῆ τοῦ φορτίου, ἔκ τε [τ]ῆς οὐσία[ς] (52) πρᾶσιν καὶ ἐνεχύρου ἐνλην[ψ]ιν ἐχέτω, ὅθεν ἂν [δ]ύνηται χειρολήνπτου· ἐ[ὰ]ν δὲ ἐξ οἰκί[ου] ἢ χωρίου ποιήτ[α]ι, (53) ἄρχο[ν]τα καὶ δημόσιον δοῦλον παραλαβῶν· ὁ δ[ὲ] ἄρχ[ω]ν διδότη τῆ[ν] ἐνλη[νψ]ιν καὶ ἐν τρισὶν ἡ[μ]έρασις δηλοῦτ[ω], (54) τί ἐνέ[χυρ]ον καὶ τίνος παραδέδωκεν τῷ τελώνῃ·

Bu yasa uyarınca vergiye tabi olduğu halde gümrüğe bildirilmemiş hiçbir yük, ne karada yüklenilebilir, hiç kimse (bu tür yükü) ne gemiye yükleyebilir, ne ihraç edip yanında götürebilir ne de ithal edip yanında getirebilir; ne geceleyin yükleyebilir, (bu tür bir yük) ne sınır dışında gemiye yüklenebilir, ne de limandan çıkarılabilir. Şayet biri bunlara karşı bir şey yaparsa, malları telones'in olsun. Bunun için telones, eğer yüke el koyamama durumunda kalırsa, ister özel mülkten satma isterse de teminata el koyma, hangisinden koyabiliyorsa, hakkına sahip olsun. Eğer, (telones bu kişinin) hanesinden veya arazisinden (bir şey) haczecekse bu iş için arkhon'u ve kent kölesini görevlendirsin. Arkhon ise el koyduğu malı teslim etsin ve 30 gün içinde ne tür ve ne kadar teminatı telones'e teslim ettiğini açıklasın.

Str. 48: ἀναπογράφος = *inscriptum*²⁰⁷.

Str. 52: ἐνέχυρον = *pignus*²⁰⁸.

Str. 53: δημόσιος δοῦλος = *servus publicus*: Kamu kölesi kent kölesi (δοῦλος τῆς πόλεως) olarak anlaşılmalıdır²⁰⁹. İmparatorluk Dönemi'nde kamu, ya da başka bir deyişle kent köleliği kurumunun gelişimi imparatorluğun doğusunda ve batısında kendine has bir gelişim çizgisi izlemiştir. Batı'daki Latin dünyasında bu gelişim Roma kent kurumu *servitus publica* tarafından şekillendirilmiştir. Buna karşın Doğu'daki Yunan dünyasının, *Oligarkhia*'nın son bulduğu Klasik Dönem'de şekille-

²⁰⁷ Poll. Onom. 9, 31: καὶ τὸ τελούμενον παρ' αὐτῶν τελῶν ἀπογραφή, τὸ δὲ μὴ ἀπογραφὴν ἀναπόγραφον; Lucil. Sat. 27, 722: *facit idem quod illi qui inscriptum e portu exportant clanculum*; Varro, de re rust. 2, 1, 16: *idonea omnibus ad pascendum. itaque greges ovium longe abiguntur ex Apulia in Samnium aestivatum atque ad publicanum profitentur, ne, si inscriptum pecus paverint, lege censoria committant*; κρῆ.: Ephesos Yazıtı, § 8 str. 21: μήτε ἀναπόγραφον ἐκ]νευέτω τέλους στερέσεως χάριν; § 22 str. 53: ἀναπόγραφον μηδεὶς ἐμβαλλέσθω.

²⁰⁸ ἐνεχυρασία için bak.: Weiss, Griechisches Privatrecht I, 458d.

²⁰⁹ Harpokrat. s.v. δημόσιος: δημοσίους λέγουσι τοὺς τῆς πόλεως δούλους. Αἰσχίνης κατὰ Τιμάρχου ἄνθρωπον δημοσίον, οἰκέτην τῆς πόλεως; κρῆ.: Engelmann, Reform des Urkundenwesens, str. 5 (=SEG 33, 1177): Τρύφων δημόσιος τῆς Τλωέων πόλεως.

nen demokratik *polis*'lerde δημόσιοι δοῦλοι yaygın bir kurum halini almıştır. Kamu köleliği kavramından temelde farklılık gösteren *helot*'luğun geliştiği Sparta'da ise, δημόσιοι δοῦλοι Sparta'nın Yunan Dünyası'ndaki etkinliği yitirmeye başladığı sırada ortaya çıkmıştır²¹⁰. Söz konusu kurumun Anadolu'daki gelişimi ise, seferiyle birlikte demokrasinin kurumlarını da beraberinde getiren Büyük İskender'in damgasını taşımaktadır²¹¹. Dolayısıyla, δημόσιοι δοῦλοι kurumunun Yunan Anakarası merkez olmak üzere komşu bölgelerde geliştiği ve Helenistik Dönem'le Roma Dönemi'nde de ortak bir gelişim çizgisi takip ettikleri görülmektedir. Yine de bu kurum, batı eyaletlerinde Kuzey Afrika'dan Germania'ya kadar görülürken; İmparatorluk Dönemi'nde doğu eyaletlerinin tamamına, özellikle de Ptolemaios'lar Krallığı'nın topraklarına yayılmamıştır. Bu durum Aegyptos Eyaleti'nin özel statüsüyle açıklanabilir²¹².

Kent Roma'da *servitus publica* kavramının kökeni için, İmparatorluk Dönemi öncesine ait elde sadece 5 yazıt bulunmasına rağmen, Cumhuriyet Dönemi'nin başları tahmininde bulunlabilmektedir. Kral'ın kült amaçlı görevleri için kullandığı kendi özel köleleri daha sonra *rex sacrarum* tarafından devralınmış ve kamu malı sayılmıştır²¹³. *Servi publici*'nin kült amaçlı hizmetler dışında kullanılmaya başlaması ise, çok daha sonra, İÖ 5. yy.'ın sonu 4. yy.'ın başında Roma'nın teritoryumunun genişlemeye, bunun sonucunda da *magistrati*'ye yardımcı olacak kadrolara ihtiyacın artmasıyla ortaya çıkmıştır²¹⁴. *Servitus publica* kurumunun Latin dünyasına Cumhuriyet Dönemi'ndeki yayılımı ise, Roma'nın hakimiyet sahasının genişlemesiyle bağlantılıdır. Doğu'da ise kamu kölesi, Klasik Dönem'den itibaren, özellikle Atina'da, imar faaliyetlerinde işgücü oluşturma, sokakların temizliği ve kent güvenliği gibi batıda rastlamadığımız görevlerde bulunmuştur²¹⁵. Kamu kölesinin, bunun dışında kent kasasının²¹⁶ ve arşivinin²¹⁷, pazaryeri kontrolünün²¹⁸ idaresinde yardımcı olmak, kolluk gücü²¹⁹, gardiyanlık²²⁰, cellatlık yapmak²²¹, kent su teminininde²²², boruların imalatında²²³ (*plumbarii*), ha-

²¹⁰ Weiß, op. cit., Kat. No. 244-251.

²¹¹ Weiß, Sklave der Stadt, 182.

²¹² Weiß, Sklave der Stadt, 182 dn. 1.

²¹³ Eder, Servitus Publica, 141-156, 159; krş.: Weiß, op. cit., 183 dn. 2.

²¹⁴ Eder, op. cit. 156d, 159d; krş.: Weiß, op. cit., 183 dn. 3.

²¹⁵ Weiß, op. cit., 185.

²¹⁶ Weiß, op. cit., 37dd.

²¹⁷ Weiß, op. cit., 70dd.

²¹⁸ Weiß, op. cit., 84dd.

²¹⁹ Weiß, op. cit., 102dd.

²²⁰ Weiß, op. cit., 110dd.

²²¹ Weiß, op. cit., 114dd.

²²² Weiß, op. cit., 117dd.

mamlarda ve arazi ve binaların ölçümünde²²⁴ (*mensores*) yer almanın yanında dini sahada da görevleri²²⁵ bulunmaktaydı.

Daha önce de söylendiği gibi, kamu kölesi kavramı Anadolu'da Büyük İskender zamanında şekillenmiş gözükse de Helenistik Dönem için eldeki veriler tamamen yeersizdir. Bununla birlikte, Pergamon'da βασιλικοί ve δημοσιοί ifadelerinin bir aradaki varlıkları²²⁶, δουλεία δημοσία kavramının önemini Helenistik Krallıklar altında da kaybetmediğini göstermektedir. Anadolu'nun Roma'nın egemenlik sahasına girmeye başladığı dönemde kamu köleleri büyük kentlerde önemli bir gelişim göstermiştir. İÖ 2. yy.'ın sonu ve 1. yy.'dan ele geçen yazıtlar Pergamon²²⁷, Priene²²⁸ ve Ephesos²²⁹ gibi büyük kentlerde hamam ve gymnasion'larda faaliyetinde bulduklarını göstermektedir. Kamu köleliği kavramı Doğu'da İmparatorluk Dönemi'nde varlığını ve etkinliğini mütemadiyen korumuştur. Buna dair en geç veri İS 3.-4. yy.'a tarihlenen bir yazıttır²³⁰. Eder, servi publici'nin Dominatus Dönemi'nde işlevini yitirdiğini düşünmektedir²³¹.

Lykia'da Tlos kentinin δημόσιος δοῦλος'u Tryphon'un (Τρύφων δημόσιος τῆς Τλωέων πόλεως) kent arşivinin idaresinde görevli olduğu bilinmektedir²³². Bunun dışında Lykia'da Balboura²³³ ve Kadyanda²³⁴ ve Tlos'tan veriler bulunmaktadır. Yine de, sınırlı sayıdaki bu veriler kamu kölelerinin kent arşivi idaresi dışındaki görevleri hakkında yeterince bilgi içermemektedir. Andriake Yazıtı δημόσιος δοῦλος'un, haciz işlemi sırasında mültezimin yardımına başvurduğu kent *magistratus*'unun hizmetinde bulunduğunu gösteren önemli ve yeni bir bilgi de içermektedir²³⁵.

²²³ Weiß, op. cit., 122dd.

²²⁴ Weiß, op. cit., 128dd.

²²⁵ Weiß, op. cit., 135dd.

²²⁶ IGR IV, 289 = OGIS 338 = Fränkel, Inschriften von Pergamon I, 249 str. 20dd (İÖ 133); krş.: Weiß, op. cit., 185 dn 10.

²²⁷ Weiß, op. cit., Kat. no. 279, 280.

²²⁸ Weiß, op. cit., Kat. no. 281.

²²⁹ Weiß, op. cit., Kat. no. 261, 262.

²³⁰ Weiß, op. cit., Kat. no. L86.

²³¹ Eder, op. cit., 169; krş.: Weiß, op. cit., 190.

²³² Wörrle, Reform des Urkundenwesens, str. 5 = SEG 33, 1177 = Weiß, op. cit., Kat. no. 300.

²³³ SEG 38, 1444 = Weiß, op. cit., Kat. no. 294; SEG 38, 1445 = Weiß, op. cit., Kat. no. 295.

²³⁴ SEG 47, 1806 = Weiß, op. cit., Kat. no. 297.

²³⁵ δημόσιος δοῦλος'un *magistrati* altındaki hizmetleri için bak.: Weiß, op. cit., 29dd.

El konulan malın geri alınabilmesine²³⁶ ve *publicani*'nin teminat hakkına²³⁷ dair veriler bilinmektedir.

§ 8 Mültezimlerin Uğrayabilecekleri Zararın Tazmini – *compensatio pro publicanibus* (Str. 54-56)

[ἐ]άν δὲ μὴ ὑπηρετήσῃ ἢ δόλω πονηρῶ τι ποιήσῃ, (55) ἀποδιδόσθω κατ' [α]ὐτοῦ κριτήριον ὑπὸ τοῦ δικαιοδότης τῶ τελώνῃ το[ῦ] ἴσου κεφαλαίου, ὅσου ἂν τύχῃ (56) τὸ ἐνέχυρον βεβουλημένος λαβεῖν ὁ δημοσιῶνης·

Eğer, Arkhon bu amaç için hizmet etmez ya da hile yaparsa, dikaiodotes Arkhon'un, demosiones'in tahmini olarak almak istediği teminat tutarına eşdeğer sermayeyi Telones'e ödemesi hükmünü versin.

Str. 55: δικαιοδότης için bak.: yk. § 1.

§ 9 Teminat Verme Zorunluluğu – *pignoris datio* (Str. 56-58)

οἱ δὲ μὴ βουλόμενο[ι πα]ρὰ τῶ τελώνῃ τὸ ἐνέχυρον εἶναι, (57) [ικ]ανοδοτεῖτωσαν εὐαρέστως τοῖς ἄρχουσιν καὶ ἐπὶ τὴν κρίσιν τὸ ἐνέχυρον παρεχέσθωσαν· ὁ δὲ ἄρχων, (58) [ἐ]άν μὴ καλῶς ἀσφαλίζεται, βλάβης ὑπεύθυνος ἔστω <τῶ> τελώνῃ·

Teminatın telones'in nezdinde bulunmasını istemeyenler ise, yeter miktarda teminatı eksiksiz arkhon'lara versinler ve karar için teminatı hazır etsinler. Arkhon ise, eğer güvenliği tam gerektiği gibi sağlayamazsa, telones'e karşı zarardan sorumlu olsun.

Str. 57: *ικανοδοτέω* = *satisdatio*²³⁸.

§ 10 **Edictum Neronis (3)**: Mültezimlere İlişkin Davalara Getirilen *cognitio extra ordinem* (Str. 58-62)

τοῖς κα[τ]ὰ τοῦτον τὸν νόμον ἠνεχυρασμένον (59) [ἀ]πτεστερημένοις φόρτιον ἢ ἄλλην τινὰ ἔχουσι[ν] ἀντιλογίαν πρὸς τὸν τελώνῃν ἐξέστω κρίσιν αἰτεῖσθα[ι] (60) τὸν δικαιοδότην ἐν ἡμέραις [μ'(?)].

²³⁶ Dig., 39, 4, 11.

²³⁷ Laet, op. cit., 437d; Wörrle, Regelungen von Zollfragen, 289d dn. 730.

²³⁸ Dig. 1, 2, 7-8; 2, 8, 1; 2, 11, 4; 4, 6, 28; 5, 1, 2; 36, 4, 1; 36, 4, 5; 40, 5, 4; 46, 4, 5; 46, 6, 1; 46, 5, 1; 50, 16, 61; CJ 2, 12, 27, 2; Cic. ep. ad Att. 5, 1, 2; 16, 15, 2; Gai. Inst. 1, 200; Cic. ep. ad Q. fr. 13, 44; Cic. in Verr. 2, 1, 56; 2, 2, 24; Cic. pro Q. Rosc. Com. 12, 35; Cic. ep. ad fam. 13, 28, a, 2; Val. Max. 4, 1, 8; Plin. Nat. Hist. 36, 2, 2; Iust. Nov. 131, 15; Ephesos Yazıtı, str. 102 ve 124; TAM V, 464. POxy.259.29.

κρεινέσθωσαν δὲ ἐπ' αὐτοῦ[ς], ἐφ' ὧν Α[. . .]ΤΟΣ[.]Ω[.] τῶν εἰδοῖς μηνῶ[ν (61) Ἰανουαρίου, Μαρτίου, Μαΐου, Ἰουλίου, Σεπτεμβρίου, Νο[ενβ]ρίου· οἵτι[ν]ές εἰσιν κατὰ [τοῦτ]ο[υ]ς Δεῖος, Αὐδεναῖο[ς], (62) Δύστρος, Ἀρτεμείσιος, Π[ά]νημος, Γορπιαῖος.

Bu yasa uyarınca teminat olarak verilen malları gasp edilenler ya da telones ile bir başka konuda anlaşmazlığa düşenler için (conventus günlerinde) dikaiodotes'ten mahkeme talep etmek mümkün olsun. Bunlar hakkındaki karar [.....] şu ayların 15'inde verilsin: Ianoarius, Martius, Maius, Iulius, Septembrius, Novembrius; bunlarsa Lykia'daki şu aylardır: Deios, Audenaios, Dystros, Artemeisios, Panemos, Gorpiaiios.

Str. 61d: τῶν εἰδοῖς μηνῶ[ν Ἰανουαρίου, | Μαρτίου, κτλ.: Lykia, İS 43 yılı gibi, Anadolu'nun diğer bölgelerine göre oldukça geç bir dönemde eyalet sistemine dahil edilmesine rağmen, aslında Apameia Barışı'ndan itibaren yoğun bir şekilde Roma'nın politik etkinlik sahasının²³⁹ içinde kalmış; buna rağmen atadan kalma Birlik kurumlarını²⁴⁰ ve geleneklerini eyaletleştirilme sürecinden sonra bile korumaya devam edebilmiştir²⁴¹. Takvim ve ay isimlerinde de benzer bir durum söz konusudur. Opramoas ve Demosthenes yazıtları gibi birkaç istisna dışında, İmparatorluk Dönemi yazıtlarında tarih bildirimini için Roma ay isimleri neredeyse hiç kullanılmamış²⁴²; bunun yerine bir asırdan uzun süren Ptolemaios'lar hakimiyetinden kaynaklanan Makedon aylarının kullanımı devam etmiştir²⁴³. Nitekim, bölgenin eyaletleştirilmesinden yaklaşık 20 yıl sonra bile Roma ay isimlerinin yerel karşılıklarıyla birlikte verilmesi Roma takvim sistemine itibar etmeyen bölge insanının bu husustaki tutuculuğunun göstergesidir.

²³⁹ Bu hususta daha detaylı bilgi için bak.: aş. böl. 3.5.1; krş.: Kolb, Lykiens Weg, 209 dn. 17.

²⁴⁰ Strab. 14, 3, 2: ἐν τῇ πατρίῳ διοικήσει τοῦ Λυκιακοῦ συστήματος.

²⁴¹ Lykia'daki Roma *portorium*'una ilişkin Andriake yazıtında ortaya çıkan özel durum Helenistik uygulamaların Roma Dönemi'nde de korunduğunu belgelemektedir. Bu hususta daha detaylı bilgi için bak.: aş. böl. 3.4.4.

²⁴² Krş.: Wörrle, Stadt und Fest, 159 dn. 48.

²⁴³ Lykia'da Makedon takviminin kullanılması hakkında bak.: Bickermann, Chronologie, 20; Bishop, Kalender, 1595; Samuel, Grek and Roman Chronology, 174; Kokkinia, Opramoas-Inschrift, 192'ye göre, Lykia ayları şöyledir:

Ianuarus	Δίος	Iulius	Ἀρτεμείσιος
Februarius	Ἀππελλαῖος	Augustus	Δαΐσιος
Martius	Αὐδναῖος	Septembrius	Πάνημος
Aprilus	Περίτιος	Oktobrius	Λῶος
Maius	Δύστρος	Novembrius	Γορπιαῖος
Iunius	Ξανδικός	Decembrius	Ἵπερβερεταῖος

*Cognitio extra ordinem*²⁴⁴: Olağan durumlarda *ordo iudiciorum Privatorum, magistratus* ile *iudex*'in sorumluluk alanlarını çizmektedir. Ehemmiyet ve ivedilik arz eden davalarda ise (*extra ordinaria cognitio*), davanın *iudex* huzuruna taşınmasına gerek kalmadan *magistratus* (burada vali) yargısını bir *decretum* aracılığıyla beyan etmektedir.

Aslında Asia Eyaleti valilerinin, en azından Cicero'nun zamanında, mültezimlerle ilişkili davalara baktıkları bilinmektedir. Nitekim Cicero, İÖ 61-59 yılları arasında Asia Eyaleti valiliği yapan kardeşi Quintus'a gönderdiği bir mektupta mültezimlerle vergi mükellefleri arasındaki davalarda nasıl bir tutum takınması gerektiği hakkında tavsiyelerde bulunmaktadır²⁴⁵. Verres'in eyalete ilişkin yayınladığı bir fermenda (İÖ 73) ortaya çıktığı gibi benzer bir durum Sicilia'da da söz konusudur. Bu fermenda Verres, ürün vergisi mültezimleri ile (*decumani*) vergi mükellefi çiftçiler arasındaki anlaşmazlıkları çözüme bağlamak için, her iki tarafın talep etmesi durumunda *recuperatores*'i atayacağını bildirmiştir²⁴⁶. Ayrıca Cumhuriyet Dönemi'nde mültezimlere ilişkin davaların eyalet valileri tarafından görüldüğüne dair bir diğer veri de Syria Eyaleti için söz konusudur²⁴⁷. Eyalet valileri bu yetkiyi aslında, ödemedede bulunmadığı şikayeti karşısında *consul* veya *proconsul*; *praetor* veya *propraetor*'un 10 gün içinde *recuperatores*'i atamaları gerektiğini karara bağlayan *Lex Agraria*'dan²⁴⁸ (İÖ 111) almışlardır. Dolayısıyla, Asia Eyaleti'nde bu tür davaların İÖ 120 yıllardan itibaren valiler tarafından görülmüş olması büyük olasılıktır.

Bununla birlikte, Ephesos Yazıtı'nda yasaya İS 5 yılında yapılan ekleme yasadan kaynaklanan anlaşmazlıkların Roma'da *praetor peregrinus* tarafından dinleneceği kuralını getirirse de²⁴⁹, bunun yukarıda bahsedilen uygulamada bir değişikliği yansıttığını düşünmek mümkün değildir. Zira, burada daha ziyade Italia'da ikamet eden bir mükellefin dava sürecinin kolaylaştırılması amacıyla yargının Roma'da görülmesi amaçlanmış olmalıdır. Yine, İS 62 yılında yapılan eklemeyi yansıtan ve ne yazık ki oldukça eksik ele geçen satırlar ise, eyaletteki imparatorluk *patrimonium*'undan sorumlu *procurator*'a iletilmesi gereken davalar, sadece mültezimlerle *patrimonium*'da bir tür görev üstlenen eyalet sakinleri arasındaki davalarla sınırlı

²⁴⁴ *Cognitio extra ordinaria* hakkında genel olarak bak.: Buti, *cognitio extra ordinem*, 29-59.

²⁴⁵ Cic. ep. ad Q. fr. 1, 1, 33: *hic te ita versari ut et publicanis satis facias, praesertim publicis male redemptis, et socios perire non sinas divinae cuiusdam virtutis esse videtur, id est tuae.*

²⁴⁶ Cic. in Verr. 2, 3, 35: *Illa vero praeclara est clausula edicti, quod omnium controversiarum quae essent inter aratorem et decumanum, si uter velit, edicit se recuperatores daturum.*

²⁴⁷ Cic. de prov. cons. 10: Cicero burada, A. Gabinius'u valiliğinin başından itibaren (*statuit ab initio*) kötü muamelede bulunmak ve onlara hiçbir dava hakkı tanımamakla (*ius publicano non dicere*) suçlamaktadır.

²⁴⁸ Crawford, *Roman Statutes I*, No. 2 str. 36-39.

²⁴⁹ Oxford'daki *Colloquium* katılımcılarının edisyonuna göre: Str. 116d.

olmalıdır²⁵⁰. Mültezimlerle vergi mükellefleri arasındaki tartışmalı durumların valinin yargısına taşındığı Palmyra Yazıtı'nın (İS 137)²⁵¹ yanı sıra, Septimius Severus'un bir mültezime yönelik şikayeti Mısır valisine aktardığına²⁵² (İS 200) dair veriler bu uygulamanın sürekliliğini yansıtmaktadır. Dolayısıyla Nero'nun bu hususta yapmış olduğu reform, yargı merciine değil; yargılama biçimine ilişkin gibi gözükmektedir.

Tacitus'un yukarıda değinilen aktarımının²⁵³ yanında, Suetonius da Nero'nun *aerarium*'a ilişkin davalarda gerçekleştirdiği reformlardan bahsetmektedir. Buna göre, *aerarium*'a ilişkin davalar *forum*'da *recuperatores* önünde görülmeye başlamıştır²⁵⁴. Farklı sahalara ait gibi gözükseler de, bu iki reform paketi birbirini tümler niteliktedir. Zira, her iki önlem, vergi mükellefleri için daha geniş içerikli bir hukuki koruma sağlamayı amaçlamaktadır. Nitekim, *aerarium*'a ilişkin davalarda davalı taraflarla karar merciinin ayrıştırılması daha nesnel bir yargılamayı kendiliğinden olanaklı kılarken, mültezimlere ilişkin davalardaki zorluk, olağan yargı sürecinin daha etkin bir hukuki koruma için yeterince uyumlulaştırılamamasında ortaya çıkmış olmalıdır. Bu nedenle, Klingenberg'in de tahmin etmiş olduğu gibi, Nero, mültezim davalarına getirdiği *extraordinaria* yargı süreciyle karar merciine davayı daha etkin bir şekilde ve daha kısa sürede sonuçlandırma olanağı sunmayı amaçlamış olmalıdır²⁵⁵. Kaldı ki, mültezimlere ilişkin davalara getirilen *extraordinaria cognitio* açık bir şekilde yine mültezimlerin dava talepleri için getirilen bir yıllık süre kısıtlaması ile bağlantılıdır²⁵⁶. Böylelikle yargı süreci çok daha hızlı ve etkin bir şekilde işletilebilmekteydi.

Herhalükarda Nero, getirmiş olduğu bu önlemlerle *Lex Agraria*'nın (İÖ 111) Cumhuriyet Dönemi örneğini takip ettiğini vurgulamak istemiş gözükürken; ayrıca bir yandan vergi toplama sürecindeki aksaklıkların giderilmesi; öte yandan da Roma'lı mültezimler karşısında eyalet sakinlerinin çıkarlarının gözetilmesini amaçlanmıştır.

*Conventus*²⁵⁷, belli bir amaç için bir araya gelmiş insanların oluşturduğu topluluk anlamına gelmektedir²⁵⁸. Bununla birlikte, Romalılar yabancı bölgeleri eyaletleştirdikçe *conventus*

²⁵⁰ Engelmann - Knibbe, Zollgesetz, 134 str. 147dd.

²⁵¹ OGIS 629 str. 104-107: Περὶ οὗ ἂν ὁ δημ[ο]σιώνης τινὰ ἀπαιτῆ περὶ τε | οὗ ἂν ὁ δημοσιώ[νης] ὑπὸ τινος ἀπαιτῆται, π[ε]ρὶ | τοῦτου δικαιοδο[τεῖς]θω παρὰ τῶ ἐν Παλμύροις | τεταγμένῳ. Krş.: Matthews, Tax Law of Palmyra, 178 dn. 25.

²⁵² Oliver, Grek Constitut,ons, 236.

²⁵³ Tac. Ann. 13, 51.

²⁵⁴ Suet. Nero, 17; krş.: Corbier. Aerarium, 648dd.

²⁵⁵ Klingenberg, Reformedikt, 69; Klingenberg, Commissum, 138-141.

²⁵⁶ Bak. aş.: § 14.

²⁵⁷ Yun. σύνοδος, συνουσία ya da συναγωγή.

²⁵⁸ Paul. Diac. 42.

kelimesi daha kesin bir anlam kazandı ve adaleti yürütmek amacıyla vali tarafından belirlenen gün ve yerde eyalet sakinlerinin toplanmaları için kullanılmaya başladı²⁵⁹. Buna göre, yargı sürecini kolaylaştırmak için eyalet, her biri *conventus*, *forum* ya da *iurisdictio* adını alan bölgelere ayrılıyordu²⁶⁰. Eyaletlerde yaşayan Roma yurttaşları da aynı şekilde eyalet valisinin yargı yetkisi altında bulunuyorlardı. Her hangi bir sorununu *conventus*'un gündemine getiren birinin burada bulunması zorunluymdu. Yılın, vali tarafından saptanan belli zamanlarında halk *conventus*'un başkentinde toplanıyordu. *Conventus* toplamak terimi *conventus agere*, *peragere*, *forum agere*, ἀγοραίους (ἡμέρας) ἄγειν şeklinde ifade ediliyordu²⁶¹. Bu tür bir *conventus*'ta itilafli taraflar, *conventus* içinden, ama genellikle eyalette oturan Roma yurttaşları arasından, belli sayıda yargıç seçen valiye kendi durumlarını karara bağlaması için başvuruyorlardı²⁶². Mahkemelere valinin kendisi başkanlık ediyor ve kendisine danışmanlık yapan yargıçların (*consilium* ya da *consilarii*) görüşüne göre kararını açıklıyordu. Vali, bütün resmi tutanakları Latince tutmak zorunda olduğundan²⁶³, yanında her zaman bir yorumcu bulunuyordu²⁶⁴. İmparatorluk Dönemi'nde, eyaletlerdeki belli kentler, *conventus*'un yerini alacak şekilde, mahkemelerin oturum merkezleri olarak belirlenmişlerdir²⁶⁵.

§ 11 İki Katını Ödeme Cezası – *poena dupli* (Str. 62-64)

[ἐάν] τις ἀπογραφάμενός τι καὶ τειμησάμενος τὸ συ[ν]αγόμενον ἐπ' αὐτοῦ τέλος τῶ τελώνη μὴ ἀποδῶ, ὑπεύθυνος ἔστω τ[ῶ] διπλῶ καὶ ἐνεχυράζειν αὐτ[οῦ] (64) ἐ]ξέστω. ὁμο[ί]ως [ὕ]ποκεισθω, [ἐ]ὰν μισθωσάμενός [τ]ις ἀπόπραμα π[αρά] τοῦ δημοσιώνου μὴ ἀποδῶ ·

Eğer birisi bir malı gümrüğe kaydettirdikten ve değer bildiriminde bulduktan sonra kendi payına düşen toplam vergiyi telones'e ödemezse iki katını ödemekle yükümlü olsun ve ondan teminat almak mümkün olsun. Eğer birisi demosiones'ten kiraladıktan sonra kirasını ödemezse aynı cezaya maruz kalsın.

Str. 63: ὑπεύθυνος ἔστω τ[ῶ] διπλῶ = *Poena dupli*

²⁵⁹ Cic. in Verr. 2, 20, 24.30; 4, 29, 48; Cic. ep. ad fam. 15, 4; Horat. Sat. 1, 7, 22; Caes. Bell. Civ. 2, 21; Caes. Bell. Afr. 97.

²⁶⁰ Cic. in Verr. 2, 8, 66; Plin. Ep. 10, 5; Plin. Nat. Hist. 3, 1; 4, 22; 5, 29.

²⁶¹ Caes. Bell. Gall. 1, 54; 5, 1; 8, 46; Act. Apost. 19, 38.

²⁶² Cic. in Verr. 2, 13.

²⁶³ Val. Max. 2, 2, 2.

²⁶⁴ Cic. in Verr. 3, 37; Cic. ep. ad fam. 13, 54.

²⁶⁵ CJ 1, 40, 6.

Str. 64: **ἀπόπραμα**²⁶⁶: Ephesos Yazıtı'ndan anlaşıldığı üzere her bir gümrük istasyonu belli bir mültezime kiralanmaktadır (τελώνιον δημοσιώνου)²⁶⁷. Bu şekilde gümrük istasyonunu kiralayan mültezim bazı durumlarda bu hakkı bir başkasına devredebilmektedir. Ephesos Yazıtı'nda istasyonun idaresini devralan kişi *ἐπίτροπος* olarak adlandırılmaktadır²⁶⁸. Yazıtın ilk editörleri bu ifade için Latince *actor* kelimesini önerse de²⁶⁹, *procurator* ifadesi bu durum için daha uygundur²⁷⁰. Sonuçta, **ἀπόπραμα** ifadesi ile mültezimin istasyonun gümrük idaresini devretmesi kastedilmiş olmalıdır. Yine Ephesos Yazıtı'nda istasyonu kiralayan mültezimin ve temsilcisinin (δημοσιώνης/τελώνης ἢ ἐπίτροπος αὐτοῦ) adının gümrük binasına okunaklı bir şekilde yazılması gerekliliğinden bahsedilmektedir²⁷¹.

§ 12 Teminatın Kaldırılması – *pignoris solutio* (Str. 64-66)

ἐξέστω (65) τοῖς βουλομένοις καὶ [ἐ]πιλύσασιν τὰ ἐνέχυρα κρεῖνεσθαι ἐπὶ τοῖς αὐτοῖς ἄ[ρχουσι] πρὸς τοῦ[ς] τελών[ας]. (66) τ]ὰ δὲ λημφθέντα ἐνέχυρα παρὰ τοῖς τελώναις ἄχρη κρίσεως τῷ κινδύνῳ τῶν τε[λωνουμέ]νων φυλασέσθω.

Teminati kaldırılanların, eğer isterlerse, telones karşısında aynı m[emurlara k]arşı mahkeme talep etmeleri mümkün olsun. Alınan bu teminatlar, vergisi ödenen malların güvenliği açısından karar kesinleşinceye değin telones'ler nezdinde korunsun.

Str. 65: **ἐπιλύω τὰ ἐνέχυρα** = *pignoris solutio*

§ 13 İçeriği Açık Olmayan Koşullar (Str. 67-69)

ἐὰν ἈΠΑ[.]ΩΣ[. . .]Ε[.]ΙΝ ἐπί[δ]ωσιν οἱ τῶν δημοσι[ων]□ν παραφύλακες, μὴ ἐξέστω [τούτοις] ταῦτ]α κυροῦν, (68) [μ]έχρι ἂν οἱ τοῦ δημοσιωνίου ὠνηται δοκιμάσω[σι]ν τὸ πω[λείν] ΓΑΕΝ[.]Υ[.]ΑΤΩ[.]ΩΤΗΣΟ[.]Σ[. . .] (60) εἰ]κοστῆς δημοσιώνη μὴ ἐπικοινωνεῖτω .

²⁶⁶ Krş.: Bingen, Revenue Laws, Col. 18, str. 16.

²⁶⁷ § 23 str. 56: ἐν οἷς ἂν τόποις κατὰ [τοῦ]τον τὸν νόμον τελώνιον δημοσιώνου ὑπάρχη.

²⁶⁸ Str. 13, 14, 17, 27, 40, 57, 118, 120: δημοσιώνης/τελώνης ἢ ἐπίτροπος αὐτοῦ.

²⁶⁹ Engelmann-Knibbe, Zollgesetz, 85, bu öneriyi *Lex metalli Vipascensis*'e (FIRA I, no. 105: *conductor socius actorve eius*) dayanarak yapmaktadırlar.

²⁷⁰ Bu terimin kullanımları için bak.: Levick, Roman Colonies, 224d.

²⁷¹ § 10 str. 28: ὅς ἂν αὐτῶν φανερώς ἐπὶ τοῦ τελωνίου ἐ]κείνου χωρὶς δόλου πονηροῦ προγεγραμμένος ἢ

§ 14 ***Edictum Neronis (2)***: Mültezimlerin Dava Dilekçeleri için Süre Kısıtlaması - *ommissae petitiones non ultra annum resumendae sunt* (Str. 69-71)

ὑπὲρ δὲ [τ]ῶν π[άντων] ὠ[νίω]ν τὰ κα[τὰ τοῦτον τὸν νόμο]ν διωρισμ[ένα] (70) τέλη [δ]ιδ[ό]σθω· ὁ ἄν πρᾶγμα ἢ σῶμα ἔνοχον στερ[ή]σει γένη[ται], τούτου [έν]ληνψις μετὰ [ένιαυτὸν] μὴ ἔστ[ω], (71) ὡς ὁ Σεβαστὸς Νέρων διατέτακται.

Bütün mallar için bu yasa uyarınca belirlenen vergiler ödenecektir. El konma işlemine tabi olmuş bir mal ya da kölenin haczi, Augustus Nero'nun da yasalaştırmış olduğu üzere, aradan bir yıl geçtikten sonra artık yapılamaz.

Str. 70: ὁ ἄν πρᾶγμα ἢ σῶμα ἔνοχον στερ[ή]σει γένη[ται]: Digesta'ya göre, satış veya üçüncü bir şahsın kullanımı için olan bir köle, gümrük istasyonunda bildirilmemesi durumunda haczedilecektir. Haciz işlemi, *veterani* değil de bir yıllarını tamamlamış *nouvicii* (genç) köleler için geçerlidir²⁷².

Ephesos Yazıtı'nda ὄνιον ve πρᾶγμα kelimelerinin birlikte kullanıldığı 4 farklı durumda²⁷³ her iki kelimenin farklı anlamlar taşıdıkları ortaya çıkmaktadır. Knibbe, ὄνιον/*merx*, πρᾶγμα/*res* eşlemesini önermektedir²⁷⁴. Carrelli ise, buradaki temel ayrımın satış amaçlı mallarla (Carrelli burada ὄνιον kelimesinin Lat. eşdeğeri olarak *venalis*'i önermektedir) özel mülkiyete ait mallar arasında olduğunu düşünmektedir²⁷⁵. Böyle bir ayrıma Digesta'da da rastlanmaktadır²⁷⁶. Dolayısıyla burada haczi söz konusu olan mallar büyük olasılıkla özel mülkiyete konu olanlar olmalıdır.

στέρησις = *commissum*.

pignoris capio ve *commissum*: Burada, *pignoris capio*²⁷⁷ (teminata el koyma) ve *commissum*²⁷⁸ (haciz) uygulamalarında vergi mükelleflerinin, dolayısıyla da eyalet sakinlerinin çıkarına yapılan değişiklikler söz konusudur. G. Klingenberg bu sahada daha önceden bu tür bir kısıtlamanın varlığına dair veri bulunmadığını iddia etse de²⁷⁹, Augustus tarafından

²⁷² Dig. 39, 4, 16, 3.

²⁷³ § 18 str. 47; § 21 str. 52d; § 22 str. 55; § 24 str. 57d.

²⁷⁴ Knibbe, *Lex portorii Asiae*, § 18 s. 160 dn. 20.

²⁷⁵ Carrelli, *Portorium Asiae*, 184.

²⁷⁶ Dig. 4, 9, 6.

²⁷⁷ Gai. Inst. 4, 28; 4, 32.

²⁷⁸ Klingenberg, *Commissum*, 51.

²⁷⁹ Klingenberg, *Reformedikt*, 65.

benzer içerikli düzenlemeler yapıldığı bilinmektedir. Buna göre, Augustus, uzun süre sanık durumunda kalanların isimlerini sabıka listelerinden sildirmiştir²⁸⁰. Nero'nun Augustus Dönemi uygulamalarıyla kurduğu bağlantı tamamen bilinçli bir tercihin ürünüdür²⁸¹.

Bunun dışında Suetonius, Domitianus'un da isimleri 5 yıldan uzun süre *aerarium*'da asılı kalan kişileri bu listeden çıkarttığını aktarmaktadır²⁸². Ayrıca her iki imparator'un bir davanın tekrar açılabilmesinin sadece bir yıl içinde mümkün olmasını karara bağlamaları da kayda değerdir. Bunlar, şikayette bulunan kişinin, iddiasını kanıtlayamaması durumunda, ya suçladığı kişinin ödeyeceğiyle aynı miktarda para veya sürgün cezasına çarptırılmasını kararlaştırmışlardır. Burada yine Augustus Dönemi uygulamalarına dönüş çabası göze çarpmaktadır.

§ 15 ***Edictum Neronis (4)***: Mültezimlerin Yasadışı Para Taleplerinin Önlenmesi - *proscriptio contra illicitas exactiones publicanorum* (Str. 71-75)

μη ἐξέστω τῷ [δη]μοσιῶ[ν]η τὰ ἐν]έστια διάρια, μή[τε πεκου]λιάρια μήτε [. . . (72) . . .]διάρια μήτε φιλόανθρωπα μήτε εἰς Ἀφροδείτη[ς] ἢ Ἑρμοῦ, Ἄ[η]τοῦ[ς] καὶ ἄλλης τινὸς προσηγορίᾳ[ν] πρᾶσ[ε]ιν· ἐὰν (73) [δὲ π]αρά τοῦτο εἰσπράξῃ τις, τετραπλοῦ ἢ πρᾶξις δοθήσεται [τ]ῷ ἀρι[θ]μήσαντι· τῷ δὲ κατενέγκαντι τὸ ἥμισυ (74) [μ]έρος τοῦ προστείμου. ὁμοίως καὶ ἐὰν τέλος[ς], ὦν ἀπηγορεύ[ται], ὁ δη]μοσιῶνης [εἰσπράξῃ τι], το[ῦ] τετ[ρα]πλ[οῦ] ὑποκείσθ[ω] (75) [πε]κ[ο]υ[λ]ί[ου] γέρως τῷ κατενέγκαντι καὶ ἐλέγξαντι, οἷς αὐτοῖς [ὑπ]ο[κ]εῖμένο[υ].

Demosiones'in ne (.....) günlük iaşeleri ne (.....) ne (.....) ne de Aphrodite, Hermes, Leto ya da bir başka tanrıça adına bağış almaya izni vardır. Şayet biri buna karşın bir şey alırsa, ödemeyi yapana ödediği miktarın dört katı, ihbarda bulunana da söz konusu cezanın yarısı ödenecektir. Aynı şekilde demosiones de, izni olmayan vergilerden birini toplarsa aldığı miktarın dört katı cezaya maruz kalacaktır.

Tacitus, kaldırıldığından bahsettiği *quadragesima*²⁸³ ile elbette gümrük vergisini kastetmiyordu. Bu hususta Cicero, gümrük vergisinin kesimi sırasında, aslında alınmaları yasak olan ilave ödenekler için çok daha olası örnekler sunmaktadır: *Pro spectatione* (arama yapma ve kontrol masrafı), *pro callybo* (kur dönüşüm masrafı), *pro cerario* (büro masrafı) ve

²⁸⁰ Suet. Aug. 32, 2.

²⁸¹ Ayrıca bak.: aş. böl. 4.

²⁸² Suet. Dom. 9, 2; krş.: FIRA II, No. 627 § 18; CJ 4, 61, 2.

²⁸³ Tac. Ann. 13, 51: *manet tamen abolitioquadragesimae quinquagesimaeque, et quae alia exactionibus illicitis nomina publicani invenerant.*

binæ quinquagesimæ (yekünün % 10 oranında katip payı)²⁸⁴. Bu tür yasadışı para talepleri Ephesos²⁸⁵ ve Kaunos²⁸⁶ yazıtlarıyla yine Ephesos'tan bir başka yazıt²⁸⁷ aracılığıyla da kanıtlanmaktadır.

Str. 71: *διάριον* = *diarium*²⁸⁸.

Str. 73, 75: *ὁ καταφέρων* = *delator*. *Delator*²⁸⁹, *mancipia vaga, tacita fideicommissa, bona vacantia* ve *caduca* ile ilişkili cezai muayede gerektiren durumlarda ihbarda bulunan kişi anlamına gelmektedir²⁹⁰. *Delator*'un faaliyet alanı *fisco deferre* veya *deferre, prodere, publicare* olarak tanımlanmaktadır²⁹¹. *Delatores*, İmparatorluk Dönemi'nde geçimini yurttaşlarına karşı ihbarda bulunarak temin eden bir zümreydi²⁹². Bunlar imparatorun para hırsını veya kıskançlığını tatmin etmek için çoğu zaman asılsız ihbarlarda bulunabiliyorlar ve verdikleri bilginin önemine göre para alıyorlardı. Bununla birlikte, bazı durumlarda ihbarcıların alacakları para bedeli yasalarca belirleniyordu. Örneğin, bir aile içinde suç işlenmiş ve bu aileye ait bir köle sorgulamadan önce kaçmışsa, böyle bir köleyi yakalayan kişi, yakaladığı her bir köle için bu husustan zarar gören kişinin kendi özel servetinden, ya da zarara uğrayan kişi bunu ödeyemeyecek durumda ise devletten 5 *aurei* alıyordu²⁹³. Frontinus tarafından alıntılanan bir *senatus consultum*'a göre, *senatus*'un kararına uymadığı anlaşılan bir kişi para cezasına çarptırılınca, bu hususta ihbarda bulunan kişi para cezasının yarısını almaktadır²⁹⁴.

Delatores'in faaliyetleri Cumhuriyet Dönemi'nin sonlarına doğru kötü bir ün kazanmaya başlamıştı²⁹⁵. Bu nedenle ihbarcıların yargıçlar ve hatta imparator tarafından desteklenmesi gerekli olmuştu²⁹⁶. Bununla birlikte, ihbarcılarının sayısı Erken İmparatorluk Dönemi'nde öyle hızla artmış ve toplumda fesatlığın artmasına öyle sağlam bir zemin oluşturmuştur ki, bunların

²⁸⁴ Cic. in Verr., 3, 78, 181; daha fazla bilgi için bak.: Marquardt, Staatsverwaltung II, 184 dn. 4; Cagnat, Les impôts indirects, 10 dn. 1; Laet, Portorium, 121 dn. 1; Klingenberg, Reformedikt, 73 dn. 129d.

²⁸⁵ Engelmann - Knibbe, Zollgesetz, § 57 str. 131d: τέλους ὀνομα[τι ἢ ἄλλου τινὸς διδόναι ὀφειλέτω.

²⁸⁶ C 6-7: ... ἢ φιλανθρώπου ὀνόματι εἰς Ἀφροδείτην | μηδ' εἰς ἦντινα οὖν ἀπογραφῆν; E 10-11: οὐδὲ φιλανθρώπου τινὸς ἢ Ἀφροδείτης ὀνόματι οὐδ' ἦντινοῦν παρευρέσει κατ' οὐδένα τρόπον.

²⁸⁷ IvEphesos, no. 4101 str. 2-3: τούτων πάντων εἰσαγωγίον καὶ ἐξαγωγίον μὴ πράσσωνται, μηδὲ τέλους ὀνόματι.

²⁸⁸ *Diarium* = Gündelik, yevmiye; krş.: POxy. 1729; PStrassb. 40; Stud.Pal. 3. 87; .

²⁸⁹ *Delatores* hakkında genel olarak bak.: Lintott, Recuperatores, 1-11; Frier, Rise of Jurists, 197-234.

²⁹⁰ CTh 10, 102, 20.

²⁹¹ CTh 8, 18, 4, 1; 9, 21, 5; 9, 24, 1, 4; CJ 7, 13, 2-4; 9, 11, 1; 9, 24, 1, 4; 12, 45, 1, 1.

²⁹² Suet. Tib. 61; Suet. Dom. 12; Tac. Ann. 4, 30; 4, 47.

²⁹³ Dig. 29, 5, 25.

²⁹⁴ Front. de Aq. urb. Rom. 127, 2-3.

²⁹⁵ Cic. de off. 2, 14; krş.: Dig. 49, 14, 2.

²⁹⁶ Plin. Paneg. 34; Suet. Tib. 45 ve 61; Suet. Cal. 15 ve 30; Tac. Hist. 1, 2; 2, 10 ve 84; Tac. Ann. 4, 30.

bir çoğu sık sık çeşitli imparatorlar tarafından ya sürgüne gönderilmişler ya da daha başka yollarla cezalandırılmışlardır²⁹⁷.

Tiberius tarafından *Lex Papia Poppea*'nın hükümlerinin İS 20 yılında yumuşatılmasının²⁹⁸ ardından, profesyonel ihbarcılarının görevi kötüye kullanmalarına karşı ilk ciddi önlem Nero Dönemi'nde alınmıştır. Bu konuda Suetonius, kesin tarih vermemekle birlikte, İS 54 ile 57 yılları arasına tarihlenebilecek bir önlemden bahsetmektedir. Buna göre, sanıklara karşı iddialarını kanıtlayan *delatores*'e verilecek para ödülü *Lex Papia Poppea*'da²⁹⁹ öngörülen oranın dörtte birine düşürülmüştür³⁰⁰. Bunun yanında *Digesta*, *tergiversatio*, *calumnia* ve *praevaricatio* ile haksız ihbarların teşvik edilmesinin yine Nero Dönemi'nde çıkarılan *senatus consultum Turpillianum* uyarınca cezai müeyyedesini olduğundan bahsetmektedir³⁰¹.

Nero'nun bu reformu gerçekten de *aerarium*'un yararına olmuştur, ama burada propagandanın ana fikri *delatio*'yu (ihbar) teşvik etmemektir³⁰². Dolayısıyla yazıtın ilgili kısmı Nero'nun *delatores*'e karşı aldığı önlemler çerçevesinde anlaşılmalıdır: τῷ [δὲ] κατενέγκαντι τὸ ἥμισυ μέρος τοῦ προστείου.

Str. 75: ἐλέγχω: Fiil Lykia mezar yazıtlarındaki ceza formülasyonunda benzer bir anlamda sıkça kullanılmaktadır³⁰³. Ayrıca, tıpkı burada söz konusu olduğu gibi, Phellos'tan bir mezar yazıtının ceza formülasyonunda da para ödülünün yarısının doğru ihbarda bulunan kişiye verileceği bildirilmektedir³⁰⁴.

§ 16 Kira Süresi, Kefil ve İpotekler – *lustrum locationis et praedium praediis* (Str. 75-79)

ἡ διενγύ[η]σις τοῦ τέλους (76) ὑπὸ τοῦ ὠνητοῦ {ὠνητοῦ} γεινέσθω πρὸς ἀπλήν τὴν τειμὴν τοῦ [ἐν]ε[στῶ]τος ἐνιαυτοῦ [ἐπὶ τ]οῦ ἀρχιερέως τῶν Σεβαστῶν καὶ [τ]ο[ῦ] (77) γ]ραμματέως τοῦ

²⁹⁷ Suet. Tit. 8; Suet. Dom. 9; Martial. Spect. 1, 4: *Et delator habet quod dabat exilium.*; Plin. Paneg. 34.

²⁹⁸ Tac. Ann. 3, 25-28.

²⁹⁹ Crawford, Roman Statutes II, 801dd no. 64.

³⁰⁰ Suet. Nero, 10, 1: *praemia delatorum Papiae legis ad quartas redegit.*

³⁰¹ Dig. 48, 16; krş.: CJ 10, 11. Tacitus ve Plinius Minor'un ihbarcılara karşı dile getirdikleri tutum için bak.: Tac. Ann. 3, 25-28; Plin. Paneg. 36, 1-2.

³⁰² Tac. Ann. 13, 31: *vectigal quoque quintae et vicesimae venalium mancipiorum remissum, specie magis quam vi, quia, cum venditor pendere iuberetur, in partem pretii emptoribus ad crescebat. et [e]dixit Caesar, ne quis magistratus aut procurator in provincia, [quam] obtineret, spectaculum gladiatorum aut ferarum aut quod aliud ludicrum ederet. nam ante non minus tali largitione quam corripiendis pecuniis subiectos adfligebant, dum, quae libidine deliquerant, ambitu propugnabant*

³⁰³ Wörle, Stadt und Fest, 170 dn. 105.

³⁰⁴ BCH 18, 1894, s. 326 no. 9: ὀφειλέτω ἐπιτίμιον τῇ πόλει Φελεΐτων δραχμὰς μυρίας, προσαγγελλέτω δὲ τὸν θάψαντα ὁ ἀνεψιὸς ἐμὸς ἐπὶ τῷ ἡμίσει πρὸς τοὺς λογιστάς.

ἔθνους καὶ τοῦ ὑπογραμματέως ἐπὶ ὑπο[θή]καις ἐνγαίσις· [ἔστω δὲ ταύτη χρ]έος ἐκάστου δ[ι]εγγυῶντος (78) πρὸς δηνάρια πεντακισχίλια, καὶ οἱ αὐτοὶ ἐπὶ πενταετίαν τελωνεῖτω[σ]αν· οἱ δὲ καθ' ἕκα[στον] ἔτο[ς] ἀρχιερεὺς τε κα[ὶ] (79) γραμματεὺς ὑποκείσθωσαν πρὸς τὴν εἴσπραξιν ἕκαστοι τῆς [ῆμισεία]ς·

Vergi toplama hakkını satın alan kişi bunun kefaletini imparator kültü başrahibi, Koinon'un grammateus ve hypogrammateus'u huzurunda yıllık ödeme oranında olacak şekilde taşınmaz mallar üzerindeki ipoteklerle göstermelidir. Bunun için her bir kefilin yükümlülüğü 5000 denaria'ya kadar olsun ve bunlar 5 yıl süreyle vergi toplama hakkına sahip olsunlar. Söz konusu yılda görevde bulunan arkhierus ve grammateus'tan her biri verginin yarısının toplanmasından sorumlu olsun.

Str. 75: **διεγγυῶν** = *praes*: Ausonius'a göre bir başkasına *causa capitalis* kefil olan kişiye “*vas, vadis*”; sivil bir faaliyette bir başkasına kefil olan kişiye ise “*praes*” denmektedir³⁰⁵. Varro'ya göre, ‘*vas*’ herhangi bir yasal işlemde bir başkası için kefalet (*vodimonium*) ödeyen kişi anlamına gelmektedir³⁰⁶. Festus, *manceps*'in herhangi bir kamu malını satın alan ya da kiralayan kişiyi (*qui a populo emit conductive*) temsil ettiğini ve sözleşmeyi yerine getirmeyi garanti etmesinden dolayı, onun *praes* olarak da adlandırıldığını (*praestare quod promisit*) söylemektedir³⁰⁷. Bu tanımlamaya göre, *praes* devletten bir şey kiralayan ya da satın alan biri için kefil olan kişidir ve üstlenmiş olduğu yükümlülükten (*praestare*) dolayı bu şekilde adlandırılmaktadır. Festus'taki anlatım Nepos tarafından Atticus'un hiç bir kamu müzayedesine katılmadığının (*ad hastam publicam*) ve hiç bir zaman *manceps* veya *praes* olmadığını söylediği metni açıklamaktadır³⁰⁸. Ayrıca, Gellius, *praedes* temin edemeyen birinin hapse gönderildiğini söylemektedir³⁰⁹. Kefilin eşyaları ise, *praedia* olarak adlandırılmaktadır³¹⁰. Cicero ve Livius “*praedibus et praediis*” ifadelerini bir arada kullanmaktadır³¹¹. Digesta'da ipotek vermek anlamında “*praedibus cavere*” ifadesi geçmektedir³¹².

³⁰⁵ Auson. Idyll. 12, 9.

³⁰⁶ Varro, Ling. Lat. 6, 74: *vas appellatus qui pro altero vadimonium promittebat.*

³⁰⁷ Festus, s. v. *Manceps*: *Manceps dicitur, qui quid a populo emit conductive, quia manu sublata significant se auctorem emptionis esse: qui idem preas dicitur, quia tam debet praestare populo, quod promisit, quam is, qui pro eo praes factus est; krş.: Varro, Ling. Lat., 6, 74.*

³⁰⁸ Nep. Att. 6.

³⁰⁹ Gell. Not. Att. 6, 19: *C. Minucius Augurinus tribunus plebi multam irrogauit eumque ob eam causam praedes poscebat.*

³¹⁰ Ps.-Ascon. Verr. 2, 1, 54.

³¹¹ Cic. in Verr., 2, 1, 142 ve 144; Liv. 22, 60.

³¹² Dig. 10, 3, 6.

Cicero, Suetonius ve Valerius Maximus'ta geçen *praedatores*, en azından bunlar kefil oldukları sürece, *praedes* ile eşanlamlıdır³¹³. Ama *praediator* Gaius tarafından “*populus*'tan satın alan kişi” olarak tanımlanmaktadır ve içerikten de anlaşıldığı gibi *praediator* tam olarak *populus*'a ipotek edilmiş *praedium*'u (*res obligata sibi populus*) satın alan kişi olmaktadır³¹⁴.

Str. 78: πενταετία = *Lustrum*.

Geç Cumhuriyet ve İmparatorluk Dönemi yazarları *lustrum* terimini 5 yıllık süre anlamında kullanmışlarken³¹⁵; bazıları da bunu Eski Yunanca *pentaeteria* teriminin eşanlamlısı olarak kullanmışlardır³¹⁶.

§ 17 Kira Bedeli ve Ödeme Süreci – *pretium locationis* (Str. 79-83)

ὁ ὠνητής, ᾧ ἂν ἐνιαυτῷ τῆς τελωνείας (80) ἄρξῃται τοὺς πρότους πληρώσας τῆς τελων[ε]ίας μῆνας ἕξ· ἐν δὲ καὶ ἡμέραις τριάκοντα [τ]ὸ ἥμισυ μέρ[ο]ς τῆς τειμῆς (81) ἀποδότω ἐν ᾧ ἂν βούληται νομίσματι τῶν ἐν Λυκία [πρ]οχωρούντων, [ἄλλο] τὸ καὶ ἐπὶ τοῦ λοι[πο]ῦ χρό[ν]ου πρὸς τὴν ἀπόδοσιν (82) φυλασέσθω πληρουμένου τοῦ Καίσι[α]ρος φύσκου καθ' ἕκαστον ἔτος ἕκ τε τοῦ δημοσιωνίου καὶ τοῦ ἔθνους δηναρίου (83) μυριάδας δέκα·

Vergi toplama hakkını satın alan kişi, vergiyi toplamaya başladığı yılın ilk 6 ayı geçtikten sonra kira bedelinin yarısını otuz gün içinde – eğer isterse ödemeyi Lykia'da daha önceden kullanılan paralarla da yapabilir – ödemelidir. Kira bedelinin kalan yarısı ise, hem δημοσιώνιον hem de Birlik kasasından elde edilecek gelire İmparator Fiscus'unda yıllık 100.000 denaria birikinceye kadar ödeme için saklanmalıdır.

Str. 81: ἂν βούληται νομίσματι τῶν ἐν Λυκία [πρ]οχωρούντων: Burada, eyaletleştirilme sürecine kadar ve en son Traianus tarafından 97-99 yılları arasında basılan, ağırlık ve maden içeriği bakımından Roma *denarius*'unun çok az altında olan Lykia *drakhme*'leri³¹⁷ söz konusu olmalıdır. Bu durum, Attika stardardındaki *drakhme*'nin Doğu'da Roma *denarius*'u ile rahatça değiştirilebilme özelliğine sahip olduğu³¹⁸ ve Lykia *drakhme*'lerinin Lykia'nın dışında da

³¹³ Cic. pro Balb. 45, Cic. ep. ad Att., 12, 14; 12, 17; Suet. Claud. 9, 2; Val. Max. 8, 12.

³¹⁴ Gai. Inst. 2, 61.

³¹⁵ Ovid. Fast. 2, 183; 4, 701; Ovid. Amor. 3, 6, 27; Horat. Carm. 2, 4, 24; 4, 1, 6.

³¹⁶ Ovid. Ep. ex Pont. 4, 6, 5; Martial. Epigram. 4, 45: *Ut qui prima novo signat quinquennia lustrum.*

³¹⁷ Toxell, Coinage of Lycian League, 121.

³¹⁸ L. Robert, *Hellenica* 13, 1962, 211; karşı: S. Şahin, IK IK 9: Katalog der antiken Inschriften des Museums von İznik (Bonn 1979) no. 61; Wörrle, op. cit., 158 dn. 43.

denarius ile eşdeğer görülüp dolaşabildiği³¹⁹ savını da desteklemektedir. Yazıtın 85. satırında, mültezimlerin yasayı beyaza boyanmış bir levha üzerinde bütün kontrol noktalarında (*paraphylake*) hazır bulundurmamaları durumunda çarptırılacakları ceza miktarının yerel para birimi *drakhme* üzerinden belirlenmesi (ἡ μυρίας [δ]ραχμὰς ἀριθμείτωσαν τῷ φύσις[ω]) bu paragrafta Lykia *drakhme*'lerinin söz konusu olduğu düşüncesini desteklemektedir³²⁰.

Str. 82: **δημοσιώνιον**: Wörrle Myra Yazıtı'nda geçen δημοσιώνιον ifadesini (str. 5 ve 7), gümrük prosedürlerini yerine getirebilmeleri için mültezimlerin kullanımında bulunan özel bir yapı olarak anlamakta ve işlevinin τελωνεῖον ile benzer olduğunu düşünmektedir³²¹. Yine de, Myra Yazıtı'nda kullanıldığı şekliyle δημοσιώνιον'u Wörrle'nin tahminin ettiği gibi mültezimlerin hizmetinde bir bina olarak anlamak yerine, gümrük idaresiyle ilgili bir kasa olarak düşünmek daha olası görünmektedir. Nitekim yazıtta (str. 5-10), Myra'daki δημοσιώνιον için (ὕπερ τοῦ ἐν Μύροις μόνου δημοσιω[νίου) kent, sadece satışı kendi pazarında gerçekleşen dışalım mallardan aldığı giriş gümrüğünden (ἀπὸ | τῆς τεσσαρακοστῆς τῶν εἰσαγομένων [ἀπὸ τῆς] | ξένης καὶ καταπιπρασκομένων ἐν τῇ Μυ[ρέων πό]λει), *Koinon*'un kasasına yıllık 7.000 denaria ödeyeceği belirtilmektedir (δίδοσθαι ὑπὸ τῆς π[όλεως τῷ] | ἔθνει ... ἑκάστου ἔτους (δηνάρια) ἑπτακισχίλια).

Andriake Yazıtı'ndaki ilgili kısım, δημοσιώνιον'un ve ἔθνος'un olmak üzere iki ayrı kasadan imparatorluk *fiscus*'una yıllık 100.000 *denaria* ödeneceğini bildirerek Myra Yazıtı'nda ortaya çıkan anlamı pekiştirmektedir. Bunun dışında, Kaunos Yazıtı'nda geçen ἔλλιμένιον³²² ifadesi de bu terim ile karşılaştırılabilecek bir anlam taşımaktadır. Buna göre, hem karadan hem de denizden kente sokulan veya kentten çıkarılan mallardan alınan (εἰσαγωγίου ve ἐξαγωγίου τέλος) vergi gelirlerinin tamamı için kullanılan ἔλλιμένιον ifadesi, bu adla kiraya verilen³²³ bir gelir kaynağı olarak, εἰσαγωγίου ve ἐξαγωγίου ifadeleri için bir üst terimdir. Ayrıca, Kaunos Yazıtı ἔλλιμένιον'un ödenen bir vergi türü olarak değil; gümrük vergilerinin ödendiği bir kasa olarak anlaşılması gerektiğini göstermektedir. Zira, vergi mükellefleri τὸ ἔλλιμένιον'u ödememekte; εἰς τὸ ἔλλιμένιον'a ödemede bulunmaktadır³²⁴. Bu içeriğiyle

³¹⁹ Krş.: Wörrle, op. cit., 159 dn. 46.

³²⁰ Ayrıca bak.: aş. § 19.

³²¹ Wörrle, Regelungen von Zollfragen, 290 dn. 732; τελωνεῖον hakkında daha fazla bilgi için bak. yk.: böl. 2 § 5.

³²² Kaunos Yazıtı, str.: A 10d; C 4.

³²³ Str. C 4: μὴ ἔχόντων ἐξουσίαν τῶν τὸ ἔλλιμένιον μεμισθωμένων.

³²⁴ Str. II 5d: τὰ ὄρισμα [τέλη] ἰς τὸ ἔλλιμένιον; C 3d: μηδενὶ ὑποκείσθωσαν τέλει ἰς τὸ ἔλλιμένιον.

ἐλλιμένιον hem Myra hem de Andriake yazıtlarında anılan δημοσιώνιον ifadesiyle tamamen örtüşmektedir³²⁵.

§ 18 *Demosiones*'in Mahiyetine İlişkin Hükümler –
iudicium de familiaribus publicani
(Str. 83)

ὕπηρέτης, ὃς ἂν νο[μίς]ηται τι δημοσιώνου κατα[κ]ριθεῖς, τετραπλ[ῶ] ὑποκείσθ[ω] καὶ ἄτειμος ἔστω.

Demosiones'e karşı herhangi bir suç işlediği anlaşılan yardımcısı 4 katı cezaya maruz kalacak ve görevden azledilecektir.

ὕπηρέτης³²⁶.

ἄτειμος = *infames*³²⁷: Roma Hukuku'nda bireyin hukuki statüsü iki ayrı yaptırım türüyle düşürülebilmekteydi: Hukuki ehliyetin kaybedilmesi (*capitis deminutio*) ve onurun alçaltılması (*infamia*). Hukuki ehliyetin kaybedilmesinde en ağır sonuç bireyin özgürlüğünü ve bunun sonucunda vatandaşlık hakkının kaybedilmesi olarak tecelli ederdi (*capitis deminutio maxima*)³²⁸. Buna ilişkin olarak, şartları görece daha hafif olan ikinci sonuçtaysa sadece vatandaşlık hakkı kaybedilmektedir (*capitis deminutio minor*)³²⁹.

Onur alçaltılması (*infamia*) yaptırımını ise açık bir şekilde hukuki ehliyetin kaybedilmesi (*capitis deminutio*) sürecinden ayırmak gerekmektedir. Burada bireyin hukuki statüsünün ve özlük haklarının kaybedilmesi değil, sadece onurun alçaltılması söz konusudur. Onur hukuki olmaktan ziyade sosyal içerikli bir sıfat olmakla birlikte, sosyal hayatı belirleyen önemli bir kavramdı (*dignitatis illaesae status*). Elbette *capitis deminutio* ile birlikte onur da doğal olarak kaybedilmekteydi. *Infamia* sürecindeyse sadece onurun kaybedilmesi söz konusudur. *Infamia* yaptırımı iki durumda gerçekleşmekteydi:

- a) Bayağı fiil davranışlarda bulunmak: Sahnede aktörlük ve şarkıcılık yapmak, fuhuşa yeltenmek gibi hallerde mahkeme kararı onur alçaltılmaktaydı (*infamia immediata*)

³²⁵ Bu hususta daha detaylı bilgi için bak.: aş. böl. 3.4.3.5.

³²⁶ Kelimenin kullanımı için krş.: Laet, Portorium, 396dd.

³²⁷ *Atimia* hakkında genel olarak bak.: Weiss, Griechisches Privatrecht, 164dd.

³²⁸ Gai. Inst. 1, 160.

³²⁹ Gai. Inst. 1, 161.

- b) Yüz kızartıcı suçlarla ilgili olarak açılan davalarda hüküm giymek: Sahtekarlık (*furtum*), talan ve hırsızlık (*rapina*) ve yasadışı faaliyetlerden (*iniura*) hüküm giyince onur alçaltılmaktaydı (*infamia mediata*).

Sosyal içerikli bir kavram olmakla birlikte, *infamia* hukuki sonuçlar da doğurmaktaydı. Onuru alçaltılmış (*infames*) kişi seçimlerde aday olamadığı gibi oy da kullanamamakta ve memurluk (*magistratum*) görevi üstlenememektedir. *Infamia*'nın hukuk sahası açısından en önemli sonucu, bu kişilerin *praetor* önünde dava açamamaları yanında; yine *praetor* mahkemelerinde bir başkası için savunmada bulunamamalarıdır.

§ 19 **Edictum Neronis (1)**: Yasanın Teşhir Zorunluluğu – *lex proscribenda est* (Str. 84-87)

[τ]οῦτον τὸν νόμον οἱ τελῶναι κα[τὰ πᾶ]σαν παραφυλακὴν προκειμένον ἐχέτωσα[ν] ἐ[ν πίν]ακι λελε[υ]κωμένῳ ἢ μυρίας (85) [δ]ραχμὰς ἀριθμείωσαν τῷ φίσκ[ω· ἐὰ]ν δὲ παραφ[ύλ]αξ μὴ διηνεκῶς προκειμένο[ν] σχῆ[ι], [κ]ατὰ τούτου τειμωρίαν (86) ὁ δικαιοδότης ὀρίζετω. οἱ κατὰ πόλιν [ἄρ]χοντες, ἐὰν μὴ ἦ [π]ροκειμένος ὁ νόμος, ἐφ' ᾧ ἡ μίσθωσις τοῦ τέλους γέγονεν, (87) διασαφείωσαν τῷ δικαιοδότη ἢ τῷ τῆς παρα[νο]μί[α]ς προστείμῳ κρατείσθωσαν.

Telones'ler bu yasayı beyaza boyanmış bir levha üzerinde bütün kontrol noktalarında (*paraphylake*) hazır bulundurmalarıdır; aksi takdirde *Fiscus*'a 10.000 drakhme ödeyeceklerdir. Eğer *paraphylaks* (yasayı) her daim görülebilir bir şekilde bulundurmazsa bu kişiye ilişkin cezayı *dikaiodotes* belirlesin. Her bir kentteki *arkhonlar*, verginin kiralınmasına ilişkin olan bu yasanın teşhire açık olmaması durumunda, bunu valiye bildirmelidirler; aksi takdirde yasaya karşı gelmek suçundan hüküm giyeceklerdir.

Str. 84: ἐ[ν πίν]ακι λελε[υ]κωμένῳ: Roma yasalarının yazıya geçirilmesinde kullanılan araçlar doğu ve batı eyaletlerinde farklılık göstermektedir. Batı eyaletlerinden bilinen 35 örnek bronz levhalar üzerine yazılmışken, doğu eyaletlerinden bilinen 4 belge taşa işlenmiştir³³⁰. Nitekim, *Lex de provinciis praetoriis*'in İÖ 100 yılında Delphoi'da dikilmiş olan kopyası³³¹, yasanın bronz bir tablet, beyaz mermerden bir blok veya alçıyla kaplanmış ahşaptan beyaz bir levha üzerinde teşhir edilmesi hususunu serbest bırakmıştır: πρὸς οὗς ἂν κατὰ τοῦτοντὸν νόμον γράμ[ματα ἀπ]εσταλμένα ἦ, εἰς δέλτον χαλκῆν γράμματα ἐνκεχαραημένα, εἰ δὲ μὴ ἐν λίθῳ μαρμαρίνῳ ἢ κ[α]ὶ ἐν λευκώματι, ὅπως ἐν ταῖς πόλεσι ἐκκέηται ἐν ἱερῷ ἢ ἀγορᾷ φανερώς,

³³⁰ Crawford, Roman Statutes I, 26; krs.: Mitchell, Treaty of 46 BC, 183.

³³¹ Crawford, Roman Statutes I, no. 12 (Delphoi kopyası B) str. 24-26.

ὄθεν δυνήσονται ἐστακότεες ἀναγιγνώκειν ὀρθῶς. Bunun dışında, Kibyra'nın Roma ile yaptığı anlaşma metni³³² (İÖ 167), yasanın bronz üzerine yazılmış bir kopyasının Capitolium'daki Zeus tapınağına; bir kopyasının da Kibyra'da tanrıça Roma heykelinin kaidesine yazılmasını şart koşmasına karşın; Kibyra'da ele geçen yazıt beyaz mermerden bir blok üzerine yazılmıştır. Dolayısıyla, bu süreçte Roma açısından, yasanın üzerine yazıldığı nesnenin değil; bunun okunaklı bir şekilde halka beyanının önem taşıdığı anlaşılmaktadır. Beyaz levhaların kullanım alanlarını yansıtan bir başka önemli belge de Themistokles'in ünlü fermanıdır³³³.

Resmi kayıt veya yasaların beyaza boyanmış levhalara yazılması epigrafik³³⁴ ve edebi³³⁵ kaynaklar aracılığıyla da bilinmektedir. Bunun dışında Hesykhios, arazi ve köle satışlarının beyaza boyanmış ahşap levhalar üzerinde kamuya beyan edilmesinin bir gelenek olduğundan bahsetmektedir³³⁶.

Yasa, kent meclisi kararları veya resmi kayıtların kamuya beyanına dair bütün bu örneklerin yanında, Ephesos Yazıtı, İS 75 yılında yazıtı geçirilen Asia Eyaleti gümrük yasasının Roma'daki resmi arşivden kopyalanması sürecine dair önemli bilgiler içermektedir³³⁷. Bu veri ışığında, Klingenberg'in yasa metinlerinin kamuya beyanında özellikle İmparatorluk Dönemi'nin başlarında zorluklarla karşılaştığı savı mantıklı gözükmektedir³³⁸. Suetonius ve Cassius Dio'nun Caligula'nın vergi yasasının halkın okuyamayacağı şekilde yüksek bir yere ve son derece küçük harflerle yazılmış olarak dikildiği aktarımı bu düşüncüyü desteklemekte-

³³² OGIS 762 = T. Corsten, IK 60: Die Inschriften von Kibyra (Bonn 2002), no. 1: ταύτας τὰς συνθήκας εἰς χ[άλ]κωμα ἀναγραφάτωσαν καὶ ἀναθέντων ἐμ[έν] Ῥώμη ἐν τῷ ἱερῷ τοῦ Διὸς τοῦ Καπετωλίου, ἐν δὲ [Κιβύραι] ἐπὶ τῆς βάσεως τῆς Ῥώμης ἦν ἐψηφίσαντο χρυσοῦν.

³³³ ML 23 = SEG 18, 153.

³³⁴ IG 7, 1739, 3073; IG 11.2, 161; IG 12.5, 595; SIG 672. 921. 958. 1023. 1157; SEG 26, 1234; SEG 44, 949B; Rehm, Didyma, no. 8, 14; M. Segre, Iscrizioni di Cos, şurada: Monografie della Scuola archeologica di Atene e delle missioni italiane in Oriente, 6 (Rome 1993), ED 71B; M. Guarducci, Inscriptiones Creticae III: Tituli Cretae orientalis (Roma 1942), no. 7; T. Corsten, IK 49: Die Inschriften von Laodikeia am Lykos (Bonn 1997), no. 5.

³³⁵ Cass. Dio, 30-35, 109, 12: τινὰ καινότητα ἐξέθηκε λελευκωμένον πίνακα; Demosth. in Timokrat. 23: ὁ δὲ πθεῖς τὸν καινὸν νόμον ἀναγράφας εἰς λεύκωμα ἐκτιθέτω πρόσθεν; Plat. Nom. 785 a: παραγεγράφθω δ' ἐν τοίχῳ λελευκωμένῳ ἐν πάσῃ φρατρίᾳ τὸν ἀριθμὸν τῶν ἀρχόντων τῶν ἐπὶ τοῖς ἔτεσιν ἀριθμουμένων; Arist. Ath. Pol. 48, 4: γράψας εἰς πινάκιον λελευκωμένον.

³³⁶ Hesykh. Lex. s. v. ἐν λευκώμασιν· ἔθος ἦν τὰ πιπρασκόμενα χωρία ἢ σώματα δημοσίᾳ ἀπογράφεσθαι ἐν σανίσι λευκαῖς, οἱ δὲ πυξιοὶς κεχρισμένοις λευκῇ γῆ, τὰ ὀνόματα καὶ τῶν κτημάτων καὶ τῶν ἀνδραπόδων καὶ τῶν πριαμένων αὐτὰ, ἴν' εἴ τις βουλευθῆ ἀιτιάσασθαι ἐπ' ἀδείας ἔχοι ἐντυχῶν τῷ λευκώματι.

³³⁷ Engelmann-Knibbe, Zollgesetz, str. 3; krş.: Vigorita, Lex portus Asiae, 122; Nicolet, Demosionia, 682d.

³³⁸ Klingenberg, Reformedikt, 62d; krş.: Corbier, Aerarium, 697.

dir³³⁹. Aslında yasanın kısmen veya eksik yayınlanmasının amacı, bu konudaki bilgi noksanlığından kaynaklanan cezalardan daha fazla gelir elde etmek olmalıdır³⁴⁰.

Buna göre, Nero'nun söz konusu reformu, ancak yasanın içerdiği bütün maddelerin vergi mükellefleri tarafından da ulaşılabilir olması halinde amacına ulaşmış olacaktır. Andriake Yazıtı'nın yukarıdaki paragrafinin da göstermiş olduğu gibi, (str. 85: κα[τὰ πᾶ]σαν παραφυλακήν), yasanın sadece mültezimin ofisinde değil; bütün gümrük istasyonlarında kamunun bilgisine sunulması (*proscriptio*) bu yolda önemli bir araç olmuş olmalıdır.³⁴¹ Andriake ve Ephesos Yazıtları dışında, bir kira sözleşmesinin bütün hükümlerinin beyanını zorunlu kılan *Lex municipii Malacitani*³⁴² de Nero'nun reformunun sonucunu yansıtmaktadır³⁴³. Yukarıdaki örneklerin dışındaki başka veriler³⁴⁴ de kamuya beyan zorunluluğunun uzun süre yürürlükte kaldığına işaret etmektedir. Dolayısıyla, bu önlemden Nero'nun, Gaius'un uygulamalarıyla belirgin bir tezatlık oluşturacak şekilde eyalet sakinlerinin çıkarına hareket ettiği ortaya çıkmaktadır.

Str. 85: ἡ μυσία [δ]ραχμὰς ἀριθμείτωσαν τῷ φύσ[ω]. Yazıtta, *Koinon*'un bir yıllık gümrük bedeli olarak imparator kasasına ödeyeceği miktar (str. 81d) ve buna bağlı olarak her bir kefilin yıllık olarak göstermesi gereken ipotek (str. 77d) *denarius* ile belirtilirken mültezimlerin yasayı beyaza boyanmış bir levha üzerinde bütün kontrol noktalarında (*paraphylake*) hazır bulundurmaları durumunda çarptırılacakları ceza miktarı yerel para birimi *drakhme* üzerinden belirlenmiştir. Lykia'da benzer uygulamanın örnekleri bilinmektedir. Nitekim, Letoon'da bulunan ve Opramoas'ın hayırlarıyla ilişkili bir yazıtta Opramoas, küresel ödemelerini *denarius* olarak kaydederken; Ksanthos'un her bir βουλευταί, λοιποὶ πολῖται ve μέτοικοι'una dağıttığı miktarı *drakhme* cinsinden belirtmektedir³⁴⁵. Benzer bir şekilde, Demosthenes Yazıtı'nda da vakfin tutarıyla her bir yarışma galibinin alacağı ödül bedeli *denarius* ile verilirken; kurban adağına katılmayan kişiye verilecek ceza *drakme* üzerinden belirlenmiştir³⁴⁶.

Attika stardardındaki *drakhme*'nin Doğu'da Roma *denarius*'u ile rahatça değiştirilebilme özelliğine sahip olduğu bilindiğine göre, burada eş anlamlı terimlerin keyfi bir varyasyonunun mu söz konusu olduğu sorusu akla gelmektedir. Nitekim, eyaletleştirilme sürecine kadar ve en son

³³⁹ Suet. Cal. 41; Cass. Dio, 59, 28, 11.

³⁴⁰ Krş.: Klingenberg, Reformedikt, 63.

³⁴¹ Bu hususta ayrıca bak.: Laet, op. cit., 382d.; Rostovtzeff, Staatspacht, 387d.; Vittinghoff, Portorium, 387; Klingenberg, Reformedikt, 64.

³⁴² FIRA I, No. 24, Kap. 63.

³⁴³ Merola, Autonomia locale, 200d. Beyan zorunluluğu hakkında genel olarak bak.: Klingenberg, Reformedikt, 64.

³⁴⁴ OGIS II 674 (Koptos, İS 90); OGIS II 629 (Palmyra, İS 137); AÉ 1914 No. 234 (Lambaesis, İS 2. yy.'ın sonu); CIL VIII 4508 (Zarai, İS 202); IGR III (Soada, tarihi belirsiz).

³⁴⁵ Balland, Inscription, s. 185dd no. 67; Balland, op. cit., s. 173dd no. 66.

³⁴⁶ Wörrle, Stadt un Fest, str. 83; yorum için ayrıca bak.: s. 158.

Traianus tarafından 97-99 yılları arasında basılan, ağırlık ve maden içeriği bakımından Roma *denarius*'unun çok az altında olan Lykia *drakhme*'leri Lykia'nın dışında da *denarius* ile eşdeğer görülüp dolaşabilmektedir³⁴⁷. Ayrıca, yazıtın 81. satırında vergi toplama hakkını kiralayan kişiye kira bedelini, eğer isterse Lykia'da daha öncede kullanılan sikkelerle yapabilme seçeneğinin sunulması da (ἄν βούληται νομίσματι τῶν ἐν Λυκίᾳ [πρ]οχωρούντων) bu sonucu doğrulamaktadır³⁴⁸.

Str. 86: οἱ κατὰ πόλιν [ἄρ]χοντες. Burada ἄρχων kelimesi Lat. *magistratus* kelimesinin tercümesi olarak kullanılarak en üst kent makamlarını kastediyor olmalıdır. Benzer bir ifade Ephesos yazıtında da bulunmaktadır: (§ 16 str. 41) ἀπογράφεται πρὸ τοῦ εἰσάγειν, ἐὰν] τοῦτο ὑπάρχη, ἥτις ἄν πόλις ἔγγιστα ἐκείνῳ τῶι τόπῳ ἦ, παρὰ τῶι ἐν αὐτῇ τὴν μεγίστην ἀρχὴν ἔχοντι ἀπογραφέσθωσαν. Engelmann ve Knibbe, τὴν μεγίστην ἀρχὴν ἔχοντι ifadesini kentteki en yüksek gümrük görevlisi olarak anlamakla birlikte, burada kent mercilerinin kastedilmiş olması daha yüksek olasılıktır³⁴⁹. Ayrıca, Kaunos Yazıtı da kent mercilerinin gümrük sürecinde görev üstlendiklerini belgelemektedir³⁵⁰. Son olarak, kentsel δημοσιῶνιᾶ'nın kent memurları aracılığıyla sıkı bir şekilde denetlendiğini belgeleyen Plutarkhos'taki aktarım bu düşüncüyü desteklemektedir³⁵¹.

Str. 87: πρόστειμον = multa: Roma hukuk yazımında bu sözcük Ulpianus tarafından *fraus* ve *poena* kelimeleri ile birlikte ele alınmaktadır³⁵². *Fraus*, genel olarak yasaya aykırı bir davranış (*noxae*) anlamında kullanılırken; *poena* bu suç karşılığında alınan cezadır (*noxae vindicta*). *Multa* ise, özel olarak para cezası için kullanılmaktadır. 12 Levha Yasaları'nda *multa* nakit olarak veya belli sayıda öküz ya da koyun olarak ödenmektedir³⁵³. Ulpianus, *poena*'nın bireyin hukuki ehliyet ve haklarını (*caput ve existimatio*) da kapsayabildiğini ve hatta vatandaşlık hakkının (*capitis deminutio*) ve şerefın (*infamia*) kaybıyla da sonuçlanabildiğini bildirmektedir³⁵⁴.

³⁴⁷ Bak.: yk. dn. 346.

³⁴⁸ Krş.: yk. § 17.

³⁴⁹ Krş.: AE 1989, 222; Solin, Zollgesetz der Provinz Asia, 183; Merola, Autonomia locale, 110. Kent mercilerinin vergilerle üzerinde oynadıkları diğer roller için krş.: IG V.1, 1432.

³⁵⁰ Str. B 12; C 16.

³⁵¹ Plut. gerend. reipub. 820c: ὡπερ οὖν ὁ παραπλεύσας τὴν Σύρτιν εἶτ' ἀνατραπείς περὶ τὸν πορθμὸν οὐδὲν μέγα πεποίηκεν οὐδὲ σεμνόν, οὕτως ὁ τὸ ταμειὸν φυλαξάμενος καὶ τὸ δημοσιῶνιον ἀλοῦς δὲ περὶ τὴν προεδρίαν ἢ τὸ πρυτανεῖον.

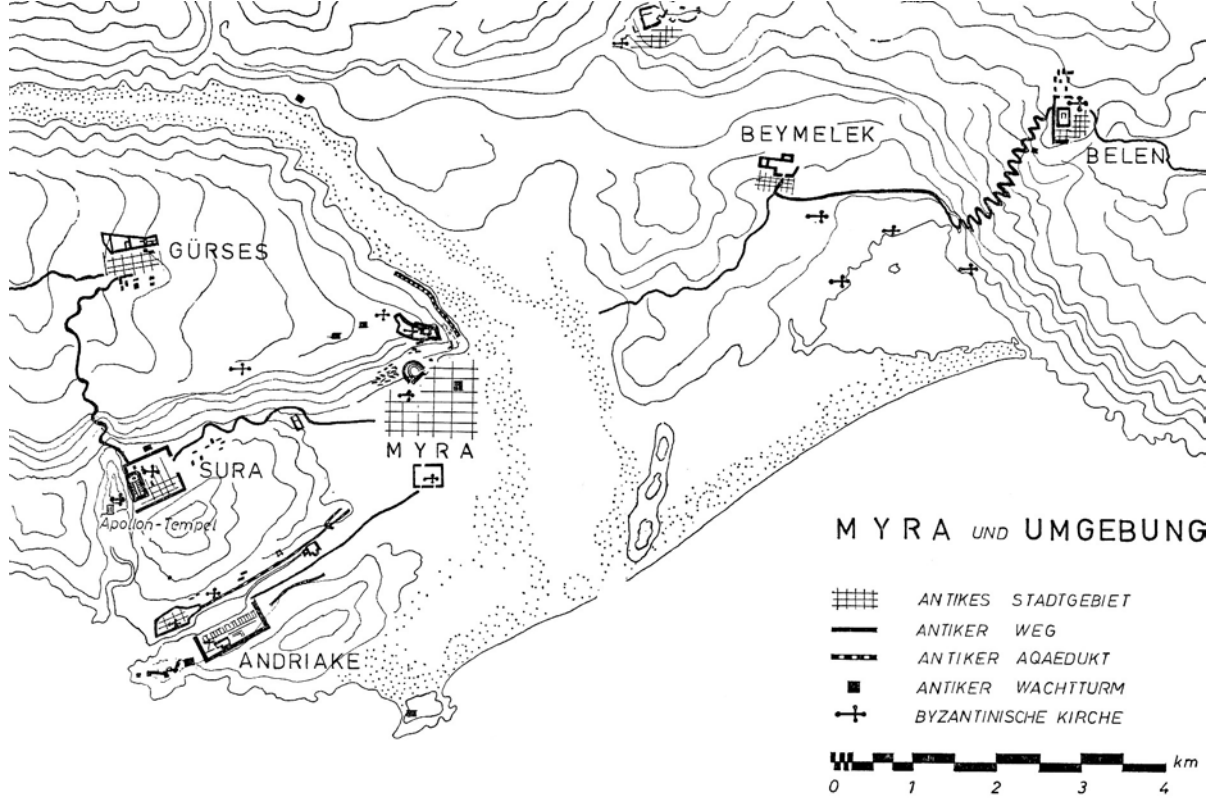
³⁵² Dig. 50, 16, 13.

³⁵³ Festus, s. v. Multam ve Peculatus; krş.: *Lex Aternia Tarpeia*.

³⁵⁴ Bak.: yk. § 18: ὑπέρτης, ὃς ἄν νο[μί]ζῃται τι δημοσιῶνους κατα[κ]ριθεῖς, τετραπλ[ῶ] ὑποκείσθ[ω] καὶ ἄτειμος ἔστω.

3 TARİHSEL YORUM

3.1 Andriake

Res. 10: Harita Üzerinde Andriake ve Myra [Borchhardt, Myra, s. 46 Abb. 1'den]

Andriake liman yerleşimi³⁵⁵, Myra'nın yaklaşık 10 km. güneybatısında yer almaktadır. Lykia sahil şeridinin deprem³⁵⁶ gibi tektonik süreçler sonucunda alçalması olgusu, özellikle Antiphellos ve Myra arasındaki kesimle Glaukos Körfezi (Fethiye Körfezi) ve Köyceğiz Gölü'nde belirgindir. Buna bağlı olarak, Antiphellos, Aperlai, Kakaba, Megiste, Teimussa ve Simena'da olduğu gibi Andriake'de de liman boyundaki yapıların bir bölümü deniz seviyesinin altında kalmıştır³⁵⁷.

Teke Yarımadası'nın Akdeniz'e uzanan coğrafi konumundan dolayı, arkaları geçit vermez dağlarla çevrilen, korunaklı Lykia limanları en erken dönemlerden itibaren Doğu Akdeniz ile Ege arasındaki deniz ticaretinin vazgeçilmez uğrak ve durak noktaları olmuşlardır. Nitekim,

³⁵⁵ Yerleşimin 19. yüzyıl gezginlerindeki tasvirleri için bak.: Mayer, *Ottoman Empire*, 3; Beaufort, 17dd; Ritter, *Kleinasien II*, 1094.

³⁵⁶ İS 68 yılında Myra ve Patara'da büyük bir deprem ve deniz baskını vuku bulmuş; İS 141 yılında bütün Lykia yine büyük bir depremle oldukça tahrip olmuştur; krş.: Broughton, *Roman Asia Minor*, 780.

³⁵⁷ Wiegand, *Ebene von Myra*, 434.

Lykia'luların İÖ 2. bin yıldaki ataları olan Lukka Halkları'nın önemli bir deniz gücüne sahip olduğunu gösteren belgeler bilinmektedir. Amarna mektupları arasında bulunmuş ve Alaşya (Kıbrıs Adası) kralından firavun Akhneton'a gönderilmiş olan bir mektup Lukka Ülkesi Halkları'nın Alaşya ve hatta Mısır sahillerine kadar gerçekleştirmiş oldukları yıllık akınlara değinmektedir³⁵⁸. Yine, Firavun Merneptah zamanında Lukka Halkları'nın akınları bir kez daha Mısır sahillerine kadar ulaşmıştır³⁵⁹. Ayrıca, Ugarit'in İÖ 13. yy.'da deniz halkları tarafından tahrip edilmesinden önceki son kralı olan Hammurabi'nin, bütün donanmasını Deniz Halkları'nın Akdeniz'e geçişini engellemek için Lukka kıyılarına yerleştirdiğinden bahsetmesi, Lukka sahillerinin bu erken dahi sahip olduğu stratejik önemini açığa çıkarmaktadır³⁶⁰. Son olarak, Gelidonya³⁶¹ ve Ulu Burun'daki³⁶² Bronz Çağı batıkları, yine bu dönemde Lykia Sahili boyunca işlek bir güzergahın varlığını belgelemektedir.

Andriake'nin Akdeniz'de seyreden doğu-batı güzergahı üzerinde en önemli limanlardan biri olmasına karşın, bugüne kadar ören yerinin yerleşim tarihini aydınlatacak detaylı bir araştırma yapılmamıştır³⁶³. Bu kısıtlı arkeolojik ve epigrafik belgeye karşın yerleşim tarihçesi, Andriake'nin Orta Lykia'nın diğer liman yerleşimleriyle ilişkisi de ele alınarak, ayrıntılı bir şekilde M. Zimmermann tarafından değerlendirilmiştir³⁶⁴.

Kentin Klasik Dönem'de iskan gördüğüne dair şu ana kadar kesin bir veri bulunmamıştır. Bu nedenle, tuzlu ve kükürtlü bir suya sahip olan Andriakos Çayı'nın güneye doğru bir sıra

³⁵⁸ Knudtzon, J. A., *Die El-Amarna Tafeln* (Leipzig 1915) 292-4 no. 38; Mercer, S. A. B., *The Tell-El-Amarna Tablets* (Toronto 1939) 200-2; Kühne, C., *Die Chronologie der internationalen Korrespondenz von El-Amarna, Alter Orient und Altes Testament* (Neukirchen/Vluyn 1973) 87d no. 438; Sandars, N. K., *The Sea Peoples* (London 1985²) 36d.111d.143; krş.: Bryce, *Lycians*, 5; Frei, *Solymer – Milyer – Termilen - Lykier*, 87d; Keen, *Dynastic Lycia*, 27.

³⁵⁹ Breasted, J. H., *Ancient Records of Egypt III: The Nineteenth Dynasty* (New York 1906) 243 no. 579.

³⁶⁰ Nougayrol, J. – Laroche, E. – Villoleaud, C. – Schaeffer, C. F. A., *Ugaritica V: Nouveaux texts accadiens, hourrites et ugaritiques des archives et bibliothèques privées d'Ugarit : commentaries des texts historiques* (Paris 1968) 87dd no. 24; krş.: Astour, M. C., "New Evidence on the Last Days of Ugarit", *AJA* 49, 1965, 255; Keen, A. G. Keen, "Gateway from the Aegean to the Mediterranean: The Strategic Value of Lycia down to the Fourth Century B. C.", şurada: *Akten Lykien II/1*, 73d; Keen, *Dynastic Lycia*, 27.

³⁶¹ Bass, G. et al., *Cape Gelidonia: A Bronze Age Shipwreck* (Philadelphia 1967); Du Plat Taylor, J., "Underwater Expedition of Cape Gelidonya", *AS* 11, 1961, 26dd; Giveon, R., "Dating the Cape Gelidonya Shipwreck", *AS* 35, 1985, 99dd.

³⁶² Bass, G., "The Uluburun Shipwreck", *KST* 7, 1985, 619-35; Bass, G., "The Bronze Shipwreck at Ulu Burun: 1984 Campaign", *AJA* 90, 1986, 85-110; Bass, G., "Excavations at Uluburun: 1986 Campaign", *KST* 9, 1987, 371-88; Bass, G. – Pulak, C. – Collon, D. – Weinstein, J., "The Bronze Age Shipwreck at Ulu Burun: 1986 Campaign", *AJA* 93, 1989, 1-29.

³⁶³ Yüzeideki kalıntılar için bak.: Borchhardt, Myra, 64dd; Andriake Nekropol'u için bak.: Uğurlu, *Sarcophagi*, 355-66; *TIB* 8, s.v. Andriake, 435-9. Granarim ile ilgili yazıtlar için bak.: *TAM* II, 397, 409-412 = *IGR* III, 661-663, *TAM* II, 419 = *IGR* III, 660, 665. Aynı zamanda krş.: *Magie, Roman Rule II*, 1482 dn. 37.

³⁶⁴ Zimmermann, *Zentrallykien*, 219-31.

küçük tepecikle sınırlanan ağzındaki rıhtım İÖ 3. yy.'a ait olmalıdır³⁶⁵. Nitekim, Skylaks'ın, İÖ 4. yy.'da liman yerleşimlerini coğrafi bir düzenle ele aldığı eserinde Lykia'nın bir çok kentine ve liman yerleşimine değinmiş olmasına rağmen, Andriake Limanı'nı anmaması³⁶⁶ bu durumu yansıtmaktadır. Yine de, Myra'nın Klasik Dönem'deki önemine paralel olarak bu rıhtımın daha erken dönemlerde de var olduğu düşünülebilir.

Antik kaynaklarda Andriake tarihine ilişkin en erken veriye, daha önceden Ptolemaioslar hakimiyetinde bulunan kentin, İÖ 197 yılında III. Antiokhos tarafından ele geçirilişini anlatan Tyros'lu Porphyrius'un aktarımında rastlanmaktadır³⁶⁷. Bu aktarıma göre, Antiokhos tarafından ele geçirilen diğer Lykia yerleşimlerinde olduğu gibi, Ptolemaios'lara ait garnizonlardan birinin Andriake'de de bulunduğu düşünülebilir³⁶⁸. Nitekim, Lykia'da Ptolemaios'lara ait garnizonların varlığı bilinmektedir³⁶⁹.

Bu dönemde liman girişi son derece özenli bir biçimde tahkimat altına alınmıştır³⁷⁰. Bu amaçla kulelerle berkitilen ve küçük bir garnizon tarafından korunan sur duvarı inşa edilmiş ve liman girişi Phaselis'teki liman korumasına benzer bir şekilde³⁷¹, olasılıkla iki kule arasına gerilen demir bir zincirle koruma altına alınmıştır³⁷². Yerleşim tarihine ilişkin ikinci edebi aktarım da bu durumla ilişkilidir. Roma'daki İç Savaş sırasında Lykia Birliği ilkin Pompeius'un daha sonra da Caesar'ın yanında yer almıştı³⁷³. Bu nedenle Ksanthos İÖ 42 yılında Brutus'a karşı koyunca, tahrip edilmiş; Patara kendi rızasıyla teslim olmuş; Brutus tarafından para ve asker toplamak için Myralılar'ın liman yerleşimi (Μυρῆων ἐπίγειον) Andriake'ye gönderilen Asia Eyaleti *Quaestor*'u Lentulus Spinther, limandaki zincirleri (ἄλυσις τοῦ λιμένος)

³⁶⁵ Zimmermann, op. cit., 220.

³⁶⁶ Skyl. Periplus, 100.

³⁶⁷ Porphyrios von Tyros, FgrHist II B, 1224 F 46: *Eo enim tempore (a. 197) captae sunt Aphrodisias et Soloe et Zephyrion et Mallos et Anemurium et Selenium et Coracesium et Coricus et Andriace et Limyra et Patara et Xanthus et ad extremum Ephesus*; Magie, Roman Rule I, 524; II, 754 dn. 49; Borchhardt, Myra, 75; Zimmermann, op. cit., 221; Behrwald, Lykischer Bund, 80d; Hölbl, Ptolemäerreich, 123.

³⁶⁸ Behrwald, Lykischer Bund, 62 dn. 189.

³⁶⁹ FdAmyzon I, 124-7 no. 4a = SEG 33, 1183; krş.: Huß, W., Untersuchungen zur Außenpolitik Ptolemaios' IV (München 1976) 192 dn- 99.

³⁷⁰ Wurster, Sperrmauer, 49dd.

³⁷¹ Phaselis Limanı'ndaki koruma önlemleri ve limana giriş çıkışların emniyetinin muhtemelen iki kule arasında gerilen demir halatla sağlanması hakkında bak.: Schäfer, Phaselis, 65dd., 168.

³⁷² Vitruv. 12, 5, 1: *turresque ex utraque parte conlocandae, ex quibus catenae traduci per machinas possint.* (Her iki yanda makinalar sayesinde zincirlerin gerilebileceği kuleler dikilmelidir).

³⁷³ Cic. ep. ad Att. 9, 9, 2; Caes. Bell. Alex. 13, 5; Appian. Bell. Civ. 4, 60; krş.: Magie, Roman Rule I, 402d; 419d.

kırdıktan sonra Myra'ya doğru ilerlemiş³⁷⁴ ve *epineion*'da³⁷⁵ (Andriake) kentin *strategos*'unu ele geçirmiştir³⁷⁶. Sonunda Lykia Birliği Brutus'a *symmakhia* (ittifak) önermiş ve bütün Lykia gemilerini onun emrine vermiştir³⁷⁷. Andriake limanının bu şekilde ele geçirilmesinin, aynı zamanda Myra'nın da düşmesi anlamına gelmesi, Andriake limanının niteliğini ve önemini göstermektedir³⁷⁸. Dio tarafından bahsedilen *strategos*, Birlik'in kıta sahanlığının ve kıyı kentlerinin savunmasından sorumlu lokal bir komutan³⁷⁹ olmakla beraber, Birlik Donanması'nın lokal savunmalara³⁸⁰ gemileriyle dışardan destek verdiği bilinmektedir³⁸¹. Bütün bu veriler Lykia Birliği donanmasının burada demirlemiş olduğunu düşündürmektedir.

Bununla birlikte, III. Antiokhos'la yapılan askeri muharebelerden detaylı bir biçimde bahseden Livius, Andriake'ye hiç değinmeyip, bunun yerine Lykia kıyılarında yapılan muharebelerin merkezine Patara'yı koymakta ve Patara'dan '*caput gentis*'³⁸² olarak bahsetmektedir. Bu durum Patara'nın, Ksanthos Vadisi'ndeki konumunun getirdiği avantajla, Lykia limanları arasında en önemli konuma sahip olduğunu göstermektedir³⁸³. Bu düşünce, Andriake liman yerleşiminin mimari gelişiminin ilkin İmparatorluk Dönemi ile birlikte şekillenmeye başladığı gerçeğiyle örtüşmektedir. Nitekim, düzenli cadde şebekeleri ve gemi barınaklarının yeknesak ebatları, limanın güney iskelesindeki gemi barınaklarıyla bunların hemen arkasındaki konut ve ticari amaçlı yapıların, Vitruvius'un bu tür yapılarda şart gördüğü biçimde³⁸⁴ belirli bir plan izlenerek, eş zamanlı olarak inşa edildiklerini göstermektedir.

³⁷⁴ Appian. Bell. Civ. 4, 82: Τῷ δ' αὐτῷ χρόνῳ καὶ Λέντλος ἐπιπεμφθεὶς Ἀνδριάκη Μυρέων ἐπινείῳ τήν τε ἄλυσιν ἔρρηξε τοῦ λιμένος καὶ ἐς Μύρα ἀνήει; Magie, Roman Rule I, 527d; Zimmermann, Zentrallykien, 220d.

³⁷⁵ Rougé, organisation du commerce maritime, 109: ἐπινειον, bir başka kente ait liman anlamına gelmektedir.

³⁷⁶ Cass. Dio, 47, 34, 6: καὶ τοῦτο καὶ οἱ Μυρεῖς ἐποίησαν, ἐπειδὴ τὸν στρατηγὸν αὐτῶν ἐν τῷ ἐπινείῳ λαβῶν ἀπέλυσε. καὶ οὕτω καὶ τὰλλα δι' ὀλίγου παρεστήσατο.

³⁷⁷ Behrwald, Lykisher Bund, 119.

³⁷⁸ Zimmermann, op. cit., 220d.

³⁷⁹ Helenistik Dönem'e ait bir makam olan *nauarkhia*, kıyı kentlerinin (TAM II, 145.256.265.319.495) olduğu kadar iç kısım kentlerinin (TAM II, 790.916; IGR III, 495) sakinleri tarafından da yürütülen bir memuriyettir.

³⁸⁰ Khelidonia adaları önünde korsanlara karşı yapılan savaş: (TAM II, 265.319).

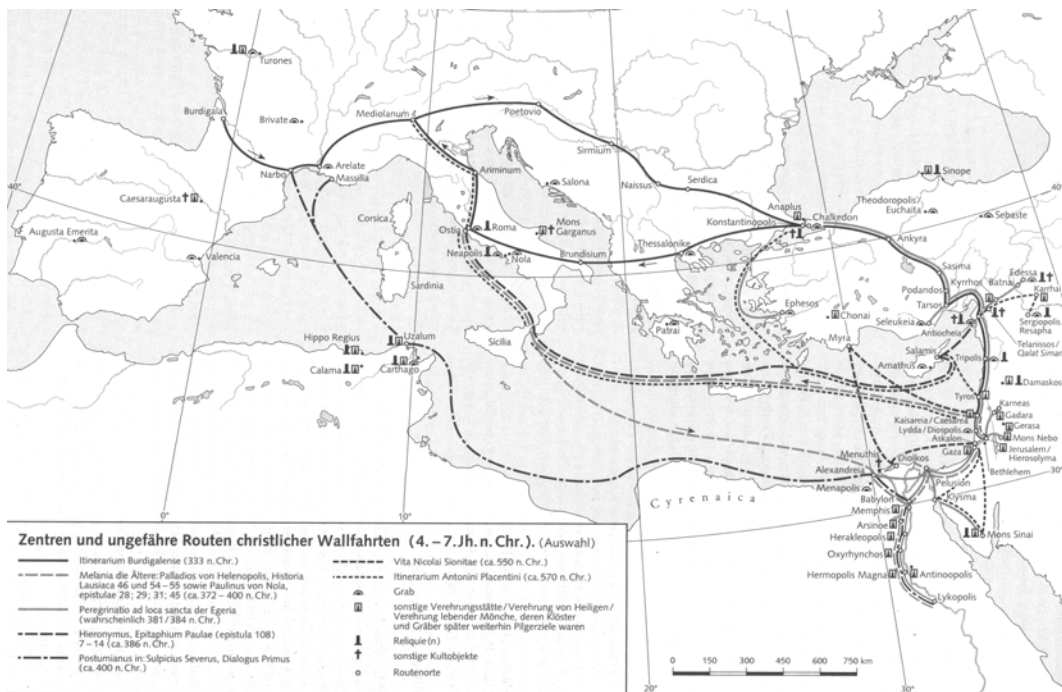
³⁸¹ Treuber, Geschichte der Lykier, 184d.189dd. dn. 3; Balland, Inscriptions, 242dd no. 76.

³⁸² Liv. 37, 15, 6.

³⁸³ Zimmermann, op. cit., 220d; krş.: Zimmermann, lykische Häfen.

³⁸⁴ Vitruvius bu tür yapıların çürüme ve hasarat tehlikesine karşın kuzeye ve taştan inşa edilmeleri gerektiğini bildirmektedir. Vitruv. 12, 5, 7: *His perfectis navaliorum ea erit ratio, ut constituentur spectantia maxime ad septentrionem; nam meridianae regiones propter aestus cariem, tineam, teredines reliquaue bestiarum nocentium genera procreant alendoque conservant. eaque aedificia minime sunt materianda propter incendia.* (Bütün bunlar tamamlandıktan sonra tersanelerin genel kuralı kuzeye bakmalarıdır. Güneye bakmaları sıcaklığın etkisiyle çürümeye, tahta kurusu, gemi kurdu ve daha bir çok hasaratın üremesine, güçlenmesine ve canlı kalmasına neden olur. Ayrıca, bu binalar, yangın tehlikesi nedeniyle kesinlikle ahşaptan yapılmamalıdır).

İÖ 1. yy.'ın ortaları ile birlikte Andriake, Mısır'dan deniz yoluyla yapılan ticaretin güzergahında önemli bir liman olmuştur³⁸⁵. Büyük tonajlı hububat gemilerinin olağan doğu-batı güzergahı Akdeniz'in doğu kıyılarını izlemek yerine İskenderiye'den doğrudan kuzeye açılarak, önce Kıbrıs'a ulaştıktan sonra Anadolu'nun güney kıyılarını takip ederek, Girit veya Rhodos üzerinden sonunda Roma'ya ulaşıyordu³⁸⁶. Bununla birlikte, Lykia ile Mısır arasındaki deniz yolculuğu Kıbrıs'a uğramak zorunda olmadan da yapılabilmekteydi. Nitekim, Polybios ile onunla aynı kaynaktan aktarmış gözüken Strabon, Lykia'dan Aleksandria'ya yapılan deniz yolculuğunun 4000 *stadia* (= 750 km) olduğunu söylemektedirler³⁸⁷. Yine Strabon Khelidonia Burnu'ndan Mısır'daki Kanabos'a olan mesafenin 4000 *stadia* olduğunu bildirmektedir³⁸⁸. Bu mesafe Lykia ile Mısır arasındaki doğrudan ulaşımın mesafesine uymaktadır³⁸⁹.

Res. 11: İS 4-7. yy.'da Hacı Güzergahları [A. Merkt, DNP 9 (2000) s. v. Pilgerschaft, 1015d.'deki Haritadan].

³⁸⁵ Wörrle, Andriake, 67d;.

³⁸⁶ L. Casson, *Ships and Seamanship in the Ancient World* (Princeton 1971), 297d: Casson İskenderiye'den çıkan hububat gemileri için iki güzergah önermektedir: 1) Kıbrıs, Anadolu'nun güney sahili, Rhodos ya da Knidos, Girit'in güneyi, Malta ve sonunda Messina, 2) bu güzergahsa Afrika kıyıları boyunca Kyrene'ye ulaşmaktadır. Bununla birlikte L. Casson, *Ancient Mariners* (New York 1959), 234'te sadece ilk güzergahı vermektedir. Ayrıca, Act. Apost. 27, 5B6; ve Lucian, *Navigium*, 7-10 kuzey güzergahının tercih edilen güzergah olduğunu göstermektedir. krş.: L. Casson, "The Isis and Her Voyage", TAPA 81, 1950, 45d dn. 5; Hohlfelder, *King Herod's Harbor*, 245 dn. 15; krş.: Heipp-Tamer, *Phaselis*, 18.

³⁸⁷ Polyb. 34, 4 = Strab. 1, 2, 17: τις οὖν ἰστορήκεν ἐκ Λυκίας ἢ Ῥόδου δευτεραίῳ τινα ἀφιγμένον εἰς Ἀλεξάνδρειαν, ὄντος τοῦ διαστήματος σταδίων τετρακισχίλιων.

³⁸⁸ Strab. 14, 3, 8: δοκοῦσι δὲ αἱ Χελιδόνια κατὰ Κάνωβόν πως πίπτειν· τὸ δὲ διάρμα λέγεται τετρακισχίλιων σταδίων.

³⁸⁹ Zimmermann, *Lykische Häfen*, 214.

Benzer biçimde, Palaestina sahillerine de doğrudan bir deniz yolculuğu mümkündür. Bu kestirme güzergaha Sion'lu Nikolaos'un hayatını anlatan eserde sıkça değinilmektedir. Bu güzergahtaki yolculuk süresi uygun rüzgarlar altında Andriake'den Askalon'a beş gün iken³⁹⁰, dönüş yolculuğu Askalon'dan Khelidonia Burnu'na kadar 10 gün sürüyordu³⁹¹. Yine, Sion'lu Nikolaos'un yaşamını anlatan eserde aktarıldığına göre, Mısır'dan Lykia'ya yolculuk açık denizden geçmekteydi³⁹². Doğu Akdeniz'deki yolculuk, burada hüküm süren Kuzeybatı rüzgarının sağladığı uygun koşullar sayesinde dönüş yolculuğundan üç kat kısa sürmekteydi³⁹³. Aleksandreia, Afrika ve Nikomedia'dan Pamphylia'ya yapılan deniz yolculuğunun ücreti Diokletianos'un Fiyat Tarifesi Fermanı'nda belirtilmiştir³⁹⁴.

Doğu Akdeniz ile Roma arasındaki ticaretin, özellikle de Mısır'dan Roma'ya taşınan hububatın güvenliği açısından, söz konusu deniz güzergahının önemli uğrak ve duraklarında olan Pamphylia ve Lykia sahillerinde büyük kazalara neden olan fırtınalar bilinmektedir. Bu tür fırtınalara dair en erken belge Zenon-arşivinden bir papirüstür³⁹⁵. Buna göre, İÖ 1 Nisan 257'de Arsinoe'ye (Patara) gitmek üzere Aleksandreia'dan yola çıkan, Antimenes adında bir denizci Pamphylia'da fırtınaya yakalanarak Patara limanına sığınmıştır³⁹⁶. Yahudilerin kralı Herodes Roma'ya gitmek üzere İÖ 40 yılında İskenderiye'den ayrılmış ve önce Pamphylia oradan da Rhodos'a gitmek üzere kuzeye yelken açmıştır. Ama şiddetli bir fırtınayla gemi neredeyse batacak gibi olmuş; ne var ki, yükün akıllıca boşaltılması sonucu tayfalar gemiyi Rhodos'a kadar güvenli bir şekilde getirmeyi başarmışlardır³⁹⁷. Lukianos, tahıl gemisi Isis'in Aleksandreia'dan Kıbrıs'taki Akamas Burnu'na giderken güçlü bir fırtınaya yakalanarak

³⁹⁰ Vita Nik. Sion. cap. 9: Θελήματι δὲ θεοῦ κατήλθομεν ἐν τῷ καλουμένῳ Ἀνδριάκῃ, εἰσελθόντες ἐν τῷ πλοίῳ τῇ θεοῦ χάριτι, ἀνέμου ἐπιτηδείου πνεύσαντος, διὰ πέντε ἡμερῶν κατηντήσαμεν εἰς Ἀσκάλωνα.

³⁹¹ Vita Nik. Sion. cap. 37: Θελήματι δὲ θεοῦ διὰ δέκα ἡμερῶν ἀναβαίνουσιν εἰς Λυκίαν, εἰς τὰ ὄρη Χελιδόνος, ἐγγὺς τοῦ λεγομένου Φοίνικος; krs.: Schreiner, P. Zivilschiffahrt und Handelsschiffahrt in Byzanz: Quellen und Probleme bezüglich der dort tätigen Personen, şurada: Rosalba Ragosta (Hrsg.), Le genti del mare Mediterraneo I-II (Neapel 1981) 15d; Malamut, E., Sur la route des saints byzantins (Paris 1993) 237.313; Dimitroukas, I. C., Reisen und Verkehr im Byzantinischen Reich vom Anfang des 6. Jhr. bis zur Mitte des 11. Jhr. I-II (Athen 1977) II 469d; Blum, Vita Nicolae Sionitae, 99; McCormick, M., Origins of the European Economy. Communications and Commerce A.D. 300–900 (Cambridge 2001) 93 dn. 42.

³⁹² Vita Nik. Sion. Cap. 28 : καὶ ὅτε ἐμεσοπελαγοῦμεν; krs.: McCormick, Economy 93–95.

³⁹³ H. Warnecke, "Schiffahrtswege", şurada: Sonnabend, H., Mensch und Landschaft in der Antike. Lexikon der historischen Geographie (Stuttgart/Weimar 1999) 444; Warnecke, Überseewege 102.

³⁹⁴ Lauffer, Preisedikt cap. 37, 10.31.43; yorum için bak.: op. cit., 292; Giacchero, M., Edictum Diocletiani et Collegarum de pretiis rerum venalium in integrum fere restitutum e Latinis Graecisque Fragmentis, I. Edictum, II. Imagines (Genova 1974) cap.35, 10.31.43; Roueché, Aphrodisias, 304 cap. 35, 10.31.43; Nollé, J., "Side. Zur Geschichte einer kleinasiatischen Stadt in der römischen Kaiserzeit im Spiegel ihrer Münzen", Antike Welt 21/4, 1990, 264 dn. 51.

³⁹⁵ PMich, Zenon 10.

³⁹⁶ Bu konuda ayrıntılı bilgi için ayrıca bak.: Zimmerman, Lykische Häfen, 201-217.

³⁹⁷ Fl. Ios. Ant. Iud. 14, 375-7.

Sidon'a sürüklendiğini; daha sonra Sidon'dan hareket ederek Pamphylia Denizi'nde yolculuğuna devam ederken Khelidonia'da yakalandığı fırtınada battığını aktarmaktadır³⁹⁸. Konstantinus'un annesi Azize Helena, Hierosolyma'da İsa'nın haçını bulduktan sonra Pamphylia Denizi'nde seyahat ederken fırtınaya yakalanınca hacın çivisini suya atarak fırtınayı yatıştırmıştır³⁹⁹.

Pamphylia ve Lykia sahillerinde çok sayıda kazaya neden olan bu fırtınalar, adı geçen sahillerdeki korunaklı limanların önemini bir kat daha arttırmıştır. Lykia'nın, önemli iki liman kentindeki Hadrianus Dönemi *granarium*'ları (tahıl ambarı) bunun en önemli göstergelerinden biridir⁴⁰⁰. Aleksandreia ve Konstantinopolis arasında yılda üç kere sefer yapabilen⁴⁰¹ Mısır hububat gemileri, *annona*'nın taşınması sırasında⁴⁰² kötü hava koşulları ve tamirat veya bakım gerektiren durumlarda Patara ve Andriake limanlarına yanaşabiliyorlardı⁴⁰³. Stratejik önemi olan bu limanlarda, daha sonraki dönemlerde Tenedos⁴⁰⁴ (TIB 10, s. v.) için de söz konusu olduğu gibi, hububat geçici bir süre saklanabilmekteydi⁴⁰⁵. Paulus'un Andriake limanında Aleksandreia bandıralı bir gemiye nakledildiği anlatımının yanında⁴⁰⁶, Sion'lı

³⁹⁸ Lukian. Navigium 7-8.

³⁹⁹ Pamphylia Denizi'ndeki fırtınalar ve kazalar için ayrıca bak.: Nollé, Pamphylische Studien I, 209d.; Zimmermann, Lykische Häfen, 201-217.

⁴⁰⁰ Andriake Granarium için bak.: Mayer, Otoman Empire, Lev. III; Beaufort, Karamania, 25d; Ritter, Kleinasien II, 1094; Magie, Roman Rule II, 1842 dn. 37; Wörrle, Myra, 66dd; Rickman, Roman Granaries, 137dd. 188; Trombetta, Graniers, 95-109.

⁴⁰¹ Prokop. de aed. 5, 1, 9–11; CTh. 12, 6, 15: *A possessoribus per tres vices petatur annona*; Kislinger, E. Kislinger – D. Stathakopoulos, “Pest und Perserkriege bei Prokop. Chronologische Überlegungen zum Geschehen 540–545”, Byz 69, 1999, 91.

⁴⁰² Balland, Inscriptions 217; Kirsten, Eleuthera von Myra, 482d.; Zimmermann, Zentrallykien 223.225; Foss, Lycian Coast 25.

⁴⁰³ Anrich, Nikolaos I, 111.132.228.399.161; II, 396; Havari Paulus Myra'da (Andriake) Italia'ya giden, Aleksandreia bandıralı bir hububat gemisine nakledilmiştir: Act. Ap. 27, 5–6.

⁴⁰⁴ Krş.: Müller, Getreide 5d.; J. Koder, “Aspekte der thalassokratia der Byzantiner in der Ägäis”, şurada: E. Chrysos, D. Letsios - H. A. Richter - R. Stupperich (ed.), Griechenland und das Meer. Beiträge eines Symposiums in Frankfurt im Dezember 1996 (Mannheim-Mölnese 1999), 106; K. Belke, Prokops *De aedificiis*, 115d.

⁴⁰⁵ Rickman, Corn Supply 119, 130–132; Fowden, Late Roman Lycia 365; Zimmermann, Lykische Häfen 215d dn. 75d; Marksteiner, Limyra, 25 dn. 15.

⁴⁰⁶ Act. Apost. 27; Menologii anonymi Byzantini II, 120: Ὡς δὲ ἐκρίθη τοῦ ἀποπλεῖν ἡμᾶς εἰς τὴν Ἰταλίαν, παρεδίδουν τὸν τε Παῦλον καὶ τινὰς ἑτέρους δεσμώτας ἑκατοντάρχη ὀνόματι Ἰουλίῳ σπειρῆς Σεβαστῆς. (2) ἐπιβάντες δὲ πλοῖον Ἀδραμυττηνῶ μέλλοντι πλεῖν εἰς τοὺς κατὰ τὴν Ἀσίαν τόπους ἀνήχθημεν, ὄντος σὺν ἡμῖν Ἀριστάρχου Μακεδόνας Θεσσαλονικέως. (3) τῆ τε ἑτέρα κατήχθημεν εἰς Σιδῶνα, φιλιανθρώπως τε ὁ Ἰούλιος τῷ Παύλῳ χρησάμενος ἐπέτρεψεν πρὸς τοὺς φίλους πορευθέντι ἐπιμελείας τυχεῖν. (4) κάκειθεν ἀναχθέντες ὑπεπλεύσαμεν τὴν Κύπρον διὰ τὸ τοὺς ἀνέμους εἶναι ἐναντίους, (5) τὸ τε πέλαγος τὸ κατὰ τὴν Κιλικίαν καὶ Παμφυλίαν διαπλεύσαντες κατήλθομεν εἰς Μύρα τῆς Λυκίας. (6) κάκει εὐρών ὁ ἑκατοντάρχης πλοῖον Ἀλεξανδρίνον πλέον εἰς τὴν Ἰταλίαν ἐνεβίβασεν ἡμᾶς εἰς αὐτό.

Nikolaos'un yaşamını aktaran eserde yine Aleksandreia bandıralı bir çok geminin İS 7. yüzyılın sonlarına kadar Andriake'de demirlediğine dair sayısız değini bulunmaktadır⁴⁰⁷. Bu veriler Andriake'nin Doğu Akdeniz'e, özellikle de Mısır'a yönelik deniz ticaretinin önemli limanlarından biri olduğunu belgelemektedir. Dolayısıyla, Andriake ve Patara'daki *granaria* Mısır'dan Roma'ya taşınan hububatın güvenliği amacıyla inşa edilmiş gözükmetedirler. Bununla birlikte, *Praefectus praetorio Orientis* Fl. Eutolmius Tatianus'un (İS 388–392) hububat ölçümüne ilişkin olarak Andriake'deki *granarium*'un ön cephesine kazınan yazıtı, bunun bazen yerel hububat ihtiyacı için de kullanmış olabileceğini düşündürmektedir⁴⁰⁸. Zira Eutolmius, hem Myra hem de Arneai için ortak ağırlık ve uzunluk ölçüleri (φραγγέλιον, ξέστης, αὐγουστία, μῶδιος, ἥμιμδιος) tespit etmiştir. Yazıttan ayrıca, kontrol memurlarının (πρεπόσιτοι), dolandırıcılığı engellemek için standart ölçü birimlerini denetledikleri öğrenilmektedir (ἐπὶ τῷ φροντίδι τῶν κατὰ καιρὸν πρεποσίτων φυλάττεσθαι τὰ μέτρα καὶ τὰ σταθμὰ ἀνεπιβούλευτα τοῖς ὀρρίοις)⁴⁰⁹.

İS 1. yy.'ın başlarında Germanicus ve Agrippina Myra ve Andriake'yi de ziyaret etmişler ve burada dikilmiş heykelleriyle onurlandırılmışlardır⁴¹⁰. Kentte ayrıca Germanicus'un babası Drusus⁴¹¹ ile Augustus ve Agrippa'yi⁴¹² onurlandıran yazıtlar ele geçmiştir. Kentte İmparator Tiberius'u onurlandıran bir yazıt bulunmuştur. Bu yazıt başlangıçta Andriake'de bütün olarak

Italia'ya deniz yoluyla gitmemize karar verilince, Paulus ve diğer tutsakları Legio Augusta'dan Iulius adında bir yüzbaşıya teslim ettiler. Asia kıyısındaki yerlere gitmek yelken açayı bekleyen Adramyttion bandıralı bir gemiye bindik. Makedon kökenli bir Selanikli olan Aristarkhos da bu yolculukta bizimle birlikteydi. Ertesi gün Sidon'a yanaştık, bu sırada Iulius Paulus'a insanca davranarak, ihtizaçlarını karşılamak üzere dostlarının yanına gitmesine izin verdi. Buradan ayrılarak, rüzgar karşı yönden estiği için Kıbrıs'ın alt yakasından geçtik. Kilikia ve Pamphylia Denizi'ni geçtikten sonra da Lykia'daki Myra kentine vardık. Yüzbaşı burada, Italia'ya gitmekte olan Aleksandreia bandıralı bir gemi bularak bizi buna nakletti.

Ayrıca bak.: Schultze, Kleinasien II, 199; Metzger, Routes, 51d; Jameson, Lykia, 293d; Harrison, Churches 118; Fowden, Late Roman Lycia, 362. R. Wallace – W. Williams, The Three Worlds of Paul of Tarsus (London 1998), 193.

⁴⁰⁷ Anrich, Nikolaos I, 111, 132, 161, 228, 399, 425; Zimmermann, Zentrallykien, 221; Stark, Alexander's Campaigns, 297; Hohlfelder, King Herod's Harbor, 245d.

⁴⁰⁸ CIG 4693. Yazıt hakkındaki yorumlar için bak.: Petersen–Luschan, Reisen II, 42 No. 77a; W. Kubitschek, "Eine Inschrift des Speichers Andriake (Lykien)", NZ 51, 1918, 63dd; krş.: M. N. Tod, "The Progress of Greek Epigraphy, 1919-1920", JHS 41, 1921, 64 dn. 153; Grégoire, Recueil, 290; Manganaro, Due note, 283–6; Morganstern, Fort at Dereğzi, 89d; Foss, Lycian Coast, 25. Wörrle, Myra, 66dd, her iki kentteki horrea'nın Kabalia, Elmalı ve Ksanthos ovalarında yetiştirilen hububatın depolanması için kullanıldıklarını düşünmektedir; krş.: R. Paribeni, Optimus princeps: saggio sulla storia e sui tempi dell'imperatore Traiano I (Messina 1926), 175d.

⁴⁰⁹ PLRE I, 876; M. Wörrle, Andriake, 70; K. Belke, Prokops *De aedificiis*, Buch V, zu Kleinasien (Antiquité Tardive 8 2000) 116d.

⁴¹⁰ İnan - Rosenbaum, Sculpture, 45 no. 6.

⁴¹¹ IGR III, 717.

⁴¹² IGR III, 719.

görülmüş olmasına rağmen⁴¹³, ama daha sonra iki fragman halinde Megiste'ye taşınmış ve bu fragmanlar bağımsız yazıtlar olarak tekrar yayınlanmıştır⁴¹⁴. L. Robert bunların aynı yazıtın fragmanlarını olduğunu göstermiştir⁴¹⁵. Ayrıca, kentte imparator Nero'yu onurlandıran bir başka yazıt daha bulunmuştur⁴¹⁶.

Antik kaynaklarda Andriake bundan sonra havari Paulus'la ilişkili bir olayda anılmaktadır. Acta Apostolorum adlı esere göre, Paulus İS 59 yılının sonbaharında tutsak olarak Roma'ya götürülüşü sırasında Myra'nın limanında 276 yolcu ile birlikte Adramyttion bandıralı bir gemiden Aleksandreia bandıralı bir gemiye nakledilmiştir⁴¹⁷. Ayrıca, Paulus'un öğrencisi olan Epaphroditos Andriake piskoposu olmalıdır⁴¹⁸.

İmparator Hadrianus, 131 yılında çıktığı seyahatte, büyük olasılıkla Andriake'yi de ziyaret etmiş olmalıdır⁴¹⁹. Lykia'nın iki önemli limanı Andriake ve Patara'daki *granaria*'nin inşası Hadrianus'un İS 131 yılındaki ikinci Anadolu seyahati ile ilişkili olmalıdır. Yine de, büyük olasılıkla Patara'ya uğramış olabilecek Hadrianus'un Andriake'ye de uğrayıp uğramadığını belirlemek zordur. Bununla birlikte, Patara ile Andriake arasındaki güzergahta konumlanan Kyaneai'da Hadrianus'a ithaf edilmiş olan tak⁴²⁰ bu olasılığı güçlendirmektedir. Bu çıkarımın doğruluğu kabul edilirse her iki kentteki *granaria*'nin inşası imparatorun kişisel düzenlemesine bağlanabilir⁴²¹.

Kentte 2. Konstantius ve Valens için onur yazıtları bulunmaktadır⁴²². İS 388-92 yılları arasında *Praefectus Praetorio* olarak görev yapan Fl. Eutolmius Tatianus'un *granarium*'un ön cephesi üzerindeki yazıtı Andriake'deki *granarium*'unun Erken Bizans Dönemi'nde kullanımında olduğunu kanıtlamaktadır⁴²³. İS 10. yy.'in ortalarından bir mühür üzerinde belgelenen Myra'dan bir *horrearios*⁴²⁴ büyük ihtimalle Andriake'deki *granarium*'da görevli olmalıdır⁴²⁵.

⁴¹³ IGR III, 721.

⁴¹⁴ IGR III, 689 ve IGR III, 718.

⁴¹⁵ RPh XIII 181dd; M. N. Tod, "The Progress of Greek Epigraphy, 1939-1940", JHS 62, 1942, 78.

⁴¹⁶ OGIS 717: Νέρωνα Κλαύδιον | Δροῦσον | [τ]ὸν πάτρωνα καὶ εὐ(ε)ργέτη[ν] Μυρέων | ὁ δῆμος.

⁴¹⁷ Bak.: yk. dn. 406.

⁴¹⁸ Menologii anonymi Byzantini II, 116; Vitae Prophet. Index apost. 54: Ἐπαφρόδιτος, οὗ καὶ αὐτοῦ ὁ ἀπόστολος μέμνηται, ὃς καὶ ἐπίσκοπος Ἀνδριακῆς γέγονεν; Schmid, Epaphroditos, 915; krş.: Hellenkemper-Hild, TIB 8, s. v. Andriake.

⁴¹⁹ Magie, Roman Rule I, 620; Garzetti, From Tiberius to the Antonines, 414; Wörrle, Andriake, 67; Balland, Inscriptions, 69.74 dn. 265, 217d; tarih için krş.: Halfmann, Itinera principum, 194; 204d..

⁴²⁰ Krş.: Balland, Inscriptions, 69 dn. 213.

⁴²¹ Krş.: Wörrle, şurada: Myra, 68 dn. 77.

⁴²² CIL III 12126–12128; Foss, Lycian Coast, 24.

⁴²³ Yazıt için bak.: yk. dn. 408.

⁴²⁴ G. Zacos, Byzantine Lead Seals (Bern 1984), 228.

Dolayısıyla, Andriake'deki *granarium*'un çok daha geç dönemlere kadar kullanıldığı düşünülebilir. Nitekim, Andriake ve Simena'da *Horrearii*'nin varlığı bunun dışındaki verilerle de belgelenmektedir⁴²⁶. Ayrıca Andriake'deki *Horrearius* bir imparator azatlısı olduğu bilinmektedir⁴²⁷.

Coğrafya kaynaklarında 'Ανδριάκη'nin⁴²⁸ (ya da 'Ανδριακή) yanında *Andria civitas* olarak da anılmaktadır⁴²⁹. Andriake, Nikolaos'un Yaşamı'nda sık sık λιμήν, ἐπίγειον ya da ἐμπόριον olarak adlandırılmaktadır⁴³⁰. Πλάκωμα olarak adlandırılan mevkiye askerlerle bölgenin sakinleri arasında İS 4. yy.'da hububat konusunda bir tartışma yaşanmıştır⁴³¹. Bu mevkiyi, Plakoma'dan (Πλακωμιτῶν κώμη) ayırabilmek için⁴³², aynı zamanda ἀγορά ya da *locus nundinarum* olarak adlandırılmaktadır⁴³³. Burası *granarium*'un doğusunda yer alan sarnıcın üzerindeki döşeli alan olmalıdır⁴³⁴.

Andriake, Myra ile Limyra arasındaki deniz taşımacılığının (ἡ ἐπὶ Λίμυρα πορθμική) hareket noktalarından biridir (ἡ ἀπὸ 'Ανδριακῆς)⁴³⁵. Andriake ile Myra arasındaki yol üzerinde, ölüm cezası mahkumlarının idam edildikleri Berras adında bir mevki bilinmektedir (τόπος τῶν κολαζομένων καὶ τῶ θανάτῳ παραδιδομένων)⁴³⁶.

⁴²⁵ Horrearius'un görevleri için bak.: Marquardt, Staatsverwaltung, 132; Hirschfeld, Verwaltungsbeamten, 239d.

⁴²⁶ Krş.: Ormerod–Robinson, Inscriptions 28d no. 37 (Andriake); CIG 4331 (Simena) = TAM II 1792, 1814; krş.: Kirsten, Eleuthera von Myra, 483 dn. 50).

⁴²⁷ Krş.: Wörrle, Andriake, 68.

⁴²⁸ Ptolem. Geogr. 5, 3, 3; krş.: Anonymi stadiasmus sive periplus maris magni, şurada: GGM I, 492d. Ayrıca bak.: Hirschfeld, Andriake, 2140d.

⁴²⁹ Plin. Nat. Hist. 5, 100: *iuxta mare Limyra cum amne, in quem Arycandus influit, mons Masicytus, Andria civitas, Myra, oppida Aperlae et Antiphellos, quae quondam Habesos, atque in recessu Phellos.* 'Ανδρία için bak.: Anrich, Nikolaos, I, 279.

⁴³⁰ Anrich, op. cit., 67, 77, 86, 101, 106d., 132, 162, 225d., 228, 252, 399, 425.

⁴³¹ Anrich, op. cit., 68, 78, 83, 252.

⁴³² Blum, Vita Nicolai Sionitae, 101.

⁴³³ Anrich, op. cit., 83; II 530, dn. 3; Zimmermann, op. cit., 223–5.

⁴³⁴ Anrich, , Nikolaos II, 531; Wörrle, op. cit., 66; krş.: Kirsten, Eleuthera von Myra, 479 dn. 43.

⁴³⁵ OGIS 572; Robert, Documents d'Asie Mineure, 52; Robert, Noms indigènes, 35d.; Zimmermann, op. cit., 233d.; Takmer, Two Milestones, 112d; Marksteiner - Wörrle, Atlas, 561 mit dn. 55;

⁴³⁶ Anrich, op. cit., 69, 78, 84, 253, 279; II, 529d.; Tomaschek, Topographie von Kleinasien, 49.

3.2 *Cursus Honorum C. Licinii Muciani*

Mucianus'un anıldığı belgeler, diğer valilere ilişkin belgelerle karşılaştırıldığında şaşırtıcı derecede çoktur. Zira Mucianus, Vespasianus'un tahta çıkışında önemli bir rol üstlenmiş ve bu durum antik tarihçiler tarafından yoğun bir şekilde işlenmiştir. Yine de, Mucianus'un Lykia Eyaleti valiliğinden sonraki icraatları burada sadece kısa bir şekilde işlenecektir.

Mucianus'un soyuna ve kariyerinin başlangıcına ilişkin yeterince veri bulunmamaktadır. Bununla birlikte, ne *senator* sınıfından seçkin bir ne seçkin bir soydan geldiği; ne de tam tersine alt tabakadan bir aileye mensup olduğu söylenebilir. Aksi takdirde, Tacitus ister Mucianus'un hayatını anlattığı isterse de onu Vespasianus'la karşılaştırdığı bölümlerde olsun böylesi özel bir durumu belirtmeden geçmezdi. Bu nedenle, onun *pleps* kökenli olmakla birlikte *senatus* sınıfından mütevazı bir aileye mensup olduğu kabul edilebilir⁴³⁷.

Soy kütüğüne gelince, Mucianus'un *Sergia tribus*'una kayıtlı olduğu ileri sürülebilir. Zira, yine bu *tribus*'a kayıtlı Oinoanda'daki Licinii soyunun Roma vatandaşlık hakkı alan ilk üyesi Licinius Musaeus'in Mucianus adında bir toruna sahip olması⁴³⁸, onun vatandaşlık hakkını Mucianus'un valiliği sırasında aldığı⁴³⁹; dolayısıyla Mucianus'un da *Sergia tribus*'una kayıtlı olabileceğini düşündürmektedir. *Sergia* aynı zamanda Licinnii'nin oldukça yaygın olduğu Hispania kökenini de akla getirmektedir. R. Syme, Licinius Mucianus'un, yazıtlarında Licinnii'nin bolca gözüktüğü; bununla birlikte, şimdiye kadar Mucii'nin hiç belgelenmediği Tarraco kentinden kökenlenmiş olabileceğini düşünmektedir⁴⁴⁰.

Mucianus kariyerine, *senatus*'a büyük olasılıkla onun tarafından dahil edildiği Claudius Dönemi'nde başlamış olmalıdır⁴⁴¹. Fakat kısa bir süre sonra Claudius, faaliyetlerinden şüphelendiği için onu neredeyse bir çeşit sürgün olacak şekilde Asia'nın uzak bir köşesine (*secretum Asiae sepositus*) göndermiştir⁴⁴². Bununla birlikte, olasılıkla Nero'nun ilk yıllarında

⁴³⁷ Rémy, *Carrières sénatoriales*, 285.

⁴³⁸ IGR III, 493 col II 39; IGR 633; Licinnii soyunun *geneologia*'sı için bak.: IGR III, 500.

⁴³⁹ Larsen, TAM II. 508, 58; Jameson, *Two Lycian Families*, 125

⁴⁴⁰ Syme, Tacitus II, 791; Syme, Pliny, 235 dn. 134.

⁴⁴¹ Rémy, *carrières sénatoriales*, 286; Eck, Mucianus, 176; PIR² L 216.

⁴⁴² Tac. Hist. 1, 10: *insignis amicitias iuvenis ambitiose coluerat; mox attritis opibus, lubrico statu, suspecta etiam Claudii iracundia, in secretum Asiae sepositus tam prope ab exule fuit quam postea a principe*. Ayrıca bak.: E. G. Hardy, "Tacitus, Hist. i. 10, 4. in secretum Asiae sepositus", CR 3.1/2, 1889, 77'de '*in secretum Asiae sepositus*' ifadesini Lykia-Pamphylia Eyaleti valiliği ile özdeşleştirmektedir. Ne var ki, bu kesinlikle yanlış bir varsayımdır. Zira, aşağıda ortaya konduğu gibi Mucianus'un valiliği kesinlikle Claudius'un hükümlerinden sonraya tarihlenmektedir. Plin. Nat. Hist. 19, 12'de Mucianus'un Rhodos'u görmüş olduğu ifade-sine dayanarak geliştirilen Rhodos olasılığının reddi için bak.: Kappelmacher, Licinius, 437; Syme, Pliny, 204, Kyzikos olasılığı üzerinde durmaktadır.

yeniden itibar kazanarak, Armenia Seferi'nde Corbulo'nun *legatus*'luğuna getirilmiştir⁴⁴³. Bundan sonraki görevi ise, özellikle Yunan Dünyası'na dair sürgün döneminde edindiği bilgi ve deneyiminden dolayı, imparator eyaleti Lykia'nın *praetor* düzeyinde valiliği olmuştur (*legatus Augusti propraetore*). Bu görevin hemen ardından, İS 64 yılında, Q. Fabus Barbarus Antonius Macer ile birlikte *consul suffectus* olmuştur⁴⁴⁴. Gaius Cestius Gallus'un ardından, olasılıkla imparatorluğun sınır bölgesindeki bu deneyiminden dolayı, 4 *legiones*'e sahip olan Syria Eyaleti'nin *proconsul* düzeyinde valiliğine getirilmiştir⁴⁴⁵. Göreve gelmesinin hemen ardından, o sırada Iudaia Eyaleti valisi olan Vespasianus ile anlaşmazlığa düşmüş; ama, Nero'nun ölümünün ardından onunla uzlaşmaya varmış ve Vitellius'a karşı tahta aday olması için onu yönlendirmiştir⁴⁴⁶. Vespasianus, Vitellius'a karşı yürütülen savaştan zaferle çıkınca, Mucianus'u çeşitli vesilelerle onurlandırmıştır. Nitekim, Temmuz/Ağustos 70⁴⁴⁷ ve Mayıs/Haziran 72⁴⁴⁸ yıllarında sırasıyla 2. ve 3. kez *consul* olmuş, *adlectio* yoluyla *Fratres Arvales*⁴⁴⁹ arasına atanmış; ve hatta Vespasianus'un kendisi tarafından ἀδελφός olarak adlandırılmıştır⁴⁵⁰. Vespasianus, Mucianus'a bu tür onurlar bahşetmesine karşın, aslında ona herhangi önemli bir sorumluluk vermemiştir⁴⁵¹. Bunun üzerine toplum hayatından çekilen Mucianus, boş zamanını yazmaya ayırmış⁴⁵² ve İS 75 ile 77 yılları arasında ölmüştür⁴⁵³.

⁴⁴³ Plin. Nat. Hist. 5, 83; Syme, Tacitus II, 297, 790d.; Syme, March of Mucianus, 92; Syme, Pliny, 203; Eck, Mucianus, 176; PIR² L 216, 50; Milner, Roman Bridge, 122; Plinius'un aktarımından böyle bir sonuç çıkarılamayacağı karşı görüşü hakkında bak.: Kappelmacher, Licinius, 436d.

⁴⁴⁴ Eck, Mucianus, 176; tarihleme için daha detaylı bilgi için bak. aş.

⁴⁴⁵ Tac. Hist. 5, 10, 13; Suet. Vesp. 4; Fl. Ios. Bell. Iud. 2, 14-20; daha detaylı bilgi için bak. aş.

⁴⁴⁶ Tac. Hist. 2, 76.

⁴⁴⁷ Pugliese Carratelli, PP 10, 470; Plin. Nat. Hist. 35, 164; Morris, Fasti Ostienses Fragment XI'i [Degrassi, A., Inscriptiones Italiae XIII.3: Fasti et Elogia (Roma 1937) 190] yeniden yorumlayarak bunun Mucianus'un 2. *consul*'luğunu ifade ettiğini göstermiştir: J. Morris, "The Consulate of the Elder Trajan", JRS 43, 1953, 79d; krş.: S. Modugno – S. Panciera – F. Zevi, "Osservazioni sui consoli dell' 85 d. C.", RSA 3, 1973, 103dd; Syme, Consulates in Absence, 6; krş.: Townend, Some Flavian Connections, 54; Bowersock, Syria under Vespasian, 133; Gallivan, Fasti, 187.213; PIR² L 216.

⁴⁴⁸ Degrassi, A., Fasti consulares et triumphales [Inscriptiones Italiae XIII.1] (Roma 1947) 151 = CIL VI 2053; krş.: L. Vidman, Fasti Ostienses (Prag 1982²), 43; Townend, Some Flavian Connections, 54; Gallivan, Fasti, 188.213; PIR² L 216.

⁴⁴⁹ A. Pasoli, Acta Fratrum Arvalium quae post annum MDCCCCLXXIV reperta sunt (Bologne 1950), 128 no. 35 = CIL VI 2052.

⁴⁵⁰ Cass. Dio, 66, 2: ὅτι ἀδελφὸς ὑπ' αὐτοῦ ὠνομάζετο ...

⁴⁵¹ Kappelmacher, Licinius, 440; J. A. Crook, "Titus and Berenice", AJP 72, 1951, 162dd; P. M. Rogers, "Titus, Berenice and Mucianus", Historia 29, 1980, 86dd.

⁴⁵² Mucianus'un doğuda gördüklerini anlattığı 32 fragmenta hakkında bak.: H. Peter, (ed.), Historicorum Romanorum Reliquiae II (Teubner 1906) 101d; edebî çalışmaları için krş.: Kappelmacher, Licinius, 440dd; Schany, M. – Hosius, C., Geschichte der römischen Literatur II (München 1959) 783-5; Plinius'un anlatımlarına kaynak teşkil eden durumlar için bak.: F. Münzer, Beiträge zur Quellenkritik der Naturgeschichte des Plinius (Berlin 1897) 392dd; krş.: Syme, Pliny, 203d.

Mucianus'un *cursus honorum*'una ilişkin bu kısa girişten sonra onun Lykia eyaleti valiliği görevini hangi yıllar arasında yürütmüş olduğu ve dolayısıyla yazıtın tarihlenmesi sorununa geçilebilir. Mucianus Lykia'dan ele geçmiş üç yazıttan bilinmektedir:

1. **Oinoanda**⁴⁵⁴

- [Γαί]ον Λικίνιον Μουκι-
 2 [αν]ὸν πρεσβευτὴν [[Νέρωνος]]
 Κλαυδίου Καίσαρος Σεβαστο[ῦ]
 4 Γερμανικοῦ ἀντιστρά-
 τηγον Ἑρμαῖος Σιλλέου φύσει
 6 δὲ Διογένους τοῦ ἑαυτο[ῦ]
 εὐεργέτην.

2. **Boubon**⁴⁵⁵

- [..... ca. 20]
 [..... ca. 20]
 [..... ca. 20]
 [..... ca. 20]
 Βουβωνέων ἡ βουλή καὶ ὁ δῆ-
 2 μος ἀφίερωσεν διὰ Γαίου Λι-
 κινίου Μουκιανοῦ πρεσ-
 4 βευτοῦ ἀντιστρατήγου.

3. **Attaleia**⁴⁵⁶

- [Γαί]ον Λικίνιον
 2 Μουκιανὸν
 πρεσβευτὴν Νέρω-
 4 νος Κλαυδίου Καίσα-
 ρος Σεβαστοῦ Γε[ρ]μανικοῦ
 6 [ἀν]τισ-
 [τράτηγον]

⁴⁵³ Plin. Nat. Hist. 32, 62; krş.: Kappelmacher, Licinius, 440; PIR² L 216, 51.

⁴⁵⁴ Holleaux, M.- Paris, P., BCH, 10, 1886, 217 no. 2 (= IGR 3, 486 = OGIS 558 = Dessau, ILS 8816).

⁴⁵⁵ Jones, Inscriptions from Bubon, 290d, no 5 (=AÉ 1981, 791).

⁴⁵⁶ Paribeni - Romanelli, Anatolia meridionale, 36 no 38 (=AÉ 1915, 48). Bu yazıt olasılıkla, Antalya surlarının İS 10. yy'daki onarımı sırasında Phaselis'ten getirilmiş olmalıdır.

Mucianus'un Lykia Eyaleti valiliği yukarıdaki yazıtların dışında Plinius Maior tarafından da anılmaktadır. Bu konuda Plinius, eyalet valiliği sırasında Mucianus'un Lykia'daki ulu bir çınar ağacının kovuğunda mahiyetindeki 18 kişi ile birlikte şölen verdiğini⁴⁵⁷; başka bir pasajda da yine valiliği sırasında Lykia'daki bir tapınakta Sarpedon'un Troia'da kağıda döktüğü bir mektubunu okuduğunu⁴⁵⁸ söylemektedir.

Bu veriler ışığında Mucianus'un eyalet valiliğini tarihleyebilmek için ondan önceki valileri kısaca gözden geçirmek yararlı olacaktır. İmparator Claudius tarafından İS 43 yılında kurulan eyaletin ilk valisi olan Q. Veranius'un⁴⁵⁹ 5 yıl süreyle görevde kaldığını Pratulungo'da (Latium) bulunan mezar yazıtı göstermektedir⁴⁶⁰. Buna göre, Veranius, İS 43/44 ile 47/48 yılları arasında görevde kalmıştır. Nitekim, bu görevinden hemen sonra, 49 yılında *consul* olmuş ve *augur*'lukla onurlandırılmıştır⁴⁶¹.

S. Şahin tarafından yayınlanan Patara *aqueductus*'u (Delikkemer) üzerindeki inşa yazıtının göstermiş olduğu gibi Veranius'tan sonra bu görevi Vilius Flaccus yürütmüştür⁴⁶². Vilius Flaccus'tan sonra valilik makamına atanan Titus Clodius Eprius Marcellus bu görevi en geç İS 50'de üstlenmiştir. Nitekim, Oinoanda'dan bir köprü yazıtında söz konusu yılda *legatus Augusti propraetor* olarak anılmaktadır⁴⁶³. Marcellus'un *cursus honorum*'u incelediğinde görev süresini daha kesin bir şekilde tarihlemek mümkündür. Eprius, L. Iunius Silanus'un *senatus*'tan çıkarılması ve 29 Aralık 48'te *praetor*'luk görevini bırakmak zorunda kalması üzerine 31 Aralık 48 tarihinde 1 günlüğüne *praetor* olarak atanmıştır⁴⁶⁴. Bunun ardından, 49 yılında *legatus legionis* olduğu bilinmektedir⁴⁶⁵. Dolayısıyla, İS 50 yılına tarihlenen Oinoanda

⁴⁵⁷ Plin. Nat. Hist. 12, 9-10: *Licinius Mucianus ter consul et nuper provinciae eius legatus prodendum etiam posteris putaverit, epulatum intra eam se cum duodevicensimo comite.*

⁴⁵⁸ Plin. Nat. Hist. 13, 88: *praeterea Mucianus ter cos. prodidit nuper se legisse, cum praesideret Lyciae, Sarpedonis ab Troia scriptam in quodam templo epistulae chartam.*

⁴⁵⁹ IGRR III 577 = TAM II, 177; IGR III 703. IV 902; AÉ 1976, 673; AÉ 1981, 823.825; krş.: Thomasson, *Laterculi Praesidium I*, 275 no. 1; Birley, *Fasti of Roman Britain*, 52; Rémy, *carrières sénatoriales*, 279-81 no. 229.

⁴⁶⁰ AÉ 1953, 251; Gordon, A.E., *Album of Dated Latin Inscriptions* (Berkeley/Los Angeles 1958) 105d no. 109; krş.: Thomasson, *Laterculi Praesidium III*, 53 No. 14; Gordon, A. E., *Q. Veranius, Consul AD 49* (California 1952) 231dd.; Şahin, *Vorbericht über Stadiasmus*, 130-135; Şahin – Adak, *Zweiter Vorbericht*, 227-277; Şahin-Adak, *Stadiasmus Patarensis*, 63dd.

⁴⁶¹ AÉ 1953, 251 Str.7-8; krş.: Hofmann-Lewis, *Official Priests*, 45 no. 48; krş.: Kolb, *Kaiserliche Bauverwaltung*, 148.

⁴⁶² Şahin, *flavische Bauinschriften*.

⁴⁶³ Milner, *Roman Bridge*, 119d.

⁴⁶⁴ Tac. Ann. 12, 4; Suet. Claud. 29, 2; PIR² E 84; Rémy, op. cit., 283; Milner, op. cit., 121.

⁴⁶⁵ Rémy, op. cit., 281-4 no. 230, özellikle 283; Thomasson, op. cit., col. 275, no 3; PIR² E 84. Söz konusu *legio* büyük olasılıkla, Britania'da konuşlanmış olan *Legio XIV Gemina* olmalıdır: Ritterling, E., *RE XII* (1925) s. v. *Legio* (XIII Gemina), 1730d; Birley, *Fasti of Roman Britain*, 61.

köprü yazıtı Marcellus'un ilk görev yılına aittir. Ayrıca Kıbrıs'taki Paphos kentinde bulunan onur yazıtı Marcellus'un Nero Dönemi'nde de görevde kaldığını kesinleştirmektedir⁴⁶⁶. Marcellus'un Lykia'daki görev süresi İS 50'de başlamış ve 56'ya kadar sürmüş olmalıdır. Çünkü, devlet görevini tamamlayıp artık özel bir şahıs olduğu sırada Lykia'lılar görevini kötüye kullandığı suçlamasıyla ona karşı 57 yılında dava açmışlardır⁴⁶⁷. Kaldı ki, 62 yılı Aralık ayından itibaren, Q. Iunius Marullus ile birlikte yürüttüğü *consul suffectus*'luğundan⁴⁶⁸ önce, Cyprus Eyaleti'ne *proconsul* olarak atanması⁴⁶⁹, bu düşünceyle çelişmemektedir. Zira, bu göreve, Roma'da bir yıl kaldıktan sonra İS 58/59 yılında başlamış olmalıdır.

L. von Petersen, C. Licinius Mucianus'un Titus Clodius Eprius Marcellus'un ardılı olduğunu ve ca. 56/57-58/59 yıllarında görevde bulunduğunu düşünmektedir⁴⁷⁰. Bununla birlikte, valilik görevi sonrası kariyeri daha yakından incelenince görevinin asıl olarak 60 yılı civarında başladığı ortaya çıkmaktadır⁴⁷¹. Benzer görevleri yürüten kişilerin *cursus honorum*'larındaki atama kriterleri göz önüne alındığında *praetor* düzeyinde bir eyaletin valiliğini *consul*'luk takip etmektedir⁴⁷². Buna göre, son ikisi, İS 70 ve 72 yıllarında olmak üzere üç kere *consul*⁴⁷³ olduğu bilinen Mucianus'un ilk *consul*'luk yılını tarihlenmek yararlı olacaktır. Bu konudaki veriyi *Tabulae Heculanenses* olarak bilinen yazıtın, *editor princeps* G. Pugliese Carratelli tarafından kesin olarak tarihlenemeyen XI. Fragmanı sağlamaktadır. Buna göre, Mucianus, Q. Fabus Barbarus Antonius Macer ile birlikte 10 Temmuz – 1 Ekim⁴⁷⁴ ayları arasında *consul suffectus* olmuştur. Bu görevin ardından Mucianus'un Syria Eyaleti'nin *consul* mertebesinde valisi olduğu bilinmektedir⁴⁷⁵. Kendisinden önceki vali C. Cestius Gallus

⁴⁶⁶ AÉ 1956, 186; krş.: BE 1955, 256; Rémy, op. cit., 281: Str. 4-7: [πρεσβευτῆ ἀντιστρατ]ήγου Λυκίας Τβερίου Κλαυδ[ίου Καίσαρος Σεβαστοῦ Γερμανι]κοῦ καὶ Νέρονος Κλαυδίου Κα[ίσαρος Σεβαστοῦ [Γερμανι]κοῦ

⁴⁶⁷ Tac. Ann. 13, 33, 3: *Pro Eprio Marcello, a quo Lycii res repetebant, eo usque ambitus praevaluit, ut quidam accusatoum eius exilio multarentur, tamquam insonti periculum fecissent*; krş.: Brunt, Provincial Maladministration, 219; Baldwin, Executions, 434.

⁴⁶⁸ Gallivan, Fasti for the Reign of Nero, 310.

⁴⁶⁹ Rémy, op. cit., 284: krş. : AÉ 1956, 186 (str. 7: ἀνθυπάτω Κύπρου).

⁴⁷⁰ PIR² L 216, 50; krş.: Kappelmacher, A., RE VI.1 (1907) s. v. Eprius, 262; Rémy, op. cit., 286.

⁴⁷¹ Krş.: Rémy, loc. cit.

⁴⁷² Syme, R., "Book Review on Degrassi, A., I fasti consolari dell'impero romano dal 30 avanti Cristo al 613 dopo Cristo (Roma 1952)", JRS 43, 1953, 152; Syme, R., "Governors of Pannonia Inferior", Historia 14, 1965, 342–361; Syme, Consulates in Absence, 1dd; Syme, Legates of Cilicia, 353.

⁴⁷³ Plin. Nat. Hist. 2, 131; 3, 59; 8, 6; 12, 9; 13, 88; 14, 54; 16, 213; 19, 12; 28, 29; 24, 36.

⁴⁷⁴ Pugliese Carratelli, PP 1, 381; Pugliese Carratelli, PP 8, 456: Act(um) Herculani / VI idus Iulias / C(aio) Licinio Muciano, / Q(uinto) Fabio Antonio Macro; Gallivan, Fasti for the Reign of Nero, 294; Rémy, carrières sénatoriales, 284 no. 5-6.

⁴⁷⁵ Tac. Ann. 1, 10, 1; AÉ 1947, 166; Rémy, loc. cit.; Fl. Ios. Bell. Iud. 4, 32; Syme, R., "Partisans of Galba", Historia 31, 1982, 482; OGIS 629 str. 123d = IGR III 1056 str. 10d; krş.: AE 1947, 166; Rey-Coquais, J.-P.,

67 yılı sonbaharından itibaren Syria'da belgelenmemektedir⁴⁷⁶. Ayrıca Titus'un, büyük ihtimalle karşılamak üzere, Gamala'da onu ziyaret ettiği bilinmektedir⁴⁷⁷. Buna göre, Syria Eyaleti valiliğine bu yılın sonlarına doğru başlamıştır⁴⁷⁸. Dolayısıyla, *consul suffectus*'luğu da 67 yılından önceye tarihlenmelidir⁴⁷⁹. P. A. Gallivan'ın da işaret etmiş olduğu gibi 60-63 ve 65 yılları için Temmuz ayındaki *consules suffecti* bilindiği için geriye 64 ve 66 yılları kalmaktadır. Bu durumda, *consul*'lük ile valilik görevleri arasındaki bekleme süresi göz önüne alındığında 66 yılı çok geç bir tarih olmaktadır. Üstelik, diğer bir *consules suffecti* çifti, Appius Annius Gallus – L. Verulanus Severus bu yıl için daha uygun gözükmektedirler⁴⁸⁰. Buna göre, Mucianus'un *consul suffectus*'luğu 64 yılına tarihlenebilmektedir⁴⁸¹.

Ayrıca, Mucianus'a ait bir heykel altlığı aracılığıyla Jones'un onun denetimi altında yaptırıldığını düşündüğü Bubon'daki *Sebasteion*'da⁴⁸² bulunmuş bir başka heykel kaidesi Nero'nun ikinci eşi Poppaea Sabina için bir onur yazıtını taşımaktadır⁴⁸³. Nero ile 62 yılında evlenen Sabina 63 yılının başlarında *Augusta* unvanını almış ve 65 yılında ölmüştür⁴⁸⁴. Söz konusu yazıtta Sabina bu unvanı taşımadığına göre, yazıt 62/63 yılına tarihlenmelidir. Dolayısıyla, Jones'un da belirtmiş olduğu gibi Mucianus'un valiliği en azından 62 yılına kadar sürmüş olmalıdır⁴⁸⁵. Yukarıda da değinildiği üzere Mucianus'un 64 yılı Temmuz ayında *consul suffectus* olduğu bilindiğine göre, bu süreyi 62/63 olarak belirlemek mümkündür.

Mucianus'un valilik görevinin başlangıç yılını belirlemek için yeterli veri bulunmadığı için güçlkle karşılaşılmaktadır. Yukarıda da değinildiği gibi, Mucianus kariyerine, Claudius Dönemi'nde başlamış; fakat, kısa bir süre sonra Claudius, faaliyetlerinden şüphelendiği için onu neredeyse bir çeşit sürgün olacak şekilde Asia'nın uzak bir köşesine göndermiştir⁴⁸⁶. Bu-

“Syrie Romaine, de Pompei a Diocletien”, JRS 68, 1978, 63; Rémy, loc. cit.; Dabrowa, *Governors of Roman Syria*, 58fdd.

⁴⁷⁶ PIR² C 691; Seyrig, *Palmyra*, 174;

⁴⁷⁷ Fl. Ios. Bell. Iud. 4, 32: οὐδὲ γὰρ ὁ παῖς αὐτῶ Τίτος τότε συμπαρῆν τῆνικαῦτα πρὸς Μουκιανὸν εἰς Συρίαν ἀπεσταλμένος.

⁴⁷⁸ K. T. Schneider, *Zusammensetzung des römischen Senates von Tiberius bis Nero* (Zürich 1942), no. 498; PIR² L 216; krş.: Gallivan, *Fasti for the Reign of Nero*, 305.

⁴⁷⁹ Bununla birlikte Barbieri, G., RSI 66, 1954, 418: 67 yılını tercih etmektedir. Yine de bu görüş Petersen (PIR² L 216, 50) ve Kappelmacher (Licinius 116a, 437) tarafından reddedilmektedir.

⁴⁸⁰ Gallivan, *Fasti for the Reign of Nero*, 305.

⁴⁸¹ PIR² L 216; Gallivan, loc. cit.; Syme, *Tacitus II*, 790d; Rémy, loc. cit.; Eck, *Mucianus*, 176.

⁴⁸² Jones, *New Inscriptions*, 290d no. 5 (=AÉ 1981, 798) str. 5-6: ἀφιέρωσεν διὰ Γαίου Λικινίου Μουκιανοῦ ifade-sini bu şekilde yorumlamaktadır.

⁴⁸³ Jones, op. cit., 295d no. 13.

⁴⁸⁴ Kienast, *römische Kaisertabelle*, 99.

⁴⁸⁵ Jones, loc. cit.

⁴⁸⁶ Bak.: yk. dn. 442.

nunla birlikte, olasılıkla Nero'nun ilk yıllarında yeniden itibar kazanarak, Armenia Seferi'nin ilk evresinde Corbulo'nun *legatus*'luğuna getirilmiştir⁴⁸⁷. Bu açıdan Eprius Marcellus'un kariyeriyle de bir benzerlik kurulabilir. Nitekim, Eprius Marcellus 31 Aralık 48 tarihinde 1 günlüğüne praetor olmuş; bu görevin hemen ardından 49 yılında *legatus legionis* olarak atandıktan sonra 50 yılında Lykia Eyaleti'ne vali tayin edilmiştir⁴⁸⁸. Corbulo'nun Armenia Seferi'nde *legatus* olan Mucianus da bu görevin hemen ardından Lykia eyaleti valiliğine getirilmiştir. Bu durumda *praetor*'luk görevini de itibarını yeniden kazandığı Nero'nun ilk hükümrانlık yılı içinde tamamlamış olmalıdır. Dolayısıyla, Lykia Eyaleti valiliğinden önce Armenia Seferi sırasında Cn. Domitius Corbulo'nun altında yürütmüş olması gereken *legatus*'luk görevinin tarih aralığını belirlemek, valilik görevinin başlangıç yılının belirlenmesi açısından da önemlidir. Bu durumda Corbulo'nun Armenia Seferi'nin aşamalarını gözden geçirmek⁴⁸⁹, Mucianus'un *legatus*'luk görevini tamamlayarak Lykia Eyaleti valiliği'ne atanmış olabileceği yılı belirlemek açısından da yararlı olacaktır.

Corbulo'nun birliklerini İS 58 yılında Euphrates kenarına getirdiği ve bu seferin 60 yılına kadar sürdüğü bilindiğine⁴⁹⁰ göre, bu süre zarfında Mucianus'un Armenia Seferi'nde yer aldığını düşünmek olasıdır⁴⁹¹. Buna göre, Corbulo'nun başarıyla tamamladığı Armenia Seferi'nin ilk evresinin ardından Syria Eyaleti valiliğine atandığı İS 60 yılında⁴⁹², *legatus*'u Mucianus'un da aynı yıl içinde Lykia Eyaleti valiliğine atandığı düşüncesi mantıklıdır.

⁴⁸⁷ Bak. yk.: dn. 443.

⁴⁸⁸ Bak.: yk. dn. 466.

⁴⁸⁹ Tac. Ann. 14, 22:

⁴⁹⁰ Corbulo 59 ila 60 yılları arasında Armenia'da Roma hakimiyetini tesis etmeyi başarmıştır. Savaşın zaman dizini için genel olarak bak.: E. Egli, "Feldzüge in Armenien von 41-63 n. Chr. Ein Beitrag zur Kritik des Tacitus", şurada: M. Büdinger (Hrg.), Untersuchungen zur römischen Kaisergeschichte I (Leipzig 1868) 265-362; B. W. Henderson, "The Chronology of the Wars in Armenia, A. D. 51-63", CR 15, 1901; 159-65.204-13.266-74; D. Schoonever, A Study of Cn. Domitius Corbulo as Found in the Annals of Tacitus (Diss. Chicago 1909); A. Stein, RE Suppl. III (1918) s. v. Domitius 50) 394-10; W. Schur, Die Orientpolitik des Kaisers Neros (Klio Beiheft XV. Leipzig 1923); 7-30; W. Schur, "Untersuchungen zur Geschichte der Kriege Corbulos", Klio 19, 1925, 75-96; A. Momigliano, "Corbulone e la Politica Romana Verso i Parthi", şurada: Atti del II. Congresso Nazionale di Studi Romani I (Rome 1931) 368-75; M. Hammond, "Corbulo and Nero's Eastern Policy", HSCP, 1934, 81-104; K. Gilmartin, "Corbulo's Campaigns in the East", Historia 22, 1973, 583-626; M. Heil, Die orientalische Aussenpolitik des Kaisers Nero (München 1997); E. L. Wheeler, "The Chronology in Armenia", Klio 79, 1997, 383-8; W. Eck, DNP III (1997) s. v. Cn. D. Corbulo, 756d; F. J. Vervaeke, "CIL IX 3426: A New Light on Corbulo's Career with Special Reference to his Official Mandata in the East from AD 55 to AD 63", Latomus 58.3, 1999, 574-99.

⁴⁹¹ Syme, Tacitus II, 790; Rémy, op. cit., 286; Eck, Mucianus, 176.

⁴⁹² Corbulo'nun Syria Eyaleti valiliğinin tarihi hakkında bak.: Tac. Ann. 14, 26, 2 (İS 60 yılındaki olaylar arasında vermektedir); krş.: Dabrowa, Governors of Roman Syria, 54d.

Bu veriler ışığında, S. Mitchell'in Q. Petronius Umber'in Eprius Marcellus'un ardılı olduğu savı⁴⁹³ ikna edici değildir. Zira, R. K. Sherk'in Tymbrianassos'ta bulunmuş bir yazıta dayanarak⁴⁹⁴ göstermiş olduğu gibi Petronius Umber Nero'nun hükümrانlığının hemen başında adı yazıtta okunamayan bir eyaletin valisi olarak gözükmektedir⁴⁹⁵. Oysa, Eprius Marcellus'un söz konusu zaman aralığında (İS 54) Lykia Eyaleti valisi olduğu bilindiğine göre⁴⁹⁶, Mitchell'in Petronius Umber'i Eprius Marcellus ile Mucianus arasında yerleştirme çabası kesinlikle kabul edilemezdir.

Yukarıdaki düşünceler ışığında, Mucianus'a kadar Lykia Eyaleti'nin ilk valileri aşağıdaki sırayla belirlenebilmektedir:

1. Q. Veranius (43-47/48)
2. Vilius Flaccus (47/48-50)
3. T. Clodius Eprius Marcellus (50-56/7)
4. NN (56/7-60)
5. C. Licinius Mucianus (60-62/3)

⁴⁹³ Mitchell, *Anatolia II*, 154; krş.: Birley – Eck, *Petronius Umbrinus*, 52.

⁴⁹⁴ Horsley, G. H. R. – Kearsley, R. A., “Another Boundary Stone between Tymbrianassos and Sagalassos in Pisidia”, *ZPE* 121, 1998, 123-9.

⁴⁹⁵ Sherk, *Roman Galatia, 977d*; krş.: Rémy, *carrières sénatoriales*, 142; Milner, *Roman Bridge*, 122.

⁴⁹⁶ Bak. : yk. dn. 465d.

3.3 Roma Portorium'u

3.3.1 Tarihçe

Cumhuriyet Dönemi'ne ilişkin kısıtlı veriler, başta Cicero'nun söylev ve mektupları olmak üzere edebi kaynaklardan elde edilmektedir. İmparatorluk Dönemi'nde ise çok sayıda epigrafik belgenin yanında hukuki metinler ve özellikle, Mısır söz konusu olduğunda, papirüs kaynakları gümrük istasyonları ve gümrük idaresi hakkında önemli veriler sunmaktadır. 4. yy.'dan itibaren hukuki metinler artık tek kaynak olmaktadır.

Roma tarih yazımında *portorium*'a ilişkin en erken veri İÖ 508 yılına kadar geri gitmektedir⁴⁹⁷. Buna göre *Senatus*, Porsenna'ya karşı yürütülen savaşta *plebs*'lerin desteğini kazanabilmek için onları *portorium* ve *tributum*'dan muaf tutmuş; sadece *patrici* bu vergilere tabi kılınmıştır. Doğruluğu şüpheli olmakla birlikte, bu veri Roma'da gümrük uygulamasının Krallık Dönemi'nde başladığını düşündürmektedir. Buna karşın, bazı bilim adamları Roma'daki giriş gümrüğünün başlangıcını, kesin veriler olmamakla birlikte, Marcus Ancius⁴⁹⁸ tarafından Ostia Limanı'nın kurulmasına bağlamaktadır⁴⁹⁹. Her halükarda, bu erken dönemlerde ekonominin temelde tarıma dayandığı ve ticaretin pek gelişmediği Roma'da *portorium*'un gelişimi, kendi liman ve teritoryumlarında gümrük vergilerini toplamakta olan Yunan kent devletlerinin⁵⁰⁰ güçlü etkisine dayanmış olmalıdır⁵⁰¹. Roma *portorium*'unun Yunan Kent devletlerinin gümrük sistemiyle karşılaştırılması bu noktada aydınlatıcı olacaktır.

Her ne kadar farklı tarihsel koşullarda kaynaklanan bir takım temel farklılıklar bulunsa da, her iki gümrük sistemi özellikle gümrük kiralanasında hususunda birbirlerine şaşırtıcı şekilde yakınsamaktadır. Daha sonrasında Roma'da söz konusu olacağı gibi, Klasik Dönem Yunan Dünyası'nda gümrük, hukuki bir kimlik taşıyan şirketler içinde bir araya gelmiş mültezimlere (τελώναι) kiralanmaktadır. Bu sayede tek tek mültezimlerin idaresi üzerinde kontrol mekanizmasının masraflarından da kurtulmuş olan Devlet, sadece kasasının kira bedeliyle dolmasıyla ilgilenmekte ve mültezimlere sadece, sözleşmeyle belirlenen kira bedelinin ödenmediği durumlarda yaptırım (ἄτιμία) uygulamaktadır. Verginin idaresinde bu şekilde tamamen bağımsız olan mültezimlere yasa da gümrüğün toplanmasını kolaylaştırmak amacıyla arama yapma; beyansız veya yasadışı uygulamaya tabi malları haciz hakkı gibi oldukça geniş haklar

⁴⁹⁷ Liv. 2, 9; : Dion. Hal. Ant. Rom. 5, 22, 2; Plut. Public. 11.

⁴⁹⁸ Ostia'nın Marcus Ancius tarafından kurulması hakkında bak.:Liv., 1, 33; Polyb., 6, 2, 9; Cic. de rep., 2, 33; krş.: Frank, Rome and Italy (Republic), 25.

⁴⁹⁹ Malle, *Economia politica* II, 457; Mommsen, *Römische Geschichte* I, 47.

⁵⁰⁰ Schwahn, *Τέλη*, 255; Andreades, *Staatswirtschaft*, 147dd, 317dd.

⁵⁰¹ Laet, *Portorium*, 46 dn. 2; 53.

tanımaktadır⁵⁰². Roma'da olduğu gibi Yunan Dünyası'nda da gümrük oranı basit bir şekilde mal değerinin belli bir yüzdesi üzerinden (*ad valorem*) hesaplanmaktadır⁵⁰³. Başlangıçta sadece mali bir önem taşıyan gümrük vergisi Helenistik Krallıklar tarafından yerel ticaretin korunması için kullanılmış ve vergi üzerindeki devlet denetimi arttırılmıştır⁵⁰⁴. Başlangıçta, iltizam şirketlerinin politik ve ekonomik güçleri arttıkça devlet denetiminden giderek bağımsızlaştıkları Roma'da da Helenistik Krallıklar'ın etkisiyle bezer şekilde bu yönde bir eğilim gelişmeye başlamıştır⁵⁰⁵. Sonuç olarak Roma *portorium*'u gelişim sürecinde Yunan kurumlarının yoğun etkisi altında kalmıştır.

Cumhuriyet Dönemi'nin başlarına ilişkin bu erken verinin ardından İÖ 199 yılına kadar başkaca veri bulunmamaktadır. Söz konusu yılda *ensor*'lar P. Cornelius Scipio Africanus ve P. Aelius Paetus Capua; Puteoli ve Castrum'un gümrük gelirlerini kiraya vermişlerdir⁵⁰⁶. Roma gümrük sistemi, daha sonra İÖ 179⁵⁰⁷ yılı *ensor*'ları M. Aemilius Lepidus ile M. Fulvius ve 123-121 yılları *tribunus*'u C. Gracchus⁵⁰⁸ tarafından eklenen yeni gümrük istasyonları ile daha da genişlemiştir⁵⁰⁹. Böylece Roma, İÖ 1. yy.'ın başlarında Italia'da sadece yarımada'nın önemli limanlarını değil; iç kısımlardaki büyük ticaret merkezlerinde de gümrük istasyonları ağını kiralayabilecek duruma gelmiştir.

İÖ 168 yılındaki Pydna Zaferi'nin ardından Roma'nın Akdeniz'deki gücü giderek artmaya başlamış; bunun sonucunda gerçekleşen fetihler yeni eyaletlerin kurulmasını sağlamıştır. Bu yeni eyaletlerin *publicanus*'ların açgözlülükleriyle sınırsızca sömürülmeye başlaması, eyalet sakinlerini olduğu kadar Roma yurttaşlarını acımasızca mağdur etmiştir⁵¹⁰. Yine de bu şekilde elde edilen büyük vergi gelirleriyle Roma kasasının dolması, İÖ 168 yılında Roma yurttaşlarının *tributum*'dan (dolaysız vergi) muaf tutulmalarını sağlamıştır⁵¹¹. Bu durum daha sonra yurttaşların *portorium*'dan da muaf tutulma umutlarını yeşertmiştir. Sonunda, İÖ 60 yılında

⁵⁰² Krş.: Schwahn, Πεντηκοστολόγοι, 532d; Schwahn, Τέλη, 259; Schwahn, Τελῶνας, 418d; Andreades, Staatswirtschaft, 170d; Rostovtzeff, Staatspacht, 332d; Michell, Economics, 356d; krş.: Laet, op. cit., 111d.

⁵⁰³ Daha detaylı bilgi için bak.: aş. böl. 3.3.2.3.

⁵⁰⁴ Özellikle Ptolrmaios'ların vergi sistemi bu konuda aydınlatıcı bilgiler içermektedir: krş.: Laet, op. cit., 48 dn. 1; 297dd.

⁵⁰⁵ Bu eğilim özellikle Ptolemeaios'lar etkisinin belirgin olduğu Caesar'ın uygulamalarında yansılanmaktadır. Krş.: aş.

⁵⁰⁶ Liv. 32, 7; Laet, op. cit., 56d; krş.: Cagnat, Les impôts indirects, 6d.

⁵⁰⁷ Liv. 40, 51.

⁵⁰⁸ Vell. Pat. 2, 6; krş.: Gell. Noct. Att. 11, 10.

⁵⁰⁹ Burada adı geçen gümrük istasyonlarının yorumu için bak.: Frank, Rome and Italy (Republic), 151; Laet, op. cit., 58, Vittinghof, Portorium, 349.

⁵¹⁰ Cic. ep. ad Q. fr. 1, 1, 33: *qua re non ignoro quid sociis accidat in ultimis terris, cum audierim in Italia querelas civium.*

⁵¹¹ Cic. de off. 2, 76; Plin. Nat. Hist. 3, 3, 56; Plut. Aem. Paul. 38; krş.: Frank, op. cit., 139.

yayınlanan *Lex Caecilia* Italia'daki gümrük vergilerini kaldırmıştır⁵¹². Bu durumu, Roma yurttaşlarının sempatisini kazanmayı amaçlayan Pompeius'un politik bir manevrası olarak görmek mümkündür. Nitekim, yasa tasarısını hazırlayan ve Pompeius'un bir komutanı olan Q. Caecilius Metellus Nepos, bu yasanın, Pompeius'un Mithridates'e karşı yürüttüğü savaşın sonunda elde edilen ganimetlerle gerçekleşebildiğini söylemektedir⁵¹³. *Lex Caecilia* nüfusun büyük bir çoğunluğunu memnun etmiş olmakla birlikte, öte yandan bu vergilerden büyük kazançlar elde eden atlı sınıfı arasında büyük hoşnutsuzluk yaratmıştır. Nitekim, onların sözcülüğünü üstlenen Cicero, devlet için büyük zararlara neden olduğunu söyleyerek bu yasayı ağır bir şekilde eleştirmektedir⁵¹⁴. Caesar, ertesini yıl *consul* olunca, belki de bu eleştirilerin etkisiyle, mültezimlerin zararını tazmin etmek üzere, *aerarium*'a olan borçlarının üçte birini silmiştir⁵¹⁵.

Bu koşullar altında, *portorium*'un Italia'da kaldırılması uzun ömürlü olmamıştır. Suetonius⁵¹⁶, Caesar'ın yabancı mallara uygulanan giriş gümrüğünü tekrar yürürlüğe koyduğunu bildirmektedir. Caesar'ın almış olduğu bu önlem farklı şekillerde yorumlanmıştır. Bazıları, bunu sadece mali bir önlem olarak görmektedirler. Onlara göre, *portorium*'un Caesar tarafından yeniden getirilmesi, uzun yıllar süren iç savaşın ardından boşalan hazineyi yeniden doldurmak amacıyla⁵¹⁷. Ne var ki, bu durumda Laet'in de haklı bir şekilde yöneltmiş olduğu gibi, bu uygulamanın neden ihraç mallar için değil de; sadece yabancı bir bölgeden gelen ithal mallar için uygulandığı sorusu doğmaktadır. Suetonius'un aynı bölümde değindiği diğer önlemleri vurgulayan Laet, Caesar'ın asıl amacının doğudan gelen lüks malları kısıtlamak, böylece doğuya altın ve gümüş sikke akımını engellemek olduğunu düşünmektedir⁵¹⁸. Neticede, Caesar'ın aldığı bu önlemler Italia'daki üretimin hızla artmasını sağlamıştır⁵¹⁹.

Caesar'ın öldürülmesinin ardından *diktator*'un katilleriyle yandaşları arasında vuku bulan iç savaş ve kargaşa ortamı devlet hazinesinin bir kez daha boşalmasına neden olunca, bu süre-

⁵¹² Cass. Dio, 37, 51; Cic. ep. ad Att. 2, 16, 1; Cic. ep. ad Q. fr. 1, 1, 33; Cic. ep. ad Att. 2, 16, 1; krş.: Frank, op. cit., 324, 341dd; Laet, op. cit., 59; Vittinghoff, op. cit., 350.

⁵¹³ Laet, op. cit., 59 dn. 4; Vittinghoff, loc. cit.

⁵¹⁴ Cic. ep. ad Att. 2, 16, 1.

⁵¹⁵ Cass. Dio, 38, 7, 4; Suet. Caes. 20; Appian. Bell. Civ. 2, 13 . 5, 4; Val. Max. 2, 10, 7; krş.: Plut. Caes. 48, 1; Cic. pro Planc. 35. Bu önlemlerle Caesar, sadece atlı sınıfının sempatisini kazanmayı değil; aynı zamanda atlı sınıfı arasında büyük bir saygınlığa sahip olan Pompeius'la ve iltizam şirketlerinin gelirleriyle yakından ilgilenen Crassus'la bağlarını vurgulamayı amaçlamıştır; krş.: Laet, op. cit., 59 dn. 6.

⁵¹⁶ Suet. Iul. 43.

⁵¹⁷ Naquet, Des Impôts indirectes, 14; Cagnat, Les impôts indirects, 9; Frank, op. cit., 346.

⁵¹⁸ Laet, op. cit., 59d.

⁵¹⁹ Varro, de re rust. 1, 2, 3.

ci İÖ 42 yılında *triumviri*'nin gerçekleştirdiği yeni mali önlemler izlemiştir. Cassius Dio⁵²⁰, daha önce kaldırılmış olan τέλη'nin yeniden getirildiğinden, bunun yanında halk arasında büyük hoşnutsuzluk yaratan yeni vergiler konduğundan bahsetmektedir. Marquardt⁵²¹ ve Cagnat⁵²² bu hususta *tributum*'un *triumviri* tarafından yeniden yürürlüğe konduğu yorumunu yapmaktadırlar. Laet'in de belirtmiş olduğu gibi bu görüş hatalıdır. Zira, Dio bu metinde *tributum* için συντελείαι ifadesini kullanarak onu, τέλη terimini kullandığı *vectigalia*'dan açık bir şekilde ayırmaktadır. Dolayısıyla burada, İÖ 60 yılında kaldırılan Italia'daki *portorium*'un tüm içeriğiyle ve hatta bunun yanında başka vergilerle birlikte yeniden getirilmesi söz konusu olmalıdır. Nitekim Dio⁵²³, *vectigalia*'nın üç yıl sonra yeni vergilerle daha da arttırıldığını söylemektedir. Bunların arasında kuşkusuz *portorium*'a ilişkin düzenlemeler de bulunmaktaydı⁵²⁴.

Roma tarih yazımında *portorium*'a ilişkin en erken veri İÖ 508 yılına kadar geri gitmektedir⁵²⁵. Buna göre *Senatus*, Porsenna'ya karşı yürütülen savaşta *plebs*'lerin desteğini kazanabilmek için onları *portorium* ve *tributum*'dan muaf tutmuş; sadece *patrici* bu vergilere tabi kılınmıştır. Doğruluğu şüpheli olmakla birlikte, bu veri Roma'da gümrük uygulamasının Krallık Dönemi'nde başladığını düşündürmektedir. Buna karşın, bazı bilim adamları Roma'daki giriş gümrüğünün başlangıcını, kesin veriler olmamakla birlikte, Marcus Ancius⁵²⁶ tarafından Ostia Limanı'nın kurulmasına bağlamaktadır⁵²⁷. Her halükarda, bu erken dönemlerde ekonominin temelde tarıma dayandığı ve ticaretin pek gelişmediği Roma'da *portorium*'un gelişimi, kendi liman ve teritoryumlarında gümrük vergilerini toplamakta olan Yunan kent devletlerinin⁵²⁸ güçlü etkisine dayanmış olmalıdır⁵²⁹.

Cumhuriyet Dönemi'nin başlarına ilişkin bu erken verinin ardından İÖ 199 yılına kadar başkaca veri bulunmamaktadır. Söz konusu yılda *ensor*'lar P. Cornelius Scipio Africanus ve P. Aelius Paetus Capua; Puteoli ve Castrum'un gümrük gelirlerini kiraya vermişlerdir⁵³⁰. Ro-

⁵²⁰ Cass. Dio, 47, 16, 3.

⁵²¹ Marquardt, Staatsverwaltung II, 172 dn. 2.

⁵²² Cagnat, Les impôts indirects, 9.

⁵²³ Cass. Dio, 48, 34.

⁵²⁴ Krş.: Malle, *Economia politica*, 488; Laet, op. cit., 62; Vittinghoff, *Portorium*, 350.

⁵²⁵ Liv. 2, 9; Dion. Hal. Ant. Rom. 5, 22, 2; Plut. Public. 11.

⁵²⁶ Ostia'nın Marcus Ancius tarafından kurulması hakkında bak.: Liv. 1, 33; Polyb. 6, 2, 9; Cic. de rep., 2, 33; krş.: Frank, *Rome and Italy (Republic)*, 25.

⁵²⁷ Malle, *Economia politica* II, 457; Mommsen, *Römische Geschichte* I, 47.

⁵²⁸ Schwahn, Τέλη, 255; Andreades, *Staatswirtschaft*, 147dd, 317dd.

⁵²⁹ Laet, op. cit., 46 dn. 2, 53.

⁵³⁰ Liv. 32, 7. Livius'taki bu değininin yorumu için bak.: Laet, op. cit., 56d.

ma gümrük sistemi, daha sonra İÖ 179⁵³¹ yılı *ensor*'ları ve 123-121 yılları *tribunus*'u C. Gracchus⁵³² tarafından eklenen yeni gümrük istasyonları ile daha da genişlemiştir⁵³³.

İÖ 178 yılındaki Pydna Zaferi'nin ardından Roma'nın Akdeniz'deki gücü giderek artmaya başlamış; bunun sonucunda gerçekleşen fetihler yeni eyaletlerin kurulmasını sağlamıştır. Bu yeni eyaletlerde *publicanus*'ların (vergi mültezimleri) açgözlülükleri sonucunda elde edilen büyük vergi gelirleriyle Roma kasasının dolması, İÖ 168 yılında Roma yurttaşlarının *tributum*'dan (dolaysız vergi) muaf tutulmalarını sağlamıştır⁵³⁴. Bu durum daha sonra yurttaşların *portorium*'dan da muaf tutulma umutlarını yeşertmiştir. Sonunda, İÖ 60 yılında yayınlanan *Lex Caecilia* Italia'daki gümrük vergilerini kaldırmıştır⁵³⁵. Bu durumu, Roma yurttaşlarının sempatisini kazanmayı amaçlayan Pompeius'un politik bir manevrası olarak görmek mümkündür. Nitekim, yasa tasarısını hazırlayan ve Pompeius'un bir komutanı olan Q. Caecilius Metellus Nepos, bu yasanın, Pompeius'un Mithridates'e karşı yürüttüğü savaşın sonunda elde edilen ganimetlerle gerçekleşebildiğini söylemektedir⁵³⁶. *Lex Caecilia* nüfusun büyük bir çoğunluğunu memnun etmiş olmakla birlikte, öte yandan bu vergilerden büyük kazançlar elde eden atlı sınıfı arasında büyük hoşnutsuzluk yaratmıştır. Nitekim, onların sözcülüğünü üstlenen Cicero, devlet için büyük zararlara neden olduğunu söyleyerek bu yasayı ağır bir şekilde eleştirmektedir⁵³⁷. Caesar, ertesini yıl *consul* olunca, belki de bu eleştirilerin etkisiyle, mültezimlerin zararlarını tazmin etmek amacıyla, *aerarium*'a olan borçlarının üçte birini silmiştir⁵³⁸.

Bu koşullar altında, *portorium*'un Italia'da kaldırılması uzun ömürlü olmamıştır. Suetonius⁵³⁹, Caesar'ın yabancı mallara uygulanan giriş gümrüğünü tekrar yürürlüğe koyduğunu bildirmektedir. Caesar'ın almış olduğu bu önlem farklı şekillerde yorumlanmıştır. Bazıları, bunu sadece mali bir önlem olarak görmektedirler. Onlara göre, *portorium*'un Caesar tarafından yeniden getirilmesi, uzun yıllar süren iç savaşın ardından boşalan hazineyi yeniden

⁵³¹ Liv. 35, 51.

⁵³² Vell. Pat. 2, 6.

⁵³³ Burada adı geçen gümrük istasyonlarının yorumu için bak.: Frank, op. cit., 151; Laet, op. cit., 58, Vittinghoff, Portorium, 349.

⁵³⁴ Cic. de off. 2, 76; Plin. Nat. Hist. 3, 3, 56; Plut. Aem. Paul. 38; krş.: Frank, op. cit., 139.

⁵³⁵ Cass. Dio, 37, 51; Cic. ep. ad Att. 2, 16, 1; Cic. ep. ad Q. fr. 1, 1, 33; krş.: Frank, op. cit., 324, 341dd; Laet, op. cit., 59; Vittinghoff, op. cit., 350.

⁵³⁶ Laet, op. cit., 59 dn. 4; Vittinghoff, loc. cit.

⁵³⁷ Cic. ep. ad Att. 2, 16, 1.

⁵³⁸ Cass. Dio, 38, 7, 4; Suet. Caes. 20; Appian. Bell. Civ. 2, 13 . 5, 4; Val. Max. 2, 10, 7; Cic. pro Planc. 14, 35; Plut. Caes. 48, 1. Bu önlemle Caesar, atlı sınıfı arasında büyük saygınlığa sahip Pompeius ve iltizam şirketlerinin gelirleriyle yakından ilgilenen Crassus'la bağlarını vurgulama amacındadır; krş.: Laet, op. cit., 59 dn. 6.

⁵³⁹ Suet. Iul. 43.

doldurmak amacıyla⁵⁴⁰. Ne var ki, bu durumda Laet'in de haklı bir şekilde yöneltmiş olduğu gibi, bu uygulamanın neden ihraç mallar için değil de; sadece yabancı bir bölgeden gelen ithal mallar için uygulandığı sorusu doğmaktadır. Laet, Suetonius tarafından aynı bölümde diğer önlemlere vurgu yaparak, Caesar'ın asıl amacının doğudan gelen lüks malları kısıtlamak, böylece doğruya altın ve gümüş sikke akımını engellemek olduğunu düşünmektedir⁵⁴¹.

Caesar'ın öldürülmesinin ardından *diktator*'un katilleriyle yandaşları arasında vuku bulan iç savaş devlet hazinesinin bir kez daha boşalmasına neden olunca, bu süreci İÖ 42 yılında *triumviri*'nin gerçekleştirdiği yeni mali önlemler izlemiştir. Cassius Dio⁵⁴², daha önce kaldırılmış olan τῆλη'nin yeniden getirildiğinden, bunun yanında halk arasında büyük hoşnutsuzluk yaratan yeni vergiler konduğundan bahsetmektedir. Marquardt⁵⁴³ ve Cagnat⁵⁴⁴ bu hususta *tributum*'un *triumviri* tarafından yeniden yürürlüğe konduğu yorumunu yapmaktadırlar. Laet'in de belirtmiş olduğu gibi bu görüş hatalıdır. Zira, Dio bu metinde *tributum* için συντελείαι ifadesini kullanarak onu, τῆλη terimini kullandığı *vectigalia*'dan açık bir şekilde ayırmaktadır. Dolayısıyla burada, İÖ 60 yılında kaldırılan Italia'daki *portorium*'un tüm içeriğiyle ve hatta bunun yanında başka vergilerle birlikte yeniden getirilmesi söz konusu olmalıdır. Nitekim Dio⁵⁴⁵, *vectigalia*'nın üç yıl sonra yeni vergilerle daha da arttırıldığından bahsetmektedir. Bunların arasında kuşkusuz *portorium*'a ilişkin düzenlemeler de bulunmaktaydı⁵⁴⁶.

Augustus, atlı sınıfına ilişkin yapmış olduğu düzenlemelerle⁵⁴⁷ bir yandan iltizam şirketlerinin politik gücünü zayıflatmakla birlikte, öte yandan bunların mali konularda sahip oldukları deneyimi ve vergilerin toplanması hususunda oldukça donanımlı geniş yelpazeli insan kaynaklarını (*familiae maximae*)⁵⁴⁸ göz önünde bulundurarak⁵⁴⁹ atlı sınıfının vergilerin kiralınması hususunda Cumhuriyet Dönemi'nde üstlendikleri rolde önemli bir değişikliğe gitmemiştir⁵⁵⁰. İltizam şirketlerine ilişkin ilk önemli değişiklik Tiberius tarafından gerçekleştirilmiştir.

⁵⁴⁰ Naquet, Des Impôts indirectes, 14; Cagnat, Les impôts indirects, 9; Frank, op. cit., 346.

⁵⁴¹ Laet, op. cit., 59d.

⁵⁴² Cass. Dio, 47, 16, 3.

⁵⁴³ Marquardt, Staatsverwaltung II, 172 dn. 2.

⁵⁴⁴ Cagnat, Les impôts indirects, 9.

⁵⁴⁵ Cass. Dio, 48, 34.

⁵⁴⁶ Krş.: Malle, Economia politica, 488; Laet, op. cit., 62; Vittinghoff, Portorium, 350.

⁵⁴⁷ A. Stein, Römischer Ritterstand (München 1927); krş.: Laet, op. cit., 370.

⁵⁴⁸ Cic. de imp. Cn. Pomp. 16.

⁵⁴⁹ Krş.: Rostovtzeff, Staatspacht, 378.

⁵⁵⁰ Aslında iltizam şirketlerinin sahip oldukları muazzam gücü kısıtlamaya yönelik ilk ciddi çaba, Asia, Judaea ve olasılıkla Syria eyaletlerinde *stipendium* ve *tributum*'un bunlara kiralınmasına son veren Caesar tarafından

tir⁵⁵¹. Nitekim Tiberius, Caesar'ın yapmış olduğu reforma konu olmayan eyaletlerde de *stipendium* ve *tributum*'un iltizam şirketlerine kiralanması uygulamasına son vermiştir⁵⁵². Öte yandan, mültezimler *portorium*, *vigesima hereditatum*, *vigesima libertatis*, vb. gibi dolaylı vergileri kiralamaya devam etmişlerdir⁵⁵³.

Tiberius'un vergilerin toplanmasına ilişkin düzenlemelerinin ardından gümrük vergisiyle ilişkili en önemli reform girişimi Nero tarafından gerçekleştirilmiştir. Tacitus'un naklettiği önlem paketi⁵⁵⁴, *publica*'ni üzerindeki denetimi arttırarak keyfi ve hatta yasadışı uygulamaları engellemeye; böylece atlı ve *senator* sınıfının hayat damarlarını kesmeye yöneliktir⁵⁵⁵. Nero'nun ardılı Galba'nın, iktidarını meşrulaştırmak için giriştiği umutsuz çabalardan biri de aralarında *Quadragesima*'nın⁵⁵⁶ da bulunduğu birkaç vergiyi kaldırmak olmuştur⁵⁵⁷. Bu durum son derece kısa ömürlü olmuş ve gümrük vergisi Gallia'da Vespasianus tarafından tekrar getirilmiştir⁵⁵⁸. İS 2. yy.'la birlikte ilkin tekil mültezimlere kiralanmaya başlamış; *tributum* için söz konusu olduğu gibi *vectigalia* da devletin kendi organları aracılığıyla toplanır olmuştur⁵⁵⁹.

atılmıştır: Krş.: Laet, *Portorium*, 73. Oysa Augustus'un Dönemi'nde iltizam şirketlerinin *stipendium* ve *tributum*'u kiralayabildiklerini gösteren yazıtlar bulunmaktadır: CIL VI, 31713: *mancip(es) stipend(iorum) ex Africa*; CIL VI, 8585, 8586: *decumani*. Ayrıca bak.: Rostovtzeff, *Staatspacht*, 379; Hirschfeld, *Verwaltungsbeamten*, 68d.

⁵⁵¹ Laet, op. cit., 273-277, gümrük idaresinin merkezleştirilmesi amacıyla birkaç eyaletin tek bir gümrük bölgesi altında birleştirilmesinin Tiberius'un gerçekleştirdiği değişikliklerin başında geldiğini ileri sürmektedir. Bu görüşten hareketle, Merkelbach (Bithynische Erbfolgekieg, 98) ve Heil (Zollgesetz aus Ephesos, 11) Asia Eyaleti Gümrük Yasası'nın geçerlik sahasının Asia Eyaleti'nin yanında Bithynia, Kappadokia ve Galatia'yı içermiş olması gerektiğini düşünmektedirler. Bununla birlikte, Nicolet (Monumentum Ephesenum, 930dd; 932-42) bu düşüncesinin hatalı olduğunu göstermiştir. Bu konuda daha detaylı bilgi için bak.: aş. böl. 3.4.5.1.

⁵⁵² Caesar'ın yapmış olduğu reform için bak.: yk. dn. 352. Mültezimler söz konusu vergileri Tiberius'un hükümlerinin başlarında toplamaya devam etmektedirler: Tac. Ann. 4, 6 (İS 23). Tac. Ann. 13, 50'ye göre Nero'nun hükümlerinin başlarında *stipendium* ve *tributum*'un artık iltizam şirketlerine kiralanmadığı ortaya çıktığına göre bu değişiklik Tiberius'un hükümlerinin ortalarında gerçekleşmiş olmalıdır. Krş.: Mommsen, *Staatsrecht II*, 1017 dn. 1; Rostovtzeff, op. cit., 379; Hirschfeld, op. cit., 69d.; Laet, op. cit., 371 dn. 3; Schwahn, *Tributum und tributus*, 66; bu konuya kuşkulu yaklaşım için bak.: Hirschfeld, *Verwaltungsbeamten*, 68dd; krş.: Klingenberg, *Reformdikt*, 58 dn. 14.

⁵⁵³ Nitekim, İS 1.-2. yy.'larda *socii portorium* sıkça belgelenmektedir. *Portorium*'un yanında *vigesima libertatis* (CIL V, 184; 5435; VI, 915; X, 3875; AE 1930 87), *vigesima hereditatum* (CIL VI, 915; AE 1926, 164), *vigesima quinta venalium mancipiorum*'a (CIL VI, 915; XV.2, 7255) ilişkin veriler bilinmektedir.

⁵⁵⁴ Tac. Ann. 13, 50d.

⁵⁵⁵ Bu konuda daha detaylı bilgi için bak.: aş. böl. 4.

⁵⁵⁶ Ön yüzünde Galba'nın portresi bulunan bronz sikkelerin arka yüzünde "*Quadragesima remissa*" lejantı bulunmaktadır: H. Mattingly - E. Sydenham - P. H. Webb, *The Roman Imperial Coinage* (London 1923), no. 101-103. Burada söz konusu olan, büyük olasılıkla, *Quadragesima Galliarum*'dur: Krş.: Laet, op. cit. 171dd.

⁵⁵⁷ Suet. Vesp. 16.

⁵⁵⁸ Suet. loc. cit.

⁵⁵⁹ Rostovtzeff, *Staatspacht*, 378d.; 497d.; Hirschfeld, *Verwaltungsbeamten*, 68dd.; 81dd.; 97dd.; Heichelheim, *Ancient Economic*, 760; Ürögdü, *Publicani*, 1202.

Herodianus, İS 193 yılının başlarında sadece 3 ay iktidarda kalmış olan Pertinaks'ın, tiranlık döneminde (burada elbette Commodus'un hükümrancılık dönemi kastedilmektedir) getirilen gümrük vergileriyle, nehir ve limanlardan geçiş ücretlerinin kaldırıldığını aktarmaktadır⁵⁶⁰. Her ne kadar bazı bilim adamları bunu Pertinaks'ın bütün *portoria*'yı kaldırmış olabileceği şeklinde yorumlasa da⁵⁶¹, bu aktarımının doğruluğunu teyit edecek başkaca bir veri bulunmadığı gibi, metinde açıkça Commodus'un sadece yeni istasyonlar kurduğundan bahsedildiği için, burada Commodus Dönemi'nde ancak gümrük istasyonu sayısının artırılmış olabileceği çıkarımı mantıklı gözükmemektedir⁵⁶². İS 3. yy.'da gümrük sisteminde önemli bir değişikliğe gidildiğine dair veri bulunmamaktadır. Bu konuda sadece, sınır bölgelerindeki % 25 oranının İS 174-227⁵⁶³ yılları arasında % 12.5 (*octava*) oranına düşürüldüğü bilinmektedir. Severus Aleksandros'un *vectigalia*'yı düşürdüğü anlatımı⁵⁶⁴ göz önüne alınacak olursa vergi oranındaki bu indirimin İS 220'li yıllara tarihlenmesi mümkündür⁵⁶⁵. İmparatorluğun iç eyaletlerindeki % 2.5 oranıysa, Geç İmparatorluk Dönemi'ne kadar devam etmiştir⁵⁶⁶.

⁵⁶⁰ Herodian. 2, 4, 7: ἀρχῆς. τέλη τε πάντα <τὰ> πρότερον ἐπὶ τῆς τυραννίδος ἐς εὐπορίαν χρημάτων ἐπινοηθέντα ἐπὶ τε ὄχθαις ποταμῶν καὶ λιμέσι πόλεων ἔν τε ὁδῶν πορείαις καταλύσας ἐς τὸ ἀρχαῖον καὶ ἐλεύθερον ἀφῆκεν.

⁵⁶¹ Burmann, *vectigalibus*, 54, Herodianus'taki bu pasajı Commodus tarafından yükseltelen vergi oranının Pertinaks tarafından tekrar önceki oranına geri çekilmesi şeklinde yorumlamaktadır.

⁵⁶² Krş.: Laet, op. cit., 122.

⁵⁶³ İS 174 yılında % 25 oranının hala yürürlükte olması hakkında bak.: AÉ 1947, 17d; Laet, op. cit., 335. % 12.5 oranıysa ilk kez İS 227 yılında belgelenmektedir: CJ 4, 65, 7.

⁵⁶⁴ HA Alex. Sev. 39.

⁵⁶⁵ % 12.5 oranının daha önceki % 25 oranının yerini aldığı görüşüne dair veriler için bak: Jones, *Later Roman Empire III*, 105 dn. 47; Romanis, P. *Vindob. G 822*, 48-55

⁵⁶⁶ Jones, op. cit., 271 dn. 4.

3.3.2 Gümrük İdaresi

Italia ve eyaletlerdeki Roma *portorium*'u Cumhuriyet Dönemi'nde, önceden belirlenmiş bir plan çerçevesinde gelişmemiş; tersine bölge ve koşullarının farklılığına rahatça uyum sağlayabilecek bir esneklik göstermiştir⁵⁶⁷. Roma coğrafyası fetihlerle sürekli olarak genişlediği için, ele geçirilen bu bölgelerde önceden var olan gümrük sistemi, gerekli bazı değişikliklerle birlikte, olduğu gibi devralınarak gümrük gelirleri *aerarium*'a aktarılmıştır. Nitekim, 1. Pön Savaşı'nın ardından (İÖ 241) Roma'nın ilk eyaletinin oluşturulduğu Sicilia'da⁵⁶⁸ Roma, *decuma*'nın⁵⁶⁹ toplanması hususunda tamamen *Lex Hieronica*'yı⁵⁷⁰ geçerli kılmıştır. Ayrıca, Romalı iltizam şirketlerine kiralan⁵⁷¹ gümrük vergisinin (*portus Siciliae*)⁵⁷² malın değerinin % 5 üzerinden alınması⁵⁷³ Roma öncesi vergi uygulamalarından kaynaklanmış olmalıdır⁵⁷⁴. Bunun dışında, gümrük vergisinin, en azından V. Philippos zamanından itibaren toplandığı bilinen⁵⁷⁵ Makedonia'da⁵⁷⁶ (İÖ 148 yılında eyalet); III. Attalos'un Pergamon Krallığı'nı İÖ 133 yılında Roma'ya veraset etmesinin ardından bu topraklar üzerinde Roma'nın Anadolu'daki ilk eyaletinin oluşturulduğu ve Doğu'daki Helenistik krallıkların bir çoğunda olduğu gibi gelişmiş bir gümrük sistemine sahip olan Asia'da⁵⁷⁷; Akdeniz kıyılarındaki Yunan kolonilerinin etkisiyle yeterince gelişkin bir gümrük sistemine sahip olan⁵⁷⁸ Galia Cisalpina ve Galia Narbonensis'te (İÖ 120 yılında eyalet); Asia'daki gümrük uygulamalarına oldukça benzer

⁵⁶⁷ Krş.: Laet, op. cit., 96.

⁵⁶⁸ Eyaletin hukuki konumunu belirleyen *Lex Rupilia* (İÖ 131) için bak.: Cic. in Verr. 2, 2, 32.34.37-40.42.44.90; Val. Max. 6, 9, 8; krş.: P.Green, Alexander to Actium: The Historical Evolution of the Hellenistic Age (California 1990) 716; CAH² 9, 589.

⁵⁶⁹ Benzer bir verginin Kartacalılar tarafından da toplanması hususunda bak: Andreades, Staatswirtschaft, 109d. Polybios (1, 72, 2), Kartacalılar'ın bir süre hasattan % 50 oranında vergi aldıklarını bildirmektedir.

⁵⁷⁰ Bu vergileri belirleyen *Lex Hieronica* hakkında bak.: Rostovtzeff, Staatspacht. 350dd; Frank, Rome and Italy (Republic), 68; Scramuzza, Roman Sicily, 238dd.

⁵⁷¹ Cic. in Verr. 2, 2, 171.

⁵⁷² Sicilia'daki gümrüğün bu şekilde adlandırılması hususunda bak.: Dig. 50, 16, 203 (*lex censoria portus Siciliae*); İS 1. yy'ın sonlarında *promagister portuum provinciae Siciliae* bilinmektedir: CIL 14194.

⁵⁷³ Cic. in Verr. 2, 2, 185: *ex vicensima portorii Syracusis*.

⁵⁷⁴ Frank, op. cit., 69, bu oranın Roma öncesi vergi düzenlemelerinden kaynaklandığı görüşündedir; krş.: Laet, op. cit., 67 dn. 2. Vittinghoff, Portorium, 351'e göre, % 5 oranının adanın geneli için geçerlidir.

⁵⁷⁵ Helenistik Dönem'de Makedonia'daki gümrük vergisi hakkında çok az bilgi bulunmaktadır. Bununla birlikte, V. Philippos, Roma'yla ileride girilecek savaş için gerekli gelirleri arttırmak amacıyla İÖ 185 yılında gümrük vergisi oranlarını yükseltmiştir: Liv. 39, 24; krş.: Rostovtzeff, SEHWW I, 250dd; II, 632dd; krş.: Laet, op. cit., 70 dn. 3.

⁵⁷⁶ Laet, op. cit., 70 dn. 4.

⁵⁷⁷ Cic. ep. ad Att. 11, 10, 1; krş.: Ephesos Yazıtı, § 28d.

⁵⁷⁸ Strab. 4, 1, 8.

olması beklenen Cilicia⁵⁷⁹ (İÖ 102 yılında eyalet) ile Bithnia-Pontus'ta⁵⁸⁰ (Bithynia İÖ 74 yılında eyalete dönüştürülmüş; İÖ 63 yılında ise Bithynia-Pontus eyaleti kurulmuştur) ve Mısır ile Mısır'daki Ptolemaios'ların vergi sisteminden esinlenen Syria'da⁵⁸¹ Roma, buralarda hazır bulduğu gümrük uygulamalarını kimi gerekli değişikliklerle birlikte devralmıştır.

Fethettiği bölgeleri kendi gümrük sistemine bu şekilde dahil etmekle birlikte Roma, istisnai bir şekilde bazı kent ya da bölgelere kendi teritoryumları içindeki gümrük vergilerini toplama imtiyazını tanımıştır⁵⁸². Bunun nedenlerinden biri, Roma'ya ithal edilen gıda maddeleri gibi zaruri ürünlerin fiyatlarını düşük tutabilmekken; bir diğer neden de egemenlik altındaki bütün bölgelerde ticaretin devlet denetimine alınabilmesini kolaylaştırmak olmalıdır⁵⁸³.

Kendi teritoryumlarındaki gümrükleri toplama hakkının kentlerin hukuki statülerince belirlendiği düşüncesi⁵⁸⁴ hatalıdır⁵⁸⁵. Nitekim, *civitas foederata* statüsüne sahip, Sicilia'daki Messana⁵⁸⁶ ile *civitas sine foedere libera et immunis* statüsündeki Halesa'de⁵⁸⁷ *portorium, aerarium* adına toplanmaktadır. Dolayısıyla, Roma'nın kentsel gümrüğe ilişkin yürüttüğü politika daha çok kentlerin konumu ve dönemin koşullarınca belirlenmiş gözükmektedir⁵⁸⁸. Cumhuriyet Dönemi'nde kentsel gümrüğe ilişkin şu veriler bilinmektedir: a) İÖ 189 yılında çıkarılan bir *senatus consultum* Ambracia kentine deniz ve kara yoluyla getirilen mallara gümrük uygulama hakkı tanımıştır⁵⁸⁹; b) İÖ 170 yılında çıkarılan *senatus consultum de Thisbensibus*, III. Makedonia Savaşı sırasında el konulan arazi, liman (bununla büyük olasılıkla limanlarda gümrük toplama hakkı kastedilmiş olmalıdır), kamu gelirleri, dağlar (bununla

⁵⁷⁹ Cic. ep. ad fam. 3, 8, 4; Cic. ep. ad Att. 6, 1; krş.: Broughton, Roman Asia Minor, 537dd; Rostovtzeff, SEHW II, 965dd. Cilicia'da Roma *portorium*'una dair tek belge Cicero'daki bir pasajdır: Cic. ep. ad Att. 5, 15, 3.

⁵⁸⁰ Broughton, loc. cit.; Rostovtzeff, op. cit., 978dd. Bithynia'daki Roma *portorium*'una ilişkin veri için bak.: Cic. ep. ad fam. 13, 9, 2; Cic. de leg. agr. 2, 40.

⁵⁸¹ Laet, op. cit., 86, 331dd, 420dd; Wörrle, Regelungen von Zollfragen, 297; bu hususta ayrıca bak.: aş. böl. 3.4.1 ve 3.4.4.

⁵⁸² Bu hususuta bak.: Dessau, Steuertarif von Palmyra, 529dd; Liebenam, Städteverwaltung, 22dd; Reid, Municipalities, 459dd; Jones, Greek City, 119dd; Abbott-Johnson, Municipal Administration, 45dd, 123dd, 138dd.

⁵⁸³ Abbott-Johnson, Municipal Administration, 45, 146dd.

⁵⁸⁴ Bu düşünceye göre, bütün *civitates liberae* ve *civitates foederatae* bu haktan yararlanırken, *civitates stipendiariae* bundan mahrumdur: Rostovtzeff, Staatspacht, 390; krş.: Frank, op. cit., 255.

⁵⁸⁵ Krş.: Laet, op. cit., 90 dn. 3.

⁵⁸⁶ *Civitas foederata* statüsü hakkında bak.: Cic. in Verr. 5, 50; krş.: Philipp, RE XV.1 (1931) s. v. Messene, 1228; Cic. in Verr. 2, 3, 13; Plut. Pomp. 10; Philipp, loc. cit.; Marquardt, Staatsverwaltung I, 75; Liebenam, Städteverwaltung, 22.

⁵⁸⁷ Cic. in Verr. 2, 2, 122; 2, 3, 170; Cic. ep. ad fam. 13, 32.

⁵⁸⁸ Laet, op. cit. 90.

⁵⁸⁹ Liv. 38, 44: *portoria, quae uellent, terra marique caperent*; Cagnat, Les impôts indirects, 143; Abbott-Johnson, op. cit., 45; Frank, op. cit., 202; Jones, Greek City, 119 dn. 44; Laet, op. cit., 91.

maden ocakları kastedilmiş olmalıdır) Thisbe kentine iade edilmiştir⁵⁹⁰; c) İÖ 168 yılında Roma, III. Makedonia Savaşı sırasında Perseus'a sunduğu yardım nedeniyle Rhodos'u cezalandırmak için Delos'u serbest liman ilan etmiştir⁵⁹¹. Ada *autonomia*'sını ve gümrük toplama imtiyazını korumaya devam etse de bundan elde ettiği yıllık gelir 1.000.000 *drakhmae*'dan 150.000 *drakhmae*'a düşmüştür⁵⁹²; d) Stratonikeia, İÖ 81 yılında Sulla'nın önerisiyle alınan *senatus consultum* ile dost ve müttefik kent ilan edilince gümrük gelirlerini toplama hakkı elde etmiştir⁵⁹³. İÖ 39 yılında çıkarılan ikinci bir *senatus consultum* bu imtiyazları yeniden onaylamıştır⁵⁹⁴; e) Sulla ayrıca, Oropos kentindeki ve teritoryumundaki limanlardan elde edilen gelirleri (kuşkusuz gümrük gelirleri) Amphiarus Tapınağı'na bırakmıştır⁵⁹⁵. Sulla bir yandan bir çok kente bu şekilde çeşitli imtiyazlar tanımışken, diğer taraftan da askeri seferlerinin, özellikle de Marius ve Cinna'ya karşı olanların, masraflarını karşılayabilmek için oldukça ağır yeni vergiler getirmiştir. Müttefik kentlerle, hatta özgür ve vergiden muaf ilan edilmiş kentler bile bunları ödemek zorunda bırakılmışlardır⁵⁹⁶. Bunun dışında, Sulla'nın *diktator*'luğunu takip eden yıllarda belli kentlere daha önce sahip oldukları imtiyazları geri bağışlayan bir çok yasa bilinmektedir. Bunlar, büyük olasılıkla, Sulla'nın *diktator*'luğu sırasında vergi muafiyetlerini veya benzeri imtiyazlarını kaybeden kentlerdir⁵⁹⁷; f) Nitekim, İÖ 70 yılında çıkarılan *lex Antonia de Termessibus*, Mithridates Savaşı sırasında göstermiş olduğu yararlılıktan ötürü Termessos kentinin en azından İÖ 91 yılına kadar geri giden ve olasılıkla Sulla tarafından kaldırılmış olan önceki imtiyazlarını yeniden tanımıştır. Bunlar arasında *autonomia (uti suis legibus* hakkı), vergiden ve kentte Roma birlikleri için kışla temin etme zorunluluğundan muafiyet ve son olarak kara ve denizde gümrük (*portoria terrestribus*

⁵⁹⁰ Bruns, *Fontes Iuris Romani*, n. 37; IG VII, 2225; SIG 646; FIRA, 199; Abbott-Johnson, op. cit., 254dd no. 5; Laet, op. cit. 91d. dn. 5.

⁵⁹¹ Polyb. 30, 31, 10; krş.: Strab. 10, 5, 4.

⁵⁹² Polyb. 30, 31, 12; krş.: Andreades, *Staatswirtschaft*, 148, 317; Schwahn, *Τέλη*, 258; Rostovtzeff, *SEHHW II*, 771; Laet, op. cit., 92 dn. 4.

⁵⁹³ OGIS 442, str. 93-97, 101-103.

⁵⁹⁴ Viereck, *sermo graecus*, 20.

⁵⁹⁵ Bu konudaki bilgi, Roma'lı mültezimlerinin itirazlarını redderek Sulla'nın kararını onaylayan ve İÖ 73 yılında çıkarılan *senatus consultum de Amphiarai Oropi agris*'ten elde edilmektedir: IG VII, 413 (=SIG 747 = Viereck, *sermo graecus*, 18 = FIRA, 209 = Bruns, *Fontes Iuris Romani*, 42; krş.: Abbott-Johnson, *Municipial Administration*, 276dd, no. 18; Rostovtzeff, *SEHHW II*, 748dd; Laet, op. cit., 94 dn. 5.

⁵⁹⁶ Appian. *Bell. Civ.* 1, 102; Appian. *Mithr.* 63; krş.: Rostovtzeff, *SEHHW II*, 944dd.; Broughton, *Roman Asia Minor*, 518.

⁵⁹⁷ Bu noktada, daha önce *libera et immunis* olarak taçlandırılıp, ardından *vectigalia*'ya tabi tutulan (büyük olasılıkla Sulla tarafından) Rhodos'un en sonu İÖ 58 yılında çıkarılan *Lex Gabinia-Calpurnia de insula Delo* eski statüsüne kavuşturulması iyi bir örnek oluşturmaktadır. *Lex Gabinia-Calpurnia de insula Delo* için bak.: Durrbach, *Choix d'Inscription de Délos*, no. 163 (= Durrbach, *Inscriptions de Délos*, no. 1511 = CIL I², no. 2500 = Abbott-Johnson, *Municipial Administration*, 284dd no. 21 = Crawford, *Roman Statutes I*, 345dd no. 22); krş.: Rostovtzeff, *SEHHW II*, 947; Laet, op. cit., 95 dn. 2.

maritimeisque) toplama imtiyazları bulunmaktadır⁵⁹⁸; g) Artemis Tapınağı Kaustros Nehri'nin oluşturduğu iki lagünde yetiştirilen balıklardan önemli vergi geliri elde etmektedir⁵⁹⁹; h) yine Asia Eyaleti'nde, Augustus tarafından Colonia Augusta Troas⁶⁰⁰ mertebesine yükseltilen Aleksandria Troas'ın sınırları içinde ve limanlarında gümrük kesme yetkisi İÖ 12 yılı *consul*'lerinin Asia Eyaleti gümrük yasasına yapmış oldukları eklemeye vergi mültezimlerinden alınmış; gümrük gelirlerinden tek başına yararlanması amacıyla koloninin kendi inisiyatifine bırakılmıştır⁶⁰¹. Bir imtiyaz olacak şekilde belli durumlarda, belli kentlerin inisiyatifine bırakılmış bu tür kent vergilerinin nasıl idare edildiklerine dair Cumhuriyet Dönemi için yeterince bilgi yoktur. Kentten kente farklılık göstermekle birlikte, büyük olasılıkla bu vergiler Romalı *publicani*'den farklı olarak yerel mültezimlere kiralanmış olmalıdırlar⁶⁰².

Portorium gelirleri Roma halkına aitti (*publicum populi Romani*); bu nedenle idaresi devletin en üst organı *senatus*'a aitti⁶⁰³. Yeni gümrük vergileri getirmek⁶⁰⁴ veya belli durumlarda gümrük muafiyeti tanımak⁶⁰⁵ yine *senatus*'un yetkisi dahilindeydi. Bununla birlikte, İÖ 2. yy.'ın sonlarında *tribunus plebis* de mali meselelere müdahale etmeye başlamıştır⁶⁰⁶. İÖ 1. yy.'daki İç Savaşlar sırasında, bu sefer politika arenasının en güçlü oyuncularını kamu maliyesini kendi çıkarları doğrultusunda düzenlemişlerdir⁶⁰⁷.

⁵⁹⁸ *Lex Antonia de Termessibus* için bak.: CIL I², 2 589 = ILS, 38 = Bruns, *Fontes Iuris Romani*, 14 = FIRA I, no. 11 = Abbott-Johnson, *Municipial Administration*, 279dd no. 19; Crawford, *Roman Statutes I*, 331-40 no. 19; P. F. Girard – H. Senn, *Les lois des Romains* (Naples 1977) 144-147 no. 12; Magie, *Roman Rule in Asia Minor II*, 1176 dn. 34; J. – L. Ferrary, “La Lex Antonia de Termessibus”, *Athenaeum* 63, 1985, 419-457; A. V. Çelgin, *Termessos Tarihi* (İstanbul 1997) 113-117;.

⁵⁹⁹ Strab. 14, 1, 26. Kökeni oldukça erkene giden bu gelirlere, Attalidler tarafından el konulmuş; bu gelirler daha sonra Romalılar tarafından yeniden tapınağa iade edilmişlerdir. Bununla birlikte, Romalı *publicani* bu gelirlere el koymaya kalkmış; ama, Roma'ya elçi olarak gönderilen Artemidoros lagün'den elde edilen vergi gelirlerinin tapınağa ait olmasının garanti altına alınmasını sağlamıştır; krş.: Broughton, *Roman Asia Minor*, 535. Söz konusu vergilerin kent vergisi olarak anlaşılması gerektiği hakkında bak.: Laet, op. cit., 96.

⁶⁰⁰ Dig. 50, 15, 7; krş.: Engelmann-Knibbe, *Zollgesetz*, 115 dn. 1.

⁶⁰¹ Engelmann-Knibbe, op. cit., § 44 str. 103-105.

⁶⁰² Laet, loc. cit.; krş.: Rostovtzeff, *SEHWW II*, 966.

⁶⁰³ Krş.: Mommsen, *Staatsrecht III*, 1111, 1141dd.

⁶⁰⁴ Bu husus genel olarak, *senatus*'un gözetiminde kaleme alınan *leges provinciae* ile düzenleniyor olmakla birlikte Livius (40, 51) İÖ 179 yılı *censor*'larının (*P. Scipio Africanus et L. Mummius censores*) sayısız *portoria* ve *vectigalia* getirdiklerinden bahsetmektedir: *portoria quoque et uectigalia iidem multa instituerunt*.

⁶⁰⁵ İÖ 508 yılında *plebes*'i *portorium*'dan muaf kılan kurum yine *senatus* idi: Liv. 2, 9; Dion. Hal. Ant. Rom. 5, 22, 2; Plut. Public. 11. Italia'daki *portorium*'u kaldıran, İÖ 60 yılındaki *Lex Caecilia* yine *senatus* tarafından onaylanmıştır: Cass. Dio, 37, 51.

⁶⁰⁶ Nitekim, *tribunus plebis* C. Gracchus yeni gümrükler oluşturmuştur: Vell. Pat. 2, 6: *noua constituebat portoria*.

⁶⁰⁷ Caesar yabancı dışalım mallara gümrük uygulamasını tekrar başlatmış: Suet. Iul. 43; İÖ 42 yılında *triumviri* daha önce kaldırılmış olan *portorium*'u tamamen geri getirmişler: Cass. Dio, 47, 16, 3; İÖ 39 yılında da yeni gümrükler oluşturmuşlardır: Cass. Dio, 48, 34.

3.3.2.1 Gümrüğün Kiralanması

Senatus'un *portorium*'un idaresiyle ilişkili olarak en yetkili organı *censura* idi⁶⁰⁸. Gümrüğün kiralanması sürecini yürüten de yine bu makamdı⁶⁰⁹. Bununla birlikte, *senatus* sözleşme koşullarını denetleme ve hatta, gerekli gördüğü durumlarda, bunları iptal etme yetkisine sahipti⁶¹⁰. Nitekim, İÖ 60 ve 59 yıllarında iltizam şirketleri rekabet altında oldukça yüksek bir kira bedeli vaat edip, bunun sonucunda büyük zararlara uğrayınca, *aerarium*'a borçlu oldukları kira bedellerinin düşürülmesi için başvurdukları merci elbette *senatus* olmuştu⁶¹¹. *Censor*'luk makamının oluşturulmasından önce ve kaldırılmasının ardından, kira ve sözleşme süreci *consules*'in; bunların yokluğunda da *praetores*'in yetkisi altındaydı⁶¹².

Kiralama belli bir süre için (*lustrum*) geçerli olup, gümrük gelirleri kamu malı olmaya devam etmektedir⁶¹³. Kiralama koşulları *censores* aracılığıyla kamuya ilan edilmektedir. “*Lex censoria*” olarak adlandırılan bu yasada gümrüğe tabi ve gümrükten muaf malların listesi; genel gümrük oranı; kira bedeli ve süresi; kira bedeli karşılığında gösterilmesi gereken kefil ve ipotekler; mültezimlerin hak ve yükümlülükleri, kısaca vergi mültezimleriyle mükelleflerin hak ve yükümlülüklerini ilgilendiren bütün koşullar bulunmaktadır⁶¹⁴. Eyaletin kuruluş dönemine kadar geri giden Asia Eyaleti Gümrük Yasası bu tür *lex censoria*'nın bütün özelliklerini yansıtmaktadır⁶¹⁵. Bunun dışında *Digesta Sicilia*'da gümrüğün kiralanmasına ilişkin Cumhuriyet Dönemi'ne tarihlenen *lex censoria* hakkında önemli bilgiler içermektedir⁶¹⁶. Yeni kira dönemi, sözleşmeye bağlandıktan sonra takip eden Mart ayının 15'inde yürürlüğe girdiğini söylese⁶¹⁷ de Ephesos Yazıtı, en azından İÖ 17 yılından itibaren yeni sözleşmenin 15 Ocak'tan itibaren başladığını göstermektedir⁶¹⁸. Bununla birlikte mültezimler, kira taksidini 5

⁶⁰⁸ *Censores* belli mali sorumlulukları, ancak *senatus*'un yetkili kılmasıyla almaktaydı: Mommsen, Staatsrecht II, 424dd.

⁶⁰⁹ Krş.: Polyb. 4, 17, 2-4; krş.: Mommsen, Staatsrecht II, 430dd; Frank, Rome and Italy (Republic), 148dd.

⁶¹⁰ Polyb. 4, 17, 5; Liv. 39, 44; Cic. ep. ad. Att. 1, 17, 9; 1, 18, 7; 2, 1, 8; Suet. Caes. 20; krş.: Mommsen, Staatsrecht II, 455; III, 1141. Ayrıca, Ephesos Yazıtı'nda yasaya bütün eklemeler *consules* çifti tarafından yapılmaktadır.

⁶¹¹ Cic. pro Planc. 24; 34; 35; Cic. ep. ad. Att. 1, 17, 9; 1, 18, 7; 2, 1, 8; Appian. Bell. Civ. 2, 13; Cass. Dio, 38, 7, 4; Suet., Iul. 20, 3.

⁶¹² Bak.: Ephesos Yazıtı, § 50; krş.: Mommsen, op. cit., 334dd.

⁶¹³ Cic. de leg. agr. 1, 7; krş.: Cic. de leg. agr. 2, 55.

⁶¹⁴ Krş.: Mommsen, Staatsrecht II, 439dd; Cagnat, Les impôts indirects, 84dd; Frank, op. cit., 148dd.

⁶¹⁵ Bu hususta bak.: aş. böl. 3.4.5.

⁶¹⁶ Dig. 50, 16, 203.

⁶¹⁷ Macrob. Saturn. 1, 12, 7; krş.: Mommsen, Staatsrecht II, 352.

⁶¹⁸ § 45, 47, 55, 56, 58-61.

yıllık kira süresi içinde her yılın 15 Ekim tarihinde ödemektedirler⁶¹⁹. *Censores* mali yetkilerinin yanında adli yetkilere de sahip olarak devletle mültezimler arasındaki davaları karara bağlıyordu⁶²⁰. Bununla birlikte, *ensores* 5 yıllık kira döneminde en çok bir yıl görevde kaldıklarından; kira döneminin geri kalanında, bunların adli yetkileri *consules*, Roma’da *praetor* ve eyaletlerde de valiler tarafından yürütülmekteydi⁶²¹.

Portoria, bütün Cumhuriyet Dönemi boyunca *publicani*’ye kiralanmıştır⁶²². Italia⁶²³, Sicilia⁶²⁴ ve Galia Cisalpina⁶²⁵ gibi eyaletlerde gümrük istasyonları ayrı ayrı kiralanırken; Macedonia⁶²⁶, Asia⁶²⁷, Galia Narbonensis⁶²⁸, Cilicia⁶²⁹ ve Bithynia⁶³⁰ gibi daha geç gelen eyaletlerde istasyonlar blok halinde kiralanmıştır. Kiralama süreçleri arasındaki bu fark, iltizam şirketlerinin İÖ 3. yy.’da henüz yeterince güce sahip olmamaları; buna karşın İÖ 2. yy.’la birlikte politik ve ekonomik önem ve etkilerinin giderek artmasıyla ve bunun sonucunda bir eyaletin bütün gümrük gelirlerini kiralayabilecek sermayenin yanında gümrük sisteminde bu yönde bir reformu hayata geçirtebilecek kadar politik güce sahip iltizam şirketlerinin ortaya çıkmasıyla açıklanabilir. Kısaca söylemek gerekirse, başlangıçta istasyonların ayrı ayrı kiralanması uygulamasından bir eyaletteki bütün istasyonların blok halinde kiralanmasına doğru bir evrim gerçekleşmiştir⁶³¹. Büyük iltizam şirketlerinin⁶³² sahneye çıkmalarının ardından, *portorium*’a ilişkin antik kaynaklarda tekil mültezimlere (*manceps*) rastlanmaz olur⁶³³. Öte yandan, yine edebi kaynaklar gümrük vergisinin iltizam şirketlerinin en önemli gelir kaynağı olduğundan bahseder. Cumhuriyet Dönemi’nin sonlarında “devlet içinde devlet” benzetmesini hak edecek denli ekonomik ve siyasi güce ulaşan ve aynı zamanda hukuki kimliğe de sahip olan bu şirketler oldukça geniş bir yönetici kadro ve çalışandan oluşmaktaydı. *Aerarium*’a

⁶¹⁹ § 42.

⁶²⁰ Krş.: Mommsen, op. cit., 350dd; 426dd; 461dd.

⁶²¹ Bak.: Ephesos Yazıtı, § 56; krş.: Mommsen, loc. cit.; Rostovtzeff, SEHHW II, 983dd.

⁶²² En azından *portorium* teriminin kullanıldığı en erken tarih olan İÖ 199 yılında durum budur: Liv. 32, 7.

⁶²³ Laet, op. cit., 56dd.

⁶²⁴ Laet, op. cit., 69 dn. 2.

⁶²⁵ Laet, op. cit., 78.

⁶²⁶ Laet, op. cit., 71.

⁶²⁷ Laet, op. cit., 74 ve dn. 2.

⁶²⁸ Laet, op. cit., 80.

⁶²⁹ Laet, op. cit., 84.

⁶³⁰ Laet, op. cit., 85 dn. 6.

⁶³¹ Laet, op. cit., 98dd.

⁶³² İltizam şirketleri hakkındaki son yayın olarak bak.: Malmendier, Societas publicanorum; önceki yayınlar için krş.: Laet, op. cit., 102d dn. 5.

⁶³³ Krş.: Rostovtzeff, Staatspacht, 368dd; Steinwenter, RE, XIV.1, 987dd; Laet, op. cit, 103 dn. 1

ödenecek kira bedeli *particulae* adını alan ortaklardan temin edilmekteydi. Bununla birlikte, hissedarlar kira bedeli karşılığında kefil oldukları bu şirketlerin idaresinde etkin bir rol oynamamaktaydılar. Bunlar sadece kardan hissedar sayısına göre belirlenen oranda pay almakla yetiniyorlardı. Buna karşın, iltizam şirketinin idaresi, *aerarium*'a ödenecek ve *lex censoria*'da belirlenmiş kira borcundan şahsi olarak sorumlu olan bir grubun elinde bulunmaktaydı. Bunlar, kira bedeli karşılığında devlete kefil (*praedes*) ve ipotek (*obligatio praedatoria*) göstermek zorundaydılar. Şirket, idaresi için bunlar arasından her yıl belli sayıda yönetici (*magister* ve *promagister*) seçmekteydi. Kira sözleşmesini şirket adına⁶³⁴ *magister*⁶³⁵ imzalamaktaydı.

⁶³⁴ Cic. ep. ad fam. 5, 20, 3; Cic. ep. ad Att. 6, 1, 15; Festus, s. v. manceps: krş.: Rostovtzeff, Staatspacht, 372dd; Broughton, Roman Asia Minor, 538. *Publicum*'la bir sözleşme imzalamış olan *magister* kimi zaman *manceps* olarak da adlandırılmıştır. Ayrıca bak.: Malmendier, Societas publicanorum, 79dd; krş.: Laet, op. cit., 104.

⁶³⁵ İltizam şirketi bir değil; bir çok *magistri* tarafından yönetilmekteydi: Cic. ep. ad Att. 5, 15, 3: *per magistrorum scripturae et portus [et] nostrarum dioecesium*).

3.3.2.2 Gümrük Süreci ve Görevlileri

Gümrük işlemleri için en başta söylenmesi gereken husus, ister Roma vatandaşı olsun ister olmasın, herkesin bir gümrük bölgesinin sınırlarını her geçişte gümrük mültezimine bildirimde bulunması zorunluluğudur⁶³⁶. Ephosos Yazıtı'nda bunun için kullanılan *προσφωεῖν καὶ ἀπογράφεσθαι* anahtar kelime çifti, bu sürecin ilkin sözlü, daha sonra yazılı olarak gerçekleştirildiğini göstermektedir⁶³⁷. § 12 str. 31'deki tamamlama doğru kabul edilirse, gümrük binasının kullanım seçenekleri arasında sadece yazılı bildirimler anıldığından, sözlü bildirim serbest bir biçimde yapıldığı kabul edilebilir⁶³⁸. Bu bildirimde malların ağırlık ve sayılarının yanında⁶³⁹ değerleri de tam olarak bildirilmelidir⁶⁴⁰. Bu prosedürün dışında yasa dışı bir şekilde sokulan ya da çıkarılan mallar için nasıl bir yaptırımın söz konusu olduğu hususu ileride ele alınacaktır⁶⁴¹.

Gümrük istasyonuna uğramadan çıkış yapmak yasaklandı⁶⁴² gibi, gümrük bölgesine giriş yapılan noktaya en yakın konumdaki istasyona uğrama zorunluluğu bulunmaktadır⁶⁴³. Ancak giriş noktasına eşit uzaklıkta iki istasyonun bulunması durumunda bunlardan biri tercih edilebilmektedir⁶⁴⁴. Vergi mültezimi veya vekilinin istasyonda bulunmaması durumunda, buraya en yakın konumdaki kentin gümrükten sorumlu en üst mercii huzurunda bildirimde bulunulmalıdır⁶⁴⁵. Gümrük görevlileri her türlü arama yetkisine⁶⁴⁶ ve gerektiğinde mühürlü mektupları bile açma hakkına sahip olmakla birlikte⁶⁴⁷ kadınları arama yetkileri bulunmamaktadır. Quintilianus'un bildirdiğine göre, gümrük istasyonundan geçmekte olan evli bir kadın bu haktan yararlanarak kendi üzerinde büyük miktarda mücevher gizleyebilmektedir⁶⁴⁸. Ayrıca bir kadın mücevherlerin "*instrumenta itineris*" (seyahat için gerekli gereçler) olduklarını iddia

⁶³⁶ Krş.: Lucil. Sat. 27: *Facit idem quod illi qui inscriptum e portu*

Exportant clanculum, ne portorium dent.

⁶³⁷ Philostrat. Apoll. 1, 20; Lucill. Sat. 27; krş.: Engelmann-Knibbe, Zollgesetz, 48; Laet, op. cit., 438d.

⁶³⁸ Dreher, Monumentum Ephesenum, 86.

⁶³⁹ § 18 str. 45d.

⁶⁴⁰ § 18 str. 46; § 21 str. 50; § 38 str. 87.

⁶⁴¹ Bak.: aş. böl. 3.4.5.6.

⁶⁴² § 5 str. 15d.

⁶⁴³ § 20 str. 48-50.

⁶⁴⁴ § 17 str. 42-45.

⁶⁴⁵ § 16 str. 40-42.

⁶⁴⁶ Cic. pro Rab. Post. 14, 40; Cic. de leg. agr. 2, 23, 61; Cic. in Vat. 5, 12.

⁶⁴⁷ Plaut. Trinum. 3, 3, 793-795.

⁶⁴⁸ Quint. Decl. 359; krş.: Laet, op. cit., 439, Vittinghoff, Portorium, 396; Klingenberg, Commissum, 40.

ederek başka güçlükler çıkarmaktadır⁶⁴⁹. Arama yapmakla görevli gümrük mercilerine *scrutatores* adı verilmekteydi⁶⁵⁰. Bunların yetki alanlarının genişliği, gümrük istasyonlarının bir geminin bütün yükünü boşaltma hakkına sahip olduklarını göstermektedir. Bu durum Nil kenarında ele geçen bir papirüs aracılığıyla da belgelenmektedir⁶⁵¹. Vergi mültezimleri bu işlem için *pro spectatione* % 2.5 oranında ek bir ücret talep etmekteydiler⁶⁵².

Bildirim doğru bir şekilde tamamlanmasının ardından, gümrüğe tabi mallara % 2.5 oranındaki gümrük vergisi uygulanmaktadır. Bunun için elbette önce malın satış değeri tespit edilmelidir⁶⁵³. Bu uygulama için yasal terim olarak $\tau\epsilon\iota\mu\acute{\alpha}\omega$, $\tau\epsilon\iota\mu\acute{\iota}\zeta\omega$, veya $\tau\epsilon\iota\mu\eta\sigma\iota\varsigma$ ifadeleri kullanılmaktadır. Bunlar Latince *aestimare* ve *aestimatio*⁶⁵⁴ terimlerine tekabül etmektedir. Bu süreç mültezimlerle vergi mükellefleri arasında kuşkusuz derin tartışmaların doğmasına neden olmaktadır.

Cumhuriyet Dönemi için Cicero mültezimlerin kur dönüşüm masrafı bahanesiyle (*pro callybo*) % 2.5 oranında ek bir ücret talep ettiklerini bildirirse de⁶⁵⁵; Palmyra⁶⁵⁶ ve Ephesos⁶⁵⁷ yazıtları, İmparatorluk Dönemi'nde gümrük vergilerinin zorunlu bir şekilde Roma para birimi üzerinden ödendiğini düşündürmektedir. Ödemenin diğer para birimleri üzerinden kabul edilmesi paranın değiş tokuşu sırasında doğacak kambiyo masrafı nedeniyle vergi geliri kaybına neden olacaktır⁶⁵⁸. Gümrük mültezimleriyle varılan uzlaşma sonucunda gerçekleşen ve koşulları yasal olarak belirlenmiş olan⁶⁵⁹ ödeme ertelemelerinin bir nedeni de para biriminden kaynaklanan bu zorluk olmalıdır.

Ephesos Yazıtı başka gümrük bölgelerinden bilinen makbuz kesme veya mühürleme işleminden⁶⁶⁰ bahsetmemekle birlikte, *nouvocii* köleler boyunlarında taşıdıkları bir mühürle dam-

⁶⁴⁹ Bu tür vergi muafiyetleri için krş.: Ephesos Yazıtı § 25 str. 58-66; CJ 4, 61, 5; krş.: AÉ 1974, 485.

⁶⁵⁰ Laet, op. cit., 381, 395, 414.

⁶⁵¹ P. Oxy. 1, 36.

⁶⁵² Quint. Decl. 359; krş.: Laet, op. cit., 439, Vittinghoff, Portorium, 396; Klingenberg, Commisum, 40.

⁶⁵³ § 18 str. 46: $\tau\epsilon\iota\mu\acute{\alpha}\sigma\theta\omega\iota$; § 21 str. 50: $\tau\epsilon\iota\mu\acute{\iota}\zeta\eta\tau\alpha\iota$; § 38 str. 87: $\kappa\alpha\tau\alpha$ $\tau\eta\eta$ $\tau\epsilon\iota\mu\eta\sigma\iota\upsilon\upsilon$.

⁶⁵⁴ Quint. Decl. 340: *timuti ne magni aestimaretur*.

⁶⁵⁵ Cic. in Verr., 3, 181; daha fazla bilgi için bak.: Marquardt, Staatsverwaltung II, 184 dn. 4; Cagnat, Les impôts indirects, 10 dn. 1; Laet, Portorium, 121 dn. 1; Klingenberg, Reformedikt, 73 dn. 129d.

⁶⁵⁶ Matthews, Tax Law of Palmyra, 179 str. 181: Her ne kadar burada 1 denarius'tan daha küçük miktarlar için yerel bozuk paralarla ödeme yapılabileceği bildirirse de, Panel IVb P 130'da tuydan alınan verginin Roma As'ı ile ödeneceği belirtilmektedir. Str. 1-92 arasındaki bütün vergiler Denarius veya As üzerinden ödenmektedir.

⁶⁵⁷ § 3 str. 12; § 34 str. 79; § 40 str. 97d.

⁶⁵⁸ Duncan-Jones, Structure and Scale, 70 dn. 11.

⁶⁵⁹ Dig. 39, 4, 16, 12.

⁶⁶⁰ Bak.: Laet, op. cit., 164d, 440. Bununla birlikte, § 6 str. 16-20 talep edilmesi durumunda yazılı makbuz verilebildiğini düşündürmektedir.

galanmaktaydı⁶⁶¹. Mültezimler bütün bu işlemler için büro masrafı (*pro cerario*) bahanesiyle % 2.5 oranında ve katip payı adı altında (*binæ quinquagesimæ*) yekünün % 10 oranında ek bir ücret talep etmekteydiler⁶⁶².

Kira sözleşmesini şirket adına⁶⁶³ İmzalayan *magister*⁶⁶⁴, bunun dışında şirketin hesaplarını tutar⁶⁶⁵; *promagister* veya gümrük istasyonu yöneticilerinin gönderdiği⁶⁶⁶ raporları inceleyip yapmaları gerekenler hakkında onlara şirket adına talimatlar gönderirdi⁶⁶⁷. *Magister* bütün bu işlerin aksamadan yürütülebilmesi için kendisine yardımcı olacak, kölelerden oluşan geniş bir kadroya sahipti⁶⁶⁸. Ne yazık ki, kaynakların yetersizliği nedeniyle Cumhuriyet Dönemi için bu konuda yeterince bilgi bulunmaktadır. Yine de, şirketin Roma'daki idari merkeziyle eyaletlerdeki yerel idare arasındaki düzenli iletişimi sağlamak için mültezimlerin özel bir posta ağına sahip oldukları bilinmektedir. Nitekim Cicero, Cilicia Eyaleti valiliği sırasında Atticus'a yazdığı bir mektupta, eyaletinin *portoria* ve *scriptura* vergilerini kiralayan şirketin *magister*'inin iltimasıyla mektubunu şirketin ulakları (*tabellarii*) aracılığıyla gönderebileceğinden bahsetmektedir⁶⁶⁹. Bunun dışında, eyalet valileri ve diğer devlet memurları da Roma'yla haberleşmelerinde iltizam şirketlerinin kendi özel posta servislerinden yararlanabilmekteydiler⁶⁷⁰. *Magister* iltizam şirketinin Roma'daki yöneticisiyken; *portorium*'un, kiralandığı eyaletteki idaresinden *promagister* sorumluydu⁶⁷¹ ve çalışma ofisini, vali ve diğer Romalı idarecilerle rahatça irtibata geçebilmek için eyaletin en önemli kentinde kurmaktaydı. Kentlerle sözleşmeler (*pactiones*) imzalamak, vergi mükellefleriyle anlaşmazlıklardan kaynaklanan ve vali huzurunda görülen davalarda şirketi temsil etmek vb. gibi görevler yürüten *promagister, societas*'ın eyaletteki çıkarlarını gözetmekteydi. Her bir gümrük istasyonunun

⁶⁶¹ § 51 str. 119. Yunanca terminoloji σφραγίς için bak.: Schäfer, σφραγίς von Sklaven, 193-98.

⁶⁶² Cic. in Verr., 3, 181; daha fazla bilgi için bak.: Marquardt, Staatsverwaltung II, 184 dn. 4; Cagnat, Les impôts indirects, 10 dn. 1; Laet, Portorium, 121 dn. 1; Klingenberg, Reformedikt, 73 dn. 129d.

⁶⁶³ Cic. ep. ad fam. 5, 20, 3; Cic. ep. ad Att. 6, 1, 15; Festus, s. v. manceps: krş.: Rostovtzeff, Staatspacht, 372dd; Broughton, Roman Asia Minor, 538. *Publicum*'la bir sözleşme imzalamış olan *magister* kimi zaman *manceps* olarak da adlandırılmıştır. Ayrıca bak.: Malmendier, Societas publicanorum, 79dd; krş.: Laet, op. cit., 104.

⁶⁶⁴ İltizam şirketi bir değil; bir çok *magistri* tarafından yönetilmekteydi: Cic. ep. ad Att. 5, 15, 3: *per magistrōs scripturæ et portus [et] nostrarum dioecesium*).

⁶⁶⁵ Krş.: Cic. in Verr. 2, 2, 182; 2, 2, 185.

⁶⁶⁶ Cic. in Verr. 2, 2, 171.182.185.

⁶⁶⁷ Cic. in Verr. 2, 2, 167.

⁶⁶⁸ Krş.: Kniep, Societas publicanorum, 254dd.

⁶⁶⁹ Cic. ep. ad Att. 5, 15, 3: *tu autem saepe dare tabellariis publicanorum poteris per magistrōs scripturæ et portus [et] nostrarum dioecesium*.

⁶⁷⁰ Cic. ep. ad Att. 5, 15, 3; 5, 21, 4; krş.: Cagnat, Les impôts indirects, 87; Broughton, Roman Asia Minor, 539; Laet, op. cit., 105 dn. 2.

⁶⁷¹ Nitekim, Sicilia'da (Cic. in Verr. 2, 2, 169.171), Asia (Cic. ep. ad Att. 11, 10, 1) ve Cilicia'da (Cic. ep. ad fam. 13, 65) *portoria* ve *scriptura*'nın toplanmasından sorumlu olan *promagistri*'nin varlığı bilinmektedir.

başında bulunan görevlinin ne resmi unvanı ne de sosyal statüsü hakkında Cumhuriyet Dönemi için kesin bir veri bulunmaktadır⁶⁷². Cicero her ne kadar, Syracusa'daki istasyonda görevli Canuleius adında bir şahsın *promagister* Carpinatius'un aracılığına başvurmadan raporunu doğrudan şirketin Roma'daki *magister*'ine gönderdiğini bildirirse de⁶⁷³, büyük olasılıkla Verres'in suiistimallerini bildirmiş olması gereken bu raporun Carpinatius'un Verres'le işbirliği yaptığından şüphelenmiş olabilecek *magister* tarafından bir önlem olarak doğrudan Canuleius'tan istenmiş olabileceği düşüncesi göz önüne alındığında istasyon şefinin *promagister*'e bağlı bir ast görevli oldukları mantıklı gözükmektedir⁶⁷⁴. İstasyon şefinin emrinde çeşitli görevleri yerine getiren çok sayıda köle bulunmaktaydı. Nitekim Cicero, Asya Eyaleti'ndeki gümrüğün toplanması için iltizam şirketinin çalıştırdığı büyük bir köle gücünden (*familiae maximae*) bahsetmektedir⁶⁷⁵. Bu köleler kimi zaman *portitor*⁶⁷⁶ olarak adlandırılırsalar da, bu tanımlama daha ziyade *publicani* için kullanılmıştır⁶⁷⁷. Her halükarda bunların istasyondan geçen mallar için ödenmesi gerekli gümrüğün toplanmasından sorumlu oldukları açıktır. *Familia publicanorum*'u oluşturan görevliler arasında *portitores*'in yanında *custodiae*'in⁶⁷⁸ da bulunduğu bilinmektedir. Bunlar haydutlara ve gözü dönmüş kaçakçılara karşı gümrük istasyonlarının korunmasıyla görevli, ve ücretleri *publicani* tarafından ödenen silahlı bekçilerdi⁶⁷⁹.

⁶⁷² Bunların İmparatorluk Dönemi'ndeki gibi *vilicus* veya *praepositus* adlarını taşımaları büyük olasılıktır. İmparatorluk Dönemi'nden bilinen bu *vilici* köle veya azatlılardan oluşmaktadır. Bununla birlikte Cumhuriyet Dönemi iltizam şirketlerinin köle veya azatlıların yanında özgür kişileri çalıştırmış olmaları mümkündür. Krş.: Krş.: Knip, *Societas publicanorum*, 254dd; Broughton, *Roman Asia Minor*, 539; Laet, op. cit., 105 dn. 4; 106 dn. 4.

⁶⁷³ Cic. Verr. 2, 2, 171.182.

⁶⁷⁴ Krş.: Laet, op. cit., 105d.

⁶⁷⁵ Cic. de imp. Cn. Pomp. 16.

⁶⁷⁶ CIL V, 703; 792.

⁶⁷⁷ Krş.: Ps. Ascon., in div. 33: *si portum aut pecua publica portitores aut pecuarii*; Nonius, 34: *Portitores dicuntur telonearii, which portum obsidentes omnia sciscitantur, ut ex eo vectigal accipiant*; Nonius, 51: *Portorium dicitur merces quae portitoribus datur*. Krş.: Plaut. *Trinummus*, 794; 1107.

⁶⁷⁸ *Custodiae*'in familia publicanorum'un üyesi olduklarına dair bak.: Cic. de imp. Cn. Pomp. 16; Syria'da vali Gabinius tarafından kaldırılmaları hakkında bak.: Cic. de prov. cons. 5, 10.

⁶⁷⁹ Laet, op. cit., 106 dn. 5.

3.3.2.3 Gümrük Oranı

Quinquagesima/Quadragesima Hispaniarum Quadragesima Galliarum, Quadragesima portuum Asiae-Bithyniae, vicesima portuum Siciliae, Quattuor publica Africae gibi adlandırmalar, Roma gümrüğünün temelde mal değerinin yüzdelik oranı üzerinden (*ad valorem*) toplandığını göstermektedir. Roma gümrük sisteminin Yunan kent devletleriyle Helenistik krallıkların güçlü etkisi altında şekillendiği bilindiğine göre⁶⁸⁰, vergi miktarının mal değerinin belli bir oranı üzerinden hesaplanması yöntemi de bu etkiyle şekillenmiş olmalıdır. Nitekim, verginin *ad valorem* (malın değerine göre) hesaplanması daha Helenistik Dönem öncesinde genel geçer bir yöntem halini almıştı. Akhemenid egemenliği altında Babylonia'da gümrük vergisi oranı malın değerinin % 10 oranında (*dekate*) belirlenmişti⁶⁸¹. Hububat ihracatından Thrakia'da Kersobleptes⁶⁸² (İÖ 360-342/1) zamanında % 10; Bosporos'ta ise Leukon zamanında (İÖ 393-353) 1/30 oranında vergi alınmaktadır. Klasik Dönemde Yunan kentleri genel olarak % 2 oranında (*pentekoste*) gümrük vergisi almaktadır⁶⁸³. Atina'da ise vergi oranı Peloponnesos Savaşı'na kadar % 1 oranında kalmış; savaş sırasında bu oran % 5, hatta % 20'ye kadar yükselmiş; son olarak İÖ 4. yy.'ın başlarında % 2 olacak şekilde sabitlenerek, bu oran Roma Dönemi'ne kadar korunmuştur⁶⁸⁴. İÖ 413'te Sicilia Seferi'ndeki yıkımın ardından Atina, bu yolla daha çok gelir elde edeceğini düşünerek, müttefiklerinin ödediği % 5 oranındaki *tributum*'un yerine deniz yoluyla taşınan mallara % 5 oranında gümrük vergisi getirmiştir⁶⁸⁵. İÖ 410 yılında da Alkibiades Bosporos'tan geçen bütün gemilere % 10 oranında vergi getirmiştir⁶⁸⁶.

⁶⁸⁰ Bak.: yk. böl. 3.3.1.

⁶⁸¹ Arist. oikon. 1352b: Νόμου ὄντος ἐν Βαβυλωνίᾳ παλαιῶν δεκάτην εἶναι τῶν εισαγομένων; krş.: BCH 53, 1929, 7dd; Andreades, Staatswirtschaft, 113; Rostovtzeff, SEHWW I, 77dd; III, 1321 dn. 4; Michell, Economics, 256.

⁶⁸² Demosth. in Aristokrat. 177: Ἐνθυμείσθ' ὅτι καὶ τέλη καὶ δεκάτας ἡξίου λαμβάνειν; krş.: Andreades, op. cit., 148 dn. 1; Michell, loc. cit. .

⁶⁸³ Epidauros (IG IV, 1485 str. 71; 1495, str. 67); Trezene (IG IV, 823 str. 76); Kyparissos (SIG I, 952 = IG V, 1, 1421); Atarnee (OGIS, 122); Knidos (BCH 4, 1880, s. 341); Halikarnassos (OGIS, 146); Delos (IG XI, 2, 161A str. 26; 162 str. 29; 203A str. 31; krş.: 287A, str. 9; IG II, 814, str. 29); vb. Ayrıca bak.: Schwahn, Pentekoste, 531; Schwahn, Τέλη, 256; Andreades, op. cit., 113dd; 149dd.; Michell, Economics, 256 dn. 6.

⁶⁸⁴ Andreades, op. cit., 149, 151, 316; Michell, loc. cit., 256, 386; Schwahn, Pentekoste, 531

⁶⁸⁵ Thuk. 8, 28; , krş.: Schwahn, Τέλη, 257; Andreades, op. cit., 318; Michell, op. cit., 256, 386.

⁶⁸⁶ Polyb. 4, 38.44.46.47; Ksenoph. Hell. 50, 1, 22; Ephor. Ap. Diodor. 13, 64, 2; krş.: Andreades, op. cit. 148, 316dd; Michell, op. cit., 256.

Roma gümrük sisteminde, imparatorluğun sınır eyaletlerinde % 25⁶⁸⁷; iç eyaletlerde ise % 2.5⁶⁸⁸ vergi oranı bulunmaktadır. İmparatorluğun batı sınırlarından ele geçen kesin bir veri bulunmamakla birlikte, Strabon⁶⁸⁹, Gallia'nın kuzey sınırındaki yüksek vergi oranına işaret etmektedir. Bunun dışında Cicero⁶⁹⁰, Narbonensis'teki şarap gümrüğünün iç kısımlarda *amphora* başına 2.5, 3.5 veya 4 *denaria* iken sınırlarda bu miktarın 6 *denaria* gibi daha yüksek bir oranda olduğunu bildirmektedir.

Buna göre, sınırlardaki yüksek vergi oranı iç kısımlardaki düşük vergi oranının basit bir şekilde 10 katı olarak gözükmemektedir. Roma gümrük sistemi ayrıntılarda ufak tefek farklılıklara sahip olsa da, bu farklılıklar belli bir plandan ziyade tarihsel rastlantıya dayanıyor gözükmemektedir. Nitekim, Sicilia'da % 5 oranındaki *portorium*, *Lex Hieronica*'ya kadar geri gitmektedir⁶⁹¹. Aynı oran Illyricum'da da söz konusudur⁶⁹². Hispania Eyaleti'ndeki % 2 oranı (*quingagesima*) daha sonra % 2.5 oranına yükseltilmiştir⁶⁹³. Bölgesel farklılıklar özellikle Mısır'da göze çarpmaktadır. Bu özel durum Ptolemaios'lar Dönemi önceline dayanmaktadır. Arsinoites Nomos'unda iç kısımdaki gümrük noktalarından geçen mallara % 1 veya % 1+2=3 vergisi ödenmektedir. Yüzdelik vergiye genel olarak, çöl istasyonlarında ikinci ve Memphis Limanı'nda üçüncü bir vergi daha eklenmektedir⁶⁹⁴.

Sınır bölgelerindeki % 25 oranı İS 174-227⁶⁹⁵ yılları arasında % 12.5 (*octava*) oranına düşürülmüştür. Severus Aleksandros'un *vectigalia*'yı düşürdüğü anlatımı⁶⁹⁶ göz önüne alınacak olursa vergi oranındaki bu indirimin İS 220'li yıllara tarihlenmesi mümkündür⁶⁹⁷. İmparator-

⁶⁸⁷ Mısır'a giren mallara uygulanan % 25 oranı için bak.: SB 18, 13167; krş.: Romanis, P.Vindob. G 822; D. W. Rathbone, "The 'Muziris' Papyrus (SB 18, 13167): Financing Roman Trade with India", in: Alexandrian Studies II in Honour of Mostafa el-Abadi (BSAA 46 2000); Palmyra'dan devam eden caravan güzergahı üzerindeki % 25 oranı için bak.: AÉ 1947, 17d; Laet, op. cit., 335 ve Kızıl Deniz kenarındaki Leuko Kome'deki % 25 oranı için bak.: Peripl. Maris Eryth. 19; Laet, op. cit., 307.

⁶⁸⁸ Laet, op. cit., bak.: index s. v. quadragesima.

⁶⁸⁹ Strab. 4, 5, 3: Ἱωμαίοις ὅλην τὴν νῆσον· τέλη τε οὕτως ὑπομένουσι βαρέα τῶν τε εἰσαγομένων εἰς τὴν Κελτικὴν ἐκεῖθεν καὶ τῶν ἐξαγομένων ἐνθένδε.

⁶⁹⁰ Cic. pro Font. 19; krş.: Duncan-Jones, Structure and Scale, 194 dn. 48 ve dn. 50.

⁶⁹¹ Frank, Rome and Italy (Republic), 69, Laet, op. cit., 67 dn. 2; op. cit., 295; Vittinghoff, Portorium, 351.

⁶⁹² Laet, op. cit., 243.

⁶⁹³ Laet, op. cit., 286.

⁶⁹⁴ Sijpesteijn, Customs Duties in Egypt, 18dd.

⁶⁹⁵ İS 174 yılında % 25 oranının hala yürürlükte olması hakkında bak.: AÉ 1947, 17d; Laet, op. cit., 335; İS 227 yılında % 12.5 oranının ilk kez belgelenmektedir: CJ 4, 65, 7.

⁶⁹⁶ HA Alex. Sev. 39.

⁶⁹⁷ % 12.5 oranının daha önceki % 25 oranının yerini aldığı görüşüne dair veriler için bak: Jones, Later Roman Empire, 3, 105 dn. 47; Romanis, P.Vindob. G 822, 48-55

luğun iç eyaletlerindeki % 2.5 oranıysa, Geç İmparatorluk Dönemi'ne kadar devam etmiştir⁶⁹⁸.

Roma *portorium*'u için genel olarak mal değerinin belli bir yüzdesi üzerinden⁶⁹⁹ vergilendirme söz konusu olmakla birlikte, belirli bazı ürünler, şimdiye kadar daha geç dönemlere ait belgelerden bilinen sabit bir tarifeye vergilendirilmektedir⁷⁰⁰. Ephesos Gümrük Yasası'ndaysa hem sabit tarifeler hem de malın yüzdeler oranı üzerinden belirlenen gümrük tarifeleri söz konusudur⁷⁰¹. Böylece, sabit tarife uygulamasının şimdiye kadar hep belli bir gümrük bölgesinin iç kısımlarındaki gümrük istasyonlarında geçerli olduğu bilinirken, Ephesos Yazıtı bu durumun bir gümrük bölgesinin sınır istasyonlarında da geçerli olduğunu gösteren ilk belgedir. Sabit tarife uygulamasının özellikle daha geç dönemlerden itibaren belgelenmeye başlaması, gümrük vergisinin zamanla sabit tarifeler üzerinden tespit edildiğini düşündürmektedir⁷⁰². Nitekim, gümrük oranının mal değerinin % 2.5'u olarak belirlendiği Ephesos'ta köle ithalatında köle başına sabit 2.5 *denaria* vergi alınmaktadır⁷⁰³. Benzer bir durum buğday ve arpadan *artaba* başına 1.5 obol verginin alındığı Mısır'da da söz konusudur⁷⁰⁴. Bu sabit oranlar aslında bir malın ortalama pazar değeri üzerinden yüzdeler vergi oranına tekabül etmektedir. Zira, 1 *artaba* hububatın ortalama 8 *drakhmai* ettiği⁷⁰⁵ Mısır'da % 1+2=3 gümrük oranı da 1.44 *oboloi*'a denk gelmektedir. Dolayısıyla sabit vergi miktarı ortalama pazar değeri üzerinden basit bir şekilde yüzdeler vergi oranının hesaplanmasıyla bulunmuş gözükmektedir. Vergi tutarının belirlenmesi yöntemindeki bu değişimin en önemli nedeni mültezimlerle tüccarlar arasında malın değerine ilişkin doğabilecek tartışmalardan kaçınmak ve hesaplamaları kolaylaştırmak olmalıdır⁷⁰⁶.

⁶⁹⁸ Jones, Later Roman Empire, 3, 271 dn. 4.

⁶⁹⁹ *quingagesima* (% 2), *quadragesima* (% 2.5), ρ' $\kappa\alpha\iota$ ν' (% 1+2=3), *vicesima* (% 5), *octava* (% 12.5), *quattuor* (% 25).

⁷⁰⁰ Lambaesis: AÉ 1914, 234 (olasılıkla Hadrianus veya Antoninus Pius Dönemi); Zarai: CIL VIII 4508 (İS 202); Palmyra: OGIS II 629 (İS 137); krş.: Laet, op. cit., 263dd; Matthews, Tax Law of Palmyra, 175. Koptos: OGIS II 674 (İS 99), buradaki vergiler temelde yol bedeli ve askeri koruma bedelleri olarak anlaşılması gerektiğinden bu kategori çerçevesinde örnek teşkil etmemektedir (krş.: Carrelli, *Portorium Asiae*, 176 dn. 3). Ayrıca krş.: Dig. 39, 4, 16, 7; Rostovtzeff, *Staatspacht*, 406; Laet, op. cit., 427 dn. 2; Dreher, *Monumentum Ephesenum*, 82 dn. 14.

⁷⁰¹ Bak. aş.

⁷⁰² Duncan-Jones, *Roman Customs Dues*, 207d; 2. yy.'dan itibaren sabit tarifelerin artan önemi için bak.: Foraboschi, *Dogaen e Dazi*, 104.

⁷⁰³ § 3 str. 11d; § 41 str. 98d.

⁷⁰⁴ Sijpesteijn, *Customs Duties in Egypt*, no. 202, 227, 231, 234, 235.

⁷⁰⁵ Duncan-Jones, *Structure and Scale*, 148, 153.

⁷⁰⁶ Duncan-Jones, *Roman Customs Dues*, 208.

3.3.2.4 Kaçakçılık

Yasal güzergahlar dışında veya geceleyin mal taşınmasını yasaklayan Ephesos Yazıtı kaçakçılığa karşı da önlemler içermektedir⁷⁰⁷. Çarpıcı bir başka örnekte de kaptanın bilgisi dışında yasaklı mallardan oluşan yük kabul eden bir mürettebat para cezasına çarptırılmaktadır⁷⁰⁸.

Digesta'ya göre, satış veya üçüncü bir şahsın kullanımı için olan bir köle, gümrük istasyonunda bildirilmemesi durumunda haczedilecektir. Haciz işlemi, *veterani* değil de bir yıllarını tamamlamış *nouvicii* (genç) köleler için geçerlidir⁷⁰⁹. Genç köleler elbette daha değerliydi ve gene Digesta, daha yüksek bir kar elde etmek için diğer kölelerin de yaygın olarak *nouvicii* olarak beyan edildiğinden bahsetmektedir⁷¹⁰. Ephesos'ta *nouvicii* köleler, mal sahibinin ikinci bir vergi ödemek zorunda kalmaması için dağlanmaktadır⁷¹¹. Suetonius ise, gümrük vergisinden kaçmak için soylu biri gibi giydirilen bir kölenin daha sonra özgürlüğünü talep ettiğini bildirmektedir⁷¹². Quintilianus, beyan etmemenin veya eksik beyanın genel cezasının haciz olduğunu bildirirken, bir örnekte de, şayet seyyah doğru beyanda bulunmazsa başkalarına ait malların bile haczedildiğini söylemektedir⁷¹³.

3.3.2.5 Ticaret Malı Kısıtlamaları

Digesta'ya göre, serbest ticareti yasaklanan mallar arasında hububat, tuz ve çakmaktaşı bulunuyordu. Bu malların imparatorluk sınırları dışına taşınması durumunda ölüm cezası uygulanıyordu⁷¹⁴. İS 374/5 yıllarına tarihlenen bir fermana göre, altının da imparatorluk sınırları dışına ihracatı cezalandırılmaktaydı⁷¹⁵.

⁷⁰⁷ Ephesos Yazıtı § 22 Str. 53-56.

⁷⁰⁸ Dig. 39, 4, 11, 2.

⁷⁰⁹ Dig. 39, 4, 16, 3.

⁷¹⁰ Dig. 21, 1, 37.

⁷¹¹ Ephesos Yazıtı § 51d str. 117-22.

⁷¹² Suet. Rhet. 1; benzer bir durum için krş.: Quint. Decl. 340.

⁷¹³ Quint. Decl. 341, 1-12.

⁷¹⁴ Dig. 39, 4, 11 pr.

⁷¹⁵ CJ 4, 63, 2.

3.3.2.6 Gümrük Muafiyeti

Ephesos Yazıtında Vedius Pollio'nun örneğinde söz konusu olduğu gibi, nadir olmakla birlikte, bireysel olarak tanınmış vergi muafiyetleri de söz konusuydu⁷¹⁶. Bunun dışındaki en önemli ayrıcalık askerlere tanınan vergi muafiyetidir. İS 1. yy.'ın sonlarında bu ayrıcalık veteran askerlerle ailelerine de tanınmıştır⁷¹⁷. Geç İmparatorluk Dönemi'nde *annona* taşıyan gemiciler de vergiden muaf tutulmuşlardır⁷¹⁸. İmparatorluk Dönemi'nde en azından sikkeler gümrük vergisinden muafı⁷¹⁹. Bu verilerin yanında Ephesos Yazıtı vergiden muaf hususlar için son derece değerli bilgiler içermektedir. Buna göre, özel gereksinim (§ 35 str. 81-83 ve § 37 str. 84-87), mültezimlere tanınan vergi ayrıcalıkları (§ 33 str. 74-78); devlet adına yapılan taşımalar (§ 25-26 str. 58-66), yaz aylarında sürülerin yaylaya çıkarılıp indirilmeleri (§ 32 str. 73d), kült amaçlı mallar (§ 25-26 str. 59), kullanılmayacak durumdaki mallar, maden arama çalışmaları ve su kullanımı (§ 27 str. 66d), savaş tehlikesi durumunda yapılan taşımalar (§ 27 str. 66) ve Roma'yla yapılan özel anlaşmalar uyarınca (§ 36 str. 83d) olduğu gibi geniş bir sahada vergi muafiyeti bulunmaktadır.

⁷¹⁶ Ephesos Yazıtı § 41 str. 98.

⁷¹⁷ Laet, op. cit., 432-435. Ephesos Yazıtı'nda askerlere tanınan vergi muafiyeti için bak.: § 25d str. 58-66.

⁷¹⁸ Laet, op. cit., 479d.

⁷¹⁹ Krş.: Ephesos Yazıtı § 61 str. 61.

3.3.3 Gümrüğün Maliye Açısından Önemi

Antik kaynaklar Cumhuriyet Dönemi'nde kamu finansmanı açısından gümrük gelirlerinin önemini yansıtan doğrudan bir veri sunmamaktadırlar. Kaldı ki, *portorium*'a dair en erken veri de İÖ 2. yy.'dan önceye gitmemektedir⁷²⁰. Aslında, 2. Pön Savaşı'na kadar Cumhuriyet Dönemi'ndeki dış ticaret önemsenmeyecek kadar zayıftı⁷²¹. Bununla birlikte, İÖ 3. yy.'ın sonu ile 2. yy.'ın ilk yarısında vuku bulan tarihsel olaylar sonucunda bir yandan Roma'nın idari sahasının sürekli fetih politikası sonucunda genişlemesi ve Roma'nın ilk eyaletlerinin kurulduğu bu bölgelerde yeni gümrük istasyonlarının oluşturulması; öte yandan da dış ticaretinin giderek artması⁷²² Roma'nın gümrük gelirlerini önemli oranda arttırmıştır. Bu gelişim süreci, Ambracia ile İÖ 189 yılında varılan anlaşmanın ticari konuları ilgilendiren maddelerinde⁷²³ ve İÖ 193, 192, 179 ve 174 yıllarında Roma tarafından yeni limanların yapılması veya eskilerinin genişletilmesi gerçeğinde yansılanmaktadır⁷²⁴. Gümrük istasyonlarının sayısındaki ve ticaret hacmindeki bu artış kuşkusuz gümrük gelirlerini arttırmış olsa da, Roma'nın vergi gelirlerinin toplam büyüklüğüne ilişkin kesin bir veri yine de mevcut yoktur⁷²⁵. İÖ 2. yy.'ın ikinci yarısından itibaren, Africa, Macedonia ve Asia eyaletlerinin oluşturulmasının ardından Roma'nın gümrük gelirleri daha önce görülmemiş oranda artmıştır. Roma'nın eyaletleştirilme öncesinde zaten oldukça gelişkin bir gümrük sistemine sahip olan bu bölgeleri ilhakı ve üst tabakanın lüks mal tüketiminin artışı –aynı dönemdeki korsanlık faaliyetlerine rağmen⁷²⁶ - gümrük gelirlerini İÖ 2. yy.'ın başına göre yaklaşık 10 kat arttırmıştır⁷²⁷.

Her ne kadar Pompeius doğudaki Roma *portorium*'unu yeniden tesis etmiş olsa da İÖ 60 yılında Italia'daki gümrüğün kaldırılması nedeniyle, İÖ 1. yy.'da Roma'nın gümrük gelirlerinde önemli bir artışın görülmediği söylenebilir⁷²⁸. Bunun ardından Caesar, daha sonra da

⁷²⁰ Bak.. yk. böl. 3.3.1.

⁷²¹ Krş.: Frank, Rome and Italy (Republic), 54dd, 79, 95, 102dd; Laet, op. cit., 113 dn. 2.

⁷²² Krş.: Frank, op. cit., 200dd.

⁷²³ Bu anlaşmayı içeren *senatus consultum* için bak.: Cagnat, Les impôts indirects, 143; Abbott- Johnson, op. cit., 45; Frank, op. cit., 202; Jones, Greek City, 119 dn. 44; Laet, op. cit., 91.

⁷²⁴ Liv. 35, 10, 12; 35, 41, 10; 35, 40, 51, 2-7; 35, 41, 27, 5-12.

⁷²⁵ Frank, op. cit., 140dd, yıllık gümrük gelirlerinin İÖ 188 ile 157 yılları arasında 1.000.000 *denaria* olarak tahmin etmektedir. Bu tahmin üzerindeki şüpheler için bak.: Laet, op. cit., 114 dn. 4; ayrıca bak.: Duncan-Jones, Roman Customs Dues, 213.

⁷²⁶ Krş.: Frank, op. cit., 230.

⁷²⁷ Frank, op. cit., 323dd; krş.: Laet, op. cit., 114 dn. 6.

⁷²⁸ Frank, op. cit., 141, Cic. ep. ad Att., 2, 16, 1'deki veriyi dikkate alarak Italia'dan elde edilen gümrük gelirinin çok da önemli olmadığını düşünmektedir.

triumviri iç savaşı finansa edebilmek için eyaletlerdeki gümrük istasyonlarının sayısını arttırmışlardır.

Roma *portorium*'unun sadece kamunun bir gelir kalemi olarak görüldüğüne; korumacı veya piyasa belirleyici bir nitelik taşımadığına dair görüşün hatalı olduğu artık kesinlik kazanmıştır⁷²⁹. Caesar'ın Doğu'ya altın ve gümüş akışını engellemek için lüks ürünlere ithalat gümrüğünü yeniden getirdiği⁷³⁰ bilgisinin yanında; Fonteius'un, valiliği sırasında Galia'da Roma teritoryumunu terk eden şaraba, eyalet içinde dolaşan şaraptan daha yüksek gümrük vergisi getirmesi⁷³¹, gümrüğün koruma amaçlı kullanımına iz vermektedir⁷³². Ayrıca, Ephesos Yazıtı'na göre, özel gereksinim için imparatorluk sınırları dışında satın alınan malların belirli koşullar dışında vergiye tabi olması⁷³³ ve ihraç edilen kölelerden köle başına 1; ithal edilenlerdense köle başına 2.5 *denaria* tutarında gümrük vergisi alınması⁷³⁴ Roma gümrük sisteminin sadece vergi geliri amaçlamaktan öte korumacı niteliğiyle piyasa belirleyici bir özellik taşıdığını göstermektedir. Dahası, imparatorluğun sınır boylarında daha yüksek vergi oranı uygulanması da bu çıkarımı desteklemektedir⁷³⁵.

Gümrüğe ilişkin sayısız verinin bulunduğu edebi eserler, epigrafik ve nümizmatik belgelerle papirüs kaynaklarının özellikle İÖ 1. yy.'ın ikinci yarısıyla İS 2. yy. arasındaki zaman diliminden kaynaklanması bu dönemdeki ekonomik ve ticari canlılığın bir yansımasıdır. İS 2. yy.'ın sonu ile birlikte 3. yy.'dan itibaren başlayan ekonomik daralma dönemindeyse *portorium*'a değinen epigrafik belge ve papirüs kaynakları azalırken; bu döneme kadar geri giden hukuki metinlerdeki veriler görece zenginliğini korumaktadır. Nihayetinde, Geç İmparatorluk Dönemi'ndeki ekonomik çöküntüyle birlikte gümrüğe ilişkin veriler o derece azalmıştır ki, dönemin gümrük sistemi hakkında yüzeysel bir kaniya bile varabilmek mümkün olmamak-

⁷²⁹ Cagnat, *Les impôts indirects*, 3d; Stevenson, *Provincial Administration*, 130, 152; Frank, *op. cit.*, 191, 318.

⁷³⁰ Suet. Iul. 43. Daha detaylı bilgi için bak.: yk. böl. 3.3.1.

⁷³¹ Cic. pro Font. 19. Buna göre, amphora başına Tolosa'da 4 *denaria* (*Tolosae quaternos denarios*), Crodunum'da 3.5 *denaria* (*Croduni ternos et victoriatum*), Vulchalon'da 2.5 *denaria* (*Vulchalone binos et victoriatum*) ve eyaletin sınırındaki Elesiodulus'ta 6 *denaria* vergi alınmaktadır (*Elesiodulis senos denarios ab eis qui ad hostem portarent exegisse*). Bu hususta ayrıca bak.: Laet, *op. cit.*, 81d; 115.

⁷³² Kaldı ki, Nero ve daha sonra Marcus Aurelius tarafından sikkelerin maden içeriğinin düşürülmesi de altın ve gümüş sikkelerin imparatorluk sınırları dışına çıkışının engellenmesinin *fiscus* açısından ne denli hayati bir önem taşıdığını göstermektedir.

⁷³³ § 35 str. 81-83 ve § 37 str. 84-87; bu konu hakkındadaha detaylı bilgi için bak.: aş. böl. 3.4.5.5.

⁷³⁴ § 41 str. 98d; krş.: Engelmamm-Knibbe, *op. cit.*, 111. Bu konu hakkında daha detaylı bilgi için bak.: aş. böl. 3.3.3.

⁷³⁵ Krş.: Laet, *op. cit.*, 115, 243dd, 449d; Dreher, *op. cit.*, 85 dn. 23. Buna karşın Vittinghoff, *op. cit.*, 382d, bu çıkarımı doğru bulmamaktadır

tadır. Her halükarda gümrüğe ilişkin verilerin sıklık derecesi ekonomik etkinliğin de barometresi olmaktadır⁷³⁶.

İmparatorluk Dönemi'nde gümrüğe dair veri yığınınına rağmen, Roma'nın bu dönemdeki toplam gümrük geliri hakkında da kesin bir veri bulunmamaktadır. Yine de *portorium*'un, kamunun gelir kaynakları arasında oldukça önemli bir paya sahip olduğu anlaşılmaktadır⁷³⁷. Quintilianus, mallarına gümrük mültezimi tarafından el konulan bir seyyaha bu vergilerin gerekliliği üzerine derin açıklamalarda bulunmaktadır. Buna göre, barbar ve düşman kabilelere karşı her daim savaşmak; ayrıca, nehir ağızlarıyla boylarını ve imparatorluğun kıyı şeridini savunmak gerektiğinden askeri harcamalar zorunludur. Bunun yanında, tapınaklar inşa edilmeli, oldukça masraflı dinsel festivaller, kamusal oyunlar ve gösteriler tertiplenmelidir⁷³⁸. Bu zaruri harcamalar da elbette gümrük gelirleriyle gerçekleştirilebilir. Cicero da gümrük vergilerinden Roma'nın temel gelir kaynakları olarak bahsetmektedir⁷³⁹. Bu örneklerde gümrük gelirleri Roma'nın mali ihtiyaçlarının merkezine yerleştirilmektedir. Ayrıca gümrük istasyonlarının yoğunluğu, gümrük gelirlerinin kamunun finansmanına etkin bir şekilde katkıda bulunduğu düşüncesinin doğruluğunu yansıtmaktadır⁷⁴⁰.

⁷³⁶ Krş.: Laet, op. cit., 447d.

⁷³⁷ Rostovtzeff, Staatspacht, 409; krş.: age., 499.

⁷³⁸ Quint. Decl. 341, 6.

⁷³⁹ Cic. de leg. agr. 2, 80.

⁷⁴⁰ Duncan-Jones, Roman Customs Dues, 213.

3.4 *Portorium Lyciensis*

1975 yılında Myra Yazıtı'nın yayınlanmasının ardından⁷⁴¹, Lykia'daki Roma *portorium*'una; Roma'nın Lykia'daki vergi sistemini oluştururken Helenistik Dönem (özellikle Ptolemaios'lar Dönemi) uygulamalarını devralıp almadığına; eyalet ve kent sınırlarından geçen mallara uygulanan giriş ve çıkış vergilerine; bunların toplanması sürecinde kent ve *Koinon* memuriyetlerinin rolüne; Roma eyaletlerinde oluşturulan *Koinon*'ların gelir kaynaklarına; Lykia Birliği'nin aynı zamanda bir gümrük birliği olup olmadığına ilişkin sorular bilim çevrelerince uzun zaman tartışılmıştır⁷⁴². Bu arada C. Marek, Kaunos Yazıtı'nı yeniden ele alarak hem ilk editörü G. E. Bean'in göremediği yeni okumalara ulaşmış; hem de yazıtın yorumlanması açısından oldukça önemli tamamlama önerilerinde bulunmuştur⁷⁴³. C. Marek'in yeni okumalar sonucunda ulaştığı en önemli sonuçlardan biri yazıtın G. E. Bean'in düşünmüş olduğu gibi İS 1. yy.'a değil⁷⁴⁴; Hadrianus Dönemi'nin ünlü *lykiarkh*'larından Stasithemis'in anılması temelinde⁷⁴⁵, tıpkı Myra yazıtı gibi⁷⁴⁶, Hadrianus Dönemi'ne tarihlenmesidir. Yazıtta *lykiarkhia*'nın *eponymos* memuriyet olarak geçmesi, Kaunos'un en azından Hadrianus Dönemi'nde, daha önce H. Engelmann'ın düşünmüş olduğu gibi Asia Eyaleti gümrük bölgesi içinde değil⁷⁴⁷; Lykia Birliği'nin gümrük sınırları içinde kaldığını göstermektedir. Myra Yazıtı'na ilişkin tartışmalarla birlikte, C. Marek'in ulaştığı yeni sonuçlar Andriake Yazıtı'nın ve Lykia'daki gümrük uygulamasının daha iyi kavranması açısından da oldukça önemlidir. Bu nedenle Myra Yazıtı'ndan başlayarak bu iki yazıtın incelenmesi yararlı olacaktır.

⁷⁴¹ M. Wörrle, "Zwei neue griechischen Inschriften aus Myra", in: Borchhardt, J. (Hrg.), Myra. Eine lykische Metropole in antiker und byzantinischer Zeit (Berlin 1975), 286-300.

⁷⁴² H. Engelmann, "Die Zollinschrift von Myra", ZPE 59, 1985, 113-19; Brandt, H., "Die Zollinschriften von Myra und Kaunos und ein neues Zeugnis aus Xanthos", EA 10, 1987, 91-95; Schwarz, H., "Anmerkungen zu der Zollinschrift aus Myra", EA 33, 2001, 15-38.

⁷⁴³ Bu vesileyle henüz yayınlanmamış sonuçlarını benimle paylaşan C. Marek'e teşekkürlerimi sunarım.

⁷⁴⁴ Bean, Caunos II, 100.

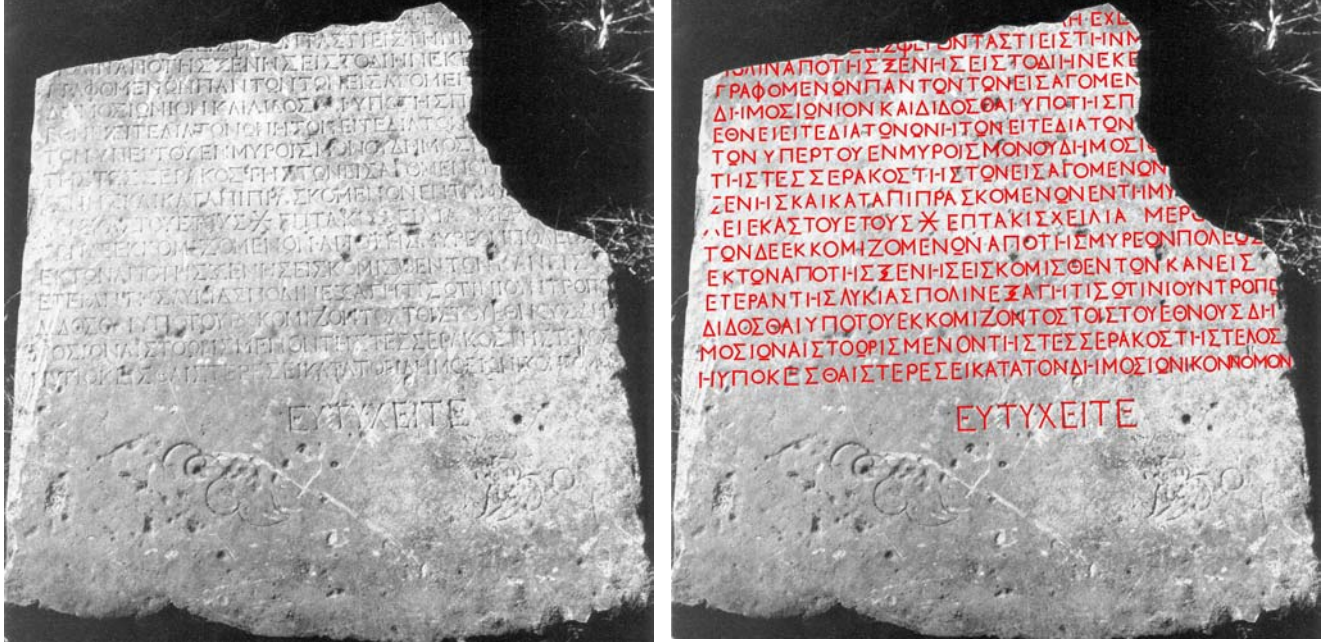
⁷⁴⁵ Stasithemis hakkında bak.: Wörrle, Stadt und Fest, 41 dn. 118; krş.: Kokkinia, Opramoasinschrift, 212.

⁷⁴⁶ Myra Yazıtı'nın İS 2. yy.'a tarihlenmesi hakkında bak.: Wörrle, Regelungen von Zollfragen, 287.

⁷⁴⁷ Engelmann-Knibbe, Zollgesetz von Ephessos, 69d. §9.

3.4.1 Myra Yazıtı Işığında

M. Wörrle, harf karakterleri ve taşın işlenişi gibi dış kriterler göz önüne alındığında, yazıtın İS 2. yy.'ın başlarına tarihlendirilebileceğini⁷⁴⁸; ayrıca bitiş formülasyonundaki selamlama ibaresi εὐτυχεῖτε üzerine yorumlarına dayanarak da büyük ihtimalle Hadrianus Dönemi'nde (s. 288 dn. 723) imparator veya eyalet valisinin otoritesi altında (s. 287d dn. 721 ve 722) kalemeye alındığını düşünmektedir.

Res. 12: Myra Yazıtı [Borchhardt, Myra, Taf. 100'den]

M. Wörrle'nin yazıt hakkındaki genel yorumu, yazıtın, her biri numaralandırılmış olan paragraflara ayrıldığı savına dayanmaktadır. Nitekim, str. 10'nun sonunda okunabilen ΜΕΡΟ harflerinin öncekilerden açık bir şekilde ayrık durduğuna dikkat çeken Wörrle, yeni paragrafın bir sonraki satırda geçen τῶν δέ ifadesiyle başladığını düşünerek ΜΕΡΟ[...] kısmı için μέρο[ς] tamamlamasını önermekte; bundan sonra gelen 3-4 harflik boşluğun da bir sonraki paragrafın numarasını belirten bir sayıyı ifade ettiği savını ileri sürmektedir (s. 288). Böylece, yazıtın ele geçen kısmının iki ayrı paragraftan oluştuğunu düşünen Wörrle, ilk paragrafta giriş vergisinin ikinci paragrafta da çıkış vergisinin konu edildiği sonucuna varmaktadır.

Wörrle, yazıtın ele geçen kısmının Myra'ya sokulan bütün malların yazılı olarak beyan edilmesi (Yun. ἀπογραφή = Lat. *Professio*) zorunluluğuyla başladığını belirterek (Str. 2-5) yazıtın içeriğini aşağıdaki gibi yorumlamaktadır. Tema ve sözdizimi (syntaks) açısından bu zorunluluk εισφέροντές τι εἰς τὴν Μυρέων πόλιν ἀπὸ τῆς ξένης için getirilmiş olmalıdır.

⁷⁴⁸ Wörrle, op. cit., 287d.

εισφέροντες'in ἀπογραφή ile ne tür bir yükümlülük altına girdiğini belirten ve AcI ile kurulmuş olması gereken, cümlenin baş kısmı maalesef ele geçmemiş olmakla birlikte Wörrle, bu yükümlülüğü giriş vergisinin ödenmesi olarak yorumlamakta ve str. 8'de geçen τεσσαρακοστή'yi bununla ilişki içinde görmektedir. Beyan zorunluluğu πάντα τὰ εισάγομενα için geçerli olmakla birlikte, mal değerinin % 2.5 (*tessarakoste*) oranındaki giriş vergisi, ancak malın Myra'da satışından sonra gerçekleşmektedir (Str. 5-10; s. 289). Yazıtın bu ilk paragrafında ele alınan giriş vergisi açık bir şekilde Myra kenti tarafından kendi organları aracılığıyla idare edilmektedir. Bundan elde edilen gelirlerse kuşkusuz kent kasasına girmiş olmalıdır. İmparatorluğun genelinde olduğu gibi verginin toplanması mültezimlere bırakılmıştır. Gümrük prosedürlerini yerine getirebilmeleri için mültezimlerin kullanımında δημοσιώνιον adında özel bir yapı bulunmaktadır. Kentsel gümrük gelirinden (Myra'daki δημοσιώνιον'un gelirlerinden), elde edilen meblağdan bağımsız olarak, *Koinon*'un kasasına yıllık 7000 *denaria* aidat ödenmektedir (str. 10). Bu tutar ya kent mültezimleri veya yazıtın bu kısmının kırık olmasından dolayı adı okunamayan bir başka makam tarafından yapılmaktadır. Wörrle, *Koinon*'un mültezimlerin değil, kentin alacaklısı olması nedeniyle bu süreçte bir kent kurumunun görevli bulunduğunu ve bunun için en güçlü olasılığın δεκάπρωτοι/εικοσάπρωτοι makamı olabileceğini düşünmektedir (s. 290d ve dn. 734-740).

Wörrle'ye göre, str. 11'de başlayan ikinci paragraf ise, çıkış vergisine ilişkin hükümleri belirlemektedir. Buna göre, söz konusu vergi yine % 2.5 oranındadır. Asıl dikkat çekici olan, burada sadece ξένη'den getirilen malın Myra'dan tekrar çıkarılışının düzenlenmiş oluşudur. Bu malın Myra'da el değiştirince ikincil bir vergiye tabi olup olmadığı veya τεσσαρακοστή τῶν εισαγομένων'dan muaf tutulup tutulmadığı hususunda, yazıtın kısmen ele geçmiş olmasından dolayı, karar verilememektedir. Bunun yanında, yerli mallara ilişkin gümrük uygulamasından da bahsedilmemektedir. Wörrle bu durumu, yazıtın ele geçen kısmının sadece yabancı ülkeden ithal edilen mallarla transit mallara ilişkin hususları içermiş olmasıyla açıklamaktadır. Ayrıca Wörrle'ye göre, gümrükten mal kaçırma durumunda uygulanacak στέρεις'e (haciz) ilişkin hükümlerin daha önceden var olup, halihazırda yürürlükte bulunan δημοσιωνικός νόμος (str. 16) tarafından düzenlenmiş olması, yazıtın içeriğinin Myra'daki genel gümrük uygulamalarının yeniden düzenlenmesine ilişkin olmadığına işaret etmektedir (s. 289 dn. 730).

Bu durumda giriş gümrüğü, kentin kendi memurlarının denetiminde, kendi mültezimleri tarafından toplanırken; Myra'dan çıkarılan mallara uygulanan gümrük, οἱ τοῦ ἔθνους

δημοσιῶναι tarafından toplanmasının da göstermiş olduğu gibi, Lykia Birliği'nin kendi faaliyet alanıdır ve Birlik Yasası (δημοσιωνικός νόμος) tarafından düzenlenmiştir.

Wörrle, iki paragrafa ayırdığı yazıtın çevirisini bu yorumlar ışığında şu şekilde vermektedir:

Paragraf I:

- ...του]ς εισφέροντάς τι εἰς τὴν Μ[υρέων]
 πόλιν ἀπὸ τῆς ξένης εἰς τὸ διηνεκῆ[ς ἀπο-]
 γραφομένων πάντων τῶν εἰσαγομέν[ων πρὸς τὸ]
 5 δημοσιώνιον καὶ δίδοσθαι ὑπὸ τῆς π[όλεως τῶ]
 ἔθνει εἴτε διὰ τῶν ὠνητῶν εἴτε διὰ τῶν [ca.]
 ΤΩΝ ὑπὲρ τοῦ ἐν Μύροις μόνου δημοσιω[νίου ἀπὸ]
 τῆς τεσσαρακοστῆς τῶν εἰσαγομένων [ἀπὸ τῆς]
 ξένης καὶ καταπιπρασκομένων ἐν τῇ Μυ[ρέων πό-]
 10 λει ἐκάστου ἔτους (δηνάρια) ἑπτακισχέιλια

Myra kentine yabancı bir ülkeden mal getirenlerin, bütün malların gümrük istasyonunda beyan edilmesiyle birlikte bundan böyle her daim [..... ödeyeceklerdir?]; ve Koinon'a kent tarafından ister mültezimler ister [.....] aracılığıyla olsun, yabancı ülkelerden ithal edilip de sadece Myra'daki gümrük istasyonunda tessarakoste üzerinden kesin satışı yapılan mallar için yıllık olarak 7000 denaria ödenecektir.

Paragraf II:

- τῶν δὲ ἐκκομιζομένων ἀπὸ τῆς Μυρέων πόλεως
 ἐκ τῶν ἀπὸ τῆς ξένης εἰσκομισθέντων, κἂν εἰς
 ἑτέραν τῆς Λυκίας πόλιν ἐξάγη τις ὅτινι οὖν τρόπῳ,
 δίδοσθαι ὑπὸ τοῦ ἐκκομιζοντος τοῖς τοῦ ἔθνους δη-
 15 μοσιώναις τὸ ὠρισμένον τῆς τεσσαρακοστῆς τέλος
 ἢ ὑποκεῖσθαι στερέσει κατὰ τὸν δημοσιωνικὸν νόμον.
 εὐτυχεῖτε

Yabancı bir ülkeden getirilmiş olan mallardan bir bölümünü herhangi biri herhangi bir şekilde Lykia'nın başka bir kentine götürürse, bu kişi tarafından Koinon'un mültezimlerine tessarakoste vergisinin ödenmesi gerekir. Aksi takdirde demosionikos nomos uyarınca mallarına el konulacaktır. Esen kalın.

Wörrle, burada *tessarakoste* (% 2.5) olarak verilen gümrük oranının, imparatorluğun en azından Gallia, Illyria, Hispania, Asia ve Bithynia-Pontus gümrük bölgelerinden *quadragesima* olarak bilinen Roma gümrüğünün (*portorium*) oranına tamamen uyduğunu; bu nedenle de Myra'da toplanan gümrüğün Roma *portorium*'u olarak anlaşılması gerektiğini belirtmektedir (s. 294d). Bu saptamanın ardından, yukarıda resmini çizdiği Lykia'daki gümrük toplama sürecinin Roma *portorium*'una ilişkin genel uygulamadan farklılık gösterdiğini eklemektedir. Nitekim, Roma *portorium*'u Cumhuriyet Dönemi'yle Iulius Claudius'lar Dönemi'nde iltizam şirketleri; Flavius'lar Dönemi'nden itibaren tekil mültezimler ve 2. yy.'ın ikinci yarısından itibaren de devlet adına görev yapan *procuratores* tarafından toplanırken; yukarıda bahsedildiği üzere, Lykia'da giriş gümrüğünün toplanması kentin; çıkış gümrüğünün toplanmasıysa *Koinon*'un kurumlarına bırakılmıştır. Bu temel farkı vurgulamakla birlikte Wörrle, Myra kenti tarafından toplanan gümrüğü, Roma tarafından yerel ticaret için Palmyra ve Kaunos⁷⁴⁹ gibi bazı kentlere bir hak olarak tanınan kent gümrüğünden kesinlikle ayrı tutmaktadır. Ona göre, ayrıcalıklı kentlere tanınan bu gümrük uygulaması, verginin mal değerinin % 2.5 oranı üzerinden belirlendiği Roma *portorium*'undan vergi oranının malın nicelik ve niteliğine göre özel bir şekilde belirlenmesiyle de ayrılmaktadır (s. 295 dn. 767)⁷⁵⁰. Bu düşünceler ışığında Wörrle, Myra kenti tarafından toplanan giriş gümrüğünü kent gümrüğü olarak değil; Roma *portorium*'u olarak anlamak gerektiğini düşünmektedir.

Sonuç olarak Wörrle'nin düşüncesine göre, Lykia'daki Roma *portorium*'u kentin ve *Koinon*'un mültezimleri üzerinden kent ve *Koinon* kasasına akmaktadır. *Koinon*, kendi teritoryumu içinde satılan yabancı dışalım ürünlerden gümrük toplama hakkını tanıdığı kentin bu hak karşılığında aldığı yıllık aidat ücretinin yanında kendi mültezimlerinin topladığı çıkış vergisinden elde ettiği gelirleri sonunda *fiscus* ile hesaplaşmaktadır (s. 296).

Wörrle, Roma eyaletlerindeki meclislerin gerekli gelir kaynaklarını nasıl yarattığı hususundaki verileri değerlendirdikten sonra, bir *Koinon*'un kendi adına ve kendi organları aracılığıyla herhangi bir gümrük, vergi ya da gelir topladığına dair şimdiye kadar hiçbir veri bulunmadığını vurgulamaktadır (s. 292d). Wörrle, bir *Koinon*'un kendi çıkarına ve kendi kurumları aracılığıyla vergi topladığına dair ilk veri olan Lykia'daki bu özel durumda, Mısır ve Syria'daki örneklerde olduğu gibi, Helenistik Dönem'e kadar geri giden gümrük uygulamalarının Roma tarafından devralınmasının söz konusu olduğu sonucuna varmaktadır (s. 297).

⁷⁴⁹ Wörrle Kaunos Yazıtı'nı kent gümrüğü olarak yorumlarken hatalı davranmaktadır. Bu durum, yazıtın yeni edisyonunu hazırlayan C. Marek'in yorumlarıyla kesinlik kazanmaktadır. Daha detaylı bilgi için bak.: aş. böl. 3.4.2.

⁷⁵⁰ Wörrle, bu amaçla Kaunos Yazıtı C 5'i alıntılarken, verginin yüzdeler oran olarak belirlendiği A 12 satırını gözden kaçırmaktadır.

Bunun dışında Wörrle, yazıtın 12d satırı Myra'dan Lykia'nın diğer kentlerine yapılan ihracattan gümrük alındığını belgelediği için, Lykia'yı serbest ticaret bölgesi olarak görmenin mümkün olmadığını düşünmektedir (s. 298 dn. 790).

H. Engelmann, Wörrle'nin Lykia Birliği'nin aynı zamanda bir gümrük birliği olmadığı görüşüne karşı çıkmaktadır⁷⁵¹. Ona göre, Wörrle tarafından ileri sürülen gümrük sistemi Lykia'nın kendi ticareti ve sanayisini teşvik etmemektedir⁷⁵². Engelmann kendi tezini desteklemek için, öncelikle Myra'ya sokulan mallar için geçerli olacak üç farklı durumu saptamaktadır:

- a) Myra'da satılan ithal mallar: bu mallar sadece giriş gümrüğüne tabi olacaktır,
- b) Myra'da satılmayan ithal mallar,
- c) Transit mal olarak Myra'ya giren ithal mallar.

Buna göre, şayet bu üç gruba dahil olan bütün mallar Myra'dan çıkışları sırasında aynı şekilde gümrüğe tabi olmuşlarsa, Myra'yı terk eden bütün ithal mallardan bir de çıkış gümrüğü alınacağını vurgulayan Engelmann'a göre, böyle bir durum üç nedenden dolayı söz konusu olamaz.

a) Engelmann, Wörrle'nin tezine ilk karşı çıkış noktasını ticaretin doğasına dayandırmaktadır. Ona göre, yazıt sadece 'ithal' malları ele aldığı için, Myra'dan çıkışta vergi alınacak olan malın, gümrük istasyonunda ithal mal olarak saptanabilir olması gerekmektedir. Bununla birlikte, imal yeri kolayca saptanabilen belli başlı malların dışındakiler Myra'da el değiştirince, buların ithal mal olarak saptanabilmeleri artık mümkün olmayacaktır. Dolayısıyla, τὰ ἀπὸ τῆς ξένης εἰσκομισθέντα mallardan sadece ikinci ve üçüncü gruba girenler, kentten çıkışları sırasında istasyonda itiraz götürmez biçimde ithal mal olarak saptanabileceklerdir.

b) Engelmann'ın ikinci itiraz noktası gümrük uygulamasının doğasından kaynaklanmaktadır. Ona göre, ithal bir mal gümrük için, bunun giriş gümrüğü ödeninceye kadar ilgi konusudur. Gümrüğü ödenmiş mallar genel mal akışına dahil olur ve yerli mallarla aralarında hiçbir ayırım kalmaz. Bu durumda Myra'da el değiştiren ithal maldan gümrük alındığına göre, bu mal artık ithal mal sayılamaz. Buna karşın, ikinci ve üçüncü gruba giren mallara henüz vergi ödenmemiş olması durumunda bunlar hala ithal mallar olarak görülebileceklerdir.

c) Engelmann'ın üçüncü itiraz noktası da ekonomik gereklerden kaynaklanmaktadır. Şimdi, ilk gruba giren bir malın vergisi, Myra'da ithalatçıdan satın alındığında ödenmektedir. Bu

⁷⁵¹ Engelmann, *Zollinschrift von Myra*, 113.

⁷⁵² Engelmann, *op. cit.*, 114d.

malından, yeni sahibi tarafından Myra'dan çıkarılışında bir kere daha vergi alınacaktır. Buna karşın, ikinci ve üçüncü gruba giren mallardan sadece bir kere vergi alınmaktadır. Böylece, hem Myra kenti hem de Lykia Birliği kendi tüccarına ithalatçıdan daha ağır ticaret koşulu dayatmaktadır. Oysa, ilk gruba giren malların, Myra'dan çıkışlarında yeniden vergilendirilmedikleri kabul edilecek olursa, Myra'lı tüccarın çifte vergilendirildiği temelsiz savı geçersizleşmektedir.

Bu çıkarımlar uyarınca Engelmann, ikinci ve üçüncü gruptaki malların Myra'dan çıkışları sırasında alınan gümrüğün, Myra'da satışı gerçekleşen mallardan alınan giriş gümrüğü olarak yorumlanmaması gerektiği sonucuna varmaktadır. Bunun ardından da yorumlarına aşağıda özetlendiği şekilde devam etmektedir.

Myra'nın limanında karaya çıkarılan ithal malların kent gümrüğüne beyan edilmesi gerekmektedir. % 2.5 oranındaki gümrük vergisi ise bu beyanın hemen akabinde ödenmemektedir. Kent gümrüğü, bu vergiyi, söz konusu mal ancak Myra'da satılırsa almaktadır. Myra'da satışı gerçekleşmeyen diğer mallarsa kent teritoryumunu terk edişleri sırasında vergiye tabi tutulmaktadırlar. *Koinon* yabancı bir ülkeden ithal edilen bütün malların beyanını kontrol ediyor olmakla birlikte, Birlik teritoryumuna giriş noktasında satılan malların giriş gümrüğünü alma hakkını bu kente bırakmakta; kendisi ise giriş gümrüğünü ancak söz konusu ithal mallar giriş noktasında satılmayıp bu kenti terk ederse almaktadır. Kısacası, Engelmann'ın savına göre, ithal bir mal, Myra gibi ithal malların Birlik sınırları içine ilk giriş noktası olan bir kentte bir kere gümrüğe tabi tutulunca, bir daha hiç gümrük ödemedi Birlik sınırları içinde serbestçe dolaşabilmektedir. Bu durumu Engelmann, Lykia'ya yapılacak ithalatın teşvik edilmesi olarak yorumlamaktadır. Bu düşüncesini desteklemek için de Kaunos Yazıtı'nda ithalatçı lehine tanındığını düşündüğü imtiyazları örnek göstermektedir. Kaunos Yazıtı'nın ilgili kısmını, bir ithalatçının, deniz yoluyla getirdiği malları en az 20 gün; kara yoluyla getirdikleriniyse en az 30 gün pazarda satışa sunması durumunda, bunları kentten yeniden çıkarılışında çıkış gümrüğünden muaf olacağı şeklinde yorumlamaktadır⁷⁵³. Myra'daysa böyle bir süre koşulunun bulunmadığını, ithalatçının mallarını Myra'da pazara çıkarmasının, çıkış gümrüğünden muaf olması için yeter koşul olduğunu ileri sürmektedir. Myra'daki bu durumuysa, ithalatçının *Koinon*'un görece geniş gümrük sahası içine soktuğu malları, buradan yeniden çıkarmak zorunda kalmadan bir satıcı bulma olasılığının, Kaunos'a nazaran çok daha yüksek olmasıyla açıklamaktadır.

⁷⁵³ Engelmann, Kaunos Yazıtı, str. C 8-15'i burada yanlış yorumlamaktadır. Bu satırların doğru yorumu için bak.: aş. böl. 3.4.2.1.

H. Brandt, Letoon'da bulunmuş ve A. Balland tarafından yayınlanmış olan yazıtın⁷⁵⁴ Lykia Birliği'nin aynı zamanda gümrük birliği olduğu görüşünü desteklediğini düşünmektedir⁷⁵⁵. Anlamlı bir bütün çıkarılamayacak kadar parçalar halinde ele geçen ve İS 2. yy.'ın ortalarına tarihlenen⁷⁵⁶ yazıt, Kaunos ile Lykia Birliği kenti Kalynda arasındaki muhtelif sorunun çözümüne ilişkin düzenlemeleri yansıtmaktadır. Detayları açık olmamakla birlikte, söz konusu düzenlemelerin gümrük sorunlarını da içerdiği anlaşılmaktadır (B 11dd.). Buna göre, Kaunos'ta *panegyris* sırasında vergi muafiyeti (ἀτέλεια) bulunduğu anlaşılmaktadır (str. 12: πανηγύρεος [ὁ]νόματι)⁷⁵⁷. Brandt, ticareti bu yüzden büyük zarar görmüş olması gereken Kalynda'nın; pazarını cazip ve rekabetçi kılmak için neden benzer bir ἀτέλεια'dan yararlanmadığını sormaktadır. Bu sorunun yanıtının da Engelmann tarafından geliştirilen, Lykia Birliği'nin aynı zamanda bir gümrük birliği olduğu hipotezinde yattığını düşünmektedir. Zira, Lykia Birliği'nin bir üyesi olan Kalynda, keyfi olarak vergi tayin edemediği gibi vergi muafiyeti de tanıyamamaktadır. Çünkü ithalat ve ihracat üzerinde gümrük tekelinin Lykia Birliği'ne ait olduğunu düşünmekte; dolayısıyla Letoon Yazıtı'nı Lykia içindeki gümrük birliğine dair dolaylı bir veri olarak görmektedir (s. 92).

Brandt ayrıca, Engelmann'ın, tezini desteklemek için yararlandığı Kaunos Yazıtı'na (str. C 8-15) dair yorumunun hatalı olduğunu vurgulamaktadır. Yunanca metin, malın vergiden muaf olarak kentten yeniden çıkarılması için, kara yoluyla getirilenlerin en az 30, deniz yoluyla getirilenlerinse en az 20 gün pazara sunulması gerektiği şeklinde anlaşılmamalıdır. Burada daha ziyade, bir malın söz konusu zaman dilimi içinde vergisizce kentten yeniden çıkarılabileceği hükmü karara bağlanmaktadır. Kısacası ithalatçı malını vergi ödmeden kentten yeniden çıkarmak isterse bu zaman kısıtlamasını aşmamalıdır. Başka bir deyişle Brandt, yazıtın E 3-14 satırlarının, bahsedilen süre kısıtlamasının aşılması durumunda malın kentten çıkarılışının gümrüğe tabi olacağı şeklinde anlaşılması gerektiğini belirtmektedir (syf. 93). Bir malın kentten yeniden çıkarılışının, yukarıda bahsedilen koşullar altında vergiden muaf tutulmasıyla da Kaunos'a yapılan ithalatın teşvik edilmesinin amaçlandığını düşünmektedir. Zira ithalatçı, satamadığı malları söz konusu zaman dilimleri içinde kentten yeniden çıkarırken ekstra bir vergi ödemek zorunda kalmayacaktır. Brandt, bir malın kentten vergisizce çıkarılabilmesi için pazardaki arz süresine getirilen kısıtlamanın da benzer bir anlam taşıdığını düşünmektedir. Zira, ithal bir mal zaman kısıtlaması olmadan pazarda kaldıkça, bu durum fiyat-

⁷⁵⁴ Balland, Inscriptions, no. 86 [= SEG 31 , 1316 = SEG 33, 1182 = BE 1982, 384.

⁷⁵⁵ Brandt, Zollinschriften, 91dd.

⁷⁵⁶ Balland, Inscriptions, 260d; C. P. Jones, Bookreview, Phoenix 37, 1983, 73; Brandt, Zollinschrift, 91.

⁷⁵⁷ Krş.: Kaunos Yazıtı, D 8, 13.

ların aşırı oranda düşmesine; bunun sonucunda da bölgenin, kar şansı oldukça azalan yeni ithalatçılar için cazibe merkezi olmaktan çıkmasına yol açacaktır. Dolayısıyla, malın kentten yeniden çıkarılışı için getirilen vergi muafiyetiyle başlangıçta güdülen amacın tam tersine hizmet edilmiş olacaktır (syf 94).

Son olarak Myra Yazıtı H. Schwarz tarafından ele alınmış ve hem sözdizimsel hem de tarihsel içeriği açısından etraflıca değerlendirilmiştir⁷⁵⁸. Schwarz yorumuna, Lykia Birliği ve Myra örneğinde Birlik kentlerinin, hakkında son derece sınırlı bilgiler bulunan mali yapısına ilişkin önemine karşın yazıtın Alman bilim çevrelerinin yeterince ilgisini çekmemiş olmasının kendisinde yarattığı şaşkınlığı dile getirerek başlamaktadır (s. 17). Schwarz bu durumun, bir yandan Wörrle'nin anlaşılması güç bir üslup kullanmasından; bir yandan da bu tür eserlerin modern bilimde kaynak kritiği yapılmadan kullanıldıklarında, 'ikincil elden araştırma yapma' gibi pseudo-bilime yol açmalarından kaynaklandığını vurgulamaktadır. Bu koşulların kendisini yazıtı yeniden ele almaya ittiğini belirten Schwarz (s. 18), incelemesine yazıtın söz dizimsel değerlendirilmesiyle devam etmektedir.

Schwarz öncelikle, Wörrle'nin yazıtın ele geçen kısmının iki ayrı paragraftan oluştuğu savını ve paragraf I'ı teşkil eden ilk 10 satırı hiçbir noktalama işareti kullanmadan tek bir cümle olarak değerlendirmesini eleştirmektedir. Ona göre, paragraf I'deki tek tam cümle, καὶ δίδοσθαι ὑπὸ τῆς π[όλεως τῶ] ἔθνει ... ἐκάστου ἔτους (δηνάρια) ἑπτακισχίλια cümlesidir. εἴτε διὰ τῶν ὠνητῶν εἴτε διὰ τῶν [ca.] ΤΩΝ ifadesi ise δίδοσθαι ile ilişkilidir ve para transferinin kimin tarafından üstlenileceğini belirlemektedir. ὑπὲρ τοῦ ἐν Μύροις μόνου δημοσιω[νίου ἀπὸ] τῆς τεσσαρακοστῆς τῶν εισαγομένων [ἀπὸ τῆς] ξένης καὶ καταπιπρασκομένων ἐν τῇ Μυ[υρέων πό]λει ifadesiyle de 7.000 *denaria*'nın ne amaçla ödeneceği belirtilmektedir. Bundan dolayı Schwarz, str. 5'deki καὶ δίδοσθαι ifadesiyle kendi başına anlamlı bir bütün oluşturan ayrı bir cümle başladığını düşünmekte ve söz konusu yeni cümlelerin καὶ bağlacıyla başlamasının da bu görüşü desteklediğini eklemektedir. Dolayısıyla, bu yeni cümlede Myra'nın gümrük geliri karşılığında *Koinon*'a olan yükümlülüğü söz konusudur. Ayrıca, yine aynı cümlede Myra'da satılan ithal malların *tessarakoste* vergisine tabi olduğunun belirtilmesine karşın; Myra'ya getirilmiş olmakla birlikte, burada satılmayan mallar için nasıl bir uygulamanın söz konusu olduğu sorusu yanıtız kalmaktadır. Schwarz, Wörrle'nin dikkate almadığı bu sorunun yanıtının ...τοῦ]ς εισφέροντάς τι εἰς τὴν Μ[υρέων] πόλιν ἀπὸ τῆς ξένης εἰς τὸ διηνεκῆ[ς ἀπο]γραφομένων πάντων τῶν εισαγομέν[ων πρὸς τὸ] δημοσιῶνιον cümlesinde saklı olması gerektiğini düşünmektedir. Zira, bu cümlelerin Myra'nın

⁷⁵⁸ Schwarz, Zollschrift aus Myra, 15-38.

Koinon'a karşı olan yükümlülüklerinin belirtildiği bir sonraki cümleyle gramatik ve anlamsal açıdan hiçbir bağının olmadığına işaret etmekte ve söz konusu iki cümlenin üst nokta ile birbirlerinden ayrılmaları gerektiğini belirtmektedir (s. 19d). Buna karşın Wörrle'nin hiçbir noktalama işareti kullanmamasından dolayı, εἰς τὸ διηνεκῆ[ç ifadesini cümlenin, AcI ile kurulmuş olup kaybolan baş kısmıyla birlikte değerlendirdiğini ve Myra'ya ithal edilen malların beyan zorunluluğunu da ἀπο]γραφομένων πάντων τῶν εισαγομένων[ων yan cümlesiyle özdeşleştirdiğini belirtmektedir. Oysa Schwarz, gramer açısından burada bir *participium* kurmasının söz konusu olduğunu ve ana cümleyi de öznesi εισφορευτές olan AcI kurmasının oluşturduğunu düşünmektedir. Bu durumda cümlenin kaybolan baş kısmı sanki bütün ithalatçılar için değil; sadece Myra'ya mal getirenler için bir yükümlülük içeriyor gibi anlaşılmaktadır. Oysa, Schwarz'ın düşüncesine göre, söz konusu *participium* cümlesi sadece εισφέρωντες τι εἰς τὴν Μ[υρέων] πόλιν ile bağlantılı olmak zorunda değildir. Kısacası, beyan zorunluluğunun sadece Myra'ya ithal edilen, başka bir deyişle sadece Myra'da satmak için belirlenen mallar için mi geçerli olduğu; bunun yanında transit mal olarak Myra limanında karaya çıkarılan malların da bu kapsama girip girmedikleri hususunda yazıtın ele geçen kısmından kesin bir yargıya varılamamaktadır. Bu durumda, *eisphorentes*'in *apographe* temelindeki yükümlülüğünün Wörrle'nin düşündüğü gibi ödemede bulunma yükümlülüğü olarak anlaşılması ne gramer ne de içerik açısından mümkün gözükmemektedir. Schwarz, bu doğrultuda iki neden daha ileri sürmektedir (s. 20d):

1) *Apographe* terimi hiçbir durumda vergi ödenmesi anlamına gelmemektedir. Bunun yerine bu terim, herhangi bir gümrük sınırından girişte ya da çıkışta kontrol amaçlı bir makbuz işlevi görmektedir. (Krş.: Kaunos Yazıtı Frag. B ve C; Bean, Caunos II, 97dd; Schwarz, 388d; 390dd; Engelmann-Knibbe, Zollgesetz, str. 8-11; 16dd; 22dd.).

2) Wörrle'nin 'bundan böyle' anlamıyla çevirdiği εἰς τὸ διηνεκῆ[ç ifadesinin giriş vergisinin ödenmesiyle ilişki içine sokulması sonuçta yeni bir düzenlemeyi vurgulamakta ve bunun öncesinde vergi ödenmediğini düşündürmektedir. Eğer böyle olsaydı, buradaki yeni düzenlemenin ithal mallara ikincil bir verginin getirilmesiyle ilişkili olması beklenirdi. Zira, Myra'da satılan ithal malların zaten vergiye tabi olduğu metinden kesin bir şekilde anlaşılmaktadır. Bu verginin kime ödenmesi gerektiği sorusunu ortaya atan Schwarz, Myra'da el değiştiren bir malın ikinci bir vergiye tabi olup olmadığı metnin bu kısımda eksik olmasından dolayı anlaşılamadığını vurgulayan Wörrle'nin Myra kentini ima ettiğini belirtmektedir. Buna karşın, bir malın aynı vergi otoritesi tarafından çifte vergilendirmeye tabi tutulmasının antik dönemde tartışmalı bir husus olduğunu vurgulayan Schwarz, her halükarda, Wörrle tarafından ileri sür-

rülen yorumun Myra'ya getirilen, ama burada satılmayan mallarla ilgili problemi açıklamadığını yinelemektedir (s. 21).

Bu yorumlar ışığında Schwarz, yazıtın baş kısmında AcI ile kurulmuş ve yazıtın başlangıcını oluşturan eksik cümlelerin, Wörrle'nin yorumunun aksine, verginin Myra kentine ne zaman - yani ancak satışın Myra kentinde gerçekleşmesinin ardından - ödeneceğini belirlediğini düşünmektedir. Nitekim, bu düzenlemenin neden sadece εἰσφέροντες τι εἰς τὴν Μ[υρέων] πόλιν ile ilgili olduğu da bu sayede açıklanabilmektedir. Dolayısıyla εἰς τὸ δηνεκῆ[ς ifadesi bu şekilde gerçek anlamını bulmuş olmaktadır: her zaman, her daim. Böylece ithal bir malın gümrüğü Myra'daki satışının ardından Myra'ya ödenirken; burada satılmayan malların gümrüğünü Myra kenti alamayacaktır. Yazıtın beşinci satırından itibaren gümrük vergisinin hali hazırda kiralanmış; böylece de verginin toplanmasına başlanmış olduğu açık bir şekilde ortada olduğu için, burada yeni bir düzenlemeden ziyade hali hazırdaki koşulların daha da aydınlatılması söz konusudur. Bundan dolayı Schwarz, yazıtın çekirdeğinin ἀπο]γραφομένων πάντων τῶν εἰσαγομέν[ων *participium* kurmasında bulunduğunu düşünmektedir. Zira, bütün ithal malların gümrük istasyonunda beyan edilmesi zorunluluğuyla hem Myra'da el değiştirip vergisi ödenen, hem de burada henüz satılmadığından vergisi ödenmemiş malların kontrolü mümkün olacak; böylece, her tür suiistimal olasılığı baştan engellenebilecektir (s. 22). Kısaca, Schwarz'ın yorumuna göre, *eisphorentes*'le ilgili talimatla son bulan cümle içerik olarak gümrük vergisinin hangi durumda Myra kentine ödeneceği koşulunun yanında bütün ithal malların δημοσιώνιον'a beyanı ön şartını düzene sokmaktadır. Söz konusu δημοσιώνιον'daki mültezim böylelikle, Myra'ya ithal edilen mallar üzerinde tam bir kontrol imkanına sahip olmalıdır. Bununla birlikte, bu δημοσιώνιον'daki mültezimin kentin mi yoksa *Koinon*'un mu mültezimi olduğu belirsiz kalmaktadır. Schwarz, str. 5'te başlayan bağlı cümlelerin, gramatik olarak kendi başına bir bütünlük arz etmekle birlikte, yazıtın baş kısmında eksik kalan cümlelerin mantıksal devamı olarak ele alınması gerektiğini belirtmektedir: Kent, Myra'da toplanan *tessarakoste*'den Lykia Birliği'ne yıllık 7.000 *denaria* ödeyecektir. Bu ödemenin yerine getirilmesi için Roma erki iki seçenek sunmaktadır: *Koinon*'a yapılacak ödeme ya Myra'nın kendi mültezimleri tarafından veya yazıtın bu kısmı tahrip olduğu için adı okunamayan bir kent memuriyeti tarafından gerçekleştirilecektir. Schwarz, söz konusu kent memuriyeti için Wörrle tarafından ileri sürülen *dekaprotos*'luk makamının yerine *tamias*'lık makamını önermektedir. Zira, *dekaprotos*'luk makamının bir kentin Roma'ya ödeyeceği vergi gelirlerinden sorumlu olmakla birlikte, kentin günlük idari meselelerinde yetkili olmadığını düşünmektedir. Nitekim, Schwarz'ın iddiasına göre, kentin *Koinon*'a yapacağı ödemede Roma'ya karşı olan bir yükümlülük değil; bir kent memuriyeti tarafından idare edilmesi gereken kent kasasına ilişkin

gelir-gider durumu söz konusudur. Bu noktadan hareketle Schwarz, str. 6'nın sonundaki boşluğu [ταμειόν]των olarak tamamlamaktadır (s. 22). Bütün bu değerlendirmeler sonucunda yazıtın ilk paragrafi için şu çeviri önerisini sunmaktadır (Str. 2- 10):

.... πάντας τοῦ]ς εἰσφέροντάς τι εἰς τὴν Μ[υρέων]
 πόλιν ἀπὸ τῆς ξένης εἰς τὸ διηνεκέ[ς ἀπο-]
 γραφομένων πάντων τῶν εἰσαγομέν[ων πρὸς τὸ]
 5 δημοσιώνιον· καὶ δίδοσθαι ὑπὸ τῆς π[όλεως τῶ]
 ἔθνει εἴτε διὰ τῶν ὠνητῶν εἴτε διὰ τῶν [ca.]
 ΤΩΝ ὑπὲρ τοῦ ἐν Μύροις μόνου δημοσιω[γίου ἀπὸ]
 τῆς τεσσαρακοστῆς τῶν εἰσαγομένων [ἀπὸ τῆς]
 ξένης καὶ καταπιπρασκομένων ἐν τῇ Μυ[ρέων πό-]
 10 λει ἐκάστου ἔτους (δηνάρια) ἑπτακισχέιλια.

Myra kentine yabancı bir ülkeden mal getirenler, [mal ancak Myra'da satılırsa] her daim [tessarakosteyi Myra kentine ödeyeceklerdir]; bununla birlikte bütün ithal mallar gümrük istasyonunda beyan edilmelidir. Ve Koinon'a kent tarafından ister mültezimler, ister maliye memurluğu yapanlar aracılığıyla olsun, yabancı ülkelerden ithal edilip de sadece Myra'da tessarakoste üzerinden kesin satışı yapılan mallar için yıllık olarak 7000 denaria ödenecektir.

Bunun ardından Schwarz, Wörrle'nin edisyonuna göre str. 11'den itibaren başlayan ikinci paragrafin yorumuna girişmektedir. Her şeyden önce, Wörrle'nin str. 10'daki μέρο[ς] ve bundan sonraki boşlukta paragraf numarasını veren bir iki harflik sayının bulunduğu tamamlama önerisine Schwarz, yazıtın fotoğrafı üzerinde yaptığı kontrolün adından ΜΕΡΟ okumasının kesin olmadığını söyleyerek karşı çıkmaktadır (s. 23). Bundan dolayı da, yazıtın str. 11'den itibaren yeni bir paragrafa ayrılmasının zorunlu olmadığı görüşündedir. Wörrle'nin ikinci paragrafin başında τῶν δέ ile başlayan *participium* kurmasını *kondisyonel* veya *temporal* anlamda çevirmesinin cümlelerin anlaşılmasını güçleştirdiğini düşünen Schwarz, ikinci paragrafin ana cümlesinin, diğer bütün yan cümlelerin kendisine bağlı olduğunu belirttiği δίδοσθαι ὑπὸ τοῦ ἐκκομίζοντος τοῖς τοῦ ἔθνους δημοσιώναις τὸ ὠρισμένον τῆς τεσσαρακοστῆς τέλος cümlesi olduğuna işaret etmekte ve τῶν δέ ile başlayan *participium* kurmasını bu ana cümlelerin zarf tümleci olarak anlamakta ve Wörrle'nin, metni str. 10'nun sonundan itibaren μέρος başlığı altında paragrafa ayırarak söz konusu onuncu satırın sonunu devamındaki satıra bağlama olasılığından uzaklaştığından, metni doğru anlama şansını yitirdiğini söylemektedir (s. 24). Oysa, metin kendi önerisi doğrultusunda anlaşılınca, paragrafin ana cümlesini - δίδοσθαι ὑπὸ τοῦ ἐκκομίζοντος τοῖς τοῦ ἔθνους δημοσιώναις τὸ ὠρισμένον τῆς τεσσαρακοστῆς τέλος -

tamamlayacak tümlecin zaman değil; zarf tümleci olması beklenmektedir: Zira, bu tümleçten beklenen anlam Birlik mültezimlerine ödemenin ne zaman değil ne için yapılacağıdır. Paragrafta dile gelen diğer bütün ilişkiler açık olduğundan, zarf tümleçsel bağlantı ancak ikinci paragrafın başında aranmalıdır. Wörrle tarafından zorunlu olarak birinci paragrafta alınan bir önceki cümlede Myra kentinin buraya ithal edilip burada satılan mallardan aldığı *tessarakoste* gelirinden *Koinon*'a yıllık 7.000 *denaria* ödeyeceği belirtilmektedir. Bu şart başka yansımalar da taşımaktadır: 1) Gümrük sadece ithal mallar için söz konusudur. Böyle bir mal Myra'ya getirilip burada tamamen veya kısmen satılınca *tessarakoste*'yi Myra kenti almaktadır. 2) Malın tamamının Myra'da satılması şart değildir 3) Malın bir kısmı Myra'da satılmayıp da Lykia'nın başka bir kente götürülmek istenirse, malın satılmamış olan bu kısmı için vergi henüz ödenmemiş olacaktır. Herhangi bir yasal düzenlemeden beklenir olduğu gibi, böyle bir durumda ne olacağı karara bağlanmış olmalıdır. 4) Schwarz, bu durumdaki kararın str. 10dd'de dile getirildiğini söylemektedir. Myra'dan tekrar çıkarılan ithal bir malın vergisi, yürürlükteki gümrük yasası uyarınca *Koinon*'un mültezimlerine ödenecektir. Schwarz, str. 5'te bahsedilen δημοσιώνιον'un mültezimlerinin Myra'ya getirilen bütün ithal malların bilgisine sahip olduklarını yorumunu yineledikten sonra, bu cümlenin hem gramer hem de içerik açısından Myra'nın *Koinon*'a karşı olan yükümlülüklerinin dile getirildiği cümlenin mantıki devamı olduğu sonucuna vararak, str. 10'nun sonunu paragraf ayracı olarak anlayan Wörrle'nin önerisi yerine μερ[ῶν πάντων] tamamlamasını önermektedir:

μερ[ῶν πάντων]-

- 11 τῶν δὲ ἐκκομιζομένων ἀπὸ τῆς Μυρέων πόλεως
ἐκ τῶν ἀπὸ τῆς ξένης εἰσκομισθέντων, καὶ εἰς
ἐτέραν τῆς Λυκίας πόλις ἐξάγη τις ὅτινι οὖν τρόπῳ,
δίδοσθαι ὑπὸ τοῦ ἐκκομιζοντος τοῖς τοῦ ἔθνους δη-
15 μοσιώναις τὸ ὠρισμένον τῆς τεσσαρακοστῆς τέλος
ἢ ὑποκείσθαι στερέσει κατὰ τὸν δημοσιωνικὸν νόμον.

εὐτυχεῖτε

Şayet biri, dışarıdan (Lykia Birliği'nin dışından) getirilen mallardan Myra'dan tekrar çıkarılacak olan bütün kısmını, herhangi bir şekilde Lykia'nın başka bir kentine götürürse, (bu kısmı Myra'dan) çıkararak kimse tarafından Koinon'un mültezimlerine tessarakoste olarak belirlenmiş olan gümrük miktarı ödenecektir. Aksi takdirde demosionikos nomos uyarınca mallar haczedilecektir.

3.4.1.1 Genel Değerlendirme

Schwarz, Wörrle'nin bütün gümrük sahasının Romalı mültezimlere kiralandığı genel Roma uygulamasından farklı olarak gümrüğün iki yerel kuruma (kent ve *Koinon*) kiralandığı Lykia'nın, Roma gümrük idaresi içinde özel bir yere sahip olduğu görüşünü kabul etmemektedir. Zira, gümrüğün bu şekilde yerel kurumlara devredilmesinin şeffaflık ilkesine; dolayısıyla da Roma karakterine uymadığı düşüncesindedir. Ona göre, böyle bir süreçte sadece gümrüğün kontrol mekanizması zorlaşmakla kalmayacak; aynı zamanda bürokratik harcamaların artması Roma'nın gümrükten elde edeceği geliri son derece azaltacaktır (s. 28d). Bu gerekçelerden ötürü Wörrle'nin geliştirmiş olduğu savın hatalı olduğunu ileri süren Schwarz, bunun yerine, aslında Engelmann'ın gümrük birliği tezine oldukça yakın bir model önermektedir: Myra Yazıtı'nın Roma *portorium*'u ile hiçbir ilgisi yoktur; burada sadece kendi egemenlik sahası sınırlarının gümrük beyi olan *Koinon* ile kendi teritoryumunun gümrük ecesi olan Myra kenti arasındaki bir anlaşma; dolayısıyla sadece bu iki yerel kurumun gümrük gelirleri söz konusudur. Sonuç olarak Schwarz, geliştirdiği gümrük modeli uyarınca yazıtta geçen *tessarakoste*'yi Roma *portorium*'u olarak değil; kent gümrüğü olarak görmektedir: Lykia'nın dışından getirilen bir mal Myra'ya girişinde *Koinon*'un makamlarına beyan edilmek suretiyle Lykia'nın bir başka kentinde aynı mal için bir daha giriş gümrüğü ödenmeyecektir. Nitekim, Myra'ya mal getirmiş olan bir tüccar, burada satamayıp da kentten tekrar çıkardığı mallar için *Koinon*'un mültezimlerine yaptığı ödemeyi, bunun karşılığında almış olduğu makbuzla Lykia'nın bir başka kentinde rahatlıkla belgeleyebilecektir. Schwarz, gümrük toplama hakkının *Koinon* ve tek tek kentler arasında bu şekilde pay edilmesi sayesinde de kentlerin, mal ticaretini doğrudan kendi pazarlarına çekerek gümrük gelirlerini artırma olanağına sahip olacakları sonucunu çıkarmaktadır. Böylece, gümrükten elde edecekleri gelir ne kadar artarsa artsın; bu hak karşılığında *Koinon*'a ödenecek yıllık aidat sabit kalmaktadır (s. 28d). Kendi tezini açıklamak için Schwarz şöyle bir örnek vermektedir: Kargosunda mal olarak şarap ve ipek taşıyan, yabancı bir tüccar Lykia Birliği sınırlarına ilkin Myra'nın limanında girmekte ve malların bir kısmını burada satmaktadır. Bu malların gümrüğü kent kasasına (bunun sabit bir miktarı yıllık aidat olarak *Koinon*'un kasasına aktarılacak olmakla birlikte) girecektir. Aynı tüccar daha sonra Myra'nın pazarına çıkarmış olmakla birlikte, burada satamadığı geri kalan mallarıyla beraber Patara'ya doğru yola çıkmaktadır. Bu sefer Myra limanından çıkışta gümrük vergisini *Koinon*'un mültezimleri alacak ve bunun karşılığında ona bir makbuz vereceklerdir. Tüccar Patara limanına ulaştığında makbuzunu göstererek mallarını burada bir daha gümrük ödemedi satabilecektir. Myra'da pazara hiç çıkarmayıp gemide bıraktığı, dolayısıyla

Myra'da gümrüğe tabi tutulmamış olan mallar elbette bu sefer Patara'daki kent mültezimleri tarafından vergilendirilecektir. Buna karşın, Myra'da pazara çıkarılıp burada satılmadığından Patara'ya getirilen mallardan Patara kenti hiçbir gümrük geliri elde edemeyecektir. Bu durum, Lykia Birliği'nin sınır kentlerinin vergi kazançlarını artırmak üzere yabancı tüccarları *Koinon*'un gümrük sahasına ilkin kendi sınırları üzerinden girmeye teşvik etmek için birbirleriyle rekabet içinde buldukları düşüncesiyle açıklanabilir gözükmeyle birlikte, Lykia Birliği'nin sınırları üzerinde bulunmayan iç kısım kentlerinin neden hiçbir gümrük geliri elde etme hakkına sahip olmadıkları sorusu yanıtız kalmaktadır. Sonuç olarak, Engelmann ve Schwarz tarafından ileri sürülüp bu şekilde özetlenebilecek gümrük birliği savı, Birlik üyesi kentler arasında, gümrük toplayabilme imtiyazına sahip kentlerle bu haktan mahrum olan kentler olmak üzere, iki farklı sınıflandırmayı ön şart kılmaktadır. Gümrük birliği savının zorunlu bir sonucu olarak üye kentler arasındaki gelir adetsizliğinin *Koinon* aracılığıyla finanse edildiğini ileri sürmek; Lykia Birliği'nin hakkında oldukça az bilgi sahibi olunan mali yapısına ilişkin veriler ışığında oldukça zor gözükmektedir. Bu sorunun yanında, Engelmann ve Schwarz Lykia Birliği'nin aynı zamanda bir gümrük birliği olduğu tezini ileri sürerken Kent ve *Koinon* kasasıyla Roma *portorium*'u arasındaki ilişkiyi açıklayamamaktadırlar⁷⁵⁹. Schwarz'ın iddia ettiği gibi Myra Yazıtı'nda sadece Myra kentinin ve *Koinon*'un gümrük gelirleri söz konusu ise, Myra limanı Roma gümrük sahasının bir sınır noktası olduğu için, bu durumda gümrüğün üç farklı kirası söz konusu olacaktır: Kent gümrüğünün kent mültezimlerine kiralanması; *Koinon*'un gümrüğünün *Koinon*'un mültezimlerine kiralanması ve Roma *portorium*'unun imparatorluk mültezimlerine kiralanması.

Gümrük birliği tezinin kendi iç mantığından kaynaklanan yukarıda değinilen çelişkilerin dışında, Oinoanda'da bulunan ve 1988 yılında M. Wörrle tarafından yayınlanan Demosthenes Yazıtı da söz konusu teze karşı veriler içermektedir. Yazıtta *panegyris* günleri boyunca tanınan vergi muafiyeti⁷⁶⁰ hem giriş hem de çıkış vergilerini içermektedir⁷⁶¹. Oinoanda'nın sınırları eyalet sınırlarına dayanmadığı için⁷⁶² dışarıdan satmak üzere bir mal buraya ancak bir başka Lykia kenti üzerinden getirilebileceğinden⁷⁶³, Demosthenes Yazıtı'nın, Lykia Birliği'nin iç kısım kentleri arasındaki gümrük sınırları için önemli bir veri teşkil ettiği ortadadır.

⁷⁵⁹ Krş.: Marek, Kaunos, 148.

⁷⁶⁰ Wörrle, Stadt und Fest, 209-15.

⁷⁶¹ Demosthenes Yazıtı, str. 88d: Εἶναι δὲ καὶ ἀτέλειαν διὰ πασῶν τῶν τῆς παν[εγύρε]ως ἡμερῶν τῶν πιπρασκομένων πάντων καὶ θυομένων καὶ εισαγομένων καὶ εἰ[σ]φερομένων καὶ ἐξαγομένων ἑπιών.

⁷⁶² Şahin-Adak, Stadiasmus Patarensis, Güz. 21-25. Buna göre eyaletin kuzeydeki sınır kentinin Balbura olması gerektiğine dair bak.: Şahin-Adak, op. cit., 171; krş.: Wörrle, op. cit., 213 dn. 171; Naour, Tyriaion, 12d.

⁷⁶³ Krş.: Wörrle, op. cit., 213.

Bunun dışında Wörrle, haklı olarak, giriş ve çıkış gümrüğüne getirilecek muafiyet için valinin onayına baş vuran makam kent mercileri olduğu için (Demosthenes Yazıtı str. 109), burada kentin kendi teritoryum sınırlarının söz konusu olması gerektiğini düşünmektedir. Bu çıkarımın, kendisinin daha önce Myra Yazıtı üzerine yorumlarını desteklediğini vurgulayan Wörrle, Demosthenes Yazıtı'nın Lykia içi gümrük sınırlarının geri kalan diğer bütün kentler için de söz konusu olma olasılığını güçlendirdiğini ve gümrük birliği tezine karşı güçlü bir argüman olduğunu belirtmektedir⁷⁶⁴.

Schwarz, kendi yorumu açısından ortaya çıkan bu sorunu, Oinoanda teritoryumunun en azından bir kısmını Lykia Birliği'nin sınırları üzerine yerleştirmekle aşmaya çabalamaktadır⁷⁶⁵. Bununla birlikte, *Stadiasmus Patarensis* Anıtı'nın da gösterdiği gibi Oinoanda, eyaletin bir sınır kenti değildir⁷⁶⁶. Üstelik, Oinoanda'da Demosthenes Yazıtı aracılığıyla tespit edilen gümrük, Myra Yazıtı'nın yansıttığı gümrük sisteminden tamamen ayrı tutulacak olursa, bu durumda söz konusu gümrük sınırlarının sadece Lykia içinde üretilip sadece burada dolaşıma çıkan, kısaca hiç bir surette dışarıdan getirilmemiş olan malların yerel ticareti için geçerli olduğu temelsiz savına mahkum olunmaktadır⁷⁶⁷. Schwarz bu sorunu, dış kökenli malların ticaretinin liman kentlerinde yoğunlaştığı ve bu malların daha sonra kara yoluyla Lykia'nın iç kısımlarına taşınmasının büyük tüccarlar için pek cazip olmadığı iddiasıyla geçiştirmektedir⁷⁶⁸. Zira, ona göre, büyük sıradağlarla çevrili Lykia'nın topografik yapısı ticaret güzergahları için yaygın bir yol ağına müsaade etmemektedir. Oysa, *Stadiasmus Patarensis* Anıtı'nın göstermiş olduğu gibi Lykia, eyalet yapılmasının ardından yaygın bir yol ağıyla donatılmıştır⁷⁶⁹. Bunun dışında Orta Lykia'da yürütülen yüzey araştırmaları, bu dağlık bölgenin İmparatorluk Dönemi'nde yoğun bir şekilde iskan gördüğünü belgelemektedir⁷⁷⁰.

⁷⁶⁴ Wörrle, op. cit., 214 dn. 179.

⁷⁶⁵ Schwarz, *Zollinschrift aus Myra*, 34.

⁷⁶⁶ Bak.: yk.

⁷⁶⁷ krş.: Wörrle, op. cit., 213.

⁷⁶⁸ Schwarz, *Zollinschrift aus Myra*, 35.

⁷⁶⁹ Söz konusu anıt Lykia kentlerini birbirine bağlayan toplam 67 güzergah vermektedir.

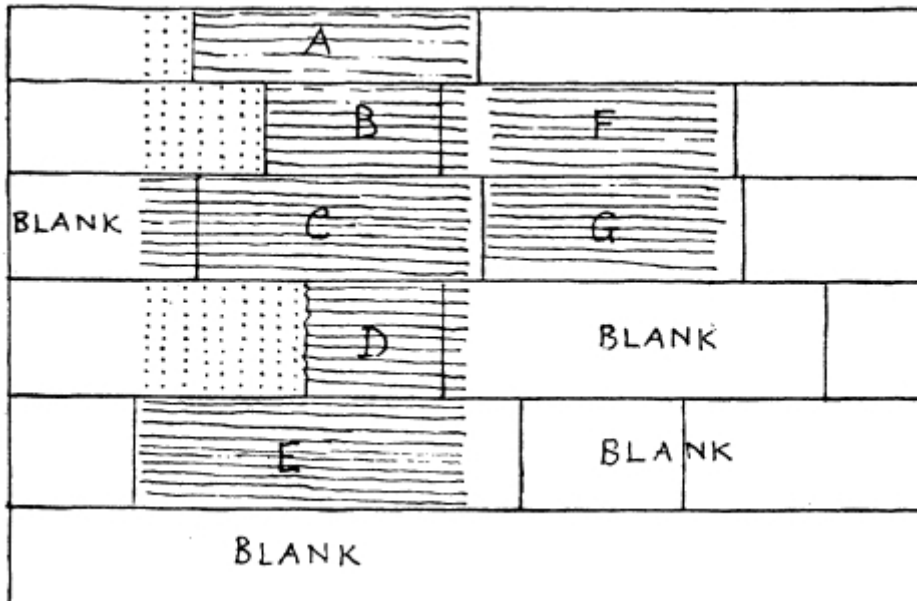
⁷⁷⁰ F. Kolb et al., *Lykische Studien* 1-6 (1993-2001).

3.4.2 Kaunos Yazıtı Işığında

G. E. Bean 1954 yılında, liman yakınlarında bulunmuş olması gereken bir binanın duvarlarına ait, toplam 9 blok üzerinde ele geçmiş bir yazıt yayınlamıştır (Res. 13)⁷⁷¹. Bean'ın yeniden kurma denemesine göre, yazıt orijinalde 12 blok üzerine kazınmış olmalıdır (Res. 14). Bean, hem binanın orijinalinin bulunmuş olması gerektiği topografyadan hem de yazıtın içeriğinden hareketle bunun bir gümrük binası olduğunu düşünmüştür⁷⁷².

Res. 13: Kaunos Çeşme Binası'nın Restorasyon Öncesi Durumu [Bean, Caunus II, s. 96 Fig. 47'den].

Res. 14: Kaunos Çeşme Binası Yazıtlı Blokları için Bean'ın Restorasyon Önerisi [Bean, Caunus II, s. 99 Fig. 48'den].

⁷⁷¹ Bean, Caunus II, no. 38.

⁷⁷² Bean, op. cit., 97.

Bean, 5-6. satırlarında, birinin Kaunios *ethnikon*'uyla birlikte verildiği, *genetivus* halindeki birkaç şahıs ismini göz önünde bulundurarak bu bloğun yazıtın başlangıç kısmı olduğu⁷⁷³ ve Hestiaios adında bir şahsın soyundan gelen iki kişinin kent tarafından onurlandırılmasını içerdiği sonucuna varmaktadır. Bu iki kişinin kent tarafından onurlandırılma nedeniyse, ihraç ve ithal edilen mallara uygulanan gümrüğün kaldırılması için 60.000 *denaria*⁷⁷⁴ vakfetmiş olmalarıdır. Bean, ἐντεῦθεν, ἐνθάδε, ἐν Καύωνι gibi ifadeleri dikkate alarak, burada imparatorluk *portorium*'u ile ilişkili olarak Roma tarafından yapılan bir düzenlemenin değil; bir kent gümrüğünün söz konusu olduğunu düşünmektedir. Ayrıca yazıtta kara yoluyla kente getirilen malların ele alınmasının da bu düşünceyi desteklediğini belirtmektedir. Zira, onun düşüncesine göre, kara yoluyla getirilen mallar, imparatorluğun herhangi bir sınırını geçmedikleri için *portorium*'a da tabi olmayacaklardır. Bu düşünce Bean'ı daha sonra Kaunos'un, İmparatorluk Dönemi'nde kendi vergilerini toplama hakkına sahip birkaç *civitas liberae*'dan biri olduğu sonucuna götürmektedir. Bu çıkarımlar ışığında da yazıtın, Kaunos'un Plinius⁷⁷⁵ tarafından özgür bir kent olarak aktarıldığı döneme (İS 1. yy.) tarihlendirilmesi gerektiğini, ayrıca harf karakterlerinin de bu sonucu desteklediğini belirtmektedir⁷⁷⁶. Bunun ardından da yazıtın bir kent meclisi kararı olduğunu yineleyerek, yine yazıtta birkaç kere geçen ve kent gümrüğü yasası olması gerektiğini belirttiği ὁ δημοσιωνικὸς νόμος'tan farklı olduğunu ileri sürmektedir. Nitekim, söz konusu meclis kararı vergi yükümlülüğünün düzenlenmesinden ziyade kaldırılmasını içermektedir (s. 100).

Yazıt bloklarının ait olduğu yapı Kaunos kazı ekibi tarafından restore edilmiş ve bunun, Bean'in düşündüğü gibi gümrük değil, çeşme binası olduğu ortaya çıkmıştır⁷⁷⁷. Çeşme binasının yakınında, bir yuvarlak altar buluntusu ile lokalize edilen ve gümrükçülerin adına bağış ödenmesini talep ettikleri Aphrodite tapınağı bulunmaktadır⁷⁷⁸.

Ayrıca Bean'in bu yorumlar doğrultusunda 1954 yılında yayınlamış olduğu yazıt C. Marek tarafından yeniden değerlendirilmiştir⁷⁷⁹. Marek, binanın sağ *ante* çıkıntısı üstünde 4 blok üzerine yazılmış yeni bir yazıtın varlığını ortaya çıkarmıştır. Ele geçen bu yeni satırlar yazıtın, Bean'in düşündüğü gibi İS 1. yy.'ın başlarına değil; Hadrianus Dönemi'ne tarihlendi-

⁷⁷³ Blokların konumu için bak.: Bean, op. cit., 99 Fig. 48.

⁷⁷⁴ Marek'in edisyonunda bu miktar 66.000 *denaria*'dır (str. B 5d).

⁷⁷⁵ Plin. Nat. Hist. 5, 103.

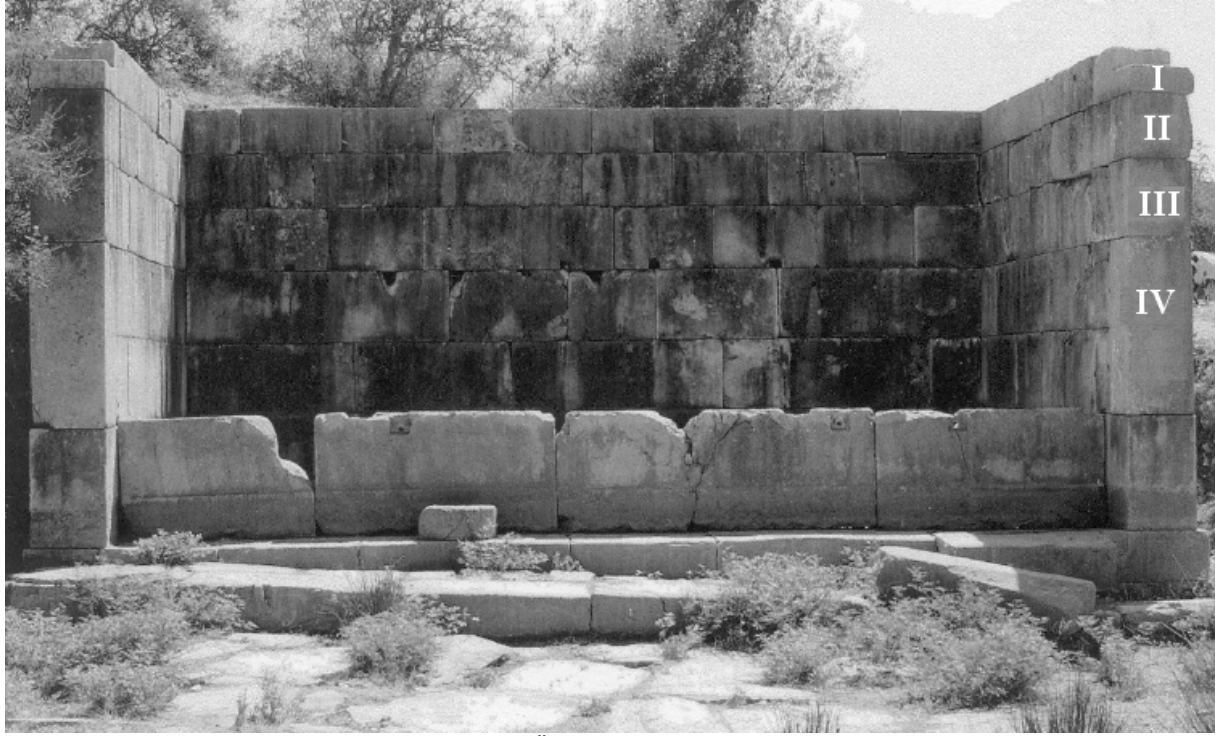
⁷⁷⁶ Bean, op. cit., 100; krş.: Bean, op. cit., no. 37, s. 96 dn. 22. Bu tarihleme Velissaropoulos, Naucrères grecs, 223; Purpura, Il regolamento dogonale di Cauno, 273; Schwarz, Haben oder Soll, 385dd, tarafından da kabul görmüştür.

⁷⁷⁷ C. Işık, , Kaunos Liman Agorası, Çeşme Binası (Ankara 1994).

⁷⁷⁸ C. Işık, Liman Agorası Çeşme Binası (Das Brunnenhaus an der Hafenanagora) (Ankara 1994) 191d.

⁷⁷⁹ C. Marek, Inschriften von Kaunos.

rilmesi gerektiğini göstermektedir. İmparator unvanlarının⁷⁸⁰ ardından Lykia Birliği İmparator kültü başrahibinin anılması İmparatorluk Dönemi'nde Kaunos'un Lykia'ya dahil olduğu yönünde önemli bir belge oluşturmaktadır. Burada adı geçen kişi Hadrianus Dönemi'nde bilinen *Lykiarkh*'lerden Stesithemis'tir⁷⁸¹.

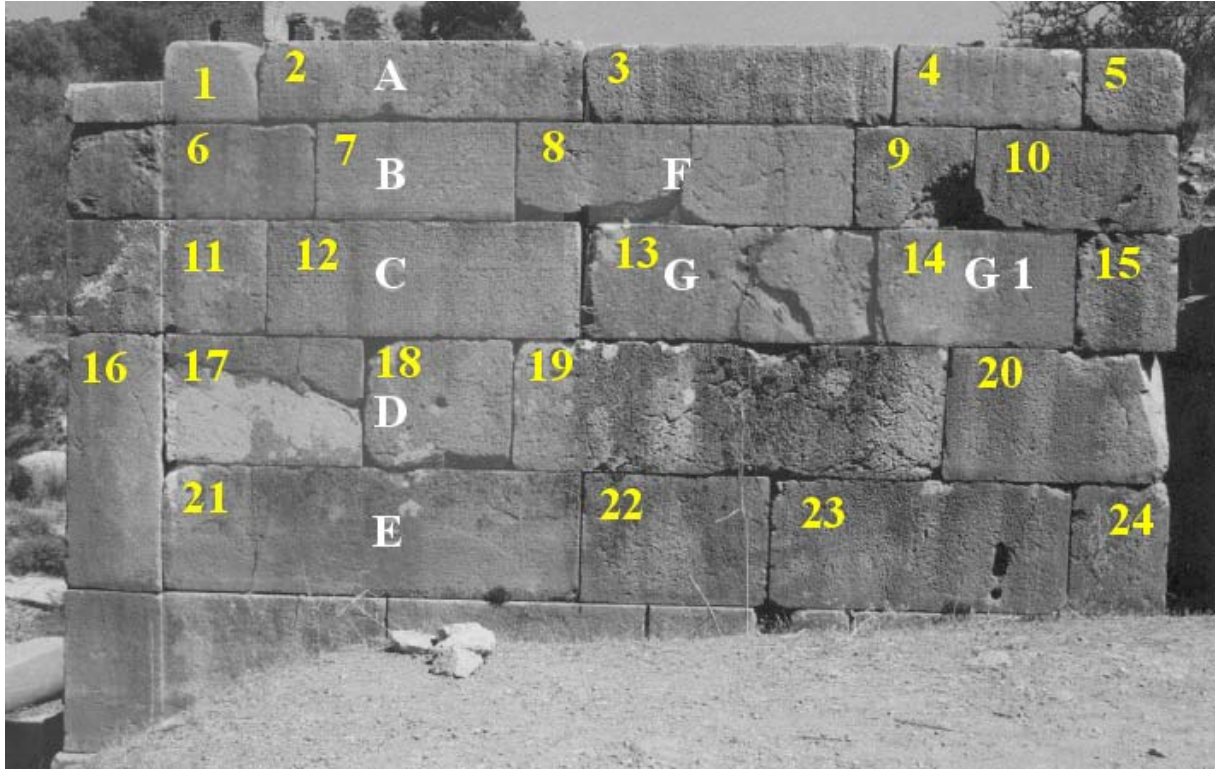

Res. 15: Kaunos Çeşme Binası'nın Önyüzü [Marek, *Inscripfen von Kaunos*, baskıda]

Bunun dışında, binanın yeniden ayağa kaldırılması, hem Bean'in blokların sıralaması için yaptığı öneriyi doğruladığı gibi; Bean tarafından görülmemiş olan ve A ile D bloklarının başlangıç satırlarını taşıyan 1 ve 17 nolu bloklar üzerinde yeni okumalara imkan sağlamıştır. Söz konusu iki blok üzerindeki yazıtların yanı sıra Marek, Bean tarafından okunamayan bazı satırlarda yeni okumaları, bazılarında da yeni tamamlama önerileriyle yazıtı yayıma hazırlamıştır. Yazıtın aşağıdaki yorumuna Marek'in bu yeni edisyonu temel oluşturmaktadır.

⁷⁸⁰ Kamu gelirlerindeki bir değişikliğe gitme imparator iznine bağlıdır: Dig. 39, 4, 10; krş.: France, J., *Les revenus douaniers des communautés municipales dans le monde romain (république et Haut-empire)*, in: *Il capitolio delle entrate nelle finanze municipali in occidente ad in oriente*, Actes de la Xe Rencontre franco-italienne sur l'épigraphie du monde romain, Rome, 27-29 mai 1996, Rom 1999, 99 dn. 17; krş.: Kaunos Gümrük yazıtı: Her ne kadar burada imparator ya da vali gibi herhangi bir Roma merciine dair doğrudan bir işaret bulunmasa da, A7dd, yazıttaki koşulların resmi olarak yürürlüğe konduğuna (δησφαλισμένα) ve onaylandığına (κεκυρωμένα) işaret etmektedir (büyük olasılıkla Roma otoritesi tarafından); krş.: Demosthenes Yazıtı: Wörrle, *Stadt und Fest*, özl. 172dd, 132 dn. 314. Palmyra Gümrük Yazıtı; Ephessos Gümrük Yazıtı.

⁷⁸¹ Wörrle, op. cit., 41 dn. 118'de onu İS 123'ten önceye yerleştirmektedir; krş.: Kokkinia, *Opramoasinschrift*, 212.

Res. 16: Kaunos Çeşme Binası'nın Arkayüzü [Marek, Inschriften von Kaunos, baskıda]

A 1-9: Giriş

Ἐπὶ ΜΕ[- - - - - ψήφισμα]
 τοῦ δήμου [τοῦ Καυνίων- - - - - τα
 ἐψηφ]ισμένα τῆ β[ουλῆ- - - - - κατὰ τὸν
 δημοσι]ωνικὸν νόμο[ν- - - - -
 - - - - -] καὶ κατὰ τὴν γεγ[ον]υῖαν ἐπ[αν]γγελίαν, ἣν πεποίηται ἐκ τῶν ιδίων Μηνοφάνης τοῦ
 Ἄγρεοφῶντος] τοῦ Μηνοφάνους [β' τ]οῦ Ἑστιαίου] Καύνιο[ς] καὶ Μενέστρα[το]ς
 Μῆγ[νοφάνους τοῦ Ἄγρεοφῶν]τος τοῦ Μηνοφάνους β' τοῦ Εστιαίου Καύνιος, καὶ κατὰ τὰ
 γεγ[ραμ]μένα [πάν]τα περὶ τούτων κ[ε]κεκρωμένα καὶ διησφαλισμένα καὶ κατὰ τήνδε τ[ῆ]ν
 διαγραφ[ῆ]ν τοῦ ψηφίσματος ὑπὲρ τῶν τήν ἐ]πενγγελίαν πεποιημένων.

Me[...]'nin [...]'liği sırasında Kaunos'luların Danışma Meclisi'nin [kararı] Danışma Meclisi'nde alınan karar [..... ve Gümrük Yasası] ve Hestaios oğlu, Menophanes oğlu, Menophanes oğlu, Agreophon oğlu Kaunos yurttaşı [Menophanes] ile Hestaios oğlu, Menophanes oğlu, Menophanes oğlu, Agreophon oğlu, Menophanes oğlu, Kaunos yurttaşı Menestratos'un vakfetmiş oldukları hayır ve güvence altına alınıp tasdik olunan belgelerle hayır sahiplerinin onur ilanları olan bu diagraphé uyarınca [.....].

ἀτελεία: Kaunos yazıtında ἀτελεία'dan bahsedilen bütün durumlar sadece mal girişi ile sınırlıdır (C2d, 8, 13)⁷⁸². Buna göre, mal çıkarılışı vergi muafiyetinden hariç tutulmaktadır. Burada olasılıkla *demosionikos nomos*'un belirlediği bütün malların vergi muafiyetinden hariç tutulması söz konusu olmalıdır⁷⁸³.

A 9-12: Demosionikos Nomos'a Göre Vergiye Tabi Mallar

ἄρχοντος τοῦ χρόνου [υ τῆς κυρώσεως τῆς ἐπανγγελίας ἀπὸ Σαυι τοῦ] Θεσμοφοριῶνος μηνὸς τοῦ ἐνεστῶτος ἔτους λή[φονται τέλος ὄντων ὑποτελῶν μόνων ἰς τὸ ἐλ]λιμένιον τῶν ἐξαγομένων πάντων καὶ κατ[ἄ] γῆν καὶ κατὰ θάλασσαν, καὶ τῶν λοιπῶν πάντων τῶν διωρισμένων ἐν τῷ δημοσιζικῷ νόμῳ εἰκοστήνητην τῆς τειμήσεως.

İçinde bulunulan yılın Thesmophorion ayının (..) gününde (hayır konusu vakfın geçerlilik kazanmaya) başlamasıyla, vergiye tabi olup, ister kara ister deniz yoluyla kentten çıkarılan mallarla demosionikos nomos'ta belirlenen bütün diğer mallar için ἐλλιμένιον'a değerlerinin % 5 oranında vergi ödenecektir.

Gelecekte geçerli olacak düzenlemelerin kesin bir tarihten itibaren başlayacağı belirtilmektedir. İlk Kaunos'lu iki *euergetes*'in vakfına bakmaksızın vergiye tabi olmaya devam edecek genel durumlar belirlenmekte, kıymet üzerinden %5 oranında gümrük bedeli tespit edilmektedir⁷⁸⁴.

A 13 – B 6: Vakfedilen Miktar Karşılığında Getirilen Muafiyet (Atelia)

[E.g: χωρὶς δὲ τῶν προγεγραμμένων ἄνεσις ἔστω ἀτελείας πάντων τῶν ἀπὸ τῆς ξένης ἐπὶ τῷ πωλεῖσθαι εἰς Καῦνον ἰσφερ]ομένων ὁ[τ]ουδηποτεοῦν κα[ὶ κ]ατὰ [γ]ῆν καὶ κατὰ [θ]άλασσαν, διὰ τὸ Μηνοφάνην Ἀγρε]οφῶντος ^{vacat} τοῦ Μηνοφάνους β' τοῦ Ἑσπιαίου Καύνιον [καὶ Μενέστρατον Μηνοφάνους τ]οῦ Ἀγρεο[φ]ῶντος τοῦ Μηνοφάνους β' τοῦ Ἑσπιαίου Καύ[νιον ἐκ τῶν ἰδίων χρημάτων ἐκά]στου ^{vacat} δεδωκέναι ὑπὲρ τῆς τῶν ἰσαγομένων ἀτελεί[ας, καθὼς ἐκ τῆς ἐπ]ανγγελίας δηλοῦται, ἀργυρίου ^{vacat} (δην.) ἑξακισμύρια καὶ ^{vacat} ἑξα[κισχίλια].

Bu vakfın açıkça göstermiş olduğu gibi, Hestiaios oğlu, Menophanes oğlu, Menophanes oğlu, Agreophon oğlu Kaunos yurttaşı [Menophanes] ile Hestiaios oğlu, Menophanes oğlu, Menophanes oğlu, Agreophon oğlu, Menophanes oğlu, Kaunos yurttaşı Menestratos'un her

⁷⁸² Schwarz'ın (Soll oder Haben, 387) bunu ihracat için geçerli olan bir muafiyetin takip etmesi gerektiği düşüncesi, sözdizin açısından kabul edilemez bir savdır.

⁷⁸³ Krş. C 3: χωρὶς μόνων τῶν ὠρισμένων εἶναι ὑποτελῶν.

⁷⁸⁴ Bu gümrük oranı hakkındaki tartışma için genel olarak bak.: aş. böl. 3.4.3.3.

birinin kendi keselerinden vakfetmiş oldukları 66.000 denaria sayesinde, yukarıda belirtilen malların dışında, yabancı bir ülkeden Kaunos'ta satmak üzere ister kara ister deniz yoluyla herhangi bir şekilde ithal edilmiş olan mallar için vergi muafiyeti bulunmaktadır.

Kaunos'lu iki *euergetes* dışarıdan getirilip Kaunos'ta satılan malların vergiden muafiyeti için 66.000 *denaria* vakfetmektedir. Bu meblağ kuşkusuz, Kaunos'un kendi teritoryumu içinde satılan malların gümrüğünü toplama hakkı karşılığında *Koinon*'a ödemesi gereken yıllık aidatın karşılanması için vakfedilmiştir⁷⁸⁵.

B 6-10: Demosionikos Nomos'ta çıkış vergisine tabi olmaya devam eden mallar:

ὑπὲρ μὲν τῶν ἰς τὴν ξ[έ]νην ἀπαγομένων ἐντεῦθεν δουλικῶν σωμάτων λήμψονται [τέλος ὅσον ἐστὶν ὠρισμέν]ον δίδοσθαι κατὰ τὸν δημοσιωνικὸν νόμον. ^{vacat} ἢ δὲ ἰσαγωγῇ [τῶν ἀλλῶν ὑποτελῆς μένει ἰς τὸν] μεμισθωμένον τὴν ἀλικὴν ὤνην κατὰ τὰ προὔποκείμ[ε]να. [τέλος δὲ οὐ δώσουσιν οἱ ξ[έ]νοι οὐδὲ τῶν πρὸς ἀκολουθίαν ἢ χρήσεος ἔνεκεν κατὰ τὸν δημο[σιωνικὸν νόμον εἰσαγομέν]ων.

Buradan yabancı bir ülkeye satılan köleler için mültezimler demosionikos nomos'ta belirlenen oranda gümrük alacaklardır. Tuzun gümrüğü bu hakkı kiralayan kişiye karşı daha önceden geçerli olan oranda gümrüğe tabi olmaya devam edecektir. Yabancılar, demosionikos nomos uyarınca bagaj (ἀκολουθία) ya da özel gereksinim için beraberlerinde getirilmiş eşya olarak belirlenmiş mallar için gümrük ödemeyeceklerdir.

Köle ihracı (B 6d): Özel tarife: İhracatın tümünün vergiye tabi olduğu zaten belirtilmiş olduğundan köle ihracatına ilişkin kısımda vergi mükellefiyetinden ziyade bunun tabi olduğu özel tarife belirtilmiş olmalıdır⁷⁸⁶.

Tuz ithalatı (B 7d): Benzer bir durum tuz ithalatı ile zift ve katran için de geçerli olmalıdır (Blok F). Buna göre tuz vergisinin ayrı bir şekilde kiralandığı anlaşılmaktadır (ἰς τὸν μεμισθωμένον τὴν ἀλικὴν ὤνην). Ayrıca tuz E 5'te dile gelen ve muafiyetten hariç tutulan tekell malları arasında olmalıdır⁷⁸⁷.

Özel gereksinim için beraberinde getirilen mallar (b9d): Bean'in, özel gereksinimin vergiden muaf tutulmasının bir çok soruna yol açtığı ve neticede kaldırıldığı yorumu tamamen

⁷⁸⁵ Bu husustaki daha detaylı yorumlar için bak.: aş. böl. 3.4.3.4.

⁷⁸⁶ Krş.: Engelmann-Knibbe, Zollgesetz § 3, 41, 51 s. 44d; Knibbe, Lex portorii Asiae, 167; Matthews, Tax Law of Palmyra, 175; Schäfer, σφραγίς von Sklaven, 193-98.

⁷⁸⁷ Tuzun balık endüstrisinde kullanılması hakkında bak.: Plin. Nat. Hist. 31, 99; krş.: Bean, op. cit., 101; IvPriene, 111.

hatalıdır⁷⁸⁸. Özel gereksinimin vergiden muaf tutulmasına ilişkin Ephesos Yazıtı'ndaki detaylara⁷⁸⁹ hasıl olamamaktan kaynaklanan bu hatalı yorum uyarınca Bean, yazıtın bu kısmını şu şekilde tamamlamaktadır: [ἀτέλειαν οὐχ ἔξουσιν οἱ ξένοι οὐδὲ τῶν πρὸς ἀκολουθίαν ἢ χρήσεος ἕνεκεν κατὰ τὸν δημο[σιωνικὸν νόμον εἰσαγομέν]ων.

B 10 - C 1: Beyan Zorunluluğu ve Haciz Koşulları:

ἔστω δὲ ἐπάνανκες τοῖς τε ναυκλήροις ἀφ' ἧς ἂν κα[ταπλέωσιν ἡμέρας, εἰ μὴ τοῖς ἰσ]άγουσιν φόρτια ἐπὶ τῷ πάλιν αὐτὰ εὐθέως ἐξαγαγεῖν ἀπο[γράψασθαι διὰ τῶν ἀρχείων] αὐθήμερον ἢ τῆ ἐχομένη ὑπὲρ μόνον τούτων ὧν ἂν ἔχω[σιν τῶν ὠρισμένων εἶναι ὑποτελῶ]ν · καὶ ἐὰν διὰ τῆς γῆς παραγωγίμον φόρτιον ἔχωσιν, καὶ ταύ[τῆ ὑποκείσονται τῆ ἀπ]ογραφῆ · ^{vacat} τῶν δὲ οὕτως ὑπότινων καθὼς προγ[έγ]ραπται εἰ[σαχθέντων ἢ ἐπὶ τῷ πωλῆσαι ὄντ]ων ἢ μὴ καταπωλουμένων ἐνθάδε καὶ μὴ ἀπογραφ[ομέν]ων κα[τὰ τὰ προγεγραμμένα, ὑπὲρ τούτων] μόνων τῶν φορτίων στέρεσις ἔστω τῷ τελώνῃ [κατὰ τὸν] δημοσιωνικ[ὸν] νόμον ·

Büyük tüccarlar sadece vergiye tabi olarak belirlenmiş mallarını, şayet hemen kent dışına çıkarmayacaklarsa, giriş yaptıkları gün, ya da en geç ertesi gün, kent mercileri huzurunda yazılı olarak beyan etmelidirler. Kara yoluyla girişi yapılan mallar da aynı şekilde beyan edilmelidir. İster burada satılmak üzere bildirilmiş isterse de burada satılmayan mallar olsun, bunların yukarıda belirtildiği şekilde beyan edilmemeleri durumunda, mültezimin demosionikos nomos uyarınca sadece bu mallara el koyma hakkı vardır.

ἀπογραφή: Kaunos limanına dışarıdan mal getiren tüccarlar sadece *demosionikos nomos*'ta⁷⁹⁰ vergiye tabi olarak belirlenmiş mallarını, hemen çıkarılacak mallar hariç olmak üzere, vardıkları gün veya en geç ertesi gün bildirmek zorundadırlar⁷⁹¹. İki günlük bekleme süresiyse, malın liman ya da sınır istasyonunda birlik gümrüğüne bildirimle kentin teritoryumu içindeki kent gümrüğüne bildirim arasında geçen süredir⁷⁹². Bu yorum temelinde Marek, Bean'in παραγωγίμον φόρτιον ifadesini transit mal olarak yorumlamasını hatalı bulmaktadır. Bunun yerine, söz konusu ifadenin yazıtın daha sonraki satırlarında ifade edildiği gibi, sadece kara yoluyla getirilmiş olan malları kastettiğini düşünmektedir⁷⁹³. Zira, yine ver-

⁷⁸⁸ Bean, op. cit., 100.

⁷⁸⁹ Ephesos Yazıtı § 35 ve 37. Özel gereksinim için krş.: Laet, op. cit., 428.

⁷⁹⁰ krş.: A 11d ile C 3'teki τῶν διωρισμένων ἐν τῷ δημοσιωνικῷ νόμῳ.

⁷⁹¹ Bean'in aksine Marek, burada bildirim zorunluluğunun sadece *demosionikos nomos*'ta vergiye tabi kılınmış belirli mallar için geçerli olduğunu düşünmektedir.

⁷⁹² Önce sınırdaki istasyona bildirim sonra da kent gümrüğüne bildirim arasındaki sıralama için bak.: C 8 – D 5 ve D 6 - E 14 için yapılan yorumlar.

⁷⁹³ C 11d: οἱ διὰ γῆς ἰσκομισαντές τι.

giye tabi olarak belirlenmiş olup hemen (εὐθέως) kentten çıkarılacak olan mallar açıkça transit mal kapsamında değerlendirilmelidir. Dolayısıyla παραγωγίμων φόρτιον ifadesi transit mallar olarak değil; sadece kara yoluyla getirilen mallar olarak yorumlanmalıdır. Buna göre, transit malların vergisi kent teritoryumunun terk edildiği sınır istasyonundaki beyanın ardından ödenecektir⁷⁹⁴.

Son kısımdaki hüküm, bütün tüccarların vergiye tabi malları doğru beyan etmemeleri durumunda, söz konusu malların Kaunos'ta satılmak üzere bildirilip bildirilmediklerine bakılmaksızın haczedileceklerini hükme bağlamaktadır⁷⁹⁵.

C 2-7: Kente Getirilen Mallara Vergi Muafiyeti

πάντες δὲ οἱ ἰσάγοντες ἀπ[ὸ] τῆς ξένη[ς] ὀπιούν κα[τὰ] γῆ[ν] ἢ κατὰ θάλασσαν, ἐάν τε χρώνται αὐτοὶ ἠπιπράσκωσίν τι ἐνθάδε, χωρ[ί]ς μόνων τῶν ὠρισμένων εἶναι ὑποτελῶν, μηδενὶ ὑποκείσθωσαν τέλει ἰς τὸ ἐλλιμένιον *vacat* μὴ ἐχόντων ἐξουσίαν τῶν τὸ ἐλλιμένιον μεμισθωμένων μήτε ἀργύριον πρᾶσσε[ι]ν ὑπὲρ τῶν ἰσαγομένων καθὼς ἐπ' εἶδους δεδήλωται, μήτε ἀπ' αὐτῶν τῶν ἰσαγομένων λαβεῖν τι τέλους ἢ φιλανθρώπου ὀνόματι εἰς Ἀφροδείτην μηδ' εἰς ἡντινα οὖν ἀπογραφῆν.

*Yabancı bir ülkeden, ister deniz ister de kara yoluyla; ister kendi kullanımları için, ister de burada satmak üzere olsun, herhangi bir şekilde mal getiren herkes, vergiye tabi olarak belirtilmiş mallar haricinde, hiç bir liman gümrüğü ödemeyeceklerdir. Liman gümrüğünü kirala-yan kişinin, ne her bir mal için halihazırda belirlenmiş olan para karşılığı bir bedel, ne de ister gümrük, ister Aphrodite adına bir bağış ister de herhangi bir özel masraf adı altında olsun (Kaunos'a) getirilmiş olan bu mallardan herhangi bir bedel talep etmeye izni vardır*⁷⁹⁶.

Bu bölümde hayrın öngördüğü imtiyazlar daha da detaylandırılmaktadır. *Demosionikos nomos* tarafından vergiye tabi olarak belirlenmiş olanların dışındaki bütün mallar, hem Kaunos yurttaşları hem de yabancılar tarafından vergiden ve her türlü masraftan muaf bir şekilde kente sokulabilmektedir. Dolayısıyla, Kaunos'ta satışı gerçekleşen mallara giriş vergisi muafiyetinin tanındığı bu özel durum dışında *demosionikos nomos*'ta listelenmemiş olan mallar için vergi ödendiği anlaşılmaktadır. Bu durum *demosionikos nomos*'ta listelenen malların, malın cinsine ve miktarına göre özel bir tarife uyarınca; geri kalanlarınsa malın değerinden vergilendirildiği şeklinde açıklanabilir. Kaldı ki, C 5'te μήτε ἀργύριον πρᾶσσε[ι]ν ὑπὲρ τῶν ἰσαγομένων καθὼς ἐπ' εἶδους δεδήλωται, μήτε ἀπ' αὐτῶν τῶν ἰσαγομένων λαβεῖν τι τέλους

⁷⁹⁴ Krş.: C 8 – D 5 ve D 6 - E 14 için yapılan yorumlar.

⁷⁹⁵ Myra Yazıtı'nda benzer bir şekilde, δημοσιῶνιον'da deklare edilmeyen malların (Str. 3-5) *demosionikos nomos* uyarınca haczedileceği bildirilmektedir (Str. 16).

⁷⁹⁶ krş.: Balland, Inscriptions, no. 86 B 12, ayrıca bak.: age., 26 dn. 37; Bean, op. cit., 102 dn. 38.

ifadesi bu ayrımı açıkça dile getirmektedir. Dolayısıyla, *demosionikos nomos*'ta özel tarifeye göre vergilendirilen malların vergi muafiyeti kapsamı dışında tutulduğu açıktır⁷⁹⁷. Buradan ayrıca *demosionikos nomos*'ta belirtilen özel tarifelerin malın cinsi ve vergi oranı olarak bir levha üzerinde Kaunos'ta korunduğu anlaşılmaktadır⁷⁹⁸.

C 8 – D 5: Satılmayan Malların Kentten Gümrüksüz Olarak Çıkışı

οἱ δὲ προσπλέοντες ξένοι καὶ πωλοῦντές τι, ἔχοντες καὶ αὐτοὶ τὴν τῆς ἀτελείας ὧν ἰσάγουσιν ἄνεσιν μετὰ τὸ καταπλεῦσαι, ὅσα ἂν ἀπὸ τῶν εἰσενεχθέντων ὑπ' αὐτῶν καὶ ἰς τὴν γῆν τεθέντων μείνη αὐτοῖς ἄπρατα, ἐντιθέμενοι πάλιν αὐτὰ ἰς τὰ πλοῖα καὶ ἐξάγοντες αὐτοὶ ἐν ἄλλαις ἡμέραις εἴκοσι, ^{vacat} καὶ οἱ διὰ γῆς δὲ ἰσκομίσαντές τι ξένοι ἐπὶ τῷ πωλῆσαι τι, ὅσα ἂν αὐτοῖς μείνη ἄπρατα ἐξάγοντες αὐτὰ ἀ[τ]οῖς πάλιν διὰ τῶν αὐτῶν ὧν εἰσήγαγον ὄρων ἐν ἄλλαις ἡμέραις τριάκοντα, οὐχ ὑποκείσονται τῷ τοῦ ἐξαγωγίου τέλει ἢ φιλανθρώπου τινὸς ἢ Ἀφροδείτης ὀνόματι. ^{vacat} ἀπογράφονται δὲ οὗτοι τ(ῆ)ν ἡμέραν μόνον διὰ τῶν ἀρχείων καὶ τὸν τόπον δι' οὗ ἰσήγαγον ἐπὶ τοῦ στεφανηφόρου Βασιλέως τοῦ θεοῦ [με]τὰ [τ]ὸ [κ]αταγαγ[εῖ]ν ἐν ἄλλαις ἡμέραις τρισίν, προσγράφοντες καὶ τῶν ἐπηγγελμένων [φορτίων μόνων ὅσα μὴ ὑποκείμενα τῶν μο]νο[πωλίων κωλύεται τὰ εἶδη καὶ τὴν ποσότητα ·] οὐδὲ οἱ [- - - - -]ΕΓ . . ΟΕΡ[- - - - -]ΤΕΣ καὶ Π . . ΛΙ[- - - - -] τι ὑπὲρ Λ[.]ΝΕ[- - - - -] τ]ὰ πλοῖα ἰς [- - - - -]ΝΑ[. .]ΦΩ[.].ΔΟΙΑΙ[- - - - -] - - - -]οὐδὲ τῷ τ[. . . οὐχ ὑ]ποκείσονται[ι] τ[ῷ τ]έλει οὐ[δὲ φιλανθρώπου τινὸς ἢ Ἀφρ]οδείτης ὀνόματι οὐδ' ἄλλη ἀ]πογραφή τι

Deniz yoluyla satmak üzere mal getirmiş olup limana yanaşmalarının ardından getirmiş oldukları mallar için vergi muafiyetine sahip olan yabancılar, buraya getirip karaya çıkardıkları mallardan satılmayanları 20 gün içinde tekrar gemiye yükleyip (Kaunos'tan) çıkarırlarsa, bunun için ne çıkış gümrüğü, ne de Aphrodite adına herhangi bir bağış ödeyeceklerdir. Satmak üzere kara yoluyla mal getiren yabancılar da, satılmayan mallarını, bunları getirdikleri güzergahları takip etmek kaydıyla, 30 gün içinde tekrar Kaunos'tan çıkarırlarsa, bunun için ne çıkış gümrüğü, ne de Aphrodite adına herhangi bir bağış ödeyeceklerdir. Bu tüccarlar (kara yoluyla mal getirenler) kente girişlerinden sonra 3 gün içinde, tekele tabi olan mallar haricinde, söz konusu malların bedel ve niceliği ile birlikte sadece kente giriş gününü ve yerini Tanrı Basileus'un stephanophoros'unun huzurunda bildireceklerdir. [...]

⁷⁹⁷ Köleler (B 6d), tuz (B 7d) ile sıvı ve kuru formdaki zift ve reçine (F 4-16).

⁷⁹⁸ Bak.: Andriake Yazıtı § 19; krş.: Palmyra Yazıtı A I 11-13: τὰ μὴ ἀνειλημμένα τῷ νόμῳ ἐνγράφαι τῇ ἐγγιστὰ μισθώσει καὶ ὑποτάξει ἐκάστῳ εἶδει τὸ ἐκ συνηθείας τέλος, καὶ ἐπειδὴν κυρωθῆ τῷ μισθουμένῳ, ἐνγραφῆναι μετὰ τοῦ πρώτου νόμου στήλη λιθίνη κτλ.

.....] ne Aphrodite adına bir bağış ne de herhangi bir özel masraf adı altında bir bedel ödeyeceklerdir.

İhracatın tamamı, hayrın öngördüğü muafiyetin kapsamı dışında kalmakla⁷⁹⁹ birlikte, Kaunos'a getirilen ama satılamayan malların kentten çıkarılışı için bir istisna bulunmaktadır. Deniz yoluyla getirilip satılamayan mallar 20 gün; kara yoluyla getirilip satılamayanlarsa 30 gün içinde vergi ödmeden Kaunos'tan çıkarılabilmektedir. Burada asıl ilgi çekici olan husus söz konusu vergi muafiyetinden yararlanabilmek için kent teritoryumuna giriş noktasından çıkma zorunluluğudur: Deniz yoluyla getirilenlerin yine limandan; kara yoluyla getirilenlerinse giriş güzergahını takip ederek aynı sınır istasyonundan çıkarılmaları gerekmektedir. Bu zorunluluğun nereden kaynaklandığı sorusu yanıtını, satış ve transit amaçlı malların kentten çıkarılışları sırasında doğabilecek bir karışıklığın önlenmesi düşüncesinde bulmaktadır. Şayet transit mallar, nihai varış noktalarına giden güzergah üzerindeki kentlere giriş-çıkışta gümrük ödemeyecek olsalardı; satılmadıkları için Kaunos'tan tekrar çıkarılacak olan malların giriş noktasından çıkma zorunluluğuna gerek olmazdı. Zira, *demosionikos nomos*'ta ayrıca vergiye tabi olarak belirtilenler dışındaki diğer bütün ithal malların, transit amaçlı olanlar da dahil olmak üzere, bunlar giriş gümrüğünden muaf oldukları için, kente girişlerinde kent gümrüğüne bildirilme zorunlulukları bulunmadığından, transit mallar da tıpkı Kaunos'ta satılmak üzere getirilen mallar gibi 20 ve 30 gün içinde vergi ödmeden güzergahları üzerindeki kente gitmek üzere Kaunos'tan vergisizce çıkma hakkından yararlanabilirdi. Başka bir deyişle, transit amaçlı bir mal kent teritoryumuna girilen A sınır istasyonunda bildirildikten sonra 20 veya 30 gün içinde güzergahı üzerindeki bir başka kente götürülmek üzere B istasyonundan vergisizce çıkarılabilecekti. Kent teritoryumuna giriş noktasından çıkma kısıtlamasıyla bunun önüne geçilmek istenmiş olmalıdır. Bu yorum ışığında transit malların vergiye tabi oldukları anlaşılmaktadır. Bu durumda, transit amaçlı malların kentten çıkışlarında *Koinon*'un kent teritoryumu sınırındaki gümrük istasyonlarında transit mal olarak vergilendirilebilmeleri için *Koinon*'un Kaunos limanındaki gümrük istasyonunda transit mal olarak beyan edilmeleri gerekmektedir. Str. B 10-12'de vergiye tabi olan malların 2 gün içinde *διὰ τῶν ἀρχείων* huzurunda beyan edilmesi gerekliliği bu düşüncüyü desteklemektedir. Buradaki *διὰ τῶν ἀρχείων* ifadesi açık bir şekilde kent mercileri olarak anlaşılmalıdır⁸⁰⁰. Aradaki iki günlük süre de *Koinon*'un limandaki istasyonu ile kentin kendi teritoryumu içindeki gümrük istasyonuna

⁷⁹⁹ Bak.: str. A 11

⁸⁰⁰ Krş.: str. B 12.

yapılacak bildirim arasında geçen süre olarak anlaşılmalıdır. Dolayısıyla bu uygulamayla *Koinon*'un uğrayacağı zarar engellenmektedir⁸⁰¹.

D 6 - E 14: *Panegyris* Sırasındaki Vergi Muafiyeti

[----- τὰ διὰ πάντων τῆς] πανηγύ[ρεως ἡμε]ρῶν ὑπὸ Ξένων κα[ι μ]ετοί[-----
 ----- φορτί]α ἰσκομι[ζόμενα -----] καὶ ταῦτα πωλη[. . .-----
 -----]ΕΑΝΜΕΤ[-----]ῆναι τὴν πανήγυριν [-----
 -----]ΗΜΕΡ[----- διὰ] γῆς ἢ διὰ θαλάσσης [-----
 ----- μὴ ὑ]ποκείσθωσαν περὶ [-----
 ----- τ]ῷ τοῦ ἐξαγωγίου τέ[λει μηδὲ φιλανθρώπου τινὸς ἢ Ἄφροδείτης μηδ' ἄλλης ἡστινοσοῦν
 ἄ]πογραφῆς ὀνόματι [-----]
 πανήγυρ[ι]ν διαγον[τες -----] καὶ πάλιν
 οἱ ἀπὸ ταύ[της -----] εἰς τὴν ἰδίαν χρῆσιν
 ΡΟΔΙ[-----]οντες [. . .]ΕΙΑ κατὰ [-----]ΕΠ[.]Α
 [-----

 -----]ΛΕ[-----
 -----]α μόνου τοῦ ἐν τῇ ἔλλει[. . .]ΠΛΙ[----- ἀπογράφονται]
 καὶ τειμήσονται ἐπὶ [τοῦ] τότε [στεφ]ανηφό[ρ]ου [Βασιλέως τοῦ] θεοῦ τὴν ποσότητα καὶ τὰ
 εἶδη τῶν φορτίων [μ]όνων ὅσα μὴ ὑποκ[είμενα] τῶν μονοπωλίων κωλύεται· καὶ πωλήσου[σ]ιν
 ἀ[πὸ τῶν οὕτω τετειμημένων?] οὐκ ἔλασσον τοῦ τρίτου μέρους· τὰ δὲ λοιπὰ φόρ[τ]ια ἐὰν
 βούλωνται ἐξάγειν αὐτοί, ἀπογραφόμενοι διὰ τῶν ἀρχείων καὶ τειμώμενοι πάλιν ἐπὶ τοῦ τότε
 [σ]τεφανηφόρου, οὐχ ὑποκείσονται οὐδὲ αὐ[τ]οὶ περὶ τῶν ὑπολοίπων φορτίων οὐδὲ τῷ τοῦ
 ἐ[ξ]αγωγίου τέλει οὐδὲ φιλανθρώπου τινὸς ἢ Ἄφροδείτης ὀνόματι οὐδ' ἡτινιοῦν παρευρέσει
 κατ' οὐδένα τρόπον. ἐὰν δέ τις ξένος βουληθεὶς πωλῆσαι φορτίων τὰ τρίτα μὴ δυνηθῆ τὴν
 διάπρασιν αὐτῶν ποιήσασθαι, καὶ τοῦτο αὐτὸ δηλώσει διὰ τῆς δευτέρας [ἀπογρα]φῆς καὶ
 τειμήσεος, οὗτος ὑπὲρ ὅσων ἂν ἐξάγη φορτίων περισσῶν ἐκ τῆς δευτέρας ἀπογραφῆς δώσει
 μόνον τὸ τοῦ ἐξαγωγίου τέλος.

[.....] *Bayram sırasındaki günlerde yabancılar ve Metoikoi [.....] tarafından getirilen mallar [.....] ve bunlar [.....] bayram [.....] kara veya deniz yoluyla [.....] vergiye tabi değildirler, [.....] ne çıkış gümrüğüne, ne Aphrodite adına bir bağışa, ne de herhangi bir başka ödemeye [.....]. [.....] bayram sırasındaki*

⁸⁰¹ Bu şart Ephesos Yazıtı § 6'ta da karşımıza çıkmaktadır: Knibbe, *Lex portorii Asiae*, 155.

malları transit olarak taşımak [.....] ve bunlar tarafından yeniden [.....] özel gereksinim için [.....].

E.

[.....]Tanrı Basileus'un o an görevde bulunan stephanophoros'u huzurunda, tekele tabi olanlar haricindeki mallarının niteliğinin ve niceliğinin değer tespitini yaptırmalı ve kaydettirmelidirler. Bu şekilde kaydettirilen mallardan en az 1/3'ünü satmaları gerekir. Geri kalan malları yeniden çıkarmak isterlerse, kent mercileri huzurundaki ikinci kayıt ve yine Tanrı Basileus'un o sıra görevde bulunan stephanophoros'u huzurundaki değer tespitinden sonra geri kalan bu mallar için ne çıkış gümrüğüne, ne tanrıça Aphrodite adına bir bağışa, ne herhangi bir başka ödemeye tabi olacaklardır. Eğer bir yabancı istemesine rağmen malların söz konusu 1/3'ünü satmaya muvaffak olamaz ve bu durumu ikincil beyan ve değer tespiti ile kanıtlarsa, sadece 1/3'ün ikinci beyan ve değer tespiti sayesinde ortaya çıkan eksik kalan kısmı için çıkış gümrüğü ödeyecektir.

Bu pasajı Bean, 20 veya 30 günlük süre kısıtlamasını aşan malların maruz kaldığı düzenleme olarak yorumlamaktadır. Ne var ki, bu yorum pek olası gözükmemektedir. Aksi takdirde bu düzenlemenin C paragrafına ait olması beklenirdi. Bean'in yorumunun ortaya çıkardığı diğer bir zorluk da, burada bahsedilen düzenlemenin tüccarlar için bir kısıtlamadan ziyade, C paragrafında değinilen muafiyetten bile daha kazançlı bir durumu yansıtıyor olmasıdır. Dolayısıyla, bu düzenlemenin süre kısıtlamasını aşan mallardan ziyade *panegyris* süresince kente sokulan ve kentten çıkarılan malları içerdiği yorumu akla daha yatkındır. Buna göre, *panegyris* sırasında satılmayan malların 20 veya 30 gün içinde kent teritoryumundan tekrar çıkarılmaları durumunda tanınan vergi muafiyetinin transit amaçlı malları da içerecek biçimde daha da genişletildiği ortaya çıkmaktadır. Zira, satılmayan mallar, giriş noktasından çıkmak şartıyla, 20 ya da 30 gün içinde zaten vergisizce çıkarılabilmekteydi. Buradaki düzenleme ise, bir malın, normal şartlarda transit mallardan alınan tutarının 1/3 oranında bir vergiyle başka bir kente ya da eyalete götürmek üzere kentten çıkarılmasını mümkün kılmaktadır. Bununla birlikte, söz konusu haktan yararlanabilmek için beyan edilen malların 1/3'nün satılması gerekmektedir. Tüccar bu miktarda bir satışı gerçekleştirmezse, bu durumda satması gereken 1/3 oranından sadece bunu tamamlamak için gerekli olan kısmı için vergi ödeyecektir.

Böylece, mallarını satamayan tüccarların uğrayacakları vergi kaybının bertaraf edilmesi suretiyle Kaunos'ta mal arzının arttırılarak pazar fiyatlarının düşmesinin amaçlandığı anlaşılmaktadır.

E 15-18: Ticaret Gemilerinin Yapım ve Satışı için Tanınan Vergi Muafiyeti

οὐ λήμφο[νται δὲ] τέλος οὔτε παρὰ πολειτῶν οὔτε μετοίκων ἢ ξένων τῶν κατοικοῦντ[ων ἢ] π[ρ]αγματευομένων ἐν Καύνῳ ὑπὲρ ὧν ἄν κατασκευάσωσιν πλοί[ων] ἢ εισαγάγωσιν ἢ εἰς ἀλλήλους ἀγοράσωσιν, χωρὶς ἐὰν μὴ ὑπὸ τινος [ἰς τὴν ξένην αὐτ]ὰ πιπράσκηται.

Yurttaşlardan, metoikoi'dan ve Kaunos'ta ticaret yapıp burada oturan yabancılardan inşa ettirdikleri veya Kaunos'a ithal ettikleri ya da birbirleri arasında alıp sattıkları gemiler için, yabancı ülkeye satılan gemiler hariç olmak üzere, gümrük alınmayacaktır.

Buradaki düzenlemeyle Kaunos'ta ikamet eden tüccarlar, burada oturan yabancılar, *metoikoi* ve Kaunos yurttaşları kendi aralarında gerçekleştirdikleri gemi alım satımlarında vergiden muaf tutulmaktadırlar. Herhangi bir şekilde Kaunos'ta ikamet eden tüccarların yabancı bir bölgeden kendi kullanımları veya Kaunos'ta ikamet eden bir başka tüccara satmak için getirdikleri gemiler giriş vergisinden muaftır. Yabancılar ise bu haktan yararlanamamaktadır. Herhangi bir şekilde dışarıya satılacak gemilerse çıkış vergisine tabidir. Bu uygulama ile Kaunos'un ticaret filosu güçlendirilmeye çalışılmaktadır.

E18 - F 4: Zorunlu durumlarda Limana Sığınan Gemilere Bakım Masrafları ve Limanda Kalışları için Vergi Muafiyeti

οὐδὲ ὑπὲρ τῶν ξενικῶν δὲ πάντων πλοίων τῶν ἀποκλ[ε]ινόντων ἢ θε[ρ]απευομένων τι ἢ τῶν παραχειμαζόντων καὶ τῶν μεθαρ[μο]ζόντων τι ἢ τῶν ἐπισκ[ε]υαζομένων τι ἢ ἀντισοδιαζόντων τι ἢ καὶ τῶν λοιπῶν τι σκ[ε]υῶν τοῦ πλο[ίου] ὅτων ἀχρήστων ἢ ὑπὲρ τῶν λει[π]όντων αὐτοῖς σὺν ἢ ἄν ἕκαστον α[ὐ]τῶν ἔχ[η] ἐν[π]όρ[ια] Η[. . . .] ΗΣ[. . . .] ἢ κατ' ἐ[χ]αρτεία[ν] ὡς πρὸς πλοῦν, ἢ κατασ[κ]ευαζομένης ὅπουδηποτεοῦν σκαφῆς, οὐδὲν πρ[ά]ξουσιν ο[ὐ]δ' εἰς λόγον τινὸς [φ]ιλανθρώπου οὐδ' ἥτινιοῦν παρευρέσει κατ' οὐδενὰ τρόπον ·

Rotasından çıkan, limanda bekletilen, burada kışlayan, bir parçası tamir gören, (yedek) parçası ya da bunun yerini alacak başka bir donanımı tedarik edilen veya gemilerin bunlarsız kullanılamayacağı herhangi bir donanımın ithalatı için ya da beraberinde getirilen malzemenin yanında yukarıdaki hususlarda eksik olan diğer bütün şeyler için ya da [.....] ya da denize açılmak için yapılan hazırlıklar sırasında ya da ne zaman ve ne şekilde imal edilmiş olurlarsa olsunlar filikalar için yabancı gemilerden kesinlikle bir bedel alınmayacak, kimse adına ya da herhangi bir bahane ile hiçbir şekilde para talep edilmeyecektir.

Bu kısım Kaunos limanına yanaşan yabancı tüccarlarla ilgilidir. Bunlar dış koşullar nedeniyle limana yanaşmak zorunda kaldıklarında ne gemilerin kendileri için, ne tamiratları için,

ne de burada kalışları için gerekli malzeme ve diğer gereksinimler için ithal ettikleri mallara gümrük ödeyeceklerdir. Benzer bir durum Ephesos Yazıtı'ndan da bilinmektedir⁸⁰².

F 4 - 16: Gemilere İlişkin Vergi Muafiyetinin İstisnaları: Zift ve Reçine ile Bunların Üretiminde Kullanılan Kereste

πράξονται δὲ τέ[λος] τῆς πίσσης [καὶ] ῥητείνης ξη[ρ]ά[ς] καὶ [ὑγρ]ᾶς ^{vacat} τοῦ μὲν κεραμίου[υ] τῆς πίσσης καὶ τῆς ῥητείνης ἐ]κάστου κεραμίου εἰσαγώγιον τὸ ἀνὰ λόγον ὡς τῶν [δ]εκαδύ[ο κ]εραμίων καὶ ἐξαγώγιον τὸ ἀνὰ λόγον ὡς τῶν [δ]εκ[αδ]ύο κ[ε]ραμίων ^{vacat} τοῦ δὲ βώλου τῆς πίσσης καὶ τῆς ῥη[τ]είνης εἰ[σ]αγώγιον [βώλου ἐκάσ]του καὶ ἐξαγώγιον τὸ ἀνὰ λόγον ὡς τῶν τεσσάρων [βώλων καὶ δέκ]α ^{vacat} πράξονται δὲ τέλος καὶ ὑπὲρ τῶν ὑλῶν τῶν ἰς τὴν πίσσαν καὶ τὴν ῥητείνη[υ] ἰσκομιζομένων, ἐάν τε αὐτ[ᾶς] ὁ π[αν]τ[ο]πώλης ἰσφέρει ἐάν τε [ἄ]λλ[ος] τις ἰσένενκας] ἀγοράση ^{vacat} ὁμοίως ἐνγράφουσιν τὰ [- - - - -] πεποιημένων καὶ οἱ παρα [- - - - -] ἰς τὴν γῆν ἐκτιθέμενοι τὰ φόρτια ΕΙ[- - - - -] τῶν φορτί[ων]

(Telonesler) sıvı ve kuru formdaki zift ve reçineden gümrük alabileceklerdir. Bir amphora dolusu sıvı zift ve reçineden 1/12 oranında olacak şekilde giriş gümrüğü alınacaktır; çıkış gümrüğü de aynı oranda olacaktır. Kuru zift ve reçine külçesinden de 1/14 oranında olacak şekilde giriş ve çıkış gümrüğü alınacaktır. İster pantopoles tarafından getirilmiş isterse de bir başkası tarafından getirilip satılmış olsun, zift ve reçine yapımı için getirilen keresteden de gümrük alınacaktır. Yapanlardan [.....falancaıları] aynı şekilde kaydettirsinler ve karaya mal çıkaranlar [.....] yüklerin [.....].

Burada reçine ve katranla⁸⁰³ bunların üretimi için getirilen kerestenin⁸⁰⁴, bunların ticaretinin yerli veya yabancı tüccarlar tarafından yapıлып yapılmadığına bakılmaksızın, giriş ve çıkışına ilişkin düzenlemeler ele alınmıştır. Sıvıların ölçüm birimi olarak *amphora* kullanılmaktadır⁸⁰⁵. Katı formdaki reçine ve katranın ölçü birimi ise βῶλος'tur (külçe). Sıvı formdakinin vergi oranı 1/12 *amphora* iken katı formdakinin oranı 1/14 külçedir. balık üretiminde hayati öneme sahip tuz için söz konusu olduğu gibi, Kaunos tersanesindeki gemilerin üretiminde önemli ürünler olan katran ve kurutulmuş reçine de monopol ürünler arasında olmalıydılar⁸⁰⁶.

⁸⁰² Knibbe, Lex portorii Asiae, 162.

⁸⁰³ Dioskor. de mat. med. 1, 72; Plin. Nat. Hist. 24, 37; Schwarz, Soll oder Haben, 393.

⁸⁰⁴ Krş.: Plin. Nat. Hist. 23, 46; 24, 37. Bu ürünler Zará yazıtında da anılmaktadır: CIL 4508 str. 27.

⁸⁰⁵ Bu hususta bak.: F. Hulstsch, Griechische und römische Metrologie (Berlin 1882) 115.

⁸⁰⁶ Kaunos'taki tersane için bak.: Strab. 14, 2, 2; Broughton, Roman Asia Minor, 836; Robert, Caunos, 519, 521; Pekáry, Kleinasien, 629.

3.4.2.1 Genel Değerlendirme

Kaunos Yazıtı'nın, Lykia'daki Roma *portorium*'una dair Myra Yazıtı sayesinde çizilen resimle ilişkisini ortaya koymadan önce, Kaunos teritoryumunun hem kıyı şeridinde hem de karada Lykia Birliği'nin sınırları üzerinde bulunduğunu belirtmek önemlidir. Bundan dolayı, kara yoluyla getirilen mallar üzerindeki gümrük düzenlemeleri⁸⁰⁷ hem yabancı bir ülkeden hem de Lykia'nın bir başka kentinden getirilen malları kapsamaktadır. Her halükarda, kara veya deniz yoluyla getirilen mallar, vergi muafiyetinden yararlanabilmek için tanınan süre kısıtlamaları arasındaki fark dışında, aynı düzenlemelere tabidir⁸⁰⁸.

Kaunos Yazıtı'nda, Lykia'daki gümrük birliği tezine karşı veriler bulunmaktadır. Bunlardan ilki, Birlik sınırları içine giriş yapılan noktada satışı gerçekleşmeyen malın vergiden muaf bir şekilde yeniden çıkarılışına ilişkin kısıtlamadır⁸⁰⁹. Bu kısıtlama transit malların bu ayrıcalıktan muaf tutuldukları anlamına gelmektedir. Dolayısıyla, transit malların Kaunos'ta satılması planlanan mallardan farklı bir uygulamaya tabi oldukları anlaşılmaktadır. Bununla birlikte, Engelmann ve Schwarz'ın iddia ettikleri gibi, Lykia Birliği'nin, Birlik sınırlarına giriş yapılan kentte satılmayan malların buradan yeniden çıkarılışında toplamış olduğu vergi ikincil bir vergi olarak değil de, bu kentte satılan mallar örneğindeki gibi tek seferlik vergi – başka bir deyişle yine sadece giriş vergisi - olarak yorumlanabilseydi; bu durumda Lykia Birliği sınırlarına giriş yapılan kentten tekrar çıkarılan malın yabancı bir ülkeye mi yoksa Lykia'nın bir başka kentine mi götürüleceği (Myra Yazıtı, str. 12d: εἰς ἐτέρων τῆς Λυκίας πόλις ἐξάγη τις ὄτινι οὖν τρόπῳ) fark etmezdi. Buna bağlı olarak da, yabancı ülke kökenli mallara tanınan vergi muafiyeti açısından, satılmayan bu tür bir malın hangi durumda vergiye tabi; hangi durumdaysa vergiden muaf olacağına önemi olmazdı. Oysa Kaunos Yazıtı'nın satılmayan malların yeniden çıkarılışında geçerli olacak vergi muafiyeti için getirdiği kısıtlamalar bunun aksine işaret etmektedir. Dolayısıyla, Birlik sınırlarına giriş yerinden başka bir noktaya götürülecek malların yeniden çıkarılışında alınan vergi; giriş yerinde satılan mallardan alınan giriş vergisinden kesinlikle farklı bir vergidir. Kaldı ki, giriş ve çıkış vergileri için *eisagagion* ve *eksagagion* gibi iki farklı kavram kullanılması⁸¹⁰ bu düşüncelyi doğrulamaktadır.

⁸⁰⁷ Str. B 13d; C 11d.

⁸⁰⁸ Bu hususta Wörrle, Stadt und Fest, 213 dn. 176, deniz yoluyla getirilen mallar için geçerli gümrük uygulamalarının kara yoluyla getirilenler için de benzer olup olmadığı sorusunun açık bırakılması gerektiğini belirtmektedir. Bu ikisi arasında fark olmadığı, Kaunos Yazıtı'nın yeni yorumu sayesinde artık kesinlik kazanmaktadır.

⁸⁰⁹ Str. C 8-15.

⁸¹⁰ C 14; D 11; E 9, 14; F 6, 7, 9.

Ayrıca, bir çok noktada hem gümrük bölgesinden yapılan ithalat hem de gümrük bölgesine yapılan ihracat için geçerli olacak koşulları belirleyen Ephesos Gümrük Yasası⁸¹¹, bir malın, hem giriş vergisinin ödenmiş olduğu gümrük sınırı içinde el değiştirdikten sonra, hem de transit mal olarak bir başka istasyona götürülmek üzere bu gümrük sınırından çıkarılışında vergiye tabi olduğunu göstermektedir⁸¹². Bu sonuç Kaunos ve Myra yazıtları temelinde varılan ve bir malın her sınır geçişinde % 2.5 olmak üzere katlanarak vergilendirildiği savıyla uyum içindedir. Kaldı ki, bir malın karadan veya denizden girişi veya çıkışı sırasında bir gümrük ödenmişse, aynı mal için aynı gümrükçüye, aynı yıl içinde ikinci bir gümrük ödenmeyeceğinin hükme bağlanması; bir başka kente girişte gümrük ödendiğini en açık bir ifadeyle dile getirmektedir. Böylece Ephesos Yazıtı aracılığıyla, şimdiye kadar Strabon'un⁸¹³ aktarımı sayesinde sadece Mısır'da belgelenen çifte vergilendirmeye ilişkin bir başka güçlü kanıt daha elde edilmektedir. Ama bu çifte vergilendirmenin sadece eyaletin dış sınırlarında değil; eyalet sınırları içinde de gerçekleştiğine dair güçlü veriler bulunmaktadır. Dolayısıyla, Ephesos Yazıtı da eyalet içi gümrük sınırlarına işaret ederek, Engelmann ve Schwarz'ın *a priori* olarak kabul ettikleri gümrük birliği tezine karşı veriler içermektedir.

⁸¹¹ Str. 7 § 1: νόμος τέλους Ἀσίας εἰσαγωγῆς καὶ ἐξαγωγῆς κατὰ τε γῆν καὶ κατὰ θάλασσαν; Str. 75: ἐξ Ἀσίας εἰς Ἀσίαν εἰσαγάγη ἢ ἐξαγάγη; krş.: Dreher, Monumentum Ephesenum, 79; Dreher, Lex portorii Asiae, 111-117.

⁸¹² § 6 str. 16-20. Bu hususta daha detaylı bilgi için bak.: aş. böl. 3.4.5.2.

⁸¹³ Strab. 17, 1, 13: νῦν δὲ καὶ στόλοι μεγάλοι στέλλονται μέχρι τῆς Ἰνδικῆς καὶ τῶν ἄκρων τῶν Αἰθιοπικῶν, ἐξ ὧν ὁ πολυτιμότερος κομίζεται φόρτος εἰς τὴν Αἴγυπτον, κἀντεῦθεν πάλιν εἰς τοὺς ἄλλους ἐκπέμπεται τόπους, ὥστε τὰ τέλη διπλάσια συνάγεται τὰ μὲν εἰσαγωγικά τὰ δὲ ἐξαγωγικά.

3.4.3 Kaunos ve Myra Yazıtlarının Karşılaştırılması

3.4.3.1 *Demosionikos Nomos* (δημοσιωνικός νόμος)

Kaunos ve Myra yazıtları arasında, burada anılmaya değer ana benzerlik, her iki yazıtta da *demosionikos nomos* ifadesinin geçiyor olmasıdır. Kaunos'un, en azından Hadrianus Dönemi'nden itibaren Lykia Birliği'nin bir üyesi olduğunun, Marek'in Kaunos Yazıtı hakkındaki yeni yorumları sayesinde artık biliniyor olması, bu konu üzerindeki yorumları şekillendirmektedir. Marek, Lykia Birliği'ne üye iki kentin aynı döneme tarihlenen iki yazıtında değinilen bu yasanın bir ve aynı yasa olmasından hareketle, bunun bir kent yasası olamayacağını ileri sürmüştür⁸¹⁴. Bu nedenle, *demosionikos nomos*'un daha ziyade, Wörrle'nin Myra yazıtı için öne sürdüğü düşünceleri takip ederek, Lykia'daki Roma gelirlerini düzenlemek için bizzat Roma tarafından yasanan 'Birlik Yasası'na işaret etmesi gerektiği tahminini yürütmektedir. Nitekim, Myra ve Kaunos yazıtlarında geçen *demosionikos nomos* hakkındaki verileri sıraladıktan sonra, bunun bir kent yasası olarak anlaşılamayacağını vurgulamaktadır. Yasanın, bu yorumu destekleyen içeriğine dair söz konusu veriler şunlardır:

1. Yasa, getirilen vergi muafiyetinin ardından vergiye tabi olmaya devam eden malların listesini içermektedir⁸¹⁵.
2. Yasa, gümrük vergisi oranını belirlemektedir⁸¹⁶.
3. Yasa, köle ve tuz gibi tekel mallar için uygulanan özel tarifeleri belirlemektedir⁸¹⁷.
4. Yasa, genel olarak vergiden muaf durumları saptamaktadır⁸¹⁸.
5. Yasa, vergi mülteziminin haciz hakkına ilişkin koşulları belirlemektedir⁸¹⁹.

⁸¹⁴ Kaunos Yazıtı'nda dile gelen bu ifadenin kent yasası olması gerektiğini düşüncesi Bean, op. cit., 100 ve Schwarz, Soll oder Haben, 386dd, tarafından ileri sürülmüştür.

⁸¹⁵ Kaunos Yazıtı, A 10-12: λή[φονται τέλος ὄντων ὑποτελῶν μόνων ἰς τὸ ἐλ]λιμμένιον τῶν ἐξαγομένων πάντων καὶ κατ[ά] γῆν καὶ κατὰ θάλασσαν, καὶ τῶν λοιπῶν πάντων τῶν διωρισμένων ἐν τῷ δημοσιωνικῷ νόμῳ

⁸¹⁶ Kaunos Yazıtı, A 12: πάντων τῶν διωρισμένων ἐν τῷ δημοσιωνικῷ νόμῳ εἰκοστὴν τῆς τεμῆσεως

⁸¹⁷ Kaunos Yazıtı, B 6-8: ὑπὲρ μὲν τῶν ἰς τὴν ξ[ένην] ἀπαγομένων ἐντεῦθεν δουλικῶν σωμάτων λήμφονται [τέλος ὅσον ἐστὶν ὠρισμένον] δίδοσθαι κατὰ τὸν δημοσιωνικὸν νόμον. *vacat* ἢ δὲ ἰσαγωγή [τῶν ἄλλων ὑποτελῆς μένει ἰς τὸν] μεμισθωμένον τὴν ἀλικὴν ὠνὴν κατὰ τὰ προῦποκειμ[ε]να.

⁸¹⁸ Kaunos Yazıtı, B 9-10: [τέλος δὲ οὐ δώσουσιν οἱ ξ[ένοι] οὐδὲ τῶν πρὸς ἀκολουθίαν ἢ χρήσεος ἔνεκεν κατὰ τὸν δημοσιωνικὸν νόμον εἰσαγομένω].

⁸¹⁹ Kaunos Yazıtı, B 14 – C 1: τῶν δὲ οὕτως ὑπὸ τινων καθὼς προγ[έγ]ραπται εἰ[σαχθέντων ἢ ἐπὶ τῷ πωλῆσαι ὄντων] ἢ μὴ καταπωλουμένων ἐνθάδε καὶ μὴ ἀπογραφ[ομένων] κατὰ τὰ προγεγραμμένα, ὑπὲρ τούτων] μόνων τῶν φορτίων στέρεσις ἔστω τῷ τελῶνι [κατὰ τὸν] δημοσιωνικ[ὸν] νόμον; κτξ.: Myra Yazıtı, str. 14-16: δίδοσθαι ὑπὸ τοῦ ἐκκομίζοντος τοῖς τοῦ ἔθνους δημοσιωναῖς τὸ ὠρισμένον τῆς τεσσαρακοστῆς τέλος ἢ ὑποκείσθαι στερήσει κατὰ τὸν δημοσιωνικὸν νόμον.

Myra ve Kaunos yazıtları aracılığıyla içeriği yukarıdaki gibi saptanabilen *demosionikos nomos*, ayrıca Asia Eyaleti'ndeki νόμος τέλους Ἀσίας⁸²⁰, Palmyra'daki τελωνικὸς νόμος⁸²¹, Ptolemaios Philadelphos'un düzenlediği τελωνικὸι νόμοι⁸²²; Zari'daki *lex portus*⁸²³ ve *lex Antonia de Termessus*'ta geçen *lex portorii*⁸²⁴ gibi örneklerle karşılaştırabilir. Bütün bu örnekler, bir bölgenin tamamı için geçerli genel yasalardır. Kaldı ki, gümrük oranı⁸²⁵, mültezimlerin haciz hakkı⁸²⁶, belli mallar için uygulanan özel tarife⁸²⁷, temel olarak vergiden muaf durumlar⁸²⁸, Asia Eyaleti gümrük yasasını içeren Ephesos Yazıtı'nda da detaylıca işlenmektedir. Myra ve Kaunos yazıtlarında geçen *demosionikos nomos* hakkındaki veriler dikkatle incelendiğinde, bunun Ephesos Yazıtı ile paralel özellikler taşıması da onun bütün eyalet için geçerli genel bir yasa olması gerektiği yönündeki düşüncüyü desteklemektedir.

Demosionikos nomos ifadesinin, Roma tarafından yasanan 'Birlik Yasası' olamayacağı yönündeki tez ise, Lykia'daki Roma *portorium*'unun, Asia Eyaleti'nde olduğu gibi Romalı mültezimler tarafından toplandığı düşüncesini ön şart koşarak, Lykia'da Roma *portorium*'u için şimdiye kadar bilinenlerden farklı bir uygulamanın söz konusu olma olasılığını daha baştan dışlamaktadır. Bunun yanında, *demosionikos nomos*'u kent yasası olarak yorumlama yönünde argüman olarak kullanılan, her iki yazıtta Roma müdahalesine ilişkin hiçbir kanıt rastlanmaması olgusu⁸²⁹, bunların hem kısmen korunmuş olmaları hem de Roma ile değil; *Koinon* ve kent arasındaki hukuka ilişkin olmaları nedeniyle kesin bir kanıt olarak kullanılamaz. Nitekim, Kaunos Yazıtı'nın, kökende onur yazıtı niteliği taşımakla birlikte, kentte satılan ithal mallara tanınmış gümrük muafiyeti çerçevesinde *Koinon*'la yapılan ve büyük olasılıkla kent ve Birlik arşivlerinde saklanan ikili anlaşmanın içeriğini de yansıttığı ortadadır.

⁸²⁰ Ephesos Yazıtı str. 7; krş.: aş. böl. 3.4.5.

⁸²¹ OGIS 629 str. 7.

⁸²² Bingen, Revenue Laws, str. col. 12 ve 14.

⁸²³ CIL VIII, 4508 str. 4.

⁸²⁴ CIL I² 589 = ILS 38 = FIRA I, no. 11 = Crawford, Roman Statutes, no. 19 str. 32d.

⁸²⁵ Bak. aş.: bl. 3.4.5.3.

⁸²⁶ Bak. aş.: bl. 3.4.5.7.

⁸²⁷ Bak. aş.: bl. 3.4.5.4.

⁸²⁸ Bak. aş.: bl. 3.4.5.6.

⁸²⁹ France, France, Revenues douaniers, 103.

3.4.3.2 Vergi Mültezimleri (δημοσιώνης, τελώνης, μεμισθωμένοι)

Kaunos Yazıtı, τὸ ἐλλιμένιον⁸³⁰, ἡ ἀλικὴ ὠνή⁸³¹ ve τὸ φορτίον τὸ μονοπωλίων⁸³² için ayrı kiraların söz konusu olduğunu göstermektedir. Tuz için ayrı bir kiranın geçerli olması, tuzlanmış balık ticaretinin önemi göz önüne alındığında şaşırtıcı gözükmemektedir⁸³³. Yine de Kuaunos Yazıtı'ndaki düzenlemelerin merkezinde, kiracısı olarak birkaç μεμισθωμένοι'un söz konusu olduğu τὸ ἐλλιμένιον bulunmaktadır. Bu kiracıların sözleşmelerini kiminle gerçekleştirdikleri yazıtta belirtilmemiştir. Bununla birlikte, Myra Yazıtı bu konuya ışık tutmaktadır. Burada, satılmayan malların kentten yeniden çıkarılışı sırasında gümrük, sözleşmeyi *Koinon* ile yapan kiracılara ödenirken⁸³⁴; satışı kent teritoryumu içinde gerçekleşen malların gümrüğü ise, Myra'daki δημοσιώνιον'a ödenmektedir⁸³⁵. Buna rağmen Myra Yazıtı, δημοσιῶναι τοῦ ἔθνους ile δημοσιῶναι τῆς πόλεως'in farklı kişiler olup olmadıklarını belirlemeyi olanaklı kılmamaktadır. Bu hususta sadece, satışı Myra'nın teritoryumu içinde gerçekleşen malların gümrüğünün kent denetimi altında toplandığı kesin yargısına varılabilir. Buna dayanarak, Myra'daki kent gümrüğünün kira bedelinin Myra kenti tarafından belirlendiği; *Koinon*'a ödenecek aidattan sonra gelirin geri kalanının da kente kaldığı sonucu çıkarılabilir.

Myra Yazıtı ayrıca, aidatın *Koinon*'a ne şekilde ödeneceği hakkında da bilgi vermektedir. Bu göre, söz konusu aidat ya mültezimlerin kendisi veya bir başka makam tarafından yapılacaktır⁸³⁶. Bu ifadeden hareketle, mültezimlerin kente yapılacak kira ödemesi esnasında aidat tutarını doğrudan kira bedelinden düştüktan sonra, bu bedeli Birlik kasasına gönderdikleri; ya da mültezimlerin kira bedelini kesintisiz ödemeleri durumunda Birlik Kasası'na yapılacak aidat ödemesinin bizzat kent makamları tarafından yerine getirildiği düşünülebilir⁸³⁷.

Kaunos Yazıtı, bu durumla karşılaştırılabilecek bir bilgi içermemesine karşın, benzer bir sürecin Kaunos için de geçerli olması gerektiği sonucuna karşı da bir veri sunmamaktadır.

⁸³⁰ Str. C 4: μὴ ἐχόντων ἐξουσίαν τῶν τὸ ἐλλιμένιον μεμισθωμένων.

⁸³¹ Str. B. 7d: ἡ δὲ ἰσαγωγή | [τῶν ἀλῶν ὑποτελῆς μένει ἰς τὸν] μεμισθωμένον τὴν ἀλικὴν ὠνήν.

⁸³² Str. E 5: τῶν φορτίων [μ]όνων ὅσα μὴ ὑποκ[είμενα] τῶν μονοπωλίων κωλύεται

⁸³³ Bak.: yk. dn. 155-158.

⁸³⁴ Str. 14d: δίδοσθαι ὑπὸ τοῦ ἐκκομίζοντος τοῖς τοῦ ἔθνους δημοσιῶναις τὸ ὠρισμένον τῆς τεσσαρακοστῆς τέλος.

⁸³⁵ Str 7-10: ὑπὲρ τοῦ ἐν Μύροις μόνου δημοσιω[νίου ἀπὸ] | τῆς τεσσαρακοστῆς τῶν εἰσαγομένων [ἀπὸ τῆς] | ξένης καὶ καταπιπρασκομένων ἐν τῇ Μυ[ρέων πό]λει ...

⁸³⁶ Str. 6: εἴτε διὰ τῶν ὠνητῶν εἴτε διὰ τῶν [.].

⁸³⁷ Yazıtın yukarıda anılan satırının ele geçmeyen kısmında söz konusu olan kent makamı hakkındaki yorumlar için bak.: aş. böl. 3.5.3.3.

3.4.3.3 Çifte Vergilendirme: εικοστή ve τεσσαρακοστή için Yorum

Myra yazıtında, malın bir gümrük sınırından giriş ve çıkışında uygulanacak gümrük oranları malın değerinin % 2.5'u oranında (*tessarakoste*) olacak şekilde tespit edilmiştir⁸³⁸. Kaunos yazıtında ise, gümrük oranı % 5 (*eikoste*) olarak belirtilmektedir⁸³⁹. Modern bilim, bir yandan Myra Yazıtı'ndaki *tessarakoste*'nin, imparatorluğun en azından Gallia, Illyria, Hispania, Asia ve Bithynia-Pontus gümrük bölgelerinden *quadragesima* olarak bilinen Roma gümrüğünün (*portorium*) oranına tamamen uyduğunu kabul ederken⁸⁴⁰; öte yandan kent gümrüğü olarak kabul edilen Kaunos Yazıtı'nda vergi oranının *tessarakoste*'nin iki katı olarak tespit edildiği saptamasıyla yetinilmektedir⁸⁴¹. Marek tarafından da vurgulandığı gibi, bu görüşe göre, Roma gümrük sahasının dış sınırı üzerinde konumlanan bir kent, tüccarlar tarafından ödenecek gümrüğünün 2/3'ünü toplama hakkını elde etmektedir. Oysa, Roma'nın iç ve dış gümrük sınırlarında sadece % 2.5 oranında alınan imparatorluk gümrüğü (*portorium*) ile bunun iki katı olarak kabul edilen kent gümrüğü arasındaki hiyerarşi göz önüne alındığında böylesi bir sav ikna edici gözükmemektedir. Gümrük birliği tezinin doğal bir sonucu olan bu açmaz, teritoryumunda satılmadığından tekrar kentten çıkarılacak mallardan *Koinon* tarafından toplanan çıkış gümrüğünü ikincil bir gümrük olarak değil de ilk kez alınan giriş gümrüğü olarak yorumlamak hatasından kaynaklanmaktadır.

Oysa, Kaunos Yazıtı'nda dile gelen % 5 oranındaki vergi kent gümrüğü olarak değil de giriş gümrüğünün üye kentlerin, çıkış gümrüğününse *Koinon*'un mültezimleri aracılığıyla toplandığı Roma *portorium*'u çerçevesinde anlaşıldığında söz konusu sorun ortadan kalkmaktadır. Buna göre, çıkış gümrüğü ikincil bir gümrük olarak yorumlanınca gümrük sınırlarının her geçilişinde % 2.5 olmak üzere, toplam % 5 oranında gümrük alındığı ortaya çıkmaktadır. Marek'in de haklı olarak vurguladığı gibi, Myra Yazıtı bu yorumu destekleyecek veriler içermektedir. Yazıtın, Wörrle tarafından paragraf ayracı olarak yorumlanan⁸⁴² 10. satırındaki ΜΕΡΟ[. . .] kısmı için, μέρο[ς] tamamlamasını öneren Marek, bu ifadenin kentten çıkarılmak suretiyle gümrük sınırını ikinci kez aşan mallar için – ister doğrudan transit amaçlı, ister de kentte satmak amacıyla getirilmiş olmakla birlikte, satılmadığından tekrar çıkarılacak mallar olsun – ödenmesi gerekli toplam gümrüğün belli bir kısmını (*Koinon*'un mültezimleri-

⁸³⁸ Giriş gümrüğü için bak.: str. 8: τῆς τεσσαρακοστῆς τῶν εισαγομένων; çıkış gümrüğü için bak.: str. 14d: δίδοσθαι ὑπὸ τοῦ ἔκκομίζοντος τοῖς τοῦ ἔθνους δημοσιώνας τὸ ὠρισμένον τῆς τεσσαρακοστῆς τέλος.

⁸³⁹ Str. A 12: πάντων τῶν διωρισμένων ἐν τῷ δημοσιωνικῷ νόμῳ εἰκοστὴν τῆς τεμῆσεως

⁸⁴⁰ Wörrle, *Regelungen von Zollfragen*, 294d.

⁸⁴¹ Bean, *Caunos II*, 100; Wörrle, *op. cit.*, 295 dn. 767; Schwarz, *Haben oder Soll*, 386. Schwarz, Myra Yazıtı'nı kent gümrüğü çerçevesinde anlamaktadır.

⁸⁴² Wörrle, *op. cit.*, 288.

nin denetimindeki çıkış gümrüğünü) kastettiğini düşünmektedir. Bu şekilde ikincil gümrüğe tabi mallardan alınacak toplam verginin öteki kısmıyla (Myra kentinin denetimindeki giriş gümrüğü) ilgili düzenleme ise yazıtın oldukça eksik ele geçen ilk bölümünde işlenmiş olmalıdır. Marek, bu düşünceler ışığında ilk kısmı için getirdiği tamamlama önerisiyle birlikte yazıtın edisyonunu şu şekilde vermektedir:

- [^{vacat} μέρος τῶν μὲν εἰσκομιζομένων καὶ]
 [καταπιπρασκομένων ἐν τῇ Μυρέων πόλει]
 [δίδοσθαι ὑπὸ τοῦ εἰσκομίζοντος τὸ ὄρι-]
 [μένον τῆς τεσσαρακοστῆς τέλος τοῖς τῆς πό-]
 [λεως δημοσιώνας ἢ ὑποκείσθαι στερέσει κα-]
 [τὰ τὸν δημοσιωνικὸν νόμον · καὶ μ]ῆ ἔχε[ιν ἀτέ-]
 λειαν τοῦ]ς εἰσφέροντάς τι εἰς τὴν Μ[υρέων]
 πόλιν ἀπὸ τῆς ξένης εἰς τὸ διηνεκῆ[ς ἀπο-]
 γραφομένων πάντων τῶν εἰσαγομέν[ων πρὸς τὸ]
 5 δημοσιώνιον · καὶ δίδοσθαι ὑπὸ τῆς π[όλεως τῶ]
 ἔθνει εἴτε διὰ τῶν ὠνητῶν εἴτε διὰ τῶν [.]
 των ὑπὲρ τοῦ ἐν Μύροις μόνου δημοσιω[νίου ἀπὸ]
 τῆς τεσσαρακοστῆς τῶν εἰσαγομένων [ἀπὸ τῆς]
 ξένης καὶ καταπιπρασκομένων ἐν τῇ Μυ[ρέων πό-]
 10 λει ἐκάστου ἔτους (δηνάρια) ἑπτακισχέιλια ^{vac}. μέρος[ς]
 τῶν δὲ ἐκκομιζομένων ἀπὸ τῆς Μυρέων πόλεως
 ἐκ τῶν ἀπὸ τῆς ξένης εἰσκομισθέντων, κἂν εἰς
 ἐτέραν τῆς Λυκίας πόλιν ἐξάγη τις ὅτινι οὖν τρόπῳ,
 δίδοσθαι ὑπὸ τοῦ ἐκκομίζοντος τοῖς τοῦ ἔθνους δη-
 15 μοσιώνας τὸ ὠρισμένον τῆς τεσσαρακοστῆς τέλος
 ἢ ὑποκείσθαι στερέσει κατὰ τὸν δημοσιωνικὸν νόμον.
 εὐτυχεῖτε

Böylece, *Koinon*'un sadece Birlik'in dış sınırlarında değil; aynı zamanda kent sınırları üzerinde de gümrük geliri elde ettiği sonucu ortaya çıkmaktadır. Bununla birlikte, *Koinon* çifte vergiyi gümrük sınırından ikinci kez geçişte; başka bir deyişle girilen gümrük sınırında çıkışta toplamaktadır. Bu olasılık, transit amaçlı mallarla satılmadığından kent teritoryumundan tekrar çıkarılacak mallar örneğinde gerçekleşmektedir. Myra'da satılan mallar içinse, sadece giriş gümrüğü ödenmekte ve Birlik, bundan elde edilen geliri, satışın gerçekleştiği kente bırakmaktadır.

3.4.3.4 Lykia Birliği'ne Ödenen Aidat

Kaunos'lu iki *euergetes*'in dışarıdan getirilip Kaunos'ta satılan malların giriş vergisinden muafiyeti için vakfettikleri 66.000 *denaria* kuşkusuz, giriş gümrüğünü toplama hakkı karşılığında *Koinon*'a ödenmesi gerekli yıllık aidatın karşılanması içindir. Myra kentinin yine aynı dönemde, bu hak karşılığında *Koinon*'a yıllık 7000 *denaria* ödediği bilinmektedir (str. 10).

Vakıf tutarı olan 66.000 *denaria*'nın yorumlanması açısından bunun, tek seferlik bir uygulama olmaması gerektiği gözlemi önem taşımaktadır. Nitekim, onurlandırma niteliği taşıyan yazıt, benzerleri gibi atlara kazınarak kamusal bir alana dikilmek yerine, vergi muafiyetinin bütün detaylarını içerecek şekilde sabit bir yapının duvarlarına kazınmış ve bir daha hiç silinmemiştir⁸⁴³. Dolayısıyla, bu hayrın uzun süreli bir finansman için öngörüldüğü açıktır. Bu tutarın kentin gümrük geliri kaybından ötürü uğrayacağı bütün zararın finansmanı için yeterli olmayacağı ortadadır. Bu nedenle, söz konusu vakfın sadece Kaunos'un Lykia Birliği'ne ödeyeceği yıllık aidatın uzun süreli finansmanı için öngörüldüğünü düşünmek daha mantıklı görülmektedir. Bu finansman, anaparanın yıllık faizi aracılığıyla mümkün kılınmış olmalıdır. Bu tür vakıflar aracılığıyla yapılan uzun süreli finansmanlara dair örnekler bilinmektedir⁸⁴⁴. İS 2. yy.'ın başında anapara faizi % 6⁸⁴⁵, 7.5⁸⁴⁶, % 9⁸⁴⁷ gibi oranlarda değişmektedir. Buna göre, vakfa konu 66.000 *denaria* şu şekilde yorumlanabilecektir: Buradaki küsurat, söz konusu tutarın ilk seneki aidatı içermesinden kaynaklanmış görülmektedir. Bunun düşülmesinin ardından faize yatırılacak anapara yıllık aidat tutarını süre sınırsız olarak garanti altına almış olmalıdır. Bu yorum temelinde yapılacak basit bir hesaplamayla, Kaunos'un ödeyeceği yıllık aidat 6.000 *denaria* olarak tahmin edilebilmektedir. Vakfedilen 66.000 *denaria*'dan ilk senenin aidatı olarak ödenecek 6.000 *denaria* düşüldükten sonra geriye kalan 60.000 *denaria* yıllık % 10 oranında faize yatırılmış olmalıdır.

⁸⁴³ Krş.: Bean, op. cit., 104.

⁸⁴⁴ OGIS 509; TAM II, 910; krş.: Wörrle, Stadt und Fest, 151dd.

⁸⁴⁵ REG 19, 1906, no. 142: τόκον ὀκτασσαριαίων; IGR IV, 1342: τόκος αὐτῶν τροπαικιάιος; krş.: Broughton, Roman Asia Minor, 900; Wörrle, op. cit., 161 dn. 58d.

⁸⁴⁶ Bu oran Demostheneia yazıtında bulunmaktadır: Wörrle, op. cit., 157d.

⁸⁴⁷ Bu oran hakkında bak.: Plin. Ep. 54; W. Blümel, IK 28,2: Die Inschriften von Iasos II (Bonn 1985) no. 248: τόκου ἐπὶ μηνὶ ἐκάστῳ ὡς τῶν ἐκατὸν δηναρίων ἄσσαρίων στερεῶν δέκα β'; H. Wankel, IK 11,1: Die Inschriften von Ephesos Ia (Bonn 1979), no. 27 str. 301: ἐπὶ τόκῳ ἄσσαρίων δεκαδύο ἀργυρῶν; IGR IV, 788_σώζειν τόκον δραχμιαίων; krş.: Broughton, loc. cit.; Duncan-Jones, Economy of Roman Empire, 133d; 307 dn. 2; Wörrle, op. cit., 161 dn. 56.

3.4.3.5 δημοσιώνιον ve ἔλλιμένιον

Wörrle Myra Yazıtı'nda geçen δημοσιώνιον ifadesini (str. 5 ve 7), gümrük prosedürlerini yerine getirebilmeleri için mültezimlerin kullanımında bulunan özel bir yapı olarak anlamakta ve işlevinin τελωνεῖον ile benzer olduğunu düşünmektedir⁸⁴⁸. Aslında söz konusu terimin içeriği hakkında pek fazla bilgi vermeyen Plutarkhos'un aktarımı dışında başka bir veri yoktur⁸⁴⁹. Yine de, Myra Yazıtı'nda kullanıldığı şekliyle δημοσιώνιον'u Wörrle'nin tahminin ettiği gibi mültezimlerin hizmetinde bir bina olarak anlamak yerine, gümrük idaresiyle ilgili bir kasa olarak düşünmek daha olası görünmektedir. Nitekim yazıtta (str. 5-10), Myra'daki δημοσιώνιον için (ὑπὲρ τοῦ ἐν Μύροις μόνου δημοσιω[νίου) kentin, sadece satışı kendi pazarında gerçekleşen dışalım mallardan aldığı giriş gümrüğünden (ἀπὸ] | τῆς τεσσαρακοστῆς τῶν εισαγομένων [ἀπὸ τῆς] | ξένης καὶ καταπιπρασκομένων ἐν τῇ Μυ[ρέων πό]λει), *Koinon*'un kasasına yıllık 7.000 denaria ödeyeceği belirtilmektedir (δίδοσθαι ὑπὸ τῆς π[όλεως τῶ] | ἔθνει ἐκάστου ἔτους (δηνάρια) ἑπτακισχίλια. Kaunos Yazıtı'nda ise ἔλλιμένιον⁸⁵⁰ ifadesi bu terim ile karşılaştırılabilecek bir anlam taşımaktadır.

Kaunos Yazıtı'ndaki söz konusu terimin içeriğine değinmeden önce, Bean tarafından yazıtın yayınlanmasının ardından bununla ilgili yürütölrn tartışmaları kısaca gözden geçirmek yararlı olacaktır. Bean'in edisyonunu temel alan Pleket, str. B 9d'de yabancıların vergiye tabi kılınması; str. C 2d'deyse vergiden muaf tutulmaları temelinde ἔλλιμένιον'un εισαγωγίον ve ἐξαγωγίον ifadelerinden ayrı bir anlam taşıdığı; gümrükten farklı ve buna ek olarak ödenen liman ücreti şeklinde yorumlanması gerektiği sonucuna varmaktadır⁸⁵¹. Ne var ki, her iki yazarın çıkış noktası Bean tarafından önerilen tamamlamalardır. Oysa, ithal mallar için genel bir muafiyet aslında söz konusu değildir (C 2d). Zira, str. B 10dd'de adı geçen *naukleroi*, vergi muafiyetinden πάντες ισάγοντες ἀπὸ τῆς ξένης (str. C 2dd) gibi benzer kısıtlamalar altında yararlanan kişiler arasındadırlar. Dolayısıyla, B 11-13 satırlarındaki boşluk nasıl tamamlanırsa tamamlansın, ἔλλιμένιον'un εισαγωγίον ve ἐξαγωγίον vergilerinden ayrı, sadece limanın kullanımını için ödenen bir bedel olarak anlaşılması yönünde kesin bir dayanak noktası bulunma-

⁸⁴⁸ Wörrle, Regelungen von Zollfragen, 290 dn. 732; τελωνεῖον hakkında daha fazla bilgi için bak. yk.: böl. 2.2 § 5.

⁸⁴⁹ Plut. gerend. reipub. 820c: οὕτως ὁ τὸ ταμείον φυλαξάμενος καὶ τὸ δημοσιώνιον.

⁸⁵⁰ Kaunos Yazıtı, str.: A 10d; C 4.

⁸⁵¹ Pleket, Custom-Law from Caunos, 130dd. Bu hususta Velissaropoulos, Naucrès grecs, 219dd, Pleket ile aynı sonuca varmaktadır.

maktadır⁸⁵². Ayrıca, Kaunos'ta satmak üzere dışarıdan getirdikleri malları için gümrük muafiyetinden yararlanan yabancılar belli koşullar altında bu malların çıkarılışı sırasında da gümrükten muaf olabilmektedirler.

Buna göre, hem karadan⁸⁵³ hem de denizden kente sokulan veya kentten çıkarılan mallardan alınan (εἰσαγωγίου ve ἐξασαγωγίου τέλος) vergi gelirlerinin tamamı için kullanılan ἐλλιμένιον ifadesi, bu adla kiraya verilen⁸⁵⁴ bir gelir kaynağı olarak, εἰσαγωγίου ve ἐξασαγωγίου ifadeleri için bir üst terimdir. Ayrıca, Kaunos Yazıtı ἐλλιμένιον'un ödenen bir vergi türü olarak değil; gümrük vergilerinin ödendiği bir kasa olarak anlaşılması gerektiğini göstermektedir. Zira, vergi mükellefleri τὸ ἐλλιμένιον'u ödememekte; εἰς τὸ ἐλλιμένιον'a ödemede bulunmaktadır⁸⁵⁵. Bu içeriğiyle ἐλλιμένιον, Myra Yazıtı'nda anılan δημοσιώνιον ifadesiyle tamamen örtüşmektedir⁸⁵⁶.

⁸⁵² Purpura, Il regolamento dogonale di Cauno, 296d; krş.: France, Revenues douniers, 104 dn. 46.

⁸⁵³ Pleket, Custom-Law from Caunos, 135, str. C 4'te kara yoluyla getirilen mallarla ellimenion arasında nasıl bir ilişki olduğu sorusuna – bu terimi liman ücreti olarak anladığı için – yanıt bulamamaktadır. Oysa bu terimin kara yoluyla kente sokulan veya kentten çıkarılan malları da kapsadığı Marek'in yeni okumaları (str. II 5-8: τὰ ὠριζόμενα [τέλη²] ἐς τὸ ἐλλιμένιον | τῶν ἐξαγομένων πάντων [καὶ] | κατὰ γῆν καὶ [κατὰ θάλασσαν]; A 10d: λήψονται τέλος ὄντων ὑποτελῶν μόνων ἐς τὸ ἐλλιμένιον τῶν ἐξαγομένων πάντων καὶ κατ[ὰ] γῆν καὶ κατὰ θάλασσαν) ile kesinlik kazanmaktadır.

⁸⁵⁴ Str. C 4: μὴ ἐχόντων ἐξουσίαν τῶν τὸ ἐλλιμένιον μεμισθωμένων.

⁸⁵⁵ Str. II 5d: τὰ ὠριζόμενα [τέλη²] ἐς τὸ ἐλλιμένιον; C 3d: μηδενὶ ὑποκείσθωσαν τέλει ἐς τὸ ἐλλιμένιον.

⁸⁵⁶ Bu konu aş. böl. 3.4.4'te tekrar ele alınacaktır.

3.4.4 Andriake Yazıtı Işığında Son Değerlendirme

Andriake Yazıtı Lykia'daki Roma *portorium*'una dair halihazırdaki verileri zenginleştirdiği gibi tartışmalı bazı noktaların aydınlatılmasını da olanaklı kılmaktadır. Yazıtın bu husustaki katkısı aşağıda sıralanmaktadır.

a) *Demosionikos Nomos*, Lykia Birliği'nin Andriake Yazıtı'nda Taşa Geçirilen Gümrük Yasasıdır: Bu husustaki ilk tespit, Andriake Yazıtı'nın Lykia'daki imparatorluk *portorium*'una dair Roma tarafından yasanan δημοσιωνικός νόμος ile özdeşliğinin ortaya konmasıdır. *Praescriptum* kısmının oldukça kötü korunmuş olmasından dolayı, Andriake Yazıtı'nın Lykia Eyaleti gümrük yasasını içerdiğine dair doğrudan bir veri⁸⁵⁷ elde edilememekle birlikte, δημοσιωνικός νόμος'un Myra ve Kaunos yazıtlarında ortaya çıkan ve daha önce değinilen⁸⁵⁸ içeriğiyle yapılacak bir karşılaştırma bu sonucu kesinleştirmektedir:

1. Yasa, köle ve tuz gibi tekel mallar için uygulanan özel tarifeleri belirlemektedir: Andriake Yazıtı'nda purpur (str. 4), köle (str. 11d), safran (str. 18), zeytinyağı (str. 21:), incir ve balık (str. 23) için özel hükümler söz konusudur⁸⁵⁹.
2. Yasa, gümrük vergisi oranını belirlemektedir: Andriake Yazıtı, gümrük olarak mal değerinin % 2.5 oranında vergi tespit etmektedir (str. 20, 29). Bunun dışında, yazıtta gümrüğün (str. 70d) ve gümrüğe tabi malların (str. 32d, 38) bu yasa uyarınca saptandığı ifadesi, ileri sürülen bu özdeşlik savını güçlendirmektedir.
3. Yasa, genel olarak vergiden muaf durumları saptamaktadır: (str. 22).
4. Yasa, vergi mülteziminin haciz hakkına ilişkin koşulları belirlemektedir: (Str. 41, 51).

b) Roma, Gümrüğün Toplanması Sürecini Romalı İltizam Şirketleri Yerine Lykia Birliği'nin Kendi Organlarına Bırakmıştır: Wörrle Myra Yazıtı ışığında, Lykia'da giriş gümrüğünün toplanmasının kentin; çıkış gümrüğünün toplanmasının ise, *Koinon*'un kurumlarına bırakıldığını ve bu durumun, gümrük gelirinin Roma'lı iltizam şirketlerine kiralandığı imparatorluğun geri kalanındaki gümrük uygulamalarından farklılık gösterdiğini düşünmekteydi⁸⁶⁰. Gümrüğün bu şekilde yerel kurumlara devredilmesinin şeffaflık ilkesine uymadığını;

⁸⁵⁷ Krş.: Ephesos Yazıtı, *praescriptum* bölümünde kendisini νόμος τέλους Ἰασίας εἰσαγωγῆς καὶ ἐξαγωγῆς κατὰ τε γῆν καὶ κατὰ θάλασσαν (= Lat. *Lex portus Asiae* veya *Lex portorii Asiae*) olarak adlandırmaktadır. Daha detaylı bilgi için bak.: aş. böl. 3.4.5.

⁸⁵⁸ Bak.: yk. blöl. 3.4.3.1.

⁸⁵⁹ Bu ürünlerin Lykia ekonomisi açısından önemi için bak.: yk. böl. 2.2 § 1.

⁸⁶⁰ Bak.: yk. böl. 3.4.1.

dolayısıyla da Romalı bir karakter taşımadığını düşünen Schwarz'a göreyse, Myra Yazıtı'nın Roma *portorium*'u ile hiçbir ilgisi yoktur⁸⁶¹.

Andriake Yazıtı, bu husustaki tartışmayı sonlandırarak gümrüğün kiralanması sürecinin *Koinon*'un idaresine bırakıldığını belgelemektedir. Nitekim, vergi toplama hakkını satın alan kişinin kefilleri, ipoteklerini *Koinon*'un imparator kültü başrahibi, *grammateus*'u ve *hypogrammateus*'u huzurunda göstermektedirler⁸⁶². Bunun dışında, içinde bulunulan yılda görev yapan *arkhiereus* ve *grammateus*'tan her biri Roma'ya yükümlü olunan verginin toplanmasından yarı yarıya sorumludur⁸⁶³. Dolayısıyla, Wörrle'nin Myra'dan fragman olarak ele geçmiş olan yazıtta korunan birkaç çakıl taşından mozağin tamamını ne derece başarıyla tümleyebildiği ortaya çıkmaktadır. Bir "eyalet *Koinon*'unun kendi çıkarına ve kendi kurumları aracılığıyla vergi topladığına dair ilk veri olan Lykia'daki bu özel durumda, Helenistik Dönem'e kadar geri giden gümrük uygulamalarının Roma tarafından devralınmasının söz konusu olduğu⁸⁶⁴ savı kesinlik kazanmaktadır. Dolayısıyla Andriake Yazıtı, Roma'nın Sicilia, Makedonia, Asia, Galia Cisalpina ve Galia Narbonensis, Cilicia Bithnia-Pontus Mısır ve Syria'da söz konusu olduğu gibi⁸⁶⁵ yeni eyaletleştirdiği Lykia'da da burada hazır bulduğu gümrük uygulamalarını kimi gerekli değişikliklerle birlikte devraldığını göstermektedir. Ne yazık ki, Helenistik Dönem gümrük uygulamaları hakkında neredeyse yok denecek kadar az bilgi bulunduğundan Roma'nın bunda ne derece bir değişikliğe gittiği hususunda karar verilememektedir.

c) Lykia Birliği Gümrükten Elde Ettiği Gelirleri Sonunda *Fiscus* ile Hesaplaşmaktadır:

Wörrle, *Koinon*'un kendi teritoryumu içinde satılan yabancı dışalım ürünlerin giriş gümrüğünü toplama hakkını tanıdığı kentlerden bu hak karşılığında aldığı yıllık aidatların yanında, kendi mültezimlerinin topladığı çıkış vergisinden elde ettiği gelirleri sonunda *fiscus* ile hesaplaştığını düşünmektedir. Schwarz yukarıda kısaca değinilen gerekçelerle Myra Yazıtı'nın Roma *portorium*'u ile ilişkisini yadsıdığından Wörrle'nin bu savına da karşı çıkmaktadır. Bununla birlikte, δημοσιώνιον ve ἔθνος'un kaslarından (str.: ἔκ τε τοῦ δημοσιωνίου καὶ τοῦ

⁸⁶¹ Bak.: yk. böl. 3.4.1.1.

⁸⁶² § 16 str. 75-77: ἡ διενγύ[η]σις τοῦ τέλους ὑπὸ τοῦ ὠνητοῦ {ὠνητοῦ} γεινέσθω πρὸς ἀπλήν τὴν τειμὴν τοῦ [ἐν]ε[στῶ]τος ἐνιαυτοῦ [ἐπὶ τ]οῦ ἀρχιερέως τῶν Σεβαστῶν καὶ [τ]ο[ῦ] [γ]ραμματέως τοῦ ἔθνους καὶ τοῦ ὑπογραμματέως ἐπὶ ὑπο[θή]καις ἐνγαίαις·

⁸⁶³ § 16 str. 78d: οἱ δὲ καθ' ἕκα[στον] ἔτο[ς] ἀρχιερέως τε κα[ὶ] γραμματέως ὑποκείσθωσαν πρὸς τὴν εἰσπραξίν ἕκαστοι τῆς [ἡμ]ισείας·

⁸⁶⁴ Wörrle, Regelungen von Zollfragen, 297.

⁸⁶⁵ Bu hususta daha detaylı bilgi için bak.: yk. böl. 3.3.2.

ἔθνους) imparatorluk *fiscus*'una yıllık 100.000 *denaria* ödeneceğini bildiren Andriake Yazıtı, *Koinon*'un gümrük gelirlerini sonunda *fiscus* ile hesaplaştığını kanıtlamaktadır.

d) Dolayısıyla, Kent Gümrüğünü Roma *Portorium*'undan Ayrı bir Uygulama Olarak Değerlendirmek Hatalıdır: Yukarıda da değinildiği üzere (§ b), Myra Yazıtı'nda sadece kendi egemenlik sahası sınırlarının gümrük beyi olan *Koinon* ile kendi teritoryumunun gümrük ecesi olan Myra kenti arasında varılan bir anlaşmanın; dolayısıyla da sadece bu iki yerel kurumun gümrük gelirlerinin söz konusu olduğunu düşünerek kent gümrüğüyle Roma *portorium*'unu keskin bir çizgiyle birbirlerinden ayıran Schwarz bu hususta hatalı bir yorumda bulunmaktadır. Zira, kent aidatlarının aktığı kasa ile (δημοσιώνιον) *Koinon*'un çıkış vergisinden elde ettiği gelirlerin aktığı kasadan imparatorluk *fiscus*'una yıllık 100.000 *denaria* ödeneceğini bildiren Andriake Yazıtı⁸⁶⁶, Myra'daki gümrüğün Roma *portorium*'u olarak anlaşılması gerektiğini göstermektedir. Kısaca, Lykia'daki Roma *portorium*'unun toplanması kent ve *Koinon* otoriteleri arasında paylaştırılmıştır: *Koinon*, bir yandan çıkış vergisini kendisi toplarken; diğer yandan kendi pazarlarında satılan malların giriş vergisini toplama işini, her biriyle tek tek vardığı ikili anlaşmalar çerçevesinde üye kentlere bırakmış ve bunun karşılığında onlardan yine bu ikili anlaşmalarda belirlenen miktarda yıllık bir aidat almıştır. *Koinon*'un kentlerle vardığı anlaşmaların birer örneğini yansıtan Myra ve Kaunos yazıtlarından öğrenildiği üzere δημοσιώνιον için *Koinon*'a Myra 7.000 *denaria* öderken; Kaunos'un ödediği tutar ise 6.000 *denaria* olmalıdır⁸⁶⁷. Ayrıca, kent mercilerinin gümrük idaresinde üstlendikleri rollere her üç yazıtta sıkça değinilmesi de kent gümrüğünün Roma *portorium*'unun bir unsuru olması nedniyledir. Nitekim, Myra Yazıtı'nda δημοσιώνιον için *Koinon*'a yapılacak ödeme bizzat kentin kendi kurumu (*dekaproteia*) tarafından gerçekleştirilmektedir⁸⁶⁸. Kaunos Yazıtı'na göre malların beyanı yazılı olarak kent mercileri huzurunda yapılmaktadır⁸⁶⁹. Yazıtın daha sonraki satırlarından söz konusu kent mercisinin Tanrı Basileus'in *stephanophoros*'u olduğu anlaşılmaktadır⁸⁷⁰. Andriake yazıtında da παραφύλαξ, ἄρχων ve onun altında hizmet gören kent kölesi (δημόσιος δοῦλος)⁸⁷¹ gümrük idaresinde önemli roller üstlenmektedir. Nitekim, gümrük

⁸⁶⁶ § 17 str. 82d: πληρουμένον τοῦ Καίσι[α]ρος φίσκου καθ' ἕκαστον ἔτος ἕκ τε τοῦ δημοσιωνίου καὶ τοῦ ἔθνους δηναρίου μυριάδας δέκα

⁸⁶⁷ Kaunos'un ödeyeceği aidat hakkındaki yorumlar için bak.: aş. böl. 3.4.3.4.

⁸⁶⁸ Bu hususta daha detaylı bilgi için bak.: aş. böl. 3.5.3.3.

⁸⁶⁹ Str. B12: διὰ τῶν ἀρχείων.

⁸⁷⁰ str. C15d: ἀπογράφονται δὲ οὗτοι τ(ῆ)ν ἡμέραν μόνον διὰ τῶν | ἀρχείων καὶ τὸν τόπον δι' οὐ ἰσηγαγον ἐπὶ τοῦ στεφανηφόρου Βασιλέως τοῦ θεοῦ; str. E3-4: ἀπογράφονται καὶ τειμήσονται ἐπὶ | [τοῦ] τότε [στεφ]ανηφό[ρ]ου [Βασιλέως τοῦ] θεοῦ; str. E8: καὶ τειμώμενοι πάλιν ἐπὶ τοῦ τότε [σ]τεφανηφόρου

⁸⁷¹ δημόσιος δοῦλος hakkındaki yorumlar için bak.: yk. böl. 2.2 § 7.

istasyonunun bulunmadığı iç kısımlarda beyan en yakın karakoldaki *paraphylaks*'in⁸⁷²; bunun da yerinde olmaması durumunda *arkhon*'un huzurunda⁸⁷³ yapılmaktadır. Mültezim haciz işlemi sırasında *arkhon*'dan ve onun emrinde hizmetli kent kölesinden yardım almaktadır⁸⁷⁴. Yine, teminatlarının mültezim nezdinde bulunmasından endişe duyanların teminatlarını *arkhon*'a teslim etmeleri mümkündür⁸⁷⁵. Ayrıca, gümrük istasyonlarındaki mültezimlerin dışında her bir karakoldaki *paraphylakes* de gümrük yasanını her daim görülebilir bir şekilde bulundurmaya zorundayken⁸⁷⁶; kent *arkhon*'ları da yasanın teşhire açık olmaması durumundan valiyi haberdar etmekle görevlidirler⁸⁷⁷.

Giriş gümrüğünün kentlerin, çıkış gümrüğünün ise *Koinon*'un denetiminde toplandığı Lykia'da, Roma *portorum*'una ilişkin bu düzenlemenin Helenistik önele dayandığı ve bu uygulamanın daha sonra Roma tarafından devralındığı yorumuna daha önce değinilmişti⁸⁷⁸. Aslında Klasik ve Helenistik *Koina*'lar için benzer uygulamalar zaten bilinmektedir. Nitekim Thessalia *Koinon*'u üye kentlerin teritoryumunda kendi adına gümrük ve pazaryeri vergisi toplamaktadır⁸⁷⁹. Bunun dışında Achaia, Aitolia, Thessalia, Boiotia, Epirus, Akarnania, Achaia ve Aitolia *koinon*'larında *koina*'nın yanında üye kentlerin de ἀτέλεια, ισοτέλεια gibi bağışlarda bulunabilmeleri, *koina*'nın kendi adına topladığı vergilerin dışında üye kentlerin kendi vergilerinin de varlığına işaret etmektedir⁸⁸⁰.

e) Gümrük Birliği'ne Dair Tezler Hatalıdır: Wörrle, Myra Yazıtı'nın 12d satırının Myra'dan Lykia'nın diğer kentlerine yapılan ihracat için gümrük alındığını belgelemesinden dolayı, Lykia'yı serbest ticaret bölgesi olarak görmenin mümkün olmadığını düşünmektedir. Engelmann, Brandt ve Schwarz ise bu görüşe karşı çıkarak Lykia Birliği'nin aynı zamanda bir gümrük birliği olduğu savını ileri sürmüşlerdir⁸⁸¹. Bununla birlikte, eyalet sınırları üzerinde

⁸⁷² Str. 41d: ὁ ἐν μεσογειᾷ | [ω]νούμενος κρόκον ^{vac.} ἀπογραφέσθω ἐπὶ τοῦ ἐνγί[στα παραφυ]λακος; str. 34: [ἐπὶ τ]ῷ ἐνγί[στα παρ]α[φύλακι] ἢ τελωνῶν ὑπαρχ-

⁸⁷³ Str. 43: ἐ[ὰν δὲ αὐτ]ῶς μὴ παρῆ | ἐπ' ἄρχοντος τὸ πλῆθος, ὃ συνεώνηται; κτθ.: str. 37: π[α]ραγεγομένω ἐπὶ τὸν ἔνεδρ[ο]ν [ἄρ]χοντα

⁸⁷⁴ Str. 52d: ἐ[ὰ]ν δὲ ἐξ οἰκί[ου] ἢ χωρίου ποιητᾶ[ι], | ἄρχο[ντα κ]αὶ δημόσιον δοῦλον παραλαβών·

⁸⁷⁵ Str. 56d: οἱ δὲ μὴ βουλόμενο[ι πα]ρὰ τῷ τελώνῃ τὸ ἐνέχυρον εἶναι, | [ικ]ανοδοτεῖτωσαν εὐαρέστως τοῖς ἄρχουσιν καὶ ἐπὶ τὴν κρίσιν τὸ ἐνέχυρον παρεχέσθωσαν; κτθ.: str. 65: ἐξέστω | τοῖς βουλομένοις καὶ [ἐ]πιλύσασιν τὰ ἐνέχυρα κ[ρεί]νεσθαι ἐπὶ τοῖς αὐτοῖς ἄ[ρχουσι].

⁸⁷⁶ Str. 85d: ἐ[ὰ]ν δὲ παραφ[ύ]λαξ μὴ διηνεκῶς προκειμένο[ν] σχῆ, [κ]ατὰ τούτου τειμωρίαν | ὁ δικαιοδότης ὀριζέτω.

⁸⁷⁷ Str. 86d: οἱ κατὰ π[ό]λιν [ἄρ]χοντες, ἐὰν μὴ ἢ [π]ροκειμένος ὁ νόμος | διασαφείτωσαν τῷ δικαιοδότη.

⁸⁷⁸ Bak.: yk. § b.

⁸⁷⁹ Demost. Olynt. 1, 22: ὡς οὐδὲ τοὺς λιμένας καὶ τὰς ἀγοράς ἐτι δώσοιεν αὐτῷ καρποῦσθαι· τὰ γὰρ κοινὰ τὰ Θετταλῶν ἀπὸ τούτων δέοι διοικεῖν, οὐ Φίλιππον λαμβάνειν. Κτθ.: Wörrle, Regelungen von Zollfragen, 298 dn. 792.

⁸⁸⁰ Wörrle, op. cit. 298-300.

⁸⁸¹ Bak.: yk. böl. 3.4.1.

konumlanmayan Oinoanda'da da bulunmuş Demosthenes Yazıtı, panayır (*panegyris*) günleri boyunca ithal ve ihraç mallara vergi muafiyeti tanındığını dile getirerek Lykia Birliği'nin iç kısım kentleri arasındaki gümrük sınırları için önemli bir veri teşkil etmektedir. Gümrük birliği tezinin savunucularından Schwarz, kendi savı açısından ortaya çıkan bu sorunu, Oinoanda teritoryumunun en azından bir kısmını, Lykia Birliği'nin sınırları üzerine yerleştirmekle aşmaya çabalamaktadır. Oysa, *Stadiasmus Patarensis* Anıtı'nın da kesin bir biçimde gösterdiği gibi, Oinoanda Lykia'nın sınır değil, bir iç kısım kentidir⁸⁸².

Ayrıca, Ephesos ve Kaunos yazıtları yabancı bir ülkeden getirilen mallardan sadece giriş gümrüğü alınmadığını; satılmadığından dolayı tekrar kentten çıkarılacak bir malın bu kentin teritoryumunu terk edişi sırasında ikincil bir vergiye daha tabi olduğunu kesin bir biçimde göstererek, gümrük birliği tezine karşı Demosthenes Yazıtı'ndan elde edilen argümanı güçlendirmektedir⁸⁸³.

Son olarak, Lykia'nın iç kısımlarında (μεσόγεια) satın alınan safranın beyanının ve vergisinin ödenmesine ilişkin hükümleri belirleyen Andriake Yazıtı, gümrüğün sadece eyalet sınırlarının değil; iç kısım kentlerinin teritoryum sınırlarının aşılışında da ödendiğini belgelemektedir. Bu veri, Wörrle'nin Demosthenes Yazıtı'nın, Lykia içi gümrük sınırlarının geri kalan diğer bütün kentler için de kabulünü güçlendirdiği savını destekleyen veriler sunmaktadır. Böylece, kendi teritoryumlarında satılan malların giriş gümrüğünü toplama hakkının, *Koinon*'un bütün kentlerine tanınmış olması gerektiği sonucu kesinleşmektedir. Nitekim, bu hakkın Kaunos ve Myra örneklerinde olduğu gibi, sadece sınır kentlerine tanındığı savının sakıncalarına daha önce değinilmişti⁸⁸⁴. Buna göre, üye kentler bir yandan sahip oldukları bu hak çerçevesinde kendi kentlerinin finansmanını sağladıkları gibi; öte yandan bunun karşılığında Birlik kasasına ödedikleri aidatla *Koinon*'un finansmanına da, Strabon'un aktarımını teyit eder şekilde, katkıda bulunmaktadır⁸⁸⁵.

Sonuç olarak, Andriake Yazıtı, Myra ve Kaunos yazıtları ışığında elde edilen verilerle tamamen uyum içinde olduğu gibi, bu konudaki bilgileri daha da netleştirmektedir. Buna göre, Lykia'daki Roma *portorium*'unun işleyiş ve örgütlenişi şu şekilde özetlenebilmektedir: Roma, vergi toplama işini Romalı vergi mültezimleri veya İS. 2. yy.'dan itibaren Romalı *procurator*'lar yerine; Lykia Birliği'nin kendi organlarına bırakmıştır. Bu düzenleme uyarınca *Koinon*, bir yandan çıkış vergisini kendisi toplarken; diğer yandan kendi pazarlarında satılan

⁸⁸² Bu konu hakkındaki detaylı tartışma için bak.: yk. böl. 3.4.1.1.

⁸⁸³ Bu konudaki yorumlar için bak.: yk. böl. 3.4.2.1; 3.4.3.3; 3.4.5.2.

⁸⁸⁴ Bak. yk. böl. 3.4.1.1.

⁸⁸⁵ Bu konu hakkında daha fazla yorum için bak.: aş. 3.5.3.

malların giriş vergisini toplama işini, her biriyle tek tek vardığı ikili anlaşmalar çerçevesinde üye kentlere bırakmış ve bunun karşılığında onlardan yine bu ikili anlaşmalarda belirlenen miktarda yıllık bir aidat almıştır. *Koinon*, hem kendi topladığı çıkış gümrüğünün hem de kentlerden aldığı yıllık aidatların biriktiği iki ayrı kasanın gelirlerini sonunda imparatorluk *fiscus*'u ile hesaplamıştır. Roma *portorium*'unun giriş gümrüğünü denetleyen kentlerle çıkış gümrüğünden sorumlu olan *Koinon* gibi iki farklı otorite tarafından toplandığı Lykia'daki bu özel durum, Helenistik Dönem uygulamalarının Roma tarafından devralındığına işaret etmektedir. Giriş gümrüğü toplama hakkının bu şekilde bütün üye kentlere tanınması, bir yandan kentlerin kendi finans kapasitelerini arttırdığı gibi, öte yandan da *Koinon*'un finansmanına katkıda bulunmaktadır. Bu tablo uyarınca, gümrük birliği hatalı savı da tamamen geçersizleşmektedir.

3.4.5 Anadolu'da Roma *Portorium*'u: Ephesos Yazıtı ile Karşılaştırma

1976 yılında bulunan yazıt, H. Engelmann ve D. Knibbe tarafından 1986 yılında ön rapor içerikli yayının⁸⁸⁶ ardından 1989 yılında bütün içeriğiyle yayınlanmıştır⁸⁸⁷. Bu yayın ardından yazıt, bilim dünyasında *Monumentum Ephesenum*⁸⁸⁸ adıyla anılmaya başlamıştır. Bununla birlikte, belgenin bu yapay Latince adlandırma yerine, bizzat kendisini tanımladığı şekliyle anılması (str. 7: νόμος τέλους Ἀσίας εἰσαγωγῆς καὶ ἐξαγωγῆς κατὰ τε γῆν καὶ κατὰ θάλασσαν = Lat. *Lex portus Asiae*⁸⁸⁹ veya *Lex portorii Asiae*⁸⁹⁰) daha uygundur.

İS 9 Temmuz 62'de *Basilica Julia*'da bulunan kamu arşivindeki yasa, Yunanca'ya çevirilmek ve akabinde yazıtta geçirilmek üzere arşiv sorumlularının denetiminde kopyalanmıştır. Yazıtta anılan en erken *magistrati*, İÖ 75 yılı *consul* çifti L. Octavius ve C. Aurelius Cotta, gümrüğün kiralanması işlemlerinde (§ 31 ve 33) hali hazırda var olan düzenlemeleri kullanmaktadırlar. Bu düzenlemeler, kaçakçılık (§ 5, 22) ve dolandırıcılığa (§ 8) karşı alınan önlemlerden; gümrük istasyonlarının konumlandırılmasından (§ 9, 12, 13, 15, 29); mal bildirimine ilişkin hükümlerden (§ 11, 18, 20, 21); uygulanacak gümrük oranından (§ 2, 3, 7); vergi muafiyeti şartlarının saptanmasından (§ 25-26, 27, 33, 35, 36); mültezimin haciz ve teminat hakkından (§ 38) oluşmaktadır.

Müdahaleriyle yasanın belli maddelerinde değişiklik yapan ilk *magistrati* ise 72 yılı *consul*'leri, 70 yılı *ensor*'ları olan L. Gellius ve Cn. Lentulus'tur (§ 37). Bundan önceki 36 paragrafın ise hangi tarihe kadar geri gittikleri saptanamamaktadır. Bununla birlikte bazı paragraflardaki düzenlemeler eyaletin ilk oluşturulduğu döneme işaret etmektedir⁸⁹¹. Bu paragraflar Roma'nın Asia'daki vergilerini İÖ 133 yılında toplamaya başladıkları savını desteklemektedir⁸⁹². Ayrıca, Macedonia valisine, eyalete yeni dahil edilen Khersonesos için gümrük

⁸⁸⁶ Engelmann-Knibbe, Vorbericht, 19-32.

⁸⁸⁷ Engelmann-Knibbe, Zollgesetz.

⁸⁸⁸ Bu adın kullanımı için bak.: Dreher, *Monumentum Ephesenum*; Lewis, *Monumentum Ephesenum*; Merola, *Monumentum Ephesenum*; Nicolet, *Monumentum Ephesenum*; Nicolet, *dîmes d'Asie*; Vigorita, *Monumentum Ephesenum*.

⁸⁸⁹ Bu adın kullanımı için bak.: Vigorita, *Lex Portus Asiae*; Maganzani, *Lex portus Asiae*; France, *Revenues douaniers*, 311, 405dd.

⁸⁹⁰ Bu adın kullanımı için bak.: Dreher, *Lex portorii Asiae*; Eck, Cn. Calpurnius Piso; Knibbe, *Lex portorii Asiae*; Schäfer, *σφραγίς von Sklaven*.

⁸⁹¹ § 10; 28; 29. Bu hususta ayrıca bak.: Carrelli, *Portorium Asiae*, 179-181.

⁸⁹² Nitekim, aynı yıl içinde senato, Asia Eyaleti valisine kraliyet döneminde ait bütün kararların onaylamasını buyuran bir karar almıştır (Sherk, *Roman Documents*, no. 11). 129 yılına ait Pergamon'a ilişkin bir başka *senatus consultum* ise *publicani*'nin söz konusu yılda eyalette bulduklarını göstermektedir (Sherk, *Roman Documents*, no. 12).

sınırlarını tespit etmesini buyuran *Lex de provinciis praetoriis*, bir bölgenin eyalete dönüştürülmesiyle birlikte buradaki Roma vergilerinin toplanmaya başladığını göstermektedir⁸⁹³.

İÖ 72 yılı *consul* çiftinin yaptığı eklemenin ardından İÖ 17 yılına kadar (§ 39-43) başkaca bir müdahaleden bahsedilmemektedir. Bu durum, söz konusu zaman zarfından vuku bulan iç savaş sırasında *consul*'lerin ana ilgisinin ekonomik hayattan ziyade askeri faaliyetler ve iç politika üzerinde yoğunlaşmış olduğu savıyla açıklanabilir. İÖ 17 yılında eyaletler yeniden düzenlenerek *senatus* ile imparator arasında paylaştırılmış⁸⁹⁴; Augustus'un onuruna *Ludi Saeculares* kurulmuştur⁸⁹⁵. Ayrıca, sonraki müdahalelerin 5 yıllık aralarla İÖ 12 (§ 44d); İÖ 7 (§ 46d); İÖ 2 (§ 48d) yıllarında yapılmış olması da dikkat çekicidir. Buradaki 5 yıllık zaman aralığı *publicani*'nin kira süresi ile uyuşmaktadır. Buna göre, gümrük düzenlemelerinin kiralama sırasında yeniden gözden geçirildiği düşüncesi mantıklı gözükmemektedir. İÖ 17 - İÖ 2 yılları arasında yasaya düzenli olarak müdahale edilmiş; takip eden yıllarda müdahale ihtiyacı giderek azalmıştır. Yasaya bu şekilde müdahale eden son *consul* çifti İS 37 yılı *consul*'leridir.

⁸⁹³ Crawford, Roman Statutes I, no. 12, Knidos kopyası Col. IV.

⁸⁹⁴ Cass. Dio, 53, 12-15.

⁸⁹⁵ Aug. res Gest. § 22; Suet. Aug. 31; CIL VI 877b (=Eph.Epigr. VIII 278dd) ve CIL VI 32323 (=Eph.Epigr. VIII, 227dd); krş.: M. Nilsson, RE IA.2 (1920) s. v. saeculares ludi, 1712d.

3.4.5.1 Yasanın Kapsamı

Kapsam tartışması burada, yasanın ne tür mallarla hangi vergi kalemleri için ve hangi gümrük sınırları içinde geçerli olduğu temelinde yürütülecektir. Bu tartışmada da öncelikle, yasanın hangi yollarla getirilmiş malları kapsadığına ilişkin tartışma ele alınacaktır.

Ephesos Gümrük Yasası koşulları bir çok noktada hem gümrük bölgesinden yapılan ihracat hem de gümrük bölgesine yapılan ithalat için geçerlidir (Str. 7 § 1: νόμος τέλους Ἀσίας εισαγωγῆς καὶ ἐξαγωγῆς κατὰ τε γῆν καὶ κατὰ θάλασσαν; Str. 75: ἐξ Ἀσίας εἰς Ἀσίαν εισαγάγη ἢ ἐξαγάγη)⁸⁹⁶. Bu ikili kullanımın yanında tekil kullanıma dair örnekler de bulunmaktadır. Bununla birlikte, bu tekil kullanımlar 3 şekilde açıklanabilir⁸⁹⁷:

1. Metnin söz konusu bölümlerde kısmen korunmuş olmasıyla (Str. 11; 50d);
2. Tamamlamalardaki keyfiyetle (Str. 15; 26-8; 28d; 50d);
3. Maden hammaddesinde veya *Romaia Sebaste* Bayramı'nda olduğu gibi belli durumlarda sadece ihracatın söz konusu olmasıyla (Str. 74).

Yine de bu veriler gümrük yasanının temelde, karadan ve denizden yapılan hem ihracata hem de ithalata ilişkin yükümlülükleri belirlediği gerçeğini değiştirmemektedir⁸⁹⁸.

Engelmann ve Knibbe, str. 7'de geçen δημοσιωνία ifadesini genel anlamda *publicum* (devletin vergi geliri) olarak anlamakta ve ilgili kısım için [περὶ δημοσιωνίας α' ἐπαρχείας Ἀσία]ς δημοσιωνίας β' γ' δ' ε' tamamlamasını önermektedir⁸⁹⁹. Bu şekilde, söz konusu satırda beş farklı vergi kaleminin konu edildiğini düşünmektedirler. Onlara göre, δημοσιωνία α' = Lat. *publicum primum* ile *portorium Asiae*'in kastedilmiş olması gerekirken (s. 37), geriye kalan diğer dört vergi kaleminiye, *decuma* (% 5 oranında ürün vergisi), *metala* (maden ocaklarından alınan vergi), *scriptura* (otlak vergisi) ve *vicesima libertatis* (köle azatından alınan % 5 oranında vergi) oluşturmaktadır (s. 39). Yazıtın editörleri satırı bu şekilde tamamlarken δημοσιωνίας kelimesini tekil *genetivus* olarak anlamakta ilgili kısmın çevirisini “*Asia Eyaleti'nin ilk vergi kalemiyle] ikinci, üçüncü dördüncü ve beşinci kalemlerine dair*” şeklinde yapmaktadırlar.

⁸⁹⁶ Dreher, Monumentum Ephesenum, 79; Dreher, Lex portorii Asiae, 111-117.

⁸⁹⁷ Dreher, Monumentum Ephesenum, 79d.

⁸⁹⁸ Dreher, op. cit., 80d.

⁸⁹⁹ Engelmann-Knibbe, Zollgesetz, 37.

Bununla birlikte, C. Nicolet, δημοσιωνία ifadesinin, Engelmann ve Knibbe'nin düşündüğü gibi *publicum* olarak değil; *conductio* veya *redemptio* (sözleşme veya kira) olarak anlaşılması gerektiğini düşünmektedir⁹⁰⁰. Buna göre, yazıtın ilgili satırı 5 farklı vergi kaleminden ziyade eyaletin *portorium* gelirinin birbirini takip eden 5 kira dönemine işaret ediyor olmalıdır. Bunun ardından yine 7. satırdaki boşluk için tamamlama önerisinde bulunduğu νόμος'taki düzenlemelerin ilk kira döneminin yanında ikinci, üçüncü, dördüncü ve beşinci kira dönemleri için de geçerli olduğunu ifade etmektedir⁹⁰¹. Bu şekilde, δημοσιωνία ifadesini çoğul *accusativus* olarak anlayarak yazıtın ilgili kısmını “*eyaletin portorium gelirlerinin ilk kira dönemiyle birlikte, ikinci, üçüncü, dördüncü ve beşinci kira dönemleri için geçerli düzenlemelere dair*” şeklinde çevirmektedir⁹⁰².

Vigorita ise, Decidianus'un hazırlamış olduğu ἐπινομία διηλεκῆ' nin (*her daim geçerli düzenleme*) kamu sözleşmelerinde hiçbir değişikliğe gerek olmadan 25 yıllık bir dönem için geçerli olduğu düşüncesine karşı çıkmakta ve her bir sözleşme için belirlenen düzenlemelerin, içinde bulunan 5 yıllık kira dönemini kapsadığını düşünmektedir⁹⁰³. δημοσιωνία ifadesinin anlamı içinse, Nicolet'nin Lat. *conductio* veya *redemptio*'nun Yunanca çevirisi olduğu düşüncesine karşı çıkarak, bunun yerine, Engelmann-Knibbe gibi, *publicum* (kamunun vergi geliri) anlamını daha uygun bulmaktadır. Buna göre, Ephesos Yazıtı'nın 4. satırındaki δημοσιωνίας ἁ · κηρῶι ἁ için Lat. *publicum primi, cera prima* eşlemesini yapmakta ve *publicum*'un ya *publici tabula* (vergi geliri kaydı) veya yasanın korunduğu arşivlerdeki belge numarası olarak anlaşılabilceğini düşünmektedir⁹⁰⁴.

Bununla birlikte, δημοσιωνία kelimesi, yazıtta geçtiği bütün örneklerde, kamunun kiraya verilmiş olan vergi gelirleri anlamını taşıdığı görülmektedir⁹⁰⁵. Bu durum, 7. satırın anlaşılmasını; buna bağlı olarak da eksik kısmın tamamlanmasını güçleştirmektedir. Yukarıda değinilen tamamlama önerilerinin kendi içlerinde taşıdıkları tutarsızlıklar göz önüne alındığında M. Crawford'un 7. satır için önerdiği tamamlama gerçeğe en yakın olanı gibi gözükmektedir: [κατ' ἔτος τῆς δημοσιωνίας ἁ' καὶ ἔτη τῆ]ς δημοσιωνίας β', γ', δ', ε' · (*publicum'un birinci yılı ile publicum'un ikinci, üçüncü, dördüncü ve beşinci yılları uyarınca*). Bu tamamlama önerisiyle Ephesos Yazıtı'nın sadece *portorium*'la ilişkili düzenlemeleri içerdiği ortaya çıkmaktadır.

⁹⁰⁰ Nicolet, Demosionia, 691dd.

⁹⁰¹ Nicolet, op. cit., 695-697.

⁹⁰² Nicolet, op. cit., 698.

⁹⁰³ Vigorita, Lex portus Asiae, 128d.

⁹⁰⁴ Vigorita, op. cit., 125.

⁹⁰⁵ § 45 str. 106; § 47 str. 111; § 55 str. 125; § 57 str. 132; § 59 str. 136, 138; § 61 str. 140; § 64 str. 149.

Benzer şekilde, Andriake Yazıtı da gümrük dışında başka bir vergi kalemine ilişkin düzenleme içermemektedir.

Yazıttaki düzenlemelerin geçerli olduğu coğrafyanın sınırları hakkındaki düşüncelerini § 2 str. 8-11'deki verilere dayandıran Engelmann ve Knibbe, bu düzenlemelerin § 2-8 str. 8-22'ye kadar uzandığını düşünmektedirler⁹⁰⁶. Buna göre, Asia Eyaleti'nin gümrük gelirlerini toplama hakkını kiralamış olan mültezimler, en azından İÖ 75 yılında Bithynia Krallığı'nın sınırlarında da faaliyette bulunabilmektedirler. Bu çıkarım Heil'i, gümrük yasasının sadece Asia Eyaleti ile sınırlı kalmayıp çok daha geniş bir alanı kapsadığı sonucuna götürmektedir⁹⁰⁷. Heil'in bu husustaki diğer bir dayanak noktası ise, Bithynia (Byzantium, Kalkhedon, Daskyleion, Στόμα Πόντου olarak bilinen bölgeyle, Pontus'taki Hieron)⁹⁰⁸ ve Kilikia-Pamphylia ([Attaleia, Aspendos], Perge, Magydos, Phaselis ve Side)⁹⁰⁹ bölgelerinde yer alan limanların yazıtta Asia Eyaleti'nin gümrük limanları olarak verilmesidir. Heil ayrıca, *provincia* teriminin sadece bir eyaletin idari sahası olarak değil; aynı zamanda bir *magistratus*'un yetki sahası olarak anlaşılması gerektiğini de eklemektedir⁹¹⁰. Benzer bir düşünce, 8. satırın sonunda başlayan cümle için [τοῖς τε τῆς ἐπαρχείας λιμέσι καὶ τοῖς τόποις ἐκ] Καππαδοκίας, Γαλατίας, Βειθυνίας Ἀσίαν ζωννοῦσιν tamamlamasını öneren Wankel tarafından ileri sürülmüştür⁹¹¹.

İlkin Laet⁹¹² tarafından ileri sürülüp, daha sonra Merkelbach⁹¹³ ve Heil⁹¹⁴ tarafından kabul gören, mali bir idari sahanın bir eyaletin coğrafi sınırlarıyla nadiren örtüştüğü düşüncesi Nicolet, tarafından şiddetle reddedilmektedir⁹¹⁵. Nicolet, Heil tarafından kendi savını desteklemek için ileri sürülen bütün belgeleri tekrar gözden geçirdikten sonra, yasanın geçerlik sahasının Asia Eyaleti'nin yanında Bithynia, Kappadokia ve Galatia'yı içermiş olması gerektiği düşüncesinin hatalı olduğu sonucuna varmaktadır⁹¹⁶.

Nicolet'ye göre, Engelmann ve Knibbe tarafından § 1'e dahil edilen str. 7d; § 2'yi oluşturulan str. 8-11 ile yapısal bir bütünlük oluşturmaktadır. Böylece Nicolet, 8. satırdaki boşluğu [αἰτίνες πόλεις Παμφυλίας, Λυκαονίας, Κιλικίας] Καππαδοκίας, Γαλατίας, Βειθυνίας Ἀσίαν

⁹⁰⁶ Engelmann-Knibbe, Zollgesetz, 42d, 161.

⁹⁰⁷ Heil, Zollgesetz aus Ephesos, 9, 14.

⁹⁰⁸ § 2 str. 8d; § 4 str. 13d; § 6 str. 18; § 9 str. 23.

⁹⁰⁹ §9 str. 26.

⁹¹⁰ Heil, op. cit., 11-14.

⁹¹¹ Wankel, Zollgesetz der Provinz Asia, 40.

⁹¹² Laet, Portorium, 273-277.

⁹¹³ Merkelbach, Bithynische Erbfolgekieg, 98.

⁹¹⁴ Heil, Zollgesetz aus Ephesos, 11.

⁹¹⁵ Nicolet, Monumentum Ephesenum, 930dd.

⁹¹⁶ Nicolet, op. cit., 932-941.

ζωννοῦσιν tamamlayarak, bütün pasajı Asia Eyaleti'nin etraflıca tanımlanması olarak yorumlamaktadır⁹¹⁷. Bu düşünce daha sonra, αἰτνες πόλεις yerine οἰτνες τόποις tamamlamasını öneren Lewis tarafından da kabul görmüştür⁹¹⁸. Nicolet'in savları son olarak Merola ve Mcging tarafından da yeni argümanlarla desteklenerek kabul görmüştür. Bu hususta Merola, Roma tarafından İÖ 75 yılına kadar özgür kentler olarak görülen Byzantium ve Kalkhedon'un Bithynia Krallığı'nın teritoryumundan ayrı düşünülmesi gerektiğini; bununla birlikte, söz konusu tarihten İÖ 62 yılına kadar bu statülerini korumalarının pek olası olmadığını, dolayısıyla bu sırada Asia Eyaleti'ne dahil olduklarını düşünmektedir⁹¹⁹. Asia Eyaleti gümrük limanları arasında (§ 9 str- 22-26) Bithynia Krallığı'na ait limanların verilmemiş olduklarına dikkat çeken Mcging de bu yönde güçlü bir argüman sunmaktadır⁹²⁰. Şayet *Lex portorii Asiae*, Bithynia Eyaleti'ni de kapsamış olsaydı böyle bir durum söz konusu olamazdı⁹²¹. Sonuç olarak, yukarıdaki düşünceler ışığında Asia Eyaleti gümrük yasasının sadece eyaletin coğrafi sınırları içinde geçerli olması gerektiği ortaya çıkmaktadır. Aslında yazıtın 7. satırındaki adlandırma da bu duruma uymaktadır: νόμος τέλους Ἀσίας εισαγωγῆς καὶ ἐξαγωγῆς κατὰ τε γῆν καὶ κατὰ θάλασσαν = Lat. *Lex portus Asiae rebus exportantis importandisque terra marique*⁹²².

Benzer bir durum elbette Lykia Eyaleti gümrük yasası için de söz konusudur⁹²³.

⁹¹⁷ Nicolet, op. cit., 946-951.

⁹¹⁸ Lewis, Monumentum Ephesenum, 248.

⁹¹⁹ Merola, Monumentum Ephesenum, 285-90.

⁹²⁰ Mcging, Ephesian Customs Law, 284.

⁹²¹ Krş.: Merola, op. cit., 297.

⁹²² Yazıtın başlık kısmının Latince'ye bu şekilde çevrilmesi hakkında bak.: Nicolet, op. cit., 949 dn. 47. Vigorita, *Lex portus Asiae*, 133 dn. 49'ta önerilen *lex vectigalis Asiae rerum terra marique inferendarum efferendarum* çevirisi daha zayıf bir öneri gibi gözükmektedir.

⁹²³ Krş.: Str. 12, 14, 22-23.

3.4.5.2 Çifte Vergilendirme

Ephesos Yazıtı eyalet içi gümrük sınırlarına işaret ederek, Engelmann ve Schwarz'ın *a priori* olarak kabul ettikleri gümrük birliği tezine karşı veriler içermektedir:

1. Bir malın gümrüğü yanılmak amacıyla eyaletin bir başka yerine götürülemeyeceği hususunun karara bağlanmış olması (§ 5).
2. Gezgin kişilerin, yurttışı olmadıkları her bölge veya kentten getirdikleri veya yanlarında buldukları eşyalar için gümrük ödemeleri zorunluluğu (§ 37).
3. Özel statüye sahip kent, kabile ve *demoi*'un kendi bölgelerinde gümrük ödememeleri (§ 39 C).
4. Asia Eyaleti'nin sınırları içinde, gümrük istasyonuna sahip bir çok denizde ve karada bir çok gümrük istasyonunun bulunması (§ 9).
5. Muhtar kentlerin, kabilelerin ve mntıkların sınırlarında da gümrük istasyonunun bulunması (§ 10).
6. Mültezimin veya vekilinin yasaya göre bildirim zorunluluğu olan istasyonda bulunmaması durumunda; bildirim bir sonraki gümrük bölgesindeki kentin en yetkili gümrük daireesindeki kişi nezdinde yapılmasının hükme bağlanması (§ 16).

Bunun dışında, Ephesos Gümrük Yasası, bir çok noktada hem gümrük bölgesinden yapılan ithalat hem de gümrük bölgesine yapılan ihracat için geçerlidir⁹²⁴. Bunun dışında Ephesos Yazıtı'nda, bir gümrük sınırı içinde satışı gerçekleşmeyen bir malın aynı gümrük sınırına aynı yıl içinde ikinci kez sokuluşuna veya buradan ikinci kez çıkarılışına ilişkin hususları düzenleyen paragraf bu yorumu⁹²⁵ destekleyen veriler içermektedir (Engelmann-Knibbe'nin edisyonuna göre: § 6 str. 16-20): ὑπὲρ οὗ ἂν τις πράγματος ἄπαξ [17] [τέλος τῷ τελώνῃ ἢ ἐπιτρόπῳ αὐτοῦ κατὰ θάλασσαν ἢ γῆν] εἰσκομιζομένου δῶι, ὁ αὐτὸς ἄνθρωπος ὑπὲρ τοῦ αὐτοῦ πράγματος ἐκ δευτέρου τῷ αὐτῷ ἔτει τῷ αὐτῷ [18] [τελώνῃ τέλος μὴ διδόναι ὀφειλέτω, ἐὰν μὴ ἐκ Πόντου πλέῃ. ἐὰν κατὰ θάλασσαν ἢ γῆν ἐξάγῃ, τῆς ἐξαγωγῆς τέλος διδόντω · ὑπὲρ οὗ δὲ ἂν [19] [τις πράγματος ἄπαξ, τῷ τελώνῃ τῆς τέλος δ]ῶ ὁ αὐτὸς ἄνθρωπος ὑπὲρ τοῦ αὐτοῦ πράγματος ἐκ δευτέρου ἐξαγωγῆς τῷ αὐτῷ τελώνῃ τῷ αὐτῷ ἔτει [20] [τέλος μὴ διδόναι ὀφειλέτω ἐὰν μὴ εἰς Πόντον πλέῃ].

⁹²⁴ Str. 7 § 1: νόμος τέλους Ἀσίας εἰσαγωγῆς καὶ ἐξαγωγῆς κατὰ τε γῆν καὶ κατὰ θάλασσαν; Str. 75: ἐξ Ἀσίας εἰς Ἀσίαν εἰσαγάγῃ ἢ ἐξαγάγῃ; krs.: Dreher, Monumentum Ephesenum, 79; Dreher, Lex portorii Asiae, 111-117.

⁹²⁵ Carrelli, Portorium Asiae, 184d, Ephesos Yazıtı'nın ilgili paragrafıyla Kaunos Yazıtı'nın satılmayan malların gümrük sınırından tekrar çıkarılışına ilişkin kısmı arasındaki paralelliğe işaret eden ilk bilim adamı olmuştur.

Yazıtın editörleri str. 18'deki τελώνη ve τέλος kelimeleri arasındaki boşluğun tamamlanması için ἐξαγωγῆς ve εισαγωγῆς seçeneklerinin her ikisinin de mümkün olduğunu belirtmekle birlikte, ilk seçeneği tercih etmekte, ama yazıtın ilgili kısmını son tahlilde yine de tamamlamadan bırakmaktadırlar⁹²⁶. Ne var ki, paragraf daha yakından irdelendiğinde bu yorumun yeterli olmadığı görülecektir. Ayrıca, adı geçen yazarların, paragrafın ikinci cümlesi ve bu cümlede τελώνη τῆς ile τέλος kelimeleri arasındaki boşluk için hiçbir değerlendirmede bulunmamaları metnin anlaşılmasını da engellemektedir.

Her şeyden önce, ilgili paragrafın iki kısımdan oluştuğu gerçeği doğru yoruma ulaşmak için belirleyici olmaktadır: paragrafın str. 18'deki boşluğu da içeren ilk kısmı giriş (εἰσαγωγή); ikinci kısmıysa çıkış (ἐξαγωγή) gümrüğe ile ilgilidir. Buna göre, giriş gümrüğüyle ilgili kısımdaki bu boşluğun εισαγωγῆς ifadesiyle tamamlanması gerekirken; çıkış gümrüğüyle ilgili ikinci kısımdaki boşluk da bu durumda τῷ τελώνη τέλος ἐκκομιζομένου biçiminde tamamlanmalıdır. Bu düşünceler ışığında paragrafın çevirisi şöyle olacaktır: *Karadan ve denizden getirilen bir mal için mültezime ya da temsilcisine giriş gümrüğü ödenmişse, aynı mal için aynı kişi, Pontos'tan gelmemek kaydıyla, aynı yıl içinde, aynı mültezime ikinci kez giriş gümrüğü ödemeyecektir. Eğer, karadan ve denizden mal çıkarırsa, çıkış gümrüğünü ödeyecektir. Bir mal için mültezime çıkış gümrüğü ödenmişse, aynı malın ilk sahibi, Pontos'a gitmemek kaydıyla, aynı yıl içinde, aynı mültezime ikinci kez çıkış gümrüğü ödemeyecektir.* Merola, Pontos'la yapılan ticaretin, gümrük kaybindan doğacak zararın daha da büyümemesi gibi tamamen ekonomik bir nedenle bu düzenlemenin dışında tutulduğunu düşünmektedir⁹²⁷. Bununla birlikte Pontos'un, Mithridates Savaşları'nın hala devam ettiği İÖ 75 yılına ait bu düzenlemenin dışındaki tutulmasının asıl nedeni bu bölgeyi ekonomik olarak cezalandırmak, dolayısıyla savaş gücünü zayıflatmak gibi gözükmektedir. Sonuçta bu şekilde tamamlanıp çevrilmesi gereken paragraftan şu sonuçlar çıkmaktadır:

a) Engelman ve Knibbe tarafından sadece eyalet sınırlarına ilk girişte ve bu sınırlardan son çıkışta vergilendirildiği; bunun ardından eyalet sınırları içinde vergisizce dolaştığı; dolayısıyla eyalet sınırlarının aynı zamanda gümrük birliğinin sınırlarını temsil ettiği *a priori* savını destekleyecek kesin bir veri bulunmamaktadır

b) τῷ αὐτῷ τελώνη ifadesi ile, her bir istasyon farklı bir mültezime kiralandığından, aynı gümrük istasyonu; ὁ αὐτὸς ἄνθρωπος ifadesi ile malın ilk sahibi olan tüccar; τὸ αὐτὸ πρᾶγμα ifadesiyle de satılmayan mal kastedilmektedir. Buna göre, paragrafın giriş gümrüğüyle ilgili ilk kısmından bir mal için hem giriş hem çıkış gümrüğünün ödeneceği; bununla birlikte, aynı tüccarın satılmayan malının aynı gümrük sınırına ikinci kez girişinin – Pontos'tan getirilmemiş olmak şartıyla – giriş gümrüğünden muaf olacağı; paragrafın çıkış gümrüğü ile ilgili ikinci kısmında da satılmayan

⁹²⁶ Engelman-Knibbe, Zollgesetz, 51.

⁹²⁷ Merola, Monumentum Ephesenum, 265 dn. 10.

malın aynı gümrük istasyonundan ikinci kez çıkarılışının da – Pontos’a götürülmek şartıyla – çıkış gümrüğünden muaf olacağı anlaşılmaktadır. Paragrafin her iki cümlesi arasına çıkış gümrüğünün ödeneceğini bildiren ara cümle (ἐὰν κατὰ θάλασσαν ἢ γῆν ἐξάγῃ, τῆς ἐξαγωγῆς τέλος δίδωτω) eklenerek, hem satılmadığından dolayı tekrar çıkarılan bir malı, hem de transit amaçlı bir malın – her ikisinde de elbette ilk çıkış söz konusudur - çıkış gümrüğüne tabi olacağı vurgulanmak istenmiştir. Başka bir yorum, aynı gümrük istasyondan ikinci kez çıkışa vergi muafiyeti getiren bir sonraki cümleyi anlamsız kılacaktır⁹²⁸.

Sonuç olarak, bir malın, ister giriş vergisinin ödenmiş olduğu gümrük sınırı içinde el değiştirmesinin ardından olsun; isterse de transit mal olarak olsun, bir başka istasyona götürülmek üzere bu gümrük sınırından çıkarılışında vergiye tabi olduğu anlaşılmaktadır. Bu sonuç Kaunos ve Myra yazıtları temelinde varılan ve bir malın her sınır geçişinde % 2.5 olmak üzere katlanarak vergilendirildiği savıyla uyum içindedir. Bu veriler, Strabon’un⁹²⁹ aktarımı sayesinde şimdiye kadar sadece Mısır’da belgelenen çifte vergilendirmeye ilişkin⁹³⁰ - Vittinghoff’un düşündüğünün aksine⁹³¹ - güçlü kanıtlar sunmaktadır.

⁹²⁸ Murat Arslan, Mithridates IV Eupator. Roma’nın Büyük Düşmanı (baskıda).

⁹²⁹ Strab. 17, 1, 13; krş.: yk. böl. 3.4.3.3.

⁹³⁰ Krş.: Dreher, Monumentum Ephesenum, 81.

⁹³¹ Vittinghoff, Portorium, 377d.

3.4.5.3 Gümrük Oranı

Quinquagesima/Quadragesima Hispaniarum Quadragesima Galliarum, Quadragesima portuum Asiae-Bithyniae, vicesima portuum Siciliae, Quattuor publica Africae gibi adlandırılmalar, Roma *portorium*'unun İmparatorluk Dönemi'nde temelde mal değerinin yüzdelik oranı üzerinden toplandığını göstermektedir. Bu dönemde *quadragesima*'nın yaygınlığı bu oranın genel bir oran olduğunu göstermektedir⁹³². Bu çıkarım Ephesos Yazıtı aracılığıyla doğrulanmaktadır⁹³³. Gümrük oranı ise sadece bir satırda korunmuştur ve mal değerinin % 2.5'ü oranındadır⁹³⁴. H. Engelmann ve D. Knibbe bu durumu sadece Pontos'a yapılan ihracat ve Pontos'tan yapılan ithalatla ilişkilendirirken; C. Nicolet, bu oranın bütün gümrük bölgesinde karadan ve denizden yapılan ithalat ve ihracat için geçerli olduğu görüşündedir⁹³⁵. Bir yandan purpur için belirlenen % 5 oranındaki vergi⁹³⁶ dışında yazıtın hiçbir bölümünde başka bir orandan bahsedilmemesi; öte yandan çeşitli paragraflarda hiç bir oranın verilmemesi⁹³⁷, % 2.5 oranının genel vergi oranı olduğu izlenimini uyandırmaktadır. Buna uygun olarak Vedius Pollio'ya ilişkin özel düzenlemedeki eksik kısımlar yazıtın editörleri tarafından bu vergi oranıyla tamamlanmıştır⁹³⁸. Böylece, de Laet'in halihazırda kesin bir veri bulunamamış olduğu uyarısına karşın⁹³⁹, % 2.5'lük vergi oranının Asia Eyaleti'nin bütün sınırları içinde Cumhuriyet Dönemi için de söz konusu olduğu kesinlik kazanmaktadır⁹⁴⁰.

Andriake Yazıtı'nda vergi oranı sadece bir satırda korunmuş ve yine mal değerinin % 2.5 oranında olacak şekilde verilmiştir⁹⁴¹.

⁹³² Dreher, Monumentum Ephesenum, 81; Cagnat, Les impôts indirects, 82; Vittinghoff, op. cit., 378-82.

⁹³³ § 38 str. 87: κατὰ τὴν τεῖμησιν τοῦ πράγματος τούτου τῶι τελώνηι τέλος εὐλυτεῖται.

⁹³⁴ § 2 str. 11: τὸ τεσσαρακοστὸν μέρος τῶι τελώνηι δίδεται; § 40 str. 40: τεσσακοστὸν μέρος τῶι δημοσιώνηι δοθήσεται.

⁹³⁵ Nicolet, Monumentum Ephesenum, 950. C. Nicolet'nin u görüşü Vigorita, Lex portus Asiae, 24; Merola, Monumentum Ephesenum, 269; Dreher, Monumentum Ephesenum, 82 tarafından da desteklenmektedir.

⁹³⁶ Ephesos Yazıtı § 7 str. 20. İS 5 yılındaki yılındaki yeni düzenlemeden sonraki vergi oranıysa maalesef korunmamıştır (§ 53 str. 122d).

⁹³⁷ Krş.: Ephesos Yazıtı § 38 str. 87d.

⁹³⁸ Ephesos Yazıtı § 41 str. 98.

⁹³⁹ Laet, op. cit., 76 dn. 3.

⁹⁴⁰ Dreher, Monumentum Ephesenum, 82. Yazıtın çekirdeğini oluşturan ilk 84 satırın İÖ 74 yılına tarihlenmesi hakkında bak.: Heil, Zollgesetz aus Ephesos, 9dd.

⁹⁴¹ Str. 29: [...ca10 φ]ερο[ύ]σαις τεσ[α]ρακ[ο]στήν [...ca14].

3.4.5.4 Sabit ve Azami Tarife

Ephesos Yazıtı'nda malın yüzdellik değeri üzerinden hesaplanan vergi oranı yanında⁹⁴² hem sabit hem de azami tarife olarak belirlenen gümrük vergileri de söz konusudur:

a) **§ 34 str. 78-81:** Roma'ya ihraç edilecek 100 libre maden cevheri için 4 as tutarında gümrük vergisi: Yazıtın ilk editörleri γή sözcüğünü, işlenmek üzere Roma'ya gönderilen “mineral içerikli toprak” olarak anlamaktadırlar⁹⁴³. Bu yoruma göre, sabit tarife uygulaması, yer altından çıkarılan cevher henüz işlenmediği için pazar değerinin belli olmamasından kaynaklanmış olmalıdır. Carrelli'ye göre, 4 as tutarındaki tarife, malın en fazla % 1 oranına tekabül etmektedir⁹⁴⁴. Bu koşullar altında, sabit tarife sadece, gümrük ve maden gibi iki farklı sahada vergi toplama hakkını kiralayan iltizam şirketlerinin hak ve sorumluluk sınırlarının resmi olarak belirlenmesini değil; aynı zamanda maden şirketlerine de belli bir imtiyaz sağlamaktadır. Bu yorum, § 27 str. 66-67'de maden arama çalışmalarının vergiden muaf tutulması durumuyla uyumludur⁹⁴⁵.

b) **§ 3 str. 11d:** genç yaştaki kölelerden köle başına alınan azami 5 *denaria* tutarındaki gümrük vergisi: Bir kölenin pazar değerini belirlemek diğer mallar kadar kolay değildir. Yaş, kabiliyet ve sağlık gibi ölçülebilir değer kriterlerinin yanında, görünüş, belli konularda özel yetenek, görgü ve beceri gibi değerlendirilmesi pek kolay olmayan kriterler de bulunmaktadır⁹⁴⁶. Bu nedenle, kar maksimizasyonu için en yüksek değeri biçen vergi mültezimleriyle tüccarlar arasında kölenin değerine ilişkin sık sık anlaşmazlıklar doğması kaçınılmazdır⁹⁴⁷. Genç köle ticaretinde azami 5 *denaria* vergi uygulamasıyla bu sorunun üstesinden gelmek amaçlanmış olmalıdır. Zira, değeri 200 *denaria* ve üstündeki köleler için azami 5 *denaria* vergi ödenirken, köle değerinin 200 *denaria*'nın altında olduğu durumlarda olağan % 2.5 oranında vergilendirme söz konusu olmalıdır⁹⁴⁸.

⁹⁴² *Quadragesima* için bak.: § 2 str. 11. Diğer yüzdellik oranlarsa şu şekildedir: § 31 str. 72: *Decuma* (tarımsal mahsul, şarap ve zeytinyağından alınan % 10 oranında vergi); § 7 str. 20; purpur işinde çalışanlardan alınan % 5 oranında vergi.

⁹⁴³ Engelmann-Knibbe, *Zollgesetz*, 97. γή sözcüğünün cıva, toprakboyası gibi işlenmiş mineral anlamında kullanıldığı örnekler için krş.: Carrelli, *Portorium Asiae*, 186d.

⁹⁴⁴ Carrelli, *Portorium Asiae*, 186.

⁹⁴⁵ Krş.: Dreher, *Monumentum Ephesenum*, 83d; karşıt düşünce için bak.: Carrelli, *op. cit.*, 185d.

⁹⁴⁶ Krş.: *Dig.* 50, 15, 4.

⁹⁴⁷ Krş.: Engelmann-Knibbe, *op. cit.*, 45; Dreher, *op. cit.*, 84.

⁹⁴⁸ Yazıtın içerdiği dönemdeki ortalama köle fiyatları ve azami vergi düzenlemesinin ekonomik sonuçları için bak.: Engelmann-Knibbe, *op. cit.*, 45d; Carrelli, *op. cit.*, 131d.

c) § 41 str. 98d: ihraç edilen kölelerden köle başına 1; ithal edilenlerden köle başına 2.5 *denaria* tutarında gümrük vergisi: Bu düzenleme yasaya İÖ 17 yılında eklenmiştir. Ayrıca *lex censoria*'da belirlenen daha düşük miktarlar bu yeni düzenlemeyle hükümsüzleştirilmiştir. Dolayısıyla, miktarı kesin olarak bilinmemekle birlikte, köle ticaretinde sabit bir tarife söz konusudur. Genç köleler için uygulanacak vergi oranı § 3'te belirlenmiş olduğuna göre, söz konusu sabit tarife yetişkin köleler için geçerli olmalıdır. Buna göre, yetişkin köleler, azami vergi uygulamasına tabi olan genç kölelerden farklı olarak, pazar değerlerine bakılmaksızın sabit bir tarifeye vergilendirilmektedirler. Giriş ve çıkış vergileri arasındaki farksa, Roma'nın gümrük düzenlemelerini pazar belirleyici bir amaçla kullandığını göstermektedir⁹⁴⁹. Bu nedenle, R. Cagnat'ın⁹⁵⁰ aksi yöndeki görüşüne karşı çıkan S. de Laet'in, Roma gümrüğünün ekonomik ve politik önemine dair çıkarımı kısmen de olsa doğruluk kazanmaktadır⁹⁵¹. Dahası, imparatorluğun sınır boylarında daha yüksek vergi oranı uygulanması da bu çıkarımı desteklemektedir⁹⁵².

⁹⁴⁹ Krş.: Engelmamm-Knibbe, op. cit., 111; bu hususta genel olarak bak.: yk. böl. 3.3.3.

⁹⁵⁰ Cagnat, Les impôts indirects, 3d.

⁹⁵¹ Laet, op. cit., 115, 243dd, 449d. Vittinghoff, op. cit., 382d, bu çıkarımı doğru bulmamaktadır.

⁹⁵² Krş.: Dreher, op. cit., 85 dn. 23.

3.4.5.5 Vergi Muafiyeti

a) Özel Gereksinim için Tanınan Muafiyet (§ 35 str. 81-83 ve § 37 str. 84-87): Ephesos Yazıtı, şimdiye kadar kısmen bilgi sahip olunan⁹⁵³ özel gereksinim için getirilen malların vergiden muaf olması durumunu açık bir şekilde belirlemektedir. H. Engelmann ve D. Knibbe'ye göre, bu muafiyet sadece imparatorluk sınırları içinde oturanlarla sınırlıdır⁹⁵⁴. Bununla birlikte, str. 82'deki ἐκ τῆ]ς χώρας ταύτης ἢ οἰκίας ifadesi bu çıkarımı doğrulamamaktadır. Nitekim, M. Dreher'in de ileri sürmüştüğü gibi, ikamet yerinin - bu yer zaten Roma sınırları içinde kalıyor olsaydı - ayrıca belirtilmesine gerek olmazdı. Bu durumda söz konusu paragrafin doğru yorumu şu şekilde olmalıdır: Vergi muafiyeti, Roma teritoryumuna ait bölgelerden veya Roma teritoryumu dışında kalmakla birlikte ikamet edilen (ἐκ τῆς οἰκίας) yerlerden gümrük bölgesine özel gereksinim için sokulmuş olan köle veya mallar için geçerlidir⁹⁵⁵. Gümrük bölgesinden çıkarılan mallar için de aynı durum geçerli olmalıdır. Başka bir deyişle, imparatorluk sınırları dışında, ama ikamet yerinden başka bir yerde satın alınan her mal, özel gereksinim için bile olsa, gümrüğe tabidir. Bu nedenle, ikamet yerinden beraberinde getirilen veya ikamet yerine beraberinde götürülen malların özel gereksinim için olduklarının ispatı, sadece imparatorluk sınırları dışında ikamet edenler için gereklidir⁹⁵⁶. Sınır boylarındaki gümrük istasyonlarından alınacak bir belgeyle bu tür mallar imparatorluk sınırları içindeki gümrük geçişinde vergiden muaf olabileceklerdir. İmparatorluk sınırları içinde yapılan seyahatlerde, en azından İÖ 74 yılından itibaren, bu tür bir belgeye doğal olarak gerek yoktur⁹⁵⁷. Özetle, imparatorluk sınırları içinde ikamet edenler, yine imparatorluk sınırları içindeki seyahatlerinde özel gereksinim amacıyla beraberlerinde getirdikleri veya götürdükleri mallar için giriş ve çıkış vergisi ödememektedirler. İmparatorluk sınırları dışında ikamet edenlerse kişisel kullanımları için bu sınırlar dışında sadece ikamet ettikleri yerden getirip buraya beraberlerinde götürdükleri mallar için vergi ödememektedirler. § 37'nin yeniden yorumlanması, yasaya

⁹⁵³ Quint. Decl. 359; *Lex censoria portus Siciliae*'daki "*domum ducere*"nin yorumlanması hakkında bak.: Dig. 50, 16, 203; CJ 4, 61; krş.: Engelmann-Knibbe, op. cit., 99; Carrelli, *Portorium Asiae*, 183; Laet, op. cit., 425f, 428f, 432 dn. 4; Vittinghoff, op. cit., 395.

⁹⁵⁴ Engelmann-Knibbe, op. cit., 98d.

⁹⁵⁵ Dreher, op. cit., 87.

⁹⁵⁶ Dreher, loc. cit.

⁹⁵⁷ Bu yorum, Dig. 50, 16, 203'teki açıklamayla da uyum içindedir; krş.: Dreher, op. cit., 87 dn. 34.

gene aynı dönemde yapılan eklemeye söz konusu muafiyetin iki ayrı durumda daha tanındığını göstermektedir⁹⁵⁸:

1) imparatorluk sınırları dışında ikamet eden birinin, Asia Eyaleti'nde yurttaşı olduğu bir kente imparatorluk sınırları dışındaki bir yerden, buranın kendi ikamet yeri olup olmadığına bakılmaksızın, kendi kullanımı için beraberinde getirdiği bütün mallar vergiden muaf tutulmaktadır⁹⁵⁹;

2) imparatorluk sınırları dışında ikamet eden biri, kişisel kullanımı için imparatorluk sınırları dışında bir yerden getirdiği mallardan sadece ikamet ettiği yerden getirdiği mallar için değil; aynı zamanda yurttaşı olduğu bir kentten getirdiği mallar için de gümrük vergisinden muaftır⁹⁶⁰.

Buradan Roma gümrük sisteminin sadece vergi geliri amaçlamaktan öte piyasa belirleyici bir özellik de taşıdığı sonucu çıkmaktadır⁹⁶¹. Zira, söz konusu sistem özel gereksinim için imparatorluk sınırları dışında satın alınan mallara yukarıda belirtilen koşullar haricinde vergi yükümlülüğü koyarak imparatorluk sınırları içindeki ticareti korumayı amaçlamıştır.

b) Vergi Mültezimlerine Tanınan Muafiyet (§ 33 str. 74-78): Vergi mültezimleri görevlerini ifa edebilmek için yanlarında getirdikleri veya götürdükleri erkek ve kadın köleler, mallar, kitaplar, yazı gereçleri, gıda maddeleri ve burada kaldıkları süre zarfında yanlarında getirdikleri hayvanlar için vergi ödememektedirler. Benzer bir muafiyet *Lex Antonina de Termessibus*'ta⁹⁶² da anılmakla birlikte, bu daha çok yerel bir uygulama olarak görülmüştür⁹⁶³. Bununla birlikte Ephesos Yazıtı, mültezimlere tanınan bu muafiyetin genel bir hak olduğunu düşündürmektedir.

c) Devlet Taşımaları için Tanınan Muafiyet (§ 25-26 str. 58-66): Şimdiye kadar sadece İmparatorluk Dönemi için belgelenen devlet için yapılan, özellikle askeri amaçlı taşımaların vergiden muaf tutulması uygulaması Ephesos Yazıtı aracılığıyla Geç Cumhuriyet Dönemi için de ilk kez belgelenmektedir. Burada söz konusu muafiyete uyan koşullar tek tek anılmıştır:

⁹⁵⁸ Dreher'in (op. cit., 87d) burada § 35'ten farklı olarak kesin bir ikamet yeri olmayanlar için geçerli düzenlemelerin söz konusu olduğu yorumu ikna edici değildir.

⁹⁵⁹ § 37 str. 84d: ὁ ἄν τις πρὸς τὴν ἰδίαν χρῆσιν εἰς ταύτην τὴν χώραν ἢ τὴν πόλιν ἢ[ς] | [πολιτείας αὐτὸς ἔσται] εἰσάγη κυκλεύων τε εἰσκομίζη, ὑπὲρ τούτου τέλος μὴ δίδωτω.

⁹⁶⁰ § 37 str. 86d: ὅτε ἄν ἐξ ἐκείνης τῆς χώρας ἢ τῆς πόλεως, ἢς πολιτείας αὐτὸς οὐκ ἔσται, | [κυκλεύων εἰς]άγη εἰσκομίζη, ἀπογραφέσθω καὶ ὑπὲρ τούτου τέλος δίδοναι ὀφειλέτω.

⁹⁶¹ Bu konu hakkında daha detaylı bilgi için bak.: yk. böl. 3.3.3.

⁹⁶² CIL I² 589 = ILS 38 = FIRA I, no. 11 str. 31.36; Crawford, Roman Statutes, no. 19 str. 31-36.

⁹⁶³ Krş.: Laet, op. cit., 85; Dreher, op. cit., 88.

- 1) Roma Halkı için taşınan mallar;
- 2) İmparator adına taşınan mallar;
- 3) Taşımayı yapanların seyahat amacıyla yanlarında bulundurdukları gıda maddeleri;
- 4) Roma Halkı'nın kararı doğrultusunda resmi amaçla taşınan mallar;
- 5) Bronz ve gümüş sikkeler;
- 6) Bu seyahat için gerekli gemilerle gemi donanımına ait gereçler;
- 7) Bu seyahat sırasında hizmet amacıyla beraberinde getirilen köleler, hayvanlar, yazı gereçleri, kitaplar, ayakkabılar ve mühür yüzükleri;
- 8) Asker veya gemicilerin ya da asker veya gemici adına görevli bulunanların Roma Devleti adına yaptıkları taşımalarda beraberlerinde getirip götürdükleri yiyecekler, satın aldıkları mallar, özel gereksinim için beraberlerinde getirdikleri nesnelere askeri seferlerde kullanılan eşyalar.

Askerlerin gümrükten muaf tutulmaları⁹⁶⁴, daha geç dönemlere ait hukuki metinlerle epigrafik belgelerin yanında⁹⁶⁵, özellikle Nero'nun İS 58 yılındaki vergi reformuna ilişkin fermasında da dile getirilmektedir⁹⁶⁶.

d) Sürülerin Yaz Aylarında Otlığa Çıkarılıp Buradan İndirilmesi (§ 32 str. 73d): Burada elbette sürülerin yaylalara çıkarılışları sırasında gümrük bölgelerini geçişlerinde tanıyan bir muafiyet söz konusudur. Bu uygulama yaz aylarında Apulia'dan Samnium Bölgesi'ne götürülen sürüler için söz konusu olduğu üzere zaten antik kaynaklar aracılığıyla bilinmekteydi⁹⁶⁷.

e) Kült Amaçlı Mallar için Tanınan Muafiyet (§ 25-26 str. 59): Yazıtın ilk editörleri ö ðν θείου ένεκεν πράγματος ifadesi altında geçen malları imparator adına taşınan mallar olarak yorumlamakta ve buna dayanarak İÖ 75 yılına tarihledikleri yazıtın ilk 36 paragrafının⁹⁶⁸ (str. 7-84) burada, halihazırdaki duruma uyarlanmış olduğu sonucuna varmaktadırlar⁹⁶⁹. Bununla birlikte, O. Salomies ve M. Heil'in temellendirmiş olduğu gibi ö ðν θείου ένεκεν πράγματος

⁹⁶⁴ Laet, op. cit., 121; Vittinghoff, op.cit., 395; Klingenberg, Reformedikt, 71; Engelmann-Knibbe, op. cit., 88; Carrelli, op. cit., 182.

⁹⁶⁵ Dig. 39, 4, 9; CJ 4, 61, 5; Augustus tarafından veteran askerler için getirilen muafiyet için bak: Wilcken, Chrestomatie, no. 462 = FIRA I, no. 56 = Ehrenberg-Jones, Documents, 302; ayrıca bak.: Domitianus'un İS 88/89 yılındaki edictum'u hakkında bak.: ILS 9059.

⁹⁶⁶ Tac. Ann. 13, 51: *militibus immunitas servaretur, nisi in eis quae veno exerceant*.

⁹⁶⁷ Varro, de re rust. 2, 1, 16: *itaque greges ovium longe abiguntur ex Apulia in Samnium aestivatum atque ad publicanum profitentur, ne, si inscriptum pecus paverint, lege censoria committant*; krş.: Engelmann-Knibbe, op. cit., 95; Klingenberg, Commisum, 52d; Salomies, Zollgesetz, 185.

⁹⁶⁸ Engelmann-Knibbe, op. cit., 41.

⁹⁶⁹ Engelmann-Knibbe, op. cit., 87d.

ifadesini basit bir şekilde kült amaçlı mallar olarak yorumlamak daha gerçekçi gözükmektedir. Böylece, yasanın bu kısmının daha sonradan güncel duruma uyarlanmış olduğu zorlama yorum da geçerliliğini yitirmektedir⁹⁷⁰.

f) Kullanılmayacak Durumdaki Mallar, Maden Arama Çalışmaları ve Su Kullanımı ve Ticareti için Tanınan Muafiyet (§ 27 str. 66d): Burada anılan bütün bu muafiyet alanları Ephesos Yazıtı'yla ilk kez belgelenmektedir. S. Carrelli'nin, suya ilişkin muafiyetin maden ocağına taşınan suyla ilişkili olduğu savı⁹⁷¹ zorlama bir çıkarımdır⁹⁷².

g) Savaş Tehlikesi Durumunda Yapılan Taşımalar için Tanınan Muafiyet (§ 27 str. 66): Bu uygulama Erken Helenistik Dönem'den beri bilinmektedir⁹⁷³. 'Düşman Tehdidi' kavramı Roma Hukuku içinde yasal zemine oturtulmuştur⁹⁷⁴. Yine de, söz konusu sav nesnel bir şekilde temellendirilebilir olmalıdır; bu yöndeki öznel bir kaygı vergi muafiyeti için bahane olarak kullanılmamalıdır⁹⁷⁵.

h) Roma'yla Yapılan Özel Anlaşmalar Sonucunda Tanınan Muafiyet (§ 36 str. 83d): Bu paragraftaki hükme göre, Roma'nın sözleşmeyle vergi muafiyeti tanıdığı özel şahıslar Asia Eyaleti gümrük mültezimleri tarafından vergiye tabi kılınmamaktadırlar. Başka bir deyişle Roma'nın mültezimlerle akdettiği kira sözleşmesi, Roma'nın tanımış olduğu politik imtiyazları kısıtlayamamaktadır. § 40'ta Augustus tarafından özel bir şahsa (Vedius Pollio) tanınmış bu tür bir muafiyet belgelenmektedir⁹⁷⁶. Antik geleneğe göre, kentler de basit bir şekilde yurttaşlar topluluğu olarak tanımlandığına göre, § 36'da geçen oûç ilgi zamiriyle bir kentin yurttaşları da kastedilebilmektedir. Nitekim, § 44'te Augustus tarafından Aleksandreia Troas'a kendi gümrük gelirlerini toplama hakkı⁹⁷⁷ ile Pergamon'a, *Romaia Sebaste* Bayramı sırasında belli imtiyazlar tanınmıştır.

⁹⁷⁰ Salomies, op. cit., 184; Heil, Zollgesetz aus Ephesos, 15; krş.: Dreher, op. cit., 88.

⁹⁷¹ Carrelli, op. cit., 187d.

⁹⁷² Dreher, op. cit., 88 dn. 40.

⁹⁷³ Bunun için en erken belge Tyran Hermias'ın Erthrai ile yaptığı anlaşmadır: H. Engelmann – R. Merkelbach, Die Inschriften von Erythrai und Klazomenai I (IK 1, Bonn 1972), no. 9; Bengtson, Staatsverträge, no. 322; H. Müller, "Phyges heneken", Chiron 5, 1975, 129-56; Geç Cumhuriyet Dönemi için bak.: Cic. de leg. agr. 2, 80; krş.: Engelmann-Knibbe, op. cit., 89.

⁹⁷⁴ Dig. 50, 16, 118: *qui nobis aut quibus nos publicae bellum decrevimus: ceteri latrones aut praedones sunt.*

⁹⁷⁵ Dig. 50, 17, 184: *vani timoris iusta excusatio non est.*

⁹⁷⁶ Augustus'un Seleukos Krallığı nauarkhos'una tanıdığı benzer bir muafiyet için bak.: Sherk, Roman Documents, no. 58 str. 51.

⁹⁷⁷ *Lex Antonia de Termessibus* ile Termessos kentine benzer bir ayrıcalık tanınmıştır: CIL I² 589 = ILS 38 = FIRA I, no. 11 str. 31.36; Crawford, Roman Statutes, no. 19 str. 31-36.

3.4.5.6 Yasadışı Uygulamalara Karşı Alınan Önlemler

Ephesos Yazıtı, beyan edilmemiş veya eksik beyan edilmiş, gümrüğe tabi malların mültezim tarafından haczedildiğine dair Cumhuriyet Dönemi için en erken doğrudan veriyi sunmaktadır⁹⁷⁸. Mültezim, gümrük sınırlarından yasadışı bir şekilde geçirilmiş, hiç beyan edilmemiş veya eksik beyan edilmiş mallara el koyma hakkına sahiptir⁹⁷⁹. Asia Eyaleti gümrük yasasına İÖ 72 yılı *consul*'leri tarafından yapılan ekleme⁹⁸⁰, bu katı düzenlemeyi vergi mükellefleri lehine yumuşatmış gözükmektedir. Engelmann-Knibbe, paragrafın çevrisini şu şekilde yapmaktadırlar: “Bildirimi yasaya uygun olarak yapılmış bir mal için değeri üzerinden gümrük ödenecektir. Buna aykırı davranılması durumunda iki katı oranında gümrük ödenecektir; ve mültezimlerin söz konusu mallar üzerinde el koyma ve teminat hakkı baki olacaktır”. Bu durumu da “İki kat vergi ödeme cezası yanlış mal değeri bildirim durumunda söz konusu olmaktadır” şeklinde yorumlamaktadırlar. Aslında bu yorum, mültezim için hiç bildirilmemiş malların tamamı üzerinde haciz hakkının saklı kalma olasılığını açık bırakmakla birlikte, Dreher’in de vurguladığı gibi⁹⁸¹, burada genel olarak yasal bildirim yükümlülüğüne uyulmadığı durumlar işlenmektedir. Engelmann ve Knibbe’nin yorumlarına göre, bildirim şartlarının ihlal edildiği bütün durumlarda yasal gümrük oranının iki katının (*duplum*) ödeneceği belirtilmiş olmaktadır. Böylece, mültezimler, yasal beyan koşullarına uyulmadığı durumlarda malların tamamı yerine sadece % 5 üzerinde haciz ve teminat alma hakkına sahip olmuşlar gibi gözükmektedir. Mültezimin hakları üzerinde kısıtlamayı yansıtan bu yorumla, mültezimin bu hususta keyfi ve aşırıya kaçan yaptırımları karşısında vergi mükelleflerinin haklarının korunmasına yönelik müdahalelerin aslında İmparatorluk Dönemi’nden çok daha önce başlamış olması gerektiğini iddia etmek anlamına gelmektedir. Oysa bu tür müdahalelerin İmparatorluk Dönemi ile başladığı bilinmektedir⁹⁸². Ayrıca, Engelmann ve Knibbe’nin bu yorumu, Asia Eyaleti gümrük yasasının vergi kaçakçılığına karşı, birinde bütün kaçak malın haczedildiği (§ 8, 18, 21, 22); diğerindeyse, bu mallar için iki katı oranında vergi cezasının verildiği (§ 38) ve bu nedenle birbirleriyle çelişen iki önlem içerdiği sonucuna götürmektedir.

⁹⁷⁸ § 5, 8, 19, 21, 22, 37, 38, 49. Bu husutaki dolaylı veriler hakkında bak.: Klingenberg, *Commissum*, 41dd; Quint. Decl. 359; krş.: Vigorita, *Lex portus Asiae*, 62dd; Dreher, *op.cit.*, 89 dn. 44.

⁹⁷⁹ Klingenberg, *Commissum*, 63d, İmparatorluk Dönemi kaynaklarına dayanarak, *commissum*’un nitel olarak değil, nicel olarak yanlış bildirimler için söz konusu olduğu sonucuna varmaktadır. Ephesos Yazıtı § 18, bu çıkarımına aksi bir durumu yansıtmamaktadır; krş.: Dreher, *op.cit.*, 89 dn. 45.

⁹⁸⁰ Ephesos Yazıtı § 38 str. 87d.

⁹⁸¹ Dreher, *op. cit.*, 89d dn. 46.

⁹⁸² Laet, *op. cit.*, 444d; Vittinghoff, *op.cit.*, 389d, 396d; krş.: Dreher, *op. cit.*, 90 dn. 47.

Bununla birlikte, haciz (*commissum*) ve iki katı vergi ödeme (*duplum*) cezasına ilişkin durumlar daha dikkatli ele alındığında söz konusu sorunun ortadan kalktığı görülmektedir. Zira, *duplum* cezası, bildirim yasaya uygun olarak gerçekleşmediği örneklerde değil; bildirim yasaya uygun olarak yapıldığı, ama bu bildirim uyarınca belirlenmiş olan verginin ödenmediği durumlarda uygulanmaktadır (§ 38 str. 87d)⁹⁸³.

Buna karşın, vergi mükelleflerinin hakları konusunda daha kesin bir iyileştirmeyse, teminatlarla ilişkin koşullarda gerçekleştirilmiştir. Cumhuriyet Dönemi'nde mültezimlerin hangi koşullarda teminat alma (*pignoris capio*) hakkına sahip oldukları tam olarak belirlenememektedir. Ephesos Yazıtı'nda ele alınan iki uygulamada (§ 8 str. 20-22; § 21 str. 50-53) hiç beyan edilmemiş veya eksik beyan edilmiş malın gümrükçüye ait olacağı, başka bir deyişle *commissum*'a (haciz) tabi tutulacağı belirtilmiştir. Buna karşın diğer üç durumda, söz konusu malı haczetmek ya da bunun yerine teminat almak arasındaki tercih mültezime bırakılmıştır (§ 22, 37, 38: ἀγωγή καὶ ἐνεχύρου λήψις ἔστω).

⁹⁸³ ἐὰν οὕτως μὴ ποιήσῃ, τῷ διπλῶ | [τέλος διδ]ότω καὶ τοῦ πράγματος τούτου τῶι τελώνῃ ἀγωγῆι καὶ ἐνεχύρου λήψις ἔστω.

3.5 Lykia Birliği ve *Portorium*

3.5.1 Tarihçe

Kimon'un, Eurymedon kenarında Persler karşısında İÖ 466 yılında⁹⁸⁴ kazandığı zaferin ardından Lykia ve Pamphylia Karia Vergi Bölgesi altında Attika Deniz Birliği'ne girmiştir. Söz konusu listede yer alan Lykia kentleri Kaunos⁹⁸⁵ ile bağlı kentleri Karpasyanda⁹⁸⁶, Pasanda⁹⁸⁷ ve yine Kaunos teritoryumunda bulunan Pynos(?)⁹⁸⁸, Tarbana⁹⁸⁹, Kalynda⁹⁹⁰, Kodopa⁹⁹¹, Krya⁹⁹², Telandros⁹⁹³, Telmessos'u⁹⁹⁴, Lykioi ve Milyai Bölgeleri⁹⁹⁵, Phaselis ve Idyros takip etmektedir. Burada ilgi çekici olarak Lykioi ve Milyai *ethnikon*'ları hep birlikte geçmektedir. Bu durum, Herodotos'un satraplık bölgelerini anlatırken Lykia ve Pamphylia arasında Mylias'ı anmasıyla birlikte anlaşılır olmaktadır⁹⁹⁶.

Tribut Listeleri'ne sadece kıyı yerleşimleri veya bölgeleri görüldüğünden, burada bahsedilen, daha geç dönemlerde Elmalı Ovası'nda ikamet eden halk değil; erken dönemlerde teritoryumları Limyra'ya kadar ulaşan asıl Milyai halkı olmalıdır⁹⁹⁷. Bu durum, Lykia'da Ksanthos Vadisi'ni çevreleyen egemenlik alanının yanında, Limyra merkezli ve en azından İÖ 4. yy.'da krallar tarafından yönetildiği bilinen ikinci bir idari merkez bulunduğu gerçeğiyle

⁹⁸⁴ Tarihleme için krş.: Nollé, Side I, 48 dn. 73.

⁹⁸⁵ ATL I, 304–305; Meiggs, Athenian Empire, Lev. IV no. 64; Tietz, Golf von Fethiye, 34 dn. 154.

⁹⁸⁶ ATL I, 296–297; III, 210; Meiggs, op. cit., Lev. IV no. 63; Tietz, op. cit., 34 dn. 153.

⁹⁸⁷ ATL I, 370–371; Meiggs, op. cit., Lev. IV no. 65; Tietz, op. cit., 34d dn. 156.

⁹⁸⁸ ATL I, 392–393; III, 213. Kentin Kaunos teritoryumu için bulunması hakkında bak.: Plin. Nat. Hist. 5, 103: *oppidum Caunos liberum, dein Pynos*.

⁹⁸⁹ ATL I, 418–419, III 9, 27; Meiggs, op. cit., Lev. IV no. 69; Ruge, RE IVA.2 (1932), s. v. Ταρβανήç, 2292.

⁹⁹⁰ ATL I, 314–315, III, 210; Meiggs, op. cit., Lev. IV no. 66; Arkwright, Frontier, 97; Burchner, RE X.2 (1919), s. v. Kalynda, 1771d; Robert, Études anatoliennes, 493; S. Jameson, RE Suppl. XIV (1974), s.v. Kalynda, 214; Tietz, op. cit., 34 dn. 152.

⁹⁹¹ ATL I, 316–317; Burchner, RE XI.1 (1921), s. v. Κοδοπήç, 982; Zgusta, Ortsnamen, 274. Kodopa'nın İÖ 46 yılında Caesar'la yapılan foedus anlaşması sonrasında Lykia Birliği'ne bırakılması hakkında bak.: Mitchell, Treaty of 46 BC, str. 59, s. 221.

⁹⁹² ATL I, 320–321; Meiggs, op. cit., Lev. IV no. 68; Burchner, RE XI.2 (1922), s. v. Krya, 2030; A. Maiuri, Viaggio di esplorazione in Caria. *Annuario* 4–5 (1921–1922 [1924]) 422–424; Tietz, op. cit., 34 dn. 155; 187 dn. 326.

⁹⁹³ ATL I, 422–423, III, 210; Meiggs, op. cit., Lev. IV no. 67; Tietz, op. cit., 34d dn. 157.

⁹⁹⁴ ATL I, 420–421, II, 83, III.7, 210; Meiggs, op. cit., Lev. IV no. 70; Tietz, op. cit., 35 dn. 158. Telmessos'un İÖ 46 yılında Caesar'la yapılan foedus anlaşması sonrasında Lykia Birliği'ne bırakılması hakkında bak.: Mitchell, Treaty of 46 BC, str. 54, s. 212d.

⁹⁹⁵ ATL I, 345, 520–521; III, 23, 25, 210, 261.

⁹⁹⁶ ATL I, 345; Herodot. 3, 90; krş.: Hall, Milyadeis, 143.

⁹⁹⁷ Alexandros, İÖ 334 yılında Lykia'ya girdiğinde Patara'dan Phaselis'e Milyas üzerinden ilerlediği anlatımında da Güney Lykia kastedilmiştir; Plin. Nat. Hist. 5, 95'te Arykanda hala Milyas içinde anılmaktadır.

uyum içindedir. Bunlardan biri olan Limyra Beyi Perikles, Telmessos'un fethinin ardından kısa süre de olsa Batı ve Orta Lykia'nın idari olarak birleşmesini sağlamış gözükmektedir⁹⁹⁸. Tribut Listelerinde geçen Λύκιοι καὶ συντελεῖς⁹⁹⁹ ifadesi, olasılıkla daha sonra belgelenen Lykia Birliği içindeki iki ayrı idari bölgenin gelişim sürecinin erken aşamasını yansıtıyor olmalıdır¹⁰⁰⁰.

Limyra'dan İÖ 288 yılına tarihlenen bir yazıtta Ptolemaios tarafından görevlendirilmiş iki *Oikonomoi* anılmaktadır. Karia egemenliği sırasında görevli iki *arkhontes* örneğinde olduğu gibi, bunlardan biri Limyra'da Doğu Lykia'yı diğeri Ksanthos'ta Batı Lykia'yı idare ediyor olmalıydı¹⁰⁰¹. Telmessos'tan ele geçen bir yazıtla birlikte bir papirüs belgesinden Telmessos ve Kalynda'nın Ptolemaios ordusu için yakacak odun, yemlik saman ve ikametgah temin etme yükümlülüğünde oldukları öğrenilmektedir¹⁰⁰².

Pamphylia henüz 3. Syria Savaşı sırasında (246B241) Seleukos egemenliğine girmişken¹⁰⁰³; Lykia 3. yy.'ın sonuna kadar Ptolemaios egemenliğinde kalmıştır. Sonunda III. Antiokhos Kilikia'dan ilerleyerek İÖ 197 yılında Korykos, Limyra, Arykanda, Andriake, Patara, Ksanthos ve Telmessos'u fethetmiştir¹⁰⁰⁴. III. Antiokhos'un Magnesia Savaşın'daki yenilgisinin ardından İÖ 189/88 yılında imzalanan Apameia Anlaşması'yla Tauros'ların bu yakasında (*cis Taurum*) kalan bütün Seleukos toprakları, Lykia ve Karia dışında, Roma tarafından Pergamon kralı II. Eumenes'e; Lykia ve Karia ise Rhodos'a bırakılmıştır¹⁰⁰⁵. Lykia ile Karia bölgelerinin tarihsel sınırı üzerinde konumlanan Telmessos buna karşın, Pergamon topraklarına ilhak edilmiştir¹⁰⁰⁶.

Lykia Birliği'ne ilişkin epigrafik ilk belge de İÖ 189-167 yılları arasında devam eden¹⁰⁰⁷ Rhodos Egemenliği Dönemi'ne tarihlenmektedir¹⁰⁰⁸. Bunun ardından Roma *Senatus*'u 168/67

⁹⁹⁸ Perikles hakkında bak.: Borchhardt, Limyra, 151–167; Borchhardt, Perikles, 297d; Lykia'nın iki idari kısma ayrılması hakkında krş.: Marksteiner, Limyra 16d; KolbBKupke, Lykien 15.

⁹⁹⁹ ATL I 334B335; 447, II 81: (Lykioi); I 344B345: (Milyai).

¹⁰⁰⁰ Krş.: Jameson, League 832, dn. 1; farklı yorum için bak.: KolbBKupke, Lykien, 14.

¹⁰⁰¹ Wörrle, Epigr. Forsch. I, 57B62; Oikonomoi hakkında krş.: Hölbl, Ptoleäerreich, 60.

¹⁰⁰² Wörrle, Epigr. Forsch. III, 83 ve 87d.

¹⁰⁰³ Polyb. 5, 34, 7B8; Hölbl, op. cit., 49.

¹⁰⁰⁴ Hölbl, op. cit., 123.; Magie, Roman Rule I, 524; II 754, dn. 49.

¹⁰⁰⁵ Polyb. 21, 24, 6B7; Liv. 37, 55, 5.

¹⁰⁰⁶ Polyb. 21, 46, 8B10; Liv. 37, 56, 4B6; TAM II, s. 2; Wörrle, Epigr. Forsch. II, 222; E. Schwertheim, "Die Grenzen der Provinz Asia", şurada: Stuttgarter Kolloquium zur Historischen Geographie des Altertums (*Geographica Historica* 7, Amsterdam 1994) 395.

¹⁰⁰⁷ Krş.: Zimmermann, zur rhodischen Vorherrschaft, 110B130.

¹⁰⁰⁸ OGIS 99.

yılında Karia ve Lykia'nın özgürlüğünü onaylamıştır¹⁰⁰⁹. Bunun ardından, bir Roma eyaletine dönüştürüldüğü İS 43 yılına kadar kendi adına sikke basan ve eyalete dönüştürülmesinin ardından da varlığını sürdüren Lykia Birliği'nin en parlak dönemi başlamaktadır¹⁰¹⁰. Araksa'da bulunmuş olan¹⁰¹¹ ve büyük olasılıkla İÖ 2. yy.'ın ortalarına tarihlenen¹⁰¹² bir yazıtta, Araksa Kenti ve Lykia Birliği adına icraatta bulunan bir zatın faaliyetleri anılmaktadır. Buna göre, adı geçen zat ilkin Bubon beyi Moagetes'e karşı yürütülen savaşta ῥγεμὼν olarak görev almış; bunun ardından da πρεσβευτής olarak Kibyra'ya¹⁰¹³ gönderilmiştir. Kibyra ile yapılan savaşta Orthagoras bu sefer ἔφιππος olarak görev almış ve Lykia'lularla birlikte Ksanthos ve Tlos'un tiranları Lysanios ile Eudemos'a karşı çarpışmıştır¹⁰¹⁴. Olasılıkla, Oinoanda'da Termessos Minor'un kurulmasıyla bağlantılı olaylar çerçevesinde, Lykia'luların Termessos'lulara karşı yürüttüğü savaşta Orthagoras bir kez daha ἔφιππος olarak görev almıştır. Araksa ile Soasa arasındaki teritoryumla ilişkili olarak çıkan bir münakaşada elçi olarak Lykia Birliği'ne gönderilmiş ve bunun sonucunda komşu yerleşim Orloanda'nın Lykia Birliği'ne alınmasını (εἰς τὴν Λυκίων συνπολιτείαν) sağlamıştır¹⁰¹⁵.

Strabon, Lykia'luların kendi zamanında Lykia Birliği'nin atadan kalma kurumlarını (ἐν τῇ πατρίῳ διοικήσει τοῦ Λυκιακοῦ συστήματος) koruduklarını bildirmektedir¹⁰¹⁶. Birlik meclisinde (κοινὸν συνέδριον) oy hakkına sahip 23 kent bulunmaktadır. Oy hakkı kentlerin büyüklük ve önemine göre paylaştırılmıştı. Buna göre, en büyük kentler 3; orta büyüklüktekiler 2 ve daha küçükleri tek oy hakkına sahipti. Bu bilgiyi Artemidoros'tan (İÖ 100 yılı dolayları) alıntılayan Strabon'a göre 3 oy hakkına sahip en büyük 6 kent Ksanthos, Patara, Pinara, Olympos, Myra ve Tlos idi¹⁰¹⁷. İmparatorluk Dönemi'nde de Lykia'da *metropolis* unvanına sahip 6 kent bulunmaktaydı: Telmessos, Tlos, Ksanthos, Patara, Myra ve Limyra. Olympos, korsanlara karşı sefere çıkan Servilius Isauricus tarafından İÖ 78 yılında tahrip edilmesinin ve bunun

¹⁰⁰⁹ Polyb. 35, 5, 12; Liv. 44, 15, 1; Treuber, Geschichte der Lykier, 165.

¹⁰¹⁰ Ayrıntılı bilgi ve literatür için bak.: Jameson, Lycian League.

¹⁰¹¹ Bean, Inscriptions from Lycia, 46B56; BE 1950, 183; SEG 18, 570.

¹⁰¹² Zimmermann, zur rhodischen Vorherrschaft, 126d yazıtı Rhodos Egemenliği Dönemi'ne tarihlemektedir.

¹⁰¹³ Kibyra, Oinoanda, Bubon ve Balbura'dan oluşup Kibyra'nın başını çektiği Tetrapolis'in Murena tarafından dağıtılıp Kibyra dışındaki 3 kentin Lykia Birliği'ne bağlanması hakkında bak.: Strab. 13, 4, 17.

¹⁰¹⁴ Zimmermann, loc. cit. Tlos'la Ksanthos'ta tiranlık kurulmasını Rhodos müdahalesine bağlamaktadır.

¹⁰¹⁵ Jameson, Lykia, 55d. Ayrıca bak.: R. M. Errington, "Θεὰ Πώμη und der römische Einfluß südlich des Mäanders im 2. Jh. v. Chr.," Chiron 17, 1987, 114Bl18.

¹⁰¹⁶ Strab. 14, 3, 2.

¹⁰¹⁷ Strab. 14, 3, 3.

ardından Lykia Birliği'nden çıkarılmasından sonra yerini Limyra'ya bırakmıştır¹⁰¹⁸. İmparatorluk Dönemi'ndeysen Pinara'nın yerini Telmessos almıştır.

Epigrafik ve edebi kaynaklar aracılığıyla Lykia'dan bilinen kent sayısı, bu hususta Strabon'un oy hakkına sahip olduğunu bildirdiği kent sayısının (23)¹⁰¹⁹ çok çok üstündedir. Nitekim Plinius, Lykia Birliği'ne üye kent sayısının önceleri 70 olduğunu buna karşın bu sayının kendi döneminde 36'ya düştüğünü bildirmektedir¹⁰²⁰. İS 2. yy.'da Akalissos, Antiphellos, Aperlai, Araxa, Arneai, Arykanda, Balbura, Bubon, Choma, Gagai, Idebessos, Kalynda, Kandyba, Korma, Korydalla, Krya, Kyaneai, Limyra, Lydai, Myra, Nysa, Oinoanda (Termessos Minor), Olympos, Patara, Phaselis, Phellos, Pinara, Podalia, Rodiapolis, Sidyma, Symbra, Telmessos, Tlos, Trebendai, Trebenna ve Ksanthos'un *Koinon*'a üye kentler oldukları bilinmektedir¹⁰²¹. Bu sayı olasılıkla daha da artacaktır. Nitekim, *Stadiasmus Patarensis* Anıtı¹⁰²² ile yakın zamanda yayınlanan ve Lykia Birliği ile Caesar arasındaki *foedus* anlaşmasını içeren bronz levha¹⁰²³ bu hususta yeni kent isimleri vermektedir.

Dolayısıyla, burada ortaya çıkan sorun, bazı küçük kentlerin doğrudan oy hakkına sahip olmadıkları, bunun yerine κοινὸν συνέδριον'da oy hakkı elde edebilmek için bazı küçük kentlerin bir araya gelerek *sympoliteia*'lar oluşturdukları¹⁰²⁴; bazılarının da daha büyük kentlerle benzer şekilde *sympoliteia* anlaşmaları imzaladıkları savıyla açıklanabilir. Nitekim, Aperlai'ın Simena, Apollonia ve Isinda ile¹⁰²⁵; Akalissos'un Idebessos ve Korma ile¹⁰²⁶; Arneai'ın Koroa ve adı yazıtta okunamayan bir başka yerleşim ile¹⁰²⁷; Myra'nın Trebendai ile¹⁰²⁸;

¹⁰¹⁸ Balland, *Inscriptions*, 176d; Limyra'nın metropolis unvanı hakkında bak.: Borchhardt, *Zémuri*, 99; Wörrle, *Stadt und Fest*, 240; Wörrle, *Ermandyberis von Limyra*, 296 dn. 19. Bu unvan Limyra'dan yayınlanan bir miltaş aracılığıyla artık epigrafik olarak belgelenebilmektedir: Takmer, *Two Milestones*, 108 dn. 3; krş.: Hellenkemper – Hild, *TIB* 8, s. v. Limyra, 686 dn. 18-19.

¹⁰¹⁹ Bak.: yk. dn. 1016d.

¹⁰²⁰ Plin. *Nat. Hist.* 5, 101.

¹⁰²¹ Krş.: Jameson, *Lycian League*, 842.

¹⁰²² *Stadiasmus Patarensis* Anıtı'nda geçen yeni yerleşimler hakkında bak.: Tüner, *Yeni Lokalizasyonlar*.

¹⁰²³ Mitchell, *Traety of 46 BC*.

¹⁰²⁴ Treuber, *Geschichte der Lykier*, 177; Jones, *Cities*, 103d; karşı görüş için bak.: Wörrle, *Epigr. Forsch.* II, 245; krş.: Zimmermann, *Zentrallykien*, 123Bl42, Şahin, *IvArykanda*, 5; Schuler, *Ländliche Siedlungen*, 43.

¹⁰²⁵ IGR III, 690, 692; Robert, *Villes d'Asie Mineure*, 55d, 272; S. Jameson, *RE Suppl.* 14 (1974), s. v. Aperlai, 51d; Zimmermann, *op. cit.*, 129d; Schuler, *op. cit.*, 43.

¹⁰²⁶ IGR III, 646d; *TAM* II, 830, 833; S. Jameson, *RE Suppl.* 14 (1974), s. v. Akalissos, 41d; Zgusta, *Ortsnamen*, 52f.; Aulock, *Gordian III*, 35d; Jameson, *Lycian League*, 842.

¹⁰²⁷ IGR III 640, 642; *TAM* II, 765–767; Robert, *Villes d'Asie Mineure*, 57, 272, 443; S. Jameson, *RE Suppl.* 14 (1974), s. v. Arneai, 57d; Foss, *Nicholas*, 316–319; Zimmermann, *op. cit.*, 132–135, 137–141; Gygas, *lykisches Gemeinwesen*, 116.

¹⁰²⁸ Petersen–Luschan, *Reisen* II, 58 no. 114; SIG 1234; Kirsten, *Eleuthera von Myra*, 466 dn. 16; Kolb, *Erforschung Lykiens*, 368; Zimmermann, *op. cit.*, 132 dn. 37.

Arykanda'nın Tragalassos ile¹⁰²⁹; ve Trebenna'nın Onobara ile¹⁰³⁰ oluşturduğu *sympoliteia*'lar yazıtlar aracılığıyla bilinmektedir. Kuzeybatı Lykia'da yer alan Oktapolis de büyük olasılıkla, Hippoukome, Kastanna, Loanda, Lyrnai, Myndos, Pallene, Sestos ve Symbra'dan oluşan bir Sympoliteia olmalıdır¹⁰³¹. Gagae, Corydalla ve Rhodiopolis'in Plinius tarafından *montana (scil. oppida)* olarak bir arada gruplandırılması¹⁰³², bunların da bir *sympoliteia* oluşturmuş olabileceklerini akla getirmektedir¹⁰³³. Lykia'da kentlerin oluşturdukları *sympoliteia*'ların yanında köyler de *dikomia*, *trikomia* veya *pentakomia* olarak bir araya gelmektedirler¹⁰³⁴. Yazıtlar, *komai*'in dışında, yine teritoryumlarının sınırlarında bulunan ve kısmen özerk idari bir yapıyla kendi gelirlerine sahip olan *peripolia*'nın varlığına işaret etmektedir.

Sulla'nın komutanı Murena İÖ 84 yılında Kibyra'nın başını çektiği *Tetrapolis*'i dağıtınca, Mithridates Savaşı'nda Roma'ya karşı göstermiş oldukları sadakatin karşılığı olarak, *Tetrapolis*'i oluşturan üç kent (Balbura, Bubon ve Oinoanda) Lykia'ya bırakılmıştır¹⁰³⁵. Bunun yanında Sulla, Lykia Birliği'nin özgürlüğünü de (*libertas*) onaylamıştır¹⁰³⁶. Buna karşın, aynı dönemde Doğu Lykia'da olaylar farklı doğrultuda gelişmiştir. Olympos, Phaselis ve Korykos korsan Zeniketes'in idaresi altında Mithridates'le işbirliği içine girmiştir¹⁰³⁷. Bu kentler, Publius Servilius Isauricus tarafından fethedildikten sonra, arazileri *ager publicus* ilan edilmiştir¹⁰³⁸.

¹⁰²⁹ Şahin, İvArykanda, 1; Behrwald, Lykischer Bund, 82 dn. 265.

¹⁰³⁰ Heberdey-Kalinka, Reisen, no. 47d.

¹⁰³¹ Ruge, RE XVII.2 (1937), s. v. Ὀκταπόλις, 2393; Kolb, Erforschung Lykiens, 369; krş.: Hild, Oktapolis, 151dd.

¹⁰³² Plin. Nat. Hist. 5, 100.

¹⁰³³ SprattBForbes, Travels I, 182.

¹⁰³⁴ Schuler, Ländliche Siedlungen, 45, 220, 222, 224, 245, 256, 274, 296, E. 103; krş.: Sartre, L'Örient romain, 287, 292d.

¹⁰³⁵ Strab. 13, 4, 17.

¹⁰³⁶ Appian. Mithr. 61; Treuber, Geschichte der Lykier, 168d; Magie, Roman Rule I, 527, II 1385, dn. 42; Balland, Inscriptions, 245. Orta Lykia'daki Tyberissos'ta bulunmuş olan ve C. Schuler tarafından yayıma hazırlanan bir yazıt Lykia Birliği ile Roma arasındaki bir anlaşma metnini içermektedir. Bu metin, İÖ 2. yy.'ın sonundan itibaren yoğunlaşan korsan savaşları, Mithridates'e karşı yürütülen uzun soluklu mücadele ve İÖ 1. yy.'ın 2. yarısında vuku bulan iç savaşlar Roma'nın askeri faaliyetlerini sık sık Lykia topraklarına da taşımıştır. Yukarıda anılan *foedus* anlaşması da Roma politikasının Lykia'yı, kendine *amicitia* ile bağlı bir *civitas libera* olarak değil, en azından Sulla'dan itibaren (App. Mith. 9, 61; ILS, 31, 32) resmi bir *foedus* anlaşması ile bağlı bir müttefik (*civitas foedera*) olarak gördüğünü göstermektedir; krş.: Kolb, Lykiens Weg, 209 dn. 17.

¹⁰³⁷ Cic. in Verr. 2, 1, 56; Eutr. Brev. 6, 3; Florus, Epitom. 1, 41, 15; Oros. 5, 23, 21-22; Sallust. Hist. frag. 127-31; Strab. 14, 5, 7; krş.: Marek, Mithradates, 18.

¹⁰³⁸ Cic. de leg. agr. 1, 5; Cic. op. cit., 2, 50; krş.: Sol. Coll. 39; Plin. Nat. Hist. 5, 100; ayrıca krş.: Treuber, op. cit., 188; Magie, Roman Rule I, 287d; II, 1168d dn. 19 ve 20.

Lykia, Roma'daki İç Savaş sırasında önce Pompeius'un, ama daha sonra Caesar'ın yanında yer almıştır¹⁰³⁹. Bu sırada Lykia Birliği Caesar'la *foedus* anlaşması imzalamış bu sayede sınırlarını doğuda Phaselis, batıda Telmessos ve Lissai, kuzeyde de sayısız küçük yerleşimle oldukça genişletmiştir¹⁰⁴⁰. İÖ 42 yılında Caesar katilleriyle Caesar yandaşları arasındaki savaşta da Lykia yine Caesar yandaşlarının yanında yer almıştır. Bu nedenle Ksanthos İÖ 42 yılında Brutus'a karşı koyunca, tahrip edilmiş; Patara kendi rızasıyla teslim olmuş¹⁰⁴¹; Brutus tarafından para ve asker toplamak için Myralılar'ın liman yerleşimi (Μυρῆων ἐπίγειον) Andriake'ye gönderilen Asia Eyaleti *Quaestor*'u Lentulus Spinther, limandaki zincirleri (ἄλυσις τοῦ λιμένος) kırdıktan sonra Myra'ya doğru ilerlemiş¹⁰⁴² ve *epineion*'da (Andriake) kentin *strategos*'unu ele geçirmiştir¹⁰⁴³. Sonunda Brutus 150 *talanta* ödemesi ve bütün Lykia gemilerini onun emrine vermesi şartıyla Lykia Birliği ile barış anlaşması yapmıştır. Fakat, Marcus Antonius Cassius ve Brutus'un yenilmesinin ardından Lykia'luların bütün borçlarını silmiş; ayrıca vergiden muaf olmalarını onaylayarak bağımsızlıklarını ilan etmiştir¹⁰⁴⁴. Ama Strabon'un sözlerinin teyit ettiği gibi bu bağımsızlık aslında sadece yarımadanın içişleri için geçerliyken; dış politikada tamamen Roma'ya tabi olunmuştur¹⁰⁴⁵. Lykia'nın politik kaderi İS 43 yılındaki iç isyana kadar bu şekilde devam etmiş; bir çok Roma vatandaşının öldürüldüğü bu isyanın ardından bölge İmparator Claudius tarafından, düşünüldüğünün aksine Pamphylia ile birlikte değil; tek başına eyalet yapılmıştır¹⁰⁴⁶.

¹⁰³⁹ Cic. ep. ad Att. 9, 9, 2; Caes. Bell. Alex. 13, 5; Appian. Bell. Civ. 4, 60; krş.: Magie, Roman Rule I, 402d, 419d.

¹⁰⁴⁰ Mitchell, Treaty of 46 BC, str. 52-61 s. 211-227.

¹⁰⁴¹ Appian. Bell. Civ. 4, 76-82; Plut. Brut. 30-32; Cass. Dio, 47, 34; krş.: Treuber, Geschichte der Lykier, 192d; Magie, Roman Rule I, 527d; Behrwald, Lykischer Bund, 119.

¹⁰⁴² Appian. Bell. Civ. 4, 82; krş.: Magie, loc. cit.; Zimmermann, Zentrallykien, 220d.

¹⁰⁴³ Cass. Dio, 47, 34, 6.

¹⁰⁴⁴ Appian. Bell. Civ. 5, 7.

¹⁰⁴⁵ Strab. 14, 3, 3.

¹⁰⁴⁶ Cass. Dio, 60, 17, 3; Suet. Claud. 25, 3. Bu hakkında daha detaylı bilgi için bak.: aş. böl. 3, 5, 2.

3.5.2 Nero Dönemi'nde Eyaletin Politik Durumu

Cassius Dio ve Suetonius'un aktarımlarına göre, bir çok Roma'nın da öldürüldüğü iç karışıklıklar nedeniyle¹⁰⁴⁷ İmparator Claudius İS 43 yılında bağımsızlığına son vererek, bilim dünyasındaki genel kanının aksine, Lykia'yı tek başına eyalet yapmıştır¹⁰⁴⁸. Yazıtta eyalet sakinleri için sadece Lykia'lı¹⁰⁴⁹ ifadesinin kullanılması bu düşünceyi desteklemektedir. Bu nedenle *Lycia et Pamphylia* eyaleti sorununu yeni baştan ele almak gerekmektedir.

Cassius Dio tarafından daha geç döneme ait bir bakış açısıyla kaleme alınmış olan εἰς τὸν τῆς Παμφυλίας νόμον ἐσέγραψεν ifadesi bilim dünyasını Lykia'nın Pamphylia ile birlikte *Lycia et Pamphylia* çifte eyaleti içinde birleştirilmiş olduğu görüşüne yol açmıştır¹⁰⁵⁰. Bundan hareketle de Suetonius'un, Vespasianus tarafından Lykia'nın özgürlüğüne son verildiği aktarımı Nero veya Galba tarafından verilen özgürlüğün Vespasianus tarafından geri alınarak, Lykia'nın Pamphylia ile birlikte Roma tarafından tekrar tek bir eyalet altında birleştirildiği şeklinde yorumlanmaktadır. Bununla birlikte, söz konusu görüşe karşı çıkan bazı argümanlar Brandt tarafından daha önceden ortaya konmuştur. Bilim dünyasının yorumlarını üzerinde temellendirdiği Cassius Dio'nun ifadesinin kabul edilebilir olmadığına işaret eden Brandt'a göre Dio, *Lycia et Pamphylia* Eyaleti'nin kendi zamanındaki durumunu basitçe İS 43'teki duruma uyarlamaktadır¹⁰⁵¹. Cassius Dio'nun bu kuşkululu aktarımına karşı Brandt, Vespasianus Dönemi'ne kadar Lykia'nın tek başına eyalet olduğuna; buna karşın Pamphylia'nın Galatia Eyaleti'nde kalmaya devam ettiğine dair bir dizi belge ortaya koymaktadır¹⁰⁵². Bu arada Brandt'ın rekonstrüksiyonunu doğrulayan yeni epigrafik belgeler yayınlanmıştır¹⁰⁵³. Bu yeni verilerin de yardımı ile İS 43 yılında Lykia'nın tek başına eyalet yapılmış olduğuna dair veriler güçlenmektedir. Bu veriler şu şekilde sıralanabilir:

¹⁰⁴⁷ Cass. Dio, 60, 17, 3: τοὺς τε Λυκίους στασιάσαντας, ὥστε καὶ Ῥωμαίους τινὰς ἀποκτεῖναι, ἐδουλώσατό τε καὶ ἐς τὸν τῆς Παμφυλίας νόμον ἐσέγραψεν; Suet. Claud. 25, 3: *Lyciis ob exitiabiles inter se discordias libertatem ademit.*

¹⁰⁴⁸ Bu tartışma için daha detaylı bilgi için bak.: Behrwald, *Lykischer Bund*, 129-46.

¹⁰⁴⁹ Str. 14: ἐὰν δέ [τι]ς Λύκιος εἰς [ἀ]κόλ[ουθίαν ἢ πρ]ασία[ν] ἐξέγνων.

¹⁰⁵⁰ Treuber, *Geschichte der Lykier*, 205; Syme, *Galatia and Pamphylia*, 126; Syme, *Pamphylia*, 227-31; Ramsay, *Roman Power in Asia Minor*, 32; Magie, *Roman Rule II*, 1386d dn. 48; Syme, *Rank and Repute*, 272d.; Balland, *Inscriptions*, 2; Mitchell, *Anatolia II*, 154; Rémy, *Évolution* 63; Levick, *Roman Colonies*, 227d; Behrwald, *op. cit.*, 129dd; Jones, *Claudian Monument*, 166; Kolb, *Lykiens Weg*, 207-221.

¹⁰⁵¹ Brandt, *Gesellschaft und Wirtschaft*, 96dd.

¹⁰⁵² Brandt, *op. cit.*, 98.

¹⁰⁵³ *Stadiasmus Patarensis Anıtı*: Şahin, *Vorbericht über Stadiasmus*, 130d; Şahin – Adak, *Stadiasmus Patarensis*, 85dd; *Oinoanda Köprü Yazıtı*: Milner, *Roman Bridge*, 117-123; *Syedra'dan Corbulo'ya elçi olarak giden birinin onur yazıtı*: Tomaschitz, *Inchriften Westkilikiens*, 51-4 no. 27.

1. Andriake gümrük yazıtının dışında Lykia'nın tek başına eyalet yapıldığını gösteren en önemli belgelerden biri, 1994 yılında Patara'da bulunan *Stadiasmus Patarensis* Anıtı'dır. Roma iktidarını güçlendirmek amacıyla eyaletin ilk valisi Veranius tarafından yürütülen yol yapımı faaliyetleri sadece Lykia kentleri ile sınırlıdır. Bu durum S. Şahin'i yeni oluşturulan eyaletin sadece Lykia'yı içerdiği sonucuna götürmektedir¹⁰⁵⁴. Buna karşın, Attaleia'da bulunan bir yazıtta göre¹⁰⁵⁵, İS 50 yılında Pamphylia'daki yol tamirâtı çalışmaları Galatia eyaleti *procurator*'u M. Arruntius Aquila¹⁰⁵⁶ denetiminde yapılmıştır. Oysa Oinoanda'dan aynı yıla tarihlenen bir köprü yazıtında ise söz konusu köprünün Lykia valisi Eprius'un denetiminde yapıldığı bildirilmektedir¹⁰⁵⁷. Bu üç belge de Pamphylia'nın Claudius Dönemi'nde Lykia valilerinin idari sahası içinde olmadığını göstermektedir.

2. Lykia'nın eyaletleştirilme sürecini önceleyen sikke baskılarının hemen başlangıcında, ön yüzünde İmparator Claudius'un portrelerini ve imparator unvanlarını; arka yüzünde ise geleneksel birlik figürlerini taşıyan sikkelerin yanında Roma kent sikkelerine öykünerek Spes ve Libertas figürlerine sahip iki sikke tipi daha bulunmaktadır¹⁰⁵⁸. F. Kolb'un da belirtmiş olduğu gibi bu sikkeler, Lykia'luların *Koinon*'larına geleneksel temellere dayanan *autonomia*'larını geri vermesi için Kaiser'a yakarılarından kaynaklanmış olmalıdır¹⁰⁵⁹. Ne var ki, söz konusu sikkelerle propagandası yapılan bu talep sonuç vermemiş ve Lykia Roma eyalet sistemine dahil edilmiştir. Bir çeşit cezalandırma niteliği taşıyan eyaletleştirilme sürecinde Lykia'dan bir elçi heyeti *Koinon*'un selameti için Roma'da *senatus* önüne çıkmıştır¹⁰⁶⁰. Cassius Dio tarafından aktarılan bu elçi heyetinde yine hiçbir Pamphylia'lı yer almamıştır. Lykia Birliği ve Tlos kenti tarafından onurlandırılan Tlos'un seçkinlerinden bir zatın,

¹⁰⁵⁴ Bak. yk. dipnot.

¹⁰⁵⁵ IGR 768 = ILS 215: Ti. Claudius Drus[i f.] Caesar Aug. Germ[an]icus pontif. maxim[u]s tr. po. X imp. XIIIX p. p. c[o]s. desig. V [p]er M. Ar[ru]ntium Aqu[il]am proc. su[um] vias refecit

[T]i[βέ]ρι[ος] Κλαυδιος | Δρούσ[ου] υιός Καίσαρ | Σεβαστός Γερμανικός, ἀρχιερεὺς [μ]έγιστος, δημα[ρ]χικήs ἐξουσίαs [τ]ὸ | ι', αὐτοκράτω[ρ τὸ ιη'], | πατήρ πατριδ[ο]s, [ὑ]πατος | ἀποδεδειγμένος τὸ ε', | διὰ Μ. Ἀρρούντιον Ἀκούιλαν | τὸν ἐπίτροπον ἑαυτοῦ | ὁδοὺς ἀποκατέστησε.

¹⁰⁵⁶ Syme, Pamphylia, 228d; Şahin-Adak, *Stadiasmus Patarensis*, 87d dn. 186d.

¹⁰⁵⁷ Milner, *Roman Bridge*, 118: Ti. Claudius Drusi f. Caesar Deus Aug. Germanicus pontifex max. tr[ib]uniciae p[ro]t. X cos. V imp. XII des[ig.] p.p. pontem per T. [Cl.] Eprium Marcellum [l]eg. Aug. pro pr. so(dalis) A(ugustalis); krş.: Şahin-Adak, op. cit., 88 dn. 188.

¹⁰⁵⁸ Troxell, *Coinage of Lycian League*, 244-251 (öz. 250); Imhoof-Blumer, *Münzkunde*, 21-26 (öz. 25).

¹⁰⁵⁹ Kolb, op. cit., 212 dn. 40.

¹⁰⁶⁰ Cass. Dio, 60, 17, 4: ἐν δὲ δὴ τῇ διαγνώσει ταύτῃ (ἐποιεῖτο δὲ αὐτὴν ἐν τῷ βουλευτηρίῳ) ἐπύθετο τῇ Λατίνων γλώσσῃ τῶν πρεσβευτῶν τινας, Λυκίου μὲν τὸ ἀρχαῖον ὄντος Ῥωμαίου δὲ γεγονότος· καὶ αὐτόν, ἐπειδὴ μὴ συνήκε τὸ λεχθέν, τὴν πολιτείαν ἀφείλετο, εἰπὼν μὴ δεῖν Ῥωμαίων εἶναι τὸν μὴ καὶ τὴν διάλεξιν σφῶν ἐπιστάμενον.

Koinon'un özgürlüğü ve yasaları adına görüşmelerde bulunmak üzere Roma'ya elçi olarak gönderilmesi¹⁰⁶¹ de bu çerçevede anlaşılmalıdır.

3. Lykia'lılar Eprius'un valilik görevini tamamlamasının ardından onu İS 57'de görevini kötüye kullanmakla suçladıklarında başarısız kalan bu girişime elbette Pamphylia'lılar katılmamışlardı¹⁰⁶². Zira, komşu bölgenin valisi olarak onun yol açtığı zararlar Pamphylia'yı etkilememiştir¹⁰⁶³.

4. İS 43 ile 73/4 yılları arasında görevde bulunan eyalet valilerini anan yazıtların tümü Lykia'dan ele geçmiştir¹⁰⁶⁴, buna karşın Pamphylia'dan bugüne kadar hiçbir yazıt bulunamamıştır¹⁰⁶⁵. Üstelik bu yazıtlarda söz konusu valilerin faaliyet alanları hep Lykia ile sınırlıdır.

5. Claudius ve Nero'nun hükümler sırasında eyalet valisi olan Eprius, Paphos yazıtında¹⁰⁶⁶; Mucianus ise Lykia'dan şimdiye kadar ele geçen üç yazıtta sadece Lykia'nın valisi olarak anılmaktadır¹⁰⁶⁷. Üstelik, çağdaşı Plinius Maior¹⁰⁶⁸ da onu sadece bu bölgenin valisi olarak anmaktadır¹⁰⁶⁹.

6. Claudius ve Nero zamanında Galatia Eyaleti *procurator*'u olan L. Pupius Praesens'in Perge'deki onur yazıtı da Pamphylia'nın o sırada Galatia eyaletine ait olduğunu kanıtlamaktadır¹⁰⁷⁰. Vespasianus'a kadar Lykia'da prokuratorların belgelenememesi de eyaletin görece küçüklüğü ile açıklanabilir. Zira, vali bu tür denetim faaliyetlerini *in persona* yürütebiliyordu¹⁰⁷¹. Buna karşın, Galatia ve Asia gibi büyük bölgelerde bu görevler için *procurator*'lar gerekli idi. Ama bu durum Lykia'nın tek başına eyalet olduğu dönem ile sınırlıdır.

¹⁰⁶¹ TAM II, 583 str. 6-8: καὶ πρεσβεύσαντα ἐπιτυχῶς ὑπὲρ τῆς ἐλευθερίας καὶ τῶν νόμων.

¹⁰⁶² Tac. Ann. 13, 33, 3: *Pro Eprio Marcello, a quo Lycii res repetebant, eo usque ambitus praevaluit, ut quidam accusatoum eius exilio multarentur, tamquam insonti periculum fecissent.*

¹⁰⁶³ Krş.: Şahin-Adak, op. cit., 89.

¹⁰⁶⁴ Krş.: Şahin-Adak, op. cit., 87.

¹⁰⁶⁵ Mucianus için dikilmiş olan bu onur yazıtının Attaleia surunun tamiratında kullanılan diğer bir çok taş gibi İS 10. yy.'da Phaselis'ten getirilmiş olabileceği hakkında bak.: Rott, Kleinasiatische Denkmäler, 364 no. 60; Şahin-Adak, op. cit., 87 dn. 182.

¹⁰⁶⁶ AÉ 1956, 186; Rémy, carrières sénatoriales, 281 No. 1. Krş.: Zimmermann, Lycia et Pamphylia, 537; ayrıca bak.: yk. 466.

¹⁰⁶⁷ Bak.: yk. dn. 457d.

¹⁰⁶⁸ Plin. Nat. Hist. 12, 9.13, 88.

¹⁰⁶⁹ Antik kaynaklardaki ve valiler için dikilmiş onur yazıtlarındaki *titulatur*'a dayanarak böyle bir sonucun çıkarılmayacağı aleyhte görüşü için bak.: Behrwald, op. cit., 132dd.

¹⁰⁷⁰ Şahin, Perge I, 31 dn. 49; 43 no. 24; 65 dn. 1; krş.: Şahin-Adak, op. cit., 88d.

¹⁰⁷¹ Bu görüş için bak.: Şahin-Adak, op. cit., 89 dn. 195d.

Vespasianus tarafından *Lycia et Pamphylia* çifte eyaleti kurulduktan sonra burada da artık *prucurator*'ların varlığı bilinmektedir¹⁰⁷².

7. Staius *Cappadocia et Galatia* eyaleti *legatus*'u C. Rutilius Gallicus'un Pamphylia'yı da içerecek şekilde yaptığı hizmetleri için övmektedir¹⁰⁷³. Ephessos'ta bulunmuş bir yazıt sayesinde Gallicus'un Galatia *legatus*'luğu belgelenmektedir¹⁰⁷⁴. Bu durum, Gallicus'un hem Galatia hem de Pamphylia'da faaliyette bulunduğu anlamına gelmektedir¹⁰⁷⁵. Rutilius Gallicus Nero Dönemi'nde¹⁰⁷⁶ Galatia eyaleti valisi olduğu kabul edilen ve Parthia Seferi ile görevlendirilmiş olan Corbulo'nun bir alt *legatus*'u olarak görülmektedir¹⁰⁷⁷. Bunun dışında, Doğu Pamphylia'daki Syedra'da bulunmuş olan bir yazıtın 9-12. satırları arasında adı okunamayan birinin Corbulo'nun yanına Armenia Maior'a elçi olarak gittiği bilinmektedir¹⁰⁷⁸. Dolayısıyla ile, Pamphylia'nın Nero Dönemi'nde Galatia-Cappadocia Eyaleti'ne¹⁰⁷⁹ dahil olduğu kesindir¹⁰⁸⁰.

8. Syme, Tacitus (Hist. 2, 9) ve Suetonius (Vesp. 8, 4) tarafından aktarılan verilerle Galba Dönemi'nde Galatia-Pamphylia eyaleti valisi L. Nonius Calpurnius Asprenas'ın Leptis Magni'deki onur yazıtından¹⁰⁸¹ hareket ederek İS 43 yılında Claudius tarafından oluşturulan *Lycia et Pamphylia* çifte eyaletinin Galba'ya kadar varlığını sürdürdüğünü; Galba'nın ise, Pamphylia'yı Galatia eyaletine dahil edip Lykia'ya ise özgürlük tanıdığını düşünmektedir¹⁰⁸². Syme tarafından geliştirilen bu düşüncüyü takip eden Sherk, Corbulo'nun Armenia seferleri sırasında Pamphylia'nın geçici olarak Galatia'ya bağlılığını da kabul edilebileceğini, ama bu

¹⁰⁷² Şahin-Adak, op. cit., 89 dn. 195.

¹⁰⁷³ Stat. Silv. 1, 4, 76d: *hunc Galatea vigens ausa et incessere bello / (me quoque), perque novem timiut Pamphylia messes.*

¹⁰⁷⁴ ILS 9499 (= I. v. Ephesos No. 715); Syme, Staius on Rutilius Gallicus, 514d.

¹⁰⁷⁵ krş.: Rémy, Evolution, 40; krş.: Birley-Eck, Petronius Umbrinus, 52; krş.: Şahin-Adak, op. cit., 91.

¹⁰⁷⁶ İS 60'tan itibaren Syria valisi olan Corbulo 61 yılında görevi Caesennius Paetus'a devretmiş ama onun başarısızlığının ardından bu görevi 63 yılında geri almıştır: Sherk, Roman Galatia, 987d.

¹⁰⁷⁷ Sherk, op. cit., 989d; Rémy, carrières sénatoriales, 184 no. 153; a.g.e., 249 no. 203.

¹⁰⁷⁸ Tomaschitz, Inschriften Westkilikiens, 51-4 no. 27: *πρεσβεύσαντα ἰς Ῥώμην καὶ ἰς τὴν Μεγάλην Ἀρμενίαν πρὸς Κορβουλῶνα.*

¹⁰⁷⁹ İS 70 yılında Vespasian tarafından birleştirilmelerinden önce Nero Dönemi'nde Corbulo'nun doğudaki faaliyetleri ile bağlantılı olarak Galatia ve Kappadokia eyaletlerinin 60'lı yıllarda birleştirilmiş olması hakkında bak.: Sherk, loc. cit.

¹⁰⁸⁰ Bu görüş ilkin Groag, E., RE I A1 (1914) s. v. Rutilius 19), 1257d. tarafından ileri sürülmüştür. Groag'ın bu iddiası daha sonradan Levick, Roman Colonies, 227; ve Rémy, Evolution, 40d. tarafından da kabul görmüş; Syme, Pamphylia, 44d.; Syme, Staius on Rutilius Gallicus, 518d. tarafından kuşkuyla karşılanmıştır; krş.: Tomaschitz, Inschriften Westkilikiens, 54 dn. 175.

¹⁰⁸¹ Reynolds, J. M.-Perkins, J. B., Inscriptions of Roman Tripolitania (London 1952) 105 no. 346.

¹⁰⁸² Syme, Pamphylia, 44d.

durumun Galba Dönemi'nde kesinlik kazandığını düşünmektedir¹⁰⁸³. Oysa, kabul gören bu yaygın görüşün aksine Galba Dönemi'nde yeni bir düzenleme gerçekleşmemiştir. Zira, Eck'in göstermiş olduğu gibi Lykia Nero'nun son yıllarından Vespasianus'un hükümrانlığının ilk yıllarına kadar Priscus'un eyalet valiliği altında Roma idaresinde kalmıştır¹⁰⁸⁴. Pamphylia ise Tacitus'un aktardığı ve Leptis Magna'daki onur yazıtının da gösterdiği gibi Galatia valisi L. Nonius Calpurnius Asprenas'ın idaresi altında kalmıştır¹⁰⁸⁵.

Suetonius'un anlatımına karşın, bütün bu verilerin gösterdiği üzere, Lykia Claudius tarafından tek başına eyalet yapılmış¹⁰⁸⁶ ve ne Nero'nun ne de Galba'nın hükümrانlıkları sırasında bu durumda bir değişiklik olmamıştır¹⁰⁸⁷. Nollé'nin de belgelediği gibi, Pamphylia Galba Dönemi'nde de (İS 68/69) hala Galatia eyaletinde yer almaktadır. Lykia ilk kez Vespasianus'un yeni düzenlemeleri sırasında Pamphylia ile birleştirilerek Lykia et Pamphylia çifte eyaleti kurulmuştur. L. Luscius Ocrea İS 74B76 arasında Lykia-Pamphylia çifte eyaletinin ilk valisi (πρεσβευτής καὶ ἀντιστράτηγος Λυκίας καὶ Παμφυλίας, *legatus Augusti pro praetore Lyciae et Pamphyliae*) olarak gözükmektedir¹⁰⁸⁸.

¹⁰⁸³ Sherk, op. cit., 990-1

¹⁰⁸⁴ Eck, Legaten von Lykien und Pamphylien, 65dd; krş.: Eck, Provinzialfasten, 285d. Anm. 16.

¹⁰⁸⁵ Krş.: Remy, carrières sénatoriales, 144 no. 107; Brandt, Gesellschaft und Wirtschaft, 98 dn. 828.

¹⁰⁸⁶ krş.: Zimmermann, Lycia et Pamphylia, 537.

¹⁰⁸⁷ Eck, Legaten von Lykien und Pamphylien, 65-75: Eck, Vespasianus'un yeni düzenlemelerine kadar Lykia'nın Roma eyalet sisteminin dışına çıkarılmadığını belgelemiştir; krş.: Eck, Senatoren, 4.

¹⁰⁸⁸ Eck, Legaten von Lykien und Pamphylien, 72d.; Rémy, Évolution 63; Brandt, op. cit., 98d.; Nollé, Side I, 303B305, no. 34.

3.5.3 Andriake Gümrük Yazıtı ve *Koinon*'un Finansmanına Dair

Strabon'un Artemidoros'tan alıntılıdığı aktarım¹⁰⁸⁹, Lykia Birliği'nin Helenistik Dönem'deki finans kaynakları hakkında önemli bilgiler içermektedir. Buna göre, üye kentler *Koinon*'un finansmanına, Birlik meclisinde sahip oldukları oy oranına göre belirlenen miktarda katkı payı ödemektedirler. Helenistik *Koina*'nın, üye kentlerin aidatları aracılığıyla finansmanına dair benzer örnekler bilinmektedir. Melitaia ve Perea kentleri, Aitolia Birliği'nde, kendi aralarında oluşturdukları *sympoliteia* ile temsil edilmektedir. Buna göre, *sympoliteia*'nın küçük kenti Perea, Birlik meclisinde tek oy hakkına sahiptir ve *Koinon*'un finansmanına bu oy oranında katkıda bulunmaktadır¹⁰⁹⁰. Akhaia Birliği'ne üye olan Dyme, Pharai ve Tritaia kentleri, savunmalarının Birlik tarafından yeterince desteklenmediği gerekçesiyle *Koinon*'un kasasına karşı yükümlülükleri olan *eisphora*'yı ödememe kararı almışlardır¹⁰⁹¹. Boiotia Birliği'nin finansmanına da üye kentlerin Birlik meclisindeki temsil oranları dahilinde katkıda buldukları bilinmektedir¹⁰⁹². Larsen, söz konusu paralel örneklerde yansılanan bu finans yönteminin Helenistik *Koina* için genel bir uygulama olduğu sonucuna ulaşmaktadır¹⁰⁹³.

Helenistik *Koina*'nın finansmanına dair bu uygulamanın Roma Dönemi için de geçerli olduğuna dair sadece Asia ve Lykia'da veriler bulunmaktadır. Dion Khrystostomos'un aktarımına göre¹⁰⁹⁴, Asia *Koinon*'una üye her bir kentin, kendi finans kapasitelerine bağlı olarak belirlenen bir aidat ödedikleri anlaşılmaktadır¹⁰⁹⁵. Valerianus ve Gallienus'un, Philadelphia'lıların bu aidattan muaf tutulduğunu hükme bağlayan mektupları¹⁰⁹⁶, Khrystostomos'un yukarıdaki aktarımını teyit eder niteliktedir ve bu uygulamanın Geç İmparatorluk Dönemi'ne kadar devam ettiğini göstermektedir. Burada toplanması gereken miktarı ve bunun kullanım amacını *κοινόν* belirlemiş gözükmektedir¹⁰⁹⁷.

¹⁰⁸⁹ Strab. 14, 3, 3: Εἰσὶ δὲ τρεῖς καὶ εἴκοσι πόλεις αἱ τῆς ψήφου μετέχουσαι· συνέρχονται δὲ ἐξ ἑκάστης πόλεως εἰς κοινὸν συνέδριον, ἣν ἂν δοκιμάσωσι πόλιν ἐλόμενοι· τῶν δὲ πόλεων αἱ μέγιστα μὲν τριῶν ψήφων ἐστὶν ἑκάστη κυρία, αἱ δὲ μέσαι δευεῖν, αἱ δ' ἄλλαι μιᾶς· ἀνὰ λόγον δὲ καὶ τὰς εἰσφορὰς εἰσφέρουσι καὶ τὰς ἄλλας λειτουργίας.

¹⁰⁹⁰ IG IX2 1, 188; ayrıca bak.: Larsen, Greek Federal States, 199, 212d.

¹⁰⁹¹ Polyb. 4, 60, 4-10; krş.: Polyb. 5, 30, 5-8; 5, 91, 4-8; 5, 94, 6-9; ayrıca bak.: Larsen, op. cit., 232-234.

¹⁰⁹² Hellenica, Fragmenta Londinensia (POxy. 5.842) frag. D 16, 4; ayrıca bak.: Larsen, Representative Government, 38 dn. 33.

¹⁰⁹³ Larsen, Greek Federal States, XXVd; krş.: Wörrle, Regelungen von Zollfragen, 297.

¹⁰⁹⁴ Dio Khrysos. Or. 35, 17.

¹⁰⁹⁵ Larsen, Representative Government, 121d; Deininger, Provinziallandtage, 157; krş.: Wörrle, op. cit., 292 dn. 743.

¹⁰⁹⁶ SEG 17, 528; krş.: BE 1958, 438; REG 71, 1958, 311.

¹⁰⁹⁷ Krş.: Wörrle, op. cit., 292 dn. 745.

Bu finansman yönteminin Lykia Birliği için Roma Dönemi'nde nasıl işlediğine dair veri Myra Yazıtı aracılığıyla elde edilmektedir. Burada *Koinon*'un, üye kentleri, onların iç işlerine müdahale etmeden, belli miktarda *eisphora* ödemeye yükümlü tutmakla yetinmediği anlaşılmaktadır¹⁰⁹⁸. Zira Lykia Birliği, en azından giriş gümrüğünün toplanmasında söz konusu olduğu gibi, üye kentler için, koşulları her biriyle teke tek vardığı anlaşmalar sonucunda belirlenen gelir kaynakları yaratmıştır. Bu imtiyaz karşılığında kent bütçelerinin belli gelir kalemleri üzerinde, yine kentlerle yaptığı bu anlaşmalar uyarınca belirlenen oranda tasarrufta bulunmuştur. S. Şahin tarafından yakın gelecekte yayınlanacak olan Delikkemer Yazıtı, *vectigalia*'nın yanında *tributum*'un toplanmasında da benzer bir uygulamanın geçerli olabileceğini düşündürmektedir¹⁰⁹⁹. Burada, *aqueductus*'un tamir masrafı hem kent mercileri tarafından toplanmış gözükken *Tributum Capitis* vergisinin gelirlerinin bu amaç için tasarruf edilmesiyle, hem de Birlik kasasından yapılan katkıyla sağlanmış¹¹⁰⁰. Burada, sonunda Roma'ya ödenecek olan verginin toplanması Birlik'e bırakılmış; Birlik de kendi adına, bunun toplanmasını kentlere bırakmış ve bunun karşılığında onlardan aidat almış gözükmektedir. Patara¹¹⁰¹ ve Kadyanda'daki¹¹⁰² hamamların inşası da aynı yöntemle finansa edilmiştir. Dolayısıyla, bu örnekler kentlerin, bütçelerindeki gelir kalemlerinden *Koinon*'un finansmanına katkıda olduklarını kesin bir şekilde belgelenmektedir. *Koinon* gerekli durumlarda ve Roma otoritesinin onayı dahilinde kentlerden alacağı bu katkı payını imar faaliyetleri için yine kentin kendi kullanımına bırakabilmektedir. Bu tür bir finansman yöntemi hem kentlerin hem de *Koinon*'un finansmanı açısından oldukça yararlı olmuş gözükmektedir.

İmparatorluğun batısında da benzer bir finans yönteminin varlığı yönünde kanıt teşkil edebilecek tek veri, Gallia Birliği için (*Consilium Galliarum*) söz konusudur. Zira, burada kentlerin yıllık aidatlarının (*stips annua*) girdiği ve *arca Galliarum* olarak adlandırılan bir kasa bulunmaktadır¹¹⁰³.

¹⁰⁹⁸ Wörrle, op. cit., 297.

¹⁰⁹⁹ Şahin, Flavische Bauinschriften. -

¹¹⁰⁰ ἐσκαύασε δὲ καὶ τὰ λοιπὰ τοῦ ὑδραγωγίου ἐκ τῶν συντηρηθέντων τῆ π[ό]λει χρημάτων ἀπὸ κε[φ]αλαίων καὶ τὸ ἔθνος συνήνεκε [...] (δην.).

¹¹⁰¹ TAM II, 396 str. 8-10: . . . [αὐτ]οῦ ἀντιστρατήγου ἐκ τῶν συντηρηθέντων χρημάτων ἐκ | [τε] τοῦ ἔθνους [— —] καὶ τῶν ἀπὸ τῆς Παταρέων πόλεος | συντελειώσαντος

¹¹⁰² TAM II, 651 str. 2-3: κατεσκεύασεν τὸ βαλανεῖον ἐκ τῶν ἀνασωθέντων χρημάτων ὑπ' αὐτοῦ | τῆ πόλει.

¹¹⁰³ CIL XIII, 1669, 1675; κρῆ.: Deininger, Provinziallandtage, 102d.

3.5.3.1 Gümrüğün Kiralanması Sürecinde Yetkili Organlar:

Arkhierosyne (ἀρχιερωσύνη) *Grammateia* (γραμματεία) ve *Hypogrammateia* (ὑπογραμματεία)

Andriake Yazıtı, İmparator kültü Birlik Başrahibi'nin (ἀρχιερεὺς τῶν Σεβαστῶν) Birlik memuriyetleri içindeki konumu ve görevlerine dair bilim çevrelerinde uzun süre tartışılan sorulara da açıklık getirmektedir. Bu sorunlardan ilki *arkhierosyne*'nin Lykia'da ilk kez ne zaman kurumsallaştırıldığıyla ilişkilidir. J. Deininger, söz konusu kurumun Lykia'ya İS 43 yılında eyalet yapılmasının hemen ardından değil; daha sonra, bölgenin Roma Eyalet sistemine gerçek anlamda dahil edildiğini düşündüğü Vespasianus Dönemi'nde getirilmiş olabileceğini düşünmektedir¹¹⁰⁴. Deininger bu hatalı sonuca birbirine bağlı iki çıkarımla ulaşmaktadır: İlk Solomos Yazıtı'nı¹¹⁰⁵ İS 43 yılından sonraya tarihlenmektedir. Zira, yazıtta dile getirilen Lykia içindeki karışıklıkları İS 43 yılındaki karışıklıklar olarak değerlendirmektedir. Bunun ardından da, yazıtın Lykia'nın eyalet yapılmasından sonraya tarihlenmesine rağmen *eponymos* memuriyet olarak *arkhierosyne*'nin anılmamış olmasını, bu kurumun Lykia'ya ilkin Vespasianus tarafından getirilmiş olmasıyla açıklamaktadır. Ne var ki, R. Behrwald'ın göstermiş olduğu gibi, Solomos Yazıtı İS 43 yılına değil; büyük ihtimalle 2. *Triumviri* Dönemi'ne tarihlenmelidir¹¹⁰⁶. Öte yandan, Deininger'in bu yorumu daha önce de değinildiği üzere, Lykia'nın Claudius'tan Vespasianus'a kadar kesintisiz olarak Roma Eyalet sisteminin içinde kalmış olduğu gerçeği gerçeğiyle de çürütülmektedir¹¹⁰⁷. Dolayısıyla, Andriake Yazıtı'nın göstermiş olduğu gibi, *arkhierosyne* makamı bölgenin bir Roma eyaletine dönüştürülmesiyle birlikte oluşturulmuştur¹¹⁰⁸. Bu sonuç, Oinoanda'dan Demosthenes Yazıtı'nın varlığını kesinleştirdiği *lex provincia*'nın¹¹⁰⁹ Wörrle'nin tahmin ettiği gibi ilkin Vespasianus Dönemi'nde oluşturulmuş olabileceği düşüncesini¹¹¹⁰ şüpheli kılmaktadır. Bunun yanında M. Adak, bölgenin eyaletleştirilmesinin ardından ilk valilik görevini üstlenen Q. Veranius'un bu

¹¹⁰⁴ Deininger, Provinziallandtage, 72d.

¹¹⁰⁵ Pallas et al., Inscriptions a Solomos, 496-508 (= SEG 18, 143); yazıtın bu döneme tarihlenmesi hakkında krş.: Robert, Décret, 332; Balland, Inscriptions, 9; D. Hennig, "Die Beherbergung von 'Staatsgästen' in der hellenistischen Polis", Chiron 27, 1997, 357 dn. 12.

¹¹⁰⁶ Behrwald, Lykischer Bund, 122d; krş.: Kolb, Lykiens Weg, 211. Şahin-Adak, Stadiasmus Patarensis, 58d, bu tarihlenmeyi şüpheli bulmakla birlikte, söz konusu olayların herhalükarda Lykia'nın eyaletleştirilme sürecinden önce vuku bulduklarını kabul etmektedir.

¹¹⁰⁷ Bak. bk. böl. 3,5,2.

¹¹⁰⁸ Balland, op. cit., 9 dn. 83, bu düşüncededir; 25dd. no. 11; krş.: Behrwald, op. cit., 145; Wörrle, Stadt und Fest, 98-100; Şahin-Adak, op. cit., 58, 68d dn. 84.

¹¹⁰⁹ Wörrle, op. cit., 96, 123; krş.: op. cit., 165 dn. 16.

¹¹¹⁰ Wörrle, op. cit., 91, 96dd, 135; bu hususta ayrıca krş.: Kolb, Lykiens Weg, 220.

süreçte yürüttüğü faaliyetlerin *Stadiasmus Patarensis* Anıtı'nda dile geldiği şekliyle belli bir plan çerçevesinde ve olasılıkla da bir *lex provincia* temelinde yerine getirildiğini düşünmektedir¹¹¹¹. Eyaletin ilk oluşturulması sürecinde yasalaştırılan ve Nero Dönemi'nde yazıta geçirilen *Lex portorii provinciae Lyciae*, M. Adak'ın bu çıkarımını destekler niteliktedir.

Bu konudaki diğer bir sorun da *arkhiereus*'un Lykia Birliği içindeki konumu ve görevlerine ilişkindir. Andriake Yazıtı'nın aşağıda alıntılanan satırlarının göstermiş olduğu gibi, İmparator Kültü Başrahibi gümrük gelirlerinin kiralanması sürecinde önemli bir rol üstlenmektedir:

Z. 75-79: ἡ διενγύ[η]σις τοῦ τέλους ὑπὸ τοῦ ὠνητοῦ {ὠνητοῦ} γεινέσθω πρὸς ἀπλήν τὴν τεμὴν τοῦ [ἐν]ε[στῶ]τος ἐνιαυτοῦ [ἐπὶ τ]οῦ ἀρχιερέως τῶν Σεβαστῶν καὶ [τ]ο[ῦ] [γ]ραμματέως τοῦ ἔθνους καὶ τοῦ ὑπογραμματέως ἐπὶ ὑπο[θή]καις ἐνγαίαις· [ἔ]στω δὲ ταύτη χρέος ἐκάστου δ[ι]ενγυῶντος πρὸς δηνάρια πεντακισχίλια, καὶ οἱ αὐτοὶ ἐπὶ πενταετίαν τελωνεῖτω[σ]αν· οἱ δὲ καθ' ἕκα[στον] ἔτο[ς] ἀρχιερεὺς τε κα[ὶ] γραμματεὺς ὑποκείσθωσαν πρὸς τὴν εἰσπραξίν ἕκαστοι τῆς [ἡ]μισεία²ς·

Vergi toplama hakkını satan alan kişi bunun kefaletini İmparator kültü başrahibi, Birlik'in grammateus ve hypogrammateus'u huzurunda yıllık ödeme oranında olacak şekilde taşınmaz mallar üzerindeki ipoteklerle göstermelidir. Bunun için her bir kefilin yükümlülüğü 5000 denaria'ya kadar olsun ve bunlar 5 yıl süreyle vergi toplama hakkına sahip olsunlar. Söz konusu yılda görevde bulunan arkhiereus ve grammateus'tan her biri verginin [yarısının] toplanmasından sorumlu olsun.

Lykia Birliği Gümrük Yasası'nın yukarıda anılan bölümünde dile geldiği gibi, Birlik başrahibi ve *grammaeteus*'u vergi mültezimlerinin, huzurlarında taşınmaz mallar üzerinde ipotek gösterdikleri iki makamdır. Böylece, Kokkinia'nın Opramoas Yazıtı'ndaki bir bölümden¹¹¹² hareketle, Birlik başrahibinin kült faaliyetlerinin yanında idari görevler de üstlenmiş olabileceği tahmini¹¹¹³ kesinlik kazanmaktadır.

Birlik başrahibinin idari görevler de üstlenmiş olduğu gerçeği, Strabon'un¹¹¹⁴ Helenistik Dönem için Lykia Birliği'nin başkanı olarak bahsettiği *Lykiarkh* ile nasıl bir ilişki içinde bulunduğunu sorusunu tekrar gündeme getirmektedir.

¹¹¹¹ Şahin-Adak, op. cit., 71.

¹¹¹² VIII F 6-7: [τήν] τε περὶ τῶν κοινῶν φροντίδα καὶ διο[ίκησιν] πιστῶς ἀπαρτίσας.

¹¹¹³ Kokkinia, Opramoas-Inschrift, 216.

¹¹¹⁴ Strab. 14, 3, 3.

Bu durum İmparator kültü başrahibi hakkında genel bir değerlendirme ile kısmen açıklık kazanacaktır. Lykia'nın İS 43 yılında eyalet yapılmasının ardından στρατηγός, ἵππαρχος ve ναύαρχος gibi askeri görevler kaldırılmış ve bunların yerine, *eponymos* (yıla adını veren) bir memuriyet olması sebebiyle, İmparatorluk Dönemi'ndeki Birlik memuriyetleri (κοινοὶ ἄρχοντες) arasında en üst merteye olan¹¹¹⁵ imparator kültü başrahipliği gibi yeni bir makam oluşturulmuştur.

Bununla birlikte, Lykia'daki yazıtlarda, diğer doğu eyaletlerinde olduğu gibi, *Lykiarkhia* da karşımıza çıkmaktadır. İmparatorluk Dönemi'nde Lykia Birliği'nin en önemli iki memuriyeti olarak *arkhierosyne* ve *Lykiarkhia*'nın birlikteliğiyle ortaya çıkan sorunu, G. Fougères, her ne kadar daha önceki bir çalışmada herhangi bir özdeşliği reddetmiş olsa da¹¹¹⁶, bu iki makamın bir ve aynı memuriyetler oldukları savıyla çözmeyi denemiştir¹¹¹⁷. G. Fougères'in bu savının ardından bu düşüncüyü destekleyen veya buna karşı çıkan bir çok tartışmaya rağmen soruna kesin bir yanıt bulunamamıştır¹¹¹⁸. Bu tartışmaların büyük bölümü iki makamın özdeşliği savının karşısında yer almakla birlikte¹¹¹⁹, Larsen bu savı destekleyen yeni argümanlar ortaya koymuştur¹¹²⁰. R. Behrwal¹¹²¹d ile bu konuda genelde Magie'nin¹¹²² yorumlarını takip eden S. Jameson'ın¹¹²³ Larsen'in verilerini çürütmeye yönelik argümanları yeterince güçlü değildir.

Son olarak C. Kokkinia, Opramoas Yazıtı'nın *arkhierosyne* ve *Lykiarkhia* arasındaki ilişki üzerine daha önceki tartışmalarda hiç dikkate alınmayan bir bölümünden hareketle¹¹²⁴ bu ikisinin bir ve aynı makam olarak anlaşılmalı gerektiğini göstermiştir. Buna göre, *arkhiereus* göreve başlamasıyla birlikte, aynı zamanda onursal bir unvan olarak *lykiarkhes* unvanını da taşımaktadır. Kısaca, *arkhierosyne* bir yıllık görev süresi boyunca kullanılan bir unvan iken; *Lykiarkhia*, söz konusu görevin tamamlanmasından sonra ömür boyu kullanılan onursal bir unvandır¹¹²⁵.

¹¹¹⁵ Deininger, op. cit., 75.

¹¹¹⁶ Fougères, De Lyciorum communi, 79-96; krş.: Treuber, Geschichte der Lykier, 225dd.

¹¹¹⁷ Fougères, Lyciarque et Archiéreus, 103-08.

¹¹¹⁸ Krş.: Balland, op. cit., 8 dn. 75.

¹¹¹⁹ Ruge, Lykia, 2279 ; Keil, Lycia and Pamphylia), 592; Sherwin-White, Roman Citizenship, 239 dn. 3.

¹¹²⁰ Larsen, Representation and Democracy, 85f dn. 103; Larsen, Representative Government, 118dd.; Larsen, Greek Federal States, 251d; Deininger, op. cit., 74d.

¹¹²¹ Behrwal, op. cit., 211-5.

¹¹²² Magie, Roman Rule I, 530d.; II, 1389 dn. 54.

¹¹²³ Jameson, Lycian League, 843-7.

¹¹²⁴ XIII C 3-5: ἐλ[θών] δὲ ἐπὶ τὸ τέλειον καὶ πρωτε[ῖον] ἀξίωμα, ἀναλαβ[ῶ]ν τὴν Λυκιαρχίαν καὶ τὴν τῶν Σε[βασ]τῶν ἀρχιερωσύνην.

¹¹²⁵ Krş.: Kokkinia, Opramoas-Inschrift, 215; Larsen'in bu konudaki yorumları için bak.: yk. dn. 1120.

3.5.3.2 Gümrüğün *Fiscus*'a Ödenmesiyle Yetkili Birlik Organı: *Arkhiphylakia* (ἀρχιφυλακεία)

Koina'nın kendi eyaletlerindeki çeşitli imparatorluk vergilerinin toplanmasıyla ilişkili olup olmadığı hususu bilim çevrelerinde uzun süre tartışılan bir sorundur. Nerva veya Traianus Dönemi'nde Makedonia *Koinon*'unun imparator kültü başrahibi Q. Popillius Python'un, bu görevi sırasında eyaletin ἐπικεφάλαιον (*tributum capitis*) vergisini kendi kesesinden ödediği bilinmektedir¹¹²⁶. Bu durum kimi bilim adamları tarafından ἐπικεφάλαιον ve diğer vergilerin *fiscus*'a ödenmesini kendi memuru aracılığıyla sağlayan eyalet meclisinin, vergilerin toplanmasından sorumlu olduğu şeklinde yorumlamışlardır¹¹²⁷. Benzer bir durum Dacia Eyaleti için de önerilmiştir¹¹²⁸. Aslında bütün bu savların temeli, Mommsen'in, Gallia'dan bir yazıtta geçen *a censibus accipiendis* ve Hispania Citerior Eyaleti'nde bulunmuş bir yazıtta okunan *ob curam tabulari censualis fideliter administrati* makamlarını, bütün eyaletlerde verginin toplanmasından sorumlu mercilerin oluşturulduğu şeklinde yorumlamasına¹¹²⁹ dayanmaktadır¹¹³⁰. Bununla birlikte, söz konusu veriler bazı bilim adamları tarafından da eyalette toplanması gerekli vergilerin *fiscus*'a ödenmesini sağlayan ve her ne kadar Birlik memuriyetleriyle aynı zamana denk gelmekle birlikte bu görevlerin yükümlülükleri arasında olmayan bireysel bir cömertlik olarak anlaşılmaktadır¹¹³¹. Benzer şekilde, Titus Flavius Apollonius Asia Eyaleti'nin vergilerinin ödenmesinde gösterdiği yararlılıktan dolayı Smyrna'da onurlandırılmıştır¹¹³². Bununla birlikte, onurlandırmaya vesile olan προστασία'nın anlamı kesin olarak belirlenemediği için vergi idaresinde *Koinon*'un aktif bir katılımının söz konusu olup olmadığı sorusu açık kalmaktadır¹¹³³.

¹¹²⁶ SEG 17, 315 str. 8-10: δόντα ἐν τῷ τῆς ἀρχιερωσύνης χρόνῳ τὸ ἐπικεφάλαιον ὑπὲρ τῆς ἐπαρχίας.

¹¹²⁷ M. Rostovtzeff, "Nadpizi iz Makedonii", şurada: Izvestija russkogo archeoloeskogo instituta v Konstantinople 3, 1898, 184dd; Kanutsulis, τὸ κοινὸν Μακεδόνων, 44d.

¹¹²⁸ L. Pareti, Storia di Roma del mondo romano VI (Turin 1961), 426; krş.: G. Brandis, RE IV.2 (1901), s. v. Dacia, 1972.

¹¹²⁹ Mommsen, römische Geschichte V, 85 dn. 1.

¹¹³⁰ Krş.: Deininger, Provinziallandtage, 172 dn. 1.

¹¹³¹ Deininger, op. cit., 171d; E. Kornemann, IV.1 (1900) s. v. concilium, 814, 816d; Kornemann, RE Suppl. IV (1924) s. v. κοινόν, 940; krş.: Wörrle, Regelungen von Zollfragen, 292.

¹¹³² IGR IV, 1441 str. 6-11: τετειμημένος παρὰ τοῦ θειοτάτου αὐτοκράτορος τῆ προστασία τῆς πράξεως τῶν ἱερῶν [φόρ]ων τοῦ λαμπροτάτου τῆς Ἀσίας ἔθνους .

¹¹³³ Krş.: Wörrle, loc. cit.

Lykia’da ise farklı bir durum söz konusudur. Burada, Kragos etrafındaki συντέλεια’nın¹¹³⁴ *arkhiphylaks*’lığının¹¹³⁵ yaptığı sırada, sorumluluk alanı içindeki vergi miktarının kendi kesesi aracılığıyla tam olarak ödenebilmesini sağlamış olan M. Aurelius Apollonius övülmektedir¹¹³⁶. Deininger’in *arkhiphylakia*’nın genelde polisiye görevler üstlenilen bir memuriyet olduğunu düşünmesine karşın¹¹³⁷; Apollonios’un sergilediği örneği, daha önce değinilen belgeler için iddia edilebilecek türde sadece basit bir cömertlik olarak görmek mümkün değildir. Zira Apollonius, akendi kesesinden karşıladığı bu masrafı daha sonra sorumluluk sahasındaki vergi mükelleflerinden tazmin etmiş olmalıdır¹¹³⁸. Bunun bir seferlik bir durum olmadığı Opramoas yazıtı aracılığıyla kanıtlanmaktadır (II E 5dd). Burada da bir *arkhiphylaks*, ama bu sefer bütün *Koinon* için, vergilerin ödenmesini kendi kesesinden yaptığı para yardımıyla olanaklı kılmış ve harcamalarının ἀνάπραξις’inde gösterdiği cömertlikle *Koinon*’a olduğu kadar tek tek kentlere de (krş.: E 14-17) yardımda bulunmuştur. Opramoas’a düzülen övgüler, eyaletin vergi yükümlülüğünün yerine getirilmesi için yapılan harcamaların *arkhiphylakia*’nın karakteristik ἀναλώματα’sı olduğu tahminini akla yakın kılmaktadır¹¹³⁹.

Sonuçta, Deininger’i takip ederek *arkhiphylakeia*’nın yetki alanını polisiye görevlerle sınırlamak hatalıdır. Nitekim Kokkinia, Opramoas yazıtının II E 7-9 satırlarından bu sonucun çıkarılamayacağına değindikten sonra, II E 9-14 satırlarında *arkhiphylaks*’ın temelde mali konularla görevli olduğunun ortaya çıktığını belirtmektedir¹¹⁴⁰. Nitekim, yazıtın II E 8-14 kısmından anlaşıldığı gibi, *arkhiphylaks* vergi gelirlerinin imparatorluk *fiscus*’una ödenmesinden sorumludur. Bu amaç için kendi kesesinden belli bir meblağ yatırarak, bunu daha sonra

¹¹³⁴ Çeşitli Birlikler’de birkaç kentin *Koinon*’un bir tür alt birimi altında bir araya getirildiği örnekler için bak.: Wörrle, op. cit., 292d dn. 750: Akhaia Birliği’nde, bir ὑποστράτηγος’un idaresi altında bir araya gelen Patras Dyme, Pharai ve Tritaia kentlerinin oluşturduğu Πατρική συντέλεια (Polyb. 4, 59, 2; 5, 94, 1; 38, 16, 3d); Makedonia *Koinon*’u içinde συντέλεια τῶν Θεσσαλῶν; ayrıca Aitolia *Koinon*’undaki Στρατικὸν τέλος (IG IX2 1, 3B) ve Λοκρικὸν τέλος (SGDI 2070) bununla karşılaştırılabilir örneklerdir.

¹¹³⁵ ἀρχιφύλακες’in görevleri için bak.: Larsen, TAM II. 508, 247dd; Magie, Roman Rule I, 531; II, 1389d dn. 55; Deininger, op. cit., 76 dn. 4; Wörrle, op. cit., 292-294; Kokkinia, Opramoas-Inschrift, 218-222; Engelmann, Opramoas als Arkhiphylax, 121-124.

¹¹³⁶ (OGIS 565 = IGR III 488): ἀρχιφυλακήσαντα ἐν τῇ πρὸς τῷ Κράγῳ συντελ[εία] καὶ μετὰ πάσης εἰρήνης κ[αὶ] εὐσεβείας τὴν ἀρχὴν ἐκτελέσαντα, πληρώσαντα καὶ [εἰς] τὸ ἱερώτατον ταμεῖον τοὺς ἱεροὺς φόρους καὶ τὴν πρᾶξιν ποιησάμενον ἐπεικῶς καὶ τειμητικῶς.

¹¹³⁷ Deininger, loc. cit..

¹¹³⁸ Wörrle, op. cit., 293 dn. 754, Arkhiphylaks’ın hayrının, yaptığı harcamaların tazmininin bir kısmından vazgeçmesinde veya bunun için uzun bir geri ödeme vadesi tanınmasında yatmış olabileceğini düşünmektedir. Nitekim, ikinci olasılık, bu miktarı toplamaya görev süresini tamamladıktan sonra başlayan Opramoas’ın örneğinden bilinmektedir (II E 14: vñ ἀρχόμενος; II F 11: τὸν γενόμενον).

¹¹³⁹ Wörrle, loc. cit.

¹¹⁴⁰ Kokkinia, op. cit., 218 (II E 6 – F 16).

sorumluluğu altındaki birimlerden toplamış gözükmektedir¹¹⁴¹. Bu veriler Lykia'nın vergi borçlarının garanti altına alınmasının ἀρχιφύλαξ memuriyetiyle bağlantılı bir *leiturgia* olduğu görüşünü desteklemektedir.

Bu verilere karşın, Andriake Yazıtı, kentlerin Birlik kasasına olan aidat borçlarının ödenmesinden sorumlu kent memuriyetini¹¹⁴² anmadığı gibi, *Koinon*'un imparatorluk *fiscus*'una olan vergi borcunun ödenmesinden sorumlu Birlik memuriyetini de anmamaktadır. Bunun yerine, eğer 79. satırdaki [ἡμισεία]ç tamamlaması doğru kabul edilecek olursa, o yıl görevde bulunan *arkhiereus* ve *grammateus*'tan her birinin verginin yarısının toplanmasından sorumlu olması hükme bağlanmıştır¹¹⁴³.

¹¹⁴¹ Kokkinia, op. cit., 119.

¹¹⁴² Bundan *deka/eikosaproteia* memuriyetinin sorumlu olması gerektiği hususunda bak.: aş.: 3.5.3.3.

¹¹⁴³ Str. 78d: οἱ δὲ καθ' ἕκα[στον] ἔτο[ς] ἀρχιερεὺς τε κα[ὶ] γραμματεὺς ὑποκείσθωσαν πρὸς τὴν εἰσπραξίν ἕκαστοι τῆς [ἡμισεία]ς.

3.5.3.3 Kent Aidatının Birlik Kasasına Ödenmesiyle Yetkili Kent Organı : Deka/eikosaprotia (δεκα/εικοσαπρωτεία)

Myra Yazıtı'na göre, giriş gümrüğünü toplama hakkı karşılığında, kentin yıllık aidat olarak *Koinon*'un kasasına aktaracağı 7000 *denaria* tutarındaki ödeme ya kent mültezimleri veya yazıtın bu kısmının kırık olmasından dolayı adı okunamayan bir başka makam tarafından yapılmaktadır (str. 5-10): διδοσθαι ὑπὸ τῆς π[όλεως τῶ] ἔθνει εἴτε διὰ τῶν ὠνητῶν εἴτε διὰ τῶν [.] ΤΩΝ ὑπὲρ τοῦ ἐν Μύροις μόνου δημοσιω[νίου ἀπὸ] τῆς τεσσαρακοστῆς τῶν εἰσαγομένων [ἀπὸ τῆς] ξένης καὶ καταπιπρασκομένων ἐν τῇ Μυ[ρέων πό]λει ἐκάστου ἔτους (δηνάρια) ἑπτακισχίλια. Wörrle, bu hususta *Koinoun*'un mültezimlerin değil; kentin alacaklısı olmasından hareket ederek, bu süreçle bir kent kurumunun görevli olduğunu düşünmektedir¹¹⁴⁴. Nitekim, Plutarkhos'un anlatımından kentsel δημοσιῶνια'nın sıkı denetiminin kent memurları aracılığıyla yapıldığı bilinmektedir¹¹⁴⁵. Sonuç olarak Wörrle, bunun için en akla yatkın olasılığın δεκα/εικοσαπρωτεία¹¹⁴⁶ makamı olduğu görüşündedir.

Bu memuriyete ilişkin en erken veri Syria'dan, İS 66-67'ye tarihlenen bir yazıttır¹¹⁴⁷. Anadolu'dan en erken örnek ise (Tralleis) İS 2. yy.'ın başına tarihlenmektedir¹¹⁴⁸. Seeck, Roma öncesi *dekoproteia*'ya ilişkin hiçbir antik kaynak veya epigrafik malzeme bulunmamasından hareketle bu memuriyetin bir Roma kurumu olduğunu ileri sürmektedir.¹¹⁴⁹ Bununla birlikte Boecklin-Hyatt, *dekaproti*'un devlet tarafından kiralanan vergilerin toplanmasındaki rollerine ve benzer görevlere sahip memuriyetlerin Roma'nın doğuyu ele geçirişinden önce de var olmalarına dayanarak, bu memuriyetin Helenistik Dönem'de de var olabileceğini düşünmektedir¹¹⁵⁰. Nitekim, Ptolemaios Philadelphos'un Vergi Yasası¹¹⁵¹ ile, bununla benzer bir içeriğe

¹¹⁴⁴ Wörrle, *Regelungen von Zollfragen*, 290.

¹¹⁴⁵ Plut. *gerend. reipub.* 820c: ὡσπερ οὖν ὁ παραπλεύσας τὴν Σύρτιν εἶτ' ἀνατραπεῖς περὶ τὸν πορθμὸν οὐδὲν μέγα πεποίηκεν οὐδὲ σεμνόν, οὕτως ὁ τὸ ταμειῖον φυλαξάμενος καὶ τὸ δημοσιῶνιον ἀλοῦς δὲ περὶ τὴν προεδρίαν ἢ τὸ πρυτανεῖον.

¹¹⁴⁶ Wörrle, *loc. cit.*; bu memuriyet için ayrıca bak.: Liebenam, *Städteverwaltung*, 490 dn. 1, 552; Seeck, *Decemprimat und Dekaprotie*, 147d; Hula, *Dekaprotie und Eikosaprotie*, 197d; Chapot, *La province romaine*, 272d; Rostovtzeff, *SEHRE*, 341d, 594, 601; Jones, *Greek City*, 139d; Magie, *Roman Rule I*, 648; II, 1517d dn. 48; H. Volkmann, *Kl. Pauly*, s. v. *Dekaproti*; Wörrle, *Stadt und Fest*, 162d; Quaß, *Honoratiorenschicht*, 177; Wörrle-Wurster, *Dereköy*, 449d; Nolle, *Side II*, 395 dn. 70; Wörrle, *Ermadyberis von Limyra*, 295dd; Adak-Şahin, *Inschriften aus Tlos*, 91 dn. 10.

¹¹⁴⁷ Boecklin-Hyatt, *A new inscription of Jerash*, 517.

¹¹⁴⁸ Laum, *Stiftungen II*, 99 no. 95; krş.: Dmitriev, *City Government*, 197 dn. 39.

¹¹⁴⁹ Seeck, *op. cit.*, 151; krş.: Wörrle, *op. cit.*, 291; Langhammer, *Magistratus Municipales*, 254.

¹¹⁵⁰ Boecklin-Hyatt, *loc. cit.*

¹¹⁵¹ Bingen, *Revenue Laws*.

sahip olan ve hakkında Cicero sayesinde bilgi edinilen *Lex Hieronica*¹¹⁵², Helenistik kurumların en azından Sicilia ve Mısır örneklerinde Roma tarafından devralındıkları yönünde kanıt oluşturmaktadırlar¹¹⁵³. Bununla birlikte Sicilia, Cicero'nun zamanında kendi vergilerini kiralamış gözüken kentlerinin *autonomos* (özerk) yapısıyla Mısır'dan farklılık göstermektedir¹¹⁵⁴. Sicilia'daki bu durum, Mısır'a nazaran Seleukos ve Attalos krallıklarının vergi sistemleriyle benzerlik arz etmektedir. Zira, Doğu'daki kentler de Sicilia'da olduğu gibi belli bir *autonomia*'ya sahiptir.

Benzer bir durum, Palestina ve Syria'da da söz konusudur. Koele-Syria ve Iudaia kentleri Helenistik Dönem'de Mısır Eyaletine bağlı oldukları süre zarfında verginin kiralanmasında açık artırımda bulunmak üzere kendi memurlarını (*πρῶτοι καὶ ἄρχοντες*) her yıl Aleksandria'ya göndermektedirler¹¹⁵⁵. Roma'nın bölgeyi ele geçirmesinin ardından da söz konusu memuriyetler kaldırılmamış; kentsel vergiler, ödemeler hususunda Romalı mültezimlerle sözleşme akdeden kentlerin kendi organları tarafından kiraya verilmeye devam etmiştir¹¹⁵⁶. Benzer şekilde Sicilia'da da Cicero'nun bahsettiği *decemprimi* ve *quinqueprimi* ile özdeş¹¹⁵⁷ ve açıkça bir kent memuriyeti olan *Magistratus Siculi*¹¹⁵⁸ vergi mültezimleri ile yurttaşlar arasında arabulucu olmuş gözükmektedir. Bu veriler göz önüne alındığında Rostovtzeff'in, Roma *fiscus*'unun organizasyonunun büyük olasılıkla Helenistik bir sisteme dayandığını düşüncesi kabul edilebilir gözükmektedir¹¹⁵⁹.

Sonuç olarak, *dekaprotoi*'un vergiyle ilişkili Helenistik Dönem kent memuriyetleriyle benzer bir işlev üstlendikleri ve yukarıda bahsedilen *Magistratus Siculi* memuriyetinden farklı olmadıkları sonucuna varılabilir. Böylece, *dekaprotoi*'u Helenistik öncellerinin işlevlerini üstlenen Romalı memurlar olarak görmek mümkün gözükmektedir. Nitekim bu terim, Pön Savaşları sırasında *consules magistratus denosque principes*¹¹⁶⁰ olarak karşımıza çıkmakla

¹¹⁵² Cic. in Verr. 2, 2, 32-34; *Lex Hieronica* hakkında genel olarak bak.: Rostovtzeff, Staatspacht. 350dd; Frank, Rome and Italy (Republic), 68; Scramuzza, Roman Sicily, 238dd; Helenistik kurumların Roma tarafından devralınması hakkında daha detaylı bilgi için bak.: yk. böl. 3.3.1.

¹¹⁵³ Krş.: Frank, op. cit., 69, Laet, Portorium, 67 dn. 2; op. cit., 295; Vittinghoff, Portorium, 351.

¹¹⁵⁴ Rostovtzeff, op. cit., 354dd.

¹¹⁵⁵ Fl. Ios. Ant. Iud. 12, 4, 8.

¹¹⁵⁶ Rostovtzeff, op. cit., 357dd

¹¹⁵⁷ Cic. in Verr. 2, 162; 3, 68.

¹¹⁵⁸ Cic. in Verr. 3, 34.

¹¹⁵⁹ Rostovtzeff, op. cit., 356-67.

¹¹⁶⁰ Liv. 29, 15, 5: 12 Latin kolonisinin her birinden, kent meclisinin en önde gelen 10 üyesi (*consules magistratus denosque principes*) Pön Şavaşı sırasında temin edecekleri asker sayısı hakkında görüşmelerde bulunmak üzere, İÖ 204 yılında Roma'ya çağırılmıştır.

beraber, en erken Sulla zamanından beri bilinen *decemprimus*'un¹¹⁶¹ Yunanca çevirisi gibi gözükmektedir. Batı eyaletlerinde, kent meclisi listesinin ilk on sırasındaki üyelerden oluşturulan ve Roma'yla yerel idare arasındaki ilişkiyi sağlayan *decemprimi* ile *dekaprotai* arasındaki özdeşlik ilkin Seeck tarafından ileri sürülmüştür¹¹⁶².

Bu şekilde kent meclisi üyeleri (*bouleutai*) arasından belli bir servet kriteri göz önünde bulundurularak seçilen *dekaprotai*, kentin kiralar, gümrük ve diğer vergileri gibi olağan¹¹⁶³ ve *euergesia* kanalıyla elde edilenlerde¹¹⁶⁴ olduğu gibi olağandışı gelir kaynaklarını kontrol etmekte ve kentin bu hususta uğrayacağı zararlardan dolayı kendi servetleri dahilinde sorumluluk taşımaktaydılar¹¹⁶⁵. Önceden belirlenmiş olan bu gelirlerin zamanında ve eksiksiz olarak kent kasasına girmesi, kentin yine önceden belirlenmiş giderlerinin karşılanabilmesi açısından hayati önem taşımaktadır. Bunun gerçekleşmediği durumlarda *dekaprotai*'un πολλά και μεγάλα veya δαφιλῆ και ἀσύνκριτα ἀναλώματα olarak betimlenen kendi servetlerinin devreye girdiğini Idebessos'tan bir yazıt göstermektedir¹¹⁶⁶. Bu tür beklenmedik durumlarda ortaya çıkan sorumluluk alanının yanında *dekaprotai*'un asıl işlevine ilişkin en önemli belge, Kadyanda teritoryumu içinde kalan Dereköy'de bulunmuş olup, *dekaprotos*'un yıllık hububat mahsulünden alınan % 10 oranındaki verginin (σιτική δεκάτη) toplanmasındaki sorumluluğunu¹¹⁶⁷ yanı sıra yazıttan elde edilmektedir.

Dekaprotai'un, bir kentten beklenen verginin *fiscus*'a girişine kadar kendi servetiyle sorumlu olmasının yanında, iyi hizmetlerde bulunmuş kişilerin onurlandırılması hususunda danışma ve halk meclislerine tavsiyede buldukları da bilinmektedir¹¹⁶⁸. Palmyra Yazıtı'nda ἄρχοντες και δεκαπρώτοι kent otoritesine bırakılmış gümrük ve vergi kalemlerinin yeniden

¹¹⁶¹ Cic. pro S. Rosc. Amer. 25:

¹¹⁶² Seeck, op. cit.; Langhammer, op. cit., 254; F. Becker-Bertau, IK 31: Die Inschriften von Klaudiu Polis (Bonn 1986), 20; T. Corsten, IK 29: Die Inschriften von Kios (Bonn 1985), 29; Meier, Dekaprotai, 384, bu görüşü kabul ederken; Chapot, La province romaine, 272d; Marquardt, Staatsverwaltung I, 214; Magie, Roman Rule II, 1516d dn 48, bu görüşe karşı çıkmaktadır.

¹¹⁶³ *Dekaprotai*'un *tributum*'daki sorumluluğuna dair bak.: Dig. 50, 4, 18, 26; CIG 3491 = IGR IV, 1290; CIG 4411 (= Bean-Mitford, Rough Cilicia, no. 29a str. 9d'daki tamamlamaya göre: δεκαπρω]τεύσαντος πλειστάκις ἐπὶ τῆ[ς εισαγωγῆς τῶν κυριακῶν φόρων πιστῶς); CISem II 3913 = IGR III, 1056 = OGIS 629 (Palmyra Gümrük Yazıtı); TAM V, 982 str. 13-15: [δεκ]απρωτεύσαντα τὴν βα[ρυτ]έραν πρῶξιν Βαστερ[νικ]ήν; krş.: Brandis, RE IV, s. v. δεκάπρωτοι, 2419d; Magie, Roman Rule II, 1517 dn. 48; Wörrle, Regelungen von Zollfragen, 291 dn. 735; Wörrle–Wurster, op. cit., 449 dn. 254.

¹¹⁶⁴ Dig. 50, 12, 10.

¹¹⁶⁵ Krş.: Wörrle, Ermandyberis von Limyra, 295, 297 dn. 22: *dekaprotos*'un σιτική ile ilgisi için bak. Wörrle–Wurster, loc. cit.

¹¹⁶⁶ TAM II, 838.

¹¹⁶⁷ Wörrle–Wurster, op. cit., str. B II 49-50, C 10, s. 449d.

¹¹⁶⁸ IG XII 7, 240; 395-7; 400-2; 406-9.

düzenlenmesi için kent meclisinin İS 137 yılında almış olduğu bir kararla her bir vergi kaleminin oranının belirlenmesi, bir sonraki μίσθωσις sırasında bu düzenlemeyle değiştirilmiş olan koşullar hususunda mültezimlerle fikir birliğine varılması ve bu koşulların yazıta geçirilmesiyle görevlendirilmişlerdir. Dahası ἄρχοντες καὶ δεκάπρωτοι καὶ σύνδικοι vergilerin toplanması sırasında mültezimlerin denetlenmesinden de sorumludur¹¹⁶⁹. Eğer bu memuriyet Myra'da da gümrük ve genel olarak kent maliyesi konusunda benzer bir işleve sahip olmuşsa, Wörrle'nin ileri sürdüğü gibi, bunun aynı zamanda gümrük aidatının *Koinon*'a ödenmesinden de sorumlu olduğu kabul edilebilir gözükmektedir. Lykia'da *dekaprotoi* Hadrian'ın hükümdarlığının başlarında *eikosaprotoi* ile değiştirilmiştir¹¹⁷⁰.

Epigrafik kaynaklar *dekaprotoi*'un görevde kalma sürelerinin farklılık arz ettiğini göstermektedir¹¹⁷¹. Bunun bir yıllık memuriyet olduğuna dair veri yoktur. Uzun görev süresi¹¹⁷², memuriyet için asıl gerekli şartın zenginlik olmasıyla bağlantılıdır¹¹⁷³. Lykia'da benzer şekilde uzun süre¹¹⁷⁴, hatta ömür boyu¹¹⁷⁵ görevde kalmış *deka/eikosaprotos*'lar belgelenmiştir. Bu nedenle Seeck, Iosephus'un δέκα τῶν Τιβεριέων οἱ δυνατώτατοι olarak bahsettiği¹¹⁷⁶ bazı Tiberias'lıları *dekaprotos* olarak yorumlamakta haklı olmalıdır.

¹¹⁶⁹ OGIS 629 (= CISem II, 3913 = IGR III, 1056) str. 10-15: τοὺς ἐνεστῶτας ἄρχοντας καὶ δεκαπρώτους διακρίνοντας τὰ μὴ ἀνειλημμένα τῷ νόμῳ ἐγγράψαι τῇ ἔγγιστα μισθώσει καὶ ὑποτάξαι ἐκάστῳ εἶδει τὸ ἐκ συνηθείας τέλος, καὶ ἐπειδὴν κυρωθῆ τῷ μισθουμένῳ, ἐνγραφῆναι μετὰ τοῦ πρώτου νόμου στήλῃ λιθίνῃ τῇ οὔσῃ ἀντικρὺς [i]ερ[οῦ] λεγομένου Ῥαβασεῖρη, ἐ[πι]μελῆσθαι δὲ τοὺς τυγχάνοντας κατὰ καιρὸν ἄρχοντας καὶ δεκαπρώτους καὶ συνδίκ[ους τοῦ] μηδὲν παραπράσσειν τὸν μισθούμενον.

¹¹⁷⁰ Hula, Dekaprotie und Eikosaprotie, 197dd; Wörrle, Regelungen von Zollfragen, 291 dn. 739; Sartre, L'Orient romain, 86; Burton, Imperial State, 207; Wörrle, Stadt und Fest, 162; Wörrle-Wurster, op. cit., 449; Wörrle, Ermandyberis von Limyra, 295 dn. 16.

¹¹⁷¹ Seeck, op. cit., 151-3; Boecklin-Hyatt, A new inscription of Jerash, 518 dn. 8

¹¹⁷² 3 ila 10 yıl arasında değişen görev süreleri için bak.: IvStratonikeia II, 631; IG XII 7, 240 (Minoa) ve 397-409 (Aegiale).

¹¹⁷³ Rostovtzeff, Staatspacht, 102-4.

¹¹⁷⁴ Wörrle, op. cit., str. 8-9: δεκαπρωτεύσαντα ὑπὲρ ἔτη κε' (Limyra, 25 yıl); N. P. Milner, "Victors in the Meleagria and the Balbouran Elite", AS 41, 1991, 55 (Balbura, 40 yıl).

¹¹⁷⁵ TAM II, 765 (Arneai); TAM II, 1200, 1202 (Phaselis).

¹¹⁷⁶ Fl. Ios. Bell. Iud. 12, 21, 639.

4 NERO'NUN EKONOMİ POLİTİKASI'NIN VERGİ REFORMU IŞIĞINDA DEĞERLENDİRİLMESİ

Vergi toplanması söz konusu olduğunda İmparatorluk Dönemi'nin genel özelliği büyük iltizam şirketlerinin (*societas publicanorum*) Cumhuriyet Dönemi'nde ortaya çıkan aşırı uygulamalarının engellenmeye çalışılması şeklinde özetlenebilir¹¹⁷⁷. Bu amaçla iki yüzyıl içinde vergilerin kiralınması yerine vergilerin doğrudan toplanması sistemine geçilmiştir¹¹⁷⁸. Bu süre zarfında iltizam şirketlerine hala ihtiyaç duyulduğu noktada bunların daha önce yeterince denetlenemeyen gücü üzerindeki kontrol mekanizması ise, güçlendirilmeye çalışılmıştır. Nero'nun Tacitus tarafından aktarılan İS 58 yılındaki fermanı¹¹⁷⁹ da söz konusu reform sürecindeki en önemli ilerlemelerden biridir.

Bununla birlikte, modern literatürde söz konusu reformun önemi yeterince vurgulanmamıştır¹¹⁸⁰. Hirschfeld bunların geçici önlemler olduklarını söylerken¹¹⁸¹; Rostovtzeff ilkin bu reformların önemini “*societates*'in hayat damarlarını kesmek” şeklinde vurgulamış¹¹⁸²; ancak daha sonra, bunları “özel bir önemi olmayan reformlar” olarak nitelemiştir¹¹⁸³. Burrus'un ölümü, Seneca'nın da tasfiyesinin ardından *imperium*'u gerçek anlamda kendi ellerine aldığı İS 62 yılından itibaren Nero'nun ekonomi ve maliye politikalarında Augustus geleneğinde popülist uygulamalara dönüşün söz konusu olduğunu iddia ettiği eserlerinde Thornton, bu reformlara neredeyse hiç değinmemektedir¹¹⁸⁴. Bu hususta son olarak, Nero'nun söz konusu reformlarının tarihsel ardanının ayrıntılı bir şekilde ele alındığı G. Klingenberg¹¹⁸⁵, E. Cizek¹¹⁸⁶ ve G. Gatti'nin¹¹⁸⁷ makaleleri anılmalıdır. Sonuçta, Andriake ve Ephesos yazıtları, Nero'nun

¹¹⁷⁷ Krş.: Klingenberg, *Reformdikt*, 57.

¹¹⁷⁸ Rostovtzeff, *Staatspacht*, 378d.; 497d.; Hirschfeld, *Verwaltungsbeamten*, 68dd.; 81dd.; 97dd.; Heichelheim, *Ancient Economic*, 760; Ürögdi, *Publicani*, 1202.

¹¹⁷⁹ Tac. Ann. 13, 51; krş.: Suet. Nero, 10: *graviora uectigalia aut aboleuit aut minuit*.

¹¹⁸⁰ Krş.: Klingenberg, *op.cit.*, 57.

¹¹⁸¹ Hirschfeld, *op. cit.*, 81; krş.: Hohl, *Nero*, 366; Schwahn, *Tributum und Tribus*, 466.

¹¹⁸² M. Rostovtzeff, “Eine neue Inschrift aus Halikarnassos”, *AEMitt* 19, 1896, 132; krş.: Laet, *Portorium*, 121.

¹¹⁸³ Rostovtzeff, *op. cit.*, 187.

¹¹⁸⁴ Thornton, *Economic Policies of Nero*, 123-49; Thornton, *Neronian Economics*, 160-71; krş.: Thornton, *Nero's New Deal*, 622.

¹¹⁸⁵ Klingenberg, *op. cit.*, 57-74.

¹¹⁸⁶ Cizek, *L'Époque de Néron*, 105-11.

¹¹⁸⁷ Gatti, *Riforma tributaria*, 41-7.

reform çabasının tarihselliğini kanıtladıkları gibi, bunun tüm detaylarıyla düşünülmüş, ciddi bir girişim olduğunu da belgelemektedirler¹¹⁸⁸.

Tacitus'un belirtmiş olduğu gibi *vectigalia*'ya ilişkin reform fermanını koşullayan tarihsel ardaan, halkın mültezimlerin aşırılıklarından (*immodestia*) kaynaklanan yakınmalarıdır¹¹⁸⁹. Doğrudan vergilerin (*tributum*) kiralanması uygulamasından daha Tiberius Dönemi'nde doğrudan toplamaya geçilmiş olması nedeniyle¹¹⁹⁰, Nero Dönemi'nde mültezimlerin ana faaliyet alanı dolaylı vergiler (*vectigalia*) üzerinde yoğunlaşmıştır. Gümrük vergisi bunların en önemlisi olmasının yanında yasa dışı uygulamalara diğer vergilerden daha fazla olanak da sunmaktadır. Bu yüzden Tacitus'un bahsettiği yakınmalar özellikle gümrük mültezimlerini hedef almış olmalıdır. Bu çıkarım, her ikisi de Nero Dönemi'ne tarihlenen Ephesos ve Andriake yazıtlarında gümrük mültezimlerine yönelik kısıtlamalarla güçlenmektedir.

İmparator Nero bu şikayetlere sadece *vectigalia*'da kiralama uygulamasının kaldırılması ile değil; bilakis *vectigalia*'nın toptan kaldırılması planıyla çözüm bulmak istemiştir. Nero'nun bu büyük planı, bilim çevrelerinin büyük bölümü tarafından genç hükümdarın kendi popülerliğini arttırmak için bir spekülasyon olarak yorumlamıştır¹¹⁹¹. Bununla birlikte, Nero'nun planının *senator*¹¹⁹² veya atlı sınıfı¹¹⁹³ (*equester*) karşıtı bir hareket olarak yorumlanması daha olası gözükmektedir. Nitekim, Levi dolaylı vergilerin azaltılmasının dolaylı vergilerin arttırılması ile telafi edileceğini ve böylece Nero'nun amacının *senator* sınıfının aleyhine, bununla birlikte eyalet sakinlerinin yararına bir uygulama olduğunu düşünmektedir. Levi, *senator* sınıfının bu girişime karşı tepkisini de bunların vergi gelirlerinin paylaşımına dahil kalmak istekleri ile temellendirmektedir¹¹⁹⁴. Reform fermanının böylesi felsefi bir temelle dayanıyor olması, bu projenin ardında Seneca'nın bulunmuş olabileceği düşüncesini akla getirmektedir¹¹⁹⁵.

¹¹⁸⁸ Ephesos Yazıtı'nda Nero'nun vergi reformuyla ilişkili veriler için bak.: Engelmann- Knibbe, Zollgesetz, 86dd § 25-26, 125dd § 57, 134 § 63.

¹¹⁸⁹ Tac. Ann. 13, 50.

¹¹⁹⁰ Mommsen, Staatsrecht II, 1017; Rostovtzeff, op. cit., 379; Laet, op. cit., 371 Schwahn, Tributum und tributus, 66; bu konuya kuşkulu yaklaşım için bak.: Hirschfeld, op. cit., 68dd; krş.: Klingenberg, op. cit., 58 dn. 14. Bu konu hakkında daha detaylı bilgi için ayrıca bak.: yk. böl. 3.3.1.

¹¹⁹¹ Laet, op. cit., 120; Garzetti, From Tiberius to the Antonines, 154; Hohl, op. cit., 366.

¹¹⁹² Levi, Nerone, 143dd.; krş.: Gatti, op. cit., 41d.; Klingenberg, op. cit., 59d.

¹¹⁹³ Mazzarino, L'Impero Romano, 219.

¹¹⁹⁴ Levi, op. cit., 143; krş.: Cizek, op. cit., 107; Gatti, op. cit., 44; Klingenberg, op. cit., 59d; karşı görüş için bak.: Mazzarino, op. cit., 220 dn. 12.

¹¹⁹⁵ Momigliano, Nero, 712d.; S. Giannelli – S. Mazzarino, Trattato di Storia Romana (Roma 1956), 145; Cizek, op. cit., 110; Mazzarino, L'Impero Romano, 219; Garzetti, op. cit., 154; Gatti, op. cit., 44; Sørensen, Seneca, 147.

Tacitus'un da belirtmiş olduğu gibi, İmparator Nero, sonunda *senatus*'un isteğine boyun eğmek ve bütün *vectigalia*'nın kaldırılması planından vazgeçmek zorunda kalmıştır. Bununla birlikte *senatus* da vergi mültezimlerinin aşırı ve haksız uygulamaları ile mücadele etmenin gerekliliğini kavramış ve Nero neticede bu fermanı yayınlamıştır.

Nero'nun fermanında anılan reform maddelerinden, Andriake Yazıtı'nda da geçen dört tanesi, Tacitus'u verdiği sırayı takip ederek, aşağıda anılacaktır:

a) Gümrük Yasasının Teşhir Zorunluluğu:

[*ut leges cuiusque publici, occultae ad id tempus, proscriberentur*]

Str. 84-7: [τ]οῦτον τὸν νόμον οἱ τελῶναι κα[τὰ πᾶ]σαν παραφυλακὴν προκείμενον ἐχέτωσα[ν] ἐ[ν πίν]ακι λελε[υ]κωμένῳ ἢ μυρίας [δ]ραχμὰς ἀριθμείτωσαν τῷ φύσκ[ω]· ἐὰν δὲ παραφ[ύλ]αξ μὴ διηνεκῶς προκείμενο[ν] σχῆ, [κ]ατὰ τούτου τειμωρίαν ὁ δικαιοδότης ὀρίζετω. οἱ κατὰ πόλιν [ἄρ]χοντες, ἐὰν μὴ ἦ [π]ροκείμενος ὁ νόμος, ἐφ' ᾧ ἡ μίσθωσις τοῦ τέλους γέγονεν, διασαφείτωσαν τῷ δικαιοδότη ἢ τῷ τῆς παρα[νο]μί[α]ς προστείμω κρατείσθωσαν.

Telones'ler bu yasayı beyaza boyanmış bir levha üzerinde bütün kontrol noktalarında (paraphylake) hazır bulundurmalarıdır; aksi takdirde Fiscus'a 10.000 drakhme ödeyeceklerdir. Eğer (kontrol noktasında görevli olan) bekçi, söz konusu yasayı her daim görülebilir bir şekilde bulundurmazsa; bu kişiye ilişkin cezayı yasa koyucu olan vali belirlesin. Her bir kentteki arkhonlar, verginin kiralanmasına ilişkin olan bu yasanın teşhire açık olmaması durumunda, bunu valiye bildirmelidirler; aksi takdirde yasaya karşı gelmek suçundan hüküm giyeceklerdir.

b) Mültezimlerin Dava Dilekçeleri için Süre Kısıtlaması

[*omissas petitiones non ultra annum resumerent*]

Str. 70-1 : ὁ ἄν πρᾶγμα ἢ σῶμα ἔνοχον στερ[ή]σει γένη[ται], τούτου [ἐν]ληνψις μετὰ [ἐνιαυτὸν] μὴ ἔστ[ω], ὥς ὁ Σεβαστὸς Νέρων διατέτακται.

El konma işlemine tabi olmuş bir mal ya da kölenin haczi, Augustus Nero'nun da yasa-laştırmış olduğu üzere, aradan bir yıl geçtikten sonra artık yapılamaz.

c) Mültezimlere İlişkin Davalara Getirilen *extraordinaria cognitio*

[*Romae praetor, per provincias qui pro praetore aut consule essent iura adversus publicanos extra ordinem redderent*]

Str. 58-60: τοῖς κα[τ]ὰ τοῦτον τὸν νόμον ἠνεχυρασμένον [ἀ]πεστερημένοις φόρτιον ἢ ἄλλην τινὰ ἔχουσι[ν] ἀντιλογίαν πρὸς τὸν τελώνην ἐξέστω κρίσιν αἰτεῖσθα[ι] τὸν δικαιοδότην ἐν ἡμέραις [.]·

Bu yasa uyarınca teminat olarak verilen malları gasp edilenler ya da telones ile bir başka anlaşmazlık noktasına sahip olanlar için (...) gün içinde yasa koyucu validen (dikaiodotes) mahkeme talep etmek mümkün olsun.

d) Mültezimlerin Yasadışı Para Taleplerinin Önlenmesi

[*manet tamen abolitioquadragesimae quinquagesimaeque, et quae alia exactionibus illicitis nomina publicani invenerant*]

Str. 71-4: μὴ ἐξέστω τῷ [δη]μοσιῶ[ν]η . . .]έστια διάρια, μή[τε πεκου²]λιάρια μήτε [. . . .
 . .]διάρια μήτε φιλόανθρωπα μήτε εἰς Ἀφροδείτη[ς] ἢ Ἑρμοῦ, Ἄ[η]τοῦ[ς] καὶ ἄλλης τινος προσηγορ[ίαν] πράσ[ει]ν· ἐὰν [δὲ] [π]αρά τοῦτο εἰσπράξῃ τις τετραπλοῦ ἢ πρῶξις δοθήσεται [τ]ῷ ἀρι[θ]μήσαντι· τῷ [δὲ] κατενέγκαντι τὸ ἡμισυ μέρος τοῦ προστείμου. ὁμοίως καὶ ἐὰν τέλο[ς], ὧν ἀπηγορεύ[ται] ὁ δ[η]μοσιῶνης [εἰσπράξῃ τι,] το[ῦ] τετ[ρα]πλ[οῦ] [ὑ]ποκείσθ[ω]·

Demosiones'in ne (.....) günlük iâşe bedeli ne (.....) ne (.....) ne de Aphrodite, Hermes, Leto veya bir başka tanrıça adına bağış almaya izni vardır. Şayet biri buna karşın bir şey alırsa, ödemeyi yapana ödediği miktarın dört katı, ihbarda buluna da söz konusu cezanın yarısı ödenecektir. Aynı şekilde demosiones de, izni olmayan vergilerden birini toplarsa aldığı miktarın dört katı cezaya maruz kalacaktır.

Bu değerlendirmeden sonra, Nero'nun, İS 58 yılındaki fermanı koşullayan ekonomik politikalarını daha yakından incelemek gerekmektedir. Thornton, Burrus'un İS 62 yılındaki ölümünün ve bunu takiben Seneca'nın da saraydan uzaklaştırılmasının ardından Nero'nun ekonomik ve mali politikalarında Augustus Dönemi'ndeki halkçı politikalarını çağrıştıran bir geri dönüşün söz konusu olduğunu ileri sürmektedir¹¹⁹⁶. Bununla birlikte, Nero'nun mali politikasında Ephesos ve Andriake Yazıtları aracılığıyla belgelenen halkçı eğilimleri, Burrus ve Seneca'nın etkisinin İS 62 yılında son bulmasıyla bir arada değerlendirmek yanlış olacaktır. Nitekim, Nero Dönemi hakkında yazan antik kaynakların eleştirel bir süzgeçten geçirilmesi bu sonuca götürmektedir.

Roma tarih geleneğinde Nero'nun hükümlerlik dönemiyle ilişkili olarak biri Seneca'nın lehinde diğeri ise onun aleyhinde olmak üzere iki görüş hakimdir. Seneca lehindeki görüş

¹¹⁹⁶ Thornton, *Economic Policies of Nero*, 123dd.; Thornton, *Neronian Economics*, 158-71; Thornton, *Nero's new Deal*, 621; karşılaştırma: Frank, *Rome and Italy*, 42d.

özellikle Tacitus¹¹⁹⁷, kısmen de Sueton¹¹⁹⁸ aracılığıyla dile gelmektedir. Bu görüşe göre, Nero idaresi Burrus ve Seneca'nın olumlu etkisiyle İS 62 yılına kadar oldukça iyi yürütülmüştür. Nero'nun hükümlerinin, başından itibaren hiç de iyi olmadığı yönündeki Seneca aleyhtarı görüş ise, Dio tarafından yansıtılmaktadır¹¹⁹⁹. Yine de şurası kesindir ki, her üç yazarın da Nero hakkındaki yargıları temelde olumsuzdur. Bu olumsuz tutum aslında birkaç etkenden kaynaklanmaktadır:

1) Ölümünün ardından Nero'nun *damnatio memoriae* (anısının bütün kayıtlardan silinmesi) uğramış olması;

2) Vespasianus'un Nero'nun yaşam biçiminden uzak durmak yönünde dile getirdiği gayretin, Vespasianus'un yüce gönüllüğünü övmek isteyenleri şekillendirerek Nero aleyhindeki önyargıların artmasına neden olması;

3) Her üç yazarın, aslında genel olarak bütün yazarların, Nero'nun uyguladığı mali politikalarından en çok zarar gören zümreden gelmeleri¹²⁰⁰.

Dio'nun olumsuz yaklaşımını şekillendiren diğer bir etmense, onun Commodus ve Caracalla dönemlerinde yaşadığı olumsuz deneyimlerdir¹²⁰¹. Kısaca, kendi döneminin diktatörleri için dile getirmek istediklerini günah keçisi kıldığı Nero'ya kusmaktadır. Nitekim, Nero'nun imar faaliyetleri ve armağanlarında son derece aşırı olduğunu (*μεγαλοπράγμων και μεγαλόδωρος*); bu nedenle de her zaman paraya gereksinim duyduğunu söylemektedir¹²⁰². Bu tür harcamaların Nero'yu *publicum*'dan zorla para alma ve özel servete el koyma gibi uygulamalara yönelttiği iddiasına dayanan kötü yönetimine dair anlatımlar, Dio kadar sert olmasa da, Tacitus¹²⁰³ ve Sueton¹²⁰⁴ tarafından da sıkça dile getirilmektedir.

Antik anlatımlara göre, çoğu yakın çevresine olsa da¹²⁰⁵ Nero, Erken İmparatorluk Dönemi'nde bu konudaki tek örnek değildir. Üstelik vasiyetnamesinde üstüne basa basa dile getir-

¹¹⁹⁷ Heinz, *Das Bild Neros*, 103dd.

¹¹⁹⁸ Suetonius, eleştirilerinde Dio kadar sert olmamıştır. Bu hususta bak.: Heinz, *Das Bild Neros*, 112dd.

¹¹⁹⁹ Heinz, *op. cit.*, 120dd; krş.: Griffin, *Nero*, 197-207.

¹²⁰⁰ Sonnabend, *Nero-Bild*, 168d.

¹²⁰¹ Heinz, *op. cit.*, 39dd.

¹²⁰² Cass. Dio, 63, 17, 1; krş.: 61, 4, 3-4; 61, 5, 5.

¹²⁰³ Tac. Ann. 16, 3, 1.

¹²⁰⁴ Suet. Nero, 30,1; 31,1; 32,1; 32.4.

¹²⁰⁵ Tac. Ann. 13, 18; imparatora yakınlığı sayesinde Seneca'nın gelirinin 4 yılda 300 milyon *sestertius*'u bulması hakkında bak.: Tac. Ann. 13, 42, 6-7 ve Cass. Dio, 61, 10, 3; Pallas'ın zenginliği için bak.: Cass. Dio, 62, 14, 2 ve Tac. Ann. 14, 65, 1; dilekçelerden sorumlu memurlarından Doryphoros'a 20 milyon *sestertius* verilmesi hakkında bak.: Cass. Dio, 61, 5, 4.

diği harcama kalemleri örneğinde olduğu gibi ister *senatus* sınıfına¹²⁰⁶, askerlere¹²⁰⁷ ve sıradan yurttaşlara¹²⁰⁸ para dağıtımı şeklinde; isterse de imar faaliyetleri¹²⁰⁹ ve eğlence sektörünün finansmanı¹²¹⁰ yoluyla iş sahası temini şeklinde olsun imparatorun uyruklarının gelirleri üzerinde belirgin bir etkisi vardı. Hatta, imparatorların yaptıkları büyük çaplı bu harcamalar makro ekonominin işlerliği açısından da son derece önemliydi¹²¹¹. Üstelik, Nero'nun nakit olmaktan ziyade gayri menkullerden oluşan bu armağanlarının büyük bölümü imparatorun *patrimonium*'umundan yapılmış ve hak sahibinin ölümünden sonra geri alınmışlardır. Bunun yanında 64 yılından önce abartılı inşaa projeleri yoktur¹²¹². Kamusal gösteriler için yoğun para harcamaları kısıtlanmış¹²¹³ ya da özellikle engellenmiştir¹²¹⁴. Kamuya sadece bir defa (İS 57) para dağıtımı (*congiaria*) yapılmıştır¹²¹⁵.

Dolayısıyla, kişisel olanlar da dahil, Nero'nun yaptığı harcamaların hazinede büyük açıklara neden olduğunu düşündürecek bir neden söz konusu değildir. 64 yılındaki yangın bir yana bırakılacak olursa, Nero'nun hükümlerliliği sırasında herhangi bir finansal krize dair güçlü bir kanıt da bulunmamaktadır. Dio, Nero'nun aşırı harcamalarından doğan hazine açıklarının kapatılması amacıyla İS 54 yılında yeni vergiler getirildiğini¹²¹⁶ söylese de bunu doğrulayacak, en azından 68'e kadar¹²¹⁷, başkaca bir veri yoktur. Üstelik, Nero'nun aşırılıklarına sürekli vurguda bulunan Dio, buna karşın harcamaların miktarına hiç değinmemektedir. Thornton da bu harcamaların bir tek kişi için ağır olabilmekle birlikte, devlet hazinesinde büyük açıklara

¹²⁰⁶ Aug. res Gest. Summ. 4; krş.: Suet. Aug. 41.

¹²⁰⁷ Aug. res Gest. § 3, 15-17.

¹²⁰⁸ Aug. res Gest. § 15, 18.

¹²⁰⁹ Aug. res Gest. § 22 ve 23; summ. 4; Cass. Dio, 54.2.3-4.

¹²¹⁰ Aug. res Gest. § 19 ve 22; Summ. 2-3.

¹²¹¹ Jones, *Aerarium and Fiscus*, 26. İmparatorun mali konulardaki otoritesi hakkında genel olarak bak.: Sutherland, *Aerarium and Fiscus*, 151-170; Millar, *Fiscus*, 29-42; Brunt, *Fiscus*, 75-91; Thornton, *Economic policies of Nero*, 19dd.

¹²¹² 64 yılından önce sadece 4 inşaa faaliyeti bilinmektedir: 1) İS 57'de Campus Martius'ta ahşap bir amfiteyatronun yapımı (Plin. Nat. Hist. 16, 200; Tac. Ann. 13, 31; Suet. Nero, 12; *Incerti Auctoris Epitome de Caesaribus*, 5, 3) 2) İS 58'de Corbulo'nun Parth'lar üzerindeki zaferlerinin anısına bir Tak yaptırılmış olması muhtemeldir (Tac. Ann. 13, 41; a.g.e., 15, 18; Platner-Ashby, *Topographical Dictionary*, 41) 3) İS 59'da Circus Gaii Neronis olarak bilinen alanda bir circus'un yapılması (Tac. Ann. 14, 14; Plin. Nat. Hist. 36, 74) 4) İS 59'da bir Macellum inşası (Cass. Dio, 61, 19, 1).

¹²¹³ Tac. Ann. 13, 5, 2: Göreve atanan *quastor*'ların gladyatör gösterisi düzenlemeleri zorunluluğu kaldırılmıştır.

¹²¹⁴ Tac. Ann. 13, 31, 5: Eyaletlerde görevli bütün memurlara gladyatör, vahşi hayvan yada herhangi bir gösteri tertipleme yasağı getirilmiştir.

¹²¹⁵ Tac. Ann. 13, 31, 2; Suet. Nero, 10: *plebes*'e adam başına 400 *sestertii* dağıtılmıştır. Bunun dışında Nero'nun, annesi Agrippina'nın ölümünün ardından düzenlenen töreninde halka dağıttığı para ve diğer armağanlar için bak.: Cass. Dio, 62, 18, 1-2.

¹²¹⁶ Cass. Dio, 61, 5, 5.

¹²¹⁷ 68'de getirilen vergiler için bak.: Suet. Nero, 44, 2.

yol açacak denli de aşırı olmadıklarını kabul etmektedir¹²¹⁸. Son olarak, Dio tarafından aşırı harcamalar yılı olarak değinilen İS 54-55 yılı aslında Agrippina ile Seneca ve Burrus arasındaki iktidar savaşının son ikisi lehine neticelendiği yıldır. Dolayısıyla, her ne kadar bu iktidar mücadelesi hakkında Dio'nun birkaç anıştırması¹²¹⁹ dışında antik kaynaklarda yeterince veri bulunmasa da Thornton, Dio tarafından yinelenen aşırı masrafların büyük kısmının destek kazanmak için iki danışmanı tarafından politik amaçlarla harcanmış olabileceğini kabul etmektedir¹²²⁰.

Her halükarda, Nero'nun aşırı harcamalarına ilişkin veriler kısıtlıdır ve büyük oranda Dio'nun Caralla Dönemi'ndeki kötü deneyimlerince şekillenmiştir. Kaldı ki Nero, 57 yılında kamuya duyulan güvenin sürekliliği adına (*ad retinendam populi fidem*) *patrimonium*'dan *Aerarium*'a 40 milyon *sestertii* aktarmış¹²²¹ ve 62 yılına kadar birkaç yıl süreyle yıllık 60 milyon *sestertii* aktarmaya devam etmiştir¹²²². Bunun dışında Nero 67'de Achaea'yı *tributum*'dan muaf tutunca *Aerarium*'u Sardinia'nın gelirleri ile tazmin etmiştir¹²²³. Bütün bu olumlu uygulamalara karşın, tapınak hazinelerini kullanmak ve başka yollardan para toplamak gibi Roma¹²²⁴ ve Lugdanum'daki¹²²⁵, yangınlar sonrasında alınan acil önlemlerin yanında Armenia seferleri¹²²⁶, Britania'da düzenin yeniden sağlanması¹²²⁷ ve Judaea'daki isyanın bastırılması için gerekli olan askeri harcamalar¹²²⁸, Vespasianus'u yüceltmek adına ya da Caracalla'nın kötü deneyiminin etkisi altında yazan Dio'nun önyargıları sonucunda kolayca Nero'nun aleyhinde kullanılmışlardır. Bütün bu önyargılara karşın, Nero'ya duyulan sevgi, özellikle plebler arasında ölümünden sonra bile yaşamaya devam etmiştir¹²²⁹. Bunun yanında, Nero'nun yönetiminin iyi yanlarına dair anı İS 2. yy.'a kadar korunmuştur. Nitekim İS 4. yy.

¹²¹⁸ Thornton, Economic policies of Nero, 113.

¹²¹⁹ Cass. Dio, 61, 3, 2 – 4, 1.

¹²²⁰ Thornton, op. cit., 114.

¹²²¹ Tac. Ann. 13, 31.

¹²²² Tac. Ann. 15, 18; ayrıca bak.: Duncan-Jones, Money and Government, 45.

¹²²³ Paus. 7, 17, 3; ILS 8794 (= SIG 814 = Smallwood, Documents G-N, 64 = Charlesworth, Documents C-N, N 2 = Abbott-Johnson, Municipal Administration, 359dd no. 56.

¹²²⁴ Cass. Dio, 62, 18, 5.

¹²²⁵ Tac. Ann. 16, 13.

¹²²⁶ Tac. Ann. 13, 6. Part kralı Tridates'in bütün mahiyeti ile birlikte Roma'da konuk edilmesi sırasında doğan masrafların imparator kasasından karşılanması hakkında bak.: Suet. Nero, 30, 2; krş.: Cass. Dio, 63, 1, 2.

¹²²⁷ Tac. Ann. 14, 29-39.

¹²²⁸ Canavesi, Nerone, 122d.; Levi, Nerone, 140d; Cizek, L'Époque de Néron, 106 dn. 1.

¹²²⁹ Suet. Nero, 57.

yazarlarından Aurelius Victor ve Epitomator'unun "*Quinquennium Neronis*"¹²³⁰ hakkında aktardıklarına göre Traianus, Nero yönetiminin 5 yılını diğer bütün imparatorların onun gölgesinde kaldıklarını söyleyebilecek denli övmektedir¹²³¹. Buna göre, İS 62 yılında, ya da *Quinquennium Neronis* tartışması çerçevesinde Nero iktidarının başka bir döneminde, kırılma noktası aramak bu konuda yardımcı olmamaktır. Dolayısıyla, söz konusu reformları İS 62'den sonra gelişmeye başladığı ileri sürülen popülist bir makro-ekonomik planın parçaları veya finansal denetimin imparatorun ellerinde giderek artan merkezileşmesinin göstergeleri olarak yorumlamak¹²³² olası gözükmemektedir. Bunun yerine, Nero'nun mali idarede gerçekleştirdiği bu reformları, bunları onun siyasi ve hukuki sahalardaki reformlarıyla bir arada değerlendiren Suetonius'u takip ederek Nero'nun tahta çıkışı sırasında *senatus*'un katılımına izin veren Augustus örneğinde "iyi ve açık yönetim" sözünün¹²³³ gerçekleştirileceğini müjdelediği iktidar propagandasının¹²³⁴ bir aracı olarak yorumlamak akla daha yatkındır. Üstelik, daha önce bahsedildiği üzere halkın yararını güden vergi reformu henüz İS 58'te, yani ileri sürülen kırılma noktasından çok daha önce zaten çıkarılmış bulunuyorlardı. Bunun dışında, İS 55-57 yılları arasına tarihlenen diğer girişimlerden de bahsetmek durumu daha da aydınlatacaktır:

1) Devlete Olan Eski Borçların Affı:

Mali konularla ilintili, en erken eylem İS 55 yılına tarihlenmektedir. Paetus adında bir Romalı *aerarium*'un kayıtlarında (*tabulae*) unutulmuş olan borçları su yüzüne çıkarmış ve malların müsadere edilmesi için borçlulara karşı dava açmıştır. Ne var ki, söz konusu şahıs Nero tarafından başka bahanelerle sürgün edilmiş ve onun kullandığı kayıtlar (son borçlar hariç?) yakılmıştır¹²³⁵. Nero'nun söz konusu tutumu Augustus'un uygulamalarını¹²³⁶ çağrış-

¹²³⁰ Quinquennium Neronis hakkında bak.: Henderson, Nero, 75; Anderson, Quinquennium Neronis, 173-179; Haverfield, Quinquennium Neronis, 178d.; Sydenham, Coinage of Nero, 59; Momigliano, Nero, 706 dn. 3, 712; Bolton, Neronia, 83 dn. 5; Lepper, Quinquennium Neronis, 95-103; Levi, op. cit., 127; Murray, Quinquennium Neronis, 47 dn. 27; Syme, Tacitus I, 262 dn. 6; Syme, Historia Augusta, 110; Hind, Nero's Reign, 488-505; Thornton, Economic Policies of Nero, 93dd; Thornton, Nero's quinquennium, 570-82; Sonnabend, Nero-Bild, 154-58.

¹²³¹ Aur. Vict. Lib. de Caes. 5, 1-4; Incerti Auctoris Epitome de Caesaribus, 5, 1-5.

¹²³² Rostovtzeff, SEHRE, 79.

¹²³³ Suet. Nero, 10, 1: *Atque ut certiozem adhuc indolem ostenderet, ex Augusti praescripto imperaturum se professus, neque liberalitatis neque clementiae, ne comitatis quidem exhibendae ullam occasionem omisit.*

¹²³⁴ Bu girişimlerin Nero'nun hükümranlılığının sadece ilk yılları ile sınırlı olduğu görüşü hakkında bak.: Frank, Rome and Italy, 42d.

¹²³⁵ Tac. Ann. 13, 23:

¹²³⁶ Cass. Dio, 53, 2, 3 (İÖ 28, Actium'dan önceki borçların iptali); Suet. Aug. 32, 2.

tırmaktadır ve bu uygulama daha sonra Vespasianus¹²³⁷, Hadrianus¹²³⁸ ve Marcus Aurelius¹²³⁹ tarafından da takip edilmiştir.

2) Subsellia ile Gıda Maddeleri Vergisinin Kaldırılması:

Suetonius, Nero'nun, tahta çıkarken *senatus*'a verdiği Augustus örneğine uygun hükme-deceği sözünü yerine getirirken dile getirdiği *liberalitas* ve *clementia*'nın bir kanıtı olarak *vectigalia*'yı kaldırdığını ya da ağır koşullarını yumuşattığını iddia etmekte¹²⁴⁰; Tacitus da buna Nero'nun Claudius'un kötü uygulamalarından uzak durduğunu eklemektedir¹²⁴¹. Bununla birlikte Suetonius genellikle tek bir örnekten genellemeler yaptığından bunun Suetonius'un beklentisi mi yoksa gerçekten Nero'nun bir niyeti mi olduğu hususu açık kalmaktadır. Bununla birlikte, aşağıda görüleceği gibi Nero aslında hiçbir *vectigalia*'yı kaldırmamış; sadece bunların toplanması sürecine ilişkin reformlar gerçekleştirmiştir.

Yine de Suetonius'un bu iddiası için olası bir açıklama bulunabilir. Caligula, hükümlünlüğünün başında popülerite ararken açık arttırmalardaki satışlarda uygulanan % 1 vergisini kaldırmış¹²⁴²; ama daha sonra, ithal gıda maddelerine uygulanan sabit *edulia* vergisi (*pro edulibus*/τά τε ὄνια καὶ τὰ καπηλεία), dava konusu miktarın %2.5'u oranındaki dava vergisi (*pro litibus ac iudiciis*/τὰ δικάστηρια), hamal (*ex gerulorum*), fahişe (*ex capturis prostitutarum*/τάς πόρναις) vb. esnafa (τούς τε χειροτέχναις καὶ τὰ ἀνδράποδα τὰ μισθοφοροῦντα) uygulanan % 12.5 oranındaki (*pars octava*) meslek vergisi gibi Roma'da şimdiye kadar hiç duyulmamış yeni *vectigalia* kalemleri getirmiştir (*vectigalia nova atque inaudita*)¹²⁴³. Bu vergiler, özellikle de Plinius'un kaldırılıncaya kadar *plebes*'in bütün *princeps*'lere öfkeli haykırışlarına neden olduğunu söylediği¹²⁴⁴ gıda maddeleri vergisi (*vectigal macelli*), pek hoş karşılanmamış ve bunların bir kısmı - ama tümü değil - Claudius tarafından kaldırılmıştı¹²⁴⁵. Nero'nun, *aerarium* tarafından davacılara *subsellia* (banklar, olasılıkla bir kamu binasındaki mekan) adı altında yüklenen ve Gaius tarafından getirilmiş olma-

¹²³⁷ Cass. Dio, 66, 10, 2a.

¹²³⁸ ILS 390 (=Smallwood, Documents N.-H. 64a; 64b [IS 118]); Cass. Dio, 69, 8, 1; HA Hadr. 7, 6.

¹²³⁹ Cass. Dio, 71, 32, 2; krş.: Kloft, Liberalitas und Principis, 120-5.

¹²⁴⁰ Suet. Nero, 10, 1: *Atque ut certiore adhuc indolem ostenderet, ex Augusti praescripto imperatorum se professus, neque liberalitatis neque clementiae, ne comitatis quidem exhibendae ullam occasionem omisit.*

¹²⁴¹ Tac. Ann. 13, 4-5.

¹²⁴² Cass. Dio, 59, 9, 6 (yıl: 38): καὶ τὸ τέλος τῆς ἑκατοστῆς κατέλυσε; Suet. Gaius, 16, 3: *ducentesimam auctionum Italiae remisit* (burada % 0.5 olarak vergi oranı hatalıdır); krş.: Smallwood, Documents G-N, 35.

¹²⁴³ Suet. Gaius, 40; Cass. Dio, 59, 28, 8 (yıl: 40); krş.: Fl. Ios. Ant. Iud. 19, 24d.28d (yıl 40: civarı).

¹²⁴⁴ Plin. Nat. Hist. 19, 56.

¹²⁴⁵ Cass. Dio, 60, 4, 1: τὰ τε τέλη τὰ ἐπὶ τοῦ Γαίου ἐσαχθέντα, καὶ τὰλλα ὅσα ἐπηγορίαν τινὰ τῶν πραχθέντων ὑπ' αὐτοῦ εἶχε, κατέλυσε μὲν, οὐκ ἀθρόα δέ, ἀλλ' ὡς ἐκάστῳ πη προσέτυχε.

sı gereken ücreti kaldırdığı bilinmektedir¹²⁴⁶. Bunun dışında Plinius, gıda maddeleri için ödenen *edulia* vergisinin Gaius'tan birkaç imparator sonra kaldırıldığını - ama bu kesinlikle 79'dan önce gerçekleşmiş olmalıdır - söylemektedir¹²⁴⁷. Bu durumda söz konusu vergi kalemini kaldıran imparator olarak selamlanmak için Nero, vergi kaldırmaktan ziyade yeni vergiler getiren Vespasianus'tan çok daha güçlü bir aday olarak durmaktadır. Her halükarda Suetonius, Nero'nun mali reformlarını iyi ve açık yönetim propagandası altında politik ve yasal reformlarıyla bir arada değerlendirmekte haklıdır. Burada Gaius'un yönetimiyle kasıtlı bir tezatlık kurulduğu açıktır.

3) *Tribunus* ve *Aediles*'in Adli Yetkilerinin Kısıtlanması:

Bir çok reform 56 yılında *magistrati*'nin *senatus*'taki tartışmalarından doğmuştur. Bu durum, Tacitus'un da kabul ettiği gibi, Cumhuriyet Dönemi'nin bazı imgelerinin hala canlı olduğunun ve Augustus Dönemi'nde *senatus*'un sahip olduğu *libertas*'ın şimdi yeniden hayat bulduğunun bir göstergesidir. Böylece, çıkarılan *Senatus Consultum* ile *tribunus*'ların yargı yetkileri daraltılmıştır. *Consul designatus* L. Calpurnius Piso yasaya “*tribunus*”lar tarafından verilen para cezalarının 4 aydan önce kamu kayıtlarına (*publicae tabulae*) girmemeleri gerektiği; zira, bu süre zarfında *consul*'lerin değerlendireceği itirazlara imkan tanındığı hususunu eklemiştir. *Aedil*'lerin mahkemede talep edebilecekleri depozito ve verecekleri para cezası miktarlarına da benzer şekilde kısıtlamalar getirilmiştir¹²⁴⁸.

4) *Tabulae Publicae*'in Denetiminin *Quaestor*'dan Alınıp 2 *Praefecti*'ye Devredilmesi:

O sırada *tribunus plebis* olan Helvedius Priscus, *aerarium*'dan sorumlu bir *quaestor*'u açık arttırma düzenleme yetkisini fakir insanlara karşı acımasızca kullanmakla suçlayınca,¹²⁴⁹ Nero *Tabulae publicae*'in denetimini, görevini tamamlamış *praetor*'lar arasından imparator tarafından seçilerek üç yıl görev yapan ve *praefecti aerarii* adını alan iki *praetores*'e devretmiştir¹²⁵⁰. Bazıları bunu imparatorun denetimi altında bir merkezileştirme olarak görmektedir¹²⁵¹. Her ne kadar Claudius, İS 44 yılında gerçekleştirdiği değişiklikle denetim görevini *quaestor*'lar yerine kendi atadığı *praetor*'lara devretmekle atama sürecini imparator yetkisi

¹²⁴⁶ Suet. Nero, 17: *pro subsellis nullam omnino darent praebente aerario gratuita.*

¹²⁴⁷ Plin. loc. cit.

¹²⁴⁸ Tac. Ann. 13, 28.

¹²⁴⁹ Tac. loc. cit.

¹²⁵⁰ Tac. Ann. 13, 29; Suet. Claud. 24; Cass. Dio, 60, 24, 1d. Corbier, *Aerarium*, 17d, 74-8, 631-64 ve 675-8, Tacitus'un anlatımını Nero'nun hazinenin ve bütün kamu kayıtlarının İÖ 28'te birbirinden ayrılan ortak denetiminin yeniden tek elde birleştirmesi şeklinde yorumlamaktadır. Nero'nun bu düzenlemesi 4. yy.'a kadar devam etmiştir; krş.: Vigorita, *Lex Portus Asiae*, 123 dn. 21.

¹²⁵¹ Bérenger, *Commission financière*, 80; krş.: Corbier, op. cit., 652; 663d.

altına almış olsa da, bu değişikliğin dışında burada asıl önemli olan husus Augustus'un İÖ 28-23 yıllarındaki erken düzenlemelerine bir dönüşün söz konusu olmasıdır.

5) *Aerarium*'a İlişkin Davaların *Forum*'da *Recuperatores* Önünde Görülmesi:

Yukarıda değinilen uygulamayı Suetonius'un tarih vermeden değindiği *praefecti*'nin adli yetkilerinin denetimi ve kısıtlanması takip etmiş olmalıdır. Buna göre, *aerarium*'a ilişkin temyiz davaları bundan böyle *Forum*'a ve *recuperatores*'e¹²⁵² devredilmektedir¹²⁵³. Nero'nun burada *recuperatores*'i devreye sokması Cumhuriyet geleneğine uymaktadır. Bu uygulama daha sonra Nerva tarafından özel kişilerle *Fiscus* ve sorumluları arasındaki davaları da içerecek şekilde genişletilmiş¹²⁵⁴ ve Traianus'un bu uygulamayı devam ettirmesi *libertas*'a değer verme olarak yüceltilmiştir¹²⁵⁵.

6) *Delatores*'e Verilen Para Armağanı Oranının Dörtte Bire Düşürülmesi¹²⁵⁶

7) Açık Arttırmadaki Köle Satışlarından Alınan %4 Vergisinin Alıcı Yarine Satıcıya Yüklenmesi¹²⁵⁷:

İS 57'de açık arttırma ile yapılan köle satışlarından alınıp *aerarium Militare* için tahsis edilen %4 vergisi hafifletilmiş ya da daha doğrusu bunun ödenmesi alıcılardan satıcılara aktarılmıştır.

Vectigalia'yı kapsayan reform sürecinin son halkası, devletin vergi gelirlerinin denetlenmesi göreviyle, *consul* mertebesine ulaşmış üç kişiden, L. Piso, Ducenius Geminus ve Pompeius Paulinus, oluşan bir komisyonun İS 62 yılında atanması olmuştur¹²⁵⁸. A. Bérenger'e göre, söz konusu komisyonun devlet gelirlerini denetlemesindeki amaç; hazine gelirlerinin arttırılmasını sağlamaktır¹²⁵⁹. Bununla birlikte, daha önce de değinildiği üzere, bu dönemde devlet gelirlerinin arttırılmasını zorunlu kılacak mali bir kriz söz konusu değildir. Bu nedenle, bu üç kişilik komisyonun görevinin daha ziyade genelde devlet gelirlerini düzenleyen yasaların, özeldeyse Asia Eyaleti Gümrük Yasası'nın gözden geçirilmesi olduğunu dü-

¹²⁵² *Recuperatores*, kamu görevlileri ile özel kişiler arasındaki mülk ya da para cezalarının geri ödenmesini de içeren acil davaların karara bağlanması için kurayla seçilip *praetor peregrinus* veya *praetor urbis* ya da *consul* tarafından atanan yargıçlar heyetidir: Lintott, *Recuperatores*, 1-11; Frier, *Rise of Jurists*, 197-234.

¹²⁵³ Suet. Nero, 17: *utque rerum actu ab aerario causae ad forum ac recuperatores transferrentur et ut omnes appellationes a iudicibus ad senatum fierent.*

¹²⁵⁴ Dig. 1, 2, 2, 32.

¹²⁵⁵ Plin. Paneg. 36, 3-5.

¹²⁵⁶ Bak. yk. Böl.: 2.2 § 15.

¹²⁵⁷ Tac. Ann. 13, 31; krş.: Dig. 21, 1, 27.

¹²⁵⁸ Tac. Ann. 15, 18.

¹²⁵⁹ Bérenger, op. cit., 76dd.; krş.: Corbier, op. cit., 686d.

şünmek daha mantıklıdır. Nitekim, komisyonda yer alan kişilerin Asia Eyaleti Gümrük Yasası'na bizzat kendi revizyonları doğrultusunda müdahale etmiş oldukları gerçeği¹²⁶⁰ bu düşüncüyü desteklemektedir.

Sonuç olarak, İS 58 yılındaki fermanın yanında 55 ila 57 yılları arasında gerçekleştirilen tekil düzenlemeleri, ne Nero'nun aşırı harcamalarından kaynaklanan mali krizi finanse etmek için devlet gelirlerinin arttırılma çabası; ne de mali idarenin imparatorun elinde giderek merkezileştirilme gayreti olarak görmek mümkündür. Bunun yerine, söz konusu reformları mali idarenin, özellikle *vectigalia* sahasında, güçlendirilmesi için atılan adımlar olarak yorumlamak çok daha mantıklı gözükmektedir. Bütün bu önlemler, Nero'nun tahta çıkışı sırasında verdiği, devleti Claudius'un sergilemiş olduğu kötü örneği değil; Augustus'un uygulamalarını takip ederek yönetmek sözünü yerine getirebilmek amacıyla hukuki zeminde atılmış adımlardır.

¹²⁶⁰ Engelman-Knibbe, Zollgesetz, 133 § 62; § 46-47'deki eklemenin İS 57 değil; İÖ 7 yılına tarihlenmesi gerektiği hakkında bak.: Eck, Cn. Calpurnius Piso, 139-145.

SONUÇ

Roma *portorium*'una ilişkin, eldeki sayısız epigrafik belgeye, edebi ve hukuki kaynağa rağmen;¹²⁶¹ Roma'nın gümrük sistemine dair tablo oldukça eksikti¹²⁶². Bu eksiklik, Lykia'daki Roma *portorium*'u için ilk önemli belge olan Myra Yazıtı'nın 1975 yılında M. Wörrle tarafından yayınlanmasının ardından¹²⁶³, genelde Roma gümrük sistemine, özeldeyse Lykia'daki Roma *portorium*'una ilişkin tartışmaların belli bir sonuca ulaşmasına engel olmuştu¹²⁶⁴. Ephesos Yazıtı'nın 1989 yılında H. Engelmann ve D. Knibbe tarafından yayınlanması¹²⁶⁵ ise, Roma gümrüğünün kiralanması ve toplanmasına; ayrıca, mültezimle vergi mükellefinin yasal hak ve sorumluluklarına (*commisum, pignus, poena dupli etc.*) dair bilgileri tımlemişti. Bununla birlikte, söz konusu yazıt yandan Roma gümrük sistemi için bir çok yeni konuyu tartışma gündemine getirmiş; öte yandan Lykia özelindeki tartışmaların aydınlatılmasına neredeyse hiç katkıda bulunmamıştı.

Bu durum, özellikle Kaunos Yazıtı'nın C. Marek tarafından yeniden ele alınıp değerlendirilmesiyle değişmiştir. Bu değerlendirme sonucunda C. Marek'in ulaştığı en önemli sonuçlardan biri, yazıtın G. E. Bean'in düşünmüş olduğu gibi, İS 1. yy.'a değil; tıpkı Myra yazıtı gibi, Hadrianus Dönemi'ne tarihlenmesidir. Ayrıca, yazıtta *lykiarkhia*'nın *eponymos* memuriyet olarak geçmesi, Kaunos'un en azından Hadrianus Dönemi'nde, daha önce H. Engelmann'ın düşünmüş olduğu gibi *Asia Eyaleti* gümrük bölgesi içinde değil; Lykia Birliği'nin gümrük sınırları içinde kaldığını göstermiştir. Andriake Yazıtı'nın 22. satırında Kaunos, Kalynda, Lissa, Lydai ve büyük olasılıkla Krya'ya ilişkin özel bir düzenlemeden bahsedilmesi, vaktiyle Rhodos *Peraia*'sında bulunup sonradan Lykia'ya dahil edilen ve tarihsel Lykia-Karia sınırı üzerinde konumlanan kentlerin Birlik içinde sahip oldukları özel statüye işaret etmekle Marek'in ulaştığı sonucu doğrulamaktadır. Nitekim, yine Andriake yazıtının takip eden satırında anılan tuzlanmış balık ve incirin Kaunos'un önemli ticaret ürünleri olduklarının bilin-

¹²⁶¹ Bu konunun, S. J. de Laet, *Portorium. Étude sur l'Organisation Douanière chez les Romains, surtout a l'Époque du Haut-Empire* (Brügge 1949) ve F. Vittinghoff, *RE XXII.1* (1953) s. v. *portorium*, 346-399 tarafından etraflıca değerlendirilmiş olması da söz konusu durumu değiştirmemişti.

¹²⁶² Roma gümrük sistemi hakkında daha detaylı bilgi için bak.: yk. böl. 3.3.

¹²⁶³ M. Wörrle, "Zwei neue griechischen Inschriften aus Myra", in: Borchhardt, J. (Hrg.), *Myra. Eine lykische Metropole in antiker und byzantinischer Zeit* (Berlin 1975), 286-300.

¹²⁶⁴ H. Engelmann, "Die Zollinschrift von Myra", *ZPE* 59, 1985, 113-19; Brandt, H., "Die Zollinschriften von Myra und Kaunos und ein neues Zeugnis aus Xanthos", *EA* 10, 1987, 91-95; Schwarz, H., "Anmerkungen zu der Zollinschrift aus Myra", *EA* 33, 2001, 15-38. Bu tartışma genel olarak Helenistik Dönem (özellikle Ptolemaios'lar Dönemi) uygulamalarının Roma tarafından devralınıp alınmadığına; eyalet ve kent sınırlarından geçen mallara uygulanan giriş ve çıkış vergilerine; bunların toplanması sürecinde kent ve *Koinon* memuriyetlerinin rolüne; Roma eyaletlerinde oluşturulan *Koinon*'ların gelir kaynaklarına; Lykia Birliği'nin aynı zamanda bir gümrük birliği olup olmadığına ilişkin sorular üzerinde şekillenmekteydi: bak.: yk. böl. 3.4.1.

¹²⁶⁵ H. Engelmann - D. Knibbe, "Zollgesetz von Ephessos", *EA* 14, 1989, 1-206.

mesi, bunların söz konusu kentler arasındaki ticaretinin özel bir uygulamaya tabi kılındığını düşündürmektedir. Sonuçta, Andriake Yazıtı ışığında Kaunos'un başından itibaren yeni kurulan eyalete dahil olduğu anlaşılmaktadır.

Bu durum, Lykia Birliği'ne üye iki kentin - Myra ve Kaunos - aynı döneme tarihlenen ve gümrük sorunuyla ilişkili önemli veriler içeren iki yazıtının karşılaştırılabilmesi olanağını doğurmuştur¹²⁶⁶. Söz konusu karşılaştırma sonucunda, Kaunos Yazıtı'nda dile gelen % 5 oranındaki verginin, gümrük birliği tezinin savunucuları gibi, kent gümrüğü olarak değil; giriş gümrüğünün üye kentlerin, çıkış gümrüğününse *Koinon*'un mültezimleri aracılığıyla toplandığı Roma *portorium*'u çerçevesinde anlaşılması gerektiği; dolayısıyla, Birlik tarafından toplanan çıkış gümrüğünün başlangıçtaki giriş gümrüğünden kesinlikle farklı, ikincil bir gümrük olduğu ortaya çıkmaktadır. Çıkış gümrüğünün bu şekilde ikincil bir gümrük olarak yorumlanması, ödenecek toplam gümrüğün, her sınır geçişinde % 2.5 olmak üzere, katlanarak arttığı anlamını taşımaktadır¹²⁶⁷. Bunun dışında, Ephesos Yazıtı'nın, belli bir gümrük sınırı içinde satışı gerçekleşmeyen bir malın aynı gümrük sınırına aynı yıl içinde ikinci kez sokuluşuna veya buradan ikinci kez çıkarılışına ilişkin hususları düzenleyen altıncı paragrafı bu yorumu¹²⁶⁸ destekleyen veriler içermektedir. Buna göre, bir malın, ister giriş vergisinin ödenmiş olduğu gümrük sınırı içinde el değiştirmesinin ardından olsun; isterse de transit mal olarak olsun, bir başka istasyona götürülmek üzere bu gümrük sınırından çıkarılışının vergiye tabi olduğu anlaşılmaktadır¹²⁶⁹. Kaunos ve Myra yazıtlarından elde edilen sonuçla uyum içinde olan bu veriler, Strabon'un¹²⁷⁰ aktarımı sayesinde şimdiye kadar sadece Mısır'da belgelenen çifte vergilendirmeye ilişkin güçlü kanıtlar sunmaktadır.

İki yazıtın karşılaştırılmasının ortaya çıkardığı diğer bir sonuçsa, her ikisinde de anılan ve gümrük düzenlemelerini belirleyen *demosionikos nomos*'un kent gümrüğünü belirleyen bir kent yasası olarak değil; Lykia'daki Roma gelirlerini düzenlemek için bizzat Roma tarafından yasanan 'Birlik Yasası' olarak anlaşılması gerekliliğidir¹²⁷¹.

Andriake Yazıtı Lykia'daki Roma *portorium*'una ilişkin olarak Myra ve Kaunos yazıtlarının karşılaştırılmasından elde edilen sonuçları zenginleştirdiği gibi tartışmalı bazı noktaların

¹²⁶⁶ Kaunos Yazıtı'nın değerlendirilmesi için bak.: yk. böl. 3.4.2; Myra Yazıtı ile karşılaştırma için bak.: yk. böl. 3.4.3.

¹²⁶⁷ Daha detaylı bilgi için bak.: yk. böl. 3.4.3.3.

¹²⁶⁸ Ephesos Yazıtı'nın söz konusu paragrafıyla Kaunos Yazıtı'nın satılmayan malların gümrük sınırından tekrar çıkarılışına ilişkin satırları arasındaki paralellik ilkin Carrelli, *Portorium Asiae*, 184d., tarafından kurulmuştur.

¹²⁶⁹ Daha detaylı bilgi için bak.: yk. 3.4.5.2.

¹²⁷⁰ Strab. 17, 1, 13; krş.: yk. böl. 3.4.3.3.

¹²⁷¹ Daha detaylı bilgi için bak.: yk. böl. 3.4.3.1.

aydınlatılmasını da olanaklı kılmaktadır¹²⁷². Bu husustaki ilk tespit, Andriake Yazıtı'nın Lykia'daki imparatorluk *portorium*'una dair Roma tarafından yasanan δημοσιωνικός νόμος ile özdeşliğinin ortaya konmasıdır. Nitekim, δημοσιωνικός νόμος olarak Roma'nın Lykia Birliği'yle vardığı gümrük anlaşmasını yansıtan Andriake Yazıtı, δημοσιώνιον (kent aidatlarının aktığı kasa) ve ἔθνος (Birlik'in çıkış vergisinden elde ettiği gelirlerin aktığı kasa) gibi iki ayrı kasadan imparatorluk *fiscus*'una yıllık 100.000 *denaria* ödeneceğini bildirerek¹²⁷³ Myra ve Kaunos yazıtlarında dile gelen gümrüğün kent gümrüğü olarak değil; Roma *portorium*'unun giriş gümrüğüyle ilgili kısmı olarak anlaşılması gerektiğini artık kesin bir şekilde göstermektedir. Bu veriye göre, Lykia'daki Roma *portorium*'unun toplanması kent ve *Koinon* otoriteleri arasında paylaştırılmıştır: *Koinon*, bir yandan çıkış vergisini kendisi toplarken; diğer yandan kendi pazarlarında satılan malların giriş vergisini toplama işini, her biriyle tek tek vardığı ikili anlaşmalar çerçevesinde üye kentlere bırakmıştır. Bunun karşılığında onlardan yine bu ikili anlaşmalarda belirlenen miktarda yıllık bir aidat almıştır. *Koinon*'un kentlerle vardığı anlaşmaların birer örneğini yansıtan Myra ve Kaunos yazıtlarından öğrenildiği üzere δημοσιώνιον için *Koinon*'a Myra 7.000 *denaria* öderken; Kaunos'un ödediği tutar ise 6.000 *denaria* olmalıdır¹²⁷⁴. Ayrıca, kent mercilerinin gümrük idaresinde üstlendikleri rollere her üç yazıtta sıkça değinilmesi de kent gümrüğünün Roma *portorium*'unun bir unsuru olması nedeniyledir. Nitekim, Myra Yazıtı'nda *dekaprotai*, Kaunos Yazıtı'ndaysa Tanrı Basileus'in *stephanophoros*'u için söz konusu olduğu gibi, Andriake yazıtında da παραφύλαξ, ἄρχων ve onun altında hizmet gören kent kölesi (δημόσιος δοῦλος) gümrük idaresinde önemli roller üstlenmektedir. Bu veri aynı zamanda, Wörrle'nin, kent *paraphylakes*'inin *Koinon*'un idari sahasındaki *arkhiphylakes*'e karşılık geldiği ve kent güvenliğine ilişkin bir memuriyet olarak Ptolemaios ve Seleukos krallıklarında belgelenen φυλακίται'nın üstlendikleri çifte sorumluluğa benzer biçimde verginin toplanması sürecinde rol almış olmaları gerektiği tahminini¹²⁷⁵ de doğrulamaktadır¹²⁷⁶. Andriake Yazıtı ayrıca, δημόσιος δοῦλος'un, mültezimin haciz işlemi sırasında yardımın aldığı kent *magistratus*'unun hizmetinde bulunduğunu gösteren önemli ve yeni bir bilgi de içermektedir¹²⁷⁷.

¹²⁷² Bu hususta daha detaylı bilgi için bak.: yk. böl. 3.4.4.

¹²⁷³ § 17 str. 82d: πληρουμένου τοῦ Καίσι[α]ρος φύσκου καθ' ἕκαστον ἔτος ἕκ τε τοῦ δημοσιωνίου καὶ τοῦ ἔθνους δηναρίου μυριάδας δέκα

¹²⁷⁴ Kaunos'un ödeyeceği aidat hakkındaki yorumlar için bak.: aş. böl. 3.4.3.4.

¹²⁷⁵ Wörrle, Stadt und Fest, str. 71 ve s. 115, 149; krş.: Ephesos Yazıtı: § 12-15, 39..

¹²⁷⁶ παραφύλαξ hakkında daha detaylı bilgi için bak.: yk. böl. 2.2 § 3.

¹²⁷⁷ δημόσιος δοῦλος hakkında daha detaylı bilgi için bak.: yk. böl. 2.2 § 7.

Vergi toplama hakkını satın alan kişinin kira borcu karşılığında gösterdiği kefillerin, ipoteklerini *Koinon*'un imparator kültü başrahibi, *grammateus*'u ve *hypogrammateus*'u huzurunda göstermelerini (§ 16 str. 75-77); ayrıca, içinde bulunulan yılda görev yapan *arkhiereus* ve *grammateus*'tan her birinin Roma'ya yükümlü olunan verginin toplanmasından yarı yarıya sorumlu olmalarını (§ 16 str. 78d) karara bağlayan Andriake Yazıtı, gümrüğün kiralanması sürecinin *Koinon*'un idaresine bırakıldığını belgelemektedir. Bir “eyalet *Koinon*'unun kendi çıkarına ve kendi kurumları aracılığıyla vergi topladığına dair ilk veri olan Lykia'daki bu özel durumda, Helenistik Dönem'e kadar geri giden gümrük uygulamalarının Roma tarafından devralınmasının söz konusu olduğu¹²⁷⁸ savı da bu sayede güçlenmektedir. Dolayısıyla Andriake Yazıtı, Roma'nın Sicilia, Makedonia, Asia, Galia Cisalpina ve Galia Narbonensis, Cilicia, Bithnia-Pontus, Aegyptus ve Syria'da söz konusu olduğu gibi¹²⁷⁹ yeni eyaletleştirdiği Lykia'da da burada hazır bulunduğu gümrük uygulamalarını kimi gerekli değişikliklerle birlikte devraldığını göstermektedir. Üstelik, kent ve *koinon* gümrüklerinin bir arada varlığına işaret eden benzer uygulamaların Klasik ve Helenistik *Koina*'lar için zaten biliniyor olması bu savı desteklemektedir. Nitekim Thessalia *Koinon*'u üye kentlerin *territorium*'unda kendi adına gümrük ve pazaryeri vergisi toplamaktadır¹²⁸⁰. Bunun dışında Thessalia, Boiotia, Epeiros, Akarnania, Akhaia ve Aitolia için *koina*'nın yanında üye kentlerin de ἀτέλεια, ἰσοτέλεια gibi bağışlarda bulunabilmeleri, *koina*'nın kendi adına topladığı vergilerin dışında üye kentlerin topladıkları vergilerin de varlığına işaret etmektedir¹²⁸¹.

Sonuç olarak, Lykia'daki Roma *portorium*'unun işleyiş ve örgütlenişi şu şekilde özetlenebilmektedir: Roma, vergi toplama işini Romalı vergi mültezimleri veya İS. 2. yy.'dan itibaren Romalı *procurator*'lar yerine; Lykia Birliği'nin kendi organlarına bırakmıştır. Bu düzenleme uyarınca *Koinon*, bir yandan çıkış vergisini kendisi toplarken; diğer yandan kendi pazarlarında satılan malların giriş vergisini toplama işini, her biriyle tek tek vardığı ikili anlaşmalar çerçevesinde üye kentlere bırakmıştır. Bunun karşılığında onlardan yine bu ikili anlaşmalarda belirlenen miktarda yıllık bir aidat almıştır. *Koinon*, hem kendi topladığı çıkış gümrüğünün hem de kentlerden aldığı yıllık aidatların biriktiği iki ayrı kasanın gelirlerini sonunda imparatorluk *fiscus*'u ile hesaplaşmıştır. Bu verilere karşın Andriake Yazıtı, kentlerin Birlik kasasına olan

¹²⁷⁸ Wörrle, Regelungen von Zollfragen, 297.

¹²⁷⁹ Bu hususta daha detaylı bilgi için bak.: yk. böl. 3.3.2.

¹²⁸⁰ Demost. Olynt. 1, 22: ὡς οὐδὲ τοὺς λιμένας καὶ τὰς ἀγορὰς ἔτι δώσοιεν αὐτῷ καρποῦσθαι· τὰ γὰρ κοινὰ τὰ Θετταλῶν ἀπὸ τούτων δέοι διοικεῖν, οὐ Φίλιππον λαμβάνειν. Krş.: Wörrle, Regelungen von Zollfragen, 298 dn. 792.

¹²⁸¹ Wörrle, op. cit. 298-300.

aidat borçlarının ödenmesinden sorumlu kent memuriyetini (*dekaproteia*)¹²⁸² anmadığı gibi, *Koinon*'un imparatorluk *fiscus*'una olan vergi borcunun ödenmesinden sorumlu Birlik memuriyetinden (*arkhiphylakeia*) de bahsetmemektedir. Bunun yerine, eğer 79. satırdaki [ἡμισεία]ç tamamlaması doğru kabul edilecek olursa, o yıl görevde bulunan *arkhiereus* ve *grammateus*'tan her birinin verginin yarısının toplanmasından sorumlu olması hükme bağlanmıştır¹²⁸³. Roma *portorium*'unun giriş gümrüğünü denetleyen kentlerle çıkış gümrüğünden sorumlu olan *Koinon* gibi iki farklı otorite tarafından toplandığı Lykia'daki bu özel durum, Helenistik Dönem uygulamalarının Roma tarafından devralındığına işaret etmektedir. Bu tablo uyarınca, gümrük birliği hatalı savı da tamamen geçersizleşmektedir. Kaldı ki, Lykia'nın iç kısımlarında (μεσόγεια) satın alınan safranın beyanının ve vergisinin ödenmesine ilişkin hükümleri belirleyen Andriake Yazıtı (§ 5 str. 41d), gümrüğün sadece eyalet sınırlarının değil; iç kısım kentlerinin *territorium* sınırlarının aşılmasında da ödendiğini belgelemektedir. Bu veri, Wörrle'nin Demostehenes Yazıtı'nın, Lykia içi gümrük sınırlarının geri kalan diğer bütün kentler için de kabulünü güçlendirdiği savını destekleyen veriler sunmaktadır. Böylece, kendi *territorium*'larında satılan malların giriş gümrüğünü toplama hakkının, *Koinon*'un bütün kentlerine tanınmış olması gerektiği sonucu kesinleşmektedir. Nitekim, bu hakkın Kaunos ve Myra örneklerinde olduğu gibi, sadece sınır kentlerine tanındığı savının sakıncalarına daha önce değinilmişti¹²⁸⁴. Buna göre, üye kentler bir yandan sahip oldukları bu hak çerçevesinde kendi kentlerinin finansmanını sağladıkları gibi; öte yandan bunun karşılığında Birlik kasasına ödedikleri aidatla *Koinon*'un finansmanına da, Strabon'un aktarımını teyit eder şekilde, katkıda bulunmaktadır¹²⁸⁵. Lykia'daki Roma *portorium*'una ilişkin bu düzenleme hukuki temelini, Myra ve Kaunos yazıtlarında δημοσιωνικός νόμος adıyla anılan ve Roma tarafından kaleme alınan yasadandır. Bu yasanın bir kopyası, Lykia'nın önemli ticaret limanlarından Andriake'de bulunan ve bu doktora çalışmasının konusunu teşkil eden yazıtta taşa geçirilmiştir.

Andriake Yazıtı, Lykia Eyaleti'nin oluşturulma süreciyle ilgili önemli veriler içermektedir. Nitekim, yazıtta eyalet sakinleri için sadece Lykia'lı¹²⁸⁶ ifadesinin kullanılması, bilim dünyasındaki genel kanının aksine, İmparator Claudius'un İS 43 yılında bağımsızlığına son

¹²⁸² Bundan *deka/eikosaproteia* memuriyetinin sorumlu olması gerektiği hususunda bak.: aş.: 3.5.3.3.

¹²⁸³ Str. 78d: οἱ δὲ καθ' ἑκά[στον] ἔτο[ς] ἀρχιερεὺς τε καὶ ἡ γραμματεὺς ὑποκείσθωσαν πρὸς τὴν εἰσπραξίν ἑκαστοὶ τῆς ἡμισείας·

¹²⁸⁴ Bak. yk. böl. 3.4.1.1.

¹²⁸⁵ Bu konu hakkında daha fazla yorum için bak.: yk. böl. 3.5.3.

¹²⁸⁶ Str. 12: ἐὰν μὴ τινὰ Λύκιοι χρ[ήσε]ως ἰδί[ας] χάρι[ν] ἐπάγων[ται] Str. 14: ἐὰν δέ [τι]ς Λύκιος εἰς [ἀ]κόλ[ουθίαν ἢ πρ]ασιάν ἐξάγων; str. 23:]εται σῶκον καὶ ἰχθυ[.]Η καὶ Ο[.]ΙΕ[. . .]Ν[. . .]ΙΑΤΑ[. . .] τι]ς Λυκί[ος] εἰσα]γόμεν[ος].

vererek Lykia'yı tek başına eyalet yaptığını; Pamphylia'nın ise, Galatia Eyaleti'nde kalmaya devam ettiğini göstermektedir¹²⁸⁷. Lykia ve Pamphylia bölgelerinin idari yapısının Vespasianus Dönemi'ne kadar bu şekilde korunduğu savını destekleyen bir dizi yeni epigrafik belgenin¹²⁸⁸ arasında yerini almıştır. Diğer yandan bu yazıt, Deininger'in *arkhierosyne* kurumunun Lykia'ya bölgenin Roma eyalet sistemine gerçek anlamda dahil edildiğini düşündüğü Vespasianus Dönemi'nde getirilmiş olduğu görüşünü çürütmüş ve bu makamın, bölgenin bir Roma eyaletine dönüştürülmesiyle birlikte kurumsallaştığını belgelemiştir. Bu bakımdan, *lex provincia*'nın Wörrle'nin tahmin ettiği gibi, asıl olarak Vespasianus Dönemi'nde oluşturulduğu düşüncesini şüpheli kılmaktadır. Kaldı ki, M. Adak, bölgenin eyaletleştirilmesinin ardından ilk valilik görevini üstlenen Q. Veranius'un bu süreçte yürüttüğü faaliyetlerin *Stadiasmus Patarensis* Anıtı'nda dile geldiği şekliyle belli bir plan çerçevesinde ve olasılıkla bir *lex provincia* temelinde yerine getirildiğini düşünmektedir. Eyaletin ilk oluşturulması sürecinde yasalaştırılan ve Nero Dönemi'nde yazıtta geçirilen *Lex portorii provinciae Lyciae*, M. Adak'ın bu çıkarımını destekler niteliktedir¹²⁸⁹.

¹²⁸⁷ Bu konuda saha detaylı bilgi için bak.: yk. böl. 3.5.2.

¹²⁸⁸ *Stadiasmus Patarensis* Anıtı: Şahin, Vorbericht über *Stadiasmus*, 130d; Şahin – Adak, *Stadiasmus Patarensis*, 85dd; Oinoanda Köprü Yazıtı: Milner, *Roman Bridge*, 117-123; Syedra'dan Corbulo'ya elçi olarak giden bir yurttaşın onur yazıtı için bak.: Tomaschitz, *Inschriften Westkilikiens*, 51-4 no. 27.

¹²⁸⁹ Bu konuda daha detaylı bilgi için bak.: yk. böl. 3.5.3.1.

KAYNAKÇA KISALTMALARI

- AA** Archäologischer Anzeiger (Berlin 1889dd; Mainz, 2002dd).
- AB** I. Bekker (ed.), *Anecdota Graeca* (Berlin 1814-21).
- Actes Lycie I** Actes du Colloque sur la Lycie antique (Bibliothèque de l'Institut français d'études anatoliennes d'Istanbul 27, Paris 1980).
- AÉ** L'année épigraphique (Paris 1888dd).
- AEMitt** Archäologisch-Epigraphische Mittheilungen aus Österreich.
- AJP** American Journal of Philology (Baltimore 1880dd).
- Akten Lykien** J. Borchhardt,– G. Dobesch (Hrsg.), Akten des II. Internationalen Lykien-Symposions I–II [Wien, 6.–12. Mai 1990] (Wien 1993).
- AMS** Asia Minor Studien (Bonn 1990dd).
- ANRW** H. Temporini – W. Haase (ed.), *Aufstieg und Niedergang der römischen Welt. Geschichte und Kultur Roms im Spiegel der neueren Forschung* (Berlin-New York 1972dd).
- AS** Anatolian Studies, Journal of the British School at Ankara (London 1951dd).
- ASGP** Annali del Seminario Giuridico della la università di Palermo (Palermo 1916dd).
- AST** Araştırma Sonuçları Toplantısı (Ankara 1983dd).
- ATL** B. D. Meritt – H. T. Wade-Gery – M. F. McGregor, *The Athenian Tribute Lists I–IV* (Cambridge I, Princeton II–IV 1939–1953).
- BCH** Bulletin de Correspondance Hellénique (Paris 1977dd).
- BM** Bulletin monumental (Paris 1834dd).
- BMGS** Byzantine and Modern Greek Studies (Birmingham 1975dd).
- Byz** Byzantion. Revue internationale des études byzantines (Bruxelles 1924).
- CIG** A. Böckh (ed.), *Corpus Inscriptionum Graecarum* (Berlin 1828-1877).
- CIL** *Corpus Inscriptionum Latinarum* (Berlin 1863dd).
- CISem** E. Renan at al., *Corpus Inscriptionum Semiticarum I-III* (Paris 1881-1962).
- CJ** *Codex Justiniani*, şurada: P. Krüger (ed.), *Corpus Juris Civilis II/9* (Berlin 1915).
- CQ** *Classical Quarterly* (Oxford – New York 1907dd; NS 1951dd).
- CR** *Classical Review* (Oxford – New York 1887dd; NS 1951dd).
- CRAI** *Comptes rendue de l'Académie des Inscriptions et Belles Lettres* (Paris 1857dd).
- CTh** *Codex Theodosiani*.

- Dig.** Digesta Iustiniani, şurada: T. Mommsen - P. Krüger (ed.), Corpus Juris Civilis I/13 (Berlin 1920).
- DNP** H- Cancik – H. Schneider (ed.), Der Neue Pauly. Enzyklopädie der Antike (1996dd).
- DOP** Dumbarton Oaks Papers (Washington 1941dd).
- EA** Epigraphica Anatolica. Zeitschrift für Epigraphik und historische Geographie Anatoliens (Bonn 1983dd).
- EMA** Epigraphische Mitteilungen aus Antalya.
- Eph. Epigr.** Ephemeris Epigraphica, Corporis Inscriptionum Latinarum Supplementum (Berlin 187dd).
- ETAM** Ergänzungsbände zu den Tituli Asiae Minoris (Wien 1966dd).
- FdX** Fouilles de Xanthos. Institut Français D'Archéologie D'Istanbul (Paris 1958dd).
- FGrHist.** F. Jacoby, Fragmente der griechischen Historiker (Berlin 1923dd; Leiden 1939dd).
- FHG** C. Müller (ed.), Fragmenta Historicorum Graecorum I-V (Paris 1841-1870).
- FIRA** Riccobono, Fontes Iuris Romani Antejustiniani I-III (Florentiae 1968).
- GGM** C. Müller (ed.), Geographi Graeci Minores (Paris 1855).
- GOTR** The Greek Orthodox Theological Review (Brookline, 1954dd).
- HA** Historia Augusta, (ed.) E. Hohl (Leipzig 1971).
- HSCP** Harvard Studies in Classical Philology (Cambridge 1890).
- IG** Inscriptiones Graecae (Berlin 1903-).
- IGR** R. Cagnat (ed.), Inscriptiones Graecae ad res Romanas pertinentes I-IV (Paris 1906-1927).
- IJNA** The International Journal of Nautical Archaeology and Underwater Exploration (London – New York 1972dd).
- IK** Inschriften griechischer Städte aus Kleinasien (Bonn 1972dd).
- ILS** H. Dessau (ed.), Inscriptiones Latinae Selectae I-III (Berlin 1892-1916).
- IstMitt.** Istanbuler Mitteilungen des Deutschen Archäologischen Instituts Tübingen 1933dd).
- JDAI** Jahrbuch des des Deutschen Archäologischen Instituts (Berlin 1886dd).
- JHS** Journal of Hellenic Studies (London 1880dd).
- JNES** Journal of Near Eastern Studies (London 1942dd).
- JNG** Jahrbuch für Numismatik und Geldgeschichte (München 1949dd).

- JÖAI** Jahreshefte des Österreichischen Archäologischen Instituts (Wien 1898dd).
- JÖB** Jahrbuch der Österreichischen Byzantinistik (Wien 1969dd).
- JRS** Journal of Roman Studies (London 1911dd).
- KST** Kazı Sonuçları Toplantısı (Ankara 1980dd).
- Likya İnceleme-
leri I** Lykia İncelemeleri I, (Ed.) S. Şahin-M. Adak, Arkeoloji ve Sanat Yay. (ya. 2002).
- MonAL** Monumenti Antichi pubblicati per cura delle reale Accademia dei Lincei (Rom 1889dd).
- MAMA** Monumenta Asiae Minoris Antiqua (Manchester 1928dd).
- MBAH** Münsterreichische Beiträge zur Antiken Handelsgeschichte (St. Katherinen 1982dd).
- MEFRA** Mélanges de l'École française de Rome: Antiquité (Rome 1881dd).
- MEP** Minima epigraphica et papyrologica (Rome 1998dd).
- LBW** P. Le Bas - W. H. Waddington, Voyage archéologique en Grèce et en Asie Mineure. III. Inscriptions grecques et latines recueillies en Grèce et en Asie Mineure (Paris 1870).
- Not. Episc.** J. Darrouzes, Notitiae episcopatum Ecclesiae Constantinopolitanae (Paris 1998).
- NZ** Numismatische Zeitschrift (Wien 1869dd).
- OGIS** W. Dittenberger, Orientis Graecae Inscriptiones Selectae I-II (Leipzig 1903-1905).
- PIR** Prosopographia Imperii Romani.
- PLRE I** A. H. M. Jones – J. R. Martindale – J. Morris, The Prosopography of the Later Roman Empire I-III (Cambridge 1971/1980/1992).
- PP** La Parola del Passato: Rivista di Studi Antichi (Napoli 1946dd).
- RE** G. Wissowa et al., Realencyclopädie der classischen Altertumwissenschaft (Stuttgart – München 1893-1980).
- REA** Revue des Études Anciennes (Bordeaux 1899dd).
- RECAM** Regional Epigraphic Catalogues of Asia Minor (Ankara 1967dd).
- RHD** Revue des historique de droit français et étranger (Paris 1922dd).
- RIN** Rivista Italiana di Numismatica Scienze Affini (Milano 1888dd).
- RPh** Revue de philologie, de littérature et d'histoire anciennes (Paris 1845-1847, 1877dd).
- RSA** Rivista Storica dell'antichità (Bologna 1971dd).

- RSI** Rivista Storica Italiana (Napoli 1884dd).
- Sb Wien** Sitzungsberichte der Österreichischen Akademie der Wissenschaften, phil.-hist. Klasse (Wien 1848dd).
- SBS** Studies in Byzantine Sigillography (Washington 1988dd).
- SCI** Scripta Classica Israelitica (Jerusalem 1974dd).
- SEG** Supplumentum Epigraphicum Graecum (Leiden 1923dd; Alphen 1979-80; Amsterdam 1982dd).
- SIG** W. Dittenberger, Sylloge Inscriptionum Graecarum I–IV. (Leipzig 1915–1924³).
- Stud.Amst.** Studia Amstelodamensia ad epigraphicam, ius antiquum et papyrologicam pertinentia
- TAM** Tituli Asiae Minoris I-V (Wien 1901-1981).
- TAPA** Transactions and Proceedings of the American Philological Association (Atlanta NS: 1974dd).
- TIB** Tabula Imperii Byzantini (Österreichische Akademie der Wissenschaften. Philosophisch- historische Klasse Denkschriften.)
- TThK** Lexikon für Theologie und Kirche.
- ZPE** Zeitschrift Papyrologie und Epigraphik (Bonn 1967dd).

KAYNAKÇA

- Abbott-Johnson, *Municipial Administration*** F. F. Abbott - A. C. Johnson, *Municipial Administration in the Roman Empire* (Princeton 1968²).
- Adak-Şahin, *Inscripfen aus Tlos*** M. Adak – S. Şahin, “Neue Inſchriften aus Tlos”, *Gephyra* 1, 2004, 85-105.
- Ager, *ΔΙΚΑΙΟΔΟΣΙΑ*** S. L., Ager, “Foreign Judges and ΔΙΚΑΙΟΔΟΣΙΑ: A Rhodian Fragment”, *ZPE* 117, 1997, 123-25.
- Anderson, *Quinquennium Neronis*** J. G. C. Anderson, “Trajan on the quinquennium Neronis”, *JRS* 1, 1911, 173-179.
- Andreades, *Staatſwirtschaft*** A. Andreades, *Geschichte der griechiſchen Staatſwirtschaft. Von der Heroenzeit bis zur Schlacht bei Chaironeia* (Hildesheim 1965²).
- Anrich, *Nikolaos*** G. Anrich, *Hagios Nikolaos, Der heilige Nikolaos in der griechiſchen Kirce, I-II* (Leipzig-Berlin 1913-1917).
- Arkwright, *Frontier*** W. Arkwright, “The Frontier of Lycia and Caria”, *JHS* 15, 1895, 93-99.
- Aulock, *Gordian III*** H. von Aulock, *Die Münzprägung des Gordian III und der Tranquillina in Lykien* (Tübingen 1974).
- Ausbüttel, *Verwaltung*** F. M. Ausbüttel, *Die Verwaltung des römischen Kaiserreiches: von der Herrſchaft des Augustus bis zum Niedergang des Weströmischen Reiches* (Darmstadt 1998).
- Austin-Vidal-Naquet, *Gesellschaft und Wirtschaft*** M. Austin - P. Vidal-Naquet, *Gesellschaft und Wirtschaft im alten Griechenland* (München 1973²).
- Bagnall, *Administration*** R. S. Bagnall, *The Administration of the Ptolemaic Possessions outside Egypt* (Leiden 1976).
- Baldwin, *Executions*** B. Baldwin, “Executions, Trials, and Punishments in the Reign of Nero”, *PP* 22, 1967, 425-439.
- Balland, *Inscriptions*** A. Balland, *FdX VII: Inscriptions d’époque Impériale du Létoon* (Paris 1981).
- Bean, *Caunus I*** G. E. Bean, “Notes and Inscriptions from Caunus I”, *JHS* 73, 1953, 10-35.
- Bean, *Caunus II*** G. E. Bean, “Notes and Inscriptions from Caunus II”, *JHS*

- 74, 1954, 85-110.
- Bean, *Inscriptions from Lycia*** G. E. Bean, "Notes and Inscriptions from Lycia", JHS 68, 1948, 40-58.
- Bean, *Maeander*** G. E. Bean, Turkey beyond the Maeander (London 1971).
- Bean-Mitford, *Rough Cilicia*** G. E. Bean – T. B. Mitford, Journeys in Rough Cilicia in 1962 and 1963 (Wien 1965).
- Beaufort, *Karamania*** F. Beaufort, Karamania, or a brief Description of the South Coast of Asia Minor and of the Remains of Antiquity (London, 1817).
- Behrwald, *Lykischer Bund*** R. Behrwald, Der lykische Bund. Untersuchungen zu Geschichte und Verfassung (Bonn 2000).
- Belke, *Prokops De aedificiis*** K. Belke, "Prokops *De aedificiis*, Buch V, zu Kleinasien", *Antiquité Tardive* 8, 2000, 115-125.
- Benndorf, *Vorläufiger Bericht*** O. Benndorf, "Vorläufiger Bericht über zwei österreichische Expeditionen nach Kleinasien", AEMitt 6, 1882, 151–252.
- Benndorf-Niemann, *Reisen I*** O. Benndorf-G. Niemann, Reisen in Lykien und Karien (Reisen im südwestlichen Kleinasien I). Mit einer Karte von H. Kiepert (Wien, 1884).
- Bérenger, *Commission financière*** A. Bérenger, "La commission financière extraordinaire de 62 ap. J.-C.", MEFRA 105.1, 1993, 75-101.
- Bickermann, *Chronologie*** E. Bickermann, Chronologie (Leipzig 1933).
- Bingen, *Revenue Laws*** J. Bingen, Papyrus Revenue Laws (Göttingen 1952).
- Birley, *Fasti of Roman Britain*** A. R. Birley, The Fasti of Roman Britain (Oxford 1981).
- Birley – Eck, *Petronius Umbrinus*** A. R. Birley – W. Eck, "M. Petronius Umbrinus, Legat von Cilicia, nicht von Lycia-Pamphylia", EA 21, 1993, 45-54.
- Bischof, *Kalender*** X. Bischof, RE X.2 (1919) s. v. Kalender (Griechisch) 1568-1602.
- Blum, *Vita Nicolai Sionitae*** H. Blum, Die Vita Nicolai Sionitae (Bonn 1997).
- Blum, *Purpur*** H. Blum, Purpur als Statussymbol in der griechischen Welt (Bonn, 1998).
- Blumenthal, *Siedlungskolonisation*** E. Blumenthal, Die altgriechische Siedlungskolonisation im Mittelmeerraum unter besonderer Berücksichtigung der Südküste Kleinasiens (*Tübinger Geographische Studien*10:

- Tübingen 1963).
- Boecklin-Hyatt, *A new inscription of Jerash*** R. Boecklin - J. P. Hyatt, "A New Inscription of Jerash", *AJA* 38, 1934, 511-522.
- Bolton, *Neronia*** J. D. P. Bolton, "Was the Neronia a Freak Festival", *CQ* 42, 1948, 82-90.
- Borchhardt, *Myra*** J. Borchhardt (ed.), *Myra. Eine lykische Metropole in antiker und byzantinischer Zeit* (Berlin 1975).
- Borchhardt, *Limyra*** J. Borchhardt, "Limyra. Sitz des lykischen Dynasten Perikles", *Ist. Mitt.* 17, 1967, 151-167.
- Borchhardt, *Perikles*** J. Borchhardt, *RE Suppl.* 15 (1978), s. v. Perikles 5b), 297-298.
- Borchhardt, *Zêmuri*** J. Borchhardt, *Die Steine von Zêmuri. Archäologische Forschungen an den verborgenen Wassern von Limyra* (Wien 1993).
- Bowersock, *Syria under Vespasian*** G. W. Bowersock, "Syria under Vespasian", *JRS* 63, 1973, 133-140.
- Brandt, *Gesellschaft und Wirtschaft*** H. Brandt, *Gesellschaft und Wirtschaft Pamphylens und Pisidiens im Altertum* (Bonn 1992).
- Brandt, *Zollinschriften*** H. Brandt, "Die Zollinschriften von Myra und Kaunos und ein neues Zeugnis aus Xanthos", *EA* 10, 1987, 91-95.
- Broughton, *Roman Asia Minor*** T. R. S. Broughton, *Roman Asia Minor*, in: T. Frank (ed.) *An economic Survey of Ancient Rome IV* (Baltimore 1938) 499-918.
- Bruns, *Fontes Iuris Romani*** Bruns, C. G., *Fontes Iuris Romani* (Tübingen 1909⁷).
- Brunt, *Provincial Maladministration*** P. A. Brunt, "Charges of Provincial Maladministration under the Early Principate", *Historia* 10, 1961, 189-227.
- Brunt, *Fiscus*** P. A. Brunt, "The 'Fiscus' and its Development," *JRS* 56, 1966, 75-91.
- Brunt, *Imperial Themes*** P. A. Brunt, *Roman Imperial Themes* (Oxford 1990).
- Burmann, *de vectigalibus*** Burmann, P., *De Vectigalibus populi Romani* (Leidae 1734).
- Burton, *Imperial State*** G. P. Burton, "The Imperial State and Its Impact on the Role and Status of Local Magistrates and Councillors in the Provinces of the Empire", *şurada*: L. de Blois (ed.), *Administration, Prosopography and Appointment Policies in the Ro-*

- man Empire. Proceedings of the first Workshop of the International Network “Impact of the Empire (Roman Empire, 27 B.C.—A.D. 406),” Leiden, June 28— July 1, 2000 (Amsterdam 2001) 202— 214.
- Buti, *Cognitio extra ordinem*** I. Buti, “La cognitio ‘extra ordinem’: da Augusto a Diocleziano”, ANRW II.14, 1982, 29-59.
- Cagnat, *Les impôts indirects*** R. Cagnat, Étude historique sur les impôts indirects chez les Romains jusqu’aux invasions des barbares, d’après les documents littéraires et épigraphiques (Paris 1882).
- Canavesi, *Nerone*** C. Canavesi, Nerone (Milano 1945).
- Carrelli, *Portorium Asiae*** S. Carrelli, “Alcuna Osservazioni sul Portorium Asiae”, Studi ellenistici 8 (Pisa-Rome 1996) 175-89.
- Carrelli, *Inscrizione di Efeso*** S. Carrelli, “Dogane, merci e prezzi nella nuova iscrizione di Efeso”, RIN 98, 1997, 123-137.
- Chapot, *La province romaine*** V. Chapot, La province romaine proconsulaire d’Asie (Paris 1904).
- Charlesworth, *Documents C-N*** M. P. Charlesworth, Documents illustrating the Reigns of Claudius and Nero (London 1939).
- Cizek, *L’Époque de Néron*** E. Cizek, L’Époque de Néron et ses Controverses Idéologiques (Brill 1972).
- Corbier, *Aerarium*** M., Corbier, L’aerarium Saturni et l’aerarium militare: Administration et Prosopographie sénatoriale (Rome 1974).
- Crawford, *Roman Statutes*** M. H. Crawford, Roman Statutes (London 1996).
- Dabrowa, *Governors of Roman Syria*** Dabrowa, E., The Governors of Roman Syria from Augustus to Septimius Severus (Bonn 1998).
- Dedeoğlu-Malay, *Dekaprotos*** H. Dedeoğlu - H. Malay, “A Dekaprotos at Philadelphia in Lydai”, EA 8, 1986, 101-102.
- Degrassi, *Fasti Consolari*** A. Degrassi, I fasti consolari dell'impero romano dal 30 avanti Cristo al 613 dopo Cristo (Roma 1952).
- Deininger, *Provinziallandtage*** J. Deininger, Die Provinziallandtage der römischen Kaiserzeit von Augustus bis zum Ende des 3. Jhs. n. Chr. (München-Berlin 1965).
- Dessau, *Steuertarif von Palmyra*** H. Dessau, “Der Steuertarif von Palmyra”, Hermes 19, 1884, 486-533.

- Dmitriev, *City Government*** S. Dmitriev, *City Government in Hellenistic and Roman Asia Minor* (New York 2005).
- Dreher, *Monumentum Ephesenum*** M. Dreher, "Das Monumentum Ephesenum und das römische Zollwesen", *MBAH* XVI 2, 1997, 79-96.
- Dreher, *Lex portorii Asiae*** M. Dreher, "Die lex portorii Asiae und der Zollbezirk Asia", *EA* 26, 1996, 111-28.
- Duncan-Jones, *Economy of Roman Empire*** R. Duncan-Jones, *The Economy of the Roman Empire* (Cambridge 1982²).
- Duncan-Jones, *Structure and Scale*** R. Duncan-Jones, *Structure and scale in the Roman Economy* (Cambridge 1990).
- Duncan-Jones, *Money and Government*** R. Duncan-Jones *Money and Government in the Roman Empire* (Cambridge, 1994).
- Dunn, *Woodland*** A. Dunn, "The exploitation and control of woodland and scrubland in the Byzantine world", *BMGS* 16, 1992, 235-298.
- Durrbach, *Choix d'Inscriptions de Délos*** F. Durrbach, *Choix d'Inscription de Délos, Avec traduction et commentaire* (Paris 1921-1922).
- Durrbach, *Inscriptions de Délos*** F. Durrbach, *Inscriptions de Délos IV [no. 1497-2219]* (Paris 1929).
- Eck, *Legaten von Lykien und Pamphylien*** W. Eck, "Die Legaten von Lykien und Pamphylien unter Vespasian", *ZPE* 6, 1970, 65-75.
- Eck, *Senatoren*** W. Eck, *Senatoren von Vespasian bis Hadrian. Prosopographische Untersuchungen mit Einschluß der Jahres- und Provinzialfasten der Statthalter* (München 1970).
- Eck, *Provinzialfasten*** W. Eck, "Jahres- und Provinzialfasten der senatorischen Statthalter von 69/70 bis 138/139", *Chiron* 12, 1982, 281-362.
- Eck, *Cn. Calpurnius Piso*** W. Eck, "Cn. Calpurnius Piso, Cos. Ord. 7 v. Chr. und die Lex Portorii Provinciae Asiae", *EA* 15, 1990, 139-145.
- Eck, *Mucianus*** W. Eck, *DNP* 7 (1999) s. v. C. L. Mucianus, 176-7.
- Eder, *Servitus Publica*** W. Eder, *Servitus Publica* (Wiesbaden 1980).
- Ehrenberg-Jones, *Documents*** V. Ehrenberg - A. H. M. Jones, *Documents Illustrating the Reigns of Augustus and Tiberius* (Oxford 1976).
- Engelmann, *Zollinschrift von Myra*** H. Engelmann, "Die Zollinschrift von Myra", *ZPE* 59, 1985, 113-19.
- Engelmann, *Opramoas als Archiphylax*** H. Engelmann, "Opramoas als Archiphylax (*TAM* II 3,

- 905)”, ZPE 152, 2005, 121-124.
- Engelmann – Knibbe, *Vorbericht*** H. Engelmann - D. Knibbe, “Das Monumentum Ephesenum. Ein Vorbericht.”, EA 8 1986, 19-32.
- Engelmann – Knibbe, *Zollgesetz*** H. Engelmann - D. Knibbe, “Zollgesetz von Ephessos”, EA 14, 1989, 1-206.
- Foss, *Caria and Lycia*** C. Foss, The coasts of Caria and Lycia in the middle ages – a preliminary report, in: *FES1* (1983) 212–255.
- Foss, *Nicholas*** C. Foss, “Cities and Villages of Lycia in the Life of Saint Nicholas of Holy Zion”, *GOTR* 36, 1991, 303–339 (= Foss, Cities III).
- Foss, *Lycian Coast*** C. Foss, “The Lycian Coast in the Byzantine Age”, *DOP* 48, 1994, 1–52.
- Foss, *Cities*** C. Foss, *Cities, Fortresses and Villages of Byzantine Asia Minor* (Great Yarmouth - Norfolk 1996).
- Fougères, *Lyciarque et Archiéreus*** G. Fougères, Encore le Lyciarque et l’Archiéreus des Augustes, in: *Mélanges Perrot* (Paris 1903).
- Fougères, *De Lyciorum communi*** G. Fougères, *De Lyciorum communi* (Paris 1898).
- Fowden, *Late Roman Lycia*** G. Fowden, “Religious Developments in late Roman Lycia: Topographical Preliminaries”, *Μελετήματα του ΚΕΡΑ* 10, 1990, 343-72.
- France, *Revenues douniers*** J. France, “Les revenus douaniers des communautés municipales dans le monde romain (République et Haut-Empire)”, *surada: École française et Università di Roma La Sapienza, Il capitale delle entrate nelle finanze municipali in Occidente ed in Oriente, Actes de la Xe Rencontre franco-italienne sur l’épigraphie du monde romain, Rome, 27-29 Mai 1996* (Rome 1999) 95-113.
- France, *Quadragesima Galliarum*** J. France, “Quadragesima Galliarum. L’organisation douanière des provinces alpestres, gauloises et germaniques de l’Empire romain (Ier siècle av. J.-C. – IIIe siècle ap. J.-C.)” (Paris-Rome, 2001).
- Frank, *Rome and Italy (Empire)*** T. Frank, *Rome and Italy of the Empire*, in: Frank, T. (ed.) *An economic Survey of Ancient Rome V* (Baltimore 1940).
- Frank, *Rome and Italy (Republic)*** T. Frank, *Rome and Italy of the Republic*, in: Frank, T. (ed.)

- An economic Survey of Ancient Rome I (Baltimore 1933).
- Fränkel, *Inchriften von Pergamon*** M. Fränkel, Die Altertümer von Pergamon VIII.1: Die Inschriften von Pergamon I: Bis zum Ende der Königszeit (Berlin 1890); VIII.2: Die Inschriften von Pergamon II: Römische Zeit (Berlin 1895).
- Fraser–Bean, *Peraea*** P. M. Fraser– G. E. Bean, The Rhodian Peraea and Islands (Oxford 1954).
- Frier, *Rise of Jurists*** B. W. Frier, The Rise of the Roman Jurists (Princeton 1985).
- Gabrielsen, *Rhodian Peraia*** V. Gabrielsen, “The Rhodian Peraia in the Third and Second Centuries B.C.”, *Classica et Mediaevalia* 51, 2000, 129-183.
- Gallivan, *Fasti for the Reign of Nero*** P. A. Gallivan, “Some commentars on the Fasti for the Reign of Nero”, *CQ (New Series)* 24.2, 1974, 290-311.
- Gallivan, *Fasti*** P. A. Gallivan, “Fasti for A.D. 70-96”, *CQ* 31, 1981, 186-220.
- Garnsey, *Jurisdiction of Governors*** P. Garnsey, “The Criminal Jurisdiction of Governors”, *JRS* 58, 1968, 51-9.
- Garzetti, *From Tiberius to the Antonines*** A. Garzetti, From Tiberius to the Antonines. A History of the Roman Empire A.D 14-192 (London 1974).
- Gatti, *Riforma tributaria*** G., Gatti, “Nerone e il progetto di riforma tributaria del 58 d. C”, *PP* 30, 1975, 41-7.
- Grégoire, *Recueil*** H. Grégoire, Recueil des Inscriptions Grecques Chrétiennes d’Asie Mineure (Paris 1922).
- Gren, *Kleinasien*** E. Gren, Kleinasien und der Ostbalkan in der wirtschaftlichen Entwicklung der römischen Kaiserzeit. (Inaugural-Dissertation zur Erlangung der Doktorwürde der humanistischen Sektion der Phil. Fakultät zu Uppsala) (Uppsalla 1941).
- Griffin, *Nero*** M. T. Griffin, Nero: The End of a Dynasty (London 1984).
- Gygax, *Lykisches Gemeinwesen*** M. D. Gygax, Untersuchungen zu den lykischen Gemeinwesen in klassischer und hellenistischer Zeit (Bonn 2001).
- Halfmann, *Itinera*** H. Halfmann, Itinera principum. Geschichte und Typologie der Kaiserreisen im Römischen Reich (Stuttgart 1986).
- Hall, *Milyadeis*** A. S. Hall, “The Milyadeis and their Territory”, *AS* 36, 1986, 137-57.

- Harrison, Churches** R. M. Harrison, "Churches and Chapels of Central Lycia", *Anat. Stud.* 13, 1963, 117–151.
- Harrison, Mountain and Plain** M. Harrison, *Mountain and Plain: from the Lycian Coast to the Phrygian Plateau in the Late Roman and Early Byzantine Period* (Michigan 2001).
- Haverfield, Quinquennium Neronis** F. Haverfield, "A Note on the Quinquennium Neronis", *JRS* 1, 1911, 178-9.
- Head, Historia numorum** B. V. Head, *Historia numorum* (Oxford 1911²).
- Heberdey–Kalinka, Reisen** R. Heberdey–E. Kalinka, Bericht über zwei Reisen im südwestlichen Kleinasien. *Denkschriften ÖAW, phil.-hist. Kl.* 45 (1897).
- Heichelheim, Ancient Economic History** F. M. Heichelheim, *An Ancient Economic History from the Paleolithic Age to the Migrations of the Germanic, Slavic, and Arabic Nations I-III* (Leyden 1970).
- Heil, Zollgesetz aus Ephesos** M. Heil, "Einige Bemerkungen zum Zollgesetz aus Ephesos", *EA* 17, 1991, 9-18.
- Heinz, Das Bild Neros** K. Heinz, *Das Bild Neros bei Seneca, Tacitus und Cassius Dio* (Diss. Uni. Bern 1948).
- Hellenkemper – Hild, TIB 8** H. Hellenkemper – F. Hild, *TIB 8: Lykien und Pamphylien* (Wien 2004).
- Henderson, Nero** Henderson, B. W., *The Life and Principate of the Emperor Nero* (London 1903).
- Hicks, Decrees from Lisse or Lissae** E. L. Hicks, "Decrees from Lisse or Lissae in Lycia", *JHS* 9, 1888, 88-89.
- Hicks, Inscriptions** E. L. Hicks, "Inscriptions from Casara, Lydae, Patara, Myra", *JHS* 10, 1889, 46–85.
- Hild, Oktapolis** F. Hild, "Die lykische Oktapolis und das Bistum Lornaia", *EA* 32, 2000, 151–153.
- Hild-Hellenkemper, TIB 5** F. Hild – H. Hellenkemper, *TIB 5: Kilikien und Isaurien* (Wien 1990).
- Hind, Nero's Reign** J. G. F. Hind, "The Middle Years of Nero's Reign", *Historia* 20, 1971, 488-505.
- Hirschfeld, Andriake** O. Hirschfeld, *RE* I, 2 (1894) s. v. Andriake, 2140d.
- Hirschfeld, Verwaltungsbeamten** O. Hirschfeld, *Die kaiserlichen Verwaltungsbeamten bis auf*

- Diocletian (Berlin 1963³).
- Hofmann-Lewis, *Official Priests*** M. W. Hofmann-Lewis, *The Official Priests of Rome under the Julio-Claudians. A study of the Nobility from 44 B. C. to 68 A. D.* (Roma 1955).
- Hohl, *Nero*** E. Hohl, RE Suppl. III (1918), s. v. Domitius 29) (Nero) 349-94.
- Hohlfelder, *King Herod's Harbor*** R. L. Hohlfelder, "Beyond Coincidence? Marcus Agrippa and King Herod's Harbor", JNES 59.4, 2000, 241-253.
- Hohlfelder-Vann, *Cabotage*** R. L. Hohlfelder – R. L. Vann, "Cabotage at Aperlae in Ancient Lycia", IJNA 29/1, 2000, 126–135.
- Hopwood, *Policing the Hinterland*** K. Hopwood, "Policing the Hinterland: Rough Cilicia and Isauria", şurada: Mitchell, *Armies and Frontiers*, 173-89.
- Horsley-Mitchell, *Central Pisidia*** G. H. R. Horsley–St. Mitchell, *The Inscriptions of Central Pisidia, including texts of Kremna, Ariassos, Keraia, Hyia, Panemoteichos, the Sanctuary of Apollo oft the Perminoundeis, Sia, Kocaaliler, and the Döşeme Boğazı* (*IK 57*, Bonn 2000).
- Hölbl, *Ptolemäerreich*** G. Hölbl, *Geschichte des Ptolemäerreiches. Politik, Ideologie und religiöse Kultur von Alexander dem Großen bis zur römischen Eroberung* (Darmstadt 1994).
- Hula, *Dekaprotie und Eikosaprotie*** E. Hula, "Dekaprotie und Eikosaprotie", JÖAI 5, 1902, 197dd.
- Imhoof-Blumer, *Kleinasiatische Münzen*** F. Imhoof-Blumer, *Kleinasiatische Münzen I–II* (Wien 1901–1902).
- Imhoof-Blumer, *Münzkunde*** F. Imhoof-Blumer, *Zur griechischen und römischen Münzkunde* (Genf 1908).
- İnan – Rosenbaum, *Sculpture*** J. İnan - E. Rosenbaum, *Roman and early Byzantine Portrait Sculpture in Asia Minor* (London 1966).
- Jameson, *Two Lycian Families*** S. Jameson, "Two Lycian Families", AS 16, 1966, 125-37.
- Jameson, *Lykia*** S. Jameson, RE Suppl. XIII (1973) s. v. Lykia, 266-308.
- Jameson, *Lycian League*** S. Jameson, "The Lycian League: Some Problems in its Administration", ANRW II.7.2 (1980) 832-55.
- Jones, *Greek City*** A. H. M. Jones, *The Greek City from Alexander to Justinian* (Oxford 1940).

- Jones, *Later Roman Empire*** A. H. M. Jones, *The Later Roman Empire 284-602: A Social, Economic, and Administrative Survey* (Oxford 1964).
- Jones, *Cities*** A. H. M. Jones, *The Cities of the Eastern Roman Provinces* (London 1971²).
- Jones, *Inscriptions from Bubon*** C. P. Jones, "Some New Inscriptions from Bubon", *MDAI(I)* 27/28, 1977-78, 288-296.
- Jones, *Claudian Monument*** C. P. Jones, "The Claudian Monument at Patara", *ZPE* 137, 2001, 161-168.
- Kaletsch, *Kaunos*** H. Kaletsch, *DNP* 6 (1999) s. v. Kaunos, 365.
- Kanatsulis, *τὸ κοινὸν Μακεδόνων*** D. Kanatsulis, *τὸ κοινὸν Μακεδόνων*, *surada: Μακεδονικά* 3, 1953-1955 (Saloniki 1956) 27-102.
- Kappelmacher, *Licinius*** A. Kappelmacher, *RE* XIII.1 (1926) s. v. Licinius 116a, 435-43.
- Keen, *Dynastic Lycia*** A. G. Keen, *Dynastic Lycia: A Political History of the Lycians and Their Relations with Foreign Powers c. 545-362 BC.* (Leiden/Boston/Köln 1998).
- Keil, *Lycia and Pamphylia*** Keil, J., "The Greek Provinces: Lycia and Pamphylia", in: *CAH* XI (1936), 555-605.
- Kienast, *römische Kaisertabelle*** D. Kienast, *Römische Kaisertabelle. Grundzüge einer römischen Kaiserchronologie* (Darmstadt 1990).
- Kirsten, *Eleuthera von Myra*** E. Kirsten, *Artemis von Ephesos und Eleuthera von Myra. Mit Seitenblicken auf St. Nicolaus und auf Kommagene*, in: *Studien zur Religion und Kultur Kleinasiens. Festschrift für Friedrich Karl Dörner zum 65. Geburtstag II* (Leiden 1978), 457-488.
- Klingenberg, *Commissum*** G. Klingenberg, *Commissum. Der Verfall nichtdeklarerter Sachen im römischen Zollrecht* (Graz 1977).
- Klingenberg, *Reformedikt*** G. Klingenberg, "Das abgabenrechtliche Reformedikt des Jahres 58 n. Chr.", in: B. Sutter (ed.) *Reformen des Rechts. Festschrift zur 200-Jahr-Feier der Rechtswissenschaftlichen Fakultät der Universität Graz* (Graz 1979) 57-74.
- Kloft, *Liberalitas und Principis*** H. Kloft, *Liberalitas Principis. Herkunft und Bedeutung: Studien zur Prinzipatsideologie* (Köln 1970).
- Knibbe, *Legum dicendarum*** D. Knibbe, "Legum dicendarum in locandis uectigalibus omnis potestas", *JÖAI* 58, 1988, 129-34.

- Knibbe, *Lex Portorii Asiae*** D. Knibbe, “Lex Portorii Asiae. Versuch einer Wiedergewinnung de lateinischen Originaltextes des Zollgesetzes der römischen Pronvinz Asia (ΝΟΜΟΣ ΤΕΛΟΥΣ ΑΣΙΑΣ)”, *JÖAI* 69, 2000, 147-73.
- Kniep, *Societas publicanorum*** F. Kniep, *Societas publicanorum* (Jena 1896).
- Kokkinia, *Opramoas-Inschrift*** C. Kokkinia, *Die Opramoas-Inschrift von Rhodiapolis* (Bonn, 2000).
- Kolb, *Kaiserliche Bauverwaltung*** A. Kolb, *Die kaiserliche Bauverwaltung in der Stadt Rom. Geschichte und Aufbau der cura operum publicorum unter dem Prinzipat* (Stuttgart 1993).
- Kolb, *Erforschung Lykiens*** F. Kolb, “Überlegungen zur siedlungskundlichen Erforschung Lykiens”, *şurada: Stuttgarter Kolloquium zur Historischen Geographie des Altertums* 2, 1984: 3, 1987 (Bonn 1991) 367–376.
- Kolb, *Lykiens Weg*** F., Kolb, “Lykiens Weg in die römische Provinzordnung”, in: N. Ehrhardt/L.-M. Günther (Hrsg.), *Widerstand-Anpassung-Integration. Die griechische Staatenwelt und Rom. Festschrift für Jürgen Deininger zum 65. Geburtstag* (Stuttgart 2002) 207-221.
- Kolb–Kupke, *Lykien*** F. Kolb – B. Kupke, *Lykien (Geschichte Lykiens im Altertum)*. ANTIKE WELT, Sondernummer 1989 und revidierte Buchausgabe (mit gleicher Paginierung) in Zaberns Bildbände zur Archäologie 2. (Mainz 1992).
- Kolb-Tietz, *Zagaba*** F. Kolb – W. Tietz, „Zagaba: Münzprägung und politische Geographie in Zentrallykien“, *Chiron* 31, 2001, 347–416.
- Laet, *Portorium*** S. J. de Laet, *Portorium. Étude sur l’Organisation Douanière chez les Romains, surtout a l’Époque du Haut-Empire* (Brügge 1949).
- Langhammer, *Magistratus Municipales*** W. Langhammer, *Die rechtliche und soziale Stellung der Magistratus Municipales und der Decuriones* (Wiesbaden 1973).
- Larsen, *TAM II. 508*** Larsen, J. A. O., “Tituli Asiae Minoris II.508”, *CP* 38, 1943, 177-90 ve 246-55.
- Larsen, *Representation and Democracy*** J. A. O. Larsen, “Representation and Democracy in Hellenistic Federalism”, *CP* 40, 1945, 65-97.

- Larsen, *TAM II. 522*** Larsen, J. A. O., "Tutuli Asiae Minoris II, 522 and the Dating of some Inscriptions by Roman Names", *JNES* 5, 1946, 55-63.
- Larsen, *Representative Government*** Larsen, J. A. O., *Representative Government in Grek and Roman History* (Berkeley-Los Angeles 1955).
- Larsen, *Greek Federal States*** J. A. O. Larsen, *Greek Federal States* (Oxford 1968).
- Lauffer, *Preisedikt*** S. Lauffer, *Diokletians Preisedikt* (Berlin 1971).
- Laum, *Stiftungen*** B. Laum, *Stiftungen in der griechischen und römischen Antike. Ein Beitrag zur antiken Kulturgeschichte* (Leipzig 1914).
- Lepper, *Quinquennium Neronis*** F. A. Lepper, "Some reflections on the quinquennium Neronis", *JRS* 47, 1957, 95-103.
- Levi, *Nerone*** M. A. Levi, *Nerone e i suoi tempi* (Milano 1949).
- Levick, *Roman Colonies*** B. M. Levick, *Roman Colonies in Asia Minor* (Oxford 1967).
- Lewis, *Monumentum Ephesenum*** N. Lewis, "Three Textual Notes on the New Monumentum Ephesenum", *ZPE* 107, 1995, 248.
- Liebenam, *Städteverwaltung*** W. Liebenam, *Städteverwaltung im römischem Kaiserreiche* (Leipzig 1900).
- Lintott, *Recuperatores*** A. W. Lintott, "Le Procès devant les Recuperatores d'après les données épigraphiques jusqu'au Règne d'Augustus", *RHD* 68, 1990, 1-11.
- Lohmann, *karisch-lykischer Grenzgebiet*** H. Lohmann, "Zwischen Kaunos und Telmessos. Reisenotizen aus dem karisch-lykischen Grenzgebiet", *Orbis Terrarum* 5, 1999, 43-83.
- Maganzani, *Lex portus Asiae*** L. Maganzani, "I poteri di autotutela dei publicani nella *Lex portus Asiae*", *MEP* 3, 2000, 129-35.
- Maganzani, *Publicani e debitori*** L. Maganzani, *Publicani e debitori d'imposta. Ricerche sul titolo edittale de publicanis* (Torino 2002).
- Magie, *Roman Rule*** D. Magie, *Roman Rule in Asia Minor, I-II* (Princeton, 1950).
- Magie, *Egyptian Deities*** D. Magie, "Egyptian Deities in Asia Minor in Inscriptions and on Coins", *AJA* 57.3, 1953, 163-187.
- Malle, *Economia politica*** A. D. de la Malle, *Economia politica dei Romani* (Paris 1840).
- Malmendier, *Societas publicanorum*** U. Malmendier, *Societas publicanorum. Staatliche Wirtschaftsaktivitäten in den Händen privater Unternehmer*

- (Köln/Weimar/Wien 2002) (Forschungen zum römischen Recht. 49)
- Manganaro, *Due note*** G. Manganaro, “Due note tardoantiche”, ZPE 94, 1992, 283–294.
- Marek, *Mithradates*** C. Marek, “Der Lykische Bund, Rhodos, Kos und Mithradates”, Lykia 2, 1995, 9–21.
- Marksteiner, *Befestigte Siedlungen*** T. Marksteiner, “Befestigte Siedlungen Lykiens in vorrömischer Zeit”, REA 96, 1994, 299–314.
- Marksteiner, *Limyra*** T. Marksteiner, Die befestigte Siedlung von Limyra. Studien zur vorrömischen Wehrarchitektur und Siedlungsentwicklung in Lykien unter besonderer Berücksichtigung der klassischen Periode (Wien 1997).
- Marksteiner- Wörrle, *Altar*** T. Marksteiner – M. Wörrle, “Ein Altar für Kaiser Claudius auf dem Bonda tepesi zwischen Myra und Limyra”, C, ron 32 (2002, 545–569).
- Marquardt, *Staatsverwaltung*** J. Marquardt, Römische Staatsverwaltung (Leipzig 1884).
- Mar. San., *Liber secretum*** Marino Sanudo, Liber secretorum fidelium crucis super terrae sanctae recuperatione et conservatione, quo et terrae sanctae historia ab origine et eiusdem vicinarumque provinciarum geographica descriptio continetur. Cuius auctor Marinus Sanutus dictus Torsellus, patricius Venetus. Primum in Bongartii opere Gesta Dei per Francos intitulato editum (Hannover 1611).
- Mason, *Greek Terms*** H. J. Mason, Greek Terms for Roman Institutions. A Lexicon and Analysis (Hakkert-Toronto 1974).
- Matthews, *Tax Law of Palmyra*** Matthews, J. F., “The Tax Law of Palmyra: Evidence for Economic History in a City of the Roman East”, JRS 74, 1984, 157–180.
- Mayer, *Ottoman Empire*** L. Mayer, Views in the Ottoman Empire, chiefly in Caramania (London 1803).
- Mazzarino, *L’Impero Romano*** S. Mazzarino, L’Impero Romano (Roma 1973²).
- McGing, *Ephesian Customs Law*** B. C. McGing, “The Ephesian Customs Law and the Third Mithradatic War”, ZPE 109, 1995, 283–88.
- Meier, *Dekaprottoi*** M. Meier, DNP 3 (1997) s. v. Dekaprottoi, 384.

- Meiggs, *Athenian Empire*** R. Meiggs, *The Athenian Empire* (Oxford 1972).
- Meiggs, *Trees and Timber*** R. Meiggs, *Trees and Timber in the Ancient Mediterranean World* (Oxford 1982).
- Menologii anonymi Byzantini** B. Latyšev (ed.), *Menologii anonymi Byzantini saeculi X quae supersunt I-II* (Petrograd 1911/12).
- Merkelbach, *Bithynische Erbfolgekrieg*** R. Merkelbach, "Hat der Bithynische Erbfolgekrieg im Jahr 74 oder 73 begonnen?", *ZPE* 81, 1990, 97-100.
- Merola, *Monumentum Ephesenum*** G. D. Merola, "Il Monumentum Ephesenum e l'organizzazione territoriale delle regioni asiatiche", *MEFRA* 108.1, 1996, 263-97.
- Merola, *Autonomia locale*** G. D. Merola, *Autonomia locale – governo imperiale. Fiscalità e amministrazione nelle province asiatiche* (Bari 2001).
- Metzger, *Routes*** H. Metzger, *Les routes de saint Paul dans l'Orient grec* (Paris 1954).
- Michell, *Economics*** H. Michell, *The Economics of Ancient Greece* (Cambridge 1940).
- Millar, *Fiscus*** F. Millar, "The Fiscus in the First Two Centuries of the Empire", *JRS* 53, 1963, 29-42.
- Milner, *Roman Bridge*** N. P. Milner, "A Roman bridge at Oinoanda", *AS* 48, 1998, 117-123.
- Mitchell, *Requisitioned Transport*** S. Mitchell, "Requisitioned Transport in the Roman Empire: A New Inscription from Pisidia", *JRS* 66, 1976, 106-31.
- Mitchell, *Armies and Frontiers*** S. Mitchell (ed.), *Armies and Frontiers in Roman and Byzantine Anatolia* (Oxford 1983).
- Mitchell, *Anatolia*** S. Mitchell, *Anatolia. Land, Men and Gods in Asia Minor I-II* (Oxford 1993).
- Mitchell, *Treaty of 46 BC*** S. Mitchell, "The Treaty between Rome and Lycia of 46 BC (MS 2070)", *şurada*: R. Pntaudi (ed.), *Papyrologica Florentina* 35: *Papyri Graecae Schøyen* (Firenze 2005).
- Mitteis - Wilcken, *Chrestomatie*** L. Mitteis - U. Wilcken, *Grundzüge und Chrestomatie der Papyrusurkunde I-IV* (Berlin 1910-1912).
- Momigliano, *Nero*** A. D. Momigliano, "Nero", in: *CAH X* (1939¹) 702-42.
- Mommsen, *römische Geschichte*** T. Mommsen, *Römische Geschichte I-V* (Berlin 1912-1917¹¹).

- Mommsen, *Staatsrecht*** T. Mommsen, *Römisches Staatsrecht I-III* (Leipzig 1887-1888).
- Morganstern, *Fort at Dereağzi*** J. Morganstern (ed.), *The Fort at Dereağzi and other material remains in its vicinity: from antiquity to the middle ages* (Tübingen 1993).
- Morkholm-Aulock, *SNG Lykien*** *Sylloge Nummorum Graecorum Deutschland, Sammlung H. von Aulock 10, Lykien. Nr. 4041-4476*, O. Morkholm-H. von Aulock (Berlin 1964).
- Murray, *Quinquennium Neronis*** O. Murray, “The Quinquennium Neronis and the Stoics”, *Historia* 14, 1965, 41-61.
- Müller, *Getreide*** A. Müller, “Getreide für Konstantinopel”, *JÖB* 43, 1993, 1–20.
- Naour, *Tyriaion*** C. Naour, *Tyriaion en Cabalide: épigraphie et géographie historique* (*Stud.Amst.* 20, Zutphen 1980).
- Naquet, *Des Impots indirectes*** H. Naquet, *Des Impots indirectes chez les Romains sous la république et sous le l’empire* (Paris 1875).
- Nicolet, *Demosionia*** C. Nicolet, “L’a propos de règlement douanier d’Asie. *Demosionia* et les prétendus *quinque publica Asiae*”, *CRAI* 1990, 675-98.
- Nicolet, *Monumentum Ephesenum*** C. Nicolet, “Le Monumentum Ephesenum et la delimitation du portorium d’Asie”, *MEFRA* 105.2, 1993, 929-59.
- Nicolet, *Dîmes d’Asie*** C. Nicolet, “Le Monumentum Ephesenum, la loi Terentia-Cassia et les dîmes d’Asie”, *MEFRA* 111.1, 1999, 191-215.
- Nicolet, *Dîmes d’Asie (2)*** C. Nicolet, “Le monumentum ephesenum et les dimes d’Asie”, *BCH* 115, 1991, 465-480.
- Nollé, *Pamphylische Studien I*** J. Nollé, “Pamphylische Studien I”, *Chiron* 16, 1986, 199–212.
- Nollé, *Side II*** J. Nollé, *Side im Altertum II* (IK 44, Bonn 2001).
- Oberhummer, *Olympos*** E. Oberhummer, *RE* XVII, 1 (1939), s. v. Olympos (21), 315-20.
- Oliver, *Greek Constitutions*** J. H. Oliver, *Grek Constitutions of Early Roman Emperors from Inscriptions and Papyri* (Philadelphia 1989).
- Ormerod – Robinson, *Inscriptions*** H. A. Ormerod–E. S. G. Robinson, “Inscriptions from Lycia”, *JHS* 34, 1914, 1–35.
- Pallas et al., *Inscriptions a Solomos*** Pallas, D. I.-Charitonidis, S.-Venecie, J., *Inscriptions ly-*

- ciennes trouvées a Solomos pre de Corinthe, BCH 1959, 496-508.
- Paribeni – Romanelli, *Anatolia meridionale*** R. Paribeni - P. Romanelli, “Studi e ricerche archeologiche nell’Anatolia meridionale”, MonAL 23, 1914, 6-274.
- Pekáry, *Kleinaiien*** T. Pekáry, Kleinasion unter römischer Herrschaft, şurada: ANRW 7/2 (Berlin–New York 1980) 595–657.
- Petersen – Luschan, *Reisen II*** E. Petersen – F. von Luschan, Reisen in Lykien Milyas und Kibyrtis (Reisen im südwestlichen Kleinasien II) (Wien, 1889).
- Philipp, *Messene*** Philipp, RE XV.1 (1931) s. v. Messene, 1214-1231.
- Planhol, *De la plaine pamphylienne aux lacs pisidiens*** X. de Planhol, De la plaine pamphylienne aux lacs pisidiens. Nomadisme et vie paysanne (*Bibliothèque archéologique et historique de l’Institut Français d’archéologie d’Istanbul* 3: Paris 1958).
- Pleket, *Custom-Law from Caunus*** H. W. Pleket, “Note on a Custom-Law from Caunus”, Mnemosyne 11, 1958, 128-35.
- Pugliese Carratelli, *PP 1*** G. Pugliese Carratelli, “Tabulae Herculanaenses I”, PP 1, 1946, 379-385.
- Pugliese Carratelli, *PP 8*** G. Pugliese Carratelli, “Tabulae Herculanaenses III”, PP 8, 1953, 455-63.
- Pugliese Carratelli, *PP 10*** G. Pugliese Carratelli - V. Arangio-Ruiz, “Tabulae Herculanaenses V”, PP 10, 1955, 448-77.
- Purpura, *Il regolamento dogonale di Cauno*** G. Purpura, “Il regolamento dogonale di Cauno e la lex Rhodia in D. 14, 2, 9”, ASGP 38, 1985, 273-331.
- Ramsay, *Roman Power in Asia Minor*** W. M. Ramsay, The Social Basis of Roman Power in Asia Minor (Aberdeen 1941).
- Rehm, *Didyma*** A. Rehm. Didyma, II. Die Inschriften (Berlin 1958).
- Reid, *Municipalities*** J. S. Reid, The Municipalities of the Roman Empire (Cambridge 1913).
- Rémy, *Evolution*** B. Rémy, L’Evolution Administrative de l’Anatolie aux Trois Premiers Siècles de Notre Ère (Lyon 1986).
- Rémy, *carrières sénatoriales*** B. Rémy Les carrières sénatoriales dans les provinces romaines d’Anatolie au Haut-Empire (31 av. J.-C. - 281 apr.J.-C.) (Istanbul 1987).
- Rickman, *Roman Granaries*** Rickman, G., Roman Granaries and Store Buildings

- (Cambridge 1971).
- Rickman, *Corn Supply*** G. Rickman, *The Corn Supply of Ancient Rome* (Oxford 1980).
- Rigsby, *Geographical Readings*** K. J. Rigsby, "Geographical Readings", *EA* 30, 1998, 137-142.
- Ritter, *Kleinasien II*** C. Ritter, *Die Erdkunde im Verhältnis zur Natur und zur Geschichte des Menschen, oder allgemeine vergleichende Geographie als sichere Grundlage des Studiums und Unterrichts in physikalischen und historischen Wissenschaft* (Berlin 1859).
- Robert, *Études anatoliennes*** L. Robert, *Études anatoliennes. Recherches sur les inscriptions grecques de l'Asie Mineure* (Paris 1937).
- Robert, *Carie II*** L. Robert – J. Robert, *La Carie. Histoire et Géographie Historique avec le recueil des inscriptions antiques II : Le Plateau de Tabai et ses Environs* (Paris 1954).
- Robert, *Décret*** L. Robert, "Décret de la Confédération lycienne à Corinthe", *REA* 62, 1960, 324-42.
- Robert, *Villes d'Asie Mineure*** L. Robert, *Villes d'Asie Mineure. Études de géographie ancienne* (Paris 1962²).
- Robert, *Noms indigènes*** L. Robert, *Noms indigènes dans l'Asie-Mineure gréco-romaine I* (Paris 1963).
- Robert, *Caunos*** L. Robert, "Documents d'Asie Mineures XXXIII. À Caunos avec Quintus de Smyrne", *BCH* 108, 1984, 499-532 (= Robert, *Documents d'Asie Mineure* 487-520).
- Robert, *Documents d'Asie Mineure*** L. Robert, *Documents d'Asie Mineure* (Paris 1987).
- Romanis, *P.Vindob. G 822*** F. de Romanis, "Commercio, metrologia, fiscalità. Su P.Vindob. G. 40.822 verso", *MEFRA* 110, 1998, 11-60.
- Roos, *South-eastern Caria*** P. Roos, "Topographical and other Notes on South-eastern Caria", *Opuscula Atheniensi* 9, 1969, 59-93.
- Roos-Herrmann, *Südöstlichen Karien*** P. Roos – P. Herrmann, "Zusätzliches zum südöstlichen Karien", *Opuscula Atheniensi* X, 1971, 31-40.
- Ross, *Kleinasien*** L. Ross, *Kleinasien und Deutschland* (Halle, 1850).
- Rostovtzeff, *Staatspacht*** M. Rostovtzeff, *Geschichte der Staatspacht in der römischen Kaiserzeit bis Diokletian* (Leipzig 1902).
- Rostovtzeff, *SEHHW*** M. Rostovtzeff, *The social and Economic History of the Hellenistic World* (Oxford 1941).

- Rostovtzeff, *SEHRE*** M. Rostovtzeff, *The Social and Economic History of the Roman Empire* (Oxford 1957²).
- Rott, *Kleinasiatische Denkmäler*** H. Rott, *Kleinasiatische Denkmäler aus Pisidien, Pamphylien, Kappadokien und Lykien* (Leipzig 1908).
- Roueché, *Aphrodisias*** C. Roueché, *Aphrodisias in late antiquity: the late Roman and Byzantine inscriptions including texts from the excavations at Aphrodisias conducted by K. T. Erim [JRS Monographs 5]* (London 1989).
- Rougé, *organisation du commerce*** J. Rougé, *Recherches sur l'organisation du commerce maritime en Méditerranée sous l'empire romain* (Paris 1966).
- Ruge, *Lykia*** W. Ruge, RE XIII, 2 (1927), s. v. Lykia, 2270–2282.
- Salomies, *Zollgesetz*** O. Salomies, “Zu einigen Stellen im Zollgesetz der Provinz Asia”, ZPE 86, 1991, 184-6.
- Samuel, *Greek and Roman Chronology*** A. E. Samuel, *Greek and Roman Chronology. Calendars and Years in Classical Antiquity* (München 1972).
- Sartre, *L'Orient romain*** M. Sartre, *L'Orient romain* (Paris 1991).
- Schäfer, *σφραγίς von Sklaven*** C. Schäfer, “Zur ΣΦΡΑΓΙΣ von Sklaven in der lex portorii provinciae Asiae”, ZPE 86, 1991, 193-8.
- Schäfer, *Phaselis*** J. Schäfer (hrsg.), *Phaselis. Beiträge zur Topographie und Geschichte der Stadt und ihrer Häfen* (Tübingen 1981).
- Schindler, *Bubon*** F. Schindler, *Die Inschriften von Bubon* (Sb Wien 278, 1972).
- Schmitt, *Rom und Rhodos*** H. H. Schmitt, *Rom und Rhodos. Geschichte ihrer politischen Beziehungen seit der ersten Berührung bis zum Aufgehen des Inselstaates im römischen Weltreich* (München 1957).
- Schneider, *Purpur*** H. Schneider, DNP 10 (2001) s. v. Purpur, 604d.
- Schmid, *Epaphroditos*** J. Schmid, *Epaphroditos. LThk2 3* (1959).
- Schuler, *Ländliche Siedlungen*** C. Schuler, *Ländliche Siedlungen und Gemeinden im hellenistischen und römischen Kleinasien (Vestigia 50, München 1998)*.
- Schultze, *Kleinasien*** V. Schultze, *Altchristliche Städte und Landschaften II. Kleinasien, I-II* (Gütersloh 1922-1926).
- Schwahn, *Pentekoste*** W. Schwahn, RE XIX,1 (1937) s. v. Pentekoste, 531d.
- Schwahn, *Πεντηκοστολόγοι*** W. Schwahn, RE XIX,1 (1937) s. v. Πεντηκοστολόγοι, 532d.

- Schwahn, Τέλη** W. Schwahn, RE V A1 (1934) s. v. Τέλη, 226-310.
- Schwahn, Τελῶναι** W. Schwahn, RE V A1 (1934) s. v. Τελῶναι, 418-424.
- Schwahn, Tributum und tributus** W. Schwahn, RE VII A1 (1939) s. v. Tributum und tributus, 1-78.
- Schwarz, Soll oder Haben** H. Schwarz, Soll oder Haben. Die Finanzwirtschaft kleinasiatischer Städte in der Römischen Kaiserzeit am Beispiel von Bithynien, Lykien und Ephesos (29 v. Chr. - 284 n. Chr.) (Bonn 2001).
- Schwarz, Zollinschrift aus Myra** H. Schwarz, "Anmerkungen zu der Zollinschrift aus Myra", EA 33, 2001, 15-38.
- Scramuzza, Roman Sicily** V. Scramuzza, Roman Sicily, in: T. Frank (ed.), Economic Survey of Ancient Rome III (Baltimore 1937), 225-377.
- Seeck, Decemprimat und Dekaprotie** O. Seeck, "Dekemprimat und Dekaprotie", Klio 1, 1901, 147-187.
- Seyrig, Palmyra** H. Seyrig, "Le Statut de Palmyra", Syria 22, 1941, 155-175.
- Vita Nik. Sion.** I. Sevçenko – N. P. Sevçenko (ed.), The Life of Saint Nicholas of Sion. Text and Translation (Brookline 1984).
- Sherk, Roman Galatia** R. K. Sherk, "Roman Galatia: The Governors from 25 B.C. to A.D. 114", ANRW II, 7, 2 (1980) 954-1052.
- Sherk, Roman Documents** R. K. Sherk, Roman Documents from the Greek East (Baltimore 1996).
- Sherwin-White, Roman Citizenship** Sherwin-White, A. N., The Roman Citizenship (Oxford 1939).
- Sijpesteijn, Customs Duties in Egypt** Sijpesteijn, P. J., Customs Duties in Graeco-roman Egypt (Zutphen, 1987).
- Smallwood, Documents G-N** E. M. Smallwood, Documents Illustrating the Principates of Gaius, Claudius and Nero, (Cambridge 1967).
- Smallwood, Documents N-H** E. M. Smallwood, Documents Illustrating the Principates of Nerva Trajan and Hadrian (Cambridge, 1966).
- Solin, Zollgesetz der Provinz Asia** H. Solin, "Zum Zollgesetz der Provinz Asia", ZPE 86, 1991, 183.
- Sonnabend, Nero-Bild** W. J. Sonnabend, Untersuchungen zum Nero-Bild der Spätantike (Hildesheim-Zürich-New York 1990).
- Sonnabend, Mensch und Landschaft** H. Sonnabend, Mensch und Landschaft in der Antike. Lexikon der Historischen Geographie (Stuttgart-Weimar 1999).

- Sørensen, *Seneca*** V. Sørensen, *Seneca. Ein Humanist an Neros Hof* (München 1985²).
- Speidel, *The Police Officer*** M. P. Speidel, "The Police Officer, A Hero, an Inscribed Relief from Near Ephessos", *EA* 5, 1985, 159-60.
- Spratt-Forbes, *Travels*** T. A. B. Spratt – E. Forbes, *Travels in Lycia, Milyas, and the Cibyratis, in Company with the Late Revision by E. T. Daniell* (London 1847).
- Stark, *Alexander's Campaigns*** F. Stark, "Alexander's Minor Campaigns in Turkey", *Geographical Journal* 122.3, 1956, 294-304.
- Strubbe, *Sitonia I*** J. H. M. Strubbe, "The Sitonia in the Cities of Asia Minor under the Principate I", *EA* 10, 1987, 45-81.
- Strubbe, *Sitonia II*** J. H. M. Strubbe, "The Sitonia in the Cities of Asia Minor under the Principate II", *EA* 13, 1989, 99-121.
- Sutherland, *Aerarium and Fiscus*** C. H. V. Sutherland, "Aerarium and Fiscus During Early Empire", *AJP* 66, 1945, 151-70.
- Sydenham, *Coinage of Nero*** E. A. Sydenham, *The coinage of Nero* (London 1920).
- Syme, *Galatia and Pamphylia*** R. Syme, "Galatia and Pamphylia under Augustus: The Governorships of Piso, Quirinius and Silvanus", *Klio* 27, 1934, 122-148.
- Syme, *Pamphylia*** R., Syme, "Pamphylia from Augustus to Vespasian", *Klio* 30, 1937, 227-31.
- Syme, *Consulates in Absence*** R. Syme, "Consulates in Absence", *JRS* 48, 1958, 1-9.
- Syme, *Tacitus*** R. Syme, *Tacitus I-II* (Oxford 1958).
- Syme, *Pliny*** R. Syme, "Pliny the Procurator", *HSCP* 73, 1969, 201-236.
- Syme, *Legates of Cilicia*** R. Syme, "Legates of Cilicia under Trajan" *Historia* 18, 1969, 352-366.
- Syme, *Historia Augusta*** R. Syme, *Emperors and Biography. Studies in the Historia Augusta* (Oxford 1971).
- Syme, *March of Mucianus*** R. Syme, "The March of Mucianus", *Antichthon* 11, 1977, 78-92.
- Syme, *Staius on Rutilius Gallicus*** R. Syme, "Staius on Rutilius Gallicus", *Arctos* 18, 1984, 149-56 (= Birley, A. R., *Roman Papers V* [Oxford 1988] 514-20).
- Syme, *Rank and Repute*** R. Syme, *Rank and Repute of Lycia*, in: Birley, A., (ed.),

- Anatolica. Studies in Strabo (Oxford 1995) 270-85.
- Şahin, *IvArykanda*** S. Şahin, IK 48: Die Inschriften von Arykanda (Bonn 1994).
- Şahin, *Vorbericht über Stadiasmus*** S. Şahin, "Ein Vorbericht über den Stadiasmus Provinciae Lyciae in Patara", *Lykia* 1, 1994, 130-135.
- Şahin, *EMA*** S. Şahin, "Epigraphische Mitteilungen aus Antalya", *EA* 31, 1999, 37-39.
- Şahin, *Perge I*** S. Şahin, Die Inschriften von Perge I (Vorrömische, frühe und hohe Kaiserzeit) (IK 54, Bonn 1999).
- Şahin, *Flavische Bauinschriften*** S. Şahin, "Flavische Bauinschriften auf dem Druchrohraquädukt von Delikkemer bei Patara", şurada: C. Schuler (ed.), *Griechische Epigraphik in Lykien: Eine Zwischenbilanz. Akten des Kolloquiums vom 24-26.02.2005* (München 2005, baskıda).
- Şahin – Adak, *Zweiter Vorbericht*** S. Şahin – M. Adak, "Stadiasmus Patarensis. Ein zweiter Vorbericht über das claudische Straßenbauprogramm in Lykien", in: Frei-Stolba, R. (ed.), *Siedlung und Verkehr im römischen Reich. Römerstraßen zwischen Herrschaftssicherung und Landschaftsprägung. Akten des Internationalen Kolloquiums zu Ehren von Heinz E. Herzig, Bern 27-30.06.2001* (Bern 2004) 227-277
- Şahin-Adak, *Stadiasmus Patarensis*** S. Şahin – M. Adak, *Stadiasmus Patarensis. Itinera Romana Provinciae Lyciae* (İstanbul 2005).
- Takmer, *Two Milestones*** B. Takmer, "Two Milestones on the Road from Myra to Limyra", *Gephyra* 1, 2004, 107-117.
- Teixidor, *Tarife de Palmyra*** J. Teixidor, "Le tarife de Palmyre, I. Un commentaire de la version palmyrénienne", *Aula Orientalis* 1, 1983, 235-52.
- Thomasson, *Laterculi Praesidum*** B. E. Thomasson, *Laterculi Praesidum I-III* (Göteborg 1984-1990).
- Thornton, *Nero's New Deal*** M. E. K. Thornton, "Nero's New Deal", *TAPA* 102, 1971, 621-9.
- Thornton, *Economic policies of Nero*** M. E. K. Thornton, *The Economic policies of Nero, A. D. 62 – 68* (Diss., Florida State Univ., 1972).
- Thornton, *Nero's Quinquennium*** M. E. K. Thornton, "The Enigma of Nero's Quinquennium", *Historia* 22, 1973, 570-82.

- Thornton, *Neronian Economics*** M. E. K. Thornton, "The Augustan Tradition and Neronian Economics", ANRW II.2, 1975, 149-75.
- Tietz, *Golf von Fethiye*** W. Tietz, Der Golf von Fethiye. Politische und kulturelle Strukturen einer Grenzregion vom Beginn der nachweisbaren Besiedlung bis in die römische Kaiserzeit (Antiquitas 50, Bonn 2003).
- Tietz, *Lissai und Kaunos*** W. Tietz, "Lissai und Kaunos – Eine neue Grabinschrift aus dem lykisch-karischen Grenzgebiet", EA 36, 2003, 121-125.
- Tietze, *Geologie von Lykien*** E. Tietze, „Beiträge zur Geologie von Lykien“, Jahrbuch der kaiserlich-königlichen geologischen Reichsanstalt 35, 1885, 283–386.
- Tomaschek, *Topographie von Kleinasien*** W. Tomaschek, Zur historischen Topographie von Kleinasien im Mittelalter (Wien 1891).
- Tomaschitz, *Inschriften Westkilikiens*** K. Tomaschitz, Unpublizierte Inschriften Westkilikiens aus dem Nachlaß T. B. Mitfords (ETAM 21, Wien 1998).
- Townend, *Some Flavian Connections*** G. Townend, "Some Flavian Connections", JRS 51, 1961, 54-62.
- Treuber, *Geschichte der Lykier*** O. Treuber, Geschichte der Lykier (1887).
- Trombetta, *Greniers*** P.-J. Trombetta – J. N. Charniot, "Les Greniers d'Hadrien à Andriake et Patara", BM 1993-1, 95-109.
- Troxell, *Coinage of Lycian League*** H. A. Troxell, The Coinage of the Lycian League (Numismatic Notes and Monographs 162) (New York, 1982).
- Tüner, *Yeni Lokalizasyonlar*** N. Tüner, Lykia'nın Yerleşim Coğrafyasında Yeni Lokalizasyonlar, şurada: Likya İncelemeleri I, 63–78.
- Uğurlu, *Sarcophagi*** E. Uğurlu, "Sarcophagi in the necropolis of Andriake, near Myra (Lycia)", JRA 16, 2003, 355-366.
- Ürögdi, *Publicani*** G. Ürögdi, RE Suppl. XI (1968) s. v. Publicani, 1184-208.
- Velissaropoulos, *Naoclères grecs*** J. Velissaropoulos, Les Naoclères grecs. Recherches sur les institutions maritimes en Grèce et dans l'Orient hellénisé (Hautes Études du monde gréco-romain 9, Geneva-Paris 1980).
- Viale, *Adalia*** V. Viale, Relazione sull'attività della missione archeologica di Adalia nell'anno 1922. *Annuario* 8–9 (1925–1926 [1929]) 357–392.

- Viereck, *sermo graecus*** P. Viereck, *Sermo graecus, quo Senatus Populusque Romanus Magistratusque Populi Romani in scriptis publicis usi sunt* (Göttingen, 1888).
- Vigorita, *Lex portus Asiae*** T. Spagnuola Vigorita, “*Lex portus Asiae*. Un nuovo documento sull’appalto delle imposte, Convegno”, şurada: I rapporti contrattuali con la pubblica amministrazione nell’esperienza storico-giuridica, Torino, 17-19 ottobre 1994 (Napoli 1996) 3-74.
- Vigorita, *Monumentum Ephesenum*** T. Spagnuolo Vigorita, “Il *Monumentum Ephesenum* e l’appalto del dazio asiatico. Con qualche osservazione sulle città privilegiate”, *Ciudades Privilegiadas en el Occidente Romano*, Disputación de Sevilla (Seville 1999) 187-206.
- Vittinghoff, *Portorium*** F. Vittinghoff, RE XXII.1 (1953) s. v. portorium, 346-399.
- Wallace, *Taxation in Egypt*** S. C. Wallace, *Taxation in Egypt from Augustus to Diocletian* (Princeton 1938).
- Wankel, *Zollgesetz der Provinz Asia*** H. Wankel, “Zum Zollgesetz der Provinz Asia section 1”, ZPE 85, 1991, 40.
- Weiß, *Sklave der Stadt*** A. Weiß, *Sklave der Stadt. Untersuchung zur öffentlichen Sklaverei in den Städten des Römischen Reiches* (Stuttgart 2004).
- Weiss, *Griechisches Privatrecht*** E. Weiss, *Griechisches Privatrecht auf rechtsvergleichender Grundlage* (Leipzig 1923).
- Whittaker, *Land, City and Trade*** C. R. Whittaker, *Land, City and Trade in the Roman Empire* (Aldershot- Hampshire 1993).
- Wiegand, *Ebene von Myra*** G. Wiegand, “Zur Entstehung der Ebene von Myra”, şurada: J. Borchhardt (ed.), *Myra. Eine lykische Metropole in antiker und byzantinischer Zeit* (Berlin 1975) 431–435.
- Wolf, *Brigands*** C. Wolff, *Les brigands en Orient sous le Haut-Empire romain* (Collection de l’École française de Rome 308, Rom 2003).
- Wörrle, *Reform des Urkundenwesens*** M. Wörrle, “Zwei neue griechischen Inschriften aus Myra zur Verwaltung Lykiens in der Kaiserzeit I. Maßnahmen des Quintus Veranius zur Reform des Urkundenwesens”, şurada: J. Borchhardt (ed.), *Myra. Eine lykische Metropole in antiker und byzantinischer Zeit* (Berlin 1975) 254-286.
- Wörrle, *Regelungen von Zollfragen*** M. Wörrle, “Zwei neue griechischen Inschriften aus Myra

- zur Verwaltung Lykiens in der Kaiserzeit II. Regelungen von Zollfragen durch eine unbekannte römische Autorität des 2. Jahrhunderts n. Chr.”, şurada: J. Borchhardt (ed.), Myra. Eine lykische Metropole in antiker und byzantinischer Zeit (Berlin 1975) 286-300.
- Wörrle, *Epigr. Forsch. I*** M. Wörrle, “Epigraphische Forschungen zur Geschichte Lykiens I: Ptolemaios I. und Limyra”, *Chiron* 7, 1977, 43-66.
- Wörrle, *Epigr. Forsch. II*** M. Wörrle, “Epigraphische Forschungen zur Geschichte Lykiens II: Ptolemaios II und Telmessos”, *Chiron* 8, 1978, 201-46.
- Wörrle, *Epigr. Forsch. III*** Wörrle, M., “Epigraphische Forschungen zur Geschichte Lykiens III: Ein hellenistischer Königsbrief aus Telmessos”, *Chiron* 9, 1979, 83-111.
- Wörrle, *Stadt und Fest*** M. Wörrle, *Stadt und Fest im kaiserzeitlichen Kleinasien*, *Vestigia* 39 (München 1988).
- Wörrle-Wurster, *Dereköy*** M. Wörrle – W. Wurster, “Dereköy: Eine befestigte Siedlung im nordwestlichen Lykien und die Reform ihres dörflichen Zeuskultes”, *Chiron* 27, 1997, 393-469.
- Wörrle, *Ermandyberis von Limyra*** M. Wörrle, “Ermandyberis von Limyra, ein prominenter Bürger aus der Chora”, şurada: F. Kolb (ed.), *Schriften des Historischen Kollegs Kolloquien* 54, *Chora und Polis*, (Oldenbourg 2004) 295-302.
- Wurster, *Sperrmauer*** W. Wurster, “Die Sperrmauer oberhalb der Südstadt von Andriake”, şurada: J. Borchhardt (ed.), *Myra. Eine lykische Metropole in antiker und byzantinischer Zeit* (Berlin 1975) 52-55.
- Zimmermann, *Zentrallykien*** M. Zimmermann, *Untersuchungen zur historischen Landeskunde Zentrallykiens* (Bonn 1992).
- Zimmermann, *Lykische Häfen*** M. Zimmermann, “Die lykische Häfen und die Handelswege im östlichen Mittelmeer”, *ZPE* 92, 1992, 201-217.
- Zimmermann, *zur rhodischen Vorherrschaft*** M. Zimmermann, “Bemerkungen zur rhodischen Vorherrschaft in Lykien (189/88B167 v. Chr.)”, *Klio* 75, 1993, 110B130.
- Zimmermann, *Lycia et Pamphylia*** M. Zimmermann, *DNP* 7 (1999) s. v. *Lycia et Pamphylia*, 537.
- Zgusta, *Ortsnamen*** L. Zgusta: *Kleinasiatische Ortsnamen* (Heidelberg 1984).

ANTİK KAYNAK EDİSYONLARI

- Act. Apost.** Acta apostolorum / πράξεις ἀποστόλων, (ed.) K. Aland-M. Black-C. M. Martini-B. M. Metzger-A. Wikgren, The Greek New Testament (Stuttgart 1968²) s. 416-528.
- Appian.** **APPIANOS (İS 1.-2. yüzyıl)**
- Mithr.** Mithridatica, (ed.) P. Viereck - A. G. Roos - E. Gabba, Appiani historia Romana vol. 1 (Leipzig 1962²).
- Bell. Civ.** Bellum civile, (ed.) P. Viereck, Appian's Roman history (Cambridge 1964³).
- Aristid.** **P. AELIUS ARISTIDES (İÖ 4. yüzyıl)**
- Or.** Orations I-LIII, şurada: (ed.) C. A. Behr, The Complete Works of P. Aelius Aristides (Leiden 1: 1986-2: 1981).
- Arist.** **ARISTOTELES (İÖ 4. yüzyıl)**
- Ath. Pol.** Ἀθηναίων πολιτεία, (ed.) H. Oppermann, Aristotelis Ἀθηναίων πολιτεία (Stuttgart: 1968²).
- Oikon.** Oeconomica/ οικονομικά, (ed.) B. A. van Groningen - A. Wartelle, Aristote. Economique (Paris 1968).
- Aug.** **C. IULIUS CAESAR AUGUSTUS OCTAVIANUS (İÖ 1-İS 1. yüzyıl)**
- res Gest.** Res Gestae Imperatoris Caesaris Augusti Operum Fragmenta, (ed.) E. Malcovati (1962).
- Aur. Vict.** **SEXTUS AURELIOS VICTOR (İS 4. yüzyıl)**
- Lib. de Caes.** Liber de Caesaribus, (ed.) F. Pichlmayr (Leipzig 1911).
- Auson.** **AUSONIUS (İS 4. yüzyıl)**
- Idyll.** Idyllia, (ed.) R. Peiper (Leipzig 1886).

- Ceas.** **C. IULIUS CAESAR (İÖ 1. yüzyıl)**
- Bell. Civ.** Bellum Civile C. Iuli Caesaris Commentarii II, (ed.) A. Klotz (1950).
- Bell. Gall.** Bellum Gallicum, De Bello Gallico C. Iulii Caesaris: Commentarii Rerum Gestarum I, (ed.) O. Seel (1961).
- Bell. Alex.** Bellum Alexandrinum, şurada: Corpus Caesarianum, (ed.) A. Klotz (Leipzig 1927).
- Bell. Afr.** Bellum Africum, şurada: Corpus Caesarianum, (ed.) A. Klotz (Leipzig 1927).
- Cass. Dio** **CASSIUS DIO (İS 2.-3. yüzyıl)**
- Historiae Romanae, (ed.) U. P. Boissevain, Cassii Dionis Cocceiani historiarum Romanarum quae supersunt (Berlin 1955²).
- Cic.** **M. TULLIUS CICERO (İÖ 1. yüzyıl)**
- de imp. Cn. Pomp.** De Imperio Cn. Pompei (= Pro Lege Manilia), şurada: M. Tulli Ciceronis Orationes I, (ed.) A. C. Clark (1905).
- de leg. agr.** De Lege Agraria, şurada: M. Tulli Ciceronis Orationes IV, (ed.) A. C. Clark (1909).
- de off.** de officiis, şurada: M. Tulli Ciceronis Scripta Quae Manserunt Omnia [Fasc. 48], (ed.) C. Atzert (1932).
- de rep.** de Republica, şurada : M. Tulli Ciceronis Scripta Quae Manserunt Omnia [Part 4, Vol. 2], (ed.) C. F. W. Müller (1890).
- de prov. cons.** de provinciis Consularibus, şurada: M. Tulli Orationes V, (ed.) W. Peterson (1911).
- ep. ad Att.** Epistulae ad Atticum, (ed.) D. R. Shackleton Bailey, Epistulae ad Atticum [Cicero's Letters to Atticus] (1965-1968).
- ep. ad fam.** Epistulae ad familiares, (ed.) D. R. Shackleton Bailey (1977).
- ep. ad Q. fr.** Epistulae ad Quintum Fratrem, (ed.) D. R. Shackleton Bailey, Epistulae ad Quintum Fratrem et M. Brutum (1980).
- in Verr.** In Verem, şurada: M. Tulli Ciceronis Orationes III, (ed.) W. Peterson (1917).

- in Vat.** In Vatinium, şurada: M. Tulli Ciceronis Orationes V, (ed.) W. Peterson (1911).
- pro Balb.** Pro Balbo, şurada: M. Tulli Ciceronis Orationes V, (ed.) W. Peterson (1911).
- pro Font.** Pro Fonteio, şurada: M. Tulli Ciceronis Orationes VI, (ed.) A. C. Clark (1911).
- pro Planc.** Pro Plancio, şurada: M. Tulli Ciceronis Orationes VI, (ed.) A. C. Clark (1911).
- Pro Rab. Post.** Pro Rabirio Postumo, şurada: M. Tulli Ciceronis Orationes IV, (ed.) A. C. Clark (1909).
- pro Q. Rosc. Com.** Pro Q. Roscio Comoedo, şurada: M. Tulli Ciceronis Orationes IV, (ed.) A. C. Clark (1909).
- pro S. Rosc. Amer.** Pro S. Roscio Amerino, şurada: M. Tulli Ciceronis Orationes I, (ed.) A. C. Clark (1905).
- Columel.** **L. IUNIUS MODERATUS COLUMELLA (İS 1. yüzyıl)**
- de re rust.** De re rustica, şurada: L. Iuni Moderati Columellae Opera Quae Exstant [Vol. 2 Lib. 1-2: (ed.) V. Lundstrom (1917); Vol. 3 Lib. 3-5: (ed.) V. Lundstrom- A. Josephson-S. Hedberg (1968); Vol. 4 Lib. 6-7: (ed.) V. Lundstrom (1940); Vol. 5 Lib. 8-9: (ed.) V. Lundstrom-A. Josephson (1955); Vols. 6-7 Lib. 10-11: (ed.) V. Lundstrom (1902-1906); Vol. 8 Lib. 12: (ed.) S. Hedberg (1958)].
- Demosth.** **DEMOSTHENES (İÖ 4. yüzyıl)**
- in Aristokrat.** in Aristocratem, (ed.) S. H. Butcher, Demosthenis orationes vol. 2.1 (Oxford 1966²) s. 621-693.
- in Timokrat.** in Timocratem, (ed.) S. H. Butcher, Demosthenis orationes vol. 2.1 (Oxford 1966²) s. 700-767.
- Olynth.** Olynthiaca, (ed.) S. H. Butcher, Demosthenis orationes vol. 1 (Oxford 1966²) s. 9-39.
- Dio Khrysos.** **DIO KHRYSOSTOMOS (İS 1.-2. yüzyıl)**
- Or.** Orationes, (ed.) J. von Arnim, Dionis Prusaensis quem vocant Chrysostomum quae exstant omnia, vols. 1-2 (Berlin 1962²).

- Diod.** **DIODOROS SIKYLOS (ἸÖ 1. yüzyıl)**
Diodori bibliotheca historica, (ed.) F. Vogel-K.T. Fischer (Stuttgart 1964²).
- Dion. Hal.** **DIONYSIUS HALICARNASSENSIS (ἸÖ 1. yüzyıl)**
Ant. Rom. Antiquitates Romanae / Ῥωμαϊκῶν ἀρχαιολογία, (ed.) K. Jacoby, Dionysii Halicarnasei antiquitatum Romanarum quae supersunt (Stuttgart 1967).
- Dioskor.** **DIOSKORIDES PEDANIOS (ἸS 1. yüzyıl)**
de mat. med. De materia medica / περί ὕλης ἰατρικῆς, συράδα: (ed.) M. Wellmann Pedanii Dioscuridis Anazarbei de materia medica libri quinque (Berlin 1907-1914).
- Eutr.** **EUTROPIOS (ἸS 4. yüzyıl)**
Brev. Breviarium ab urbe condita / Παιανίου μετάφρασις εἰς τὴν τοῦ Εὐτροπίου Ῥωμαϊκὴν ἱστορίαν, (ed.) S. P. Lambros, Paeanii translatio, (1912).
- Festus** **SEXTUS POMPEIUS FESTUS (ἸS 4. yüzyıl)**
De Verborum Significatione Sexti Pompei Festi. De Verborum Significatu Quae Supersunt cum Pauli Epitome, (ed.) W. M. Lindsay (1913).
- Fl. Ios.** **FLAVIUS IOSEPHUS (ἸS 1. yüzyıl)**
Ant. Iud. Antiquitates Judaicae / ἱστορία τῆς Ἰουδαϊκῆς ἀρχαιολογίας, (ed.) B. Niese, Flavii Iosephi opera vol. 1-4 (Berlin 1955²).
- Bell. Iud.** De bello Judaico / ἱστορία Ἰουδαϊκοῦ πολέμου πρὸς Ῥωμαίους, (ed.) B. Niese, Flavii Iosephi opera vol. 6 (Berlin 1955²).
- Florus** **ANNIUS FLORUS (ἸS 2. yüzyıl)**
Epitom. Epitomae Bell. Omn. Ann. DCC L. Annaei Flori Quae Exstant, (ed.) E. Malcovati (1972).
- Frag. Bobiensia** **FRAGMENTA BOBIENSIA**
de nom. De Nomine Grammatici Latini Vol. VII, (ed.) H. Keil (1880).

- Herodot.** **HERODOTOS (İÖ 5. yüzyıl)**
 Historiae / Ἱστορίαι, (ed.) P. E. Legrand, Herodote. Histoires (Paris 1963-1970²).
- Front.** **SEXTUS IULIUS FRONTINUS (İÖ 1. yüzyıl)**
de aq. urb. Rom De Aquaeductu Urbis Romae, (ed.) C. Kunderewicz (1973).
- Gai.** **GAIUS (İS 2.-3. yüzyıl)**
Inst. Institutiones Gai Institutiones, (ed.) E. Seckel - B. Kubler (1935).
- Gell.** **AULUS GELLIUS (İS 2. yüzyıl)**
Nott. Att. Noctes Atticae, (ed.) K. Marshall (1968).
- Harpokrat.** **HARPOKRATION (İS 2. yüzyıl)**
 Harpocratonis Lexicon in decem oratores Atticos / λέξεις τῶν δέκα ῥητόρων, (ed.) W. Dindorf (Groningen 1969²).
- Hellenica**
 Fragmenta Londinensia P. Oxy. 5.842, (ed.) V. Bartoletti, Hellenica Oxyrhynchia (Leipzig 1959) s. 6-37.
- Herodian.** **HERODIANUS (İS 2.-3. yüzyıl)**
 Ab excessu divi Marci, (ed.) K. Stavenhagen, Herodiani ab excessu divi Marci (Stuttgart 1967²).
- Herodot.** **HERODOTOS (İÖ 5. yüzyıl)**
 Historiae / Ἱστορίαι, Ed. A. D. Godley, The Persian Wars, Loeb.
- Hesy.** **HESYKHIOS (İS 6. yüzyıl)**
Lex. Lexicon / Λεξικόν, A-O, (ed.) K. Latte, Hesychii Alexandrini lexicon (Copenhagen 1966); Lexicon Π-Ω, (ed.) M. Schmidt, Hesychii Alexandrini lexicon (Amsterdam 1965²).

- Horat.** **QUINTUS HORATIUS FLACCUS (İÖ 1. yüzyıl)**
- Carm.** Carmina, şurada: Q. Horati Flacci Opera, (ed.) H. W. Garrod (Londra 1955²).
- Sat.** Satirae, (ed.) O. Schönberger, Satiren und Episteln (Berlin 1991²).
- Ksenoph.** **KSENOPHON (İÖ 5.-4. yüzyıl)**
- Hell.** Helennica / Ἑλληνικά, (ed.) E.C. Marchant, Xenophontis opera omnia vol. 1 (Oxford 1968²).
- Liban.** **LIBANIUS (İS 4. yüzyıl)**
- ep.** Epistulae 1-1544, (ed.) R. Foerster, Libanii opera vol. 10-11 (Hildesheim 1997).
- Liv.** **TITUS LIVIUS (İÖ 1.-İS 1. yüzyıl)**
- Titi Livi Ab Urbe Condita, Vol. 1: (ed.) R. S. Conway-C. F. Walters (1955); Vols. 2-3: (ed.) C. F. Walters-R. S. Conway (1919-1950); Vol. 4: (ed.) R. S. Conway-S. K. Johnson (1953); Vol. 5: (ed.) A. H. McDonald (1969); Part 3: (ed.) W. Weissenborn-M. Mueller; Part 4: (ed.) W. Weissenborn-W. Heraeus (1908).
- Lucil.** **C. LUCILIUS (İS 2. yüzyıl)**
- Sat.** Saturae, (ed.) F. Marx, fragmenta C. Lucilii Carminum Reliquiae vol. 1 (1904).
- Lukian.** **LUCIANUS (İS 2. yüzyıl)**
- Navigium** Navigium / πλοῖον, (ed.) K. Kilburn, Lucian vol. 6 (Cambridge 1968²) s. 430-486.
- Macrob.** **MACROBIUS (İS 5. yüzyıl)**
- Saturn.** Saturnalia, (ed.) F. Eyssenhardt (Leipzig 1893).
- Martial.** **M. VALERIUS MARTIALIS (İS 1. yüzyıl)**
- Epigram.** Epigrammata M. Valerii Martialis Epigrammaton Libri, (ed.) W. Heraeus - J. Borovskij.

- Spect.** Spectacula M. Valerii Martialis Epigrammaton Libri, (ed.) W. Heraeus - J. Borovskij.
- Matth.**
Evangelium secundum Matthaeum, (ed.) K. Aland - M. Black - C. M. Martini - B. M. Metzger - A. Wikgren, The Greek New Testament (Stuttgart 1968²) s. 1-117.
- Nep.** **CORNELIUS NEPOS (İÖ 1. yüzyıl)**
Att. Atticus, şurada: Vitae Cornelii Nepotis [Vitae cum Fragmentis], (ed.) P. K. Marshall (1977).
- Nonius** **NONIUS MARCELLUS (İS 4. yüzyıl)**
(ed.) W. M. Lindsay (Leipzig 1903).
- Ovid.** **P. OVIDIUS NASO (İÖ 1.-İS 1. yüzyıl)**
Amor. Amores, şurada: (ed.) G. Showerman - G. P. Goold, Ovid vol. 1 (1977).
Ep. ex Pont. Epistulae ex Ponto Pontiques, (ed.) J. Andre (1977).
Fast. Fasti, şurada: P. Ovidi Nasonis Fastorum, (ed.) E. H. Alton - D. E. W. Wormell - E. Courtney (1978).
- Paus.** **PAUSANIAS (İS 2. yüzyıl)**
Graeciae descriptio/περιήγησις τῆς Ἑλλάδος, (ed.) F. Spiro (Stuttgart 1967²).
- Peripl. Maris Eryth.**
Anonymi Arriani, ut fertur periplus maris Erythraei / άνωύμου Ἄρριανου, ώς φέρεται περίπλους τῆς Ἐρυθράς θαλάσσης, (ed.) K. Muller, GGM vol. 1 (Hildesheim 1965²) s. 257-305.
- Philostrat.** **FL. PHILOSTRATUS (İS 2.-3. yüzyıl)**
Vit. Apoll. Vita Apollonii / τὰ ἐς τὸν Τυανέα Ἀπολλώνιον, (ed.) C. L. Kayser, Flavii Philostrati opera vol. 1 (Hildesheim 1964²) s. 1-344.

- Plat.** **PLATON (İÖ 5.-4. yüzyıl)**
- Nom.** Leges / Νόμοι, (ed.) J. Burnet, Platonis opera vol. 5, (Oxford 1967²) St II. 624a-969d.
- Plaut.** **T. MACCIUS PLAUTUS**
- Trinum.** Trinummus Plauti Comoediae Vol. II, (ed.) F. Leo (1896).
- Plin.** **C. PLINIUS CAECILIUS SECUNDUS (İS 1.-2. yüzyıl)**
- Ep.** Epistulae, (ed.) R. A. B. Mynors C. Plini Caecili Secundi Epistularum (1966).
- Paneg.** Panegyricus, (ed.) R. A. B. Mynors, XII Panegyrici Latini (1964).
- Plin.** **GAIUS PLINIUS SECUNDUS (İS 1. yüzyıl)**
- Nat. Hist.** Naturalis Historia, (ed.) C. Mayhoff (1892-1909).
- Plut.** **PLUTARKHOS (İS 1.-2. yüzyıl)**
- Brut.** Brutus / Βροῦτος, şurada: Plutarchi vitae parallelae vol. 2.1, (ed.) K. Ziegler (Leipzig 1964²) s. 135-179.
- Caes.** Caesar / Καίσαρ, şurada: Plutarchi vitae parallelae vol. 2.2, (ed.) K. Ziegler (Leipzig 1968²) s. 253-337.
- Crass.** Crassus / Κράσσοσ, şurada: Plutarchi vitae parallelae vol. 1.2, (ed.) K. Ziegler (Leipzig 1964²) s. 126-177.
- Aem. Paul.** Aemilius Paullus / Αἰμίλιος, şurada: Plutarchi vitae parallelae vol. 2.1, (ed.) K. Ziegler (Leipzig 1969²) s. 184-222.
- Pomp.** Pompeius / Πομπήϊον, şurada: Plutarchi vitae parallelae vol. 5, (ed.) K. Ziegler (Leipzig 1968²) s. 116-324.
- Public.** Publicola / Ποπλικόλασ, şurada: Plutarchi vitae parallelae vol. 1.1, (ed.) K. Ziegler (Leipzig 1969²) s. 124-152.
- gerend. reipub.** Praecepta gerendae reipublicae / πολιτικὰ παραγγέλματα, (ed.) H. N. Fowler, Plutarch's moralia vol. 10 (Cambridge 1969²) s. 158-298.

- Poll.** **IULIUS POLLUKS (ÍS 2. yüzyıl)**
Onom. Onomasticon, (ed.) E. Bethe, Pollucis onomasticon [Lexicographi Graeci 9.1-9.2. (Stuttgart: 1967²).
- Polyb.** **POLYBIOS (İÖ 2. yüzyıl)**
 Historiae, (ed.) T. Buttner-Wobst, Polybii historiae (Stuttgart 1962-1967²).
- Prokop.** **PROCOPIUS (ÍS 6. yüzyıl)**
de aed. De aedificiis / περί τῶν τοῦ δεσπότης Ἰουστινιανοῦ κτισμάτων, (ed.) G. Wirth, Procopii Caesariensis opera omnia vol. 4 (Leipzig 1964).
- Ptolem.** **CLAUDIUS PTOLEMAEUS (ÍS 1.-2. yüzyıl)**
Geogr. Geographia / Γεωγραφικὴ ὑφήγησις, (ed.) C. F. A. Nobbe, Claudii Ptolemaei geographia lib. 4-8 (Hildesheim 1966²).
- Quint.** **MARCUS FABIVS QVINTILIANVS (ÍS 1. yüzyıl)**
Decl. Declamationes Minores, (ed.) M. Winterbottom, The Minor Declamations Ascribed to Quintilian.
- Sallust.** **C. SALLVSTIVS CRISPVS (İÖ 1. yüzyıl)**
Hist. Frag. Historiae C. Sallusti Crispi Historiarum Reliquiae vol. 2, (ed.) B. Maurenbrecher (1893).
- Skyl.** **SKYLAKS PERIEGETES (İÖ 5.-4. yüzyıl)**
Periplus Periplus Scylacis / Σκύλακος Καρυάνδεως περίπλους τῆς ἀλάσσης τῆς οἰκουμένης Εὐρώπης καὶ Ἀσίας καὶ Λιβύης, (ed.) K. Müller, GGM, s. 15-96.
- Sol.** **GAIVS IVLIVS SOLINVS (ÍS 3. yüzyıl)**
Coll. Mem. Collectanae Rerum Memorabilium, (ed.) T. Mommsen (Berlin 1958²).
- Stat.** **P. PAPINIVS STATIVS (ÍS 1. yüzyıl)**
 Silvae P. Papini Stati Silvae, (ed.) A. Marastoni (1970).

- Steph. Byz.** **STEPHANOS BYZANTIOS (İS 6. yüzyıl)**
Ethnika / Ἐθνικά, (ed.) A. Meineke (Graz 1958²).
- Strab.** **STRABON (İÖ 1.-İS 1. yüzyıl)**
Geographica / Γεωγραφικά, (ed.) A. Meineke (Leipzig 1877).
- Suda** **SUDA ya da SUIDAS (İS 10. yüzyıl)**
Lexicon / Λεξικόν, şurada: (ed.) A. Adler, Lexicographi Graeci 1.1-1.4 (Stuttgart 1967-1971²).
- Suet.** **C. SUETONIUS TRANQUILLUS (İS 1.-2. yüzyıl)**
De Vita Caesarum, (ed.) M. Ihm (1908).
- Tac.** **CORNELIUS TACITUS (İS 1.-2. yüzyıl)**
- Ann.** Annales Cornelii Taciti Annalium Ab Excessu Divi Augusti, (ed.) C. D. Fisher (1906).
- Hist.** Historiae Cornelii Taciti Historiarum, (ed.) C. D. Fisher (1911).
- Val. Max.** **VALERIUS MAXIMUS (İÖ 1.-İS 1. yüzyıl)**
Facta et Dicta Memorabilia Valerii Maximi Factorum et Dictorum Memorabilium Libri Novem cum Iulii Paridis et Ianuarii Nepotiani Epitomis, (ed.) C. Kempf (1888).
- Varro** **M. TERENCEIUS VARRO (İÖ 1. yüzyıl)**
- Ling. Lat.** De Lingua Latina M. Terenti Varronis De Linguae Latinae Quae Supersunt, (ed.) G. Goetz; F. Schoell (1910).
- de re rust.** Res Rusticae M. Terenti Varronis Rerum Rusticarum, (ed.) G. Goetz (1929).
- Vell. Pat.** **VELLEIUS PATERCULUS (İÖ 1.-İS 1. yüzyıl)**
Historia Romana Velleius Paterculus: Histoire Romaine vol. 1-2, (ed.) J. Hellegouarc'h (1982).

Vitae Prophet.

Index apost. Index apostolorum discipulorumque Domini textus Pseudo-Dorothei / σύγγραμμα ἐκκλησιαστικὸν περὶ τῶν μαθητῶν τοῦ κυρίου, (ed.) T. Schermann, Prophetarum vitae fabulosae (Leipzig 1907) s. 132-16.0

Vitruv.

VITRUVIUS POLLIO (ἸÖ 1. yüzyıl)

De Architectura Vitruvii de Architectura, (ed.) F. Krohn (1912).

EK-1 TESTIMONIA

Ephesos Yazıtı

Res. 17: Ephesos Yazıtı [Müze Sergi Salonundan].

H. Engeman – D. Knibbe'nin edisyonuna göre:

1. [Κοίντῳ Μανλίῳ Ταρκουίτῳ Σατ]ορνείῳ, Ποπλίῳ Πετρωνίῳ Νίγρῳ ὑπάτοις πρὸ ζ εἰδῶν Ἰουλίῳν
2. [... ..]ῆς Ἰουλίας βασιλικῆς ἐν γραμματοφυλακίῳ ἐπιμελητῶν τῶν δημοσίων προσόδων ἐκ δέλτων
3. [τειμευτητικῶν αἰτησάντων ἐκγεγραμμένον καὶ ἀντιβελημέ]νον τὸ ὑπογεγραμμένον Αὔλῳ Πομπηίῳ Παυλλείνῳ, Λουκίῳ Καλπουρνίῳ Πείσῳνι, Αὔλῳ Δουκινίῳ
4. [Γεμίνῳ ἐπιμεληταῖς τῶν δημοσίων προσόδων τειμευτητικῆς] μισθώσεως ἔτους ἀ' δημοσιωνίας ἀ' κηρῶι ἀ' κατ' ἐπιβεβαίωσιν Νέρωνος Κλαυδίου Καίσαρος Σεβαστοῦ Γ[ερ]-
5. [μανικοῦ, ἀρχιερέως μεγίστου, ὑπάτου τὸ δ', δημορχικῆς ἐξου]σίας τὸ η Αὐτοκράτορος θ πατρὸς πατρίδος καὶ κατὰ δόγμα συγκλήτου ἐπινομία διηνεκῆ τελῶν Ἀσίας· ἐξ[.]
6. [... ..].Εἰ τῶν αὐτῶν ἐπιμελητῶν πρὸ ιη' Καλανδῶν Μαίων· ἐξ ἐπινομίῳν διηνεκῶν Τίτου Δομιτίου Δεκιδιανο[ῦ]
7. [ταμίῳ αἰραρίῳ περὶ δημοσιωνίας ἀ' ἐπαρχείας Ἀσίας κ]αὶ δημοσιωνίας β' γ' δ' ε'· νόμος τέλους Ἀσίας εἰσαγωγῆς καὶ ἐξαγωγῆς κατὰ τε γῆν καὶ κατὰ θάλασσαν
8. [τοῖς τε καταπλέουσιν καὶ τοῖς ἀνάγουσιν καὶ τοῖς ἐκ] Καππαδοκίας, Γαλατίας, Βειθυνίας Ἀσίαν ζωννύουσιν· αἰτίνες τε χώραι Καλχαδονίων Βυζαντίων ἐντὸς τῶν
9. [ὄρων τοῦ στόματος Πόντου εἰσὶν ἔσονταί τε, πρὸ τῆς κ]ατὰ θάλασσαν εἰσαγωγῆς καὶ ἐξαγωγῆς ἐν στόματι Πόντου ἐν οἷς τόποις κατὰ δόγμα συγκλήτου ἢ κατὰ νόμον
10. [ἢ κατὰ δήμου κύρῳσιν συγκεχώρηται ἐπιτέτραπται τε]λωνείαν ἐκμισθῶσαι, ἐν τούτοις τοῖς τόποις, ἃ ἂν κατὰ θάλασσαν εἰσάγηται, ἐξάγηται, κατὰ πέραν
11. [... .. ἃ ἂν ὡσαύτως δὲ κ]αὶ ἃ ἂν κατὰ γῆν ἐκκομίζηται, ἐξελαύνηται, ἐξάγηται, τὸ τεσσαρακοστὸν μέρος τῷ τελώνῃ διδῶτω. ὑπ[ερ]
12. [σωμάτων παιδαρίων ὑπὲρ τε σωμάτων] παιδαρίων κορασίῳν μὴ τι πλεῖον τέλους ἐκάστης κεφαλῆς δηναρίων πέντε δίδοναι ὀφειλέτω.
13. [ἄπερ ἂν τις εἰς Πόντον ἐξάγεσθαι μέλλῃ, πρὸ] τοῦ πόλιν Καλχάδονα παραπλευσαι τῷ τελώνῃ ἢ ἐπιτρόπῳ αὐτοῦ προσφωνεῖται καὶ ἀπογραφέσθῳ·
14. [ἄπερ ἂν τις ἐξ Πόντου εἰς τὴν ἡμετέραν ἡγεμονίαν ἐξάγ]εσθαι μέλλῃ πρὸ τοῦ πόλιν Καλχάδονα παραπλεῖν τῷ τελώνῃ ἢ ἐπιτρόπῳ αὐτοῦ προσφωνεῖται καὶ ἀπο-
15. [γραφέσθῳ· ἃ ἂν τις κατὰ θάλασσαν εἰσάγῃ ἢ ἐξάγῃ, μὴ τ]ὸ πλοῖον ἀποστρεφέτω μήτε μῆν, ἃ ἂν κατὰ γῆν ἐξφέρῃ ἢ ἐκβάλλῃ, εἰς ἑτέρους τόπους ἀποστρεφέτω χάριν
16. [ἀποστερέσεως τέλους· ἐὰν δ' ὑπενάντιον τούτοις] τις ποιήσῃ, ἐπ' ἴσης ὁ νόμος ἰσχυέτω ὡσανεὶ ἀναπόγραφον ἔφερεν. ὑπὲρ οὗ ἂν τις πράγματος ἄπαξ
17. [τέλος τῷ τελώνῃ ἢ ἐπιτρόπῳ αὐτοῦ κατὰ θάλασσαν ἢ γῆ]ν εἰσκομιζομένου δῶι ὁ αὐτὸς ἄνθρωπος ὑπὲρ τοῦ αὐτοῦ πράγματος ἐκ δευτέρου τῷ αὐτῷ ἔτει τῷ αὐτῷ
18. [τελώνῃ τέλος μὴ δίδοναι ὀφειλέτω ἐὰ]ν μὴ ἐκ Πόντου πλέῃ. ἐὰν κατὰ θάλασσαν ἢ γῆν ἐξάγῃ, τῆς ἐξαγωγῆς τέλος δίδῶτω· ὑπὲρ οὗ δὲ ἂν
19. [τις πράγματος ἄπαξ, τῷ τελώνῃ τῆς τέλος δ]ῶι ὁ αὐτὸς ἄνθρωπος ὑπὲρ τοῦ αὐτοῦ πράγματος ἐκ δευτέρου ἐξαγωγῆς τῷ αὐτῷ τελώνῃ τῷ αὐτῷ ἔτει
20. [τέλος μὴ δίδοναι ὀφειλέτω ἐὰν μὴ εἰς Πόντον πλέ]ῃ ὁ ἰχθυὶ κογχυλίῳ θαλασσίῳ νεαρῶι χρώμενος τὸ εἰκοστὸν μέρος τέλους δίδῶτω. ὦνιον ἐκ πλοίο[υ]
21. [μὴ τις δόλω πονηρῶ ἀφαιρείτω μήτε ἀναπόγραφον ἐκ]νευέτω τέλους στερέσεως χάριν· ἐὰν δὲ τις ὑπεναντίον τούτοις ποιήσῃ, τὸ ὦνιον καὶ τὸ πρᾶγμα τοῦ
22. [τελώνου ἔστω· καὶ ὑφαιρεθέντος τοῦ τέλους ὁ ἀγοράσα]ς εἰσαγέτω καὶ ἐξαγέτω. ἐὰν τίς τι εἰσάγῃ ἢ ἐξάγῃ κατὰ θάλασσαν, πρὸς τὸν τελώνῃ ἀπογραφέσθῳ ἐν τοῖς
23. [τόποις πᾶσιν τοῖς ὑπογεγραμμένοις· Ἰερῶ πρὸς τῷ] Πόντῳ, Καλχίδονι, Δασκυλείῳ, Ἀπολλωνίῳ πρὸς τῷ Ῥυνδάκου στόματι, Κυζίκῳ, Πριάπῳ, Παρίῳ, Λαμφάκῳ,

24. [Αβύδω, Δαρδάνω, Σιγείω, Ἀλεξανδρεία, Ἀμαξίτω, Ἄσ]σω, Γαργάρω, Ποροσελήνη, Ἀντάνδρω, Ἀστυρίοις, Ἀδραμυτείω, Ἀταρνέα, Πιτάνη, Ἐλαία, Μυρεινή, ἢ πάλαι
25. [μὲν Κύμη, νῦν δὲ Καισαρεία Κύμη, Φωκαία, Ἐρύραις, Σμύρνη, Κ]ολοφῶνι, Τέωι, Ἐφέσωι, Πριήνηι πρὸς τῶι Μαιάνδρου στόματι, Μειλήτῳ, Ἰάσωι, Βαργυλίοις, Κεράμωι,
26. [Ἀλικαρνάσσω, Μύνδω, Κνίδω, Φύσκω, Καύνω, Ἀτταλεία, Ἀσπένδω,] Πέργηι, Μαγύδωι, Φασηλίδι, Σίδηι Κορυφῆι ὁ κατὰ γῆν εἰσάγων ἐν τούτοις τοῖς τόποις προσφω-
27. [νεῖτω καὶ ἀπογραφέσθω ἐν οἷς ἂν τελώνιον πρὸ τῆς χώρας τῆς] πρὸ τῶν βασιλείας ἢ ἐλευθέρων πόλεων ἢ ἐθνῶν ἢ δήμων ὑπάρχη ἐπὶ τοῦ τελώνου ἢ ἐπι-
28. [τρόπου, ὃς ἂν τέλους εἰσπράσεως χάριν ἐπὶ τοῦ τελωνίου ἐ]κείνου χωρὶς δόλου πονηροῦ προγεγραμμένος ἢ ὅπερ κατὰ τοῦτον τὸν νόμον ἀπογράφεσθαι
29. [δεήσει, τοῦτο ὁ εἰσάγων ἀπογράφεσθαι ὀφειλέτω καὶ μετὰ τὸ ἀ]πογράφεσθαι εἰσαγαγεῖν. ὁ τὸ τέλος ἐξηγορακῶς ἐν αἰς ἂν πόλεσι καὶ τόποις ἐν τῶι τῆς ἐκμισθώ-
30. [σεως νόμῳ διατεταγμένον ἦι, ὅπως ὁ κ]ατὰ θάλασσαν καὶ ὁ κατὰ γῆν εἰσάγων ἢ ἐξάγων τῶι τελώνηι προσφωνῆι καὶ ἀπογράφηται ἐὰν βούληται
31. [ἐν ταύταις ταῖς πόλεσι πάσαις καὶ τόποις παραφυλακ]ῆς ἢ ἀπογραφῆς ἢ οἰκίσεως χάριν ἀνά ἐν ἐποίκιον ἐχέτω, ἐφ' ᾧ οὔτε ἐν ἱερῶι οὔτε ἐν τεμένει οὔτε ἐν
32. [τόπῳ ἀνέτω, ἀλλ' ἐν δημοσίῳ τόπῳ ἔσται καὶ ἐκεῖ μὲν π]αραφυλακὰς ἐχέτωσαν, παρὰ ποταμῶι δὲ Ῥυνδάκωι μίαν παραφυλακὴν ὃς ἂν τόπος τῆς ἐπα[ρχείας]ς ταύτη[ς]
33. [ὑπάρχη, ὅπου ἂν δέη προσφωνήσαι, εἰ τοῖς τόποις τ]ούτοις θαλάσσηι λιμῆν πρόσκειται τούτων ἐν ἐκάστῳι λιμένι ἀνά μίαν παραφυλακὴν ἐκ περιό[δο]υ ἐὰν
34. [βούλωνται ἐχέτωσαν τέλους εἰσπράξεως χάρι]ν καὶ ἐπὶ τῆς ἀγχιθαλάσσου δὲ παραποντίας καὶ περὶ τοὺς ἐλευθέρους ὄρους τῆς ἐπαρχείας, ἐὰν βουλων-
35. [ται ἐφ' ᾧ ἕκαστον ἐποίκιον μὴ ποδῶν ἐγ]γύτερον ἐνὶ ἐνὸς τόπου μήκος ποδῶν τριάκοντα ὠκοδομημένον ἢ περιπεφραγμένον ἔχωσιν καὶ ἐφ' ᾧ μήτε
36. [ὠκοδομημένον ἢ ἐν ἱέρῳ μήτε ἐν τεμένει μ]ῆτε ἐν τόπῳ ἀνετῶι μήτε ἐγγυτέρωι ἐποικίωι ποδῶν ἐνενήκοντα ὁ ἐποίκιον πρότερον ὑπάρχη ὠκοδομημένον
37. [τούτῳ χρῆσθωσαν· ἐὰν δὲ νέον οἰκοδόμωσι, μήτε] μὴν ἐγγυτέρωι τείχει ποδῶν ἑκατὸν ὠκοδομημένον ἐχέτωσαν μήτε ἐν ἐκάστηι τῶν παραφυλακῶν τούτων
38. [πλείους]ων ἐχέτωσαν, ἐφ' ᾧ τῶν παραφυλακῶν τούτων τὸ μεταξύ διάστημα ὀγδοήκοντα σταδίων ἔσται ἐκτὸς τῶν
39. [προγεγραμμένων τόπων μὴ τις παραφυλακὴ ἔστω μῆ]τε μὴν ἤττων παραφυλακὴ ἀπὸ παραφυλακῆς μείζονος τεσσαράκοντα σταδίων μηδὲ ἀποτέρω τῶν τῆς ἐπαρχείας
40. [ἐλευθέρων ὄρων ἐκάστη παραφυλακὴ τεττάρω]ν σταδίων διεστηκέτω. ἐὰν μήτε τελώνης μήτε ἐπίτροπος κατὰ τοῦτον τὸν νόμον ἢ αὐτόθι, ᾧ τις προσφωνήσῃ
41. [καὶ ἀπογράφηται πρὸ τοῦ εἰσάγειν, ἐὰν] τοῦτο ὑπάρχη, ἣτις ἂν πόλις ἔγγιστα ἐκείνῳι τῶι τόπῳ ἦ, παρὰ τῶι ἐν αὐτῇ τὴν μεγίστην ἀρχὴν ἔχοντι ἀπογραφέσθωσαν
42. [ὥς κατὰ τὸν νόμον δεῖ. ἐὰν κατὰ τὸν τῆς ἐκ]μισθώσεως νόμον μὴ ἦ διατεταγμένον παρὰ τινι δέη ποιῆσθαι τὰς ἀπογραφὰς, ἐὰν τινες παραφυλακαὶ
43. [πλείους περὶ τοὺς ἐλευθέρου]ς ὄρους τῆς ἐπαρχείας ᾧσιν, αἵτινες ἂν τούτων παραφυλακαὶ δύο ἔγγιστα αὐτοῖς ὑπάρχωσιν ἐκείνῳι τῶι τόπῳ δι' οὗ
44. [τις ἐξάγειν ἢ εἰσάγειν εἰς τὴν ἐπ]χεῖαν μελλήσῃ ἐπὶ ὁποτέρως οὖν τούτων τῶν παραφυλακῶν θελήσῃ πρὸ τοῦ ἐξάγειν ἢ εἰσάγειν προσφωνεῖτω καὶ ἀπο-
45. [γραφέσθω. vac. ἂ μὲν ἂν τις βούληται] ἐξελεσθαι ἢ εἰσαγαγεῖν ἢ ἐξαγαγεῖν κατὰ θάλασσαν, ἂ τε ἂν κατὰ γῆν εἰσαγήῃ ἢ εἰσελαύνῃ ἢ εἰσκομίζῃ ἢ ἐξάγῃ ἢ ἐξελαύνῃ
46. [τῶν πραγμάτων τούτων τὴν τεῖμησι]ν τεμάσθωι ὁ μὲν ἂν ἴστασθαι δέη, τούτου τὸν σταθμόν ὁ δ' ἂν ἀριθμηθῆναι δέη, τούτου τὸν ἀριθμὸν ὀρθῶς λεγέτω ἐὰν
47. [δ' ὑπανάντιόν τι τούτοις γένηται, τὸ πρᾶγ]μα ἐκεῖνο καὶ τὸ ὄνιον τοῦ τελώνου ἔστω καθόλου ἐπάνεσις ἔστω τοῦ τελώνου, ἐὰν βούληται τὸ ὄνιον ἠγορασμένον ἔχειν
48. [ὅστις δ' ἂν τὸ ὄνιον ἀγοράζῃν θέλῃ], τὸ ἀργύριον ἐντὸς δυεῖν ἡμερῶν εὐλυτήσῃ ὑφαιρεθέντος τοῦ τέλους ὁ ἂν τις κατὰ τοῦτον τὸν νόμον δέη προσφωνήσαι

49. [καὶ ἀπογράψασθαι πρὸ αὐτῆς τῆς εἰσαγωγῆς ἢ ἐξαγωγῆς, οὗτος ἐξ οὗ ἂν τόπου ἐμβάληται ἢ ἐξαιρήται ἢ εἰσάγη, ὅς ἂν τόπος ἔγγιστα ἐκείνῳ ὑπάρχη, ὅπου ἂν
50. [δέη προσφωσῆσαι κατὰ τοῦτον τ]ὸν νόμον ἐκεῖ προσφωνεῖτω · οὗ δὲ ἂν τις ἀπογράφηται καὶ τειμίζηται εἰσαγωγὴν, ἐκεῖ ἄπαξ ἀπογραφέσθω τοῦ εἰσάγειν ἢ
51. [εἰσφέρειν βούληται μήτε ἄ]πῳθεν τοῦ τόπου ἐκείνου ὃν ἀπογράφηται μακρότερον ποδῶν πεντακοσίων ἐξαιρείσθω μήτε ἐμβαλλέσθω μήτε ἐξαγέτω
52. [μήτε ἄλλοθεν ἢ οὗ ἂν προσ]φωνήσῃ ἢ ἀπογράφηται βούλεσθαι ἑαυτὸν ἐμβαλέσθαι ἢ ἐξελέσθαι · ὁ δὲ ἂν ὑπεναντίον τούτοις γένηται, τὸ πρᾶγμα ἐκείνο
53. [καὶ τὸ ὄνιον τοῦ τελῶν]ου ἔστω. ἀναπόγραφον μηδεὶς ἐμβαλλέσθω μηδὲ ἐξαιρείσθω μηδὲ ἐξαγέτω μήτε μὴν νυκτὸς ἐμβαλλέσθω μηδὲ
54. [ἡμέρας μήτε ἐκτὸς] τῶν προγεγραμμένων τόπων ἐμβαλλέσθω μηδὲ ἐξαιρείσθω μηδὲ ἐξαγέτω μηδὲ κατὰ γῆν εἰσβαλλέτω μηδὲ ἐκβαλλέτω μηδὲ
55. [... ..] ἦτω · ἐὰν δ' ὑπεναντίον τι τούτοις γένηται, τὸ πρ[ᾶγ]μα ἐκείνο καὶ τὸ ὄνιον τοῦ τελῶν[ου] ἔστω.[ὅταν]ν τοῦτο ὑπάρχη, ὀπότερον ἂν ὁ τελῶ-
56. [νης θέλῃ, στέρεσις ἢ] ἐνεχύρου λῆψις ἔστω. ἐν οἷς ἂν τόποις κατὰ [τοῦ]τον τὸν νόμον τελῶνιον δημοσιῶν ὑπάρχη, ἐν τοῖς τόποις τούτοις τέλος ἢ μισθὸν
57. [δημοσιῶνης ἢ ἐπί]τροπος λαμβανέτω. ὅς ἂν ὑπεναντίον τι τούτοις λάβῃ ἢ ποιήσῃ, ἐφ' ᾧ τις λάβῃ ὅσου ἂν ἢ τὸ ὑπεναντίον τούτοις γεγονός, εἰς τό τε πρᾶγ-
58. [μα ἐκείνο καὶ τὸ ὄνιον δ]ιακεκρίσθω καὶ τοῦ χρήματος τούτου ἐνεχύρου λῆψις ἔστω. τούτοις τῶν πραγμάτων τούτων τέλος μὴ ἔστω μήτε τις διδόναι ὀφειλέτω
59. [ὅπερ ἂν τινες ἔνεκε]ν δήμου Ῥωμαίων φέρωσιν καὶ ὁ ἂν θεῖον ἔνεκεν πράγματος ἢ δημοσίων χάριν πραγμάτων δήμου Ῥωμαίων τινὲς κομίζωσιν ἢ ἄγωσιν
60. [ὅπερ ἂν πρὸς ἰδίαν χ]ρήσιν τότε ἄγωσιν [πέμπ]ωσιν καὶ ὁ ἂν εἰς διατροφὴν ἔχωσιν ἐκείνης ἔνεκεν τῆς πορείας χωρὶς δόλου πονηροῦ, ἐὰν τέ τι τῶν δημοσίων
61. [... ..]ου δήμου Ῥωμαίων δημοσίαι φέρηται, ὑπὲρ τε χαλκοῦ καὶ ἀργύρου κεχαραγμένου, νομίσματός τε ἠριθμημένου, ὑπὲρ τε νεῶς καὶ σκευῶν
62. [νεῶς ἢ ἂν τις πωλή]σῃ ἢ πιπράσκῃ τέλος μὴ διδότη ὑπὲρ σωμάτων καὶ κτηνῶν, ἄπερ ἂν οἴκοθεν ἄγωσιν ἢ παραπέμπωσιν πρὸς τὴν ἰδίαν χρήσιν ταύτης τῆς
63. [πορείας χάριν, ὑ]πὲρ βυβλίων, δέλτων, γραμμάτων, ἐγγράφων, ὑπὲρ τε ὑποδημάτων καὶ δακτυλίων οἷς χρῆσθαι εἰώθασιν ἐν τῇ ἀποδημίᾳ ταύτῃ δίχα
64. [... ..] οἷς τε ἂν διατρέφονται στρατιώτης ἢ ναύτης ἢ ἀντιστρατιώτης ἢ ἀντιναύτης, ὅς ἂν ἢ πραγμάτων ἔνεκεν δήμου Ῥωμαίων, ὅστε ἂν
65. [... ..]ωνιον λαμβάνῃ, ὅπερ ἂν τότε πρὸς τὴν ἰδίαν χρήσιν κομίζῃ, ᾧ τε ἂν χρῆται τότε ἐν ἐκείνῳ τῷ στρατεύματι εἰς ὃ ἂν πορεύηται, τέλος
66. [τούτων μὴ διδότησθω. ὁ ἂν] φόβου πολεμίων χάριν εἰσηγμένον ἢ ἐξηγμένον ὑπάρχη, ὁ ἂν μηκέτι [χρή]σιμον ὑπάρχη λίθον ἢ τὴν πέτραν ἢ χρυσοῦ, ἀργύρου,
67. [... ..]ου, μολύβου, χρυσοχάλκου ἔνεκεν ἢ ὠρυγμένα, τούτων ὅτι ἂν [αί]ρήται τέλος μὴ διδότη · μηδὲ μὴν ὕδατος τέλος τις ὀφειλέτω. ἐποίκια
68. [καὶ δούλους βασ]ιλικοὺς οὓς Βασιλεὺς Ἄτταλος Εὐμένους υἱὸς τελωνίας χάριν ἐσ[τήσατο] ἢ [.] ο [.] λλ [.] ομλ [.] καρπευέσθω · ταῦτά τε ὅποια ἂν παραλάβῃ
69. [τῷ ἐσομένῳ δημ]οσιῶν ἀνδρὸς ἀγαθοῦ ἐπικρίσει παραδιδότη. αἵτινες πόλεις ἢ ἔθνη ὑπὸ Βασιλεῖ Ἄττάλ[ω] Εὐ[μ]ένους υἱῷ οὐκ ἐγένοντο, ἐν οἷς τόποις ἢ
70. [πόλεσι τῆς Ἀσία]ς τελῶνι κατὰ τὸν τῆς μισθώσεως νόμον ἀπογράψασθαι προσφωνήσαι δεήσει, τούτων ἐν ἐκάστῃ πόλει πρὸς θαλάσσην εἰς τὸ προς-
71. [ὄν ἐποίκιον ἀπο]γράφεσθαι ἕκαστον ἐποίκιον, μῆκος ποδῶν τεσσαράκοντα, πλάτος ποδῶν τεσσαράκοντα, ἐν δημοσίῳ τόπῳ [ἔστω] μήτε ἐν ἱερῷ μήτε
72. [ἐν τόπῳ ἀνέτῳ κ]αὶ τῷ τελῶνι οἰκοδομῆσαι ἐξέστω. οὗ πράγματος δεκάτας καρπῶν ἀροτῆρσι ποριζομένων ἢ ἰ μέρος οἴνου καὶ ἐλαίου τῷ δημοσιῶνι δίδοσθαι
73. [δεῖ δήμου Ῥωμα]ίων ἔνεκεν, τούτων δημοσιῶν καρπεύεσθαι τὸ τέλος ὡς ἐξεμισθωσαν Λούκιος Ὀκτάουιος, Γάιος Αὐρήλιος Κόττας ὑπατοὶ ἐξ Ἀσίας εἰς Ἀσίαν

74. [ὁ ἂν ἐξάγεται εἰς]άγεται, ἐφ' ᾧ μὴ ἐπὶ ἀποστερήσει μᾶλλον τοῦ τέλους τούτου γένηται τῆι μετακομιδῆι τῆι ἡλιαρίῳ τὸ πρᾶγμα, ὑπὲρ τούτου τέλος μὴ διδόσθω. οὐς
75. [ἂν καὶ ἄπερ ἂν δη]μοσιώνης ἐξ Ἰασίας εἰς Ἰασίαν εἰσαγάγη ἢ ἐξαγάγη, οὐ τέλος Λούκιος Ὀκτάουιος, Γάϊος Αὐρήλιος ὑπατοὶ ἐξεμίσθωσαν, ὑπὲρ τούτου τέλος μὴ
76. [διδόσθω ὑ]πὲρ πλοίου καὶ τῶν τοῦ πλοίου σκευῶν καὶ ὑπὲρ δούλων καὶ ὧν ἀπάντων, οὐς ἂν ἢ ἄς ἂν οἴκοθεν ἄγωσιν ἢ παραπέμπωσιν, ὑπὲρ βυβλίων
77. [δέλτων καὶ πάντων] οἷς ἂν γράμματα γεγραμμένα ἦ, καὶ ὑφ' οὗ ἂν διατρέφονται, ὑπὲρ τε κτηνῶν ἄπερ ἂν τις οἴκοθεν ἄγη ταύτης χάριν τῆς πορείας, ὑπὲρ τούτων
78. [τῶν πραγμάτ]ων τέλος μὴ διδόσθω. ἦτις ἂν γῆ ἐξ Ἰασίας εἰς Ῥώμην κατὰ τὴν γεωρυσικὸν νόμον ἐξάγεται, ὑπὲρ [τῆς] γῆς ταύτης σκευῶν τε, ἐν οἷς ἂν αὐτὴ ὑπάρχη
79. [τῷ τελώνη] διδόντων ἑκατὸν λείτρων ἄσσάρια τέσσαρα πλείον ὑπὲρ τῶν πραγμάτων τούτων τέλος μὴ ὀφειλέσθω. ἐάν τις ὑπεναντίον τούτοις κατα-
80. [σχῆ ταῦτα τὰ πλοία] δόλωι πονηρῶι ὥστε τὴν γῆν μὴ παρενεχθῆναι τότε, ὅσον ἂν ἦ κατεσχημένον, τούτου ὁ τελώνης τῶι παρακομιζόντι διπλοῦ ἔνοχος ἔστω
81. [καὶ τοῦ πράγματος] τούτου ἐνεχύρου λῆψις ἔστω κοινωνοῖς τοῖς τὰ γεωρυσία ἡργολαβηκόσιν. ἦτις ἂν χώρα ὑπὸ γνώμη ἢ ἐξουσίαι τοῦ Ῥωμαίων δήμου ὑπάρχη
82. [οὐς ἂν ἢ ἂν τις ἐκ τῆς] χώρας ταύτης ἢ οἰκίας πρὸς τὴν ἰδίαν χρῆσιν εἰς χώραν ἢ οἰκίαν πρὸς τὴν ἰδίαν χρῆσιν ἐξάγη ἢ εἰσάγη, ὑπὲρ τούτου τέλος εἰσαγωγῆς καὶ
83. [ἐξαγωγῆς μὴ διδότης.] οὐς ἐκ συνθήκης γενομένης μετὰ Ῥωμαίων τέλος ἐξαγωγῆς ἢ εἰσαγωγῆς τινων πραγμάτων διδόναι οὐ δεῖ, οὗτοι τούτων τῶν πραγμά[των]
84. [τῷ δημοσίῳ] τὸ τέλος μὴ διδότησαν. Λούκιος Γέλλιος, Γναῖος Λέντος ὑπατοὶ προσέθησαν · ὁ ἂν τις πρὸς τὴν ἰδίαν χρῆσιν εἰς ταύτην τὴν χώραν ἢ τὴν πόλιν ἢ[ς]
85. [πολιτείας αὐτὸς ἔσται] εἰσάγη κυκλεύων τε εἰσκομίζη, ὑπὲρ τούτου τέλος μὴ διδότης ὅτε ἂν ἐξ ἐκείνης τῆς χώρας ἢ τῆς πόλεως, ἢς πολιτείας αὐτὸς οὐκ ἔσται,
86. [κυκλεύων εἰς]άγη εἰσκομίζη, ἀπογραφέσθω καὶ ὑπὲρ τούτου τέλος διδόναι ὀφειλέτω · καὶ τούτου τοῦ πράγματος ὥσπερ τῶν λοιπῶν πραγμάτων ἀγωγή καὶ ἐνεχύ-
87. [ρου λῆψις ἔστω]. ὁ ἂν τις κατὰ τοῦτον τὸν νόμον ἀπογράψεται, κατὰ τὴν τείμησιν τοῦ πράγματος τούτου τῶι τελώνηι τέλος εὐλυτεῖται. ἐὰν οὕτως μὴ ποιῆσιν, τῷ διπλῷ
88. [τέλος διδότης] καὶ τοῦ πράγματος τούτου τῶι τελώνηι ἀγωγή καὶ ἐνεχύρου λῆψις ἔστω. Γάϊος Φούρριος, Γάϊος Σειλιανὸς ὑπατοὶ προσέθησαν · αἵτινες πολιτεία
89. [.. .8.3]νη καὶ οἵτινες δ[ήμ]οι εἰσιν ἔξω διοικήσεως Ἐφεσίας καὶ ἔξω διοικήσεως Μειλησίας καὶ ἔξω διοικήσεως Ἀλικαρνασσίας καὶ ἔξω διοική-
90. [σεως Σμυρνα]ίας καὶ ἔξω διοικήσεως Περγαμηνῆς καὶ ἔξω διοικήσεως Ἀδραμυτικῆς καὶ ἔξω διοικήσεως Ἐλλησποντίας καὶ ἔξω διοικήσεως Σαρδιανῆς
91. [καὶ ἔξω διοι]κήσεως Κιβυρατικῆς καὶ ἔξω διοικήσεως Ἀπαμηνῆς καὶ ἔξω διοικήσεως Συναδικῆς καὶ ἔξω διοικήσεως Λυκαονικῆς ε[ἰ τ'] αὐταὶ ἀγοραὶ εἰσιν
92. [δικῶν, εἰτ' ἐκτός] τούτων τῶν διοικήσεων πόλεις, ἔθνη, δήμοι νόμοι ἢ δήμου κυρώσει ἢ συγκλήτου δόγματι ἢ χάριν Αὐτοκράτορος Καίσαρος Σεβαστοῦ δημαρ-
93. [χικῆς ἐξουσί]ας, ἵνα μ[ῆτε ἐντ]ὸς τῶν ἰδίων ὄρων τέλος διδῶσιν μῆτε ἐντὸς τῶν ἰδίων ὄρων πορρώτερον σταδίων ὀκτῶ παραφυλακὴν ἔχωσιν, ὑπεξείρηται
94. [εἰ τ' ἐκτός διοικέ]σεων ἐν Ἰασίαι τῶν προγεγραμμένων ἕτεραί εἰσιν ἐπαρχεῖαι προσενεμημένα, αὐταὶ αἱ πολιτεῖαι καὶ ταῦτα τὰ ἔθνη καὶ οὗτοι οἱ δήμοι τέλος
95. [ἐντὸς τῶν ἰδί]ων ὄρων [οὐ] δώσουσιν οὔτε παραφυλακὴν μακροτέρωι σταδίων ὀκτῶ ἐπιδέξονται, ἐν τε τοῖς ὄροις, οἵτινες ὁμοροῦσι τοῖς οὕτως ὑπεξηρημένοις
96. [ὁ δημοσιώνη]ς καθὰ [ἐν ἐπ]αρχεῖαι Ἰασίαί τε τέλος εἰσπράξεως χάριν παραφυλακῆς καθιστάτω καὶ τέλη εἰσπρασέτω ὡς κατὰ τοῦτον τὸν νόμον δεῖ. οἱ
97. [αὐτοὶ προσέθη]καν ὧν πραγμάτων Οὐηδίω Πωλλίωι συγκλήτου δόγματι ἀτέλεια δέδοται, ὅσῳ ἂν πλείον δηναρίων μυρίων, τούτων τῶν πραγμάτων τὸ
98. [τεσσακοστὸν μ]έρος τῶι δημοσίῳ δοθήσεται. οἱ αὐτοὶ προσέθησαν · ὑπὲρ σωμάτων ἐκάστης κεφαλῆς πλείον τοῦ ἐν τῶι τειμευτητικῶι νόμωι

99. [τέλους γεγραμ]μένου ήσφαλισμένου εισαγωγής μεν δηνάρια δύο ήμισυ έξαγωγής δέ δηνάριον έν ό δημοσιώνης λαμβανέτω. οί αυτόι
100. [προσέθηκαν · ό δημοσιώνης ό παρά τοϋ δήμου τήν τών τελών ανάπραξιν έργολαβήσας, ώι άν έτει καρπεύεσθαι δέξεται, είδοίς 'Οκτωβρίαις δευτέραις
101. [τῷ τοϋ Κρόνου αίραρ]ίῳ διευλυτείν όφειλέτω και τοίς λοιποίς έτεσιν όμοίως είδοίς 'Οκτωβρίαις καθ' έκαστον έτος. οί αυτόι προσέθηκαν · δημοσιώ-
102. [νης ό τήν τών τέ]λων είσπραξιν έργολαβήσας πραισι και ένγαίοις δημοσία δικανοδοτείτω έπικρίσει Γαΐου Φουρνίου, Γαΐου Σειλανοϋ ύπάτων ή τών
103. [προεστώτων τοϋ] αίραρίου στρατηγών. ή προθεσμία τοϋ χρήματος είδοι 'Ιανουάρια πρώται. Πόπλιος Σουλπίκιος Κουιρείνος, Λούκιος Ουάλιος
104. ['Ρούφος ύπατοι πρ]οσέθηκαν · τέλος κατά θάλασσαν και κατά γήν εισαγωγής και έξαγωγής έντός όρων και λιμένων 'Αποικίας Σεβαστής Τρωάδος ύπε[ξή]-
105. [ρηται ίνα μόνη ή ά]ποικία αύτη καρπεύηται · τά λοιπά κατά τόν νόμον. ός άν παρά τοϋ δήμου τήν τελωνίαν μισθώσηται, τούτω προέγγυον έν τρισί
106. [ήμέραις ταίς έγγι]στα αίς άν μισθώσηται έφ' ήμών αλλάξει έξεσται, μήτε ό προέγγυος τήν δημοσιωνίαν ταύτην καρπευέσθω πριν ή ένγαίοις και
107. [ανάδόχοις τῷ δήμῳ] περι έγγαίων ασφαλίσασθαι έπικρίσει Ποπλίου Σουλπικίου Κουιρείνου, Γαΐου Ουαλιού 'Ρούφου ύπάτων και τών προεστώτων
108. [τοϋ αίραρίου στρατ]ηγών, και ό έξηγορακώς από είδών 'Ιανουαρίων πρώτων έπί έτη έξής πέντε καρπευέσθω · τά λοιπά κατά τόν αυτόν νόμον
109. [έκάστου έτους Τι]βέριος Κλαύδιος Νέρων τό β, Λεύκιος Καλπούρνιος Πείσων ύπατοι προσέθηκαν · έν ήμέραις είκοσι ταίς έγγιστα τόν αυθέντη[ν]
110. [αλλάξει έξεσται ό δημοσιώνης ό τήν τελωνείαν μισθωσάμενος ανάδόχοις και ένγαίοις τῷ δήμῳ ασφαλιζέσθω έπικρίσει Τιβερίου Κλαυδίου
111. [Νέρωνος τό β', Λευκίου] Καλπουρνίου Πείσωνος ύπάτων και τών προεστώτων τοϋ αίραρίου άχρι τοϋ πενταπλοϋ όσου άν τήν δημοσιωνίαν έργολα-
112. [βήση καθ' έκαστον έτος] · και από είδών 'Ιανουαρίων πρώτων τοίς έξής έτεσιν πέντε καρπευέσθω · τά λοιπά κατά τόν αυτόν νόμον έκάστου έτους.
113. [Λεύκιος Κανινιος Γά]λλος, Κόϊντος Φαβρίκιος ύπατοι προσέθηκαν · εάν τις περι τών τελών τούτων προς δημοσιώνην ή έ[πίτρο]πον συνθήται
114. [ός άν εκ πίστεως άγατης γένηται] νόμιμον έστωι. οί αυτόι προσέθηκαν · ό άν κατά τούτον τόν νόμον [ληφθῆ] έ[νε]χύριον, τούτο έν ήμ[έραις] τριάκοντα
115. [ταίς έγγιστα έπιλυθῆτω, και] εάν μη έπιλυθῆ, τοϋ ενεχυράσαντος έστω. Λεύκιος Ουαλέριος Ουόλεσος, Γναίος Κίννας Μάγνος ύπατοι προσέθηκαν ·
116. [όπόταν περι τοϋ] νόμου τούτου άμφισβήτησις γένηται, ύπερ ταύτης στρατηγοϋ τοϋ δικαιοδοτούντος μεταξϋ 'Ρωμαίων και άλλοεθ[ῶν]
117. [διάγνωσις άγωγῆς] τε δόσις έστω. οί αυτόι προσέθηκαν · ός άν νοουίκιον δοϋλον ή δούλην εις έπαρχείαν 'Ασίαν εισάγη ή έξάγη, πρ[ός]
118. [δημοσιώνην ή τόν έπίτ]ροπον αυτόϋ άπογραφέσθω παρά τούτωι, ός άν φανερώς έν τῷ τελωνίωι ή προγεγραμμένος, έν οίς άν τόποις δημο-
119. [σιώνη έποίκιον χάριν τε]λωνίας ύπάρχη και τό σῶμα τούτο τῆι τών κοινωνών σφραγείδι σφραγισθέν έξαγέτω και εισαγέτω εάν έν τῷ τελω-
120. [νίω μήτε δημοσιώνης μήτε έπί]τροπος ύπάρχη τότε έν τῆι έγγιστα πόλει, ός άν τήν μεγίστην άρχήν έχη, παρά τούτωι άπογραφέσθω. οί
121. [οί αυτόιπροσέθηκαν · όταν τις νοουί]κιον δοϋλον ή δούλην κατά θάλασσαν εισαγάγη και έξαγάγη, έπ' ίσης έστω ώσανει κατά γήν εισήγαγεν
122. [και τοϋ νοουικίου δοϋλου ή δούλης] άπαξ τό εισαγώγιον δῶ. οί αυτόι προσέθηκαν · ό κογχυλίωι όστρίωι ιχθύϊ θαλασίωι νεαρῶι χρώμενος τό
123. [... .. μέρος τέλους] διδότη. οί αυτόι προσέθηκαν · τόν αυθέντην έπί τών έκάστου έτους έσομένων στρατηγών έξείναι αλλά-

124. [Ξαι. ὁ δημοσιωνῆς ὁ τὴν τελω]νίαν ἐξαγοράσας ἀναδόχοις καὶ ἐνγαίοις τῶι δήμῳ δικανοδοτεῖτω ἐπικρίσει Λευκίου Οὐαλερίου Οὐολέσου,
125. [Γναίου Κίννα Μάγνου ὑπατῶν καὶ τῶν στ]ρατηγῶν τῶν προεστώτων τοῦ αἰραρίου ἄχρι τοῦ πενταπλοῦ ὅσου τὴν δημοσιωνίαν καρπευθησομένην ἐξαγορα-
126. [σῆ καθ' ἕκαστον ἔτος καὶ ἀπὸ εἰδῶν Ἰανουα]ρίων τῶν ἔγγιστα ἐσομένων ἔτεσιν ἐξῆς πέντε καρπευέσθω· τὰ λοιπὰ κατὰ τὸν αὐτὸν νόμον ἐκάστου ἔτους.
127. [... ..] ὑπατοὶ προσέθηκαν· ὅς ἂν τὴν δημοσιωνίαν ταύτην μισθώσεται, ἀπὸ εἰδῶν Ἰανουαρίων πρώτων ἐπὶ ἔτη ἐξῆς
128. [πέντε καρπεύεσθαι ὀφειλέτω· τὰ λοιπὰ κ]ατὰ τὸν αὐτὸν νόμον ἐκάστου ἔτους. οἱ αὐτοὶ προσέθηκαν· περὶ ὧν Αὐτοκράτωρ Καίσαρ Σεβαστὸς ἐπέκρινεν
129. [πρεσβευτῶν ἀτελείαν Ῥωμαίων Σεβαστῶν τ]ῶι κοινῶι τῆς Ἀσίας ὀνόματι παρ' αὐτοῦ αἰτησαμένων ἀνήκεν τε ἢ ἀντέγραψεν, ὅπως
130. [Περγάμῳ κατὰ τὴν τῶν Ῥωμαίων Σεβαστῶν πεντε]τηρίδα ἀτέλεια ὑπάρχη ἡμερῶν τριάκοντα [οὐ τ'] ἐπέκρινεν τοῖς τε πρεσβευταῖς ἀνήκεν ἢ ἀντέγραψεν
131. [ὅπως Ἐλαί]α ἀτελεια τοῦ λιμένος τούτου ὑπεξαρηῆται μήτε τις ὑπὲρ τοῦ εἰσαχθέντος ἢ εἰσενεχθέντος τέλους ὀνομα-
132. [τι ἢ ἄλλου τινὸς διδόναι ὀφειλέτω μήτε ἐκ]εῖνος οὐ κατὰ τὸν νόμον τῆς δημοσιωνίας ἢ ἀγωγή ἔσται, ὑπὲρ τοῦ ἐν ἐκείναις ταῖς ἡμέραις εἰσαχθέντος
133. [ἢ εἰσενεχθέντος τέλος μὴ] εἰσπρασσέτω· τὰ λοιπὰ κατὰ τὸν αὐτὸν νόμον ἐκάστου ἔτους. Μᾶρκος Σειλανός, Λεύκιος Νωρβᾶνος
134. [ὑπατοὶ προσέθηκαν· ὁ τὴν τελωνεῖαν μισθωσάμενος] ἀπὸ εἰδῶν Ἰανουαρίων πρώτων ἐπὶ ἔτη ἐξῆς πέντε καρπεύεσθαι ὀφειλέτω καὶ ἐν ἡμέραις αὐτῶι δέκα
135. [ταῖς ἔγγιστα αἷς ἂν μισθώσεται ἐπὶ τῶν στρατηγ]ῶν τὸν προέγγυον ἀλλάξαι ἐξέστω· τὰ λοιπὰ κατὰ τὸν αὐτὸν νόμον ἐκάστου ἔτους. Γάϊο[ς]
136. [Πόντιος Πετρώνιος Νιγρίνος, Γναῖος Ἀκερρώνιος] Πρόκλος ὑπατοὶ προσέθηκαν· ὁ μισθωσάμενος ἔτεσι πέντε τοῖς ἐξῆς τὴν δημοσιωνίαν τοῦ
137. [τέλους τῆς Ἀσίας, ὡσπερ αὐτὴ κατὰ τοῦτον τὸν νόμον] μεμισθωμένη ἦν, οὕτως καρπευέσθω ἐφ' ᾧ ἢ ἀρχὴ τῆς μισθώσεως αἱ εἰδοὶ Ἰανουάρια αἱ ἔγγισ[τα]
138. [... ..]ιοις ὑπατος προσέθηκεν· ὅς ἂν ταύτην τὴν δημοσιωνίαν μισθώσεται, οὗτος τούτῳ τῶι νόμῳ
139. [κατὰ τούτοις τοῖς κεφαλαίοις χρώμενος αὐτ]ὴν μεμισθωμένην ἔτεσιν ἐξῆς πέντε καρπεύεσθαι ὀφειλέτω· τὰ λοιπὰ κατὰ τὸν αὐτὸν νόμον.
140. [... ..] ὑπ]ατοὶ προσέθηκαν· ὁ τὴν δημοσιωνίαν τοῦ τέλους τῆς Ἀσίας μισθωσάμενος τῶι αὐτῶι νόμῳ καὶ κεφαλαί-
141. [οἰς τοῖς αὐτοῖς χρώμενος ὡς ὁ πρὸ αὐτοῦ αὐτὴν με]μισθωμένην καρπεύεσθαι ὀφειλέτω οὕτως ἐφ' ᾧ ἢ ἀρχὴ τῆς μισθώσεως ταύτης παρατηρηθῆ ἀπὸ εἰδῶν
142. [Ἰανουαρίων τῶν ἔγγιστα ἐσομένων ἐπὶ ἔτη ἐξῆ]ς πέντε καὶ τούτῳ τὸν προέγγυον ἐν ἡμέραις τριάκοντα ταῖς ἔγγιστα, ἐν αἷς ἂν ὁ νόμος εἰς τὸ αἰράριον
143. [τὸν προέγγυον κελεύη ὑποθέσθαι τοῖς ἀεὶ στρατη]γοῖς πρὸς τῶι τοῦ Κρόνου αἰραρίῳ ἀλλάξαι ἔξεστι· τὰ λοιπὰ κατὰ τὸν αὐτὸν νόμον ἔτους ἐκάστου.
144. [Λουῖος Καλπούρνιος Πείσων, Αὐλὸς Δουκίνιος Γέμινος, Αὐλὸς] Πομπείος Παυλλεῖνος ἐπιμεληταὶ τῶν δημοσίων προσόδων προσέθηκαν· ὁ μισθωσάμενος ἀπ[ὸ]
145. [τοῦ δήμου ταύτην τὴν δημοσιωνίαν πρὸ]ῶν Ἰανουαρίων ἐνδεκάτων καρπεύεσθαι ὀφειλέτω ὡς ὁ πρὸ αὐτοῦ προέγγυος ἢ οἷς τὸ πρᾶγμα τοῦ
146. [ἐγγυάσασθαι κοινόν· καὶ ἄχρι τοῦ πενταπλοῦ ἐκ]εῖνος τοῦ κεφαλαίου οὐ καθ' ἕκαστον ἐνιαυτὸν ἐμισθώσατο κατὰ τὴν Νέρωνος Σεβαστοῦ Γερμ[ανικοῦ]
147. [ἐπικρίσιν καὶ τῶν ἐπιμελητῶν τῶν προσόδω]ν δημοσίων ὑποθέσθαι ὀφειλέτω. ἐάν τις ἀμφισβήτησις γένηται μεταξὺ τοῦ ταυ[.....]
148. [... ..]. ἐπιτρόπῳ Νέρωνος Σεβαστοῦ τῶι τῆς ἐπαρχείας ἀφηγουμένῳ προσηναο[.....]

149. [.....]ται. ὁ τὴν δημοσιωνίαν ταύτην μισθωσάμενος οὗτος ὅσον χρ[όνον
150. [.....]σιώνην κατηντησεκαταντησειη εἴ τι δόλωι πονηρῶι τοῦ επ[.....]
151. [.....]ου ὁ δημοσιώνης λήψεται ἐὰν παρὰ τὸν ἐπάνω δη[.....]
152. [..... ἐπι]μελητῶν τῶν δημοσίων προσόδων δια[.....]
153. [.....] ιη δόλωι πονηρῶι τινος αὐτο[.....]
154. [.....] νόμωι ἔτου[ς

Oxford'daki Colloquium Katılımcılarının Edisyonuna göre:

- 1 [Κοίντῳ Μανλίῳ Ταρκουίτῳ Σατ]ορνείῳ, Ποπλίῳ Πετρωνίῳ Νίγρῳ ὑπάτοις πρὸς ζ εἰδῶν Ἰουλίῳν
- 2 [ἐγγεγραμμένον καὶ ἀντιβεβλημένον ἐν Ῥώμῃ τ]ῆς Ἰουλίας βασιλικῆς ἐν γραμματοφυλακίῳ ἐπιμελητῶν τῶν δημοσίων προσόδων, ἐκ δέλτων
- 3 [τῶν ἐπιμελητῶν τῶν δημοσίων προσόδων, ἐν αἷς ἐγγεγραμμέ]νον τὸ ὑπογεγραμμένον· Αὔλῳ Πομπηίῳ Παυλλείνῳ, Λουκίῳ Καλπουρνίῳ Πείσιῳ, Αὔλῳ Δουκινίῳ
- 4 [Γεμίνῳ ἐπιμεληταῖς τῶν δημοσίων προσόδων τειμευτητικῆς μ]ισθώσεως ἔτους ἀ· δημοσιωνίας ἀ· κηρῶ ἀ· κατ' ἐπιβεβαίωσιν Νέρωνος Κλαυδίου Καίσαρος Σεβαστοῦ Γ[ερ]-
- 5 [μανικοῦ, ἀρχιερέως μεγίστου, ὑπάτου τὸ δ', δημορχικῆς ἐξου]σίας τὸ ἡ Αὐτοκράτορος θ πατρὸς πατρίδος καὶ κατὰ δόγμα συγκλήτου ἐπινομία διηλεκῆ τελῶν Ἀσίας· ἐξ[.]
- 6 [. ca 46].Εἰ τῶν αὐτῶν ἐπιμελητῶν πρὸς ιη' Καλανδῶν Μαίων ἐξ ἐπινομίων διηλεκῶν Τίτου Δομιτίου Δεκιδιανο[ῦ]
- 7 [ταμίῳ αἰραρίῳ περὶ δημοσιωνίας ἀ' ἐπαρχείας Ἀσίας κ]αὶ δημοσιωνίας β' γ' δ' ε'· νόμος τέλους Ἀσίας εἰσαγωγῆς καὶ ἐξαγωγῆς κατὰ τε γῆν καὶ κατὰ θάλασσαν
- 8 [ἥ τις παραπόντιος Ἀσίας ἐστίν, οἵτινές τε ὄροι] Καππαδοκίας, Γαλατίας, Βειθυνίας Ἀσίαν ζωννύουσιν· αἵτινές τε χώραι Καλχαδονίων Βυζαντίων ἐντὸς τῶν
- 9 [τῆς ἐπαρχείας Ἀσίας ὄρων εἰσὶν τῆς κ]ατὰ θάλασσαν εἰσαγωγῆς καὶ ἐξαγωγῆς ἐν στόματι Πόντου ἐν οἷς τόποις κατὰ δόγμα συγκλήτου ἢ κατὰ νόμον
- 10 [ἢ κατὰ δήμου κύρωσιν]ΑΤΟΝ [τ]ελωνείαν ἐκμισθῶσαι, ἐν τούτοις τοῖς τόποις, ἃ ἂν κατὰ θάλασσαν εἰσαγῆται, ἐξάγῆται, κατὰ πέραν
- 11 [καὶ ἃ ἂν κατὰ γῆν εἰσκομίζεται, εἰσελαυνῆται κ]αὶ ἃ ἂν κατὰ γῆν ἐκκομίζεται, ἐξελαύνῆται, ἐξάγῆται, τὸ τεσσαρακοστὸν μέρος τῷ τελώνῃ διδῶται. **Vac.**
- 12 [ὑπὲρ σωμάτων ἀνδρείων ἢ θηλείων ἐκτὸς σωμάτων] παιδαρίων κορασιῶν μὴ τι πλεῖον τέλους ἐκάστης κεφαλῆς δηναρίων πέντε διδόναι ὀφειλέτω.
- 13 [ἄπερ ἂν τις εἰς Πόντον ἐξάγεσθαι μέλλῃ, πρ]ὸ τοῦ πόλιν Καλχάδονα παραπλευσαι τῷ τελώνῃ ἢ ἐπιτρόπῳ αὐτοῦ προσφωνεῖτω καὶ ἀπογραφέσθῳ·
- 14 [ἄπερ ἂν τις ἐξ Πόντου εἰσάγ]εσθαι μέλλῃ πρὸ τοῦ πόλιν Καλχάδονα παραπλεῖν τῷ τελώνῃ ἢ ἐπιτρόπῳ αὐτοῦ προσφωνεῖτω καὶ ἀπο-
- 15 [γραφέσθῳ· ἃ ἂν τις κατὰ θάλασσαν εἰσαγῆ ἢ ἐξάγῃ, μὴ τ]ὸ πλοῖον ἀποστρεφέτω μήτε μὴν, ἃ ἂν κατὰ γῆν ἐκφέρῃ ἢ ἐκβάλλῃ, εἰς ἑτέρους τόπους ἀποστρεφέτω χάριν
- 16 [ἀποστερέσεως τέλους· ἐὰν δ' ὑπενάντιον τούτοις] τις ποιῆσῃ, ἐπ' ἴσης ὁ νόμος ἰσχυέτω ὡσανεὶ ἀναπόγραφον ἔφερον. ὑπὲρ οὗ ἂν τις πράγματος ἄπαξ
- 17 [τέλος τῷ τελώνῃ ἢ ἐπιτρόπῳ αὐτοῦ κατὰ θάλασσαν ἢ γῆ]ν εἰσκομιζομένου δῶι ὁ αὐτὸς ἄνθρωπος ὑπὲρ τοῦ αὐτοῦ πράγματος ἐκ δευτέρου τῷ αὐτῷ ἔτι τῷ αὐτῷ
- 18 [τελώνῃ εἰσαγωγῆς τέλος μὴ διδόναι ὀφειλέτω ἐὰ]ν μὴ ἐκ Πόντου πλεῖν. ἐὰν κατὰ θάλασσαν ἢ γῆν ἐξάγῃ, τῆς ἐξαγωγῆς τέλος διδῶτω· ὑπὲρ οὗ δὲ ἂν
- 19 [τις πράγματος ἄπαξ, τῷ τελώνῃ ἐκκομιζομένου] δῶι ὁ αὐτὸς ἄνθρωπος ὑπὲρ τοῦ αὐτοῦ πράγματος ἐκ δευτέρου ἐξαγωγῆς τῷ αὐτῷ τελώνῃ τῷ αὐτῷ ἔτι
- 20 [τέλος μὴ διδόναι ὀφειλέτω ἐὰν μὴ εἰς Πόντον πλε]ῖν. ὁ ἰχθυὶ κογχυλίῳ θαλασσίῳ νεαρῷ χρώμενος τὸ εἰκοστὸν μέρος τέλους διδῶτω. ὦνιον ἐκ πλοῖο[υ]
- 21 [μὴ τις δόλω πονηρῷ ἀναπόγραφον ἀφαιρείτω] μήτε ἐκ]νευέτω τέλους στερέσεως χάριν· ἐὰν δὲ τις ὑπεναντίον τούτοις ποιῆσῃ, τὸ ὦνιον καὶ τὸ πρᾶγμα τοῦ
- 22 [τελώνου ἔστω·]αξ εἰσαγέτω καὶ ἐξαγέτω. ἐὰν τις τι εἰσαγῆ ἢ ἐξάγῃ κατὰ θάλασσαν, πρὸς τὸν τελώνην ἀπογραφέσθῳ ἐν τοῖς
- 23 [τόποις πᾶσιν τοῖς ὑπογεγραμμένοις· Ἰερῶ πρὸς τῷ] Πόντῳ, Καλχηδονίῳ, Δασκυλείῳ, Ἀπολλωνίῳ πρὸς τῷ Ῥυνδάκου στόματι, Κυζίκῳ, Πριάπῳ, Παρίῳ, Λαμφάκῳ,

24. [Ἀβύδω, Δαρδάνω, Σιγείω, Ἀλεξανδρείᾳ, Ἀμαξίτῳ, Ἄ]σσω, Γαργάρωι, Ποροσελήνῃ, Ἀντάνδρωι, Ἀστυρίοις, Ἀδραμυτείωι, Ἀταρνέᾳ, Πιτάνῃ, Ἐλαίᾳ, Μυρεινῇ, ἢ πάλαι
25. [. Κύμῃ, Φωκαίᾳ, Ἐρύρῃαις, Σμύρνῃ, Κ]ολοφώνῃ, Τέωι, Ἐφέσωι, Πριήνῃ πρὸς τῷ Μαιάνδρου στόματι, Μειλήτῳ, Ἰάσωι, Βαργυλίοις, Κεράμωι,
26. [Ἀλικαρνάσσῳ, Μύνδῳ, Κνίδῳ, Φύσκῳ, Καύνῳ, Ἀτταλείᾳ, Ἀσπένδῳ,] Πέργῃ, Μαγύδῳ, Φασηλίδῳ, Σίδῃ Κορυφῇ ὁ κατὰ γῆν εἰσάγων ἐν τούτοις τοῖς τόποις προσφω-
27. [νείτῳ καὶ ἀπογραφέσθῳ ἐν οἷς ἂν τελώνιον ἢ ἐντὸς τῆς χώρας] πρὸ τῶν βασιλείας ἢ ἐλευθέρων πόλεων ἢ ἐθνῶν ἢ δήμων ὑπάρχη ἐπὶ τοῦ τελώνου ἢ ἐπι-
28. [τρόπου αὐτοῦ, ὃς ἂν αὐτῶν φανερώς] ἐπὶ τοῦ τελωνίου ἐκείνου χωρὶς δόλου πονηροῦ προγεγραμμένος ἢ ὅπερ κατὰ τοῦτον τὸν νόμον ἀπογράφεσθαι
29. [δεήσει, τοῦτο ὁ εἰσάγων ἀπογράφεσθαι ὀφειλέτω καὶ μετὰ τὸ ἀπογράφεσθαι εἰσαγαγεῖν. ὁ τὸ τέλος ἐξηγορακῶς ἐν αἰς ἂν πόλεσι καὶ τόποις ἐν τῷ τῆς ἐκμισθώ-
30. [σεως νόμῳ διατεταγμένον ἢ, φροντιζέτω ὅπως ὁ κατὰ θάλασσαν καὶ ὁ κατὰ γῆν εἰσάγων ἢ ἐξάγων τῷ τελώνῃ προσφωνήῃ καὶ ἀπογράφῃται ἐὰν βούληται
31. [ἐν ταύταις ταῖς πόλεσι πάσαις καὶ τόποις προσφωνήσῃ]ως ἢ ἀπογραφῆς ἢ οἰκίσεως χάριν ἀνά ἐν ἐποίκιον ἐχέτω, ἐφ' ᾧ οὔτε ἐν ἱερῷ οὔτε ἐν τεμένει οὔτε ἐν
32. [τόπῳ ἀνέτῳ ἔσται] παραφυλακὰς ἐχέτωσαν, παρὰ ποταμῷ δὲ Ῥυνδάκῳ μίαν παραφυλακὴν ὃς ἂν τόπος τῆς ἐπαρχείας ταύτης]
33. [ὑπάρχη, ὅπου ἂν δέη προσφωνήσαι, εἰ τοῖς τόποις τούτοις θαλάσση λιμὴν πρόσκειται τούτων ἐν ἐκάστῳ λιμένι ἀνά μίαν παραφυλακὴν ἐκ περιόδο]υ ἐὰν
34. [βούλωνται ἐχέτωσαν τέλους εἰσπράξεως χάριν] καὶ ἐπὶ τῆς ἀγχιθαλάσσου δὲ παραποντίας καὶ περὶ τοὺς ἐλευθέρους ὄρους τῆς ἐπαρχείας, ἐὰν βουλω-
35. [ται, ἐφ' ᾧ ἐποίκιον ὅπου ἂν προσφονεῖν δεῖ] ἐγγύτερον ἐνὶ ἐνὸς τόπου μήκος ποδῶν τριάκοντα ὠκοδομημένον ἢ περὶ πεφραγμένον ἔχωσιν καὶ ἐφ' ᾧ μήτε
36. [ὠκοδομημένον ἢ ἐν ἱέρῳ μήτε ἐν τεμένει μήτε ἐν τόπῳ ἀνετῷ μήτε ἐγγυτέρῳ ἐποικίῳ ποδῶν ἐνενήκοντα ὃ ἐποίκιον πρότερον ὑπάρχη ὠκοδομημένον
37. [τούτῳ χρῆσθωσαν· ἐὰν δὲ νέον οἰκοδόμωσι, μήτε] μὴν ἐγγυτέρῳ τείχει ποδῶν ἑκατὸν ὠκοδομημένον ἐχέτωσαν μήτε ἐν ἐκάστῳ τῶν παραφυλακῶν τούτων
38. [πλείους]. Ἄλλῳ ἐχέτωσαν, ἐφ' ᾧ τῶν παραφυλακῶν τούτων τὸ μεταξὺ διάστημα ὀγδοήκοντα σταδίων ἔσται ἐκτὸς τῶν
39. [προγεγραμμένων τόπων μή τις παραφυλακὴ ἔστω μή]τε μὴν ἡττων παραφυλακὴ ἀπὸ παραφυλακῆς μείζονος τεσσαράκοντα σταδίων μηδὲ ἀποτέρῳ τῶν τῆς ἐπαρχείας
40. [ἐλευθέρων ὄρων ἐκάστη παραφυλακὴ τεττάρ]ων σταδίων διεστηκέτω. ἐὰν μήτε τελώνης μήτε ἐπίτροπος κατὰ τοῦτον τὸν νόμον ἢ αὐτόθι, ᾧ τις προσφωνήσῃ
41. [καὶ ἀπογράφῃται πρὸ τοῦ εἰσάγειν, ὅταν τ]οῦτο ὑπάρχη, ἢ τις ἂν πόλις ἔγγιστα ἐκείνῳ τῷ τόπῳ, παρὰ τῷ ἐν αὐτῇ τὴν μεγίστην ἀρχὴν ἔχοντι ἀπογραφέσθωσαν
42. [ὡς κατὰ τὸν νόμον δεῖ. ἐὰν κατὰ τὸν τῆς ἐκμισθώσεως νόμον μὴ ἢ διατεταγμένον παρὰ τίνι δεῖ ποιέσθαι τὰς ἀπογραφάς, ἐὰν τινες παραφυλακαὶ
43. [ἢ ἐν λιμένι ἢ περὶ τοὺς ἐλευθέρου]ς ὄρους τῆς ἐπαρχείας ᾧσιν, αἵτινες ἂν τούτων παραφυλακαὶ δύο ἔγγιστα αὐτοῖς ὑπάρχωσιν ἐκείνῳ τῷ τόπῳ δι' οὗ
44. [τις μέλλει ἐξάγειν εἰσ]άγειν ἢ μελλήσῃ ἐπὶ ὁποτέρῃσιν οὖν τούτων τῶν παραφυλακῶν θελήσῃ πρὸ τοῦ ἐξάγειν ἢ εἰσάγειν προσφωνεῖτω καὶ ἀπο-
45. [γραφέσθῳ. vac. ἂ μὲν ἂν τις βούληται] ἐξελεσθαι ἢ εἰσαγαγεῖν ἢ ἐξαγαγεῖν κατὰ θάλασσαν, ἂ τε ἂν κατὰ γῆν εἰσαγῇ ἢ εἰσελάνη ἢ εἰσκομίζῃ ἢ ἐξάγῃ ἢ ἐξελάνη
46. [τῶν πραγμάτων τούτων τὴν τεῖμησιν] τεμάσθῳ ὃ μὲν· ἂν ἴστασθαι δέη, τούτου τὸν σταθμόν ὃ δ' ἂν ἀριθμηθῆναι δέη, τούτου τὸν ἀριθμὸν ὀρθῶς λεγέτω ἐὰν
47. [δ' ὑπανάντιόν τι τούτοις γένηται, τὸ πρᾶγ]μα ἐκεῖνο καὶ τὸ ὄνιον τοῦ τελώνου ἔστω καθόλου ἐπάνεσις ἔστω τοῦ τελώνου, ἐὰν βούληται τὸ ὄνιον ἡγορασμένον ἔχειν
48. [τὸν εἰσάγοντα ἐξάγοντα τε ἐφ'] ᾧ τὸ ἀργύριον ἐντὸς δυεῖν ἡμερῶν εὐλυτήσῃ ὑφαιρεθέντος τοῦ τέλους ὃ ἂν τις κατὰ τοῦτον τὸν νόμον δέη προσφωνήσαι

49. [καὶ ἀπογράψασθαι πρὸ αὐτῆς τῆς εἰσαγωγῆς ἢ ἐξαγωγῆς, οὗτος ἐξ οὗ ἂν τόπου ἐμβάληται ἢ ἐξαίρηται ἢ εἰσάγη, ὅς ἂν τόπος ἔγγιστα ἐκείνῳ ὑπάρχη, ὅπου ἂν
50. [δέη προσφωρῆσαι κατὰ τοῦτον τ]ὸν νόμον ἐκεῖ προσφωνεῖτω · οὗ δὲ ἂν τις ἀπογράφηται καὶ τειμίζηται εἰσαγωγὴν, ἐκεῖ ἄπαξ ἀπογραφέσθω τοῦ εἰσάγειν ἢ
51. [εἰσφέρειν βούληται μήτε ἄ]πωθεν τοῦ τόπου ἐκείνου ὃν ἀπογράφηται μακρότερον ποδῶν πεντακοσίων ἐξαίρεισθω μήτε ἐμβαλλέσθω μήτε ἐξαγέτω
52. [μήτε ἄλλοθεν ἢ οὗ ἂν προσ]φωνήσῃ ἢ ἀπογράφηται βούλεσθαι ἑαυτὸν ἐμβαλέσθαι ἢ ἐξελέσθαι · ὃ δὲ ἂν ὑπεναντίον τούτοις γένηται, τὸ πρᾶγμα ἐκείνο
53. [καὶ τὸ ὄνιον τοῦ τελῶν]ου ἔστω. ἀναπόγραφον μηδεὶς ἐμβαλλέσθω μηδὲ ἐξαίρεισθω μηδὲ ἐξαγέτω μήτε μὴν νυκτὸς ἐμβαλλέσθω μηδὲ
54. [ἐξαγέτω, μήτε ἐκτὸς] τῶν προγεγραμμένων τόπων ἐμβαλλέσθω μηδὲ ἐξαίρεισθω μηδὲ ἐξαγέτω μηδὲ κατὰ γῆν εἰσβαλλέτω μηδὲ ἐκβαλλέτω μηδὲ
55. [ἐξαίρεισθω μηδὲ ἐξ]αγέτω · ἐὰν δ' ὑπεναντίον τι τούτοις γένηται, τὸ πρ[ᾶγ]μα ἐκείνο καὶ τὸ ὄνιον τοῦ τελῶνου ἔστω.[ἐὰν] μὴ τοῦτο ὑπάρχη, ὀπότερον ἂν ὁ τελώ-
56. [νης θέλῃ, ἀγωγή καὶ] ἐνεχύρου λῆψις ἔστω. ἐν οἷς ἂν τόποις κατὰ [τοῦ]τον τὸν νόμον τελῶνιον δημοσιῶνου ὑπάρχη, ἐν τοῖς τόποις τούτοις τέλος ἢ μισθὸν
57. [δημοσιῶνης ἢ ἐπί]τροπος λαμβανέτω. ὅς ἂν ὑπεναντίον τι τούτοις λάβῃ ἢ ποιήσῃ, ἐφ' ᾧ τις λάβῃ {ἢ} ὅσου ἂν ἢ τὸ ὑπεναντίον τούτοις γεγονός, εἰς τό τε πρᾶγ-
58. [μα ἐκείνο καὶ τὸ ὄνιον δ]ιακεκρίσθω καὶ τοῦ χρήματος τούτου ἐνεχύρου λῆψις ἔστω. τούτοις τῶν πραγμάτων τούτων τέλος μὴ ἔστω μήτε τις διδόναι ὀφειλέτω
59. [ὅπερ ἂν τινες δημόσι]ον δήμου Ῥωμαίων φέρωσιν καὶ ὃ ἂν θεῖου ἕνεκεν πράγματος ἢ δημοσίων χάριν πραγμάτων δήμου Ῥωμαίων τινὲς κομίζωσιν ἢ ἄγωσιν
60. [καὶ ὃ ἂν πρὸς τήν] χρῆσιν τότε ἄγωσιν ἢ φέρωσιν καὶ ὃ ἂν εἰς διατροφὴν ἔχωσιν ἐκείνης ἕνεκεν τῆς πορείας χωρὶς δόλου πονηροῦ, ἐὰν τέ τι τῶν δημοσίων
61. [πραγμάτων ἕνεκεν] τοῦ δήμου Ῥωμαίων δημόσια φέρηται, ὑπὲρ τε χαλκοῦ καὶ ἀργύρου κεχαραγμένου, νομίσματος τε ἠριθμημένου, ὑπὲρ τε νεῶς καὶ σκευῶν
62. [νεῶς ἢ ἂν τις πωλή]σῃ ἢ πιπράσῃ τέλος μὴ διδότη ὑπὲρ σωμάτων καὶ κτηνῶν, ἄπερ ἂν οἴκοθεν ἄγωσιν ἢ παραπέμπωσιν πρὸς τὴν ἰδίαν χρῆσιν ταύτης τῆς
63. [πορείας χάριν, ὑ]πὲρ βυβλίων, δέλτων, γραμμάτων, ἐγγράφων, ὑπὲρ τε ὑποδημάτων καὶ δακτυλίων οἷς χρῆσθαι εἰώθασιν ἐν τῇ ἀποδημίᾳ ταύτῃ δίχα
64. [δόλου πονηροῦ], οἷς τε ἂν διατρέφονται στρατιώτης ἢ ναύτης ἢ ἀντιστρατιώτης ἢ ἀντιναύτης, ὅς ἂν ἢ <πορευόμενος> πραγμάτων ἕνεκεν δήμου Ῥωμαίων, ὅς τε ἂν
65. [. ὄφ]ῶνιον λαμβάνῃ, ὅπερ ἂν τότε πρὸς τὴν ἰδίαν χρῆσιν κομίζῃ, ᾧ τε ἂν χρῆται τότε ἐν ἐκείνῳ τῷ στρατεύματι εἰς ὃ ἂν πορεύηται, τέλος [τού-]
66. [των μὴ διδότησιν. καὶ ὃ] ἂν φόβου πολεμίων χάριν εἰσηγμένον ἢ ἐξηγμένον ὑπάρχη, ὃ ἂν μηκέτι [χρή]σιμον ὑπάρχη λίθον ἢ τὴν πέτραν ἢ χρυσοῦ, ἀργύρου,
67. [. σιδή]ρου, μολύβου, χρυσοχάλκου ἕνεκεν ἢ ὠρυγμένα, τούτων ὅτι ἂν [φέ]ρηται τέλος μὴ διδότη · μηδὲ μὴν ὕδατος τέλος τις ὀφειλέτω. ἐποίκια
68. [καὶ στάθμους] βασιλικούς οὓς Βασιλεὺς Ἄτταλος Εὐμένους υἱὸς τελωνίας χάριν ἔσχ[εν] ὃ [δημο]σιῶνης οὐ[τως] καρπεύεσθω · ταῦτά τε ὅποια ἂν παραλάβῃ
69. [τῷ ἐσομένῳ δημο]σιῶνι ἀνδρὸς ἀγαθοῦ ἐπικρίσει παραδιδότη. αἵτινες πόλεις ἢ ἔθνη ὑπὸ Βασιλεῖ Ἄττάλ[ω] Εὐ[μένους] υἱῷ οὐκ ἐγένοντο, ἐν οἷς τόποις ἢ
70. [μερίσι? τῆς Ἀσία]ς τελῶνι κατὰ τὸν τῆς μισθώσεως νόμον ἀπογράψασθαι προσφωρῆσαι δεήσει, τούτων ἐν ἐκάστη πόλει πρὸς θαλάσση εἰς τὸ προς-
71. [φωρῆσαι ἢ ἀπο]γράφεσθαι ἕκαστον ἐποίκιον, μήκος ποδῶν τεσσαράκοντα, πλάτος ποδῶν τεσσαράκοντα, ἐν δημοσίῳ τόπῳ [ἔστω] μήτε ἐν ἱερῷ μήτε
72. [ἐν τόπῳ ἀνέτω κ]αὶ τῷ τελῶνι οἰκοδομῆσαι ἐξεστω. οὗ πράγματος δεκάτας καρπῶν ἀρότρῳ ποριζομένων ἢ ἰπέμπον οἴνου καὶ ἐλαίου τῷ δημοσιῶνι δίδοσθαι
73. [δεῖ]ῶν ἕνεκεν, τοῦτον <τε τὸν> δημοσιῶνι καρπεύεσθαι τὸ τέλος ὡς ἐξεμίσθωσαν Λούκιος Ὀκτάουιος, Γάιος Αὐρήλιος Κόττας ὑπατοὶ ἐξ Ἀσίας εἰς Ἀσίαν

74. [ὁ ἄν ἐξάγεται εἰς]άγεται, ἐφ' ᾧ μὴ ἐπὶ ἀποστερήσει μᾶλλον τοῦ τέλους τούτου γένηται τῆι μετακομιδῆι ἢ δι' αὐτὸ τὸ πρᾶγμα, ὑπὲρ τούτου τέλος μὴ διδόσθω. οὖς
75. [ἄν καὶ ἄπερ ἄν δη]μοσιώνης ἐξ Ἑσσίας εἰς Ἑσσίαν εἰσαγάγη ἢ ἐξαγάγη, οὐ τέλος Λούκιος Ὀκτάουιος, Γάϊος Αὐρήλιος ὑπατοὶ ἐξεμίσθωσαν, ὑπὲρ τούτων τέλος μὴ
76. [διδόσθω· καὶ] ὑπὲρ πλοίου καὶ τῶν τοῦ πλοίου σκευῶν καὶ ὑπὲρ δούλων καὶ ὧν ἀπάντων, οὖς ἄν ἢ ἄς ἄν οἰκοθεν ἄγωσιν ἢ παραπέμπωσιν, ὑπὲρ βυβλίων
77. [δέλτων καὶ πάντ]ων οἷς ἄν γράμματα γεγραμμένα ἦ, καὶ ὑφ' οὗ ἄν διατρέφονται, ὑπὲρ τε κτηνῶν ἄπερ ἄν τις οἰκοθεν ἄγη ταύτης χάριν τῆς πορείας, ὑπὲρ τούτων
78. [τῶν πραγμάτ]ων τέλος μὴ διδόσθω. ἦτις ἄν γῆ ἐξ Ἑσσίας εἰς Ῥώμην κατὰ τὴν γεωρυχικὸν νόμον ἐξάγεται, ὑπὲρ τῆς γῆς ταύτης σκευῶν τε, ἐν οἷς ἄν αὐτὴ ὑπάρχη
79. [τῷ τελώνη] διδότην ἑκατὸν λείτρων ἄσσάρια τέσσαρα πλείον ὑπὲρ τῶν πραγμάτων τούτων τέλος μὴ ὀφειλέσθω. ἐάν τις ὑπεναντίον τούτοις κατα-
80. [σχῆ ταῦτα τὰ σκευῆ] δόλωι πονηρῶι ὥστε τὴν γῆν μὴ παρενεχθῆναι τότε, ὅσον ἄν ἦι κατεσχημένον, τούτου ὁ τελώνης τῶι παρακομίζοντι διπλοῦ ἔνοχος ἔστω
81. [καὶ τοῦ χρήματος] τούτου ἐνεχύρου λῆψις ἔστω κοινωνοῖς τοῖς τὰ γεωρύχια ἠργολαβηκόσιν. ἦτις ἄν χώρα ὑπὸ γνώμη ἢ ἐξουσία τοῦ Ῥωμαίων δήμου ὑπάρχη
82. [οὖς ἄν ἢ ἄς τις ἐκ τῆ]ς χώρας ταύτης ἢ οἰκίας πρὸς τὴν ἰδίαν χρῆσιν εἰς χώραν <ταύτην> ἢ οἰκίαν πρὸς τὴν ἰδίαν χρῆσιν ἐξάγη ἢ εἰσάγη, ὑπὲρ τούτου τέλος εἰσαγωγῆς καὶ
83. [ἐξαγωγῆς μὴ διδόσθω] οὖς ἐκ συνθήκης γενομένης μετὰ Ῥωμαίων τέλος ἐξαγωγῆς ἢ εἰσαγωγῆς τινων πραγμάτων διδόναι οὐ δεῖ, οὗτοι τούτων τῶν πραγμά[των]
84. [τῷ δημοσιώνη] τὸ τέλος μὴ] διδότησαν. Λούκιος Γέλλιος, Γναῖος Λέντλος ὑπατοὶ προσέθηκον· ὁ ἄν τις πρὸς τὴν ἰδίαν χρῆσιν εἰς ταύτην τὴν χώραν ἢ τὴν πόλιν ἢ[ς]
85. [πολιτείας αὐτὸς ἔσται] εἰσάγη κυκλεύων τε εἰσκομίζη, ὑπὲρ τούτου τέλος μὴ διδότη ὅτε ἄν ἐξ ἐκείνης τῆς χώρας ἢ τῆς πόλεως, ἢς πολιτείας αὐτὸς οὐκ ἔσται,
86. [εἴτε εἰσάγη εἴ]τε εἰσκομίζη, ἀπογραφέσθω καὶ ὑπὲρ τούτου τέλος διδόναι ὀφειλέτω· καὶ τούτου τοῦ πράγματος ὡσπερ τῶν λοιπῶν πραγμάτων ἀγωγή καὶ ἐνεχύ-
87. [ρου λῆψις ἔστω]. ὁ ἄν τις κατὰ τοῦτον τὸν νόμον ἀπογράφηται, κατὰ τὴν τείμησιν τοῦ πράγματος τούτου τῶι τελώνηι τέλος εὐλυτεύτω. ἐάν οὕτως μὴ ποιήσῃ, τῷ διπλῷ
88. [τέλος διδ]ότη καὶ τοῦ πράγματος τούτου τῶι τελώνηι ἀγωγῆι καὶ ἐνεχύρου λῆψις ἔστω. Γάϊος Φούρνιος, Γάϊος Σειλανὸς ὑπατοὶ προσέθηκον· αἵτινες πολιτεία
89. [καὶ ἄτινα ἔθ]νη καὶ οἵτινες δ[ῆμ]οί εἰσιν ἔξω διοικήσεως <ς> Ἑφεσίας καὶ ἔξω διοικήσεως Μειλησίας καὶ ἔξω διοικήσεως Ἀλικαρνασσίας καὶ ἔξω διοική-
90. [σεως Συμυρ]νίας καὶ ἔξω διοικήσεως Περγαμηνῆς καὶ ἔξω διοικήσεως Ἀδραμυτικῆς καὶ ἔξω διοικήσεως Ἑλλησποντίας καὶ ἔξω διοικήσεως Σαρδιανῆς
91. [καὶ ἔξω διοι]κήσεως Κιβυρατικῆς καὶ ἔξω διοικήσεως Ἀπαμηνῆς καὶ ἔξω διοικήσεως Συμμαδικῆς καὶ ἔξω διοικήσεως Λυκαονικῆς, εἰ μὴ αὐταὶ ἀγοραὶ εἰσιν
92. [δικῶν, εἴ]τε] τούτων τῶν διοικήσεων πόλεις, ἔθνη, δῆμοι νόμωι ἢ δήμου κυρώσει ἢ συγκλήτου δόγματι ἢ χάρι<τι> Αὐτοκράτορος Καίσαρος Σεβαστοῦ δημαρ-
93. [χικῆς ἐξου]σίας, ἵνα μ[ῆ]τε ἐντ[ὸς] τῶν ἰδίων ὄρων τέλος διδῶσιν μῆτε ἐντὸς τῶν ἰδίων ὄρων πορρώτερον σταδίων ὀκτῶ παραφυλακῆν ἔχωσιν, ὑπεξείρηται
94. [εἴ]τε διοικέ]σων ἐν Ἑσσίαι τῶν προγεγραμμένων ἑτεράι εἰσιν ἐπαρχεῖαι προσενεμημένα, αὐταὶ αἰ πολιτεία καὶ ταῦτα τὰ ἔθνη καὶ οὗτοι οἱ δῆμοι τέλος
95. [ἐντὸς τῶν ἰδί]ων ὄρων [οὐ] δώσουσιν οὔτε παραφυλακῆν μακροτέρωι σταδίων ὀκτῶ ἐπιδέξονται, ἔν τε τοῖς ὄροις, οἵτινες ὁμοροῦσι τοῖς οὕτως ὑπεξηρμένους
96. [ὁ δημοσιώνη]ς καθὰ [ἐν ἐπ]αρχεῖαι Ἑσσία τέλους εἰσπράξεως χάριν παραφυλακᾶς καθιστάτω καὶ τέλη εἰσπρασέτω ὡς κατὰ τοῦτον τὸν νόμον δεῖ. οἱ
97. [αὐτοὶ προσέθη]καν· ὧν πραγμάτων Οὐηδίωι Πωλλίωι συγκλήτου δόγματι ἀτέλεια δέδοται, ὅσῳ ἄν πλείον δηναρίων μυρίων, τούτων τῶν πραγμάτων τὸ
98. [τεσσακοστὸν μ]έρος τῶι δημοσιώνηι δοθήσεται. οἱ αὐτοὶ προσέθηκον· ὑπὲρ σωμαίων ἐκάστης κεφαλῆς πλείον τοῦ ἐν τῶι τειμευτητικῶι νόμωι

99. [τέλους γεγραμ]μένου ἡσφαλισμένου εισαγωγῆς μὲν δηνάρια δύο ἡμισυ ἐξαγωγῆς δὲ δηνάριον ἓν ὁ δημοσιώνης <μῆ> λαμβανέτω. οἱ αὐτοὶ
100. [προσέθηκαν · ὁ δ]ημοσιώνης ὁ παρὰ τοῦ δήμου τὴν τῶν τελῶν ἀνάπραξιν ἐργολαβήσας, ὧι ἂν ἔτει καρπεύεσθαι δέξεται, εἰδοῖς Ὀκτωβρίαις δευτέραις
101. [πρὸς τῷ αἰρα]ρίῳ διευλυτεῖν ὀφειλέτω καὶ τοῖς λοιποῖς ἔτεσιν ὁμοίως εἰδοῖς Ὀκτωβρίαις καθ' ἕκαστον ἔτος. οἱ αὐτοὶ προσέθηκαν · δημοσιώ-
102. [νης ὁ τὴν τῶν τέ]λων εἴσπραξιν ἐργολαβήσας πραισι καὶ ἐνγαίοις δημοσίᾳ δικανοδοτεῖτω ἐπικρίσει Γαῖου Φουρνίου, Γαῖου Σειλανοῦ ὑπάτων ἢ τῶν
103. [προεστώτων τοῦ] αἰραρίου στρατηγῶν. ἢ προθεσμία τοῦ χρήματος εἰδοὶ Ἰανουάρια πρῶται. Πόπλιος Σουλπίκιος Κουρειν<ι>ος, Λούκιος Οὐάλγιος
104. [Ῥοῦφος ὑπατοὶ πρ]οσέθηκαν · τέλος κατὰ θάλασσαν καὶ κατὰ γῆν εισαγωγῆς καὶ ἐξαγωγῆς ἐντὸς ὄρων καὶ λιμένων Ἀποικίας Σεβαστῆς Τρωάδος ὑπε[ξή]-
105. [ρηται ἴνα μόνῃ ἢ] ἀποικία αὕτη καρπεύηται · τὰ λοιπὰ κατὰ τὸν νόμον. ὃς ἂν παρὰ τοῦ δήμου τὴν τελωνίαν μισθώσηται, τούτῳ προέγγυον ἐν τρισὶ
106. [ἡμέραις ταῖς ἔγγι]στα αἷς ἂν μισθώσηται ἐφ' ἡμῶν ἀλλάξει ἔξεσται, μήτε ὁ προέγγυος τὴν δημοσιωνίαν ταύτην καρπευέσθω πρὶν ἢ ἐνγαίοις καὶ
107. [αὐθέντι τῷ δήμ]ωι περι ἐγγαίων ἀσφαλίσασθαι ἐπικρίσει Ποπλίου Σουλπικίου Κουρεινίου, Γαῖου Οὐαλγίου Ῥούφου ὑπάτων καὶ τῶν προεστώτων
108. [τοῦ αἰραρίου στρατ]ηγῶν, καὶ ὁ ἐξηγορακῶς ἀπὸ εἰδῶν Ἰανουαρίων πρῶτων ἐπὶ ἔτη ἐξῆς πέντε καρπευέσθω · τὰ λοιπὰ κατὰ τὸν αὐτὸν νόμον
109. [ἐκάστου ἔτους Τι]βέριος Κλαύδιος Νέρων τὸ β, Λεύκιος Καλπούρνιος Πείσων ὑπατοὶ προσέθηκαν · ἐν ἡμέραις εἴκοσι ταῖς ἔγγιστα τὸν αὐθέντη[ν]
110. [ἀλλάξει ἐξέστω] ὁ δ]ημοσιώνης ὁ τὴν τελωνείαν μισθωσάμενος ἀναδόχοις καὶ ἐνγαίοις τῷ δήμῳ ἀσφαλιζέσθω ἐπικρίσει Τιβερίου Κλαυδίου
111. [Νέρωνος τὸ β', Λευκίου] Καλπουρνίου Πείσωνος ὑπάτων καὶ τῶν προεστώτων τοῦ αἰραρίου ἄχρι τοῦ πενταπλοῦ ὅσου ἂν τὴν δημοσιωνίαν ἐργολα-
112. [βήσῃ ἐκάστου ἔτους] καὶ ἀπὸ εἰδῶν Ἰανουαρίων πρῶτων τοῖς ἐξῆς ἔτεσιν πέντε καρπευέσθω · τὰ λοιπὰ κατὰ τὸν αὐτὸν νόμον ἐκάστου ἔτους.
113. [Λεύκιος Κανινίος Γά]λλος, Κόϊντος Φαβρίκιος ὑπατοὶ προσέθηκαν · ἐάν τις περὶ τῶν τελῶν τούτων πρὸς δημοσιώνην ἢ ἐ[πίτρο]πον συνθηται
114. [τοῦτο δίκαιον καὶ] νόμιμον ἔστωι. οἱ αὐτοὶ προσέθηκαν · ὁ ἂν κατὰ τοῦτον τὸν νόμον ἐνε[χῦρ]ον [λ]ηφθῆ τοῦτο ἐν ἡμ[έρα]ις τριάκοντα
115. [ταῖς ἔγγιστα αἷς ἂν ληφθῆ] ἐὰν μὴ ἐπιλυθῆ, τοῦ ἐνεχυράσαντος ἔστω. Λεύκιος Οὐαλέριος Οὐόλεσος, Γναῖος Κίννας Μάγνος ὑπατοὶ προσέθηκαν ·
116. [ἐὰν ἐκ] τοῦ] νόμου τούτου ἀμφισβήτησις γένηται, ὑπὲρ ταύτης στρατηγοῦ τοῦ δικαιοδοτούντος μεταξὺ Ῥωμαίων καὶ ἀλλοεθν[ῶν]
117. [δικαστοῦ ἢ ξενοκριτῶ]ν τε δόσις ἔστω. οἱ αὐτοὶ προσέθηκαν · ὃς ἂν νοουίκιον δοῦλον ἢ δούλην εἰς ἐπαρχίαν Ἀσίαν εισάγῃ ἢ ἐξάγῃ, πρ[ὸς]
118. [δημοσιώνην ἢ τὸν ἐπίτ]ροπον αὐτοῦ ἀπογραφέσθω παρὰ τούτῳ, ὃς ἂν φανερώς ἐν τῷ τελωνίῳ ἢ προγεγραμμένος, ἐν οἷς ἂν τόποις δημο-
119. [σιώνῃ ἐποίκιον χάριν τε]λωνίας ὑπάρχη καὶ τὸ σῶμα τοῦτο τῇ τῶν κοινωνῶν σφραγεῖδι σφραγισθὲν ἐξαγέτω καὶ εισαγέτω ἐὰν ἐν τῷ τελω-
120. [νίῳ μήτε δημοσιώνης μήτε ἐπί]τροπος ὑπάρχη τότε ἐν τῇ ἔγγιστα πόλει, ὃς ἂν τὴν μεγίστην ἀρχὴν ἔχη, παρὰ τούτῳ ἀπογραφέσθω. οἱ
121. [οἱ αὐτοὶ προσέθηκαν · ὃς ἂν νοο]υίκιον δοῦλον ἢ δούλην κατὰ θάλασσαν εισαγάγῃ καὶ ἐξαγάγῃ, ἐπ' ἴσης ἔστω ὥσανει κατὰ γῆν εἰσήγαγεν
122. [καὶ ἐξήγαγεν, ἴνα καὶ ὁ αὐτὸς] ἄπαξ τὸ εισαγώγιον δῶ. οἱ αὐτοὶ προσέθηκαν · ὁ κογχυλίῳ ὀστρίῳ ἰχθύϊ θαλασσίῳ νεαρῷ χρώμενος τὸ
123. [. μέρος τέλους] διδότη. οἱ αὐτοὶ προσέθηκαν · τὸν αὐθέντην ἐπὶ τῶν ἐκάστου ἔτους ἐσομένων στρατηγῶν ἐξεῖναι ἀλλά-

124. [ξαι. οἱ αὐτοὶ προσέθεκαν· ὁ τὴν τελω]νίαν ἐξαγοράσας ἀναδόχοις καὶ ἐνγαίοις τῶι δῆμωι δικανοδοτεῖτω ἐπικρίσει Λευκίου Οὐαλερίου Οὐολέσου,
125. [Γναίου Κίννα Μάγνου ὑπατῶν ἢ τῶν στ]ρατηγῶν τῶν προεστῶτων τοῦ αἰραρίου ἄχρι τοῦ πενταπλοῦ ὅσου τὴν δημοσιωνίαν καρπευθησομένην ἐξαγορά[ση]
126. [καθ' ἕκαστον ἔτος· καὶ ἀπὸ εἰδῶν Ἴανουα]ρίων τῶν ἔγγιστα ἐσομένων ἔτεσιν ἐξῆς πέντε καρπευέσθω· τὰ λοιπὰ κατὰ τὸν αὐτὸν νόμον ἐκάστου ἔτους.
127. [... ..] ὑπατοὶ προσέθηκαν· ὃς ἂν τὴν δημοσιωνίαν ταύτην μισθώσεται, ἀπὸ εἰδῶν Ἴανουαρίων πρώτων ἐπὶ ἔτη {1} ἐξῆς
128. [πέντε καρπευέσθαι ὀφειλέτω· τὰ λοιπὰ κ]ατὰ τὸν αὐτὸν νόμον ἐκάστου ἔτους. οἱ αὐτοὶ προσέθηκαν· περὶ ὧν Αὐτοκράτωρ Καίσαρ Σεβαστὸς ἐπέκρειεν
129. [πρεσβευτῶν ἀτελείαν Ῥωμαίων Σεβαστῶν τ]ῶι κοινῶι τῆ<ς> Ἰα<σ>σίας ὀνόματι παρ' αὐτοῦ αἰτησαμένων ἀνήκεν τε ἢ ἀντέγραψεν, ὅπως
130. [... .. κατά πεντε]τηρίδα ἀτέλεια ὑπάρχη ἡμερῶν τριάκοντα, ὧν ἐπέκρειεν τοῖς τε πρεσβευταῖς ἀνήκεν ἢ ἀντέγραψεν
131. [ὅπως] Ἰα ἀτέλεια τοῦ λιμένος τούτου ὑπεξαίρηται μήτε τις ὑπὲρ τοῦ εἰσαχθέντος ἢ εἰσενεχθέντος τέλους ὀνομα-
132. [τι] μήτε ἐκ]εῖνος οὐ κατὰ τὸν νόμον τῆς δημοσιωνίας ἢ ἀγωγή ἔσται, ὑπὲρ τοῦ ἐν ἐκείναις ταῖς ἡμέραις εἰσαχθέντος
133. [ἢ εἰσενεχθέντος τέλος] εἰσπρασσέτω· τὰ λοιπὰ κατὰ τὸν αὐτὸν νόμον ἐκάστου ἔτους. Μᾶρκος Σειλανός, Λεύκιος Νωρβᾶνος
134. [ὑπατοὶ προσέθηκαν· ὁ τὴν τελωνείαν μισθωσάμενος] ἀπὸ εἰδῶν Ἴανουαρίων πρώτων ἐπὶ ἔτη ἐξῆς πέντε καρπευέσθαι ὀφειλέτω καὶ ἐν ἡμέραις αὐτῶι δέκα
135. [ταῖς ἔγγιστα αἰς ἂν μισθώσεται ἐπὶ τῶν στρατηγῶ]ν τὸν προέγγυον ἀλλάξαι ἐξέστω· τὰ λοιπὰ κατὰ τὸν αὐτὸν νόμον ἐκάστου ἔτους. Γάϊο[ς]
136. [Πόντιος Πετρώνιος Νιγρίνος, Γναῖος Ἀκερρώνιος] Πρόκλος ὑπατοὶ προσέθηκαν· ὁ μισθωσάμενος ἔτεσι πέντε τοῖς ἐξῆς τὴν δημοσιωνίαν τοῦ
137. [τέλους τῆς Ἀσίας, ὡσπερ αὐτὴ κατὰ τοῦτον τὸν νόμον] μεμισθωμένη ἦν, οὕτως καρπευέσθω ἐφ' ᾧ ἡ ἀρχὴ τῆς μισθώσεως αἰ εἰδοὶ Ἴανουάρια αἰ ἔγγισ[τα]
138. [ἔσονται. Σεβα]στος ὑπατος προσέθηκεν· ὃς ἂν ταύτην τὴν δημοσιωνίαν μισθώσεται, οὗτος τούτῳ τῶι νόμωι
139. [κατὰ τούτοις τοῖς κεφαλαίοις χρώμενος αὐτ]ὴν μεμισθωμένην ἔτεσιν ἐξῆς πέντε καρπευέσθαι ὀφειλέτω· τὰ λοιπὰ κατὰ τὸν αὐτὸν νόμον.
140. [... ..] ὑπ]ατοὶ προσέθηκαν· ὁ τὴν δημοσιωνίαν τοῦ τέλους τῆς Ἀσίας μισθωσάμενος τῶι αὐτῶι νόμωι καὶ κεφαλαί-
141. [οἰς τοῖς αὐτοῖς χρώμενος τὴν με]μισθωμένην καρπευέσθαι ὀφειλέτω οὕτως ἐφ' ᾧ ἡ ἀρχὴ τῆς μισθώσεως ταύτης παρατηρηθῆ ἀπὸ εἰδῶν
142. [Ἴανουαρίων τῶν ἔγγιστα ἐσομένων ἐπὶ ἔτη ἐξῆς] πέντε καὶ τούτῳ τὸν προέγγυον ἐν ἡμέραις τριάκοντα ταῖς ἔγγιστα, ἐν αἰς ἂν ὁ νόμος εἰς τὸ αἰράριον
143. [τὸν προέγγυον παρὰ τοῖς στρατηγοῖς ὑποθέσθαι κε]λε[ύ]σῃ πρὸς τῶι τοῦ Κρόνου αἰραρίω ἀλλάξαι ἐξεστί· τὰ λοιπὰ κατὰ τὸν αὐτὸν νόμον ἔτους ἐκάστου.
144. [Λουῖος Καλπούρνιος Πείσων, Αὐλὸς Δουκίνιος Γέμινος, Αὐλὸς] Πομπείος Παυλ {λ}εῖνος ἐπιμεληταὶ τῶν δημοσίων προσόδων προσέθηκαν· ὁ μισθωσάμενος ἀπ[ὸ]
145. [τοῦ δήμου ταύτην τὴν δημοσιωνίαν πρὸ] ὧν Ἴανουαρίων ἑνδεκάτων καρπευέσθαι ὀφειλέτω ὡς ὁ πρὸ αὐτοῦ προέγγυος ἢ οἷς τὸ πρᾶγμα τοῦτ[ο μέ]-
146. [λει] καὶ ἄχρι τοῦ πενταπλοῦ ἐκ]εῖνου τοῦ κεφαλαίου οὐ καθ' ἕκαστον ἑνιαυτὸν ἐμισθώσατο κατὰ τὴν Νέρωνος Σεβαστοῦ Γερμ[ανικοῦ]
147. [ἐπικρίσιν καὶ τῶν ἐπιμελητῶν τῶν προσόδω]ν δημοσίων ὑποθέσθαι ὀφειλέτω. ἐάν τις ἀμφισβήτησις γένηται μεταξὺ τοῦ ταυ[.....]
148. [... ..]. ἐπιτρόπωι Νέρωνος Σεβαστοῦ τῶι τῆς ἐπαρχείας ἀφηγουμένωι ΠΡΟΣΙΝΑΙΟ[.....]

149. [.....]ται. ὁ τὴν δημοσιωνίαν ταύτην μισθωσάμενος οὗτος ὅσον χρ[όνον
150. [.....] **δημ**οσιώνην **κατήντησε** <ἦ> **καταντήσει** ἢ εἴ τι δόλωι πονηρῶι τοῦ ἐπι[**τρόπου**
151. [.....]ου ὁ δημοσιώνης λήψεται ἐὰν παρὰ τὸν ἐπάνω **δημο**[.....]
152. [.....] ἐπι]μελητῶν τῶν δημοσίων προσόδων ἢ **διαγνώσις** [ἔστω ?.....]
153. [.....] **ΕΝΑΙ** ἢ δόλωι πονηρῶι τινος αὐτῶ[ν.....]
154. [.....] **ΩΣΑ** νόμου ὡς **ΤΟ**[.....]

Kaunos Yazıtı

G. E. Bean'in edisyonuna göre:

A.

(ilk 4 satır okunamıyor)

5. [. τ]οῦ Ἑστιαίου[υ] Καύνιο[ς] καὶ Μενέστρα[το]ς τρις Μι[.]
6. [.]ους β' τοῦ Ἑστιαίου Καύνιος καὶ κατὰ ΤΟΝΕΝΤΑ[. . .]ΟΝ[.]
7. [. ἡσ]φалиσμένα καὶ κατὰ τήνδε τ[ῆ]ν διαγραφῆ[ν]]
8. [.]ημένων [. . .] ἄρχοντος τοῦ χρόνου[υ]]
9. [.]μηνὸς τοῦ ἐνεστῶτος ἔτους Α[.]
10. [.]αγομένων πάντων καὶ κατὰ γῆν καὶ κατὰ θάλασσαν [.]
11. [.]γομένων ἐν τῷ δημοσιωνικῷ νόμῳ εἰκοστήτην τῆς τειμήσ[εος]]

B.

1. [.]ΟΜΕΝΩΝ[. . .]ΟΥΔΗΜΟΤΠΟΥ[.]ΛΥ[.]ΙΚΟ[. . .]
2. [.] Ἄγρε]οφῶντος ^{vacat} τοῦ Μηνοφάνους β' τοῦ Ἑστιαίου Καύνιον
3. [.]οῦ Ἄγρεο[φ]ῶντος τοῦ Μηνοφάνους β' τοῦ Ἑστιαίου Καύ-
4. [.]ΙΟΥ [. . .] δεδωκέναι ὑπὲρ τῆς τῶν ἰσαγομένων ἀτελεί-
5. [.]ΑΝΓΕΛΩΣ δηλοῦται, ἀργυρίου * ἑξακισμύρια ΚΛΟ[.]ΕΞΑ
6. [. ὑπὲρ μὲν τῶν ἰς τὴν ξ]ένην ἀπαγομένων ἐντεῦθεν δουλικῶν σωμάτων λήμφονται

7. [τὰ εἰθισμένα, ὥστε τὸ ἐξαγωγή]ον δίδοσθαι κατὰ τὸν δημοσιωνικὸν νόμον. ^{vacat} ἢ δὲ ἰσαγωγή
8. [τῶν ἀλῶν ὑποτελῆς μένει ἰς τὸν] μεμισθωμένον τὴν ἀλικὴν ὥνην κατὰ τὰ προὔποκέιμ[ε]να. ^{vacat}
9. [ἀτέλειαν δὲ οὐχ ἔξουσιν οἱ ξ]ένοι οὐδὲ τῶν πρὸς ἀκολουθίαν ἢ χρήσεος ἔνεκεν κατὰ τὸν δημο-
10. [σιωνικὸν νόμον εἰσαγομέν]ων. ^{vacat} ἔστω δὲ ἐπάνανκες τοῖς τε ναυκλήροις ἀφ' ἧς ἂν κα-
11. [ταπλέωσιν ἡμέρας, εἰ μὴ τοῖς ἰσ]άγουσιν φόρτια ἐπὶ τῷ πάλιν αὐτὰ εὐθέως ἐξαγαγεῖν ἀπο-
12. [γραφαμένοις διὰ τῶν ἀρχείων] αὐθήμερον ἢ τῇ ἐχομένη ὑπὲρ μόνον τούτῳ ὧν ἂν ἔχω-
13. [σιν πρατῶν δοῦναι τὸ ἰσαγώγι]ον· καὶ ἐὰν διὰ τῆς γῆς παραγώγιμον φόρτιον ἔχωσιν, καὶ ταῦ-
14. [τα μηδενὶ ὑποκείσθω χωρὶς ἀπ]ογραφῆς. ^{vacat} τῶν δὲ οὕτως ὑπὸ τινων καθὼς προγ[έγ]ραπται εἴ-
15. [τε ἐπὶ τῷ πωλεῖσθαι ἰσογμέν]ων ἢ μὴ καταπωλουμένων ἐνθάδε καὶ μὴ ἀπογραφ[ομέν]ων κα-
16. [τὰ τὰ προγεγραμμένα, τούτων] μόνων τῶν φορτίων στέρεις ἔστω τῷ τελώνῃ [κατὰ τὸν]

C.

1. δημοσιωνικ[ὸν] νόμον.
2. πάντες δὲ οἱ ἰσάγοντες ἀπ[ὸ] τῆς ξένη[ς . .] ΟΥ[. .] ΤΑΓΙ[.] κατὰ θάλασσαν, ἐὰν τε χρῶνται αὐτοὶ ἢ πιπράσκω-
3. σὶν τι ἐνθάδε, χωρ[ί]ς μόνων τῶν ὠρισμένων εἶναι ὑποτελῶν, μηδενὶ ὑποκείσθωσαν τέ-
4. λει ἰς τὸ ἐλλιμένιον ΠΟ[. .], μὴ ἐχόντων ἐξουσίαν τῶν τὸ ἐλλιμένιον μεμισθωμένων
5. μήτε ἀργύριον πρᾶσσε[ι]ν ὑπὲρ τῶν ἰσαγομένων καθὼς ἐπ' εἶδους δεδήλωται, μήτε ἀ-
6. π' αὐτῶν τῶν ἰσαγομένων λαβεῖν τι τέλους ἢ φιλανθρώπου ὀνόματι εἰς Ἀφροδείτην
7. μηδ' εἰς ἡντιναοῦν ἀπογραφῆν. ^{vacat}
8. οἱ δὲ προσπλέοντες ξένοι καὶ πωλοῦντές τι, ἔχοντες καὶ αὐτοὶ τὴν τῆς ἀτελεί-

9. ας ὧν ἰσάγουσιν ἄνεσιν μετὰ τὸ καταπλεῦσαι, ὅσα ἂν ἀπὸ τῶν εἰσενεχθέντων
10. ὑπ' αὐτῶν καὶ ἰς τὴν γῆν τεθέντων μείνη αὐτοῖς ἄπρατα, ἐντιθέμενοι πάλιν
11. αὐτὰ ἰς τὰ πλοῖα καὶ ἐξάγοντες αὐτοὶ ἐν ἄλλαις ἡμέραις εἴκοσι, *vacat* καὶ οἱ διὰ γῆς
12. δὲ ἰσκομίσαντές τι ξένοι ἐπὶ τῷ πωλήσασθαι τι, ὅσα ἂν αὐτοῖς μείνη ἄπρατα ἐξά-
13. γοντες αὐτὰ αὐ[τ]οὶ πάλιν διὰ τῶν αὐτῶν ὧν εἰσήγαγον ὄρων ἐν ἄλλαις ἡμέ-
14. ραις τριάκοντα, οὐχ ὑποκείσονται τῷ τοῦ ἐξαγωγίου τέλει ἢ φιλανθρώπου τι-
15. νὸς ἢ Ἄφροδείτης ὀνόματι. *vacat* ἀπογράφονται δὲ οὗτοι τ(ῆ)ν ἡμέραν μόνον διὰ τῶν
16. ἀρχείων καὶ τὸν τόπον δι' οὗ ἰσήγαγον ἐπὶ τοῦ στεφανηφόρου Βασιλέως τοῦ θεοῦ
17. [με]τὰ [τ]ὸ [κ]αταγαγ[εῖ]ν ἐν ἄλλαις ἡμέραις τρισίν, προσγράφοντες καὶ τὸν ἐπηγγελμένον

D.

1. [.]ΔΟΝ[. .]
2. [.]ΦΩ[.]ΔΟΙΑΙ
3. [. οὐχ ὑ]ποκείσοντα[ι] τ[ῷ τ]έλει οὐ-
4. [δὲ οὐδὲ ἀ]πογραφῆ τινι *vacat*
5. [.]γεων ὑπὸ ξένων κα[ὶ μ]ετοί-
6. [κων] καὶ ταῦτα Π[.]ΔΕ[. . .]
7. [.]ῆναι τὴν πανήγυριν
8. [. δια] γῆς ἢ διὰ θαλάσσης
9. [. ὑ]ποκείσθωσαν περὶ
10. [. τ]ῷ τοῦ ἐξαγωγίου τέ-

11. [λει ἄ]πογραφῆς ὀνόματι
12. [.] πανήγυρ[ι]ν διαγον-
13. [τ.] καὶ πάλιν οἱ ἀπὸ ταύ-
14. [τ.] εἰς τὴν ἰδίαν χρῆσιν ΡΟΔΙ
15. [.] ΕΠ[.]Α
16. [.]
17. [.]
18. [.]

Ε.

1. [.]ΛΕ[.]
2. [.]ΑΜΟΝΟΥ τοῦ ἐν τῇ ἔλλει-
3. Π[.]ΠΛΙ[..... ἀπογράφονται] καὶ τειμήσονται ἐπὶ
4. [τοῦ] τότε [στεφ]ανηφό[ρ]ου [Βασιλέως τοῦ] θεοῦ τὴν ποσότητα καὶ τὰ εἶδη
5. τῶν φορτίων [μ]όνων ὅσα μὴ [ύ]ποκ[είμενα] τῶν μονοπωλίων κωλύεται · καὶ
6. πωλήσου[σ]ιν ἀπὸ τῶν οὕτω τετειμημένων? οὐκ ἔλασσον τοῦ τρίτου μέρους ·
7. τὰ δὲ λοιπὰ φόρ[τ]ια ἐὰν βούλωνται ἐξάγειν αὐτοί, ἀπογραφόμενοι διὰ τῶν ἀρ-
8. χείων καὶ τειμώμενοι πάλιν ἐπὶ τοῦ τότε [σ]τεφανηφόρου, οὐχ ὑποκείσον-
9. ται οὐδὲ αὐ[τ]οὶ περὶ τῶν ὑπολοίπων φορτίων οὐδὲ τῷ τοῦ ἐ[ξα]γωγίου τέλει
10. οὐδὲ φιλανθρώπου τινὸς ἢ Ἀφροδείτης ὀνόματι οὐδ' ἥτινιοῦν παρευρέσει κα-
11. τ' οὐδένα τρόπον. ἐὰν δέ τις ξένος βουληθεὶς πωλῆσαι φορτίων τὰ τρίτα

12. μὴ δυνηθῆ τὴν διάπρασιν αὐτῶν ποιήσασθαι, καὶ τοῦτο αὐτὸ δηλώσει διὰ τῆς
13. δευτέρας [ἀπογρα]φῆς καὶ τειμήσεος, οὗτος ὑπὲρ ὅσων ἂν ἐξάγη φορτίων πε-
14. ρισσῶν ἐκ τῆς δευτέρας ἀπογραφῆς δώσει μόνον τὸ τοῦ ἐξαγωγίου τέλος.
15. οὐ λήμφο[νται δὲ] τέλος οὔτε παρὰ πολειτῶν οὔτε μετοίκων ἢ ξένων τῶν
16. κατοικούντων καὶ π[ρ]αγματευομένων ἐν Καύνῳ ὑπὲρ ὧν ἂν κατασκευά-
17. σωσιν πλοί[ων] ἢ εἰσαγάγωσιν ἢ εἰς ἀλλήλους ἀγοράσωσιν, χωρὶς ἐὰν μὴ
18. ὑπὸ τινος [.] ἀπιπράσκηται. ^{vacat} οὐδὲ ὑπὲρ τῶν ξενικῶν δὲ πάν-
19. των πλοίων τῶν ἀποκλ[ε]ινόντων ἢ θε[ρ]απευομένων τι ἢ τῶν παραχειμαζόντων καὶ
20. τῶν μεθαρ[μοζόντων τι ἢ] τῶν ἐπισκ[ευ]αζομένων τι ἢ ἀντισοδιαζόντων τι ἢ καὶ τῶν λοι-
21. πῶν ΤΙΣΚ[.]ΙΟΥΟΝΤΩΝ ἀχρήστων ἢ ὑπὲρ τῶν λει[π]όντων αὐτοῖς σὺν ἧ ἂν ἕκαστον

F.

1. ἀ[ὐ]τῶν ἔχ[η ἐ]ν[πόρ]ια Ἡ[. . . .] ΗΣ[. . . .] ἢ κατ' ἐ[χ]αρτεία[ν]
2. ὡς πρὸς πλοῦν, ἢ κατασ[κ]ευαζομένης ὀπουδηποτεοῦν σκα-
3. φῆς, οὐδὲν πρά[ξ]ουσιν ο[ὐ]δ' εἰς λόγον τινὸς [φ]ιλανθρώπου οὐδ' ἡ-
4. τινιοῦν παρευρέσει κατ' οὐδενα τρόπον. ^{vacat} πράξονται δὲ τέ-
5. [λος] τῆς πίσης [καὶ] ῥητείνης ΙΣΗ[.]Α[.]ΚΑΙ[. . .]ΑΣ[. .] τοῦ μὲν κεραμίο[υ]
6. τῆς πίσης καὶ τῆς ῥητείν[ης ἐ]κάστου κεραμίου εἰσαγωγίον τὸ ἀνά
7. λόγον ὡς τῶν [δ]εκαδύ[ο κ]εραμίων ^{vacat} καὶ ἐξαγωγίον τὸ ἀνά λό-
8. γον ὡς τῶν [δ]εκαδύ[ο κ]εραμίων [. .]Α[. . . .] τοῦ] δὲ βώλου τῆς πίσ-

C. Marek'in edisyonuna göre:

Сephe Yüzü:

I. 1. Ἐπ[ι αὐτοκράτορος Καίσαρος]

2. θεοῦ Τ[ραιαν]οῦ Παρθικοῦ [υἱοῦ θε-]
3. οῦ Νέρουα υἱωνοῦ Τραιανοῦ Ἄδρι-
4. ανοῦ Σεβαστοῦ ^{vac.} ἐπὶ ἀρχιε[ρέως]
5. τῶν Σεβαστῶν Λικινίου Στ[α]σ[ι-]
6. θέμιδος, ἐπὶ στεφανηφό[ρου Ἄν-]
7. δρέου τοῦ Θέωνος, μηνὸς Θεσ[μο-]
8. [φοριῶνος - - - - - - - - - - -]

II. 1. [ἔδοξεν τῇ βουλῇ καὶ τῷ δήμῳ]

2. τῷ Καυνίων ἐπ[εί² - - - - - - - - -]
3. ΟΝΑΙΛΟΝ[.]Ν[- - - - - - - - -]
4. ΤΩΝΙ[- - - - - - - - -]ΙΟΜΕΝΑ[- - - - -]
5. [.]Ν[.] [- - - - - - - - -] τὰ ὄρι-
6. σμένα [τέλη²] ἰς τὸ ἐλ[λιμένιον]
7. τῶν ἐξαγομένων πάντ[ων καὶ]
8. κατὰ γῆν καὶ [κατὰ θάλασσαν]
9. ὄντων ἀτελῶν [μόν]ων [τῶν ἰσα-]

10. γομένων [ότου]δηπ[οτεοῦν]
11. καὶ κατὰ γῆν καὶ κατὰ θ[άλασσαν]
12. διὰ τὸ δε[δ]ωκ[έναί - - - - -]
13. [- - - - -]
14. [- - - -]KION[- - - - -]
15. [- - - - -]

III. (20 satır okunamıyor)

IV. (38 satır okunamıyor)

A.

1. Ἐπὶ ΜΕ[- - - - - ψήφισμα]
2. τοῦ δήμου [τοῦ Καυνίων- - - - - τα ἐψηφ-]
3. ισμένα τῆ β[ουλῆ- - - - - κατὰ τὸν δημοσι-]
4. ωνικὸν νόμο[ν- - - - -]
5. καὶ κατὰ τὴν γεγο[υ]ῖαν ἐπ[ανγελίαν, ἣν πεποιήνται ἐκ τῶν ἰδίων Μηνοφάνης τοῦ Ἀγρεοφῶντος]
6. τοῦ Μηνοφάνους [β' τ]οῦ Ἐστιαίο[υ] Καύνιο[ς] καὶ Μενέστρα[το]ς Μῆν[νοφάνους τοῦ Ἀγρεοφῶν-]
7. τος τοῦ Μηνοφάνους β' τοῦ Ἐστιαίου Καύνιος, καὶ κατὰ τὰ γεγραμμένα [πάν]τα περὶ τούτων κε-
8. κεκυρωμένα καὶ δισφαλισμένα καὶ κατὰ τήνδε τ[ῆ]ν διαγραφ[ῆ]ν τοῦ ψηφίσματος ὑπὲρ τῶν τὴν ἐ-]
9. πενεγελίαν πεποιημένων. ^{vacat} ἄρχοντος τοῦ χρόνο[υ] τῆς κυρώσεως τῆς ἐπανγγελίας ἀπὸ Sayı τοῦ]
10. Θεσμοφοριῶνος μηνὸς τοῦ ἐνεστῶτος ἔτους λῆ[φονται τέλος ὄντων ὑποτελῶν μόνων ἰς τὸ ἐλ-]

11. λιμένιον τῶν ἐξαγομένων πάντων καὶ κατ[ά] γῆν καὶ κατὰ θάλασσαν, καὶ τῶν λοιπῶν
12. πάντων τῶν διωρισμένων ἐν τῷ δημοσιωνικῷ νόμῳ εἰκοστὴν τῆς τειμήσεως. ^{vacat}
13. [E.g: χωρὶς δὲ τῶν προγεγραμμένων ἄνευσις ἔστω ἀτελείας πάντων τῶν ἀπὸ τῆς ξένης]

B.

1. [ἐπὶ τῷ πωλεῖσθαι εἰς Καῦνον ἰσφερ]ομένων ὁ[τ]ουδηποτεοῦν κα[ὶ κ]ατὰ [γ]ῆν καὶ κατὰ
2. [θάλασσαν, διὰ τὸ Μηνοφάνην Ἄγρε]οφῶντος ^{vacat} τοῦ Μηνοφάνους β' τοῦ Ἐστιαίου Καῦνιον
3. [καὶ Μενέστρατον Μηνοφάνους τ]οῦ Ἄγρεο[φ]ῶντος τοῦ Μηνοφάνους β' τοῦ Ἐστιαίου Καύ-
4. [νιον ἐκ τῶν ἰδίων χρημάτων ἐκά]στου ^{vacat} δεδωκέναι ὑπὲρ τῆς τῶν ἰσαγομένων ἀτελεί-
5. [ας, καθὼς ἐκ τῆς ἐπ]ανγελίας δηλοῦται, ἀργυρίου ^{vacat} (δην.) ἑξακισμύρια καὶ ^{vacat} ἑξα-
6. [κισχίλια · ^{vacat} ὑπὲρ μὲν τῶν ἰς τὴν ξ]ένην ἀπαγομένων ἐντεῦθεν δουλικῶν σωμάτων λήμψονται
7. [τέλος ὅσον ἐστὶν ὠρισμέν]ον δίδοσθαι κατὰ τὸν δημοσιωνικὸν νόμον. ^{vacat} ἢ δὲ ἰσαγωγή
8. [τῶν ἀλῶν ὑποτελῆς μένει ἰς τὸν] μεμισθωμένον τὴν ἀλικὴν ὠνὴν κατὰ τὰ προὔποκείμ[ε]να. ^{vacat}
9. [τέλος δὲ οὐ δώσουσιν οἱ ξ]ένοι οὐδὲ τῶν πρὸς ἀκολουθίαν ἢ χρήσεος ἕνεκεν κατὰ τὸν δημο-
10. [σιωνικὸν νόμον εἰσαγομέν]ων. ^{vacat} ἔστω δὲ ἐπάνανκες τοῖς τε ναυκλήροις ἀφ' ἧς ἂν κα-
11. [ταπλέωσιν ἡμέρας, εἰ μὴ τοῖς ἰσ]άγουσιν φόρτια ἐπὶ τῷ πάλιν αὐτὰ εὐθέως ἐξαγαγεῖν ἀπο-
12. [γράψασθαι διὰ τῶν ἀρχείων] αὐθήμερον ἢ τῇ ἐχομένη ὑπὲρ μόνον τούτων ὧν ἂν ἔχω-
13. [σιν τῶν ὠρισμένων εἶναι ὑποτελῶ]ν · καὶ ἐὰν διὰ τῆς γῆς παραγωγίμον φόρτιον ἔχωσιν, καὶ ταύ-
14. [τῇ ὑποκείσονται τῇ ἀπ]ογραφή · ^{vacat} τῶν δὲ οὕτως ὑπὸ τινῶν καθὼς προγ[έ]ραπται εἰ-
15. [σαχθέντων ἢ ἐπὶ τῷ πωλῆσαι ὄντ]ων ἢ μὴ καταπωλουμένων ἐνθάδε καὶ μὴ ἀπογραφ[ομέν]ων κα-

16. [τὰ τὰ προγεγραμμένα, ὑπὲρ τούτων] μόνων τῶν φορτίων στέρεσις ἔστω τῷ τελώνῃ [κατὰ τὸν]

C.

1. δημοσιωνικ[ὸν] νόμον · *vacat*
2. πάντες δὲ οἱ ισάγοντες ἀπ[ὸ] τῆς ξένη[ς ὀ]τιοῦν κα]τὰ γῆ[ν ἢ] κατὰ θάλασσαν, ἐάν τε χρωῶνται αὐτοὶ ἢ πιπράσκω-
3. σίν τι ἐνθάδε, χωρ[ί]ς μόνων τῶν ὠρισμένων εἶναι ὑποτελών, μηδενὶ ὑποκείσθωσαν τέ-
4. λει ἰς τὸ ἐλλιμένιον *vacat* μὴ ἐχόντων ἐξουσίαν τῶν τὸ ἐλλιμένιον μεμισθωμένων
5. μήτε ἀργύριον πράσσει[ι]ν ὑπὲρ τῶν ἰσαγομένων καθὼς ἐπ' εἶδους δεδήλωται, μήτε ἀ-
6. π' αὐτῶν τῶν ἰσαγομένων λαβεῖν τι τέλους ἢ φιλανθρώπου ὀνόματι εἰς Ἀφροδείτην
7. μηδ' εἰς ἦντιναοῦν ἀπογραφῆν. *vacat*
8. οἱ δὲ προσπλέοντες ξένοι καὶ πωλοῦντές τι, ἔχοντες καὶ αὐτοὶ τὴν τῆς ἀτελεί-
9. ας ὧν ισάγουσιν ἄνεσιν μετὰ τὸ καταπλεῦσαι, ὅσα ἂν ἀπὸ τῶν εἰσενεχθέντων
10. ὑπ' αὐτῶν καὶ ἰς τὴν γῆν τεθέντων μείνη αὐτοῖς ἄπρατα, ἐνπιθέμενοι πάλιν
11. αὐτὰ ἰς τὰ πλοῖα καὶ ἐξάγοντες αὐτοὶ ἐν ἄλλαις ἡμέραις εἴκοσι, *vacat* καὶ οἱ διὰ γῆς
12. δὲ ἰσκομίσαντές τι ξένοι ἐπὶ τῷ πωλήσασί τι, ὅσα ἂν αὐτοῖς μείνη ἄπρατα ἐξά-
13. γοντες αὐτὰ αὐ[τ]οῖς πάλιν διὰ τῶν αὐτῶν ὧν εἰσήγαγον ὄρων ἐν ἄλλαις ἡμέ-
14. ραις τριάκοντα, οὐχ ὑποκείσονται τῷ τοῦ ἐξαγωγίου τέλει ἢ φιλανθρώπου τι-
15. νὸς ἢ Ἀφροδείτης ὀνόματι. *vacat* ἀπογράφονται δὲ οὗτοι τ(ῆ)ν ἡμέραν μόνον διὰ τῶν
16. ἀρχείων καὶ τὸν τόπον δι' οὗ ἰσήγαγον ἐπὶ τοῦ στεφανηφόρου Βασιλέως τοῦ θεοῦ
17. [με]τὰ [τ]ὸ [κ]αταγαγ[εῖ]ν ἐν ἄλλαις ἡμέραις τρισίν, προσγράφοντες καὶ τῶν ἐπηγγελμένων

D.

1. [φορτίων μόνων ὅσα μὴ ὑποκείμενα τῶν μο]νο[πωλίων κωλύεται τὰ εἶδη καὶ τὴν ποσότητα ·]
2. οὐδὲ οἱ [- - - - -]ΕΓ . . ΟΕΡ[- - - - -]ΤΕΣ καὶ Π . . ΛΙ[- - - - -]
3. τι ὑπὲρ Λ[.]ΝΕ[- - - - -]τὰ πλοῖα ἰς [- - - - -]ΝΑ[. .]ΦΩ[.]ΔΟΙΑΙ
4. [- - - - -]οὐδὲ τῷ τ[. . . οὐχ ὑ]ποκείσοντα[ι] τ[ῷ τ]έλει οὐ-
5. [δὲ φιλανθρώπου τινὸς ἢ Ἄφρ]οδείτης ὀνόματι οὐδ' ἄλλη ἄ]πογραφῆ τινι *vacat*
6. [- - - - - τὰ διὰ πάντων τῆς] πανηγύ[ρεως ἡμε]ρῶν ὑπὸ ξένων κα[ι μ]ετοί-
7. [- - - - - φορτί]α ἰσκομι[ζόμενα - - - -] καὶ ταῦτα πωλη[. . .]
8. [- - - - -]ΕΑΝΜΕΤ[- - - - -]ῆναι τὴν πανήγυριν
9. [- - - - -]ΗΜΕΡ[- - - - - διὰ] γῆς ἢ διὰ θαλάσσης
10. [- - - - - μὴ ὑ]ποκείσθωσαν περὶ
11. [- - - - - τ]ῷ τοῦ ἐξαγωγίου τέ-
12. [λει μηδὲ φιλανθρώπου τινὸς ἢ Ἄφροδείτης μηδ' ἄλλης ἡστινοσοῦν ἄ]πογραφῆς ὀνόματι
13. [- - - - -] πανήγυρ[ι]ν διαγον-
14. [τες - - - - -] καὶ πάλιν οἱ ἀπὸ ταύ-
15. [της - - - - -] εἰς τὴν ἰδίαν χρῆσιν ΡΟΔΙ
16. [- - - - -]οντες [. . .]ΕΙΑ κατὰ [- - - - -]ΕΠ[.]Α
17. [- - - - -]
18. [- - - - -]
19. [- - - - -]

Ε.

1. [- -----]ΛΕ
2. [- -----]α **μόνου** τοῦ ἐν τῇ ἔλλει-
3. [. . .]ΠΛΙ[- ----- ἀπογράφονται] καὶ τειμήσονται ἐπὶ
4. [τοῦ] τότε [στεφ]ανηφό[ρ]ου [Βασιλέως τοῦ] θεοῦ τὴν ποσότητα καὶ τὰ εἶδη
5. τῶν φορτίων [μ]όνων ὅσα μὴ ὑποκ[είμενα] τῶν μονοπωλίων κωλύεται · καὶ
6. πωλήσου[σ]ιν ἀ[πὸ τῶν οὕτω τετειμημένων?] οὐκ ἔλασσον τοῦ τρίτου μέρους ·
7. τὰ δὲ λοιπὰ φόρ[τ]ια ἐὰν βούλωνται ἐξάγειν αὐτοί, ἀπογραφόμενοι διὰ τῶν ἀρ-
8. χείων καὶ τειμώμενοι πάλιν ἐπὶ τοῦ τότε [σ]τεφανηφόρου, οὐχ ὑποκείσον-
9. ται οὐδὲ αὐ[τ]οὶ περὶ τῶν ὑπολοίπων φορτίων οὐδὲ τῷ τοῦ ἐ[ξ]α[γ]ωγίου τέλει
10. οὐδὲ φιλανθρώπου τινὸς ἢ Ἀφροδείτης ὀνόματι οὐδ' ἥτινιοῦν παρευρέσει κα-
11. τ' οὐδένα τρόπον. ἐὰν δέ τις ξένος βουλευθῆις πωλῆσαι φορτίων τὰ τρίτα
12. μὴ δυνηθῆ τὴν διάπρασιν αὐτῶν ποιήσασθαι, καὶ τοῦτο αὐτὸ δηλώσει διὰ τῆς
13. δευτέρας [ἀπογρα]φῆς καὶ τειμήσεως, οὗτος ὑπὲρ ὅσων ἂν ἐξάγη φορτίων πε-
14. ρισσῶν ἐκ τῆς δευτέρας ἀπογραφῆς δώσει μόνον τὸ τοῦ ἐξαγωγίου τέλος.
15. οὐ λήψονται δὲ] τέλος οὔτε παρὰ πολειτῶν οὔτε μετοίκων ἢ ξένων τῶν
16. κατοικούντων ἢ] π[ρ]αγματευομένων ἐν Καύνῳ ὑπὲρ ὧν ἂν κατασκευά-
17. σωσιν πλοί[ων] ἢ εἰσαγάγωσιν ἢ εἰς ἀλλήλους ἀγοράσωσιν, χωρὶς ἐὰν μὴ
18. ὑπὸ τινος [**ἰς τὴν ξένην αὐτ**]ὰ πιπράσκηται. ^{vacat} οὐδὲ ὑπὲρ τῶν ξενικῶν δὲ πάν-
19. των πλοίων τῶν ἀποκλ[ε]ινόντων ἢ θε[ρ]ραπυομένων τι ἢ τῶν παραχειμαζόντων καὶ

20. τῶν μεθαρ[μοζόντων τι ἦ] τῶν ἐπισκ[ευ]αζομένων τι ἦ ἀντισοδιαζόντων τι ἦ καὶ τῶν λοι-
 21. πῶν **τι σκ[ευῶν τοῦ πλο]ίου ὄντων** ἀχρήστων ἢ ὑπὲρ τῶν λει[π]όντων αὐτοῖς σὺν ἦ ἂν ἕκαστον

F.

1. α[ὕ]τῶν ἔχ[η ἐ]ν[πόρ]ια Η[. . . .]ΗΣ[. . . .] ἢ κατ' ἐ[χ]αρτεία[ν]
 2. ὡς πρὸς πλοῦν, ἢ κατασ[κ]ευαζομένης ὅπουδηποτεοῦν σκα-
 3. φῆς, οὐδὲν πρά[ξ]ουσιν ο[ὕ]δ' εἰς λόγον τινὸς [φ]ιλανθρώπου οὐδ' ἦ-
 4. τινιοῦν παρευρέσει κατ' οὐδενα τρόπον · *vacat* πράξονται δὲ τέ-
 5. [λος] τῆς πίσης [καὶ] ῥητείνης ξη[ρ]ὰ[ς] καὶ [ὑγρ]ᾶς *vacat* τοῦ μὲν κεραμίου[ν]
 6. τῆς πίσης καὶ τῆς ῥητείν[ης ἐ]κάστου κεραμίου εἰσαγώγιον τὸ ἀνά
 7. λόγον ὡς τῶν [δ]εκαδύ[ο κ]εραμίων καὶ ἐξαγώγιον τὸ ἀνά λό-
 8. γον ὡς τῶν [δ]εξ[αδ]ύο κ[ε]ραμίων *vacat* τοῦ δὲ βώλου τῆς πί-
 9. σης καὶ τῆς ῥη[τ]είνης εἰ[σ]αγώγιον [βώλου ἐκάσ]του καὶ ἐξαγώγιον
 10. τὸ ἀνά λόγον ὡς **τῶν τεσσάρων** [βώλων καὶ δέκ]α *vacat* πράξονται
 11. δὲ τέλος καὶ ὑπὲρ **τῶν ὑλῶν τῶν ἰς** τὴν πίσσαν καὶ τὴν ῥητείνη[ν]
 12. ἰσκομιζομένων, ἐάν τε αὐτ[ὰς ὁ π]αν[τ]οπώλης ἰσφέρῃ ἐάν τε
 13. [ἄ]λλ[ος τις ἰσένενκας] ἀγοράση *vacat* ὁμοίως ἐνγράφουσιν τὰ
 14. [- - - - -] πεπονημένων καὶ οἱ παρα
 15. [- - - - -] **ἰς τὴν γῆν ἐκτιθέμενοι** τὰ φόρτια ΕΙ
 16. [- - - - -] τῶν φορτί[ων]

Çeviri:**Cephe Yüzü:**

I. Part fatihi tanrısal Traianus'un oğlu, tanrısal Nerva'nın torunu, İmparator Kaisar Hadrianus Traianus Augustus'un hükümranlığı; Licinius Stasithemis'in imparator kültü başrahipliğı ve Theon oğlu Andreas'ın stephanophoros'luğu sırasında, Thesmophorion ayının [?]. gününde

II. Kaunos'luların danışma ve halk meclisi karar verdi. (II-IV nolu kısımların içeriğı metnin eksikliği nedeniyle anlaşılamamaktadır).

A.**§ 1 Str. 1-9: Giriş**

Me[.....] sırasında Kaunos'luların Danışma Meclisi'nin [kararı] Danışma Meclisi'nde alınan kararlar [..... ve Gümrük Yasası] ve Hestiaios oğlu, Menophanes oğlu, Menophanes oğlu, Agreophon oğlu Kaunos yurttaşı [Menophanes] ile Hestiaios oğlu, Menophanes oğlu, Menophanes oğlu, Agreophon oğlu, Menophanes oğlu, Kaunos yurttaşı Menestratos'un vakfetmiş oldukları hayır ve güvence altına alınıp tasdik olunan belgelerle hayır sahiplerinin onur ilanları olan bu diagraphé uyarınca [.....].

§ 2 A 9-12: Demosionikos Nomos'a Göre Vergiye Tabi Mallar

İçinde bulunulan yılın Thesmophorion ayının (..) gününde (hayır konusu vakfın geçerlilik kazanmaya) başlamasıyla, vergiye tabi olup, ister kara ister deniz yoluyla kentten çıkarılan mallarla *demosionikos nomos*'ta belirlenen bütün diğer mallar için ἑλλυμένιον'a değerlerinin % 5 oranında vergi alınacaktır.

§ 3 A 13 – B 6: Vakfedilen Miktar Karşılığında Getirilen Muafiyet (Atelia)

Bu vakfın açıkça göstermiş olduğu gibi, Hestiaios oğlu, Menophanes oğlu, Menophanes oğlu, Agreophon oğlu Kaunos yurttaşı [Menophanes] ile Hestiaios oğlu, Menophanes oğlu, Menophanes oğlu, Agreophon oğlu, Menophanes oğlu, Kaunos yurttaşı Menestratos'un her birinin kendi keselerinden vakfetmiş oldukları 66.000 *denaria* sayesinde, yukarıda belirtilen malların dışında, yabancı bir ülkeden burada satmak üzere, ister kara ister deniz yoluyla, herhangi bir şekilde Kaunos'a getirilmiş olan mallar için vergi muafiyeti bulunmaktadır.

§ 4 B 6-C 1: Demosionikos Nomos Uyarınca Belirlenmiş Özel Koşullar:**§ 4.1 B 6-8: Gümrük Vergisi Devam Eden Mallar**

Buradan yabancı bir ülkeye satılan köleler için mültezimler *demosionikos nomos*'ta belirlenen oranda gümrük alacaklardır. Tuzun gümrüğü bu hakkı kiralayan kişiye karşı daha önceden geçerli olan oranda gümrüğe tabi olmaya devam edecektir.

§ 4.1 B 9-10: Yabancıların Özel Gereksinimleri Olarak Tanışmanmış Mallara Tanınan Vergi Muafiyeti

Yabancılar, *demosionikos nomos* uyarınca bagaj (ἀκολουθία) ya da özel gereksinim için beraberlerinde getirilmiş eşya olarak belirlenen mallar için gümrük ödemeyeceklerdir.

§ 4.2 B 10- C 1: Beyan Zorunluluğu ve Haciz Koşulları:

Büyük tüccarlar, şayet yeniden kent dışına çıkarmayacaklarsa, giriş yaptıkları gün ya da en geç ertesi gün, sadece vergiye tabi olarak belirlenmiş mallarını resmi merciler huzurunda yazılı olarak beyan etmelidirler. Kara yoluyla girişi yapılan mallar da aynı şekilde beyan edilmelidir. İster burada satılmak üzere bildirilmiş isterse de burada satılmayan mallar olsun, sadece bunların yukarıda belirtildiği şekilde beyan edilmemeleri durumunda, mültezimin *demosionikos nomos* uyarınca bu mallara el koyma hakkı vardır.

§ 5 C 2-7: Kente Getirilen Mallara Vergi Muafiyeti

Yabancı bir ülkeden, ister deniz ister de kara yoluyla; ister kendi kullanımları, ister de burada satmak üzere olsun, herhangi bir şekilde mal getiren herkes, vergiye tabi olarak belirtilmiş mallar haricinde, hiç bir liman gümrüğü ödemeyeceklerdir. Liman gümrüğünü kiralayan kişinin, ne her bir mal için halihazırda belirlenmiş olan para karşılığı bir bedel, ne de ister gümrük, ister Aphrodite adına bir bağış ister de herhangi bir özel masraf adı altında olsun (Kaunos'a) getirilmiş olan bu mallardan herhangi bir bedel talep etmeye izni vardır.

§ 6 C 8-D 5: Satılmayan Malların Kenten Gümrüksüz Olarak Çıkışı

§ 6.1 C 8-11: Deniz Yoluyla Getirilen Mallar

Deniz yoluyla satmak üzere mal getirmiş olup limana yanaşmalarının ardından getirmiş oldukları mallar için vergi muafiyetine sahip olan yabancılar, buraya getirip karaya çıkardıkları mallardan satılmayanları 20 gün içinde tekrar gemiye yükleyip (Kaunos'tan) çıkarırlarsa, bunun için ne çıkış gümrüğü, ne de Aphrodite adına herhangi bir bağış ödeyeceklerdir.

§ 6.2 C 11-15: Kara Yoluyla Getirilen Mallar

Satmak üzere kara yoluyla mal getiren yabancılar da, satılmayan mallarını, bunları getirdikleri güzergahları takip etmek kaydıyla, 30 gün içinde tekrar Kaunos'tan çıkarırlarsa, bunun için ne çıkış gümrüğü, ne de Aphrodite adına herhangi bir bağış ödeyeceklerdir.

§ 6.3 C 15-D 5: Vergi Muafiyetine Sahip Malların Beyanı

Bu tüccarlar (kara yoluyla mal getirenler) kente girişlerinden sonra 3 gün içinde, tekele tabi olan mallar haricinde, söz konusu malların bedel ve niceliği ile birlikte sadece kente giriş gününü ve yerini Tanrı Basileus'un stephanophoros'u huzurunda bildireceklerdir. [.....] ne Aphrodite adına bir bağış ne de herhangi bir özel masraf adı altında bir bedel ödeyeceklerdir.

§ 7 D 6-E 14: *Panegyris* Sırasındaki Vergi Muafiyeti

[.....] Bayram sırasındaki günlerde yabancılar ve *Metoikoi* [.....] tarafından getirilen mallar [.....] ve bunlar [.....] bayram [.....] kara veya deniz yoluyla [.....] vergiye tabi değildirler, [.....] ne çıkış gümrüğüne, ne *Aphrodite* adına bir bağışa, ne de herhangi bir başka ödemeye [.....]. [.....] bayram sırasındaki malları transit olarak taşımak [.....] ve bunlar tarafından yeniden [.....] özel gereksinim için [.....].

E.

[.....]Tanrı *Basileus*'un o an görevde bulunan *stephanophoros*'u huzurunda, tekele tabi olanlar haricindeki mallarının niteliğinin ve niceliğinin değer tespitini yaptırmalı ve kaydettirmelidirler. Bu şekilde kaydettirilen mallardan en az 1/3'ünü satmaları gerekir. Geri kalan malları yeniden çıkarmak isterlerse, görevliler huzurundaki ikinci kayıt ve yine Tanrı *Basileus*'un o sıra görevde bulunan *stephanophoros*'u huzurundaki değer tespitinden sonra geri kalan bu mallar için ne ihaç gümrüğüne, ne tanrıça *Aphrodite* adına bir bağışa ne herhangi bir başka ödemeye tabi olacaklardır. Eğer bir yabancı istemesine rağmen malların söz konusu 1/3'ünü satmaya muvaffak olamaz ve bu durumu ikincil beyan ve değer tespiti ile kanıtlarsa, sadece 1/3'ün ikinci beyan ve değer tespiti sayesinde ortaya çıkan eksik kalan kısmı için çıkış gümrüğü ödeyecektir.

§ 8 E 15-18: Ticaret Gemilerinin Yapım ve Satışı için Tanınan Vergi Muafiyeti

Yurttaşlardan, *metoik*lerden ve *Kaunos*'ta ticaret yapıp burada oturan yabancıardan inşa ettirdikleri veya *Kaunos*'a ithal ettikleri ya da birbirleri arasında alıp sattıkları gemiler için, yabancı ülkeye satılan gemiler hariç olmak üzere, gümrük alınmayacaktır.

§ 9: E 18-F 4: Zorunlu durumlarda Limana Sığınan Gemilere Bakım Masrafları ve Limanda Kalışları için Vergi Muafiyeti

Rotasından çıkan, limanda bekletilen, burada kışlayan, bir parçası tamir gören, bir parça tedarik edilen, ya da bunun yerini alacak başka bir parça veya gemilerin bunlarsız kullanılmayacağı ithal edilmiş herhangi bir malzeme için ya da beraberinde getirilen malzeme ile birlikte yukarıdaki hususlarda eksik olan diğer bütün şeyler için ya da [.....] ya da denize açılmak için yapılan hazırlıklar sırasında ya da ne zaman ve ne şekilde imal edilmiş olursa olsun filikalar için yabancı gemilerden kesinlikle bir şey alınmayacak, kimse adına ya da herhangi bir bahane ile hiçbir şekilde para talep edilmeyecektir.

§ 10: F 4-16: Gemilere İlişkin Vergi Muafiyetinin İstisnaları: Zift, Reçine ve Bunların Üretiminde Kullanılan Kereste

(Telonesler) sıvı ve kuru formdaki zift ve reçineden gümrük alabileceklerdir. Bir amphora dolusu sıvı zift ve reçineden 1/12 oranında olacak şekilde giriş gümrüğü alınacaktır; çıkış gümrüğü de aynı oranda olacaktır. Kuru zift ve reçine külçesinden de 1/14 oranında olacak şekilde giriş ve çıkış gümrüğü alınacaktır. İster pantopoles tarafından getirilmiş isterse de bir başkası tarafından getirilip satılmış olsun, zift ve reçine yapımı için getirilen keresteden de gümrük alınacaktır. Yapanlardan [.....falancaları] aynı şekilde kaydettirsinler ve karaya mal çıkaranlar [.....] yüklerin [.....].

Myra Yazıtı**Wörrle'nin Edisyonuna Göre:**

[.....]ΛΗΕΧΕ[...]

....του]ς εισφέροντάς τι εἰς τὴν Μ[υρέων]

πόλιν ἀπὸ τῆς ξένης εἰς τὸ διηνεκῆ[ς ἀπο-]

γραφομένων πάντων τῶν εἰσαγομέν[ων πρὸς τὸ]

5 δημοσιώνιον καὶ δίδοσθαι ὑπὸ τῆς π[όλεως τῶ]

ἔθνει εἴτε διὰ τῶν ὠνητῶν εἴτε διὰ τῶν [.]

ΤΩΝ ὑπὲρ τοῦ ἐν Μύροις μόνου δημοσιω[νίου ἀπὸ]

τῆς τεσσαρακοστῆς τῶν εἰσαγομένων [ἀπὸ τῆς]

ξένης καὶ καταπιπρασκομένων ἐν τῇ Μυ[υρέων πό-]

10 λει ἐκάστου ἔτους (δηνάρια) ἑπτακισχίλια vac. ΜΕΡΟ[. . . .]

τῶν δὲ ἐκκομιζομένων ἀπὸ τῆς Μυρέων πόλεως

ἐκ τῶν ἀπὸ τῆς ξένης εἰσκομισθέντων, κἄν εἰς

ἐτέραν τῆς Λυκίας πόλις ἐξάγη τις ὅτινι οὖν τρόπῳ,

δίδοσθαι ὑπὸ τοῦ ἐκκομίζοντος τοῖς τοῦ ἔθνους δη-

15 μοσιώνιας τὸ ὠρισμένον τῆς τεσσαρακοστῆς τέλος

ἢ ὑποκεῖσθαι στερέσει κατὰ τὸν δημοσιωνικὸν νόμον.

εὐτυχεῖτε

Çeviri:

Myra kentine yabancı bir ülkeden mal getirenler, bütün malların gümrük istasyonunda beyan edilmesiyle birlikte bundan böyle her daim [..... ödeyeceklerdir?]; ve Birlik'e kent tarafından ister mültezimler ister [.....] aracılığıyla olsun, yabancı ülkelere ithal edilip de sadece Myra'daki Gümrük istasyonunda tesseracte üzerinden kesin satışı yapılan mallar için yıllık olarak 7000 denaria ödenecektir. Yabancı bir ülkeden getirilmiş olan mallardan bir bölümünü herhangi biri herhangi bir şekilde Lykia'nın başka bir kentine götürürse, bu kişi tarafından Birlik'in mültezimlerine tesseracte vergisinin ödenmesi gerekir. Aksi takdirde gümrük yasası uyarınca mallarına el konulacaktır. Esen kalın.

Schwarz'ın Edisyonuna Göre:

[.....]ΛΗΕΧΕ[...]

- ... πάντας τοῦ]ς εισφέροντάς τι εἰς τὴν Μ[υρέων]
 πόλιν ἀπὸ τῆς ξένης εἰς τὸ διηνεκῆ[ς ἀπο-]
 γραφομένων πάντων τῶν εἰσαγομέν[ων πρὸς τὸ]
 5 δημοσιώνιον · καὶ δίδοσθαι ὑπὸ τῆς π[όλεως τῶ]
 ἔθνει εἴτε διὰ τῶν ὠνητῶν εἴτε διὰ τῶν [ταμιευόν-]
 των ὑπὲρ τοῦ ἐν Μύροις μόνου δημοσιω [νίου ἀπὸ]
 τῆς τεσσαρακοστῆς τῶν εἰσαγομένων [ἀπὸ τῆς]
 ξένης καὶ καταπιπρασκομένων ἐν τῇ Μυ[ρέων πό-]
 10 λει ἐκάστου ἔτους (δηνάρια) ἑπτακισχίλια ^{vac.} μερ[ῶν πάν]-
 τῶν δὲ ἐκκομιζομένων ἀπὸ τῆς Μυρέων πόλεως
 ἐκ τῶν ἀπὸ τῆς ξένης εἰσκομισθέντων, κἄν εἰς
 ἑτέραν τῆς Λυκίας πόλιν ἐξάγη τις ὧτινι οὖν τρόπῳ,
 δίδοσθαι ὑπὸ τοῦ ἐκκομιζοντος τοῖς τοῦ ἔθνους δη-
 15 μοσιώνιας τὸ ὠρισμένον τῆς τεσσαρακοστῆς τέλος
 ἢ ὑποκείσθαι στερέσει κατὰ τὸν δημοσιωνικὸν νόμον.

εὐτυχεῖτε

Çeviri:

*Myra kentine yabancı bir ülkeden mal getirenler, [tessarakosteyi, mal ancak Myra'da satılır-
 sa] her daim [Myra kentine ödeyeceklerdir]; bununla birlikte bütün ithal mallar gümrük is-
 tasyonunda beyan edilecektir. Ve Birlik'e kent tarafından ister mültezimler, ister maliye me-
 murluğu yapanlar aracılığıyla olsun, yabancı ülkelerden ithal edilip de sadece Myra'da
 tessarakoste üzerinden kesin satışı yapılan mallar için yıllık olarak 7000 denaria ödenecektir.*

Marek'in Edisyonuna Göre:

- [^{vacat} μέρος τῶν μὲν εἰσκομιζομένων καὶ]
 [καταπιπρασκομένων ἐν τῇ Μυρέων πόλει]
 [δίδοσθαι ὑπὸ τοῦ εἰσκομίζοντος τὸ ὠρι-]
 [μένον τῆς τεσσαρακοστῆς τέλος τοῖς τῆς πό-]
 [λεως δημοσιώνας ἢ ὑποκείσθαι στερέσει κα-]
 [τὰ τὸν δημοσιωνικὸν νόμον· καὶ μ]ῆ ἔχε[ιν ἀτέ-]
 λειαν τοῦ]ς εἰσφέροντάς τι εἰς τὴν Μ[υρέων]
 πόλιν ἀπὸ τῆς ξένης εἰς τὸ διηνεκῆ[ς ἀπο-]
 γραφομένων πάντων τῶν εἰσαγομέν[ων πρὸς τὸ]
 5 δημοσιώνιον· καὶ δίδοσθαι ὑπὸ τῆς π[όλεως τῶ]
 ἔθνει εἴτε διὰ τῶν ὠνητῶν εἴτε διὰ τῶν [.]
 των ὑπὲρ τοῦ ἐν Μύροις μόνου δημοσιω[νίου ἀπὸ]
 τῆς τεσσαρακοστῆς τῶν εἰσαγομένων [ἀπὸ τῆς]
 ξένης καὶ καταπιπρασκομένων ἐν τῇ Μυ[ρέων πό-]
 10 λει ἐκάστου ἔτους (δηνάρια) ἑπτακισχίλια ^{vac}. μέρος[ς]
 τῶν δὲ ἐκκομιζομένων ἀπὸ τῆς Μυρέων πόλεως
 ἐκ τῶν ἀπὸ τῆς ξένης εἰσκομισθέντων, κἂν εἰς
 ἑτέραν τῆς Λυκίας πόλιν ἐξάγη τις ὅτινι οὖν τρόπῳ,
 δίδοσθαι ὑπὸ τοῦ ἐκκομίζοντος τοῖς τοῦ ἔθνους δη-
 15 μοσιώνας τὸ ὠρισμένον τῆς τεσσαρακοστῆς τέλος
 ἢ ὑποκείσθαι στερέσει κατὰ τὸν δημοσιωνικὸν νόμον.
 εὐτυχεῖτε

Letoon Yaziti

A.

[--]ΟΥ Εὐδὴ[μου --]

[--]ΣΕΒΑΣ[-----]

[--]ΤΑΣΤΩΝ[-----]

[----].[-----]

B.

1. [-----]ΜΑΙΟΣ[-----]
2. [-----]Ε Καλυνδίων τῷ δήμῳ [-].3[----]
3. [-----]Ω πρὸς τὸ προγεγραμμένον κεφάλ[λαιον]
4. [-----] ἐπιψηφιοῦνται οὐδὲν παρὰ τὰ διὰ ΤΗ[.]
5. [-----]ΝΙΟΥ Καύνιοι ἦν καὶ πρὸ μιᾶς ἡμέ-
6. [ρας-----] ταυτα καὶ Καλύνδιοι κ[αὶ εἰ]σάξουσιν.
7. [----- οὐ]δὲν μ<ε>ιώσει οὐδὲ ΠΑ[---]ΞΕΙ ὁ τοὺς
8. [----- κα]θὰ καὶ Ῥοδίοις συντελ[οῦσι]ν. ἐὰν δὲ
9. [-----]ΞΕΟΣ οὔσης κατ' ΑΥ[-----] .[-]
10. [-----]ΤΟΥ τοῦ ἔτους ΗΔΗ[-----]
11. [----- π]οσότητος τὴν κρίσιν ἐπὶ Σαρπή-
12. [δονος----- ο]ὔτε πανηγύρεος [ὀ]νόματι οὔτε ΑΛ
13. [----- αὐ]τοὶ δεδώ[κ]ασιν ἀτελείας
14. [----- μαρτ]υρ[ο]ύντω[ν] ἔσται Καυνίων
15. [-----] καὶ [πρ]ό[τ]ερον ἐλάμβανον
16. [----- ἄν] ἔχωσιν ἀ[μ]φισσβήτησιν οἱ
17. [----- ἐν]εχυρασίας καὶ εἴ τινας ἄλ-
18. [λας-----]ΜΑΡΤΥΡΗΣΕ[-----]ΤΡΑΙΣ τῷ[ν]
19. [----- ὑπ]εύθυνοι ἔσ[τωσα]ν καθὰ καὶ
20. [----- π]αρέστη ἐν Κα[ύ]νῳ ἢ ἐν Καλύνδοις
21. [-----] ὑπὸ τοῦ ἐνέδρου ἄρχοντος ἐν ἡμέραις
22. [τρι]σιν, ΚΡΙ[---- ἡμέρ]αις δέκα εἶναι δὲ Καυνίοις καὶ Καλυνδί-
23. οἰς ὁμο[λογίαν-----]Σ δι' οὗ ἂν βούληται λ[ι]μένος ἐξαγέτω τά
24. [τε]τελο[ύμενα-- ἐν Τ]ηλάνδροις καὶ ἡ ἐν ῥΑν[κ]ωνι ταῖς συνήθεσιν προ-
25. [θ]εσμίαις [----- τὸ σύμ]φωνον ἀποτεῖσει τῷ ἐνμείναντι προσ-
26. [τε]ίμου[----- παρ]ὰ Πάππου Καυνίου καὶ Σώσου Καλ[υν]-
27. δίου ΠΑ[-----]Σ[---] δωδεκάτη ἐν Τλῷ.

28. Γαίος [-----] ἀγαθῆ τύχη · vacat
 29. [-]ΡΟΣΗ[-----]ΤΟ τοῦτο ποιούσιν
 30. [-]ΤΟ[-----] ἐλ]ηλύθασιν οὖν ΤΕ.
 31. [-----] γενομ?]ένην ἐγδικ[ίαν]
 32. [-----] vestigia [-----]

C.

1. [-----]ΗΣΝ[-----]
 2. [-----] τ]ῶν Καλυνδ[ίων [-----]
 3. [-----]ΩΣ περὶ πραγμ[ατ[-----]
 4. [-----]ΣΣΚΕ..[-]ΤΙ φρονῶ ΔΗΛΩΣ[-----]
 5. [-----] τῶ]ν πόλεων ἐχθ[ο]υσῶν πρὸς ἀλλήλ[ας [-----]
 6. [-----] πᾶς ἄνθρωπος, μή τί γε δῆμος ΗΤΤ[-----]
 7. [-----] οὐ] μόνον ἀκροατής τε τ[ῶ]ν γεινομένων [-----]
 8. [-----]Ω[-]ΟΥΝΤΟ ἐσχίσθησ[αν ψ]ῆφοι ὡς ἐπτ[ὰ [-----]
 9. [-----] τὴν π[α]λαιὰν ὀροθεσία[ν] κρίνεσθαι Τ[-----]
 10. [-----]ΣΤΑΜΕΝΗΝ ἀνάγκην τά [τ]ε ἀρχαῖα ὀροθέ[σια [-----]
 11. [-----]Η τοῖς ἀμφοτέρων τῶν μ[ε]ρῶν ΣΥΝΤ[-----]
 12. [-----] ἐ]μοῦ πραῦνοντος μὲν τῆ[ν [-----]
 13. [-----]Κ]αλύνδιοι [ἐ]νάκις ΧΕ[-----]
 14. [-----].ΗΝ[-----]

D.

1. [-----]ΑΓΟΥΣ[-----]
 2. [-----]ΜΕΝΟΣ Π[-----]
 3. [-----]ΞΕΤΑΙ δὲ ἡ πρόσο [ς [-----]
 4. [-----] προγεγραμμέ]νον κεφάλαιον ΑΠΟ[-----]
 5. [-----] Καλύ]νδοις κατ' ἔτος ἀνά [-----]
 6. [-----] Κα]υνίους τὸν λόγον [-----]
 7. [-----]ΥΝΤΑΙ δὲ Καλύνδιοι [-----]
 8. [-----] ἀ]πὸ τοῦ νῦν ἄκυρα [-----]
 9. [-----]ΑΙ τῶν ΑΓΡΕΥ[-----]
 10. [-----] τ]οῖς ἰχθ[ύσι? [-----]

E.

1. [----- οὐδ]έν παρὰ [---]
2. [--- ? ὁ λύσ]ας τὸ σύνφωνον [----]
3. [-----]ΩΝΤΑΙ τινες ΣΥ.ΚΡ[----]
4. [----- τ]ιθέασιν ΗΝΗΔ.ΙΑΝ[----]
5. [---- ἄρ]χιπρεσβευτοῦ Καλυν[δίων --]
6. [-----]Ν λιμένων ΠΟΙΩΝ[-----]
7. [-----]Ε δραχμὰς ΤΕΛΕ[-----]
8. [----- τε]λωνεῖσθαι Ε[-----]
9. [-----] ἔτι γε[ί]νεσ[θαι ---]

F.

1. [---] πόλιν Κ[---]
2. [--- π]λεῦσαι ΤΙ[---]
3. [----]ΤΟΙΜΕ[---]
4. [----]ΩΣΙΝΕ[---]
5. [---]ΟΜΕΝΑΙ[---]

G.

1. [-----]ΛΟ[-----]
2. [----]ΩΤΟΙΥ[-----]
3. [--- τ]ῶν Καλ[υνδίων --]
4. [----]ΕΛΩΝ[-----]
5. [----]ΤΕΛΟ[-----]

H.

1. [-----]ΩΔΕ..[-----]
2. [-----]ΙΣ καὶ ΓΕΙ[-----]
3. [----- ? στ]ήλας ΣΤΕ[-----]
4. [----- δ]ΥΣΨΕΡΕ[-----]
5. [----- ? μετ]απέμπτων ΣΥ[-----]
6. [-----]ΩΝΩΣ μηδὲ ΔΥ[-----]
7. [----- ἐ]πὶ τὴν συνηγορίαν[---]
8. [----- ? συ]νήγαγον μετὰ ΠΛ[----]
9. [----- γ]ὰρ πολλάκις εἰώθ[ασιν? --]
10. [-----]ΗΤΟΣ καὶ ἄσυκοφα[ντίας --]
11. [----- ? στη]λειτευθῆν<α>ι [-----]

12. [— ἐν τῷ ἱερῷ] Λητοῦς τῆς ἐν [Ξάνθῳ? —]
13. [—————] Σ ἡμερῶν ΤΡΙ [—————]
14. [————— Κα]ύνιοι καὶ Καλύν[διοι —]
15. [—————] ΥΜΟΥΚΙ [—————]
16. [—————]

EK-2 YUNANCA-LATİNCE KARŞILAŞTIRMALI SÖZLÜK

ἄδηλος = incertum	δόλος πονηρός = dolus malus
αἰτέω = peto	ἔθνος = commune
ἀκολουθίαν = prosecutio	εἰκοστή = vicesima
ἀναπόγραφον = inscriptum	εἰσάγω = importo
ἀντιλογία = controversia	εἰσκομίζω = invehō
ἀπαγορεύω = 1) prohibeo 2) interdico?	εἴσπραξις = exactio
ἀπλοῦς = simplum	εἰσπράσσω = exigo
ἀπογραφή = professio	ἕκαστος = omnis
ἀπογράφω = profiteor	ἐκκομίζω = eveho
ἀποστερέω = fraudo	ἔλαιον = oleum
ἀποστέρησις = fraus	ἐναντίον = adversus
ἀριθμέω = numero	ἐγγαίος = praedium
ἀριθμός = numerus	ἐγγυς = propius
ἀσσάριον = as	ἐνεχυράζω = = pignoris capio
ἀσφαλεία = cautio ?	ἐνέχυρον = pignus
ἀσφαλίζω = caveo	ἐνεχύρουν ἔνληνπις = pignoris capio
ἀτελεία = immunitas	ἐξάγω = exporto
ἄτιμος = infamis	ἐξεῖμι = liceo
κατὰ γῆν καὶ κατὰ θάλασσαν = terra marique	ἐπάνεσις = ius in integrum restitutio
διασαφέω = acclaro ?	ἐπιλύω τὸ ἐνέχυρον = pignoris solutio
δημόσιος δοῦλος = servus publicus	ἱκανοδοτέω = satisdo
δημοσιώνης: publicanus	ἰχθύς = piscis
διάριον = diarium	καταφέρων = delator
διενγυάω = fidejubeo	κεφαλή = caput
διενγύησις = fidejussio	κοινός = communis
διελυτέω = solvo	κομίζω = veho
διηνεκής = perpetuus	κονχύλιον = conchylium
δικαιοδοσία = jurisdictio	κριτήριον = iudicium
δικαιοδότης = juridicus	κρόκος = crocum
διπλοῦς = duplum	

λανβάνω τὸ ἐνέχυρον = **pignoris capio**

λειτρά = **libra**

λοιπός = **ceterus**

μέρος = **pars**

μεσογεία = **mediterreus / mediterraneus**

μισθώ = **redimo**

μίσθωσις = **locatio**

νόμισμα = **pecunia**

νόμος = **lex**

ὁμοίως = **item**

ὄρος = **terminus/finis**

ὀφείλω = **debeo**

παραλανβάνω = **accipio**

παρανομία = **iniura**

παραφυλακή = **custodia**

πράγμα = **res**

προσηγορία τινος = **appellatio ?**

πρόστειμον = **multa**

πωλέω = **vendo**

σταθμός = **pondus**

στέρησις = **commissum**

τειμάω = **aestimo**

τείμησις = **aestimatio**

τειμωρία = **poena**

τέλος = **portorium**

τελωνεία = **vectigalium**

τελώνειον = **teloneum**

τελωνέω = **portitor sum**

τελώνης = **portitor**

τεσσαρακοστή = **quadragesima**

τόπος = **locus**

ὑποθήκη = **hypotheca**

φίσκος = **fiscus**

χάρις = **causa**

χρήσις = **usus**

ὄνιον = **merx**

EK-3 INDEX INSCRIPTIONIS ET VERBA CONCORDATA

[Andriake (A) – Myra (M) – Kaunos (K) – Letoon (L) – Ephesos (E) Yazıtları için]

ἄδηλος ·

A 17: [ἐὰν]ν δὲ ἄδηλος [.] πᾶ[σ]ας ἀποτειμήσεις

αἰτέω · = (peto)

A 59: πρὸς τὸν τελώνην ἐξέστω κρίσιν αἰτεῖσθα[ι] | τὸν δικαιοδότην ἐν ἡμέραις [μ' (?)] ·

E 129: ἀτελείαν Ῥωμαίων Σεβαστῶν τῶι κοινῶι τῆς Ἀσίας ὀνόματι παρ' αὐτοῦ αἰτησαμένων

ἀκολουθία ·

A 14: ἐὰν δέ [τι]ς Λύκιος εἰς [ἀ]κοῶ[ουθίαν ἢ πρ]ασίαν ἐξάγων

K b9: [τέλος δὲ οὐ δώσουσιν οἱ ξ]ῆνοι οὐδὲ τῶν πρὸς ἀκολουθίαν ἢ χρήσεος ἔνεκεν

ἄλλος ·

A 59: ἢ ἄλλην τινὰ ἔχουσι[ν] ἀντιλογίαν πρὸς τὸν τελώνην ἐξέστω κρίσιν αἰτεῖσθα[ι]

A 72: μήτε εἰς Ἀφροδείτη[ς] ἢ Ἐρμού, Ἀ[η]του[ς] καὶ ἄλλης τινὸς προσηγορίᾳ[ν] πράσ[ε]ιν

A 81: [ἄλλο] τὸ καὶ ἐπὶ τοῦ λοι[πο]ῦ χρό[ν]ου πρὸς τὴν ἀπόδοσιν | φυλασέσθω

K c11: ἐντιθέμενοι πάλιν | αὐτὰ ἰς τὰ πλοῖα καὶ ἐξάγοντες αὐτοὶ ἐν ἄλλαις ἡμέραις εἴκοσι

K c13: ἐξάγοντες αὐτὰ αὐ[τ]οὶ πάλιν διὰ τῶν αὐτῶν ὧν εἰσήγαγον ὄρων ἐν ἄλλαις ἡμέ[ρ]αις τριάκοντα

K c17: [με]τὰ [τ]ὸ [κ]αταγαγ[εῖ]ν ἐν ἄλλαις ἡμέραις τρισίιν

K d5: οὐ|[δὲ φιλανθρώπου τινὸς ἢ Ἀφρ]οδείτης ὀνόματι οὐδ' ἄλλη ἀ]πογραφῆ τι

K d12: μηδὲ φιλανθρώπου τινὸς ἢ Ἀφροδείτης μηδ' ἄλλης ἡστινοσοῦν ἀ]πογραφῆς ὀνόματι

K f13: ἐὰν τε | [ἄ]λλ[ος τις ἰσένενκας] ἀγοράση

ἀναλανβάνω ·

A 49: μηδεὶς μ[ή]τε ἀνα]λανβανέτω

A 50: μήτε | [ν]υκτὸς φο[ρ]τιζέσθω μ[ή]τε ἔξω τῶν ὄρων ἀναλανβανείτω

ἀναπογραφός ·

A 48: ἀν[α]πογραφὸν τῶν κατὰ τοῦτον τὸν νόμον ὑποτελῶν ὄντων μηδὲ[ν φόρτι]ον μήτ[ε] ἐντιθέσθω

E 16: ἐὰν δ' ὑπενάντιον τούτοις] τις ποιήσῃ, ἐπ' ἴσης ὁ νόμος ἰσχυέτω ὡσανεὶ ἀναπόγραφον ἔφερον.

E 21: [μή τις δόλω πονηρῶ ἀναπόγραφον ἀφαιρείτω μήτε ἐκ]νευέτω τέλους στερέσεως χάριν ·

E 53: ἀναπόγραφον μηδεὶς ἐμβαλλέσθω μηδὲ ἐξαιρείσθω μηδὲ ἐξαγέτω μήτε μὴν νυκτὸς

ἀντιλογία ·

A 59: ἢ ἄλλην τινὰ ἔχουσι[ν] ἀντιλογίαν πρὸς τὸν τελώνην ἐξέστω κρίσιν αἰτεῖσθα[ι]

ἀπαγορεύω ·

A 74: ὁμοίως καὶ ἐὰν τέλο[ς], ὧν ἀπαγορεύ[εται], ὁ δ[η]μοσιώνης [εἰσπράξῃ τι]

ἀπλοῦς·

A 76: ἡ διενγύ[η]σις τοῦ τέ[λ]ους ὑπὸ τοῦ | ὠνητοῦ {ὠνητοῦ} γεινέσθω πρὸς ἀπλήν τήν τειμήν τοῦ
[έν]ε[στῶ]τος ἐνιαυτοῦ

ἀπογραφή·

A 43: αἱ ἀ[π]ογραφαὶ πάντων | [έν] τῷ τελ[ω]γείῳ ἐν ἐνὶ τόμῳ γεινέσθω[σ]αν

K b14: καὶ ταῦ[τῆ] ὑποκείσονται τῆ ἀπ]ογραφή·

K c7: λαβεῖν τι τέλους ἢ φιλανθρώπου ὀνόματι εἰς Ἄφροδείτην | μηδ' εἰς ἡντινα οὖν ἀπογραφὴν

K d5: . οὐδὲ φιλανθρώπου τινὸς ἢ Ἄφρ]οδείτης ὀνόματι οὐδ' ἄλλη ἀ]πογραφή τι *vacat*

K d12: μηδὲ φιλανθρώπου τινὸς ἢ Ἄφροδείτης μηδ' ἄλλης ἡστινοσοῦν ἀ]πογραφῆς ὀνόματι

K e13: τοῦτο αὐτὸ δηλώσει διὰ τῆς | δευτέρας [ἀπογρα]φῆς

K e14: ὅσων ἂν ἐξάγη φορτίων περισσῶν ἐκ τῆς δευτέρας ἀπογραφῆς

E 31: [έν ταύταις ταῖς πόλεσι πάσαις καὶ τόποις προσφωνήσε]ως ἢ ἀπογραφῆς ἢ οἰκίσεως χάριν

E 42: ἐὰν κατὰ τὸν τῆς ἐκ]μισθώσεως νόμον μὴ ἦ διατεταγμένον παρά τι δέη ποιεῖσθαι τὰς ἀπογραφάς

ἀπογράφω·

A 15: ἐ]πειδὴν ἐ[π]α[ν]ε[λ]θη, ἀπογραψάμ[ενος ἐν ἡμέρ]αις τριάκοντα

A 17: ἐάν δὲ μὴ | [ἀ]πογ[ρ]άψ[η]ται ἐπάνεσις] πᾶσα [το]ῦ τελώνου[υ] ἐ]στῶ

A 18: [.]ΗΞΜΕ[.] ἀπο[γραφέσ]θῶ κρόκο[ν],

A 33: ἐνπρι[α] . . . ἀ]πογραφέσθω κα[ὶ] τε[λ]ων]εῖσθῶ

A 37: π]αραγενομένη ἐπὶ τὸν ἔνεδρο[ν] [ἄρ]χοντα τοῦ[τ]ω πρὸς [.]ΕΕ[. . . .] ἀπογράψασθαι

A 40: [ἢ ἐ]ξάγοντες κ[αὶ] τὸν τε σταθμὸν, ὧν δεῖ, καὶ τὸν ἀριθμὸν, ὧν διατέτα[κται ἀπογραφέσ]θωσαν

A 42: ὁ] ἐν μεσογεία | [ὠ]γούμενος κρόκον *vac.* ἀπογραφέσθω ἐπὶ τοῦ ἐνγί[στα παραφυ]λακος]

A 45: πρὸς τὴν κοινήν τοῦ τε δημοσιώ[ν]ου [κ]αὶ τοῦ | ἀπογραφομένου ἀσφαλείαν

A 46: ἐάν τις [φ]όρτιον μὴ εὐαρέστως τῷ [τελ]ώνῃ τει[μη]σάμενος | ἀπογράψεται

A 62: ἐάν] τις ἀπογραψάμενός τι καὶ τειμησάμενος τὸ συν[α]γόμενον ἐπ' αὐτοῦ τέλος

M 3: ἀπο]γραφομένων πάντων τῶν εἰσαγομέν[ων

K b11: εἰ μὴ τοῖς ἰσ]άγουσιν φόρτια ἐπὶ τῷ πάλιν αὐτὰ εὐθέως ἐξαγαγεῖν ἀπο|[γράψασθαι

K b15: μὴ ἀπογραφομένων κα[ὶ] τὰ ὑπὲρ] τούτων] μόνων τῶν φορτίων στέρεσις ἔστω

K c15: ἀπογράψονται δὲ οὗτοι τ(ῆ)ν ἡμέραν μόνον

K e3: ἀπογράψονται] καὶ τειμήσονται

K e7: ἀπογραφόμενοι διὰ τῶν ἀρ]χείων καὶ τειμώμενοι πάλιν

E 13: τῷ τελώνῃ ἢ ἐπιτρόπῳ αὐτοῦ προσφωνεῖται καὶ ἀπογραφέσθαι·

E 14-5: τῷ τελώνῃ ἢ ἐπιτρόπῳ αὐτοῦ προσφωνεῖται καὶ ἀπο]γραφέσθαι·

E 22: πρὸς τὸν τελώνῃ ἀπογραφέσθω ἐν τοῖς | [τόποις πᾶσιν τοῖς ὑπογεγραμμένοις·

E 27: ὁ κατὰ γῆν εἰσάγων ἐν τούτοις τοῖς τόποις προσφω]νεῖται καὶ ἀπογραφέσθω

- E 28:** κατὰ τοῦτον τὸν νόμον ἀπογράφεσθαι δεήσει
- E 29:** τοῦτο ὁ εἰσάγων ἀπογράφεσθαι ὀφειλέτω καὶ μετὰ τὸ ἀπογράφεσθαι εἰσαγαγεῖν
- E 30:** ὁ κ]ατὰ θάλασσαν καὶ ὁ κατὰ γῆν εἰσάγων ἢ ἐξάγων τῷ τελώνῃ προσφωνῆ καὶ ἀπογράφηται
- E 41:** προσφωνήσῃ | [καὶ ἀπογράφηται πρὸ τοῦ εἰσάγειν
- E 41:** παρὰ τῷ ἐν αὐτῇ τὴν μεγίστην ἀρχὴν ἔχοντι ἀπογραφέσθωσαν
- E 44:** πρὸ τοῦ ἐξάγειν ἢ εἰσάγειν προσφωνεῖτω καὶ ἀπο[γραφέσθω
- E 49:** κατὰ τοῦτον τὸν νόμον δεῖ προσφωνῆσαι | [καὶ ἀπογράψασθαι πρὸ αὐτῆς τῆς εἰσαγωγῆς ἢ ἐξαγωγῆς
- E 50:** οὐδὲ ἄν τις ἀπογράφηται καὶ τεimiζῆται εἰσαγωγῆν , ἐκεῖ ἅπαξ ἀπογραφέσθω ποῦ εἰσάγειν
- E 51:** μήτε ἄ]πρωθεν τοῦ τόπου ἐκείνου ὃν ἀπογράφηται μακρότερον ποδῶν πεντακοσίων
- E 52:** [μήτε ἄλλοθεν ἢ οὐ ἄν προσ]φωνήσῃ ἢ ἀπογράφηται βούλεσθαι ἑαυτὸν ἐμβαλέσθαι ἢ ἐξελέσθαι
- E 70:** τελώνῃ κατὰ τὸν τῆς μισθώσεως νόμον ἀπογράψασθαι προσφωνῆσαι δεήσει
- E 71:** τούτων ἐν ἐκάσῃ πόλει πρὸς θαλάσση εἰς τὸ προσ[φωνήσαι ἢ ἀπο]γράφεσθαι ἕκαστον ἐποίκιον
- E 86:** ἀπογραφέσθω καὶ ὑπὲρ τούτου τέλος διδόναι ὀφειλέτω
- E 87:** ὁ ἄν τις κατὰ τοῦτον τὸν νόμον ἀπογράφηται
- E 118:** πρ[ὸς | δημοσιώνῃ ἢ τὸν ἐπίτ]ροπον αὐτοῦ ἀπογραφέσθω
- E 120:** τότε ἐν τῇ ἔγγιστα πόλει, ὃς ἄν τὴν μεγίστην ἀρχὴν ἔχη, παρὰ τούτῳ ἀπογραφέσθω

ἀποδίδωμι ·

- A 16:** [. σ]ώμα, διπλ[οῦ]ν ἀποδό[τω] τὸ τέλος τῷ τελώνῃ [
- A 55:** ἀποδιδόσθω κατ' [α]ὐτοῦ κριτήριον ὑπὸ τοῦ δικαιοδότη τῷ τελώνῃ το[ῦ] ἴσου κεφαλαίου
- A 63:** τὸ συ[ν]α]γόμενον ἐπ' αὐτοῦ τέλος τῷ τελώνῃ μὴ ἀποδῶ
- A 64:** ὁμο[ί]ως [ὑ]ποκείσθω, [ἐ]ὰν μισθωσάμενός [τ]ις ἀπόπραμα π[αρά] τοῦ δημοσιῶνου μὴ ἀποδῶ
- A 81:** ἐν δὲ καὶ ἡμέραις τριάκοντα [τ]ὸ ἡμισυ μέρος[ς] τῆς τεμῆς | ἀποδότω

ἀπόδοσις ·

- A 81:** [ἄλλο] τὸ καὶ ἐπὶ τοῦ λοι[πο]ῦ χρό[ν]ου πρὸς τὴν ἀπόδοσιν | φυλασέσθω

ἀπόπραμα ·

- A 64:** ὁμο[ί]ως [ὑ]ποκείσθω, [ἐ]ὰν μισθωσάμενός [τ]ις ἀπόπραμα π[αρά] τοῦ δημοσιῶνου μὴ ἀποδῶ

ἀποστερέω, ἀποστέρησις (τέλους) ·

- A 59:** τοῖς κα[τ]ὰ τοῦτον τὸν νόμον ἠνεχυρασμένον [ἀ]πέστερημένοις φόρτιον
- E 16:** εἰς ἑτέρους τόπους ἀποστρεφέτω χάριν | [ἀποστερέσεως τέλους·
- E 74:** ἐφ' ᾧ μὴ ἐπὶ ἀποστερήσει μάλλον τοῦ τέλους τούτου γένηται τῇ μετακομιδῇ

ἀποτείμησις ·

- A 17:** [ἐ]ὰν δὲ ἄδηλος [.] π[ά]σ[ας] ἀποτειμήσεις

ἀποτέλεσμα·

A 8:] καὶ εἰργαῶσμ[έ]νων ἐκτὸς [. .]Σ[.]ΠΑΡ[.]Η[. .] εἰς ἀποτ[έλ]εσμ[α]

ἀραιώ·

A 9:]ΤΟ[. . .]ΗΞΙΝ ἡραιωμένων ΥΠΕΡΓΡ[.]ΠΑ[. . .]Σ

ἀριθμέω·

A 73: ἐὰν [δὲ] [π]αρά τοῦτο εἰσπράξι τις τετραπλοῦ ἢ πρᾶξις δοθήσεται [τ]ῷ ἀρι[θ]μήσαντι

A 85: οἱ τελῶναι ἐχέτωσα[ν] ἢ μυρίας | [δ]ραχμάς ἀριθμεῖωσαν τῷ φίσκ[ω]

E 46: ὁ δ' ἂν ἀριθμηθῆναι δέη, τούτου τὸν ἀριθμὸν ὀρθῶς λεγέτω

E 61: νομίσματός τε ἡριθμημένου

ἀριθμός·

A 40: [ἢ ἐ]ξάγοντες κ[αὶ] τὸν τε σταθμὸν, ὦν δεῖ, καὶ τὸν ἀριθμὸν, ὦν διατέτα[κται]

E 46: ὁ δ' ἂν ἀριθμηθῆναι δέη, τούτου τὸν ἀριθμὸν ὀρθῶς λεγέτω

Ἄρτεμείσιος·

A 62: Δεῖος, Ἀὐδεναιῶ[ς], | Δύστρος, Ἄρτεμείσιος, Π[ά]νημος, Γορπιαῖος

ἀρχιερεύς·

A 76: ἡ διενγύ[η]σις τοῦ τέλους ὑπὸ τοῦ | ὠνητοῦ {ὠνητοῦ} γεινέσθω πρὸς ἀπλήν τὴν τειμὴν τοῦ
[ἐν]ε[στῶ]τος ἐνιαυτοῦ [ἐπὶ τ]οῦ ἀρχιερέως τῶν Σεβαστῶν

A 78: οἱ [δ]ὲ καθ' ἕκα[στον] ἔτο[ς] ἀρχιερεύς τε κα[ὶ] | γραμματεὺς ὑποκείσθωσαν

K I 4: ἐπὶ ἀρχιε[ρέως] | τῶν Σεβαστῶν Λικινίου Στ[α]σ[ι]-[θ]εμίδος

E 5: Νέρωνος Κλαυδίου Καίσαρος Σεβαστοῦ Γ[ερ]μ[ανικοῦ], ἀρχιερέως μεγίστου

ἄρχω·

A 80: ὁ ὠνητής, ὃ ἂν ἐνιαυτῷ τῆς τελωνείας | ἄρξεται τοὺς πρότους πληρώσας τῆς τελων[εί]ας μηνῆς ἕξ

K a9: ἄρχοντος τοῦ χρόνου [τῆς κυρώσεως τῆς ἐπανγγελίας

ἄρχων·

A 37: [.] π[α]ραγεγομένῳ ἐπὶ τὸν ἔνεδρ[ο]ν [ἄρ]χοντα

A 43: ἐ[ὰν] δὲ αὐτ[ὸς] μὴ παρῆ | ἐπ' ἄρχοντος τὸ πλῆθος, ὃ συνεώνηται,

A 53: ἄρχο[ντα] καὶ δημόσιον δοῦλον παραλαβῶν; ὁ δ[ὲ] ἄρχ[ων] διδότη τῆ[ν] ἐνλη[νψι]ν

A 57: [ικ]ανοδοτεῖτωσαν εὐαρέστως τοῖς ἄρχουσιν

A 57: ὁ δὲ ἄρχων, | [ἐ]ὰν μὴ καλῶς ἀσφαλίζεται, βλάβης ὑπεύθυνος ἔστω <τῷ> τελῶνῃ

A 65: ἐξέστω | τοῖς βουλομένοις καὶ [ἐ]πιλύσασιν τὰ ἐνέχυρα κ[ρεῖ]νεσθαι ἐπὶ τοῖς αὐτοῖς ἄ[ρχουσι]

A 86: οἱ κατὰ πόλιν [ἄρ]χοντες, ἐὰν μὴ ἦ [π]ροκείμενος ὁ νόμος

L b21: [— — — — —] ὑπὸ τοῦ ἐνέδρου ἄρχοντος

ἀσσάριον·

A 11:]ΗΣ ὑπὲρ λειτ[ρ]ῶν ἑκατὸ[ν] ἀσσάρια τέσσαρα

A 20:]ΝΜΕ[. .]ΟΠ[.]Ν ὑπέ[ρ] ἐ[κ]ά[σ]του ἀ[σ]άριο[ν] ἔ[ν]η

A 21:]ναί ἐλαίων ὑπέρ ἐκάστου ἀσσάρι[α] [τέσσ]α[ρα]

E 79: [τῷ τελώνη δι]δότην ἐκατὸν λείτρων ἀσσάρια τέσσαρα

ἀσφαλεία ·

A 45: πρὸς τὴν κοινὴν τοῦ τε δημοσιῶ[ν]ου [κ]αὶ τοῦ | ἀπογραφομένου ἀσφαλείαν

ἀσφαλίζω ·

A 58: ὁ δὲ ἄρχων, | [ἐ]ὰν μὴ καλῶς ἀσφαλίζηται, βλάβης ὑπεύθυνος ἔστω <τῷ> τελώνη

E 99: ἐν τῷι τειμευτητικῷ νόμῳ | [τέλους γεγραμ]μένου ἠσφαλισμένου

E 107: πρὶν ἢ ἐγγαίσις καὶ | [αὐθέντι τῷ δήμ]ωι περὶ ἐγγαίων ἀσφαλίσασθαι

E 110: ὁ τὴν τελωνείαν μισθωσάμενος ἀναδόχοις καὶ καὶ ἐγγαίσις τῷι δήμῳι ἀσφαλιζέσθω

ἄτειμος ·

A 83: ὑπρέτης, ὃς ἂν νο[μί]ζηται τι δημοσιῶνου κατα[κ]ριθείς, τετραπλ[ῶ] ὑποκείσθ[ω] καὶ ἄτειμος ἔστω

ἀτελεία ·

A 22: εἰ]σα[γομέ]νω[ν] πάντων ἔστω ἀτέλεια

K II 9: ὄντων ἀτελῶν [μόν]ων [τῶν ἰσα]γομένων [ότου]δηπ[οτεοῦν]

K a13: χωρὶς δὲ τῶν προγεγραμμένων ἄνεσις ἔστω ἀτελείας πάντων τῶν ἀπὸ τῆς ξένης]

K b4-5: ὑπὲρ τῆς τῶν ἰσαγομένων ἀτελείας

K c8-9: ἔχοντες καὶ αὐτοὶ τὴν τῆς ἀτελείας ὧν ἰσάγουσιν ἄνεσιν μετὰ τὸ καταπλεῦσαι

L b13: αὐ]τοὶ δεδώ[κ]ασιν ἀτελείας

E 97: ὧν πραγμάτων Οὐηδίῳ Πωλλίῳ συγκλήτου δόγματι ἀτέλεια δέδοται

E 129: [πρεσβευτῶν ἀτελείαν Ῥωμαίων Σεβαστῶν τ]ῷ κοινῷ τῆς Ἀσίας ὀνόματι παρ' αὐτοῦ αἰτησαμένων

E 130: κατὰ πεντε]τηρίδα ἀτέλεια ὑπάρχη ἡμερῶν τριάκοντα

E 131:]ΤΑ ἀτελεια τοῦ λιμένος τούτου

Ἀϋδενάιος ·

A 61: Δεῖος, Ἀϋδενάιο[ς], | Δύστρος, Ἀρτεμείσιος, Π[ά]νημος, Γορπιαῖος

Ἀφροδείτη ·

A 72: μήτε εἰς Ἀφροδείτη[ς] ἢ Ἐρμοῦ, Λ[η]τοῦ[ς] καὶ ἄλλης τινος προσηγορ[ίαν] πράσ[ει]ν

K c6: λαβεῖν τι τέλους ἢ φιλανθρώπου ὀνόματι εἰς Ἀφροδείτην | μηδ' εἰς ἠντιναοῦν ἀπογραφὴν

K c15: οὐχ ὑποκείσονται τῷ τοῦ ἐξαγωγίου τέλει ἢ φιλανθρώπου τινὸς ἢ Ἀφροδείτης ὀνόματι

K d5: οὐ|[δὲ φιλανθρώπου τινὸς ἢ Ἀφρ]οδείτης ὀνόματι οὐδ' ἄλλη ἀ]πογραφὴ τινι

K d12: μηδὲ φιλανθρώπου τινὸς ἢ Ἀφροδείτης μηδ' ἄλλης ἠστινοσοῦν ἀ]πογραφῆς ὀνόματι

K e10: οὐδὲ φιλανθρώπου τινὸς ἢ Ἀφροδείτης ὀνόματι οὐδ' ἠτινοῦν παρευρέσει κα| τ' οὐδένα τρόπον

ἄχρι·

- A 66: ἄχρι κρίσεως τῷ κινδύνῳ τῶν τε[λωνουμέ]νων φυλασέσθω
 E 111: ἄχρι τοῦ πενταπλοῦ ὅσου ἂν τὴν δημοσιωνίαν ἐργολα| βήση **ἐκάστου ἔτους**]
 E 125: ἄχρι τοῦ πενταπλοῦ ὅσου τὴν δημοσιωνίαν καρπευθησομένην ἐξαγορά[ση]
 E 146: καὶ ἄχρι τοῦ πενταπλοῦ ἐκ]είνου τοῦ κεφαλαίου οὐ καθ' ἕκαστον ἐνιαυτὸν ἐμισθώσατο

βλάβη·

- A 58: ὁ δὲ ἄρχων, | [ἐ]ὰν μὴ καλῶς ἀσφαλιζῆται, βλάβης ὑπεύθυνος ἔστω <τῷ> τελώνῃ

βούλομαι·

- A 56: ὅσου ἂν τύχη | τὸ ἐνέχυρον βεβουλημένος λαβεῖν ὁ δημοσιωνῆς
 A 56: οἱ δὲ μὴ βουλόμενο[ι πα]ρὰ τῷ τελώνῃ τὸ ἐνέχυρον εἶναι
 A 65: ἐξέστω | τοῖς βουλομένοις καὶ [ἐ]πιλύσασιν τὰ ἐνέχυρα κ[ρεί]νεσθαι ἐπὶ τοῖς αὐτοῖς ἄ[ρχουσι
 A 81: ἐν ᾧ ἂν βούληται νομίσματι τῶν ἐν Λυκίᾳ [πρ]οχωρούντων
 K e7: ἐὰν βούλωνται ἐξάγειν αὐτοὶ
 K e11: ἐὰν δὲ τις ξένος βουληθεὶς πωλήσῃ φορτίων τὰ τρίτα | μὴ δυνηθῆ
 L b23: δι' οὗ ἂν βούληται λ[ι]μένος ἐξαγέτω τὰ [τ]ε τελο[ύμενα
 E 30: ἐὰν βούληται | [ἐν ταύταις ταῖς πόλεσι πάσαις καὶ τόποις **προσφωνήσε**]ως ἢ ἀπογραφῆς ἢ οἰκίσεως χάριν
 E 34: ἐὰν | [βούλωνται ἐχέτωσαν τέλους εἰσπράξεως χάρι]ν
 E 34-5: ἐὰν βουλων|[ἐφ' ᾧ **ἐποίκιον ὅπου ἂν προσφωνεῖν δε**
 E 45: ἂ μὲν ἂν τις βούληται] ἐξελέσθαι ἢ εἰσαγαγεῖν ἢ ἐξαγαγεῖν κατὰ θάλασσαν
 E 47: ἐὰν βούληται τὸ ὄνιον ἠγορασμένον ἔχειν
 E 51: οὗ δὲ ἂν τις ἀπογράφηται καὶ τεμιζῆται εἰσαγωγήν, ἐκεῖ ἅπαξ ἀπογραφέσθω ποῦ εἰσάγειν ἢ [εἰσφέρειν βούληται
 E 52: [μήτε ἄλλοθεν ἢ οὗ ἂν προσ]φωνήσῃ ἢ ἀπογράφηται βούλεσθαι

γέρας·

- A 75: το[ῦ] τετ[ρα]πλ[οῦ] ὑποκείσθω | [πε]κ[ο]υ[λ]ι[ο]υ γέρως τῷ κατενέγκαντι καὶ ἐλέγγαντι

γῆ·

- A 32: [. κατὰ γῆν ἢ κατὰ θ]άλα[σ]σαν εἰσκομ[ίζων
 A 39: [ἢ ἐξαγαγὼν κ]ατὰ γῆν ἢ κατὰ θάλασσαν εἰσαγαγεῖν τε ἢ ἐξαγαγεῖν [
 K II 8: τῶν ἐξαγομένων **πάντ[ων καὶ] | κατὰ γῆν καὶ [κατὰ θάλασσαν]**
 K II 11: **καὶ κατὰ γῆν καὶ κατὰ θ[άλασσαν] | διὰ τὸ δε[δ]ωκ[έναι - - - - -]**
 K a11: κατὰ γῆν καὶ κατὰ θάλασσαν
 K b1: ὅ[τ]ουδηποτεοῦν κα[ὶ κ]ατὰ [γ]ῆν καὶ κατὰ | [θάλασσαν
 K c2: πάντες δὲ οἱ ισάγοντες ἀπ[ὸ] τῆς ξένης[ς ὀ]πιούν κα]τὰ γῆ[ν ἢ] κατὰ θάλασσαν

- K c10:** ὅσα ἂν ἀπὸ τῶν εἰσενεχθέντων | ὑπ' αὐτῶν καὶ ἰς τὴν γῆν τεθέντων
- K c11:** καὶ οἱ διὰ γῆς | δὲ ἰσκομίσαντές τι ξένοι ἐπὶ τῷ πωλησαί τι
- K d9:** διὰ] γῆς ἢ διὰ θαλάσσης
- K f15:**]ἰς τὴν γῆν ἐκτιθέμενοι τὰ φόρτια
- E 7:** νόμος τέλους Ἀσίας εἰσαγωγῆς καὶ ἐξαγωγῆς κατὰ τε γῆν καὶ κατὰ θάλασσαν
- E 11:** ἃ ἂν κατὰ γῆν εἰσκομίζεται, εἰσελαύνηται κ]αὶ ἃ ἂν κατὰ γῆν ἐκκομίζεται, ἐξελαύνηται, ἐξάγηται
- E 15:** ἃ ἂν κατὰ γῆν ἐξφέρῃ ἢ ἐκβάλλῃ
- E 17:** κατὰ θάλασσαν ἢ γῆ]ν εἰσκομιζομένου
- E 18:** ἐὰν κατὰ θάλασσαν ἢ γῆν ἐξάγῃ
- E 26:** ὁ κατὰ γῆν εἰσάγων ἐν τούτοις τοῖς τόποις προσφω][νείτω καὶ ἀπογραφέσθω
- E 30:** ὁ κ]ατὰ θάλασσαν καὶ ὁ κατὰ γῆν εἰσάγων ἢ ἐξάγων τῷ τελώνῃ προσφωνῆι καὶ ἀπογράφηται
- E 45:** ἃ τε ἂν κατὰ γῆν εἰσάγῃ ἢ εἰσελαύνῃ ἢ εἰσκομίζῃ ἢ ἐξάγῃ
- E 54:** μηδὲ ἐξαίρεισθω μηδὲ ἐξαγέτω μηδὲ κατὰ γῆν εἰσβαλλέτω
- E 78:** ἥ τις ἂν γῆ ἐξ Ἀσίας εἰς Ῥώμην κατὰ τὴν γεωρυχικὸν νόμον ἐξάγηται, ὑπὲρ τῆς γῆς ταύτης σκευῶν τε,
- E 80:** ὥστε τὴν γῆν μὴ παρενεχθῆναι
- E 104:** τέλος κατὰ θάλασσαν καὶ κατὰ γῆν εἰσαγωγῆς καὶ ἐξαγωγῆς
- E 121:** ὅς ἂν νοο]υίκιον δοῦλον ἢ δούλην κατὰ θάλασσαν εἰσαγάγῃ καὶ ἐξαγάγῃ, ἐπ' ἴσης ἔστω ὡσανεὶ κατὰ γῆν εἰσήγαγεν

γίγνομαι ·

- A 44:** αἱ ἀ[π]ο[γ]ραφαὶ πάντων | [ἐν] τῷ τελ[ω]γείῳ ἐν ἓνι τόμῳ γεινέσθω[σ]αν
- A 70:** ὁ ἂν πρᾶγμα ἢ σῶμα ἔνοχον στερ[ή]σει γέν[ηται]
- A 76:** ἡ διενγύ[η]σις τοῦ τέ[λ]ους ὑπὸ τοῦ | ὠνητοῦ {ὠνητοῦ} γεινέσθω
- A 87:** ἐὰν μὴ ἢ [π]ροκείμενος ὁ νόμος, ἐφ' ᾧ ἡ μίσθωσις τοῦ τέλους | γέγονεν
- K a5:** καὶ κατὰ τὴν γεγογ[υ]ἰαν ἐπ[ανγελίαν, ἣν πεποιήνται ἐκ τῶν ἰδίων Μηνοφάνης
- L b31:** [----- γενομ?]ένην ἐγδικ[ίαν]
- L c7:** [----- οὐ] μόνον ἀκροατῆς τε τ[ῶ]ν γεινομένων [----]
- L e9:** [-----] ἔτι γε[ί]νεσ[θαι] ----]
- E 47:** ἐὰν | [δ' ὑπανάντιόν τι τούτοις γένηται
- E 52:** ὁ δὲ ἂν ὑπεναντίον τούτοις γένηται
- E 55:** ἐὰν δ' ὑπεναντίον τι τούτοις γένηται
- E 57:** ἐφ' ᾧ τις λάβῃ ὅσου ἂν ἢ τὸ ὑπεναντίον τούτοις γεγονός
- E 69:** αἵτινες πόλεις ἢ ἔθνη ὑπὸ Βασιλεῖ Ἀττάλ[ω]ι Εὐ[μ]ένους υἱῷ οὐκ ἐγένοντο
- E 74:** μᾶλλον τοῦ τέλους τούτου γένηται τῇ μετακομιδῇ ἢ δι' αὐτὸ τὸ πρᾶγμα, ὑπὲρ τούτου τέλος μὴ διδόσθω.
- E 83:** οὐς ἐκ συνθήκης γενομένης μετὰ Ῥωμαίων

E 116: ἐκ τοῦ] νόμου τούτου ἀμφισβήτησις γένηται

E 147: . ἐάν τις ἀμφισβήτησις γένηται μεταξύ τοῦ ταυ[

Γορπιαῖος·

A 62: Δεῖος, Ἀὐδεναῖο[ς], | Δύστρος, Ἄρτεμείσιος, Π[ά]νημος, Γορπιαῖος

γραμματεὺς·

A 77: [ἐπὶ τ]οῦ ἀρχιερέως τῶν Σεβαστῶν καὶ [τ]ο[ῦ] | [γ]ραμματέως τοῦ ἔθνους

A 79: οἱ [δ]ὲ καθ' ἕκα[στον] ἔτο[ς] ἀρχιερεὺς τε κα[ὶ] | γραμματεὺς ὑποκείσθωσαν

Δεῖος·

A 61: Δεῖος, Ἀὐδεναῖο[ς], | Δύστρος, Ἄρτεμείσιος, Π[ά]νημος, Γορπιαῖος

δέκα·

A 83: πληρουμένου τοῦ Καίσα[ρος] φύσκου καθ' ἕκαστον ἔτος ἕκ τε τοῦ δημοσιωνίου καὶ τοῦ ἔθνους δηναρίου | μυριάδας δέκα

E 134: ἐν ἡμέραις αὐτῶι δέκα

δέω·

A 40: [ἢ ἐ]ξάγοντες κ[αὶ] τόν τε σταθμόν, ὦν δεῖ, καὶ τὸν ἀριθμόν, ὦν διατέτα[κται]

E 29: ὅπερ κατὰ τοῦτον τὸν νόμον ἀπογράφεσθαι | [δεήσει

E 33: ὅπου ἂν δέη προσφωνήσαι

E 35: ἐφ' ᾧ ἐποίκιον ὅπου ἂν προσφωνεῖν δεῖ

E 42: [ὡς κατὰ τὸν νόμον δεῖ

E 42: ἐάν κατὰ τὸν τῆς ἐκ]μισθώσεως νόμον μὴ ἦ διατεταγμένον παρά τινι δέη ποιεῖσθαι τὰς ἀπογραφάς

E 46: ὁ μὲν ἂν ἴστασθαι δέη, τούτου τὸν σταθμόν ὁ δ' ἂν ἀριθμηθῆναι δέη, τούτου τὸν ἀριθμόν

E 48: ὁ ἂν τις κατὰ τοῦτον τὸν νόμον δέη προσφωνήσαι | [καὶ ἀπογράψασθαι

E 50: ὅπου ἂν | [δέη προσφωνήσαι κατὰ τοῦτον τ]ὸν νόμον ἐκεῖ προσφωνεῖτω

E 70: τελώνη κατὰ τὸν τῆς μισθώσεως νόμον ἀπογράψασθαι προσφωνήσαι δεήσει

E 73: ἢ ἰπέμπον οἴνου καὶ ἐλαίου τῶι δημοσιώνη δίδοσθαι | [δεῖ

E 83: οὓς ἐκ συνθήκης γενομένης μετὰ Ῥωμαίων τέλος δίδοναι οὐ δεῖ

E 96: καὶ τέλη εἰσπρασσέτω ὡς κατὰ τοῦτον τὸν νόμον δεῖ

δηλώω·

A 53: ἐν τρίσιν ἡ[μ]έρασις δηλούτ[ω] | τι ἐνέ[χυρ]ον καὶ τινος παραδέδωκεν τῶ τελώνη

K b5: καθὼς ἐκ τῆς ἐπ[ανγελίας] δηλούται

K c5: καθὼς ἐπ' εἴδους δεδήλωται

K e12: καὶ τοῦτο αὐτὸ δηλώσει διὰ τῆς δευτέρας [ἀπογρα]φῆς

L c4: [.....]ΣΣΚΕ.[.....]ΤΙ φρονῶ ΔΗΛΩΣ[.....]

δημόσιος·

A 53: ἄρχο[ντα κ]αὶ δημόσιον δοῦλον παραλαβών

E 2: ἐπιμελητῶν τῶν δημοσίων προσόδων

E 59: ὁ ἄν θείου ἔνεκεν πράγματος ἢ δημοσίων χάριν πραγμάτων δήμου Ῥωμαίων τινὲς κομίζωσιν ἢ ἄγωσιν

E 60-1: ἐὰν τέ τι τῶν δημοσίων | [πραγμάτων ἔνεκεν] τοῦ δήμου Ῥωμαίων δημοσίαι φέρηται

E 71: ἐν δημοσίῳ τόπῳ [ἔστω]

E 102: καὶ ἐγγαίους δημοσίᾳ δικαιοδοτεῖτω

E 144: ἐπιμεληταὶ τῶν δημοσίων προσόδων

E 147: ἐπιμελητῶν τῶν προσόδων δημοσίων

E 152: ἐπιμελητῶν τῶν δημοσίων προσόδων

δημοσιώνης·

A 27:] τὸ τέλος ὁ δη[μο]σιώνης [

A 35: ἐὰν δὲ μ[ὴ] δη[μο]σιώνης [!]

A 44: πρὸς τὴν κοινὴν τοῦ τε δημοσιῶ[ν]ου [κ]αὶ τοῦ | ἀπογραφομένου ἀσφαλείαν

A 56: ὅσου ἂν τύχη | τὸ ἐνέχυρον βεβουλημένος λαβεῖν ὁ δημοσιώνης

A 64: ὁμο[ί]ως [ὕ]ποκεισθω, [ἐ]ὰν μισθωσάμενός [τ]ις ἀπόπραμα π[α]ρὰ τοῦ δημοσιώνου μὴ ἀποδῶ

A 67: ἐὰν ΑΠΑ[.]ΩΣ[.]E[.]IN ἐπί[δ]ωσιν οἱ τῶν δημοσι[ων] παραφυλάκες

A 69: [εἰ]κοστῆς δημοσιώνης μὴ ἐπικοινωνεῖτω

A 71: μὴ ἐξέστω τῷ [δη]μοσιώ[ν]η τὰ ἐν[έ]στια διάρια πράσ[ε]ιν

A 74: ὁμοίως καὶ ἐὰν τέλο[ς], ὧν ἀπηγορεύ[ται], ὁ δ[η]μοσιώνης [εἰσπράξ]η τι

A 83: ὑπηρετής, ὃς ἂν προ[ι]στήται τι δημοσιώνου κατα[κ]ριθεὶς τετραπλ[ῶ] ὑπὸκ[ε]ίσθ[ω] καὶ ἄτειμος ἔστω

M 14: τοῖς τοῦ ἔθνους δημοσιώναις

E 56: ἐν οἷς ἂν τόποις κατὰ [τοῦ]τον τὸν νόμον τελώνιον δημοσιώνου ὑπάρχη

E 57: ἐν τοῖς τόποις τούτοις τέλος ἢ μισθὸν | [δημοσιώνης ἢ ἐπί]τροπος λαμβανέτω

E 68: ὁ [δημο]σιώνης οὐ[τ]ως καρπεύεσθω

E 69: ταῦτά τε ὅποια ἂν παραλάβῃ [τῷ ἐσομένῳ] δημοσιώνη παραδιδότω

E 72: ἢ ἢ πέμποι οἴνου καὶ ἐλαίου τῷ δημοσιώνη δίδοσθαι [δεῖ

E 73: τοῦτον <τε τὸν> δημοσιώνην καρπεύεσθαι τὸ τέλος

E 75: οὖς | [ἂν καὶ ἄπερ ἂν] δημοσιώνης ἐξ Ἀσίας εἰς Ἀσίαν εἰσαγάγη ἢ ἐξαγάγη

E 84: οὗτοι τούτων τῶν πραγμά[των] | τῷ δημοσιώνη τὸ τέλος μὴ] διδόντωσαν

E 96: [ὁ δημοσιώνης] καθὰ [ἐν ἐπ]αρχίαι Ἀσίαι τέλους εἰσπράξεως χάριν παραφυλακὰς καθιστάτω

E 98: τούτων τῶν πραγμάτων τὸ | [τεσσακοστὸν μ]έρος τῷ δημοσιώνη δοθήσεται

E 99: εἰσαγωγῆς μὲν δηνάρια δύο ἥμισυ ἐξαγωγῆς δὲ δηνάριον ἐν ὁ δημοσιώνης <μὴ> λαμβανέτω

E 100: ὁ δ[η]μοσιώνης ὁ παρὰ τοῦ δήμου τὴν τῶν τελῶν ἀνάπραξιν ἐργολαβήσας

- E 101:** δημοσιώ[νης ὁ τὴν τῶν τέ]λων εἴσπραξιν ἐργολαβήσας πρᾶσι καὶ ἐνγαίοις δημοσίᾳ δικαιοδοτεῖτω
- E 110:** ὁ δ]ημοσιώνης ὁ τὴν τελωνείαν μισθωσάμενος ἀναδόχοις καὶ ἐνγαίοις τῷ δήμῳ ἀσφαλιζέσθω
- E 113:** ἐάν τις περὶ τῶν τελῶν τούτων πρὸς δημοσιώνην ἢ ἐ[πίτρο]πον συνθήται
- E 118:** πρ[ὸς | δημοσιώνην ἢ τὸν ἐπίτ]ροπον αὐτοῦ ἀπογραφέσθω παρὰ τούτῳ
- E 119-20:** ἐν οἷς ἂν τόποις δημο[σιώνη ἐποίκιον χάριν τε]λωνίας ὑπάρχη
- E 120:** ἐάν ἐν τῷ τελω[νίῳ μήτε δημοσιώνης μήτε ἐπί]τροπος ὑπάρχη
- E 150:** δημ]οσιώνην κατήντησε <ἦ> καταντήσει ἢ εἴ τι δόλωι πονηρῶι τοῦ ἐπι[τρόπου]

δημοσιώνιον ·

- A 24:**]ΩΝΗ περιλα[μ]βάν[η]ται, ἃ τέλ[η] τ[οῦ δη]μοσι[ω]νί[ου]
- A 36:** [. . . δη]μοσι[ων]ίου ἐξέσ[τ]ω εἰς μίαν τῶν ἔνγιστα π[ό]λεων ἀπὸ τοῦ τ[ό]που
- A 68:** [μ]έχρι ἂν οἱ τοῦ δημοσιωνίου ὠνηταὶ δοκιμάσω[σι]ν τὸ πω[λείν]
- A 82:** πληρουμένου τοῦ Καίσα[ρος] φίσκου καθ' ἑκάστον ἔτος ἕκ τε τοῦ δημοσιωνίου καὶ τοῦ ἔθνους δηναρίου | μυριάδας δέκα
- M 5:** πρὸς τὸ] δημοσιώνιον
- M 7:** ὑπὲρ τοῦ ἐν Μύροις μόνου δημοσιω[νίου]

δηνάριον ·

- A 78:** [ἔστω δὲ ταύτη χρ]ῆος ἐκάστου δ[ι]εγγυῶντος | πρὸς δηνάρια πεντακισχίλια
- A 82:** πληρουμένου τοῦ Καίσα[ρος] φίσκου καθ' ἑκάστον ἔτος ἕκ τε τοῦ δημοσιωνίου καὶ τοῦ ἔθνους δηναρίου | μυριάδας δέκα
- K b5:** καθὼς ἐκ τῆς ἐπ]ανγγελίας δηλοῦται, ἀργυρίου ^{vacat} (δην.) ἑξακισμύρια καὶ ^{vacat} ἑξα[κισχίλια]
- E 12:** μή τι πλείον τέλους ἐκάστης κεφαλῆς δηναρίων πέντε διδόναι ὀφειλέτωι
- E 97:** ὅσῳ ἂν πλείον δηναρίων μυρίων
- E 99:** εισαγωγῆς μὲν δηνάρια δύο ἡμισυ ἐξαγωγῆς δὲ δηνάριον ἐν ὁ δημοσιώνης <μῆ> λαμβανέτω

διάριον ·

- A 71:** μὴ ἐξέστω τῷ [δη]μοσιώ[ν]η τὰ ἐν]έστια διάρια πρᾶσ[ε]ιν

διασᾶφέω ·

- A 87:** διασαφέιτωσαν τῷ δικαιοδότῃ ἢ τῷ τῆς παρα[νο]μί[α]ς] προστείμῳ κρατεῖσθωσαν

διατάσσω ·

- A 40:** [ἢ ἐ]ξάγοντες κ[αὶ] τὸν τε σταθμὸν, ὦν δεῖ, καὶ τὸν ἀριθμὸν, ὦν διατέτα[κται],
- A 71:** ὡς ὁ Σεβαστὸς Νέρων διατέτακται
- E 30:** ἐν τῷ τῆς ἐκμισθώ[σεως νόμῳ] διατεταγμένον ἦι
- E 42:** ἐάν κατὰ τὸν τῆς ἐκμισθώσεως νόμον μὴ ἦ διατεταγμένον παρὰ τινι δέη ποιεῖσθαι τὰς ἀπογραφάς

δίδωμι ·

- A 18:** ὅθεν ἂν ΗΝΥ[.]ΣΤ[. . .]Ν[.]ΧΡ[.]ΦΩ[.]ΣΑ[.]ΙΑ διδῶσθω

- A 20:** [τεσσαρακοστής τήν τεί]μην δώσουσιν οἱ ισάγοντες ἔμποροι
- A 53:** ὁ δ[ε] ἄρχων διδότη τῆ[ν] ἔνλη[ν]ψιν
- A 70:** ὑπὲρ δὲ [τῶν π[άντων] ὠ[νίω]ν τὰ κα[τὰ τοῦτον τὸν νόμο]ν διωρισμ[ένα] | τέλη [δ]ιδ[ό]σθω
- A 73:** ἐὰν [δὲ] [π]αρά τοῦτο εἰσπράξη τις τετραπλοῦ ἢ πρᾶξις δοθήσεται [τῷ] ἄρι[θ]μήσαντι
- M 5:** δίδοσθαι ὑπὸ τῆς π[όλεως τῷ] ἔθνει
- M 14:** δίδοσθαι ὑπὸ τῆς π[όλεως τῷ] ἔθνει
- K II 12:** καὶ κατὰ γῆν καὶ κατὰ θ[άλασσαν] | διὰ τὸ δε[δ]ωκ[έναι - - - - -]
- K b4:** δεδωκέναι ὑπὲρ τῆς τῶν ἰσαγομένων ἀτελεί[ας]
- K b7:** ὑπὲρ σωμάτων λήμφονται | [τέλος ὅσον ἐστὶν ὠρισμέν]ον δίδοσθαι κατὰ τὸν δημοσιωνικὸν νόμον
- K b9:** [τέλος δὲ οὐ δώσουσιν οἱ ξ]ένοι οὐδὲ τῶν πρὸς ἀκολουθίαν ἢ χρήσεος ἕνεκεν
- K e14:** δώσει μόνον τὸ τοῦ ἐξαγωγίου τέλος
- L b13:** αὐ]τοὶ δεδώ[κ]ασιν ἀτελείας
- E 11:** τὸ τεσσαρακοστὸν μέρος τῷ τελώνῃ διδότη
- E 12:** μή τι πλεῖον τέλους ἐκάστης κεφαλῆς δηναρίων πέντε διδόναι ὀφειλέτω
- E 17-8:** δῶι ὁ αὐτὸς ἄνθρωπος ὑπὲρ τοῦ αὐτοῦ πράγματος ἐκ δευτέρου ἐξαγωγῆς τῷ αὐτῷ ἔτει
τῷ αὐτῷ | [τελώνῃ εἰσαγωγῆς τέλος μὴ διδόναι ὀφειλέτω
- E 18:** ἐὰν κατὰ θάλασσαν ἢ γῆν ἐξάγη, τῆς ἐξαγωγῆς τέλος διδότη
- E 19:** ὑπὲρ οὐ δὲ ἂν | [τις πράγματος ἅπαξ, τῷ τελώνῃ ἐκκομιζομένου δ]ῶ
- E 20:** ἐκ δευτέρου ἐξαγωγῆς τῷ αὐτῷ τελώνῃ τῷ αὐτῷ ἔτει | [τέλος μὴ διδόναι ὀφειλέτω
- E 20:** ὁ ἰχθύϊ κογχυλίωι θαλασσίωι νεαρῷ χρώμενος τὸ εἰκοστὸν μέρος τέλους διδότη
- E 58:** τούτοις τῶν πραγμάτων τούτων τέλος μὴ ἔστω μήτε τις διδόναι ὀφειλέτω
- E 62:** ἂ ἂν τις πωλή]ση ἢ πιπράσκη τέλος μὴ διδότη
- E 66:** τῷ στρατεύματι εἰς ὃ ἂν πορεύηται, τέλος [τού]των μὴ διδότη
- E 67:** σιδή]ρου, μολύβου, χρυσοχάλκου ἕνεκεν ἢ ὠρυγμένα, τούτων ὅτι ἂν [φέ]ρηται τέλος μὴ διδότη
- E 72:** ἢ ἰπέμπον] οἴνου καὶ ἐλαίου τῷ δημοσιῶνῃ δίδοσθαι | [δεῖ
- E 74:** τῆι μετακομιδῇ ἢ δι' αὐτὸ τὸ πρᾶγμα, ὑπὲρ τούτου τέλος μὴ διδότη
- E 76:** ὑπὲρ τούτου τέλος μὴ | [διδότη
- E 78:** ὑπὲρ τούτων | [τῶν πραγμά]των τέλος μὴ διδότη
- E 79:** [τῷ τελώνῃ δι]δότην ἑκατὸν λείτρων ἄσσάρια τέσσαρα
- E 83:** πρὸς τὴν ἰδίαν χρῆσιν ἐξάγη ἢ εἰσάγη, ὑπὲρ τούτου τέλος εἰσαγωγῆς καὶ | [ἐξαγωγῆς μὴ διδότη]
- E 83:** τέλος ἐξαγωγῆς ἢ εἰσαγωγῆς τινων πραγμάτων διδόναι οὐ δεῖ
- E 84:** οὗτοι τούτων τῶν πραγμά[των | τῷ δημοσιῶνῃ τὸ τέλος μὴ] διδότησαν
- E 85:** ἥς πολειτείας αὐτὸς οὐκ ἔσται, | ὑπὲρ τούτου τέλος διδόναι ὀφειλέτω
- E 86:** ἀπογραφέσθω καὶ ὑπὲρ τούτου τέλος διδόναι ὀφειλέτω
- E 88:** τῷ διπλῷ | [τέλος διδ]ότη καὶ τοῦ πράγματος τούτου τῷ τελώνῃ ἀγωγῆι καὶ ἐνεχύρου λήψις ἔστω

E 93: ἵνα μ[ήτε ἐντ]ὸς τῶν ἰδίων ὄρων τέλος διδώσιν

E 95: οἱ δῆμοι τέλος | [ἐντὸς τῶς ἰδί]ων ὄρων [οὐ] δώσουσιν

E 97: ὧν πραγμάτων Οὐηδίω Πωλλίω συγκλήτου δόγματι ἀτέλεια δέδοται

E 98: τούτων τῶν πραγμάτων τὸ | [τεσσακοστὸν μ]έρος τῷ δημοσιῶνι δοθήσεται

E 122: ἵνα καὶ ὁ αὐτὸς] ἅπαξ τὸ εἰσαγωγίον δῶ

E 123: μέρος τέλους] διδότη

διεγγυάω · (κρς.: Ephesos Yaziti'nda προέγγυος)

A 77: [ἔστω δὲ ταύτη χρ]ἔος ἐκάστου δ[ι]εγγυῶντος | πρὸς δηνάρια πεντακισχίλια

E 105: τούτῳ προέγγυον ἐν τρισὶ | [ἡμέραις ταῖς ἔγγι]στα αἶς ἂν μισθώσῃται ἐφ' ἡμῶν ἀλλάξει ἔξεσται

E 106: μήτε ὁ προέγγυος τὴν δημοσιωνίαν ταύτην καρπευέσθω πρὶν ἢ ἐνγαίοις καὶ | [αὐθέντι τῷ
δήμ]ωι περὶ ἐγγαίων ἀσφαλίσασθαι

E 135: αἶς ἂν μισθώσῃται ἐπὶ τῶν στρατηγ]ῶν τὸν προέγγυον ἀλλάξει ἔξεστω

E 142-3: καὶ τούτῳ τὸν προέγγυον ἐν ἡμέραις τριάκοντα ταῖς ἔγγιστα, ἐν αἶς ἂν ὁ νόμος εἰς τὸ
αἰράριον | [τὸν προέγγυον παρὰ τοῖς στρατηγοῖς ὑποθέσθαι κε]λε[ύ]σῃ

E 145: ὡς ὁ πρὸ αὐτοῦ προέγγυος ἢ οἷς τὸ πρᾶγμα τοῦτ[ο μέ]||[λει

διεγγύησις ·

A 75: ἡ διεγγύ[η]σις τοῦ τέ[λ]ους | ὠνητοῦ {ὠνητοῦ} γεινέσθω

διευλυτέω · (= Ephesos Yaziti'nda εὐλυτέω)

A 46: τὴν τειμήν αὐτῷ δ[ι]ευλυτήσα[ν]τι ἐν ἡμέραι[ς] | τρισὶν τὸ [φ]όρτ[ι]ον παραλαμβάνειν

E 87: κατὰ τὴν τείμησιν τοῦ πράγματος τούτου τῷ τελώνῃ τέλος εὐλυτεῖται

E 101: [πρὸς τῷ αἶρα]ρίῳ διευλυτεῖν ὀφειλέτω

διηνεκῆς ·

A 85: ἐὰν δὲ παραφ[ύ]λαξ μὴ διηνεκῶς προκείμενο[ν] σχῆ, [κ]ατὰ τούτου τεμωρίαν | ὁ δικαιοδότης ὀριζέτω

M 3: εἰς τὸ διηνεκῆς ἀπο|γραφομένων πάντων τῶν εἰσαγομέν[ων]

E 5: ἐπινομία διηνεκῆ τελῶν Ἀσίας

E 6: ἐξ ἐπινομίων διηνεκῶν

δικαιοδοσία ·

A 4: [. . .]ΥΞΟΤΗ[. . .] τ[ὴν] δικ[α]ιοδοσίαν καὶ [. . .]

A 29: δικα[ι]ο[δ]οσίαν [. . .] Σ[. μ]ερο[ύ]ς δις τεσα[ρ]ακ[ο]στῆν [τῆς] τειμήσεως . . .]

δικαιοδότης ·

A 26:]ΜΝΙΟΥ[.]ΑΝΛ[. . .]ΝΑ τῶν ὀφειλόντων [. . .]εσθαι ὁ δικ[α]ιοδότης ἐξαγαγέ[-

A 55: ἀποδιδόσθω κατ' [α]ὐτοῦ κριτήριον ὑπὸ τοῦ δικαιοδότη τῷ τελώνῃ το[ῦ] ἴσου κεφαλαίου

A 60: ἔξεστω κρίσιν αἰτεῖσθαι[ι] | τὸν δικαιοδότην ἐν ἡμέραις [μ' (?)]

A 86: ἐὰν δὲ παραφ[ύλ]αξ μὴ διηνεκῶς προκείμενο[ν] σχῆ, [κ]ατὰ τούτου τειμωρίαν | ὁ δικαιοδότης ὀρίζετω

A 87: διασαφείτωσαν τῷ δικαιοδότη ἢ τῷ τῆς παρα[νο]μί[α]ς προστείμω κρατείσθωσαν

E 116: ὑπὲρ ταύτης στρατηγοῦ τοῦ δικαιοδοτοῦντος μεταξύ Ῥωμαίων καὶ ἄλλοεθν[ῶν] | **[δικαστοῦ ἢ ξενοκριτῶ]ν** τε δόσις ἔστω

διορίζω·

A 33: τῶν κα[τὰ] τοῦτον | τὸν νόμον διωρισμένω[ν] ὑπο[τε]λ[ῶν] εἶναι ὀφειλό[ν]των

A 70: ὑπὲρ δὲ [τ]ῶν π[άντων] ὠ[νίω]ν τὰ κα[τὰ] τοῦτον τὸν νόμο[ν] διωρισμ[ένα] | τέλη [δ]ιδ[ό]σθω

K a12: πάντων τῶν διωρισμένων ἐν τῷ δημοσιωνικῷ νόμῳ εἰκοστήν τῆς τειμῆσεως.

διπλοῦς·

A 16: [. σ]ώμα, διπλ[οῦ]ν ἀποδό[τω] τὸ τέλος τῷ τελώνῃ [

A 28: πρ]ᾶξις ἔστω [. . κ]ατὰ τὸν νόμον τοῦτον διπλῆ Σ[

A 63: ὑπεύθυνος ἔστω τ[ῷ] διπλῷ καὶ ἐνεχυράζειν αὐτ[οῦ] | [ἐ]ξέστω

E 80: ὁ τελώνης τῷ παρακομίζοντι διπλοῦ ἔνοχος ἔστω

E 87: ἐὰν οὕτως μὴ ποιήσῃ, τῷ διπλῷ | [τέλος διδ]ότω

δίς·

A 29: δικα]ιο[δ]οσίαν [. . .] Σ[. μ]ερο[ύ]ς δίς τεσ[α]ρακ[οσ]τήν [τῆς τειμῆσεως . .]

δοκιμάζω·

A 68: [μ]έχρι ἂν οἱ τοῦ δημοσιωνίου ὠνηταὶ δοκιμάσω[σιν] τὸ πω[λείν]

δόλος·

A 35:]δ[ό]λου πονηροῦ προγε[γρ]αμ[μέν]η|η

A 54: [ἐ]ὰν δὲ μὴ ὑπηρετήσῃ ἢ δόλω πονηρῷ τι ποιήσῃ

E 21: ὄνιον ἐκ πλοίο[υ] | μὴ τις δόλω πονηρῷ ἀφαιρείτω

E 28: ὅς ἂν αὐτῶν φανερώς ἐπὶ τοῦ τελωνίου ἐ]κείνου χωρὶς δόλου πονηροῦ προγεγραμμένος ἦ

E 60: ὁ ἂν εἰς διατροφήν ἔχωσιν ἐκείνης ἕνεκεν τῆς πορείας χωρὶς δόλου πονηροῦ

E 64: οἷς χρῆσθαι εἰώθασιν ἐν τῇ ἀποδημίᾳ ταύτῃ δίχα | [δόλου πονηροῦ]

E 80: ἐὰν τις ὑπεναντίον τούτοις κατα[σχῆ] ταῦτα τὰ πλοία] δόλω πονηρῷ

E 150: δημ]οσιώνην κατήνησε <ἢ> καταντήσει ἢ εἴ τι δόλω πονηρῷ τοῦ ἐπι[τ]ρόπου

E 153:]ΕΝΑΙ ἢ δόλω πονηρῷ τινος αὐτῶ[ν]

δοῦλος·

A 53: ἄρχο[ντα κ]αὶ δημόσιον δοῦλον παραλαβὼν

E 76: ὑπὲρ δούλων καὶ ὧν ἀπάντων, οὓς ἂν ἢ ἄς ἂν οἴκοθεν ἄγωσιν ἢ παραπέμπωσιν

E 117: ὅς ἂν νοουίκιον δοῦλον ἢ δούλην εἰς ἐπαρχεῖαν Ἀσίαν εἰσάγῃ ἢ ἐξάγῃ

E 121: ὅταν τις νοουί]κιον δοῦλον ἢ δούλην κατὰ θάλασσαν εἰσαγάγῃ καὶ ἐξαγάγῃ

δραπετικός·

A 14: [.]ΙΟ[.] μηδὲ τῶν δρα[π]ετικῶν

δράχμη·

A 85: οἱ τελῶναι ἐχέτωσα[ν] ἢ μυρίας | [δ]ραχμὰς ἀριθμεῖτωσαν τῷ φύσκ[ω]

δύναμαι·

A 52: ὅθεν ἂν [δ]ύνηται χειρολήνπτου

K e12: ἐὰν δέ τις ξένος βουληθεὶς πωλήσαι φορτίων τὰ τρίτα | μὴ δυναθῆ

Δύστρος·

A 62: Δείος, Ἀὐδεναῖο[ς], | Δύστρος, Ἀρτεμείσιος, Π[ά]νημος, Γορπιαῖος

ἔθνος·

A 77: [ἐπὶ τ]οῦ ἀρχιερέως τῶν Σεβαστῶν καὶ [τ]ο[ῦ] | [γ]ραμματέως τοῦ ἔθνους

A 82: πληρουμένου τοῦ Καίσα[ρος] φύσκου καθ' ἕκαστον ἔτος ἕκ τε τοῦ δημοσιωνίου καὶ τοῦ ἔθνους δηναρίου | μυριάδας δέκα

M 6: δίδοσθαι ὑπὸ τῆς π[ό]λεως τῷ ἔθνει

M 14: τοῖς τοῦ ἔθνους δημοσιώναις

E 27: ἐν οἷς ἂν τελώνιον ἢ ἐντὸς τῆς χώρα[ς] πρὸ τῶν βασιλείας ἢ ἐλευθέρων πόλεων ἢ ἔθνῶν ἢ δήμων ὑπάρχη

E 69: αἵτινες πόλεις ἢ ἔθνη ὑπὸ Βασιλεῖ Ἀττάλ[ω] Εὐ[μένους] υἱῷ οὐκ ἐγένοντο

E 89: αἵτινες πολεῖται | καὶ ἄτινα ἔθνη καὶ οἵτινες δ[ήμ]οι εἰσιν ἔξω διοικήσεω<ς> Ἐφεσίας κτλ.

E 92: εἰ μὴ αὐταὶ ἀγοραὶ εἰσιν | [δικῶν, εἴ τε] τούτων τῶν διοικήσεων πόλεις, ἔθνη, δήμοι νόμοι κτλ.

E 94: αὐταὶ αἱ πολιτεῖαι καὶ ταῦτα τὰ ἔθνη καὶ οὗτοι οἱ δήμοι τέλος | [ἐντὸς τῶν ἰδί]ων ὄρων [οὐ] δώσουσιν

εἰδός·

A 60: ἐφ' ὧν Α[. . . .] ΤΟΣ[. .] Ω[. .] τῶν εἰδοῖς μηνῶ[ν]

E 1: πρὸς ζ εἰδῶν Ἰουλίῶν

E 100-1: εἰδοῖς Ὀκτωβρίας δευτέρας | [πρὸς τῷ αἶρα]ρίῳ διευλυτεῖν ὀφειλέτω καὶ τοῖς λοιποῖς ἔτεσιν ὁμοίως εἰδοῖς Ὀκτωβρίας καθ' ἕκαστον ἔτος

E 103: ἡ προθεσμία τοῦ χρήματος εἰδοὶ Ἰανουάρια πρῶται

E 108: καὶ ὁ ἐξηγορακὸς ἀπὸ εἰδῶν Ἰανουαρίων πρῶτων ἐπὶ ἔτη ἐξῆς πέντε καρπευέσθω

E 112: καὶ ἀπὸ εἰδῶν Ἰανουαρίων πρῶτων τοῖς ἐξῆς ἔτεσιν πέντε καρπευέσθω

E 126: ἀπὸ εἰδῶν Ἰανουαρίων τῶν ἔγγιστα ἐσομένων ἔτεσιν ἐξῆς πέντε καρπευέσθω

E 127: ἀπὸ εἰδῶν Ἰανουαρίων πρῶτων ἐπὶ ἔτη ἐξῆς [πέντε καρπευέσθω] ὀφειλέτω

E 134: ἀπὸ εἰδῶν Ἰανουαρίων πρῶτων ἐπὶ ἔτη ἐξῆς πέντε καρπευέσθω ὀφειλέτω

E 137: οὕτως καρπευέσθω ἐφ' ᾧ ἡ ἀρχὴ τῆς μισθώσεως αἱ εἰδοὶ Ἰανουάρια αἱ ἔγγισ[τα]

E 141: ἀπὸ εἰδῶν | [Ἰανουαρίων τῶν ἔγγιστα ἐσομένων ἐπὶ ἔτη ἐξῆς] πέντε

εἰκοστός·

A 69: [εἰ]κοστῆς δημοσιώνη μὴ ἐπικοινωνεῖτω

K a12: πάντων τῶν διωρισμένων ἐν τῷ δημοσιωνικῷ νόμῳ εἰκοστὴν τῆς τειμήσεως

E 20: ὁ ἰχθύϊ κογχυλίῳ θαλασσίῳ νεαρῷ χρώμενος τὸ εἰκοστὸν μέρος τέλους διδότη

εἰμί·

A 17: ἐάν δὲ μὴ | [ἀ]πογ[ρ]άψ[ηται] ἐπάνεσις | πᾶσα [το]ῦ τελώνου [υ]ἔ]στω

A 22: εἰ]σ[α]γομέ]γ[ω]ν πάντων ἔστω ἀτέλεια

A 28: πρ]ᾶξις ἔστω [. κ]ατὰ τὸν νόμον τοῦτον διπλῆ Σ[

A 33: τῶν κα[τὰ τοῦτον | τὸν νόμον διωρισμένω]ν [ὑπο]τε[λ]ῶν εἶναι ὀφειλό[ν]των

A 38: [πάν]τα, [ἃ κατὰ τ]ο[ῦ]το[ν] τὸ[ν ν]ό[μ]ο[ν] ἐστὶν ὑποτελῆ πρὸ τοῦ ἐνφορτίασθ[αι]

A 41: ὅτι δ' ἂν τούτων [παρα]νομή]θ[η], τὰ ὄνια [ἔστω τ]οῦ [τελ]ώνου·

A 48: ἀγ[α]πογραφὸν τῶν κατὰ τοῦτον τὸν νόμον ὑποτελῶν ὄντων μηδὲ[ν φόρτι]ον μήτ[ε] ἐντιθέσθω

A 51: [ἔστω] τοῦ τελώνου τ[ὰ ὄ]νια

A 56: οἱ δὲ μὴ βουλόμενο[ι πα]ρὰ τῷ τελώνῃ τὸ ἐνέχυρον εἶναι

A 58: ὁ δὲ ἄρχων, | [ἐ]άν μὴ καλῶς ἀσφαλίζεται, βλάβης ὑπεύθυνος ἔστω <τῷ> τελώνῃ

A 61: οἵτι[ν]ές εἰσιν κατὰ [τούτ]ο[ν]ς

A 63: ὑπεύθυνος ἔστω τ[ῷ] διπλῷ καὶ ἐνεχυράζειν αὐτ[οῦ] | [ἐ]ξέστω

A 70: τούτου [ἐν]ληνψις μετὰ [ἐνιαυτὸν] μὴ ἔστ[ω]

A 77: [ἔστω δὲ ταῦτη χρ]ῆος ἐκάστου δ[ι]εγγυῶντος | πρὸς δηνάρια πεντακισχέιλια

A 83: ὑπρέτης, ὃς ἂν νο[μί]ζ]ηται τι δημοσιῶνου κατα[κ]ριθεὶς, τετραπλ[ῶ] ὑποκείσθ[ω] καὶ ἄτειμος ἔστω

A 86: οἱ κατὰ πόλιν [ἄρ]χοντες, ἐάν μὴ ἦ [π]ροκείμενος ὁ νόμος

K II 9: ὄντων ἀτελῶν [μόν]ων [τῶν ἰσα]γομένων [ότου]δηπ[οτεοῦν]

K a10: λή]φονται τέλος ὄντων ὑποτελῶν μόνων ἰς τὸ ἐλ]λιμένιον τῶν ἐξαγομένων πάντων

K a13: χωρὶς δὲ τῶν προγεγραμμένων ἄνεσις ἔστω ἀτελείας πάντων τῶν ἀπὸ τῆς ξένης]

K b7: ὑπὲρ σωμάτων λήμφονται | [τέλος ὅσον ἐστὶν ὠρισμέν]ον δίδοσθαι

K b10: ἔστω δὲ ἐπάνανκες τοῖς τε ναυκλήροις ἀφ' ἧς ἂν κα[ταπλέωσιν ἡμέρας

K b13: ὑπὲρ μόνον τούτων ὧν ἂν ἔχω[σιν τῶν ὠρισμένων εἶναι ὑποτελῶ]ν

K b14: καθὼς προγ[έ]γραπται εἰ|[σαχθέντων ἢ ἐπὶ τῷ πωλῆσαι ὄντ]ων

K b16: μὴ ἀπογραφ[ομένων] κα[τὰ τὰ προγεγραμμένα, ὑπὲρ] τούτων] μόνων τῶν φορτίων στέρεσις ἔστω

K c3: χωρ[ί]ς μόνων τῶν ὠρισμένων εἶναι ὑποτελῶν, μηδενὶ ὑποκείσθωσαν τέλει ἰς τὸ ἐλλιμένιον

K e21: καὶ τῶν λοιπῶν τι σκ[ευῶν τοῦ πλο]ίου ὄντων ἀχρήστων

E 8: οἵτινες τε ὄροι] Καππαδοκίας, Γαλατίας, Βειθυνίας Ἀσίαν ζωννύουσι

E 9: αἵτινες τε χῶραι Καλχαδονίων Βυζαντίων ἐντὸς τῶν | [τῆς ἐπαρχείας Ἀσίας ὄρων εἰσὶν

E 22: τὸ ὄνιον ἐκεῖνο καὶ τὸ πρᾶγμα τοῦ | [τελώνου ἔστω

- E 28: **ὅς ἂν αὐτῶν φανερώς** ἐπὶ τοῦ τελωνίου ἐ]κείνου χωρὶς δόλου πονηροῦ προγεγραμμένος ἦ
- E 30: ἐν τῷ τῆς ἐκμισθῶ[σεως νόμῳ διατεταγμένον ἦι
- E 32: οὔτε ἐν | [τόπῳ ἀνέτῳ ἔσται
- E 36: καὶ ἐφ' ᾧ μήτε | [ὠκοδομημένον ἦ ἐν ἱέρῳ μήτε ἐν τεμένει μ]ήτε ἐν τόπῳ ἀνετῶι
- E 38:]ΝΩΝ ἐχέτωσαν, ἐφ' ᾧ τῶν παραφυλακῶν τούτων τὸ μεταξὺ διάστημα ὀγδοήκοντα σταδίων ἔσται
- E 39: ἐκτὸς τῶν | [προγεγραμμένων τόπων μὴ τις παραφυλακὴ ἔστω
- E 40: ἐὰν μήτε τελώνης μήτε ἐπίτροπος κατὰ τοῦτον τὸν νόμον ἦ αὐτόθι
- E 42: ἐὰν κατὰ τὸν τῆς ἐκ]μισθώσεως νόμον μὴ ἦ διατεταγμένον παρὰ **τίνι δεῖ** ποιῆσθαι τὰς ἀπογραφάς
- E 43: ἐὰν τινες παραφυλακαὶ | [**ἢ ἐν λιμένι ἢ** περὶ τοὺς ἐλευθέρου]ς ὄρους τῆς ἐπαρχείας ὦσιν
- E 47: τὸ πρᾶγμα ἐκεῖνο καὶ τὸ ὄνιον τοῦ τελώνου ἔστω καθόλου ἐπάνεσις ἔστω τοῦ τελώνου
- E 53: τὸ πρᾶγμα ἐκεῖνο | [καὶ τὸ ὄνιον τοῦ τελών]ου ἔστω
- E 55: ἐὰν δ' ὑπεναντίον τι τούτοις γένηται, τὸ πρ[ᾶγ]μα ἐκεῖνο καὶ τὸ ὄνιον τοῦ τελώνου ἔστω
- E 56: [**ἐὰν**] **μὴ** τοῦτο ὑπάρχη, ὁπότερον ἂν ὁ τελῶ[νης θέλη **ἀγωγή καὶ**] ἐνεχύρου λήψις ἔστω
- E 57: ὅσου ἂν ἦ τὸ ὑπεναντίον τούτοις γεγονός
- E 58: καὶ τοῦ χρήματος τούτου ἐνεχύρου λήψις ἔστω. τούτοις τῶν πραγμάτων τούτων τέλος μὴ ἔστω
- E 64: ὅς ἂν ἦ **<πορευόμενος>** πραγμάτων ἕνεκεν δήμου Ῥωμαίων
- E 67: **σιδῆ**]ρου, μολύβου, χρυσοχάλκου ἕνεκεν ἦι ὠρυγμένα
- E 69: ταῦτά τε ὅποια ἂν παραλάβῃ | [τῷ ἐσομένῳ δημ]οσιῶν ἄνδρὸς ἀγαθοῦ ἐπικρίσει παραδιδότωι
- E 71: ἐν δημοσίῳ τόπῳ [ἔστω] μήτε ἐν ἱερῶι μήτε | [ἐν τόπῳ ἀνέτῳ κ]αὶ τῷ τελώνῳ οἰκοδομήσαι ἐξέστω
- E 80-1: ὅσον ἂν ἦι κατεσχημένον, τούτου ὁ τελώνης τῷ παρακομίζοντι διπλοῦ ἔνοχος ἔστω | [καὶ τοῦ **χρήματος**] τούτου ἐνεχύρου λήψις ἔστω
- E 85: πρὸς τὴν ἰδίαν χρῆσιν εἰς ταύτην τὴν χώραν ἢ τὴν πόλιν ἦ[ς] | [πολιτείας αὐτὸς ἔσται]
- E 85: ὅτε ἂν ἐξ ἐκείνης τῆς χώρας ἢ τῆς πόλεως, ἥς πολιτείας αὐτὸς οὐκ ἔσται
- E 87: ὡσπερ τῶν λοιπῶν πραγμάτων ἀγωγή καὶ ἐνεχύ[ρου λήψις ἔστω]
- E 88: καὶ τοῦ πράγματος τούτου τῷ τελώνῳ ἀγωγῇ καὶ ἐνεχύρου λήψις ἔστω
- E 89: αἵτινες πολιτεία | καὶ ἄτινα ἔθ]νη καὶ οἵτινες δ[ῆμ]οί εἰσιν ἕξω διοικήσεω<ς> Ἐφεσίας κτλ.
- E 91: **εἰ μὴ** αὐτὰ ἀγοραὶ εἰσιν | [δικῶν, **εἴ τε**] τούτων τῶν διοικήσεων πόλεις, ἔθνη, δῆμοι νόμῳ κτλ.
- E 94: [**εἴ τε** διοικέσ]εων ἐν [Ἀσία]ι τῶν προγεγραμμένων ἕτεραί εἰσιν ἐπαρχεῖαι προσενεμημένα
- E 114: [**τοῦτο δίκαιον καὶ**] νόμιμον ἔστωι
- E 115: ἐν ἡμ[έραις] τριάκοντα | [ταῖς ἔγγιστα **αἷς ἂν ληφθῆ**]ι ἐὰν μὴ ἐπιλυθῆ, τοῦ ἐνεχυράσαντος ἔστω
- E 117: μεταξὺ Ῥωμαίων καὶ ἀλλοεθν[ῶν] | [**δικαστοῦ ἢ ξενοκριτῶ**]ν τε δόσις ἔστω
- E 118: ἀπογραφέσθω παρὰ τούτῳ, ὅς ἂν φανερώς ἐν τῷ τελωνίῳ ἦ προγεγραμμένος
- E 121: ἐπ' ἴσης ἔστω ὡσανεὶ κατὰ γῆν εἰσῆγαγεν | [καὶ **ἐξήγαγεν, ἵνα καὶ ὁ αὐτὸς**] ἄπαξ τὸ εἰσαγωγίον δῶ
- E 123: τὸν ἀθέντην ἐπὶ τῶν ἐκάστου ἔτους ἐσομένων στρατηγῶν ἐξεῖναι ἀλλά|[ξαι

- E 126:** καὶ ἀπὸ εἰδῶν Ἰανουα]ρίων τῶν ἔγγιστα ἐσομένων ἔτεσιν ἐξῆς πέντε καρπευέσθω
- E 137:** ὡσπερ αὐτὴ κατὰ τοῦτον τὸν νόμον] μεμισθωμένη ἦν
- E 138:** αἱ εἰδοὶ Ἰανουάρια αἱ ἔγγισ[τα] | [ἔ]σονται
- E 152:** ἐπι]μελητῶν τῶν δημοσίων προσόδων ἢ διαγνώσις [ἔ]στω
- E 132:** μήτε ἐκ]εῖνος οὐ κατὰ τὸν νόμον τῆς δημοσιωνίας ἢ ἀγωγή ἔσται
- E 142:** ἀπὸ εἰδῶν | [Ἰανουαρίων τῶν ἔγγιστα ἐσομένων ἐπὶ ἔτη ἐξῆς] πέντε

εἷς, μία, ἓν·

- A 20:**]ΝΜΕ[. .]ΟΠ[.]Ν ὑπὲ[ρ ἐ]κ[ά]σ[τ]ου ἀ[σ]άρι[ο]ν ἐ[ν]
- A 36:** [. . . δη]μοσι[ων]ίου ἐξέσ[τ]ω εἰς μίαν τῶν ἔγγιστα πό[λε]ων ἀπὸ τοῦ τ[ό]που
- A 44:** αἱ ἀ[π]ογραφαὶ πάντων | [ἐν] τῷ τελ[ω]γείῳ ἐν ἐνὶ τόμῳ γεινέσθω[σ]αν
- E 31:** προσφωνήσε]ως ἢ ἀπογραφῆς ἢ οἰκήσεως χάριν ἀνά ἓν ἐποίκιον ἐχέτω
- E 32:** παρὰ ποταμῶι δὲ Ῥυνδάκωι μίαν παραφυλακὴν
- E 33:** ἐν ἐκάστῳ λιμένι ἀνά μίαν παραφυλακὴν
- E 35:** ἐγ]γύτερον ἐνὶ ἐνὸς τόπου μήκος ποδῶν τριάκοντα ὠκοδομημένον

εἰσάγω·

- A 12:** σ[ωμά]των τῶν ἐξά[γο]μένων καὶ τῶν εἰ]σ[α]γ[ο]μένων
- A 16:** [. σ]ώμα, διπλ[οῦ]ν ἀποδό[τω] τὸ τέλος τῷ τελώνῃ
- A 19:**]Ι φορτίον τὸν τελώνῃν ΟΙΕΜΑ[.]ν ἀπὸ τ[ῆς ξέν]ης εἰσα[γ]ομένων
- A 20:** [τεσσαρακοστῆς τὴν τεῖ]μην δώσουσιν οἱ ἰσάγοντες ἔμποροι
- A 22:** εἰ]σ[α]γομέ]γω[ν] πάντων ἔστω ἀτέλεια
- A 23:**]εται σῦκον καὶ ἰχθυ]Ι[.]Η καὶ Ο[.]ΙΕ[. . .]Ν[. . .]ΙΑΤΑ[. . .]τις Λυκί[ος] εἰσα]γόμεν[ος]
- A 38:** εἰσα]γαγῶν ἢ εἰσκομίσα[ς] | ἢ ἐξαγαγῶν κ]ατὰ γῆν ἢ κατὰ θάλασσαν
- A 39:** [ἢ ἐξαγαγῶν κ]ατὰ γῆν ἢ κατὰ θάλασσαν εἰσαγαγεῖν τε ἢ ἐξαγαγεῖν [
- A 39-40:** οἱ εἰσάγοντες ἢ ἐ]ξαγοντες κ[αὶ] τὸν τε σταθμόν, ὧν δεῖ, καὶ τὸν ἀριθμόν, ὧν διατέτα[κται]
- A 49:** μηδεὶς μ[ή]τε ἀνα]λβανέτω μήτε εἰσαγέτω ἢ εἰσ[κ]ομιζ[έ]τω
- M 4:** ἀπο]γραφομένων πάντων τῶν εἰσαγομέν[ων πρὸς τὸ] δημοσιώνιον
- M 8:** ἀπὸ] τῆς τεσσαρακοστῆς τῶν εἰσαγομένων [ἀπὸ τῆς] ξένης
- K Π 9:** ὄντων ἀτελῶν [μόν]ων [τῶν ἰσα]γομένων [ότου]δηπ[οτεοῦν]
- K b4:** δεδωκέναι ὑπὲρ τῆς τῶν ἰσαγομένων ἀτελεί[ας]
- K b10:** οὐδὲ τῶν πρὸς ἀκολουθίαν ἢ χρήσεος ἕνεκεν κατὰ τὸν δημο|[σιωνικὸν νόμον εἰσαγομέν]ων
- K b11:** εἰ μὴ τοῖς ἰσ]άγουσιν φόρτια ἐπὶ τῷ πάλιν αὐτὰ εὐθέως ἐξαγαγεῖν ἀπο|[γράψασθαι]
- K b14:** καθὼς προγ[έ]γραπται εἰ|[σαχθέντων ἢ ἐπὶ τῷ πωλῆσαι ὄντ]ων
- K c2:** πάντες δὲ οἱ ἰσάγοντες ἀπ[ὸ] τῆς ξένης[ς ὀ]πιὸν κα]τὰ γῆ[ν ἢ] κατὰ θάλασσαν
- K c5:** μήτε ἀργύριον πράσσει[ν] ὑπὲρ τῶν ἰσαγομένων καθὼς ἐπ' εἶδους δεδῆλωται

- K c6:** ἀπ' αὐτῶν τῶν ἰσαγομένων λαβεῖν τι τέλους
- K c9:** ἔχοντες καὶ αὐτοὶ τὴν τῆς ἀτελείας ὧν ἰσάγουσιν ἄνεσιν μετὰ τὸ καταπλεῦσαι
- K c13:** διὰ τῶν αὐτῶν ὧν εἰσήγαγον ὄρων
- K c16:** τὸν τόπον δι' οὗ ἰσήγαγον
- K e17:** ὑπὲρ ὧν ἂν κατασκευά[σωσιν πλοί[ων] ἢ εἰσαγάωσιν ἢ εἰς ἀλλήλους ἀγοράωσιν
- L b6:** ταυτα καὶ Καλύνδιοι κ[αὶ εἰ]σάξουσιν
- E 10:** ἃ ἂν κατὰ θάλασσαν εἰσάγηται, ἐξάγηται
- E 14:** [ἄπερ ἂν τις ἐξ Πόντου εἰσάγ]εσθαι μέλλη
- E 15:** ἃ ἂν τις κατὰ θάλασσαν εἰσάγη ἢ ἐξάγη
- E 22:**]αξ εἰσαγέτω καὶ ἐξαγέτω · ἐάν τις τι εἰσάγη ἢ ἐξάγη κατὰ θάλασσαν
- E 26:** ὁ κατὰ γῆν εἰσάγων ἐν τούτοις τοῖς τόποις προσφωνεῖτω καὶ ἀπογραφέσθω
- E 29:** τοῦτο ὁ εἰσάγων ἀπογράφεσθαι ὀφειλέτω καὶ μετὰ τὸ ἀπ]ογράφεσθαι εἰσαγαγεῖν
- E 30:** ὁ κ]ατὰ θάλασσαν καὶ ὁ κατὰ γῆν εἰσάγων ἢ ἐξάγων τῷ τελώνῃ προσφωνῆ καὶ ἀπογράφηται
- E 41:** καὶ ἀπογράφηται πρὸ τοῦ εἰσάγειν
- E 44:** μέλλει ἐξάγειν εἰσ]άγειν ἢ μελλήσει ἐπὶ ὁποτέρας οὖν τούτων τῶν παραφυλακῶν θελήσῃ πρὸ τοῦ ἐξάγειν ἢ εἰσάγειν προσφωνεῖτω καὶ ἀπο[γραφέσθω
- E 45:** ἃ μὲν ἂν τις βούληται] ἐξελέσθαι ἢ εἰσαγαγεῖν ἢ ἐξαγαγεῖν κατὰ θάλασσαν, ἃ τε ἂν κατὰ γῆν εἰσάγη ἢ εἰσελάνη ἢ εἰσκομίζη ἢ ἐξάγη
- E 48:** [τὸν εἰσάγοντα ἐξάγοντα τε ἐφ'] ᾧ τὸ ἀργύριον ἐντὸς δυεῖν ἡμερῶν εὐλυτήσῃ
- E 49:** οὗτος ἐξ οὗ ἂν τόπου ἐμβάληται ἢ ἐξαιρήται ἢ εἰσάγη
- E 50:** ἐκεῖ ἅπαξ ἀπογραφέσθω ποῦ εἰσάγειν ἢ [εἰσφέρειν βούληται
- E 66:** καὶ ὁ ἂν φόβου πολεμίων χάριν εἰσηγμένον ἢ ἐξηγμένον ὑπάρχη
- E 74:** [ὁ ἂν ἐξάγηται εἰσ]άγηται
- E 75:** οὗς | [ἂν καὶ ἄπερ ἂν δη]μοσιώνης ἐξ Ἑσίας εἰς Ἑσίαν εἰσαγάγη ἢ ἐξαγάγη
- E 82:** πρὸς τὴν ἰδίαν χρῆσιν ἐξάγη ἢ εἰσάγη
- E 85:** εἰς ταύτην τὴν χώραν ἢ τὴν πόλιν ἥ[ς] | [πολιτείας αὐτὸς ἔσται] εἰσάγη
- E 86:** ἥς πολιτείας αὐτὸς οὐκ ἔσται, | [[εἴτε εἰσάγη εἴ]τε εἰσκομίζη
- E 117:** ὃς ἂν νοουίκιον δοῦλον ἢ δούλην εἰς ἐπαρχίαν Ἑσίαν εἰσάγη ἢ ἐξάγη
- E 119:** καὶ τὸ σῶμα τοῦτο τῇ τῶν κοινῶν σφραγεῖδι σφραγισθὲν ἐξαγέτω καὶ εἰσαγέτω
- E 121:** ὃς ἂν νοουί]κιον δοῦλον ἢ δούλην κατὰ θάλασσαν εἰσαγάγη καὶ ἐξαγάγη
- E 121:** ἐπ' ἴσης ἔστω ὡσανεὶ κατὰ γῆν εἰσήγαγεν | [καὶ ἐξήγαγεν
- E 131:** μήτε τις ὑπὲρ τοῦ εἰσαχθέντος ἢ εἰσενεχθέντος τέλους ὀνομα[τι
- E 132:** ὑπὲρ τοῦ ἐν ἐκείναις ταῖς ἡμέραις εἰσαχθέντος

εἰσκομίζω ·

- A 32:** [. κατὰ γῆν ἢ κατὰ θ]άλα[σ]σαν εἰσκομ[ί]ζων

A 38: εἰσα]γαγῶν ἢ εἰσκομίσα[ς | ἢ ἐξαγαγῶν κ]ατὰ γῆν ἢ κατὰ θάλασσαν

A 49: μηδεὶς μ[ήτε ἀνα]λανβανέτω, μήτε εἰσαγέτω ἢ εἰσ[κ]ομιζ[έ]τω

M 12: ἐκ τῶν ἀπὸ τῆς ξένης εἰσκομισθέντων

K c12: οἱ διὰ γῆς δὲ ἰσκομίσαντές τι ξένοι

K d7: φορτί]α ἰσκομι[ζόμενα - - - -] καὶ ταῦτα πωλη[. . .]

K f12: καὶ ὑπὲρ τῶν ὑλῶν τῶν ἰς τὴν πίσσαν καὶ τὴν ῥητείνη[ν] | ἰσκομιζομένων

E 11: ἃ ἂν κατὰ γῆν εἰσκομίζεται, εἰσελαύνηται κ]αὶ ἃ ἂν κατὰ γῆν ἐκκομίζεται, ἐξελαύνηται, ἐξάγηται

E 17: κατὰ θάλασσαν ἢ γῆ]ν εἰσκομιζομένου

E 45: ἃ τε ἂν κατὰ γῆν εἰσάγη ἢ εἰσελαύνη ἢ εἰσκομίζη ἢ ἐξάγη ἢ ἐξελαύνη

E 85: εἰσάγη κυκλεύων τε εἰσκομίζη, ὑπὲρ τούτου τέλος μὴ διδότη

E 86: ἥς πολειτείας αὐτὸς οὐκ ἔσται, | [[εἴτε εἰσάγη εἴ]τε εἰσκομίζη

εἴσπραξις·

A 79: οἱ [δ]ὲ καθ' ἕκα[στον] ἔτο[ς] ἀρχιερεὺς τε κα[ὶ] | γραμματεὺς ὑποκείσθωσαν πρὸς τὴν εἴσπραξιν ἕκαστοι τῆς [ἡμισεία]ς

E 34: ἐὰν [βούλωνται ἐχέτωσαν τέλους εἰσπράξεως χάρι]ν

E 96: [ὁ δημοσιῶν]ς καθὰ [ἐν ἐπ]αρχίαι Ἀσίαι τέλους εἰσπράξεως χάριν παραφυλακὰς καθιστάτω

E 102: δημοσιῶ[νης] ὁ τὴν τῶν τέ]λων εἴσπραξιν ἐργολαβήσας

εἰσπράσσω·

A 73: ἐὰν [δὲ] [π]αρὰ τοῦτο εἰσπράξῃ τις τετραπλοῦ ἢ πρᾶξις δοθήσεται [τ]ῷ ἀρι[θ]μήσαντι

A 74: ὁμοίως καὶ ἐὰν τέλο[ς], ὧν ἀπηγορεύ[ται], ὁ δ[η]μοσιῶνης [εἰσπράξῃ τι]

E 96: [ὁ δημοσιῶν]ς τέλη εἰσπρασσέτω ὡς κατὰ τοῦτον τὸν νόμον δεῖ

E 133: τέλος] εἰσπρασσέτω.

ἕκαστος·

A 12: ὑπὲρ ἐκάστης κεφαλῆ]ς

A 20:]ΝΜΕ[. .]ΟΠ[.]Ν ὑπὲρ [ρ ἐ]κά[σ]του ἀ[σ]άριο[ν] ἐ[ν]

A 21:]ναι ἐλαίων ὑπὲρ ἐκάστου ἀσάρι]α [τέσσ]αρα

A 77: [ἔστω δὲ ταῦτη χρ]ῆος ἐκάστου δ[ι]εγγυῶντος | πρὸς δηνάρια πεντακισχεῖλια

A 78-9: οἱ [δ]ὲ καθ' ἕκα[στον] ἔτο[ς] ἀρχιερεὺς τε κα[ὶ] | γραμματεὺς ὑποκείσθωσαν πρὸς τὴν εἴσπραξιν ἕκαστοι τῆς [ἡμισεία]ς

A 82: πληρουμένου τοῦ Καίσα]ρος φύσκου καθ' ἕκαστον ἔτος ἕκ τε τοῦ δημοσιῶν]ιου καὶ τοῦ ἔθνους δηναρίου | μυριάδας δέκα

M 10: ἐκάστου ἔτους (δηνάρια) ἑπτακισχεῖλια

K b4: ἐκ τῶν ἰδίων χρημάτων ἐκά]στου ^{vacat} δεδωκέναι ὑπὲρ τῆς τῶν ἰσαγομένων ἀτελεί[ας

K e21: σὺν ἢ ἂν ἕκαστον | α[ὐ]τῶν ἔχ[η] ἐ]ν[πόρ]ια

- K f6:** τοῦ μὲν κεραμίου[υ] | τῆς πίσης καὶ τῆς ῥητείν[ης ἐ]κάστου κεραμίου εισαγωγίον
- K f9:** τοῦ δὲ βώλου τῆς πίσης καὶ τῆς ῥη[τ]είνης εἰ[σ]αγωγίον [βώλου ἐκάσ]του καὶ ἐξαγωγίον
- E 12:** μή τι πλείον τέλους ἐκάστης κεφαλῆς δηναρίων πέντε διδόναι ὀφειλέτωι
- E 33:** ἐν ἐκάστωι λιμένι ἀνὰ μίαν παραφυλακὴν ἐκ περιό[δο]υ
- E 37:** μήτε ἐν ἐκάστηι τῶν παραφυλακῶν τούτων | [πλείους
- E 40:** ἐκάστη παραφυλακὴ τεττάρω]ν σταδίων διεστηκέτω
- E 70-1:** ἐν ἐκάστηι πόλει πρὸς θαλάσσηι εἰς τὸ πρὸς[[**φωνῆσαι ἢ ἀπο**]γράφεσθαι ἕκαστον ἐποίκιον
- E 98:** ὑπὲρ σωμάτων ἐκάστης κεφαλῆς
- E 101:** καὶ τοῖς λοιποῖς ἔτεσιν ὁμοίως εἰδοῖς Ὀκτωβρίαις καθ' ἕκαστον ἔτος
- E 109:** τὰ λοιπὰ κατὰ τὸν αὐτὸν νόμον [ἐκάστου ἔτους
- E 112:** ὅσου ἂν τὴν δημοσιωνίαν ἐργολα|[βήση ἐκάστου ἔτους]
- E 123:** ἐπὶ τῶν ἐκάστου ἔτους ἐσομένων στρατηγῶν ἐξεῖναι ἀλλα[ξαι
- E 126:** ὅσου τὴν δημοσιωνίαν καρπευθησομένην ἐξαγορα[σῆ καθ' ἕκαστον ἔτος
- E 128:** τὰ λοιπὰ κ]ατὰ τὸν αὐτὸν νόμον ἐκάστου ἔτους
- E 133:** τὰ λοιπὰ κατὰ τὸν αὐτὸν νόμον ἐκάστου ἔτους
- E 143:** τὰ λοιπὰ κατὰ τὸν αὐτὸν νόμον ἔτους ἐκάστου
- E 146:** ἄχρι τοῦ πενταπλοῦ ἐκ]είνου τοῦ κεφαλαίου οὐ καθ' ἕκαστον ἐνιαυτὸν ἐμισθώσατο

ἑκατόν ·

- A 11:**]ΗΣ ὑπὲρ λειτ[ρ]ῶν ἑκατὸ[ν] ἀσσάρια τέσσαρα
- E 37:** μήτε] μὴν ἐγγυτέρωι τείχει ποδῶν ἑκατόν ὠκοδομημένον ἐχέτωσαν
- E 79:** ἑκατόν λείτρων ἀσσάρια τέσσαρα

ἐκκομίζω ·

- A 32:** .]ων ἢ [ἐ]κκομίζων Η[. . . .]Ο[.] τῶν κα[τὰ τοῦτον]
- A 49:** μήτε εισαγέτω ἢ εἰσ[κ]ομιζέ[ε]τ[ω], μήτε ἐξαγέτ[ω] ἢ ἐκκομιζέ[ε]τ[ω]
- M 11:** μερ[ῶν πάν]των δὲ ἐκκομιζομένων
- M 14:** ὑπὸ τοῦ ἐκκομίζοντος
- E 11:** ἃ ἂν κατὰ γῆν ἐκκομίζηται, ἐξελαύνηται, ἐξάγηται
- E 19:** ὑπὲρ οὐ δὲ ἂν | [τις πράγματος ἄπαξ, τῷ τελώνη **ἐκκομιζομένου** δ]ῶ

ἐλαιον ·

- A 21:**]ναι ἐλαίων ὑπὲρ ἐκάστου ἀσσάρι]α [τέσσ]αρα
- E 72:** ἢ **ἰπέμπον** οἴνου καὶ ἐλαίου τῶι δημοσιῶνι δίδοσθαι [δεῖ

ἐλέγχω ·

- A 75:** το[ῦ] τετ[ρα]πλ[οῦ] ὑ]ποκείσθ[ω] | [πε]κ[ο]υ]λ[ί]ου γέρως τῷ κατενέγκαντι καὶ ἐλέγγαντι

έναντίον · (= Ephesos Yaziti'nda **ύπεναντίον**)

A 50: ἐάν δ]ε το[ύτ]οις [τι] ἐναντίο[ν] | ποιήση

E 16: ἐάν δ' ύπενάντιον τούτοις] τις ποιήση

E 21: ἐάν δέ τις ύπεναντίον τούτοις ποιήση, τὸ ὄνιον καὶ τὸ πρᾶγμα τοῦ | [τελώνου ἔστω

E 47: ἐάν | [δ' ύπανάντιόν τι τούτοις γένηται, τὸ πρᾶγ]μα ἐκείνο καὶ τὸ ὄνιον τοῦ τελώνου ἔστω

E 55: ἐάν δ' ύπεναντίον τι τούτοις γένηται, τὸ πρ[ᾶγ]μα ἐκείνο καὶ τὸ ὄνιον τοῦ τελώνου ἔστω

E 57: ὃς ἂν ύπεναντίον τι τούτοις λάβη ἢ ποιήση ἐφ' ᾧ πς λάβη {ἦ} ὅσου ἂν ἦ τὸ ύπεναντίον τούτοις γεγονός

E 79: ἐάν τις ύπεναντίον τούτοις κατα[σχῆ] ταῦτα τὰ **σκευῆ**] δόλωι πονηρῶι

ἐγγαιος ·

A 77: ἡ διεγνύ[η]σις τοῦ τέλους γεινέσθω ἐπὶ ὑπο[θή]καις ἐγγαίσις

E 102: καὶ ἐγγαίσις δημοσίᾳ δικανοδοτείτω

E 106-7: πρὶν ἢ ἐγγαίσις καὶ | [**αὐθέντι** τῷ δήμ]ωι περὶ ἐγγαίων ἀσφαλίσασθαι

E 110: καὶ ἐγγαίσις τῶι δήμωι ἀσφαλιζέσθω

E 124: καὶ ἐγγαίσις τῶι δήμωι δικανοδοτείτω

ἐγγυς ·

A 34: [ἐπὶ τ]ῷ ἐγγι[στα παρ]α[φύλακι] ἢ τελωνῶν ὑπαρχ-

A 36: [. . . δη]μοσι[ων]ίου ἐξέσ[τ]ω εἰς μίαν τῶν ἐγγιστα πό[λε]ων ἀπὸ τοῦ τ[όπου

A 42: ὁ] ἐν μεσογείᾳ | [ω]γούμενος κρόκον ^{vac.} ἀπογραφέσθω ἐπὶ τοῦ ἐγγι[στα π]αραφυ[λακος] ·

E 35: ἐγ]γύτερον ἐνὶ ἐνὸς τόπου μήκος ποδῶν τριάκοντα ὠκοδομημένον

E 36: μήτε ἐν τεμένει μ]ήτε ἐν τόπωι ἀνετῶι μήτε ἐγγυτέρωι ἐποικίωι ποδῶν ἐνεήκοντα

E 37: μήτε] μὴν ἐγγυτέρωι τείχει ποδῶν ἑκατὸν ὠκοδομημένον ἐχέτωσαν

E 41: ἥτις ἂν πόλις ἐγγιστα ἐκείνωι τῶι τόπω ἦ

E 43: αἵτινες ἂν τούτων παραφυλακαὶ δύο ἐγγιστα

E 49: οὗτος ἐξ οὗ ἂν τόπου ἐμβάληται ἢ ἐξαιρηται ἢ εἰσάγη, ὃς ἂν τόπος ἐγγιστα ἐκείνωι ὑπάρχη

E 106: ἐν τρισὶ | [ἡμέραις ταῖς ἐγγι]στα αἷς ἂν μισθώσηται ἐφ' ἡμῶν ἀλλάξει ἔξεσται

E 109: ἐν ἡμέραις εἴκοσι ταῖς ἐγγιστα τὸν αὐθέντη[ν] | ἀλλάξει ἔξεσται

E 115: ἐν ἡμ[έραις] τριάκοντα | [ταῖς ἐγγιστα **αἷς ἂν ληφθῆι**]

E 120: ἐν τῇ ἐγγιστα πόλει, ὃς ἂν τὴν μεγίστην ἀρχὴν ἔχη

E 126: ἀπὸ εἰδῶν Ἰανουα]ρίων τῶν ἐγγιστα ἐσομένων ἔτεσιν ἐξῆς πέντε καρπευέσθω

E 135: ἐν ἡμέραις αὐτῶι δέκα | [ταῖς ἐγγιστα τὸν προέγγυον ἀλλάξει ἔξεστω

E 137: οὕτως καρπευέσθω ἐφ' ᾧ ἡ ἀρχὴ τῆς μισθώσεως αἱ εἰδοὶ Ἰανουάριαι αἱ ἐγγισ[τα]

E 142: ἀπὸ εἰδῶν | [Ἰανουαρίων τῶν ἐγγιστα ἐσομένων ἐπὶ ἔτη ἐξῆ]ς πέντε καὶ τούτωι τὸν προέγγυον ἐν ἡμέραις τριάκοντα ταῖς ἐγγιστα

ἔνεδρος·

A 37: [. π]αραγενομένῳ ἐπὶ τὸν ἔνεδρ[ο]ν [ἄρ]χοντα

L b21: [-----] ὑπὸ τοῦ ἐνέδρου ἄρχοντος

ἐνεστώς·

A 76: ἡ διενγύ[η]σις τοῦ τέ[λ]ους ὑπὸ τοῦ | ὠνητοῦ {ὠνητοῦ} γεινέσθω πρὸς ἀπλήν τὴν τειμήν τοῦ
[ἐν]ε[στῶ]τος ἐνιαυτοῦ

K a10: ἀπὸ Sayi τοῦ | Θεσμοφοριῶνος μηνὸς τοῦ ἐνεστῶτος ἔτους

ἐνεχυράζω·

A 58: τοῖς κα[τ]ὰ τοῦτον τὸν νόμον ἠνεχυρασμένον | [ἄ]πτεστημένους φόρτιον

A 63: ὑπεύθυνος ἔστω τ[ῶ] διπλῶ καὶ ἐνεχυράζειν αὐτ[οῦ] | [ἐ]ξέστω

L b17: [----- ἐν]εχυρασίας καὶ εἴ τινας ἄλλας

E 115: καὶ ἐὰν μὴ ἐπιλυθῆ, τοῦ ἐνεχυράσαντος ἔστω

ἐνέχυρον·

A 52: ἔκ τε [τ]ῆς οὐσίας[ς] | πράσιν καὶ ἐνεχύρου ἐνλην[ψ]ιν ἐχέτω

A 54: ἐν τρισὶν ἡ[μ]έρασις δηλούτ[ω] | τι ἐνέ[χυρ]ον καὶ τινας παραδέδωκεν τῷ τελώνῃ

A 56: ὅσου ἂν τύχη | τὸ ἐνέχυρον βεβουλημένος λαβεῖν ὁ δημοσιώνης

A 56: οἱ δὲ μὴ βουλόμενο[ι] παρὰ τῷ τελώνῃ τὸ ἐνέχυρον εἶναι

A 57: ἐπὶ τὴν κρίσιν τὸ ἐνέχυρον παρεχέσθωσαν

A 65: ἐξέστω | τοῖς βουλομένοις καὶ [ἐ]πιλύσασιν τὰ ἐνέχυρα κ[ρεί]νεσθαι ἐπὶ τοῖς αὐτοῖς ἄ[ρ]χουσι

A 66: [τ]ῶδε λημφθέντα ἐνέχυρα παρὰ τοῖς τελώναις φυλα[ξ]έσθω

E 56: ὀπότερον ἂν ὁ τελώ[ν]ος θέλη, ἀγωγή καὶ ἐνεχύρου λήψις ἔστω

E 58: καὶ τοῦ χρήματος τούτου ἐνεχύρου λήψις ἔστω

E 81: [καὶ τοῦ πραγματος] τούτου ἐνεχύρου λήψις ἔστω

E 86: καὶ τούτου τοῦ πράγματος ὡσπερ τῶν λοιπῶν πραγμάτων ἀγωγή καὶ ἐνεχύρ[ου] λήψις ἔστω

E 88: καὶ τοῦ πράγματος τούτου τῷ τελώνῃ ἀγωγῆ καὶ ἐνεχύρου λήψις ἔστω

E 114: ὁ ἂν κατὰ τοῦτον τὸν νόμον ἐνε[χύρ]ον [λ]ηφθῆ τοῦτο ἐν ἡμ[έρασις] τριάκοντα

ἐνιαυτός·

A 70: τούτου [ἐν]ληνψις μετὰ [ἐνιαυτὸν] μὴ ἔστ[ω]

A 76: πρὸς ἀπλήν τὴν τειμήν τοῦ [ἐν]ε[στῶ]τος ἐνιαυτοῦ

A 79: ὁ ὠνητής, ὃ ἂν ἐνιαυτῷ τῆς τελωνείας | ἄρξεται τοὺς πρώτους πληρώσας τῆς τελων[εί]ας μηνῆς ἕξ

E 146: ἄχρι τοῦ πενταπλοῦ ἐκ[είνου] τοῦ κεφαλαίου οὐ καθ' ἕκαστον ἐνιαυτὸν ἐμισθώσατο

ἐνληνψις· (=Ephesos Yaziti'nda λήψις)

A 52: ἔκ τε [τ]ῆς οὐσίας[ς] | πράσιν καὶ ἐνεχύρου ἐνλην[ψ]ιν ἐχέτω

A 53: ὁ δ[ὲ] ἄρχ[ων] διδότη τῆ[ν] ἐνλη[νψι]ν

A 70: τούτου [έν]λήνψις μετὰ [ένιαυτὸν] μὴ ἔστ[ω]

E 55: [ἐάν] μὴ τοῦτο ὑπάρχη, ὁπότερον ἂν ὁ τελώ[νης θέλη ἀγωγή καί] ἐνεχύρου λήψις ἔστω

E 58: καὶ τοῦ χρήματος τούτου ἐνεχύρου λήψις ἔστω

E 81: [καὶ τοῦ χρήματος] τούτου ἐνεχύρου λήψις ἔστω

E 87: ὡσπερ τῶν λοιπῶν πραγμάτων ἀγωγή καὶ ἐνεχύρ[ου λήψις ἔστω]

E 88: καὶ τοῦ πράγματος τούτου τῷ τελώνη ἀγωγῆ καὶ ἐνεχύρου λήψις ἔστω

ἔνοχός τινι ·

A 70: ὁ ἂν πράγμα ἢ σῶμα ἔνοχον στερ[ή]σει γέν[ηται]

E 80: τούτου ὁ τελώνης τῷ παρακομίζοντι διπλοῦ ἔνοχος ἔστω

ἐνπόριον ·

A 6:]ΣΗ[.]Τ[. . . .]Ξ[.] ἐ[ν]πορίου [. . .] ὑφ' οὐτινοσοῦν

K f1: σὺν ἢ ἂν ἕκαστον | ἀ[ὕ]τῶν ἔχ[η] ἐ[ν]πόρ[ια]

ἐνπορος ·

A 20: [τεσσαρακοστῆς τὴν τεῖ]μην δώσουσιν οἱ ισάγοντες ἐνπορ[οι]

ἐντίθημι · (εἰς τὰ πλοῖα)

A 48: ἀν[α]πογραφὸν τῶν κατὰ τοῦτον τὸν νόμον ὑποτελῶν ὄντων μηδὲ[ν φόρτι]ον μήτ[ε] ἐνπιθέσθω

K c10: ἐνπιθέμενοι πάλιν | αὐτὰ ἰς τὰ πλοῖα

ἐνφορτίζω ·

A 38: [πάν]τα, [ἄ κατὰ τ]ο[ῦ]το[ν] τὸ[ν ν]ό[μ]ο[ν] ἐστὶν ὑποτελῆ πρὸ τοῦ ἐνφορτίσασθ[αι]

ἔξ ·

A 80: ὁ ὠνητῆς, ᾧ ἂν ἐνιαυτῷ τῆς τελωνείας | ἄρξηται τοὺς πρότους πληρώσας τῆς τελων[εί]ας μηνῆς ἔξ

ἐξάγω ·

A 11-2: σ[ωμά]των τῶν ἐξ[α]γομένων καὶ τῶν εἰ[σ]αγ[ο]μένων

A 14: ἐὰν δέ [τι]ς Λύκιος εἰς [ἄ]κολ[ουθίαν ἢ πρ]ασίαν ἐξάγων

A 16: [.] σ[ώ]μα, διπλ[οῦ]ν ἀποδό[τω] τὸ τέλος τῷ τελώνη

A 26:]ΜΝΙΟΥ[.]ΑΝΛ[. . . .]ΝΑ τῶν ὀφειλόντων [. . . .]εσθ[αι] ὁ δικ[αιο]δ[ό]τ[η]ς ἐξαγαγέ[-

A 39: [ἢ ἐξαγαγὼν κ]ατὰ γῆν ἢ κατὰ θάλασσαν εἰσαγαγεῖν τε ἢ ἐξαγαγεῖν [

A 40: οἱ εἰσάγοντες | [ἢ] ἐξάγοντες κ[αί] τὸν τε σταθμόν, ὦν δεῖ, καὶ τὸν ἀριθμόν, ὦν διατέτα[κται]

A 49: μηδεὶς μ[ή]τε ἀνα[λ]αμβανέτω, μήτε εἰσαγέτω ἢ εἰσ[κ]ομιζέ[ε]τω, μήτε ἐξαγέτ[ω]

M 13: κὰν εἰς ἑτέραν τῆς Λυκίας πόλις ἐξάγη τις

K II 7: τῶν ἐξαγομένων πάντ[ων καί] | κατὰ γῆν καὶ [κατὰ θάλασσαν]

K a11: λή[φονται τέλος ὄντων ὑποτελῶν μόνων ἰς τὸ ἐλ]λιμένιον τῶν ἐξαγομένων πάντων

K b11: ἐπὶ τῷ πάλιν αὐτὰ εὐθέως ἐξαγαγεῖν

- K c11:** καὶ ἐξάγοντες αὐτοὶ ἐν ἄλλαις ἡμέραις εἴκοσι
- K c12:** ὅσα ἂν αὐτοῖς μείνη ἄπρατα ἐξά|γοντες αὐτὰ αὐ[τ]οὶ πάλιν
- K e7:** ἐὰν βούλωνται ἐξάγειν αὐτοί
- K e13:** ὅσων ἂν ἐξάγη φορτίων περισσῶν ἐκ τῆς δευτέρας ἀπογραφῆς
- L b23:** δι' οὗ ἂν βούληται λιμῆνος ἐξαγέτω τὰ τετελοῦμενα
- E 10:** ἃ ἂν κατὰ θάλασσαν εἰσάγηται, ἐξάγηται
- E 11:** ἃ ἂν κατὰ γῆν ἐκκομίζεται, ἐξελαύνηται, ἐξάγηται
- E 13:** [ἄπερ ἂν τις εἰς Πόντον ἐξαγεσθαι μέλλῃ
- E 15:** ἃ ἂν τις κατὰ θάλασσαν εἰσάγῃ ἢ ἐξάγῃ
- E 18:** ἐὰν κατὰ θάλασσαν ἢ γῆν ἐξάγῃ
- E 22:**]αξ εἰσαγέτω καὶ ἐξαγέτω· ἐὰν τις τι εἰσάγῃ ἢ ἐξάγῃ κατὰ θάλασσαν
- E 30:** ὁ κ]ατὰ θάλασσαν καὶ ὁ κατὰ γῆν εἰσάγων ἢ ἐξάγων
- E 44:** μέλλει ἐξάγειν εἰσ]άγειν ἢ μελλήσει ἐπὶ ὁποτέρᾳ οὖν τούτων τῶν παραφυλακῶν θελήσῃ πρὸ τοῦ ἐξάγειν ἢ εἰσάγειν προσφωνεῖτω καὶ ἀπο[γραφέσθω
- E 45:** ἃ μὲν ἂν τις βούληται] ἐξελεσθαι ἢ εἰσαγαγεῖν ἢ ἐξαγαγεῖν κατὰ θάλασσαν, ἃ τε ἂν κατὰ γῆν εἰσάγῃ ἢ εἰσελάνη ἢ εἰσκομίζῃ ἢ ἐξάγῃ
- E 48:** [τὸν εἰσάγοντα ἐξάγοντα τε ἐφ'] ᾧ τὸ ἀργύριον ἐντὸς δυεῖν ἡμερῶν εὐλυτήσῃ
- E 51:** μήτε ἐμβαλλέσθω μήτε ἐξαγέτω
- E 53:** ἀναπόγραφον μηδεὶς ἐμβαλλέσθω μηδὲ ἐξαιρείσθω μηδὲ ἐξαγέτω
- E 54:** μήτε ἐκτὸς] τῶν προγεγραμμένων τόπων ἐμβαλλέσθω μηδὲ ἐξαιρείσθω μηδὲ ἐξαγέτω
- E 55:** μηδὲ | [ἐξαιρείσθω μηδὲ ἐξ]αγέτω
- E 66:** καὶ ὁ ἂν φόβου πολεμίων χάριν εἰσηγμένον ἢ ἐξηγμένον ὑπάρχη
- E 74:** [ὃ ἂν ἐξάγηται εἰσ]άγηται
- E 75:** οὖς | [ἂν καὶ ἄπερ ἂν δη]μοσιῶνης ἐξ Ἀσίας εἰς Ἀσίαν εἰσαγάγῃ ἢ ἐξαγάγῃ
- E 78:** ἥτις ἂν γῆ ἐξ Ἀσίας εἰς Ῥώμην κατὰ τὴν γεωρυχικὸν νόμον ἐξάγηται
- E 82:** πρὸς τὴν ἰδίαν χρῆσιν ἐξάγῃ ἢ εἰσάγῃ
- E 117:** ὃς ἂν νουίκιον δοῦλον ἢ δούλην εἰς ἐπαρχίαν Ἀσίαν εἰσάγῃ ἢ ἐξάγῃ
- E 119:** καὶ τὸ σῶμα τοῦτο τῇ τῶν κοινῶν σφραγιίδι σφραγισθὲν ἐξαγέτω καὶ εἰσαγέτω
- E 121:** ὅς ἂν νουί]κιον δοῦλον ἢ δούλην κατὰ θάλασσαν εἰσαγάγῃ καὶ ἐξαγάγῃ
- E 122:** ἐπ' ἴσης ἔστω ὡσανεὶ κατὰ γῆν εἰσήγαγεν | [καὶ ἐξήγαγεν

ἐξεῖναι·

- A 36:** [. . . δη]μοσι[ων]ίου ἐξέσ[τ]ω εἰς μίαν τῶν ἔγγιστα πό[λε]ων ἀπὸ τοῦ τ[ό]που
- A 46:** ἐξέστω τῷ τελῶνι ὑποκαθίζειν
- A 59:** ἐξέστω κρίσιν αἰτεῖσθα[ι] | τὸν δικαιοδότην ἐν ἡμέραις [μ' (?)]
- A 64:** ἐξέστω | τοῖς βουλομένοις καὶ [ἐ]πιλύσασιν τὰ ἐνέχυρα κ[ρεῖ]νεσθαι ἐπὶ τοῖς αὐτοῖς ἄ[ρ]χουσι

A 67: μὴ ἐξέστω [τούτοις ταῦτ]α κυροῦν

A 71: μὴ ἐξέστω τῷ [δη]μοσιώ[ν]η τὰ ἐν]έστια διάρια πράσ[ε]ιν

E 72: τῷ τελώνη οικοδομήσαι ἐξέστω

E 106: ἐν τρισὶ | [ἡμέραις ταῖς ἔγγι]στα αἴς ἂν μισθώσηται ἐφ' ἡμῶν ἀλλάξαι ἔξεσται

E 110: ἐν ἡμέραις εἴκοσι ταῖς ἔγγιστα τὸν αὐθέντη[ν] | [ἀλλάξαι **ἐξέστω** ὁ δ]ημοσιώνης

E 123: τὸν αὐθέντην ἐπὶ τῶν ἐκάστου ἔτους ἐσομένων στρατηγῶν ἐξεῖναι ἀλλά|[ξαι

E 135: ἐν ἡμέραις αὐτῷ δέκα | [ταῖς ἔγγιστα τὸν προέγγυον ἀλλάξαι ἐξέστω

E 143: [τὸν προέγγυον πρὸς τῷ τοῦ Κρόνου αἰραρίω ἀλλάξαι ἔξεσται

ἐξορμίζω · *Limandan cikarmak, denize açılmak*

A 50: μήτε | [ν]υκτὸς φο[ρ]τιζέσ]θω μ[ή]τε ἔξω τῶν ὄρων ἀναλανβανείτω, [μή]τε ἐξορμιζέ[τω

ἔξω ·

A 47: ὑφελόντι τὸ [τέ]λος ἔξω κρόκου

A 50: μήτε | [ν]υκτὸς φο[ρ]τιζέσ]θω μ[ή]τε ἔξω τῶν ὄρων ἀναλανβανείτω

E 89-91: ἔξω διοικήσεών (τινος)

ἐπάγω ·

A 12: ἐὰν μὴ τῖνα Λύ[κ]ιοι χρ[ή]σε]ως ιδί[ας] χάρι]ν ἐπάγων[ται]

ἐπάνερχομαι ·

A 15: ἐ]πειδὸν ἐ[π]α]ν[έ]λθη, ἀπογραψάμ[ενος ἐν ἡμέρ]αις τριάκοντα

ἐπάνεσις ·

A 17: ἐὰν δὲ μὴ | [ἀ]πογ[ρ]άψ[ηται] ἐπάνεσις] πᾶσα [το]ῦ τελώνου[υ ἔ]στω

E 47: καὶ τὸ ὄνιον τοῦ τελώνου ἔστω καθόλου ἐπάνεσις ἔστω τοῦ τελώνου

ἐπειδὸν ·

A 15: ἐ]πειδὸν ἐ[π]α]ν[έ]λθη, ἀπογραψάμ[ενος ἐν ἡμέρ]αις τριάκοντα

ἐπίδον ·

A 67: ἐὰν ἈΠΑ[.]ΩΣ[. . .]Ε[.]ΙΝ ἐπί[δ]ωσιν οἱ τῶν δημοσ[ιων]□ν παραφύλακες

ἐπικοινωνέω ·

A 69: [εἰ]κοστής δημοσιώνη μὴ ἐπικοινωνεῖτω

ἐπιλύω ·

A 65: ἐξέστω | τοῖς βουλομένοις καὶ [ἐ]πιλύσασιν τὰ ἐνέχυρα κ[ρ]εῖ]νεσθαι ἐπὶ τοῖς αὐτοῖς ἄ[ρ]χουσι

E 115: ἐν ἡμ[έρα]ις τριάκοντα | [ταῖς ἔγγιστα αἴς ἂν ληφθῆ] ἐὰν μὴ ἐπιλυθῆ, τοῦ ἐνεχυράσαντος ἔστω

ἐργάζω ·

A 8: Ἰ] καὶ εἰργασμ[έ]νων ἐκτὸς [. .]Σ[.]ΠΑΡ[.]Η[.] εἰς ἀποτ[έλ]εσμ[α]

Ἑρμής·

A 72: μήτε εἰς Ἀφροδείτη[ς] ἢ Ἑρμοῦ, Λ[η]τοῦ[ς] καὶ ἄλλης τινος προσηγορ[ίαν] πράσσειν

ἔτος·

A 78: οἱ δὲ καθ' ἕκα[στον] ἔτο[ς] ἀρχιερεὺς τε κα[ὶ] | γραμματεὺς

A 82: πληρουμένοι τοῦ Καίσα[ρος] φίσκου καθ' ἕκαστον ἔτος

K a10: ἀπὸ Σαγί τοῦ | Θεσμοφοριῶνος μηνὸς τοῦ ἐνεστῶτος ἔτους

L b10: [-----]ΤΟΥ τοῦ ἔτους

L d5: [----- Καλύ]νδοις κατ' ἔτος ἀνά [--]

E 4: μισθώσεως ἔτους ἀ' δημοσιωνίας ἀ' κηρῶι ἀ'

E 17: ἐκ δευτέρου τῶι αὐτῶι ἔτει τῶ αὐτῶι [τελώνη

E 19: ἐκ δευτέρου ἐξαγωγῆς τῶι αὐτῶι τελώνηι τῶι αὐτῶι ἔτει | [τέλος μὴ διδόναι ὀφειλέτω

E 100: ὧι ἂν ἔτει καρπεύεσθαι δέξεται

E 101: καὶ τοῖς λοιποῖς ἔτεσιν ὁμοίως εἰδοῖς Ὀκτωβρίαις καθ' ἕκαστον ἔτος

E 108: ἀπὸ εἰδῶν Ἰανουαρίων πρώτων ἐπὶ ἔτη ἐξῆς πέντε καρπεύεσθω

E 109: τὰ λοιπὰ κατὰ τὸν αὐτὸν νόμον | [ἐκάστου ἔτους

E 112: ὅσου ἂν τὴν δημοσιωνίαν ἐργολα[[βήση ἐκάστου ἔτους

E 112: ἐπὶ ἔτη ἐξῆς πέντε καρπεύεσθω. τὰ λοιπὰ κατὰ τὸν αὐτὸν νόμον ἐκάστου ἔτους

E 123: τὸν αὐθέντην ἐπὶ τῶν ἐκάστου ἔτους ἐσομένων στρατηγῶν ἐξεῖναι ἀλλα[ξαι

E 126: ὅσου τὴν δημοσιωνίαν καρπευθησομένην ἐξαγορα[σῆ | καθ' ἕκαστον ἔτος καὶ · καὶ ἀπὸ εἰδῶν Ἰανουα]ρίων τῶν ἔγγιστα ἐσομένων ἔτεσιν ἐξῆς πέντε καρπεύεσθω

E 127: ἀπὸ εἰδῶν Ἰανουαρίων πρώτων ἐπὶ ἔτη{1} ἐξῆς |[πέντε καρπεύεσθαι ὀφειλέτω

E 128: τὰ λοιπὰ κ]ατὰ τὸν αὐτὸν νόμον ἐκάστου ἔτους

E 133: τὰ λοιπὰ κατὰ τὸν αὐτὸν νόμον ἐκάστου ἔτους

E 134: ἀπὸ εἰδῶν Ἰανουαρίων πρώτων ἐπὶ ἔτη ἐξῆς πέντε καρπεύεσθαι ὀφειλέτω

E 136: ὁ μισθωσάμενος ἔτεσι πέντε τοῖς ἐξῆς τὴν δημοσιωνίαν τοῦ [τέλους τῆς Ἀσίας

E 139: αὐτ]ὴν μεμισθωμένην ἔτεσιν ἐξῆς πέντε καρπεύεσθαι ὀφειλέτω

E 142: ἀπὸ εἰδῶν | [Ἰανουαρίων τῶν ἔγγιστα ἐσομένων ἐπὶ ἔτη ἐξῆ]ς πέντε

E 143: τὰ λοιπὰ κατὰ τὸν αὐτὸν νόμον ἔτους ἐκάστου

εὐαρέστως·

A 45: ἐάν τις [φ]όρτιον μὴ εὐαρέστως τῶ [τελ]ώνηι τει[μη]σάμενος | ἀπογράφεται

A 57: [ικ]ανοδοτεῖ[τ]ωσαν εὐαρέστως τοῖς ἄρχουσιν

ἐφοράω·

A 67: ἐάν ΑΠΑ[.]ΩΣ[. . .]Ε[.]ΙΝ ἐπί[δ]ωσιν οἱ τῶν δημοσ[ιων]□ν παραφύλακες

ἔχω·

- A 52:** ἔκ τε [τ]ῆς οὐσία[ς] | πράσιν καὶ ἐνεχύρου ἔνλην[ψ]ιν ἐχέτω
- A 59:** ἢ ἄλλην τινὰ ἔχουσι[ν] ἀντιλογίαν πρὸς τὸν τελώνην ἐξέστω κρίσιν αἰτεῖσθα[ι]
- A 84:** [τ]οῦτον τὸν νόμον οἱ τελῶναι κα[τὰ πᾶ]σαν παραφυλακὴν προκείμενον ἐχέτωσα[ν]
- A 85:** ἐὰν δὲ παραφ[ύλ]αξ μὴ διηνεκῶς προκείμενο[ν] σχῆ, [κ]ατὰ τούτου τειμωρίαν | ὁ δικαιοδότης ὀριζέτω
- K b12-3:** τῇ ἐχομένη ὑπὲρ μόνον τούτων ὧν ἂν ἔχω[σιν τῶν ὠρισμένων εἶναι ὑποτελῶ]ν
- K b13:** καὶ ἐὰν διὰ τῆς γῆς παραγωγίμον φόρτιον ἔχωσιν
- K c4:** μὴ ἐχόντων ἐξουσίαν τῶν τὸ ἐλλιμένιον μεμισθωμένων
- K c8:** ἔχοντες καὶ αὐτοὶ τὴν τῆς ἀτελείας ὧν ἰσάγουσιν ἄνεσιν μετὰ τὸ καταπλεῦσαι
- K f1:** σὺν ἢ ἂν ἕκαστον | α[ὐ]τῶν ἔχ[η] ἐ[ν]πόρ]ια
- L b16:** ἂν ἔχωσιν ἀ[μ]φισβήτησιν οἱ [...]
- E 31:** προσφωνήσε]ως ἢ ἀπογραφῆς ἢ οἰκήσεως χάριν ἀνά ἐν ἐποίκιον ἐχέτω
- E 32:** π]αραφυλακὰς ἐχέτωσαν
- E 34:** ἐὰν | [βούλωνται ἐχέτωσαν τέλους εἰσπράξεως χάρι]ν
- E 35:** ποδῶν ἐγ]γύτερον ἐνὸς τόπου μήκος ποδῶν τριάκοντα ὠκοδομημένον περιπεφραγμένον ἔχωσιν
- E 37:** μήτε] μὴν ἐγγυτέρω τείχει ποδῶν ἑκατὸν ὠκοδομημένον ἐχέτωσαν
- E 38:**]ΝΩΝ ἐχέτωσαν, ἐφ' ᾧ τῶν παραφυλακῶν τούτων τὸ μεταξὺ διάστημα ὀγδοήκοντα σταδίων ἔσται
- E 41:** παρὰ τῷ ἐν αὐτῇ τὴν μεγίστην ἀρχὴν ἔχοντι ἀπογραφέσθωσαν
- E 47:** ἐὰν βούληται τὸ ὄνιον ἠγορασμένον ἔχειν | [τὸν εἰσάγοντα ἐξάγοντα τε
- E 60:** ὁ ἂν εἰς διατροφὴν ἔχωσιν ἐκείνης ἕνεκεν τῆς πορείας χωρὶς δόλου πονηροῦ
- E 68:** [καὶ στάθμους βασι]λικούς οὐς Βασιλεὺς Ἄτταλος Εὐμένους υἱὸς τελωνίας χάριν ἔσχ[εν]
- E 80:** ἐὰν τις ὑπεναντίον τούτοις κατα[σχῆ ταῦτα τὰ πλοία] δόλωι πονηρῶι
- E 93:** μήτε ἐντὸς τῶν ἰδίων ὄρων πορρώτερον σταδίων ὀκτῶ παραφυλακὴν ἔχωσιν
- E 120:** τότε ἐν τῇ ἔγγιστα πόλει, ὅς ἂν τὴν μεγίστην ἀρχὴν ἔχη

ἡμέρα·

- A 15:** ἐ]πειδὴν ἐ[πα]ν[έ]λθη, ἀπογραψάμ[ενος ἐν ἡμέρ]αις τριάκοντα
- A 46:** τὴν τειμὴν αὐτῷ δ[ι]ευλυτήσα[ν]τι ἐν ἡμέραι[ς] | τρισὶν τὸ [φ]ορτ[ί]ον παραλανβάνειν
- A 53:** ἐν τρισὶν ἡ[μ]έραις δηλούτ[ω] | τι ἐνέ[χυρ]ον καὶ τινος παραδέδωκεν τῷ τελώνῃ
- A 60:** ἐξέστω κρίσιν αἰτεῖσθα[ι] | τὸν δικαιοδότην ἐν ἡμέραις [μ' (?)]
- A 80:** ἐν δὲ καὶ ἡμέραις τριάκοντα [τ]ὸ ἡμισυ μέρ[ο]ς[ς] τῆς τειμῆς | ἀποδότω
- K b11:** ἀφ' ἧς ἂν κα[ταπλέω]σιν ἡμέρας
- K c11:** καὶ ἐξάγοντες αὐτοὶ ἐν ἄλλαις ἡμέραις εἴκοσι
- K c13-4:** ἐξάγοντες αὐτὰ αὐ[τ]οὶ πάλιν διὰ τῶν αὐτῶν ὧν εἰσῆγαγον ὄρων ἐν ἄλλαις ἡμέρ]αις τριάκοντα
- K c15:** ἀπογράφονται δὲ οὗτοι τ<ῆ>ν ἡμέραν μόνον

- K c17:** [με]τὰ [τ]ὸ [κ]αταγαγ[εῖ]ν ἐν ἄλλαις ἡμέραις τρισίν
- K d6:** τὰ διὰ πάντων τῆς] πανηγύ[ρευς ἡμε]ρῶν ὑπὸ ξένων
- L b5:** πρὸ μιᾶς ἡμέρας
- L b21:** ἐν ἡμέραις [τρί]σιν
- L b22:** ἡμέρ]αις δέκα
- E 48:** τὸ ἀργύριον ἐντὸς δυεῖν ἡμερῶν εὐλυτήσῃ ὑφαιρεθέντος τοῦ τέλους
- E 106:** τούτῳ προέγγυον ἐν τρισὶ | [ἡμέραις ταῖς ἔγγι]στα αἶς ἂν μισθώσῃται ἐφ' ἡμῶν ἀλλάξαι ἐξέσται
- E 109:** ἐν ἡμέραις εἴκοσι ταῖς ἔγγιστα τὸν αὐθέντη[ν] | [ἀλλάξαι ἐξέστω
- E 114:** ὁ ἂν κατὰ τοῦτον τὸν νόμον ἐνε[χύρ]ον [λ]ηφθῆ τοῦτο ἐν ἡμ[έ]ραις] τριάκοντα
- E 130:** ἀτέλεια ὑπάρχη ἡμερῶν τριάκοντα
- E 132:** ὑπὲρ τοῦ ἐν ἐκείναις ταῖς ἡμέραις εἰσαχθέντος
- E 134:** ἐν ἡμέραις αὐτῷ δέκα | [ταῖς ἔγγιστα τὸν προέγγυον ἀλλάξαι ἐξέστω
- E 142:** τὸν προέγγυον ἐν ἡμέραις τριάκοντα ταῖς ἔγγιστα

ἡμισεία ·

- A 79:** οἱ [δ]ὲ καθ' ἕκα[στον] ἔτο[ς] ἀρχιερεὺς τε κα[ὶ] | γραμματεὺς ὑποκείσθωσαν πρὸς τὴν εἰσπραξίν ἕκαστοι τῆς [ἡμισείας]

ἡμισυ ·

- A 80:** ἐν δὲ καὶ ἡμέραις τριάκοντα [τ]ὸ ἡμισυ μέρος[ς] τῆς τειμῆς | ἀποδότω
- E 99:** εἰσαγωγῆς μὲν δηνάρια δύο ἡμισυ ἐξαγωγῆς δὲ δηνάριον ἐν ὁ δημοσιώνης <μῆ> λαμβανέτω

ἡμισυ ·

- A 73:** τῷ δὲ κατενέκνῃ | τὸ ἡμισυ μέρος τοῦ προστείμου

θάλασσα ·

- A 32:** [. κατὰ γῆν ἢ κατὰ θ]άλα[σ]σαν εἰσκομ[ί]ζων
- A 39:** [ἢ ἐξαγαγῶν κ]ατὰ γῆν ἢ κατὰ θάλασσαν εἰσαγαγεῖν τε ἢ ἐξαγαγεῖν [
- K II 8:** τῶν ἐξαγομένων πάντ[ων καὶ] | κατὰ γῆν καὶ [κατὰ θάλασσαν]
- K II 11:** καὶ κατὰ γῆν καὶ κατὰ θ[άλασσαν] | διὰ τὸ δε[δ]ωκ[έναι - - - - -]
- K a11:** κατὰ γῆν καὶ κατὰ θάλασσαν
- K b2:** ὁ[τ]ουδηποτεοῦν κα[ὶ κ]ατὰ [γ]ῆν καὶ κατὰ | [θάλασσαν
- K c2:** πάντες δὲ οἱ ισάγοντες ἀπ[ὸ] τῆς ξένης[ς ὀ]τιοῦν κα]τὰ γῆ[ν ἢ] κατὰ θάλασσαν
- K d9:** [- διὰ] γῆς ἢ διὰ θαλάσσης
- E 7:** κατὰ τε γῆν καὶ κατὰ θάλασσαν
- E 9:** τῆς κ]ατὰ θάλασσαν εἰσαγωγῆς καὶ ἐξαγωγῆς
- E 10:** ἂ ἂν κατὰ θάλασσαν εἰσάγηται, ἐξάγηται
- E 15:** ἂ ἂν τις κατὰ θάλασσαν εἰσάγη ἢ ἐξάγη

- E 17:** κατὰ θάλασσαν ἢ γῆ]ν εισκομιζομένου
- E 18:** ἐὰν κατὰ θάλασσαν ἢ γῆν ἐξάγη, τῆς ἐξαγωγῆς τέλος διδότη
- E 22:** ἐὰν τίς τι εἰσάγη ἢ ἐξάγη κατὰ θάλασσαν
- E 30:** ὁ κ]ατὰ θάλασσαν καὶ ὁ κατὰ γῆν εἰσάγων ἢ ἐξάγων
- E 33:** εἰ τοῖς τόποις τ]οῦτοις θαλάσση λιμὴν πρόσκειται
- E 45:** ἂ μὲν ἂν τις βούληται] ἐξελεῖσθαι ἢ εἰσαγαγεῖν ἢ ἐξαγαγεῖν κατὰ θάλασσαν
- E 70:** τούτων ἐν ἐκάστη πόλει πρὸς θαλάσση εἰς τὸ πρὸς[**φωνῆσαι ἢ ἀπο]**γράφεσθαι ἕκαστον ἐποίκιον
- E 104:** τέλος κατὰ θάλασσαν καὶ κατὰ γῆν εἰσαγωγῆς καὶ ἐξαγωγῆς ἐντὸς ὄρων καὶ λιμένων
- E 121:** ὅς ἂν τις νοοί]κιον δοῦλον ἢ δούλην κατὰ θάλασσαν εἰσαγάγη καὶ ἐξαγάγη

Ἰανουάριος·

- A 61:** [Ἰ]ανουαρίου, Μαρτίου, Μαΐου, Ἰουλίου, Σεπτεμβρίου, Νοβ[εβ]ρίου
- E 103:** ἡ προθεσμία τοῦ χρήματος εἶδοι Ἰανουάρια πρῶται
- E 108:** καὶ ὁ ἐξηγορακῶς ἀπὸ εἰδῶν Ἰανουαρίων πρῶτων ἐπὶ ἔτη ἐξῆς πέντε καρπευέσθω
- E 112:** καὶ ὁ ἐξηγορακῶς ἀπὸ εἰδῶν Ἰανουαρίων πρῶτων ἐπὶ ἔτη ἐξῆς πέντε καρπευέσθω
- E 126:** καὶ ἀπὸ εἰδῶν Ἰανουα]ρίων τῶν ἔγγιστα ἐσομένων ἔτεσιν ἐξῆς πέντε καρπευέσθω
- E 127:** ἀπὸ εἰδῶν Ἰανουαρίων πρῶτων ἐπὶ ἔτη {1} ἐξῆς | [πέντε καρπευέσθαι ὀφειλέτω
- E 134:** ἀπὸ εἰδῶν Ἰανουαρίων πρῶτων ἐπὶ ἔτη ἐξῆς πέντε καρπευέσθαι ὀφειλέτω
- E 137:** αἱ εἶδοι Ἰανουάρια αἱ ἔγγισ[τα] | [**ἔσονται**
- E 142:** ἀπὸ εἰδῶν | [Ἰανουαρίων τῶν ἔγγιστα ἐσομένων ἐπὶ ἔτη ἐξῆς] πέντε
- E 145:**]δῶν Ἰανουαρίων ἐνδεκάτων καρπευέσθαι ὀφειλέτω

ἴδιος·

- A 12:** ἐὰν μ]ὴ τῆν Λύ[κ]ιοι χρ[ήσε]ως ιδί[ας] χάρι]ν ἐπάγων[ται]
- K a5:** καὶ κατὰ τὴν γεγρον[υ]ῶν ἐπ[ανγελίαν, ἣν πεποιήνται ἐκ τῶν ιδίων Μηνοφάνης
- K b4:** ἐκ τῶν ιδίων χρημάτων ἐκά]στου ^{vacat} δεδωκέναι ὑπὲρ τῆς τῶν ἰσαγομένων ἀτελεί[[ας
- K d15:** εἰς τὴν ἰδίαν χρῆσιν ΡΟΔΙ
- E 62:** ἄπερ ἂν οἴκοθεν ἄγωσιν ἢ παραπέμπωσιν πρὸς τὴν ἰδίαν χρῆσιν
- E 65:** ὄπερ ἂν τότε πρὸς τὴν ἰδίαν χρῆσιν κομίζη
- E 82:** πρὸς τὴν ἰδίαν χρῆσιν εἰς χῶραν ἢ οἰκίαν πρὸς τὴν ἰδίαν χρῆσιν
- E 84:** πρὸς τὴν ἰδίαν χρῆσιν εἰς ταύτην τὴν χῶραν ἢ τὴν πόλιν ἠ[ς] [πολιτείας αὐτὸς ἔσται]
- E 93:** μ[ῆτε ἐντ]ὸς τῶν ιδίων ὄρων τέλος διδῶσιν μῆτε ἐντὸς τῶν ιδίων ὄρων πορρώτερον σταδίων ὀκτῶ παραφυλακὴν ἔχωσιν
- E 95:** αὐται αἱ πολιτεῖαι καὶ ταῦτα τὰ ἔθνη καὶ οὗτοι οἱ δήμοι τέλος | [ἐντὸς τῶν ιδί]ων ὄρων [οὐ] δώσουσιν

ἰκανοδοτέω· (Ephesos Yaziti'nda δικανοδοτέω)

- A 57:** [ικ]ανοδοτεί[τω]σαν εὐάρεστος τοῖς ἄρχουσιν

E 102: ὁ τὴν τῶν τέ]λων εἴσπραξιν ἐργολαβήσας πραισιὶ καὶ ἐνγαίοις δημοσίᾳ δικανοδοτεῖτω

E 124: ὁ τὴν τελω]νίαν ἐξαγοράσας ἀναδόχοις καὶ ἐνγαίοις τῶι δήμῳ δικανοδοτεῖτω

Ἰούλιος·

A 61: [Ἰ]ανοαρίου, Μαρτίου, Μαΐου, Ἰουλίου, Σεπτεμβρίου, Νοβ[εβ]ρίου

E 1: πρὸ ζ εἰδῶν Ἰουλίῳν

ἴσος·

A 55: ἀποδιδόσθω κατ' [α]ὐτοῦ κριτήριον ὑπὸ τοῦ δικαιοδότου τῷ τελώνῃ το[ῦ] ἴσου κεφαλαίου

E 16: ἐπ' ἴσης ὁ νόμος ἰσχυέτω ὡσανεὶ ἀναπόγραφον ἔφερεν

E 121: ἐπ' ἴσης ἔστω ὡσανεὶ κατὰ γῆν εἰσήγαγεν | [καὶ ἐξήγαγεν

ἰχθύς (?)·

A 23:]εταὶ σῦκον καὶ ἰχθυ[.]Η καὶ Ὀ[.]ΙΕ[. . .]Ν[. . .]ΙΑΤΑ[. . τι]ς Λυκί[ος εἰσα]γόμεν[ος]

L d10: [----- τ]οῖς ἰχθ[ύσι? --]

E 20: ὁ ἰχθύϊ κογχυλίῳ θαλασσίῳ νεαρῶι χρώμενος τὸ εἰκοστὸν μέρος τέλους διδότη

E 122: ὁ κογχυλίῳ ὀστρίῳ ἰχθύϊ θαλασσίῳ νεαρῶι χρώμενος

καῖσαρ·

A 82: πληρουμένου τοῦ Καίσα[α]ρος φύσκου καθ' ἕκαστον ἔτος ἕκ τε τοῦ δημοσιωνίου καὶ τοῦ ἔθνους δηναρίου | μυριάδας δέκα

K I 1: Ἐπ[ὶ αὐτοκράτορος Καίσαρος] Τραϊανοῦ Ἀδριανοῦ Σεβαστοῦ

E 4: κατ' ἐπιβεβαίωσιν Νέρωνος Κλαυδίου Καίσαρος Σεβαστοῦ Γ[ερ]μανικοῦ

E 92: ἡ χάρι<τι> Αὐτοκράτορος Καίσαρος Σεβαστοῦ δημαρ[χικῆς ἐξου]σίας

E 128: περὶ ὧν Αὐτοκράτωρ Καῖσαρ Σεβαστὸς ἐπέκρεινε

Κάλυνδα·

A 22: ἐν δὲ Καύνῳ κα[ὶ Κα]λύνδοις καὶ Λί[σσαις κα]ὶ Λύδαῖς

A 31: Κ[α]λύνδ[ων] καὶ Καύνου [

L b20: [----- π]αρέστη ἐν Κα[ύ]νῳ ἢ ἐν Καλύνδοις

καλῶς·

A 58: ὁ δὲ ἄρχων, | [ἐ]ὰν μὴ καλῶς ἀσφαλιζῆται, βλάβης ὑπεύθυνος ἔστω <τῷ> τελώνῃ

κατακρίνω·

A 83: ὑπηρετής, ὃς ἂν νο[μί]ζῃται τι δημοσιῶνου κατα[κ]ριθεῖς, τετραπλ[ῶ] ὑποκείσθ[ω] καὶ ἄτεμος ἔστω

καταφέρω·

A 73: τῷ [δὲ] κατενέγκαντι τὸ ἡμισυ μέρος τοῦ προστείμου

A 75: το[ῦ] τετ[ρα]πλ[οῦ] ὑποκείσθ[ω] | [πε]κ[ο]υ[λ]ί[ου] γέρως τῷ κατενέγκαντι καὶ ἐλέγξαντι

Καῦνος·

A 22: ἐν δὲ Καῦνῳ κα[ἰ Κα]λύνδοις καὶ Λί[σσαις κα]ὶ Λύδαις

A 31: Κ]αλύνδ[ων] καὶ Καῦνου [

K b1: ἄνεσις ἔστω ἀτελείας πάντων τῶν ἀπὸ τῆς ξένης] | [ἐπὶ τῷ πωλείσθαι εἰς Καῦνον ἰσφερ]ομένων

K e16: οὔτε παρὰ πολειτῶν οὔτε μετοίκων ἢ ξένων τῶν | κατοικοῦντ[ων ἢ] π[ρ]αγματευομένων ἐν Καῦνῳ

L b20: [----- π]αρέστη ἐν Κα[ύ]νῳ ἢ ἐν Καλύνδοις

E 26: [Ἀλικαρνάσσω, Μύνδῳ, Κνίδῳ, Φύσκῳ, Καῦνῳ, Ἀτταλείᾳ, Ἀσπένδῳ,] Πέργῃ κτλ.

κεφαλαῖον·

A 55: ἀποδιδόσθω κατ' [α]ὐτοῦ κριτήριον ὑπὸ τοῦ δικαιοδότη τῷ τελῶνῃ το[ῦ] ἴσου κεφαλαίου

L b3: πρὸς τὸ προγεγραμμένον κεφά[λαιον]

L d4: [— — προγεγραμμέ]νον κεφάλαιον ΑΠΟ[— — —]

E 139: οὔτος τούτῳ τῷ νόμῳ | [κατὰ τούτοις τοῖς κεφαλαίοις χρώμενος

E 140: τῷ αὐτῷ νόμῳ καὶ κεφαλαί[οις τοῖς αὐτοῖς χρώμενος αὐτ]ήν μεμισθωμένην

E 146: καὶ ἄχρι τοῦ πενταπλοῦ ἐκ]είνου τοῦ κεφαλαίου

κεφαλή·

A 12: ὑπὲρ ἐκάστης κεφαλῆ[ς]

E 12: μή τι πλεῖον τέλους ἐκάστης κεφαλῆς δηναρίων πέντε διδόναι ὀφειλέτω

E 98: ὑπὲρ σωμάτων ἐκάστης κεφαλῆς

κίνδυνος·

A 66: [τ]άδε λημφθέντα ἐνέχυρα παρὰ τοῖς τελῶναιςφυλα[ξ]έσθω

Κλαύδιος

A 1: []Ο[. . .] Κλαύδιος [.]

E 4: κατ' ἐπιβεβαίωσιν Νέρωνος Κλαυδίου Καίσαρος Σεβαστοῦ Γ[ερ]μανικοῦ

E 109: τὰ λοιπὰ κατὰ τὸν αὐτὸν νόμον [ἐκάστου ἔτους Τι]βέριος Κλαύδιος Νέρων τὸ β

E 110: ἐπικρίσει Τιβερίου Κλαυδίου |[Νέρωνος τὸ β'

κοινός·

A 44: πρὸς τὴν κοινήν τοῦ τε δημοσιώ[ν]ου [κ]αὶ τοῦ | ἀπογραφομένου ἀσφαλείαν

κομίζω·

A 10:]ΠΕΤ[. . .]ΣΩΝΑ[. .]ΥΙΩΝ, ἐν οἷς κομίζεται καὶ ΤΩΝ[. .]ΚΟΙΤ[. .]Ι[. .]ΟΥ[. .]ΟΥ συνσταθμίο[υ]

E 59: ὁ ἂν θεοῦ ἔνεκεν πράγματος ἢ δημοσίων χάριν πραγμάτων δήμου Ῥωμαίων τινὲς κομίζωσιν

E 65: ὅπερ ἂν τότε πρὸς τὴν ἰδίαν χρῆσιν κομίζῃ

κονχύλιον·

A 5: [] κ[ο]νχυλίων τῶν ΙΕΑΙΩ[. .]ΝΗ

A 30: [. κονχ]υλίων ΜΕΡ[.]

E 20: ὁ ἰχθυΐ κογχυλίωι θαλασσίωι νεαρῶι χρώμενος τὸ εἰκοστὸν μέρος τέλους διδότη

E 122: ὁ κογχυλίωι ὀστρίωι ἰχθυΐ θαλασσίωι νεαρῶι

κρατέω ·

A 51: καὶ ὑπὲρ τούτου ὁ τελώνης, ἐὰν μὴ κρατῆ τοῦ φορτίου

A 87: διασαφείτωσαν τῷ δικαιοδότῃ ἢ τῷ τῆς παρα[νο]μί[α][ς] προστείμω κρατείσθωσαν

κρίνω ·

A 60: κρεινέσθωσαν δὲ ἐπ' αὐτού[ς], ἐφ' ὧν Α[. . .]ΤΟΣ[.]Ω[.] τῶν εἰδοῖς μηνῶ[ν]

A 65: ἐξέστω | τοῖς βουλομένοις καὶ [ἐ]πιλύσασιν τὰ ἐνέχυρα κ[ρεῖ]νεσθαι ἐπὶ τοῖς αὐτοῖς ἄ[ρχουσι

L c9: [---] τὴν π[α]λαιὰν ὀροθεσί[α][ν] κρίνεσθαι Τ[-----]

κρίσις ·

A 57: ἐπὶ τὴν κρίσιν τὸ ἐνέχυρον παρεχέσθωσαν

A 59: ἐξέστω κρίσιν αἰτεῖσθα[ι] | τὸν δικαιοδότην ἐν ἡμέραις [μ' (?)].

A 66: [τ]άδε λημφθέντα ἐνέχυρα παρὰ τοῖς τελώναις φυλα[ξ]έσθω

L b11: ----- π]οσότητος τὴν κρίσιν ἐπὶ Σαρπήδονος

κριτήριον ·

A 55: ἀποδιδόσθω κατ' [α]ὐτοῦ κριτήριον ὑπὸ τοῦ δικαιοδότου τῷ τελώνῃ το[ῦ] ἴσου κεφαλαίου

κρόκος ·

A 18: [.]ΗΣΜΕ[.] ἀπο[γραφέσ]θῶ κρόκο[ν],

A 42: ὁ ἐν μεσογεί[α] | [ω]νούμενος κρόκον ^{vac.} ἀπογραφέσθω ἐπὶ τοῦ ἐνγί[στα π]αραφυ[λακος].

A 47: ὑφελόντι τὸ [τέ]λος ἔξω κρόκου διὰ τὸ π[ρό]στ[ει]μὸν αὐτοῦ τὸ τέλος[ς] | ὠρίσθαι

κυρώω ·

A 30: [. . .]Ι πρὸς κυροῦ[ν]ΟΙΣ[.]

A 67: μὴ ἐξέστω [τούτοις ταῦτ]α κυροῦν

K a8: κατὰ τὰ γεγραμμένα [πάν]τα περὶ τούτων κε|κεκυρωμένα καὶ δισηφαισμένα

λανβάνω ·

A 56: ὅσου ἂν τύχη τὸ ἐνέχυρον βεβουλημένος λαβεῖν ὁ δημοσιώνης

A 66: [τ]άδε λημφθέντα ἐνέχυρα παρὰ τοῖς τελώναις φυλα[ξ]έσθω

K a10: λή[φονται τέλος ὄντων ὑποτελῶν μόνων ἰς τὸ ἐλ]λιμένιον τῶν ἐξαγομένων πάντων

K b6: ὑπὲρ μὲν τῶν ἰς τὴν ξ[ι]νήν ἀπαγομένων ἐντεῦθεν δουλικῶν σωμάτων λήμφονται | [τέλος

K c6: μήτε ἀ|π' αὐτῶν τῶν ἰσαγομένων λαβεῖν τι τέλους τι τέλους

K e15: οὐ λήμφο[νται δὲ] τέλος οὔτε παρὰ πολειτῶν οὔτε μετοίκων ἢ ξένων

L b15: καὶ [πρ]ό[τ]ερον ἐλάμβανον

- E 57:** ἐν τοῖς τόποις τούτοις τέλος ἢ μισθὸν | [δημοσιώνης ἢ ἐπί]τροπος λαμβανέτω
- E 57:** ὃς ἂν ὑπεναντίον τι τούτοις λάβῃ ἢ ποιήσῃ, ἐφ' ᾧ τις λάβῃ {ἢ} ὅσου ἂν ἦ τὸ ὑπεναντίον τούτοις γεγονός
- E 65:** ὀψ]ώνιον λαμβάνῃ
- E 99:** εἰσαγωγῆς μὲν δηνάρια δύο ἡμισυ ἐξαγωγῆς δὲ δηνάριον ἐν ὁ δημοσιώνης λαμβανέτω
- E 114-5:** ὃ ἂν κατὰ τοῦτον τὸν νόμον ἐνε[χύρ]ον [λ]ηφθῆ τοῦτο ἐν ἡμ[έραις] τριάκοντα | [ταῖς ἔγγιστα αἰς ἂν ληφθῆ] ἐὰν μὴ ἐπιλυθῆ
- E 151:**]ου ὁ δημοσιώνης λήψεται ἐὰν παρὰ τὸν ἐπάνω δημο[

λειτρά·

- A 11:**]ΗΣ ὑπὲρ λειτ[ρ]ῶν ἑκατὸ[ν] ἀσσάρια τέσσαρα
- E 79:** [τῷ τελῶνῃ δι]δότην ἑκατὸν λείτρων ἀσσάρια τέσσαρα

λευκώ·

- A 84:** [τ]οῦτον τὸν νόμον οἱ τελῶναι κα[τὰ πᾶ]σαν παραφυλακὴν προκείμενον ἐχέτωσα[ν] ἐ[ν πίν]ακι λελε[υ]κωμένῳ

Λητώ·

- A 72:** μήτε εἰς Ἀφροδείτη[ς] ἢ Ἑρμοῦ, Λ[η]τοῦ[ς] καὶ ἄλλης τινος προσηγορ[ίαν] πράσ[ει]ν

Λίσσαι·

- A 22:** ἐν δὲ Κανύνῳ κα[ὶ] Κα]λύνδοις καὶ Λί[σσαις] κα[ὶ] Λύδαῖς

λοιπός, ἢ, ὄν·

- A 21:** τῶν δὲ λοιπ[ῶν] Τ[. .]ΝΤ[.]ΕΙΣ
- A 81:** [ἄλλο] τὸ καὶ ἐπὶ τοῦ λοι[πο]ῦ χρό[ν]ου πρὸς τὴν ἀπόδοσιν | φυλασέσθω
- K a11:** καὶ τῶν λοιπῶν | πάντων τῶν διωρισμένων ἐν τῷ δημοσιωνικῷ νόμῳ εἰκοστὴν τῆς τειμήσεως
- K e7:** τὰ δὲ λοιπὰ φόρ[τ]ια
- K e20:** ἢ καὶ τῶν λοιπῶν τι σκ[ευῶν τοῦ πλο]ίου ὄντων ἀχρήστων
- E 86:** καὶ τούτου τοῦ πράγματος ὥσπερ τῶν λοιπῶν πραγμάτων ἀγωγή καὶ ἐνεχύ[ρου λήψις] ἔστω
- E 101:** καὶ τοῖς λοιποῖς ἔτεσιν ὁμοίως εἰδοῖς Ὀκτωβρίαις καθ' ἕκαστον ἔτος
- E 105:** τὰ λοιπὰ κατὰ τὸν νόμον
- E 108:** τὰ λοιπὰ κατὰ τὸν αὐτὸν νόμον [ἐκάστου] ἔτους
- E 112:** τὰ λοιπὰ κατὰ τὸν αὐτὸν νόμον ἐκάστου ἔτους
- E 126:** τὰ λοιπὰ κατὰ τὸν αὐτὸν νόμον ἐκάστου ἔτους
- E 128:** τὰ λοιπὰ κατὰ τὸν αὐτὸν νόμον ἐκάστου ἔτους
- E 133:** τὰ λοιπὰ κατὰ τὸν αὐτὸν νόμον ἐκάστου ἔτους
- E 139:** τὰ λοιπὰ κατὰ τὸν αὐτὸν νόμον
- E 143:** τὰ λοιπὰ κατὰ τὸν αὐτὸν νόμον ἔτους ἐκάστου

Λυδαί·

A 22: ἐν δὲ **Κ**αύνῳ καὶ **Κ**αλύνδοις καὶ **Λ**ί[σσαις καὶ] **Λ**ύδαῖς

Λυκία·

A 81: ἐν ᾧ ἂν βούληται νομίσματι τῶν ἐν **Λ**υκία [πρ]οχωρούντων

Λύκιος·

A 12: ἐὰν μὴ τινὰ **Λ**ύ[κ]ιοι χρ[ήσε]ως ιδί[ας] χάρι[ν] ἐπάγων[ται]

A 14: ἐὰν δέ [τι]ς **Λ**ύκιος εἰς [ἀ]κολ[ουθίαν ἢ] πρ[ασίαν] ἐξάγων

A 23:]εται σῦκον καὶ ἰχθυ[.]Η καὶ **Ο**[.]**Ι****Ε**[. . .] **Ν**[. . .] **ΙΑΤΑ**[. . .] τ[ι]ς **Λ**υκί[ος] εἰσα]γόμεν[ος]

Μάιος·

A 61: [**Ι**]ανοαρίου, **Μ**αρτίου, **Μ**αίου, **Ι**ουλίου, **Σ**επτεμβρίου, **Ν**ο[ε]μβρίου

E 6: πρὸ ιη' **Κ**αλανδῶν **Μ**αίων

Μάρτιος·

A 61: [**Ι**]ανοαρίου, **Μ**αρτίου, **Μ**αίου, **Ι**ουλίου, **Σ**επτεμβρίου, **Ν**ο[ε]μβρίου

μέλλω·

A 43: καὶ ὅπου αὐτὸ μέλλει τ[ε]λ[ω]νείσθ[αι],

E 13: [ἄ]περ ἂν τις εἰς Πόντον ἐξάγεσθαι μέλλη

E 14: [ἄ]περ ἂν τις ἐξ Πόντου εἰσάγ]εσθαι μέλλη

E 44: μέλλει ἐξάγειν εἰσ]άγειν ἢ μελλήσει ἐπὶ ὅποτέρας οὖν τούτων τῶν παραφυλακῶν θελήσει

μέρος·

A 29: δικαί[ο]σ[ι]αν [. . .] **Σ**[.] μ[ε]ρο[ύ]ς δις τεσ[α]ρακ[ο]σ[τήν] [τῆς] τειμήσεως . .]

A 74: τῷ δὲ κατενέκναι | τὸ ἡμισυ μέρος τοῦ προστείμου

A 80: ἐν δὲ καὶ ἡμέραις τριάκοντα [τ]ὸ ἡμισυ μέρος[ς] τῆς τειμῆς | ἀποδότω

M 10: μερ[ῶν] πάν]των δὲ ἐκκομιζομένων

K e6: πωλήσου[σ]ιν ἀ[πὸ] τῶν οὕτω τετειμημένων?] οὐκ ἔλασσον τοῦ τρίτου μέρους

L c11: [— — —] **Η** τοῖς ἀμφοτέρων τῶν μ[ε]ρῶν **ΣΥΝΤ**[— — — — —]

E 11: τὸ τεσσαρακοστὸν μέρος τῷ τελώνη διδότη

E 20: ὁ ἰχθυῖ κοχυλίωι θαλασσίωι νεαρῷ χρώμενος τὸ εἰκοστὸν μέρος τέλους διδότη

E 98: τούτων τῶν πραγμάτων τὸ | [τεσσακοστὸν μ]έρος τῷ δημοσιῶνι δοθήσεται

E 123: χρώμενος το | [.] μέρος τέλους] διδότη

μεσογεία·

A 41: ὁ] ἐν μεσογεία [ω]νούμενος κρόκον ^{vac.} ἀπογραφέσθω ἐπὶ τοῦ ἔνγι[στα] π[α]ραφύ[λακος]

μέχρι·

A 68: [μ]έχρι ἂν οἱ τοῦ δημοσιωνίου ὠνηταὶ δοκιμάσω[σ]ιν τὸ πω[λείν]

μήν·

A 60: ἐφ' ὧν Α[. . .]ΤΟΣ[.]Ω[.] τῶν εἰδοῖς μηνῶ[ν]

A 80: ὁ ὠνητής, ᾧ ἂν ἐνιαυτῷ τῆς τελωνείας | ἄρξεται τοὺς πρότους πληρώσας τῆς τελων[ε]ίας μηνῶς ἕξ

K a10: ἀπὸ Sayi τοῦ | Θεσμοφοριῶνος μηνὸς τοῦ ἐνεστῶτος ἔτους

μισθῶ·

A 64: ὁμο[ί]ως [ύ]ποκείσθω, [ἐ]ὰν μισθωσάμενός [τ]ῆς ἀπόπραμα π[α]ρὰ τοῦ δημοσιῶνου μὴ ἀποδῶ

K b8: ἡ δὲ ἰσαγωγή | [τῶν ἀλῶν ὑποτελῆς μένει ἰς τὸν] μεμισθωμένον τὴν ἀλικὴν ὠνήν

K c4: μὴ ἐχόντων ἐξουσίαν τῶν τὸ ἐλλιμένιον μεμισθωμένων

E 105: ὃς ἂν παρὰ τοῦ δήμου τὴν τελωνίαν μισθώσεται

E 106: τούτῳ προέγγυον ἐν τρισὶ | [ἡμέραις ταῖς ἔγγι]στα αἶς ἂν μισθώσεται ἐφ' ἡμῶν ἀλλάξει ἕξεσται

E 110: ὁ δ[η]μοσιῶνης ὁ τὴν τελωνίαν μισθωσάμενος

E 127: ὃς ἂν τὴν δημοσιωνίαν ταύτην μισθώσεται

E 134: ὁ τὴν τελωνίαν μισθωσάμενος]

E 135: αἶς ἂν μισθώσεται ἐπὶ τῶν στρατηγ[ῶ]ν τὸν προέγγυον ἀλλάξει ἕξεστω

E 136: ὁ μισθωσάμενος ἔτεσι πέντε τοῖς ἐξῆς τὴν δημοσιωνίαν τοῦ | [τέλους τῆς Ἀσίας

E 137: ὡσπερ αὐτὴ κατὰ τοῦτον τὸν νόμον] μεμισθωμένη ἦν

E 138-9: ὃς ἂν ταύτην τὴν δημοσιωνίαν μισθώσεται οὗτος τούτῳ τῷ νόμῳ | [κατὰ τούτοις τοῖς κεφαλαίοις χρώμενος αὐτ]ὴν μεμισθωμένην ἔτεσιν ἐξῆς πέντε καρπεύεσθαι ὀφειλέτω

E 140-1: ὁ τὴν δημοσιωνίαν τοῦ τέλους τῆς Ἀσίας μισθωσάμενος τῷ αὐτῷ νόμῳ καὶ κεφαλαί[οις τοῖς αὐτοῖς χρώμενος τὴν με]μισθωμένην καρπεύεσθαι ὀφειλέτω

E 144: ὁ μισθωσάμενος ἀπ[ὸ] | τοῦ δήμου ταύτην τὴν δημοσιωνίαν

E 146: καὶ ἄχρι τοῦ πενταπλοῦ ἐκ]είνου τοῦ κεφαλαίου οὐ καθ' ἕκαστον ἐνιαυτὸν ἐμισθώσατο

E 149: ὁ τὴν δημοσιωνίαν ταύτην μισθωσάμενος οὗτος ὅσον χρ[ό]νον

μίσθωσις·

A 86: ἐὰν μὴ ἦ [π]ροκείμενος ὁ νόμος, ἐφ' ᾧ ἡ μίσθωσις τοῦ τέλους | γέγονεν

E 4: ἐπιμεληταῖς τῶν δημοσίων προσόδων τειμευτητικῆς μ]ισθώσεως ἔτους α' · δημοσιωνίας α' · κηρῶι α' ·

E 70: τελώνηι κατὰ τὸν τῆς μισθώσεως νόμον ἀπογράψασθαι προσφωνῆσαι δεήσει

E 137: ἐφ' ᾧ ἡ ἀρχὴ τῆς μισθώσεως

E 141: ἐφ' ᾧ ἡ ἀρχὴ τῆς μισθώσεως ταύτης παρατηρηθῆ

Μουκιανός

A 3: [

Γαίου Λικινίου] Μουκιανοῦ vac..

μυριάς·

A 83: πληρουμένου τοῦ Καίσα[α]ρος φίσκου καθ' ἕκαστον ἔτος δηναρίου | μυριάδας δέκα

A 84: οἱ τελῶναι ἐχέτωσα[ν] ἢ μυριάς | [δ]ραχμὰς ἀριθμείωσαν τῷ φίσκ[ῳ]

E 97: Οὐηδίωι Πωλλίωι συγκλήτου δόγματι ἀτέλεια δέδοται, ὅσω ἂν πλείον δηναρίων μυρίων

Νέρων·

A 71: ὡς ὁ Σεβαστὸς Νέρων διατέτακται

E 4: κατ' ἐπιβεβαίωσιν Νέρωνος Κλαυδίου Καίσαρος Σεβαστοῦ Γ[ερ][μανικοῦ]

E 109: Τι]βέριος Κλαύδιος Νέρων τὸ β'

E 111: Τιβερίου Κλαυδίου | [Νέρωνος τὸ β'

E 146: κατὰ τὴν Νέρωνος Σεβαστοῦ Γερμ[ανικοῦ] | ἐπίκρισιν

E 148: ἐπιτρόπωι Νέρωνος Σεβαστοῦ τῶι τῆς ἐπαρχείας ἀφηγουμένωι **ΠΡΟΣΙΝΑΙΩ**[

Νοέβριος·

A 61: [Ἰ]ανουαρίου, Μαρτίου, Μαΐου, Ἰουλίου, Σεπτεμβρίου, Νο[εβ]ρίου

νομίζω·

A 83: ὑπρέτης, ὃς ἂν νο[μί]ζηται τι δημοσιῶνου κατα[κ]ριθεὶς, τετραπλ[ῶ] ὑποκείσθ[ω] καὶ ἄτειμος ἔστω

νόμισμα·

A 81: ἐν ᾧ ἂν βούληται νομίσματι τῶν ἐν Λυκίᾳ [πρ]οχωρούντων

E 61: ὑπὲρ τε χαλκοῦ καὶ ἀργύρου κεχαραγμένου, νομίσματός τε ἠριθμημένου

νόμος·

A 28: πρ]ᾶξις ἔστω [. . κ]ατὰ τὸν νόμον τοῦτον διπλῆ Σ[

A 33: τῶν κα[τὰ] τοῦτον | τὸν νόμον διωρισμένω]ν [ὑπο]τε[λ]ῶν εἶναι ὀφειλό[ν]των

A 38: ἀπογράφασθαι | [πάν]τα, [ἅ] κατὰ τ[ο]ῦ[το]ν τὸ[ν] νόμ[ο]ν ἐστὶν ὑποτελεῖ

A 48: ἀγ[α]πογραφὸν τῶν κατὰ τοῦτον τὸν νόμον ὑποτελεῶν ὄντων μηδὲ[ν] φόρτιον μήτ[ε] ἐντιθέσθω

A 58: τοῖς κα[τὰ] τοῦτον τὸν νόμον ἠνεχυρασμένον | [ἅ]πτεστερημένοις φόρτιον

A 69: ὑπὲρ δὲ [τ]ῶν π[άντων] ὧ[ν] τὰ κα[τὰ] τοῦτον τὸν νόμο]ν διωρισμ[ένα] | τέλη [δ]ιδ[ό]σθω

A 84: [τ]οῦτον τὸν νόμον οἱ τελῶναι κα[τὰ] πᾶ]σαν παραφυλακὴν προκείμενον ἐχέτωσ[α]ν

A 86: οἱ κατὰ πόλιν [ἄ]ρχοντες, εἰ μὴ ἢ [π]ροκείμενος ὁ νόμος

M16: κατὰ τὸν δημοσιωνικὸν νόμον

K a4: κατὰ τὸν δημοσι]ωνικὸν νόμο[ν]

K a12: πάντων τῶν διωρισμένων ἐν τῷ δημοσιωνικῷ νόμῳ εἰκοστὴν τῆς τειμῆσεως.

K b7: [τέλος ὅσον ἐστὶν ὠρισμέν]ον δίδοσθαι κατὰ τὸν δημοσιωνικὸν νόμον

K b10: οἱ ξένοι οὐδὲ τῶν πρὸς ἀκολουθίαν ἢ χρήσεως ἕνεκεν κατὰ τὸν δημο[σιωνικὸν] νόμον

K c1: στέρεσις ἔστω τῷ τελῶνι [κατὰ τὸν] | δημοσιωνικ[ὸν] νόμον

E 7: νόμος τέλους Ἀσίας εἰσαγωγῆς καὶ ἐξαγωγῆς κατὰ τε γῆν καὶ κατὰ θάλασσαν

E 9: ἐν οἷς τόποις κατὰ δόγμα συγκλήτου ἢ κατὰ νόμον | [ἢ] κατὰ δήμου κύρωσιν

E 16: ἐπ' ἴσης ὁ νόμος ἰσχυέτω ὡσανεὶ ἀναπόγραφον ἔφερεν

E 28: ὅπερ κατὰ τοῦτον τὸν νόμον ἀπογράφεσθαι | [δεήσει, τοῦτο ὁ εἰσάγων ἀπογράφεσθαι ὑφειλέτω

- E 30: ἐν τῷ τῆς ἐκμισθῶ[σεως νόμῳ
- E 40: ἐὰν μήτε τελώνης μήτε ἐπίτροπος κατὰ τοῦτον τὸν νόμον ἢ αὐτόθι
- E 42: [ὡς κατὰ τὸν νόμον δεῖ. ἐὰν κατὰ τὸν τῆς ἐκ]μισθώσεως νόμον μὴ ἢ διατεταγμένον παρὰ
τίνι δεῖ ποιῆσθαι τὰς ἀπογραφάς
- E 48: ὁ ἄν τις κατὰ τοῦτον τὸν νόμον δέη προσφωνῆσαι | [καὶ ἀπογράψασθαι
- E 50: ὅπου ἄν | [δέη προσφωνῆσαι κατὰ τοῦτον τ]ὸν νόμον ἐκεῖ προσφωνεῖτω
- E 56: ἐν οἷς ἄν τόποις κατὰ [τοῦ]τον τὸν νόμον τελώνιον δημοσιῶνου ὑπάρχη
- E 70: τελώνη κατὰ τὸν τῆς μισθώσεως νόμον ἀπογράψασθαι προσφωνῆσαι δεήσει
- E 78: ἥτις ἄν γῆ ἐξ Ἀσίας εἰς Ῥώμην κατὰ τὴν γεωρυχικὸν νόμον ἐξάγηται
- E 87: ὁ ἄν τις κατὰ τοῦτον τὸν νόμον ἀπογράφηται
- E 92: τούτων τῶν διοικήσεων πόλεις, ἔθνη, δῆμοι νόμῳ ἢ δήμου κυρώσει ἢ συγκλήτου δόγματι
- E 96: καὶ τέλη εἰσπρασσέτω ὡς κατὰ τοῦτον τὸν νόμον δεῖ
- E 98: ἐν τῷ τειμευτητικῷ νόμῳ | [τέλους γεγραμ]μένου ἠσφαλισμένου
- E 105: τὰ λοιπὰ κατὰ τὸν νόμον
- E 108: τὰ λοιπὰ κατὰ τὸν αὐτὸν νόμον [ἐκάστου ἔτους
- E 112: τὰ λοιπὰ κατὰ τὸν αὐτὸν νόμον ἐκάστου ἔτους
- E 114: ὁ ἄν κατὰ τοῦτον τὸν νόμον ἐνε[χύρ]ον [λ]ηφθῆ
- E 116: ἐκ τοῦ] νόμου τούτου ἀμφισβήτησις γένηται
- E 126: τὰ λοιπὰ κατὰ τὸν αὐτὸν νόμον ἐκάστου ἔτους
- E 128: τὰ λοιπὰ κ]ατὰ τὸν αὐτὸν νόμον ἐκάστου ἔτους
- E 132: κατὰ τὸν νόμον τῆς δημοσιωνίας ἢ ἀγωγή ἔσται
- E 133: τὰ λοιπὰ κατὰ τὸν αὐτὸν νόμον ἐκάστου ἔτους
- E 137: αὐτὴ κατὰ τοῦτον τὸν νόμον] μεμισθωμένη ἦν
- E 138: οὗτος τούτῳ τῷ νόμῳ | [κατὰ τούτοις τοῖς κεφαλαίοις χρώμενος
- E 139: τὰ λοιπὰ κατὰ τὸν αὐτὸν νόμον
- E 140: τῷ αὐτῷ νόμῳ καὶ κεφαλαί[οις τοῖς αὐτοῖς χρώμενος αὐτ]ὴν μεμισθωμένην
- E 142: ἐν αἷς ἄν ὁ νόμος εἰς τὸ αἰράριον [τὸν προέγγυον κελεύη ὑποθέσθαι
- E 143: τὰ λοιπὰ κατὰ τὸν αὐτὸν νόμον ἔτους ἐκάστου
- E 154:]~~ΩΣΑ~~ νόμου ὡς ~~ΤΟ~~[

νύξ·

- A 50: μήτε | [ν]υκτὸς φο[ρτιζέσ]θω μ[ή]τε ἔξω τῶν ὄρων ἀναλानβανείτω
- E 53: μήτε μὴν νυκτὸς ἐμβαλλέσθω

ξένη·

- A 15: [.] ἐπὶ τῆς ξένη[ς·

A 19:]Ι φορτίον τὸν τελώνην ΟΙΕΜΑ[.]ν ἀπὸ τ[ῆς ξέν]ης εἰσα[γ]ομένων

M 3: τοῦ]ς εἰσφέροντάς τι εἰς τὴν Μ[υρέων] | πόλιν ἀπὸ τῆς ξένης

M 9: τῶν εἰσαγομένων [ἀπὸ τῆς] | ξένης καὶ καταπιπρασκομένων ἐν τῇ Μυ[ρέων πό]λλει

K a13: χωρὶς δὲ τῶν προγεγραμμένων ἄνεσις ἔστω ἀτελείας πάντων τῶν ἀπὸ τῆς ξένης]

K b6: ὑπὲρ μὲν τῶν ἰς τὴν ξ]ένην ἀπαγομένων ἐντεῦθεν δουλικῶν σωμαίων

K c2: πάντες δὲ οἱ ἰσάγοντες ἀπ[ὸ] τῆς ξένης[ς ὀ]πιὸν κα]τὰ γῆ[ν ἢ] κατὰ θάλασσαν

K e18: χωρὶς ἐὰν μὴ | ὑπὸ τινος [ἰς τὴν ξένην αὐτ]ὰ πιπράσκηται

ξηρός·

A 7:]Γ[.]ΣΑΙΚΑ[. ἔ]κ δὲ [κ]αὶ πίσης ξη[ρᾶ]ς τε καὶ

K f5: πράξονται δὲ τέ[λος] τῆς πίσης [καὶ] ῥητείνης ξη[ρᾶ]ς καὶ [ὑγρ]ᾶς

ὄθεν·

A 9: .]ΤΟ[.]ΗΣΙΝ ἠραιωμένων ΥΠΕΡΓΡ[.]ΠΑ[.]Σ ὄθεν ἂν Ο[.]Α

A 18: ὄθεν ἂν ΗΝΥ[.]ΣΤ[.]Ν[.]ΧΡ[.]ΦΩ[.]ΣΑ[.]ΙΑ διδόσθω

A 52: ὄθεν ἂν [δ]ύνηται χειρολήνηπτου

οἰκίον·

A 52: ἐ[ὰ]ν δὲ ἐξ οἰκί[ου] ἢ χωρίου ποιήτα[ι]

E 82: ἐκ τῆ]ς χώρας ταύτης ἢ οἰκίας πρὸς τὴν ἰδίαν χρῆσιν εἰς χώραν ἢ οἰκίαν πρὸς τὴν ἰδίαν χρῆσιν ἐξάγη

ὁμοίως·

A 64: ὁμο[ί]ως [ὑ]ποκείσθω, [ἐ]ὰν μισθωσάμενός [τ]ῆς ἀπόπραμα π[αρά] τοῦ δημοσιῶνου μὴ ἀποδῶ

A 74: ὁμοίως καὶ ἐὰν τέλο[ς], ὦν ἀπηγορεύ[ται], ὁ δ[η]μοσιῶνης [εἰσπράξ]η τι

K f13: ὁμοίως ἐγγράφουσιν τὰ | [

E 101: καὶ τοῖς λοιποῖς ἔτεσιν ὁμοίως εἰδοῖς Ὀκτωβρίαις καθ' ἕκαστον ἔτος

ὅπου·

A 43: καὶ ὅπου αὐτὸ μέλλει τ[ελ]ω[νεῖσθ]αι,

E 33: ὅπου ἂν δέη προσφωνῆσαι

E 35: ἐφ' ᾧ ἐποίκιον ὅπου ἂν προσφωνεῖν δεῖ

E 49: ὅπου ἂν | [δέη προσφωνῆσαι κατὰ τοῦτον τ]ὸν νόμον ἐκεῖ προσφωνεῖτω

ὀρίζω·

A 48: ὑφελόντι τὸ [τέ]λος ἕξω κρόκου διὰ τὸ π[ρό]στ[ει]μὸν αὐτοῦ τὸ τέλο[ς] | ὀρίσθαι

A 86: ἐὰ]ν δὲ παραφ[ύ]λαξ μὴ διηνεκῶς προκείμενο[ν] σχῆ, [κ]ατὰ τούτου τειμαρίαν | ὁ δικαιοδότης ὀρίζετω

M 15: τὸ ὀρισμένον τῆς τεσσαρακοστῆς τέλος

K II 5: τὰ ὀρι]σμένα [τέλη] ἰς τὸ ἐλ[ιμνιον]

K b7: ὑπὲρ σωμαίων λήμφονται | [τέλος ὅσον ἐστὶν ὀρισμέν]ον δίδοσθαι κατὰ τὸν δημοσιωνικὸν νόμον

K b13: ὑπὲρ μόνων τούτων ὧν ἂν ἔχω|[σιν τῶν ὠρισμένων εἶναι ὑποτελῶ]ν

K c3: χωρ[ι]ς μόνων τῶν ὠρισμένων εἶναι ὑποτελῶν

ὄρος·

A 50: μήτε | [ν]υκτὸς φο[ρτιζέσ]θω μ[ή]τε ἔξω τῶν ὄρων ἀναλαμβάνειτω

K c13: ἄπρατα ἐξά| γοντες αὐτὰ αὐ[τ]οὶ πάλιν διὰ τῶν αὐτῶν ὧν εἰσήγαγον ὄρων

E 9: ἐντὸς τῶν | [τῆς ἐπαρχείας Ἀσίας ὄρων εἰσὶν

E 34: καὶ ἐπὶ τῆς ἀγχιθαλάσσου δὲ παραποντίας καὶ περὶ τοὺς ἐλευθέρους ὄρους τῆς ἐπαρχείας

E 40: μηδὲ ἀποτέρω τῶν τῆς ἐπαρχείας | [ἐλευθέρων ὄρων ἐκάστη παραφυλακὴ τεττάρ]ων
σταδίων διεστηκέτω

E 43: ἐάν τινες παραφυλακαὶ | [ἢ ἐν λιμένι ἢ περὶ τοὺς ἐλευθέρου]ς ὄρους τῆς ἐπαρχείας ὦσιν

E 93: ἵνα μ[ή]τε ἐντ[ὸς] τῶν ἰδίων ὄρων τέλος διδώσιν μήτε ἐντὸς τῶν ἰδίων ὄρων πορρώτερον
σταδίων ὀκτὼ παραφυλακὴν ἔχωσιν

E 95: οἱ δῆμοι τέλος [ἐντὸς τῶς ἰδί]ων ὄρων [οὐ] δώσουσιν

E 95: ἔν τε τοῖς ὄροις, οἵτινες ὁμοροῦσι οἵτινες ὁμοροῦσι τοῖς οὕτως ὑπεξηρμένους

E 104: τέλος κατὰ θάλασσαν καὶ κατὰ γῆν εἰσαγωγῆς καὶ ἐξαγωγῆς ἐντὸς ὄρων καὶ λιμένων

ὄσος·

A 55: το[ῦ] ἴσου κεφαλαίου, ὅσου ἂν τύχη | τὸ ἐνέχυρον βεβουλημένος λαβεῖν ὁ δημοσιῶνης

K b7: ὑπὲρ σωμαίων λήμψονται | [τέλος ὅσον ἐστὶν ὠρισμέν]ον δίδοσθαι κατὰ τὸν δημοσιωνικὸν νόμον

K c9: ὅσα ἂν ἀπὸ τῶν εἰσενεχθέντων | ὑπ' αὐτῶν καὶ ἰς τὴν γῆν τεθέντων μείνη αὐτοῖς ἄπρατα

K c12: ὅσα ἂν αὐτοῖς μείνη ἄπρατα

K d1: [φορτίων μόνων ὅσα μὴ ὑποκείμενα τῶν μο]νο[πωλίων κωλύεται τὰ εἶδη καὶ τὴν ποσότητα

K e5: τὴν ποσότητα καὶ τὰ εἶδη | τῶν φορτίων [μ]όνων ὅσα μὴ ὑποκ[είμενα] τῶν μονοπωλίων κωλύεται

K e13: οὗτος ὑπὲρ ὅσων ἂν ἐξάγη φορτίων πε|ρισσῶν ἐκ τῆς δε[υ]τέρας ἀπογραφῆς

E 57: ὅς ἂν ὑπεναντίον τι τούτοις λάβῃ ἢ ποιήσῃ, ἐφ' ᾧ τις λάβῃ ὅσου ἂν ἢ τὸ ὑπεναντίον τούτοις γεγονός

E 80: ὅσον ἂν ἦι κατεσχημένον, τούτου ὁ τελώνης τῷ παρακομίζοντι διπλοῦ ἔνοχος ἔστω

E 97: Οὐηδίωι Πωλλίωι συγκλήτου δόγματι ἀτέλεια δέδοται, ὅσω ἂν πλείον δηναρίων μυρίων

E 111: ἄχρι τοῦ πενταπλοῦ ὅσου ἂν τὴν δημοσιωνίαν ἐργολα|[βήσῃ] ἑκάστου ἔτους]

E 125: ἄχρι τοῦ πενταπλοῦ ὅσου τὴν δημοσιωνίαν καρπευθησομένην ἐξαγορα[σῇ] | καθ' ἑκάστον ἔτος

E 149: ὁ τὴν δημοσιωνίαν ταύτην μισθωσάμενος οὗτος ὅσον χρ[όνον]

οὐσία·

A 51: ἔκ τε [τ]ῆς οὐσία[ς] | πράσιν καὶ ἐνεχύρου ἐνλην[ψ]ιν ἐχέτω

ὄφειλω·

A 26:]ΜΝΙΟΥ[.]ΑΝΔ[. . .]ΝΑ τῶν ὀφειλόντων [. . .]εσθαι ὁ δικ[αιο]δ[ό]τ[η]ς ἐξαγαγέ[-

A 33: τῶν κα[τὰ] τοῦτον | τὸν νόμον διωρισμένω]ν [ὑπο]τε[λ]ῶν εἶναι ὀφειλό[ν]των

- E 12:** [ὑπὲρ σωμάτων μή τι πλείον τέλος ἐκάστης κεφαλῆς δηναρίων πέντε διδόναι ὀφειλέτω
- E 18:** ἐκ δευτέρου τῷ αὐτῷ ἔτει τῷ αὐτῷ | [τελώνη εἰσαγωγῆς τέλος μὴ διδόναι ὀφειλέτω
- E 20:** ἐκ δευτέρου ἐξαγωγῆς τῷ αὐτῷ τελώνη τῷ αὐτῷ ἔτει | [τέλος μὴ διδόναι ὀφειλέτω
- E 29:** τοῦτο ὁ εἰσάγων ἀπογράφεσθαι ὀφειλέτω καὶ μετὰ τὸ ἀπ]ογράφεσθαι εἰσαγαγεῖν
- E 58:** τούτοις τῶν πραγμάτων τούτων τέλος μὴ ἔστω μήτε τις διδόναι ὀφειλέτω
- E 67:** μηδὲ μὴν ὕδατος τέλος τις ὀφειλέτω
- E 79:** πλείον ὑπὲρ τῶν πραγμάτων τούτων τέλος μὴ ὀφειλέσθω
- E 86:** ἀπογραφέσθω καὶ ὑπὲρ τούτου τέλος διδόναι ὀφειλέτω
- E 101:** [πρὸς τῷ αἶρα]ρίῳ διευλυτεῖν ὀφειλέτω
- E 128:** ἀπὸ εἰδῶν Ἰανουαρίων πρώτων ἐπὶ ἔτη ἐξῆς | [πέντε καρπεύεσθαι ὀφειλέτω
- E 134:** ἀπὸ εἰδῶν Ἰανουαρίων πρώτων ἐπὶ ἔτη ἐξῆς πέντε καρπεύεσθαι ὀφειλέτω
- E 139:** αὐτ]ήν μεμισθωμένην ἔτεσιν ἐξῆς πέντε καρπεύεσθαι ὀφειλέτω
- E 141:** τήν με]μισθωμένην καρπεύεσθαι ὀφειλέτω
- E 145:**]δῶν Ἰανουαρίων ἐνδεκάτων καρπεύεσθαι ὀφειλέτω
- E 147:** [ἐπικρίσιν καὶ τῶν ἐπιμελητῶν τῶν προσόδω]ν δημοσίων ὑποθέσθαι ὀφειλέτω

Πάνημος·

A 62: Δεῖος, Ἀὐδεναιῖο[ς], | Δύστρος, Ἀρτεμείσιος, Π[ά]νημος, Γορπιαῖος

παραγίγνομαι·

A 37: [. π]αραγενομένῳ ἐπὶ τὸν ἔνεδρο]ν [ἄρ]χοντα

παραδίδομι·

A 54: ἐν τρισὶν ἡ[μ]έρασις δηλούτ[ω] | τι ἐνέ[χυρ]ον καὶ τινος παραδέδωκεν τῷ τελώνη

E 69: ταῦτά τε ὅποια ἂν παραλάβῃ | [τῷ ἐσομένῳ δημο]σιῶν ἄνδρὸς ἀγαθοῦ ἐπικρίσει παραδιδότω

παραλανβάνω·

A 47: τὴν τειμὴν αὐτῷ δ[ι]ευλυτήσα[ν]τι ἐν ἡμέραι[ς] | τρισὶν τὸ [φ]όρτ[ι]ον παραλανβάνειν

A 53: ἄρχο[ντα κ]αὶ δημόσιον δοῦλον παραλαβῶν

E 68: ταῦτά τε ὅποια ἂν παραλάβῃ [τῷ ἐσομένῳ δημο]σιῶν ἄνδρὸς ἀγαθοῦ ἐπικρίσει παραδιδότω

παρανομέω·

A 41: ὅτι δ' ἂν τούτων [παρα]νομή[θ]ῃ, τὰ ὄντα [ἔστω τ]οῦ [τελ]ώνου·

παρανομία·

A 87: διασαφείτωσαν τῷ δικαιοδότη ἢ τῷ τῆς παρα[νο]μί[α]ς] προστείμῳ κρατείσθωσαν

παραφυλακή·

A 84: [τ]οῦτον τὸν νόμον οἱ τελῶναι κα[τὰ πᾶ]σα παραφυλακὴν προκείμενον ἐχέτωσα[ν]

E 32: π]αραφυλακὰς ἐχέτωσαν, παρὰ ποταμῷ δὲ Ῥυνδάκω μίαν παραφυλακὴν

- E 33:** εἰ τοῖς τόποις τ]ούτοις θαλάσση λιμὴν πρόσκειται τούτων ἐν ἐκάστωι λιμένι ἀνὰ μίαν παραφυλακὴν
- E 37:** μήτε ἐν ἐκάστωι τῶν παραφυλακῶν τούτων | [πλείους
- E 38:** ἐφ' ᾧ τῶν παραφυλακῶν τούτων τὸ μεταξὺ διάστημα ὀγδοήκοντα σταδίων ἔσται
- E 39:** ἐκτὸς τῶν [προγεγραμμένον τόπον μή τις παραφυλακὴ ἔστω μή]τε μὴν ἦττων παραφυλακὴ ἀπὸ παραφυλακῆς μείζονος τεσσαράκοντα σταδίων
- E 40:** μηδὲ ἀποτέρω τῶν τῆς ἐπαρχείας | [ἐλευθέρων ὄρων ἐκάστη παραφυλακὴ τεττάρω]ν σταδίων διεστηκέτω
- E 42-3:** ἔάν τινες παραφυλακαὶ | [ἢ ἐν λιμένι ἢ] περὶ τοὺς ἐλευθέρου]ς ὄρους τῆς ἐπαρχείας ᾧσιν, αἵτινες ἂν τούτων παραφυλακαὶ δύο ἔγγιστα αὐτοῖς ὑπάρχωσιν
- E 44:** ἐπὶ ὀποτέρας οὖν τούτων τῶν παραφυλακῶν θελήσῃ
- E 93:** μήτε ἐντὸς τῶν ἰδίων ὄρων πορρώτερον σταδίων ὀκτῶ παραφυλακὴν ἔχωσιν
- E 95:** οὔτε παραφυλακὴν μακροτέρωι σταδίων ὀκτῶ ἐπιδέξονται
- E 96:** [ὁ δημοσιώνη]ς καθὰ [ἐν ἐπ]αρχεῖαι Ἀσίαι τέλους εἰσπράξεως χάριν παραφυλακὰς καθιστάτω

παραφύλαξ·

- A 34:** [ἐπὶ τ]ῷ ἔνγι[στα παρ]α[φύλακι] ἢ τελωνῶν ὑπαρ[χ-
- A 42:** ὁ] ἐν μεσογείᾳ | [ω]γούμενος κρόκον ^{vac.} ἀπογραφέσθω ἐπὶ τοῦ ἐνγι[στα π]αραφυ[λακος]·
- A 67:** ἔάν ΑΠΑ[.]ΩΣ[. . .]Ε[.]ΙΝ ἐπί[δ]ωσιν οἱ τῶν δημοσι[ων]□ν παραφύλακες
- A 85:** ἐὰ]ν δὲ παραφ[ύλ]αξ μὴ διηνεκῶς προκείμενο]ν σχῆ, [κ]ατὰ τούτου τεμωρίαν | ὁ δικαιοδότης ὀριζέτω

πάρειμι·

- A 42:** ἐ[ὰν δὲ αὐτ]ὸς μὴ πάρη | ἐπ' ἄρχοντος τὸ πλῆθος
- L b15:** [----- π]αρέστη ἐν Κα[ύ]νῳ ἢ ἐν Καλύνδοις

παρέχω·

- A 2:** [ενε]γκαμένοις παρέσχηται
- A 57:** ἐπὶ τὴν κρίσιν τὸ ἐνέχυρον παρεχέσθωσαν

πεκουλιάριον·

- A 71:** μὴ ἐξέστω τῷ [δη]μοσιώ[ν]η τὰ ἐνέστια διάρια, μή[τε πεκου]λιάρια πράσ[ε]ιν

πεκούλιον·

- A 75:** το[ῦ] τετ[ρα]πλ[οῦ ὑ]ποκείσθ[ω] | [πε]κ[ο]υ[λ]ι[ο]ῦ γέρως τῷ κατενέγκαντι καὶ ἐλέγξαντι

πενταετία·

- A 78:** καὶ οἱ αὐτοὶ ἐπὶ πενταετίαν τελωνεῖτω[σ]αν

πεντακισχειλία·

- A 78:** [ἔστω δὲ ταύτη χρ]ῆος ἐκάστου δ[ι]εγγυῶντος | πρὸς δηνάρια πεντακισχειλία

περιλαμβάνω·

- A 24:** .]ΩΝΗ περιλα[μ]βάν[η]ται, ἃ τέλ[η] τ[οῦ] δη]μοσι[ω]νι[ο]ῦ

πίναξ·

A 84: [τ]οῦτον τὸν νόμον οἱ τελῶναι κα[τὰ πᾶ]σαν παραφυλακὴν προκείμενον ἐχέτωσα[ν] ἐ[ν πίν]ακι λελε[υ]κωμένω

πίσσα·

A 7:]Γ[. . . .]ΣΑΙΚΑ[. ἐ]κ δὲ [κ]αὶ πίσης ξη[ρᾶ]ς τε καὶ

K f5: πράζονται δὲ τέ[λος] τῆς πίσης [καὶ] ῥητείνης ξη[ρᾶ]ς καὶ [ὑγρ]ᾶς

K f6: τοῦ μὲν κεραμίο[υ] | τῆς πίσης καὶ τῆς ῥητείνης

K f8-9: τοῦ δὲ βώλου τῆς πίσης καὶ τῆς ῥη[τ]είνης εἰ[σ]αγώγιον [βώλου ἐκάσ]του καὶ ἐξαγώγιον

K f11: πράζονται | δὲ τέ[λος] ὑπὲρ τῶν ὑλῶν τῶν ἰς τὴν πίσσαν καὶ τὴν ῥητείνη[ν] | ἰσκομιζομένων

πλήθος·

A 43: ἐ[ὰν δὲ αὐτ]ὸς μὴ παρῆ | ἐπ' ἄρχοντος τὸ πλήθος, ὃ συνεώνηται,

πληρώω·

A 80: ὁ ὠνητής, ὃ ἂν ἐνιαυτῷ τῆς τελωνείας | ἄρξεται τοὺς πρότους πληρώσας τῆς τελων[ε]ίας μῆνας ἕξ

A 82: πληρουμένου τοῦ Καίσα[ρ]ος φίσκου καθ' ἕκαστον ἔτος ἕκ τε τοῦ δημοσιωνίου καὶ τοῦ ἔθνους

ποιέω·

A 41: ἀπογραφέσθωσαν [κ]αὶ τὰς | τεμῆσεις αὐτῶν ποιε[ί]σθωσαν·

A 51: ἐὰν δ' ἐ το[ύτ]οις [τι] ἐναντίο[υ]ν | ποιήση

A 52: ἐ[ὰν] δὲ ἐξ οἰκί[ου] ἢ χωρίου ποιήτα[ι]

A 54: [ἐ]ὰν δὲ μὴ ὑπηρετήση ἢ δόλω πονηρῷ τι ποιήση

K a5: καὶ κατὰ τὴν γεγο[υ]σθῆσαν ἐπ[αγγελίαν, ἣν πεποιήνται ἐκ τῶν ἰδίων Μηνοφάνης

K a9: κατὰ τήνδε τ[ῆ]ν διαγραφ[ὴν τοῦ ψηφίσματος ὑπὲρ τῶν τὴν ἐ]πενγελίαν πεποιημένων

K e12: μὴ δυνηθῆ τὴν διάπρασιν αὐτῶν ποιήσασθαι

K f14:] πεποιημένων καὶ οἱ παρα

E 16: ἐὰν δ' ὑπενάντιον τούτοις] τις ποιήση, ἐπ' ἴσης ὁ νόμος ἰσχυέτω ὡσανεὶ ἀναπόγραφον ἔφευεν.

E 21: ἐὰν δὲ τις ὑπενάντιον τούτοις ποιήση, τὸ ὄνιον καὶ τὸ πρᾶγμα τοῦ | [τελώνου ἔστω

E 42: ἐὰν κατὰ τὸν τῆς ἐκ]μισθώσεως νόμον μὴ ἦ διατεταγμένον παρά τινι δέη ποιεῖσθαι τὰς ἀπογραφάς

E 57: ὃς ἂν ὑπενάντιον τι τούτοις λάβῃ ἢ ποιήση

E 87: ἐὰν οὕτως μὴ ποιήση, τῷ διπλῷ | [τέλος διδ]ότω

πόλις·

A 36: [. . . δη]μοσιωνίου ἐξέσ[τ]ω εἰς μίαν τῶν ἔγγιστα πό[λε]ων ἀπὸ τοῦ τ[ό]που

A 86: οἱ κατὰ πόλιν [ἄρ]χοντες, ἐὰν μὴ ἦ [π]ροκείμενος ὁ νόμος

E 13: πρὸ τοῦ πόλιν Καλχάδωνα παραπλευσαι τῷ τελώνη ἢ ἐπιτρόπῳ αὐτοῦ προσφωνεῖται καὶ ἀπογραφέσθω

E 14: πρὸ τοῦ πόλιν Καλχάδωνα παραπλεῖν τῷ τελώνη ἢ ἐπιτρόπῳ αὐτοῦ προσφωνεῖται καὶ ἀπογραφέσθω

- E 27:** ἐν οἷς ἂν τελώνιον ἢ ἐντὸς τῆς χώρας πρὸ τῶν βασιλείας ἢ ἐλευθέρων πόλεων ἢ ἐθνῶν ἢ δήμων ὑπάρχη
- E 29:** ὁ τὸ τέλος ἐξηγορακῶς ἐν αἷς ἂν πόλεσι καὶ τόποις ἐν τῷ τῆς ἐκμισθώ[σεως νόμῳ]
- E 31:** [ἐν ταύταις ταῖς πόλεσι πάσαις καὶ τόποις προσφωνήσε]ως ἢ ἀπογραφῆς ἢ οἰκίσεως χάριν
- E 41:** ἥτις ἂν πόλις ἔγγιστα ἐκείνῳ τῷ τόπῳ, παρὰ τῷ ἐν αὐτῇ τὴν μεγίστην ἀρχὴν ἔχοντι ἀπογραφέσθωσαν
- E 69:** αἴτινες πόλεις ἢ ἔθνη ὑπὸ Βασιλεῖ Ἀττάλ[ωι Εὐ]μένους υἱῷ οὐκ ἐγένοντο
- E 70:** ἐν ἐκάστη πόλει πρὸς θαλάσση εἰς τὸ προς[φωνήσαι ἢ ἀπο]γράφεσθαι ἕκαστον ἐποίκιον
- E 84:** ὁ ἂν τις πρὸς τὴν ἰδίαν χρῆσιν εἰς ταύτην τὴν χώραν ἢ τὴν πόλιν ἦ[ς] | [πολιτείας αὐτὸς ἔσται]
- E 85:** ὅτε ἂν ἐξ ἐκείνης τῆς χώρας ἢ τῆς πόλεως, ἥς πολιτείας αὐτὸς οὐκ ἔσται
- E 92:** εἰ μὴ αὐτὰ ἀγοραὶ εἰσιν | [δικῶν, εἴ τε] τούτων τῶν διοικήσεων πόλεις, ἔθνη, δήμοι νόμοι κτλ.
- E 120:** τότε ἐν τῇ ἔγγιστα πόλει, ὅς ἂν τὴν μεγίστην ἀρχὴν ἔχη, παρὰ τούτῳ ἀπογραφέσθω

πονηρός·

- A 35:** .]δὸ[λ]ου πονηροῦ προγε[γρ]αμ[μέν]η|η
- A 54:** [ἐ]ὰν δὲ μὴ ὑπηρετήσῃ ἢ δόλῳ πονηρῷ τι ποιήσῃ
- E 21:** ὄνιον ἐκ πλοίο[υ] [μὴ τις δόλῳ πονηρῷ ἀφαιρείτω
- E 28:** ὅς ἂν αὐτῶν φανερώς ἐπὶ τοῦ τελωνίου ἐ]κείνου χωρὶς δόλου πονηροῦ προγεγραμμένος ἦ
- E 60:** ὁ ἂν εἰς διατροφὴν ἔχῃσιν ἐκείνης ἕνεκεν τῆς πορείας χωρὶς δόλου πονηροῦ
- E 64:** οἷς χρῆσθαι εἰώθασιν ἐν τῇ ἀποδημίᾳ ταύτῃ δίχα | [δόλου πονηροῦ]
- E 80:** ἐάν τις ὑπεναντίον τούτοις κατα[σχῆ] ταῦτα τὰ πλοία] δόλῳ πονηρῷ
- E 150:** δημ]οσιῶν κατήντησε <ἦ> καταντήσει ἢ εἴ τι δόλῳ πονηρῷ τοῦ ἐπι[τρόπου]

πράγμα·

- A 70:** ὁ ἂν πρᾶγμα ἢ σῶμα ἔνοχον στερ[ή]σει γέν[ηται]
- L c3:** [-----]ΩΣ περὶ πραγμ[ατ-----]
- E 16:** ὑπὲρ οὗ ἂν τις πράγματος ἄπαξ | [τέλος τῷ τελώνῃ ἢ ἐπιτρόπῳ αὐτοῦ
- E 17:** ὑπὲρ τοῦ αὐτοῦ πράγματος ἐκ δευτέρου τῷ αὐτῷ ἔτει τῷ αὐτῷ | [τελώνῃ εἰσαγωγῆς τέλος
- E 19:** ὑπὲρ οὗ δὲ ἂν | [τις πράγματος ἄπαξ, τῷ τελώνῃ ἐκκομιζομένου δ]ῶ ὁ αὐτὸς ἄνθρωπος ὑπὲρ τοῦ αὐτοῦ πράγματος
- E 21:** τὸ ὄνιον καὶ τὸ πρᾶγμα τοῦ | [τελώνου ἔστω
- E 46:** [τῶν πραγμάτων τούτων τὴν τείμησιν]ν τειμάσθω
- E 47:** τὸ πρᾶγ]μα ἐκείνο καὶ τὸ ὄνιον τοῦ τελώνου ἔστω
- E 52:** τὸ πρᾶγμα ἐκείνο | [καὶ τὸ ὄνιον τοῦ τελών]ου ἔστω
- E 55:** τὸ πρ[ᾶγ]μα ἐκείνο καὶ τὸ ὄνιον τοῦ τελώνου ἔστω
- E 57:** εἰς τό τε πρᾶγ|[μα ἐκείνο καὶ τὸ ὄνιον δ]ιακεκρίσθω
- E 58:** τούτοις τῶν πραγμάτων τούτων τέλος μὴ ἔστω μήτε τις διδόναι ὀφειλέτω
- E 59:** ὁ ἂν θεῖον ἕνεκεν πράγματος ἢ δημοσίων χάριν πραγμάτων δήμου Ῥωμαίων τινὲς κομίζωσιν

- E 61:** ἐάν τέ τι τῶν δημοσίων | [πραγμάτων ἔνεκεν] τοῦ δήμου Ῥωμαίων δημόσια φέρηται
- E 64:** ὃς ἂν ἦ <πορευόμενος> πραγμάτων ἔνεκεν δήμου Ῥωμαίων
- E 72:** οὗ πράγματος δεκάτας καρπῶν ἀρότρῳ ποριζομένων ἢ ἰπέμπον οἴνου καὶ ἐλαίου
- E 74:** ἐφ' ᾧ μὴ ἐπὶ ἀποστερήσει μάλλον τοῦ τέλους τούτου γένηται τῆ μετακομιδῆ ἢ δι' αὐτὸ τὸ πρᾶγμα
- E 78:** ὑπὲρ τούτων [τῶν πραγμάτων] τέλος μὴ διδώσθω
- E 79:** πλείον ὑπὲρ τῶν πραγμάτων τούτων τέλος μὴ ὀφειλέσθω
- E 83:** τέλος ἐξαγωγῆς ἢ εἰσαγωγῆς τινων πραγμάτων διδόναι οὐ δεῖ οὔτοι τούτων τῶν πραγμάτων | [τῷ δημοσίῳ τὸ τέλος μὴ] διδώσων
- E 86:** καὶ τούτου τοῦ πράγματος ὡσπερ τῶν λοιπῶν πραγμάτων ἀγωγή καὶ ἐνεχύ[ρου λήψις ἔστω]
- E 87:** κατὰ τὴν τεῖμησιν τοῦ πράγματος τούτου τῷ τελώνῃ τέλος εὐλυτεῖται
- E 88:** καὶ τοῦ πράγματος τούτου τῷ τελώνῃ ἀγωγῆ καὶ ἐνεχύρου λήψις ἔστω
- E 97:** ὧν πραγμάτων Οὐηδίῳ Πωλλίῳ συγκλήτου δόγματι ἀτέλεια δέδοται
- E 97:** τούτων τῶν πραγμάτων τὸ | [τεσσακοστὸν μ]ἔρος τῷ δημοσίῳ δοθήσεται
- E 145:** ὡς ὁ πρὸ αὐτοῦ προέγγυος ἦ οἷς τὸ πρᾶγμα τοῦτ[ο μέ]λει

πράξις·

- A 28:** πρ]ᾶξις ἔστω [. . κ]ατὰ τὸν νόμον τοῦτον διπλῆ Σ[
- A 73:** ἐάν [δὲ] [π]αρά τούτο εἰσπράξῃ τις τετραπλοῦ ἢ πρᾶξις δοθήσεται [τ]ῷ ἀρι[θ]μήσαντι

πρασία·

- A 14:** ἐάν δέ [τι]ς Λύκιος εἰς [ἀ]κολ[ουθίαν ἢ πρ]ασίαν ἐξάγων

πράσις·

- A 52:** ἔκ τε [τ]ῆς οὐσία[ς] πράσιν καὶ ἐνεχύρου ἐνλην[ψ]ιν ἐχέτω

πράσσω·

- A 72:** μήτε εἰς Ἀφροδείτη[ς] ἢ Ἑρμοῦ, Ἀ[η]τοῦ[ς] καὶ ἄλλης τινὸς προσηγορί[αν] πράσ[ει]ν
- K c5:** μήτε ἀργύριον πράσσει[ν] ὑπὲρ τῶν ἰσαγομένων καθὼς ἐπ' εἶδους δεδηλωται

προγράψω·

- A 35:**]δό[λ]ου πονηροῦ προγε[γρ]αμ[μέν]ηη
- K a13:** χωρὶς δὲ τῶν προγεγραμμένων ἄνεσις ἔστω ἀτελείας πάντων τῶν ἀπὸ τῆς ξένης]
- K b14:** καθὼς προγ[έγ]ραπται εἰ|[σαχθέντων ἢ ἐπὶ τῷ πωλῆσαι ὄντ]ων
- K b16:** μὴ ἀπογραφ[ομένων] κα|[τὰ τὰ προγεγραμμένα, ὑπὲρ τούτων] μόνων τῶν φορτίων στέρεσις ἔστω
- E 28:** ὃς ἂν αὐτῶν φανερώς ἐπὶ τοῦ τελωνίου ἐ]κείνου χωρὶς δόλου πονηροῦ προγεγραμμένος ἦ
- E 39:** ἐκτὸς τῶν | [προγεγραμμένων τόπων μὴ τις παραφυλακὴ ἔστω
- E 54:** μήτε ἐκτὸς] τῶν προγεγραμμένων τόπων ἐμβαλλέσθω μηδὲ ἐξαιρείσθω μηδὲ ἐξαγέτω
- E 94:** [εἶ τε διοικέσ]εων ἐν [Ἀσία]ι τῶν προγεγραμμένων ἔτεραί εἰσιν ἐπαρχεῖαι προσενεμημέναι
- E 118:** ἀπογραφέσθω παρὰ τούτῳ, ὃς ἂν φανερώς ἐν τῷ τελωνίῳ ἦ προγεγραμμένος

πρόκειμαι ·

A 84: [τ]οῦτον τὸν νόμον οἱ τελῶναι κα[τὰ πᾶ]σαν παραφυλακὴν προκείμενον ἐχέτωσα[ν]

A 85: ἐὰν δὲ παραφ[ύλαξ] μὴ διηνεκῶς προκείμενο[ν] σχῆ, [κ]ατὰ τούτου τειμωρίαν | ὁ δικαιοδότης ὀρίζετω

A 86: οἱ κατὰ πόλιν [ἄρ]χοντες, ἐὰν μὴ ἦ [π]ροκείμενος ὁ νόμος

προσηγορία τινος ·

A 72: μήτε εἰς Ἀφροδείτη[ς] ἢ Ἐρμοῦ, Ἀ[η]τοῦ[ς] καὶ ἄλλης τινος προσηγορ[ίαν] πράσ[ει]ν

πρόστειμον ·

A 47: ὑφελόντι τὸ [τέ]λος ἕξω κρόκου διὰ τὸ π[ρό]στ[ει]μὸν αὐτοῦ τὸ τέλος[ς] | ὠρίσθαι

A 74: τῷ δὲ κατενέκναι | τὸ ἡμισυ μέρος τοῦ προστείμου

A 87: διασαφείτωσαν τῷ δικαιοδότη ἢ τῷ τῆς παρα[νο]μί[α]ς[ς] προστείμῳ κρατείσθωσαν

L b26: τὸ σύμ]φνον ἀποτείσει τῷ ἐνμείναντι προσ[τ]είμου[— — —

προχωρέω ·

A 81: ἐν ᾧ ἂν βούληται νομίσματι τῷ ἐν Λυκίᾳ [πρ]οχωρούντων

πρώτος ·

A 80: ὁ ὠνητής, ᾧ ἂν ἐνιαυτῷ τῆς τελωνείας | ἄρξηται τοὺς πρώτους πληρώσας τῆς τελων[ε]ίας μηνῆς ἕξ

E 103: ἡ προθεσμία τοῦ χρήματος εἶδοι Ἰανουάρια πρώται

E 108: καὶ ὁ ἐξηγορακῶς ἀπὸ εἰδῶν Ἰανουαρίων πρώτων ἐπὶ ἔτη ἕξις πέντε καρπεύεσθω

E 112: καὶ ὁ ἐξηγορακῶς ἀπὸ εἰδῶν Ἰανουαρίων πρώτων ἐπὶ ἔτη ἕξις πέντε καρπεύεσθω

E 127: ἀπὸ εἰδῶν Ἰανουαρίων πρώτων ἐπὶ ἔτη {ι} ἕξις | [πέντε καρπεύεσθαι ὀφειλέτω

E 134: ἀπὸ εἰδῶν Ἰανουαρίων πρώτων ἐπὶ ἔτη ἕξις πέντε καρπεύεσθαι ὀφειλέτω

πωλέω ·

A 68: [μ]έχρι ἂν οἱ τοῦ δημοσιωνίου ὠνηταὶ δοκιμάσω[σι]ν τὸ πω[λείν]

K b1: ἄνεσις ἔστω ἀτελείας πάντων τῶν ἀπὸ τῆς ξένης] | [ἐπὶ τῷ πωλεῖσθαι εἰς Καῦνον ἰσφερ]ομένων

K b14: καθὼς προγ[έγ]ραπται εἰ|[σαχθέντων ἢ ἐπὶ τῷ πωλήσαι ὄντ]ων

K c8: οἱ δὲ προσπλέοντες ξένοι καὶ πωλοῦντές τι, ἔχοντες καὶ αὐτοὶ τὴν τῆς ἀτελείας ὦν ἰσάγουσιν ἄνεσιν

K c12: καὶ οἱ διὰ γῆς | δὲ ἰσκομίσαντές τι ξένοι ἐπὶ τῷ πωλήσαι τι

K d7: φορτί]α ἰσκομι[ζόμενα - - - -] καὶ ταῦτα πωλη[. . .]

K e6: καὶ | πωλήσου[σ]ιν ἀ[πὸ τῶν οὕτω τετειμημένων?] οὐκ ἔλασσον τοῦ τρίτου μέρους

K e11: ἐὰν δὲ τις ξένος βουληθεὶς πωλήσαι φορτίων τὰ τρίτα | μὴ δυνηθῆ

E 62: ὑπὲρ τε νεῶς καὶ σκευῶν | [νεῶς ἂ ἂν τις πωλή]ση ἢ πιπράσκη τέλος μὴ διδότη

σεβαστός ·

A 71: ὡς ὁ Σεβαστὸς Νέρων διατέτακται

A 76: ἡ διενγύ[η]σις τοῦ τέλους ὑπὸ τοῦ | ὠνητοῦ {ὠνητοῦ} γεινέσθω πρὸς ἀπλήν τὴν τειμὴν τοῦ [ἐν]ε[στῶ]τος ἐνιαυτοῦ [ἐπὶ τ]οῦ ἀρχιερέως τῶν Σεβαστῶν

K I 4: Ἐπ[ι αὐτοκράτορος Καίσαρος] Τρ[αιαν]οῦ Ἀδρ[ιαν]οῦ Σεβαστοῦ

K I 5: ἐπὶ ἀρχι[ερέως] | τῶν Σεβαστῶν Λικινίου Στ[α]σ[ι-]θέμιδος

L a2: [- -]ΣΕΒΑΣ[- - - -]

E 4: κατ' ἐπιβεβαίωσιν Νέρωνος Κλαυδίου Καίσαρος Σεβαστοῦ Γ[ερμ]ανικοῦ

E 92: ἡ χάρι<τι> Αὐτοκράτορος Καίσαρος Σεβαστοῦ δημαρ[χικῆς ἐξου]σίας

E 128: περὶ ὧν Αὐτοκράτωρ Καίσαρ Σεβαστὸς ἐπέκρειεν

E 129: ἀτελείαν Ῥωμαίων Σεβαστῶν τ]ῶι κοινῶι τῆ<ς Ἀ>σίας ὀνόματι παρ' αὐτοῦ αἰτησαμένων

E 138: Σεβα]στος ὑπάτος προσέθηκεν ·

E 146: κατὰ τὴν Νέρωνος Σεβαστοῦ Γερμ[ανικοῦ] | [ἐπ]ίκρισιν

E 148: ἐπιτρόπῳ Νέρωνος Σεβαστοῦ τῶι τῆς ἐπαρχείας ἀφηγουμένῳ ΠΡΟΣΙΝΑΙΟ[

Σεπτένβριος ·

A 61: [Ἰ]ανοαρίου, Μαρτίου, Μαΐου, Ἰουλίου, Σεπτεμβρίου, Νοβ[εβ]ρίου

σταθμός ·

A 40: [ἡ ἐ]ξάγοντες κ[αί] τόν τε σταθμόν, ὧν δεῖ, καί τόν ἀριθμόν, ὧν διατέτα[κται

E 46: ὁ μὲν ἂν ἴστασθαι δέη, τούτου τὸν σταθμόν ὁ δ' ἂν ἀριθμηθῆναι δέη, τούτου τὸν ἀριθμόν ὀρθῶς λεγέτω

E 68: [καὶ στάθμους βασι]λικούς οὓς Βασιλεὺς Ἄτταλος Εὐμένους υἱὸς τελωνίας χάριν ἔσχ[εν]

στέρησις ·

A 70: ὁ ἂν πρᾶγμα ἡ σῶμα ἔνοχον στερ[ή]σει γέν[ηται]

M 16: ἡ ὑποκεῖσθαι στερέσει κατὰ τὸν δημοσιωνικὸν νόμον

K b16: ὑπὲρ τούτων] μόνων τῶν φορτίων στέρεσις ἔστω τῷ τελώνῃ [κατὰ τὸν] | δημοσιωνικ[ὸν] νόμον

E 21: [μή τις δόλω πονηρῷ ἀφαιρείτω μήτε ἀναπόγραφον ἐκ]νευέτω τέλους στερέσεως χάριν.

σῦκον ·

A 23:]εται σῦκον καὶ ἰχθυ[ι].]Η καὶ Ο[.]ΙΕ[. . .]Ν[. . .]ΙΑΤΑ[. . .]τις Λυκί[ος εἰσα]γόμεν[ος]

συνάγω ·

A 62-3: ἔάν] τις ἀπογραψάμενός τι καὶ τειμησάμενος τὸ συ[ν]α]γόμενον ἐπ' αὐτοῦ τέλος

συνστάθμιον ·

A 10:]ΠΕΤ[. . .]ΣΩΝΑ[. .]ΥΙΩΝ, ἐν οἷς κομίζεται καὶ ΤΩΝ[. .]ΚΟΙΓ[. .]Ι[.]ΟΥ[.]ΟΥ συνσταθμίο[υ]

συνωνέομαι ·

A 43: ἐ[άν] δὲ αὐτ]ὸς μὴ παρῆ | ἐπ' ἄρχοντας τὸ πλῆθος, ὁ συνωνέηται,

σῶμα ·

A 11: σ[ωμά]των τῶν ἐξ[α]γομένων καὶ τῶν εἰσ[α]γομένων

A 16: [.] σ]ώμα, διπλ[οῦ]ν ἀποδό[τω] τὸ τέλος τῷ τελώνῃ [

A 70: ὁ ἂν πρᾶγμα ἡ σῶμα ἔνοχον στερ[ή]σει γέν[ηται]

K b6: ὑπὲρ μὲν τῶν ἰς τὴν ξ[έ]νην ἀπαγομένων ἐντεῦθεν δουλικῶν σωμάτων λήμφονται | [τέλος

E 12: [ὑπὲρ σωμάτων ἀνδρείων ἢ θηλείων ἐκτὸς σωμάτων] παιδαρίων κορασίων

E 62: ἂν τις πωλή[σ]ῃ ἢ πιπράσκη τέλος μὴ διδότη ὑπὲρ σωμάτων καὶ κτηνῶν, ἄπερ ἂν οἴκοθεν ἄγῳσιν

E 98: ὑπὲρ σωμάτων ἐκάστης κεφαλῆς πλείον τοῦ ἐν τῷ τειμευτητικῷ νόμῳ | [τέλους

E 119: καὶ τὸ σῶμα τοῦτο τῆι τῶν κοινωνῶν σφραγεῖδι σφραγισθὲν ἐξαγέτω καὶ εἰσαγέτω

τειμάω ·

A 45: ἔάν τις [φ]όρτιον μὴ εὐαρέστως τῷ [τελ]ώνη τει[μη]σάμενος

A 62: ἔάν] τις ἀπογραφάμενός τι καὶ τειμησάμενος τὸ συ[ν|α]γόμενον ἐπ' αὐτοῦ τέλος

K e3: ἀπογράφονται] καὶ τειμήσονται

K e6: πωλήσου[σ]ιν ἀ[πὸ τῶν οὕτω τετειμημένων?] οὐκ ἔλασσον τοῦ τρίτου μέρους

K e8: ἀπογραφόμενοι διὰ τῶν ἀρχείων καὶ τειμώμενοι πάλιν ἐπὶ τοῦ τότε [σ]τεφανηφόρου

E 46: [τῶν πραγμάτων τούτων τὴν τείμησι]ν τειμάσθωι

E 50: οὐ δὲ ἂν τις ἀπογράφηται καὶ τειμίζεται εἰσαγωγῆν , ἐκεῖ ἄπαξ ἀπογραφέσθω ποῦ εἰσαγεῖν

τειμή ·

A 20: [τεσσαρακοστῆς τὴν τεί]μην δώσουσιν οἱ ἰσάγοντες ἔμποροι

A 29: δικα[ι]ο[δ]οσίαν [. . .] Σ[. φ]ερο[ύ]σαις τεσ[α]ρακ[οσ]τὴν [τῆς τειμήσεως . . .]

A 46: τὴν τειμὴν αὐτῷ δ[ι]ευλυτήσα[ν]τι ἐν ἡμέραι[ς] | τρισὶν τὸ [φ]ορτ[ί]ον παραλαμβάνειν

A 76: ἡ διενγύ[η]σις τοῦ τέ[λ]ους ὑπὸ τοῦ | ὠνητοῦ {ὠνητοῦ} γεινέσθω πρὸς ἀπλήν τὴν τειμὴν τοῦ
[ἐν]ε[στῶ]τος ἐνιαυτοῦ

A 80: ἐν δὲ καὶ ἡμέραις τριάκοντα [τ]ὸ ἥμισυ μέρο[ς] τῆς τειμῆς | ἀποδοτῶ

τείμησις ·

A 29: δικα[ι]ο[δ]οσίαν [. . .] Σ[. μ]ερο[ύ]ς δις τεσ[α]ρακ[οσ]τὴν [τῆς τειμήσεως . . .]

A 41: ἀπογραφέσθωσαν [κ]αὶ τὰς τειμήσεις αὐτῶν ποιε[ί]σθωσαν ·

K e13: ὅσων ἂν ἐξάγη φορτίων περισσῶν ἐκ τῆς δε[υ]τέρας ἀπογραφῆς καὶ τειμήσεος

K a12: καὶ τῶν λοιπῶν | πάντων τῶν διωρισμένων ἐν τῷ δημοσιωνικῷ νόμῳ εἰκοστὴν τῆς τειμήσεως

E 46: [τῶν πραγμάτων τούτων τὴν τείμησι]ν τειμάσθωι

E 87: κατὰ τὴν τείμησιν τοῦ πράγματος τούτου τῷ τελώνηι τέλος εὐλυτεῖται

τειμωρία ·

A 85: ἐὰν δὲ παραφ[ύ]λαξ μὴ διηνεκῶς προκείμενο[ν] σχῆ, [κ]ατὰ τούτου τειμωρίαν | ὁ δικαιοδότης ὀριζέτω

τέλος ·

A 13: καὶ τῶν Ε[. . .]ΑΣ[. . .]χθέντων μηδὲ [.]Ε[. . .]Α τέλος

A 16: [. σ]ώμα, διπλ[οῦ]ν ἀποδό[τω] τὸ τέλος τῷ τελώνηι [

A 24: .]ΩΝΗ περιλα[μ]βάν[η]ται, ἂ τέλ[η] τ[οῦ δη]μοσι[ω]νί[ου]

A 27:] τὸ τέλος ὁ δη[μο]σιώνης [

- A 47:** ὑφελόντι τὸ [τέ]λος ἔξω κρόκου διὰ τὸ π[ρό]στ[ει]μὸν αὐτοῦ τὸ τέλο[ς] | ὠρίσθαι ·
- A 63:** τὸ συ[ν]α]γόμενον ἐπ' αὐτοῦ τέλος τῷ τελώνῃ μὴ ἀποδῶ
- A 70:** ὑπὲρ δὲ [τ]ῶν π[άντων] ὠ[νίω]ν τὰ κα[τὰ] τοῦτον τὸν νόμο]ν διωρ[ισμ]ένα | τέλη [δ]ιδ[ό]σθω
- A 74:** ὁμοίως καὶ ἐὰν τέλο[ς], ὧν ἀπηγορεύ[ται], ὁ δ[η]μοσιώνης [εἰσπράξ]η τι
- A 75:** ἡ διενγύ[η]σις τοῦ τέ[λ]ους | ὠνητοῦ {ὠνητοῦ} γεινέσθω
- A 86:** ἐὰν μὴ ἦ [π]ροκείμενος ὁ νόμος, ἐφ' ᾧ ἡ μίσθωσις τοῦ τέλους | γέγονεν
- M 15:** τὸ ὠρισμένον τῆς τεσσαρακοστῆς τέλος
- K II 6:** τὰ ὠρ[ισμ]ένα [τέλη] ἰς τὸ ἐλ[λιμ]ένιον
- K a10:** λή[φ]ονται τέλος ὄντων ὑποτελῶν μόνων ἰς τὸ ἐλ[λιμ]ένιον τῶν ἐξαγομένων πάντων
- K b7:** ὑπὲρ σωμάτων λήμφονται | [τέλος ὅσον ἐστὶν ὠρισμ]ένον δίδοσθαι κατὰ τὸν δημοσιωνικὸν νόμον
- K b9:** [τέλος δὲ οὐ δώσουσιν οἱ ξ]ένοι οὐδὲ τῶν πρὸς ἀκολουθίαν ἢ χρήσεως ἕνεκεν
- K c3:** μηδενὶ ὑποκείσθωσαν τέλει ἰς τὸ ἐλλιμένιον
- K c6:** ἀ|π' αὐτῶν τῶν ἰσαγομένων λαβεῖν τι τέλους ἢ φιλανθρώπου ὀνόματι εἰς Ἀφροδείτην
- K c14:** οὐχ ὑποκείσονται τῷ τοῦ ἐξαγωγίου τέλει
- K d4:** οὐχ ὑποκείσονται[ι] τ[ῷ] τέλει
- K d10:** τ[ῷ] τοῦ ἐξαγωγίου τέλει
- K e9:** οὐχ ὑποκείσονται οὐδὲ αὐ[τ]οῖς περὶ τῶν ὑπολοίπων φορτίων οὐδὲ τῷ τοῦ ἐξ[α]γωγίου τέλει
- K e14:** δώσει μόνον τὸ τοῦ ἐξαγωγίου τέλος
- K e15:** οὐ λήμφο[νται] δὲ] τέλος οὔτε παρὰ πολειτῶν οὔτε μετοίκων ἢ ξένων τῶν | κατοικούντων
- K f4:** πράξονται δὲ τέ[λος] τῆς πίσεως [καὶ] ῥητείνης ξη[ρ]ά[ς] καὶ [ὑγρ]ά[ς]
- K f11:** πράξονται | δὲ τέ[λος] ὑπὲρ τῶν ὑλῶν τῶν ἰς τὴν πίσσαν καὶ τὴν ῥητείνην | ἰσκομιζομένων
- E 5:** κατὰ δόγμα συγκλήτου ἐπινόμια διηνεκῆ τελῶν Ἀσίας
- E 7:** νόμος τέλους Ἀσίας εἰσαγωγῆς καὶ ἐξαγωγῆς
- E 12:** μὴ τι πλεῖον τέλους ἐκάστης κεφαλῆς δηναρίων πέντε δίδοναι ὀφειλέτω
- E 16:** εἰς ἑτέρους τόπους ἀποστρέφτω χάριν | [ἀποστερέσεως τέλους·
- E 17:** [τέλος τῷ τελώνῃ ἢ ἐπιτρόπῳ αὐτοῦ κατὰ θάλασσαν ἢ γῆ]ν ἰσκομιζομένου δῶ
- E 18:** ἐκ δευτέρου τῷ αὐτῷ ἔτει τῷ αὐτῷ | [τελώνῃ εἰσαγωγῆς τέλος μὴ δίδοναι ὀφειλέτω
- E 18:** ἐὰν κατὰ θάλασσαν ἢ γῆν ἐξάγη, τῆς ἐξαγωγῆς τέλος διδότω
- E 20:** ἐκ δευτέρου ἐξαγωγῆς τῷ αὐτῷ τελώνῃ τῷ αὐτῷ ἔτει | [τέλος μὴ δίδοναι ὀφειλέτω
- E 20:** ὁ ἰχθύϊ κογχυλίῳ θαλασσίῳ νεαρῷ χρώμενος τὸ εἰκοστὸν μέρος τέλους διδότω
- E 21:** [μὴ τις δόλω πονηρῷ ἀφαιρείτω μήτε ἀναπόγραφον ἐκ]νευέτω τέλους στερέσεως χάριν.
- E 29:** ὁ τὸ τέλος ἐξηγορακῶς ἐν αἰς ἃν πόλεσι καὶ τόποις ἐν τῷ τῆς ἐκμισθώ[σεως] νόμῳ
- E 34:** ἐὰν | [βούλωνται ἐχέτωσαν τέλος εἰσπράξεως χάριν]
- E 48:** ἐφ' ᾧ τὸ ἀργύριον ἐντὸς δυεῖν ἡμερῶν εὐλυτήσῃ ὑφαιρεθέντος τοῦ τέλους

- E 56:** ἐν τοῖς τόποις τούτοις τέλος ἢ μισθὸν |[δημοσιώνης ἢ ἐπί]τροπος λαμβανέτω
- E 58:** τούτοις τῶν πραγμάτων τούτων τέλος μὴ ἔστω μήτε τις διδόναι ὀφειλέτω
- E 62:** ὑπὲρ τε νεῶς καὶ σκευῶν | [νεῶς ἃ ἂν τις πωλή]ση ἢ πιπράσκη τέλος μὴ διδότη
- E 65:** ᾧ τε ἂν χρῆται τότε ἐν ἐκείνῳ τῷ στρατεύματι εἰς ὃ ἂν πορευῆται, τέλος [τούτων μὴ διδοσθῶ
- E 67:** σιδή]ρου, μολύβου, χρυσοχάλκου ἕνεκεν ἢ ὠρυγμένα, τούτων ὅτι ἂν [φέ]ρηται τέλος μὴ διδοσθῶ
- E 67:** μηδὲ μὴν ὕδατος τέλος τις ὀφειλέτω
- E 73:** τοῦτον <τε τὸν> δημοσιώνην καρπεύεσθαι τὸ τέλος
- E 74:** ἐφ' ᾧ μὴ ἐπὶ ἀποστερήσει μᾶλλον τοῦ τέλους τούτου γένηται τῆι μετακομιδῇ ἢ δι' αὐτὸ τὸ πρᾶγμα, ὑπὲρ τούτου τέλος μὴ διδοσθῶ
- E 75:** ὑπὲρ τούτου τέλος μὴ διδοσθῶ
- E 78:** ἄπερ ἂν τις οἴκοθεν ἄγη ταύτης χάριν τῆς πορείας, ὑπὲρ τούτων | [τῶν πραγμάτ]ων τέλος μὴ διδοσθῶ
- E 79:** ἑκατὸν λείτρων ἀσάρια τέσσαρα πλεῖον ὑπὲρ τῶν πραγμάτων τούτων τέλος μὴ ὀφειλέσθῶ
- E 82:** πρὸς τὴν ἰδίαν χρῆσιν ἐξάγη ἢ εἰσάγη, ὑπὲρ τούτου τέλος εἰσαγωγῆς καὶ | [ἐξαγωγῆς μὴ διδοσθῶ]
- E 83-4:** οὓς ἐκ συνθήκης γενομένης μετὰ Ῥωμαίων τέλος ἐξαγωγῆς ἢ εἰσαγωγῆς τινων πραγμάτων διδόναι οὐ δεῖ οὗτοι τούτων τῶν πραγμά[των] | [τῷ δημοσιῶνι τὸ τέλος μὴ] διδοσθῶσαν
- E 85:** ἥς | [πολιτείας αὐτὸς ἔσται] εἰσάγη κυκλεύων τε εἰσκομίζη, ὑπὲρ τούτου τέλος μὴ διδοσθῶ
- E 86:** ἥς πολιτείας αὐτὸς οὐκ ἔσται, | ὑπὲρ τούτου τέλος διδόναι ὀφειλέτω
- E 87:** κατὰ τὴν τεῖμησιν τοῦ πράγματος τούτου τῷ τελώνῃ τέλος εὐλυτεῖται
- E 88:** ἐὰν οὕτως μὴ ποιήσῃ, τῷ διπλῷ | [τέλος διδό]τω
- E 93:** ἵνα μ[ῆ]τε ἐντ[ὸς] τῶν ἰδίων ὄρων τέλος διδώσιν
- E 94:** οἱ δῆμοι τέλος | [ἐντὸς τῶς ἰδί]ων ὄρων [οὐ] δώσουσιν
- E 96:** [ὁ δημοσιώνης] καθὰ [ἐν ἐπ]αρχεῖαι Ἀσίαι τέλος εἰσπράξεως χάριν παραφυλακὰς καθιστάτω καὶ τέλη εἰσπρασέτω ὡς κατὰ τοῦτον τὸν νόμον δεῖ
- E 99:** ἐν τῷ τειμευτητικῷ νόμῳ [τέλους γεγραμ]μένου ἠσφαλισμένου
- E 100:** ὁ δ]ημοσιώνης ὁ παρὰ τοῦ δήμου τὴν τῶν τελῶν ἀνάπραξιν ἐργολαβήσας
- E 102:** δημοσιώ[νης ὁ τὴν τῶν τέ]λων εἰσπραξιν ἐργολαβήσας
- E 104:** τέλος κατὰ θάλασσαν καὶ κατὰ γῆν εἰσαγωγῆς καὶ ἐξαγωγῆς ἐντὸς ὄρων καὶ λιμένων
- E 113:** ἐὰν τις περὶ τῶν τελῶν τούτων πρὸς δημοσιώνην ἢ ἐ[πίτρο]πον συνθῆται | [τοῦτο δίκαιον καὶ] νόμιμον ἔστωι
- E 123:** ὁ κοχυλίῳ ὀστρίῳ ἰχθυῖ θαλασσίῳ νεαρῷ χρώμενος τὸ | [.... . . . μέρος τέλους] διδοσθῶ
- E 131:** μήτε τις ὑπὲρ τοῦ εἰσαχθέντος ἢ εἰσνεχθέντος τέλους ὄνομα|[τι
- E 133:** ὑπὲρ τοῦ ἐν ἐκείναις ταῖς ἡμέραις εἰσαχθέντος | [ἢ εἰσνεχθέντος τέλος] εἰσπρασέτω
- E 137:** ὁ μισθωσάμενος ἔτεσι πέντε τοῖς ἐξῆς τὴν δημοσιωνίαν τοῦ | [τέλους τῆς Ἀσίας
- E 140:** ὁ τὴν δημοσιωνίαν τοῦ τέλους τῆς Ἀσίας μισθωσάμενος

τελωνεία ·

A 79-80: ὁ ὠνητής, ᾧ ἂν ἐνιαυτῷ τῆς τελωνείας | ἄρξηται τοὺς πρότους πληρώσας τῆς τελων[εῖ]ας μῆνας ἕξ

E 10: [ἢ κατὰ δήμου κύρωσιν]ATON [τ]ελωνείαν ἐκμισθῶσαι

E 68: [καὶ στάθμους βασιλικούς οὓς Βασιλεὺς Ἄτταλος Εὐμένους υἱὸς τελωνίας χάριν ἔσχ[εν]

E 105: ὃς ἂν παρὰ τοῦ δήμου τὴν τελωνίαν μισθώσῃται

E 110: ὁ δ[η]μοσιώνης ὁ τὴν τελωνείαν μισθωσάμενος

E 119: ἐν οἷς ἂν τόποις δημο[σι]ώνη ἐποίκιον χάριν τε]λωνίας ὑπάρχη

E 124: ὁ δημοσιώνης ὁ τὴν τελω]νίαν ἐξαγοράσας ἀναδόχοις καὶ ἐνγαίοις τῷ δήμῳ δικαιοδοτεῖτω

E 134: ὁ τὴν τελωνείαν μισθωσάμενος]

τελώνειον ·

A 44: αἱ ἀ[π]ογραφὰὶ πάντων | [ἐν] τῷ τελ[ω]νείῳ ἐν ἐνὶ τόμῳ γεινέσθω[σ]αν

E 27: ἐν οἷς ἂν τελώνιον ἢ ἐντὸς τῆς χώρα]ς πρὸ τῶν βασιλείας ἢ ἐλευθέρων πόλεων ἢ ἐθνῶν ἢ δήμων ὑπάρχη

E 28: ὃς ἂν αὐτῶν φανερώ]ς ἐπὶ τοῦ τελωνίου ἐ]κείνου χωρὶς δόλου πονηροῦ προγεγραμμένος ἢ

E 56: . ἐν οἷς ἂν τόποις κατὰ [τοῦ]τον τὸν νόμον τελώνιον δημοσιώνου ὑπάρχη

E 118: ὃς ἂν φανερώ]ς ἐν τῷ τελωνίῳ ἢ προγεγραμμένος

E 119-20: ἐὰν ἐν τῷ τελω][νίῳ μήτε δημοσιώνης μήτε ἐπί]τροπος ὑπάρχη

τελωνέω ·

A 33: ἐνπρι]λ[. . . ἀ]πογραφέσθω κα[ὶ] τε]λων]εῖσθω [.]

A 43: καὶ ὅπου αὐτὸ μέλλ]ει τ[ε]λ[ω]νεῖσθ[αι]

A 66: [τ]άδε λημφθ]έντα ἐνέχυρα παρὰ τοῖς τελώναις φυλα[ξ]έσθω

A 74: ἐὰν τελω]νῶν ἀπηγόρευ[.] ὁ δ[η]μοσιώνης

A 78: καὶ οἱ αὐ]τοὶ ἐπὶ πενταετίαν τελωνεῖ]τω[σ]αν

L b24: δι' οὗ ἂν βούληται λ[ι]μένος ἐξαγέτω τά [τ]ε τελο]ύμενα

L d8: [— — — — — τε]λωνεῖσθαι E[— — — — —]

τελώνης ·

A 16: [. σ]ώμα, διπλ[οῦ]ν ἀποδό[τω] τὸ τέλος τῷ τελώνῃ [

A 17: ἐάν δὲ μὴ | [ἀ]πογ[ρ]άψ[η]ται ἐπάνεσις] πᾶσα [το]ῦ τελώνο[υ] ἔ]στω

A 19:]I φορτίον τὸν τελώνην OIEMA[.]ν ἀπὸ τ[ῆς ξέν]ης εἰσα[γ]ομένων

A 41: ὅτι δ' ἂν τούτων [παρα]νομ[ή]θ[η], τὰ ὄ]νια [ἔ]στω τ[ο]ῦ [τελ]ώνο[υ] ·

A 45: ἐάν τις [φ]όρτιον μὴ εὐαρέστως τῷ [τελ]ώνῃ τει[μ]η]σάμενος

A 46: ἐξέστω τῷ τελώνῃ ὑποκαθί]ζειν

A 51: [ἔ]στω] τοῦ τελώνου τ[ἄ] ὄ]νια; ὑπὲρ τούτου ὁ τελώνης, ἐάν μὴ κρατῇ τοῦ φορτίου,

A 54: ἐν τρισὶν ἢ[μ]έρασις δηλοῦ]τ[ω] | τι ἐνέ[χυρ]ον καὶ τινος παραδέδωκεν τῷ τελώνῃ

A 55: ἀποδιδόσθω κατ' [α]ὐτοῦ κριτήριον ὑπὸ τοῦ δικαιοδότη τῷ τελώνῃ το[ῦ] ἴσου κεφαλαίου

A 56: οἱ δὲ μὴ βουλόμενο[ι πα]ρὰ τῷ τελώνῃ τὸ ἐνέχυρον εἶναι

A 58: ὁ δὲ ἄρχων, | [ἐ]ὰν μὴ καλῶς ἀσφαλίῃται, βλάβης ὑπεύθυνος ἔστω <τῷ> τελώνῃ

A 59: ἢ ἄλλην τινὰ ἔχουσι[ν] ἀντιλογίαν πρὸς τὸν τελώνῃν ἐξέστω κρίσιν αἰτεῖσθαι[ι]

A 63: τὸ συ[ν]α]γόμενον ἐπ' αὐτοῦ τέλος τῷ τελώνῃ μὴ ἀποδῶ

A 65: ἐξέστω | τοῖς βουλομένοις καὶ [ἐ]πιλύσασιν τὰ ἐνέχυρα κ[ρεῖ]νεσθαι ἐπὶ τοῖς αὐτοῖς ἄ[ρχουσι]

A 66: [τ]ᾶδε λημφθέντα ἐνέχυρα παρὰ τοῖς τελώναις φυλα[ξ]έσθω

A 84: [τ]οῦτον τὸν νόμον οἱ τελῶναι κα[τὰ πᾶ]σαν παραφυλακὴν προκείμενον ἐχέτωσ[α]ν

K b16: ὑπὲρ τούτων] μόνων τῶν φορτίων στέρεις ἔστω τῷ τελώνῃ

E 11: ἂ ἂν κατὰ γῆν ἐκκομίζεται, ἐξελαύνεται, ἐξάγεται, τὸ τεσσαρακοστὸν μέρος τῷ τελώνῃ διδότω

E 13: τῷ τελώνῃ ἢ ἐπιτρόπῳ αὐτοῦ προσφωνεῖται καὶ ἀπογραφέσθω

E 14: τῷ τελώνῃ ἢ ἐπιτρόπῳ αὐτοῦ προσφωνεῖται καὶ ἀπογραφέσθω

E 17: [τέλος τῷ τελώνῃ ἢ ἐπιτρόπῳ αὐτοῦ κατὰ θάλασσαν ἢ γῆ]ν εἰσκομιζομένου δῶ

E 18: ἐκ δευτέρου τῷ αὐτῷ ἔτει τῷ αὐτῷ | [τελώνῃ **εἰσαγωγῆς** τέλος μὴ διδόναι ὀφειλέτω

E 19: ὑπὲρ οὗ δὲ ἂν | [τις πράγματος ἅπαξ, τῷ τελώνῃ **ἐκκομιζομένου** δ]ῶ

E 19: ἐκ δευτέρου ἐξαγωγῆς τῷ αὐτῷ τελώνῃ τῷ αὐτῷ ἔτει | [τέλος μὴ διδόναι ὀφειλέτω

E 22: τὸ ὄνιον καὶ τὸ πρᾶγμα τοῦ | [τοῦ τελώνου ἔστω

E 22: ἐὰν τίς τι εἰσάγῃ ἢ ἐξάγῃ κατὰ θάλασσαν, πρὸς τὸν τελώνῃν ἀπογραφέσθω

E 27: ἢ ἐλευθέρων πόλεων ἢ ἐθνῶν ἢ δήμων ὑπάρχη ἐπὶ τοῦ τελώνου ἢ ἐπι[τ]ρόπου **αὐτοῦ**

E 30: ὁ κ]ατὰ θάλασσαν καὶ ὁ κατὰ γῆν εἰσάγων ἢ ἐξάγων τῷ τελώνῃ προσφωνῆ καὶ ἀπογράφηται

E 40: ἐὰν μήτε τελώνης μήτε ἐπίτροπος κατὰ τοῦτον τὸν νόμον ἢ αὐτόθι

E 47: τὸ πρᾶγ]μα ἐκεῖνο καὶ τὸ ὄνιον τοῦ τελώνου ἔστω · καθόλου ἐπάνεσις ἔστω τοῦ τελώνου

E 53: τὸ πρᾶγμα ἐκεῖνο [καὶ τὸ ὄνιον τοῦ τελών]ου ἔστω

E 55: τὸ πρᾶγμα ἐκεῖνο [καὶ τὸ ὄνιον τοῦ τελών]ου ἔστω

E 55: [**ἐὰν**] μὴ τοῦτο ὑπάρχη, ὁπότερον ἂν ὁ τελῶ[ν]ης θέλῃ **ἀγωγή καὶ**] ἐνεχύρου λήψις ἔστω

E 70: τελώνῃ κατὰ τὸν τῆς μισθώσεως νόμον ἀπογράφασθαι προσφωνῆσαι δεήσει

E 72: μήτε ἐν ἱερῷ μήτε | [ἐν τόπῳ ἀνέτῳ κ]αὶ τῷ τελώνῃ οικοδομήσαι ἐξέστω

E 79: [τῷ τελώνῃ δι]δότην ἑκατὸν λείτρων ἄσσάρια τέσσαρα

E 80: ὁ τελώνης τῷ παρακομίζοντι διπλοῦ ἔνοχος ἔστω

E 87: κατὰ τὴν τεῖμησιν τοῦ πράγματος τούτου τῷ τελώνῃ τέλος εὐλυτεῖται

E 88: καὶ τοῦ πράγματος τούτου τῷ τελώνῃ ἀγωγῇ καὶ ἐνεχύρου λήψις ἔστω

τέσσαρα ·

A 11:]ΗΣ ὑπὲρ λειτ[ρ]ῶν ἑκατὸ[ν] ἄσσάρια τέσσαρα

A 21:]ναι ἐλαίων ὑπὲρ ἑκάστου ἄσσάρ[ι]α [τέσσ]α[ρ]α

K f10: καὶ ἐξαγωγίον | τὸ ἀνὰ λόγον ὡς τῶν τεσσάρων [βῶλων καὶ δέκ]α

E 40: μηδὲ ἀποτέρω τῶν τῆς ἐπαρχείας | [ἐλευθέρων ὄρων ἐκάστη παραφυλακὴ τεττάρ]ων σταδίων διεστηκέτω

E 79: [τῷ τελώνῃ δι]δόντων ἑκατὸν λείτρων ἄσσάρια τέσσαρα

τεσσαρακοστή·

A 20: [τεσσαρακοστῆς τὴν τεί]μην δώσουσιν οἱ ἰσάγοντες ἔμπορ[οι

A 29: δικα[ιο]δ[οσίαν] [. . .] Σ[.] μ]ερο[ύ]ς δις τεσ[α]ρακ[οσ]τῆν [τῆς τειμήσεως . .]

M 8: τῆς τεσσαρακοστῆς τῶν εἰσαγομένων

M 15: δίδοσθαι ὑπὸ τοῦ ἐκκομίζοντος τοῖς τοῦ ἔθνους δημοσιώνας τὸ ὠρισμένον τῆς τεσσαρακοστῆς τέλος

E 11: τὸ τεσσαρακοστὸν μέρος τῷ τελώνῃ διδόντω

E 98: τούτων τῶν πραγμάτων τὸ [τεσσακοστὸν μ]έρος τῷ δημοσιώνῃ δοθήσεται

τετραπλοῦς·

A 73: ἐὰν [δὲ] [π]αρὰ τοῦτο εἰσπράξῃ τις τετραπλοῦ ἢ πρᾶξις δοθήσεται [τ]ῷ ἀρι[θ]μήσαντι

A 74: το[ῦ] τετ[ρα]πλ[οῦ] ὑποκείσθ[ω] | [πε]κρ[υ]λ[ί]ου γέρως τῷ κατενέγκαντι καὶ ἐλένξαντι

A 83: ὑπηρετής, ὃς ἂν νο[μί]ηται τι δημοσιώου κατα[κ]ριθείς, τετραπλ[ῶ] ὑποκείσθ[ω] καὶ ἄτειμος ἔστω

τις, τι·

A 12: ἐὰν μ[ὴ] τινα Λύ[κ]ιοι χρ[ή]σε[ως] ἰδί[ας] χάριν ἐπάγων[ται]

A 14: ἐὰν δέ [τις] Λύκιος εἰς [ἀ]κρο[ουθίαν] ἢ πρ[ο]σίαν ἐξάγων

A 23:]εται σῦκον καὶ ἰχθυ[ι].]Η καὶ Ο[.]ΙΕ[. . .]Ν[. . .]ΙΑΤΑ[. . .] τις Λυκί[ος] εἰσα[γόμεν]ος]

A 45: ἐὰν τις [φ]όρτιον μὴ εὐαρέστως τῷ [τελ]ώνῃ τει[μη]σάμενος | ἀπογράφεται

A 50: ἐὰν δὲ το[ύτ]οις [τι] ἐναντίο[ν] ποιήσῃ

A 54: τί ἐνέ[χυρ]ον καὶ τίνας παραδέδωκεν τῷ τελώνῃ

A 54: [ἐ]ὰν δὲ μὴ ὑπηρετήσῃ ἢ δόλω πονηρῶ τι ποιήσῃ

A 59: ἢ ἄλλην τινα ἔχουσι[ν] ἀντιλογίαν πρὸς τὸν τελώνῃ ἐξέστω κρίσιν αἰτεῖσθαι[ι]

A 62: ἐὰν] τις ἀπογραφάμενός τι καὶ τειμησάμενος τὸ συν[α]γόμενον ἐπ' αὐτοῦ τέλος

A 64: ὁμο[ί]ως [ὑ]ποκείσθω, [ἐ]ὰν μισθωσάμενός [τ]ις ἀπόπραμα π[α]ρὰ τοῦ δημοσιώου μὴ ἀποδῶ

A 72: μήτε εἰς Ἀφροδείτη[ς] ἢ Ἑρμοῦ, Λ[η]τοῦ[ς] καὶ ἄλλης τινος προσηγορ[ίαν] πρᾶσαι[ν]

A 73: ἐὰν [δὲ] [π]αρὰ τοῦτο εἰσπράξῃ τις τετραπλοῦ ἢ πρᾶξις δοθήσεται [τ]ῷ ἀρι[θ]μήσαντι

A 74: ὁμοίως καὶ ἐὰν τέλο[ς], ὧν ἀπηγορεύ[ται], ὁ δη[μ]οσιώου [εἰσπράξῃ] τι

A 83: ὑπηρετής, ὃς ἂν νο[μί]ηται τι δημοσιώου κατα[κ]ριθείς, τετραπλ[ῶ] ὑποκείσθ[ω] καὶ ἄτειμος ἔστω

M 2: [. . . τοῦ]ς εἰσφέροντάς τι εἰς τὴν Μ[υρέων] πόλιν

M 13: κἂν εἰς | ἑτέραν τῆς Λυκίας πόλιν ἐξάγῃ τις ὅτινι οὖν τρόπῳ

K b14: τῶν δὲ οὕτως ὑπὸ τινων καθὼς προγ[έ]γραπται εἰ[τε] ἐπὶ τῷ πωλεῖσθαι ἰσαγομένων]

K c3: ἐὰν τε χρώνται αὐτοὶ ἢ πιπράσκωσιν τι ἐνθάδε

K c6: ἀπ' αὐτῶν τῶν ἰσαγομένων λαβεῖν τι τέλους

- K c8:** οἱ δὲ προσπλέοντες ξένοι καὶ πωλοῦντές τι, ἔχοντες καὶ αὐτοὶ τὴν τῆς ἀτελείας
- K c12:** καὶ οἱ διὰ γῆς | δὲ ἰσκομίσαντές τι ξένοι ἐπὶ τῷ πωλῆσαι τι
- K c14:** οὐχ ὑποκείσονται τῷ τοῦ ἐξαγωγίου τέλει ἢ φιλανθρώπου τινὸς ἢ Ἀφροδείτης ὀνόματι
- K d4:** οὐ|δὲ **φιλανθρώπου τινὸς ἢ Ἀφρ]οδείτης ὀνόματι οὐδ' ἄλλη** ἀ]πογραφῆ τι
- K d12:** **μηδὲ φιλανθρώπου τινὸς ἢ Ἀφροδείτης μηδ' ἄλλης ἡστινοσοῦν** ἀ]πογραφῆς ὀνόματι
- K e10:** οὐδὲ φιλανθρώπου τινὸς ἢ Ἀφροδείτης ὀνόματι οὐδ' ἠτινιοῦν παρευρέσει
- K e11:** ἐὰν δέ τις ξένος βουληθεὶς πωλῆσαι φορτίων τὰ τρίτα | μὴ δυνηθῆ
- K e18:** χωρὶς ἐὰν μὴ | ὑπὸ τινος [**ἰς τὴν ξένην αὐτ]**ἀ πιπράσκηται
- K e20-1:** τῶν μεθαρ[μοζόντων τι ἢ] τῶν ἐπισκ[ευ]αζομένων τι ἢ ἀντισοδιαζόντων τι ἢ καὶ τῶν λοι|
πῶν **τι σκ[ευῶν τοῦ πλο]ίου ὄντων** ἀχρήστων
- K f3:** ο[ὐ]δ' εἰς λόγον τινὸς [φ]ιλανθρώπου οὐδ' ἢ] τινιοῦν παρευρέσει κατ' οὐδενὰ τρόπον
- K f13:** ἐὰν τε | [**ἄ]λλ[ος τις ἰσένενκας]** ἀγοράση
- E 21:** [μὴ τις δόλω πονηρῷ ἀναπόγραφον ἀφαιρείτω μήτε ἐκ]νευέτω τέλους στερέσεως χάριν
- E 21:** ἐὰν δέ τις ὑπεναντίον τούτοις ποιήση
- E 22:** ἐὰν τίς τι εἰσάγη ἢ ἐξάγη κατὰ θάλασσαν
- E 39:** ἐκτὸς τῶν [προγεγραμμένον τόπον μὴ τις παραφυλακὴ ἔστω
- E 42:** ἐὰν κατὰ τὸν τῆς ἐκ]μισθώσεως νόμον μὴ ἢ διατεταγμένον **παρὰ τίνι δεῖ** ποιεῖσθαι τὰς ἀπογραφὰς
- E 42:** ἐὰν τινες παραφυλακαὶ | [**ἢ ἐν λιμένι ἢ** περι τοὺς ἐλευθέρου]ς ὄρους τῆς ἐπαρχείας ὦσιν
- E 44:** αἵτινες ἂν τούτων παραφυλακαὶ δύο ἔγγιστα αὐτοῖς ὑπάρχωσιν ἐκείνῳ τῷ τόπῳ δι' οὐ | [τις. . .
- E 45:** ἂ μὲν ἂν τις βούληται] ἐξελέσθαι ἢ εἰσαγαγεῖν ἢ ἐξαγαγεῖν κατὰ θάλασσαν
- E 47:** ἐὰν | [δ' ὑπανάτιόν τι τούτοις γένηται, τὸ πρᾶγ]μα ἐκεῖνο καὶ τὸ ὄνιον τοῦ τελώνου ἔστω
- E 50:** οὐ δὲ ἂν τις ἀπογράφηται καὶ τειμίζηται εἰσαγωγῆν, ἐκεῖ **ἅπαξ ἀπογραφέσθω** ποῦ εἰσαγεῖν
- E 55:** ἐὰν δ' ὑπεναντίον τι τούτοις γένηται, τὸ πρ[ᾶγ]μα ἐκεῖνο καὶ τὸ ὄνιον τοῦ τελώνου ἔστω
- E 57:** ὅς ἂν ὑπεναντίον τι τούτοις λάβῃ ἢ ποιήσῃ, ἐφ' ᾧ τις λάβῃ ὅσου ἂν ἢ τὸ ὑπεναντίον τούτοις γεγονὸς
- E 58:** τούτοις τῶν πραγμάτων τούτων τέλος μὴ ἔστω μήτε τις διδόναι ὀφειλέτω
- E 59:** [ὅπερ ἂν τινες **δημόσι]ογ** δήμου Ῥωμαίων φέρωσιν . . . ἢ . . . τινὲς κομίζωσιν ἢ ἄγωσιν
- E 60:** ἐὰν τέ τι τῶν δημοσίων | [**πραγμάτων ἔνεκεν]** **τοῦ** δήμου Ῥωμαίων δημοσίαι φέρηται
- E 62:** ὑπὲρ τε νεῶς καὶ σκευῶν | [νεῶς ἂ ἂν τις πωλή]ση ἢ πιπράσκη τέλος μὴ διδότη
- E 67:** μηδὲ μὴν ὕδατος τέλος τις ὀφειλέτω
- E 79:** ἐὰν τις ὑπεναντίον τούτοις κατα|[σχῆ] ταῦτα τὰ **σκευῆ]** δόλωι πονηρῶι
- E 82:** ἂ ἂν τις ἐκ τῆς χώρας ταύτης ἢ οἰκίας πρὸς τὴν ἰδίαν χρῆσιν
- E 83:** οὐς ἐκ συνθήκης γενομένης μετὰ Ῥωμαίων τέλος ἐξαγωγῆς ἢ εἰσαγωγῆς τινων πραγμάτων
διδόναι οὐ δεῖ
- E 84:** ὁ ἂν τις πρὸς τὴν ἰδίαν χρῆσιν εἰς ταύτην τὴν χώραν ἢ τὴν πόλιν ἠ[ς] | [πολιτείας αὐτὸς ἔσται]
- E 113:** ἐὰν τις περὶ τῶν τελῶν τούτων πρὸς δημοσιώνην ἢ ἐ[πίτρο]πον συνθῆται

E 131: μήτε τις ὑπὲρ τοῦ εἰσαχθέντος ἢ εἰσενεχθέντος τέλους ὄνομα|[τι

E 153:]ΕΝΑΙ ἢ δόλωι πονηρῶι τινος αὐτῶ[ν

τόμος·

A 44: αἱ ἀ[π]ογραφαὶ πάντων | [ἐν] τῷ τελ[ω]γείῳ ἐν ἐνὶ τόμῳ γεινέσθω[σ]αν

τόπος·

A 36: [. . . δη]μοσ[ιων]ίου ἐξέσ[τ]ω εἰς μίαν τῶν ἔγγιστα πρό[λε]ων ἀπὸ τοῦ τ[ό]που

K c16: ἀπογράφονται δὲ οὗτοι τ(ῆ)ν ἡμέραν μόνον διὰ τῶν | ἀρχείων καὶ τὸν τόπον δι' οὗ ἰσῆγαγον

E 9: ἐν οἷς τόποις κατὰ δόγμα συγκλήτου ἢ κατὰ νόμον | [ἢ κατὰ δήμου κύρωσιν

E 10: ἐν τούτοις τοῖς τόποις, ἃ ἂν κατὰ θάλασσαν εἰσάγηται, ἐξάγηται

E 16: εἰς ἑτέρους τόπους ἀποστρέφτω χάριν | [ἀποστερέσεως τέλους

E 23: πρὸς τὸν τελώνην ἀπογραφέσθω ἐν τοῖς | τόποις πᾶσιν τοῖς ὑπογεγραμμένοις

E 29: ὁ τὸ τέλος ἐξηγορακῶς ἐν αἷς ἂν πόλεσι καὶ τόποις ἐν τῷ τῆς ἐκμισθώ[σ]εως νόμῳ

E 31: [ἐν ταύταις ταῖς πόλεσι πάσαις καὶ τόποις προσφωνήσε]ως ἢ ἀπογραφῆς ἢ οἰκίσεως χάριν

E 32: οὔτε ἐν | [τόπῳ ἀνέτῳ ἔσται

E 32: ὅς ἂν τόπος τῆς ἐπα[ρχεία]ς ταύτη[ς] | [ὑπάρχη

E 33: εἰ τοῖς τόποις τ]ούτοις θαλάσση λιμὴν πρόσκειται

E 35: ἐγ]γύτερον ἐνὶ ἐνὸς τόπου μήκος ποδῶν τριάκοντα ὠκοδομημένον

E 36: καὶ ἐφ' ᾧ μήτε | [ὠκοδομημένον ἢ ἐν ἱέρῳ μήτε ἐν τεμένει μ]ήτε ἐν τόπῳ ἀνετῶι

E 39: ἐκτὸς τῶν | [προγεγραμμένων τόπων μή τις παραφυλακὴ ἔστω

E 43: αἵτινες ἂν τούτων παραφυλακαὶ δύο ἔγγιστα αὐτοῖς ὑπάρχωσιν ἐκεῖνι τῷ τόπῳ δι' οὗ | [τις. . .

E 49: οὗτος ἐξ οὗ ἂν τόπου ἐμβάληται ἢ ἐξαιρήται ἢ εἰσάγη, ὅς ἂν τόπος ἔγγιστα ἐκεῖνι ὑπάρχη

E 51: μήτε ἄ]πρωθεν τοῦ τόπου ἐκείνου ὄν ἀπογράφηται μακρότερον ποδῶν πεντακοσίων ἐξαιρείσθω

E 54: μήτε ἐκτὸς] τῶν προγεγραμμένων τόπων ἐμβαλλέσθω μηδὲ ἐξαιρείσθω μηδὲ ἐξαγέτω

E 69: ἐν οἷς τόποις ἢ | [μερίσι? τῆς Ἀσίας] τελώνη κατὰ τὸν τῆς μισθώσεως νόμον ἀπογράψασθαι

E 71-2: ἐν δημοσίῳ τόπῳ [ἔστω] μήτε ἐν ἱερῷ μήτε | [ἐν τόπῳ ἀνέτῳ κ]αὶ τῷ τελώνη οἰκοδομήσαι ἐξέστω

E 119: ἐν οἷς ἂν τόποις δημο[σιώνη] ἐποίκιον χάριν τε]λωνίας ὑπάρχη

τριάκοντα·

A 15: ἐ]πειδᾶν ἐ[π]α]γ[έ]λθη, ἀπογραψάμ[ενος ἐν ἡμέρ]αις τριάκοντα

A 80: ἐν δὲ καὶ ἡμέραις τριάκοντα [τ]ὸ ἡμισυ μέρῳ[ς] τῆς τειμῆς | ἀποδότω

K c14: ἐν ἄλλαις ἡμέ[ρ]αις τριάκοντα οὐχ ὑποκείσονται τῷ τοῦ ἐξαγωγίου τέλει

E 35: ἐγ]γύτερον ἐνὶ ἐνὸς τόπου μήκος ποδῶν τριάκοντα ὠκοδομημένον

E 114: τοῦτο ἐν ἡμ[έ]ραισ] τριάκοντα | [ταῖς ἔγγιστα αἷς ἂν ληφθῆι] ἐὰν μὴ ἐπιλυθῆ

E 130: κατὰ πεντε]τηρίδα ἀτέλεια ὑπάρχη ἡμερῶν τριάκοντα

E 142: καὶ τούτῳ τὸν προέγγυον ἐν ἡμέραις τριάκοντα ταῖς ἔγγιστα

τρῖς·

A 47: τὴν τειμὴν αὐτῷ δ[ι]ευλυτήσα[ν]τι ἐν ἡμέραι[ς] | τρισὶν τὸ [φ]ορτ[ί]ον παραλανβάνειν

A 53: ἐν τρισὶν ἡ[μ]έραῖς δηλούτ[ω] | τι ἐνέ[χυρ]ον καὶ τινοσ παραδέδωκεν τῷ τελώνῃ

K c17: [με]τὰ [τ]ὸ [κ]αταγαγ[εῖ]ν ἐν ἄλλαις ἡμέραις τρισὶν

L b22: ἐν ἡμέραις [τρί]σιν

E 105: τούτῳ προέγγυον ἐν τρισὶ | [ἡμέραις ταῖς ἔγγι]στα αἰς ἂν μισθώσηται ἐφ' ἡμῶν ἀλλάξει ἔξεσται

τυγχάνω·

A 55: το[ῦ] ἴσου κεφαλαίου, ὅσου ἂν τύχη | τὸ ἐνέχυρον βεβουλημένος λαβεῖν ὁ δημοσιώνης

ὑπάρχω·

A 34: [ἐπὶ τ]ῷ ἔγγι[στα παρ]α[φύλακι] ἢ τελώνων ὑπαρχ[χ. . . .]T[. . .]

E 27: ἐν οἷς ἂν τελώνιον ἢ ἐντὸς τῆς χώρα[ς] πρὸ τῶν βασιλείας ἢ ἐλευθέρων πόλεων ἢ ἔθνων ἢ δήμων ὑπάρχη

E 33: ὅς ἂν τόπος τῆς ἐπα[ρχείας] ταύτη[ς] | [ὑπάρχη

E 36: ὁ ἐποίκιον πρότερον ὑπάρχη ᾠκοδομημένον | [τούτῳ χρῆσθωσαν

E 41: ὡς τις προσφωνήσῃ | [καὶ ἀπογράφῃται πρὸ τοῦ εἰσάγειν, ὅταν τ]οῦτο ὑπάρχη

E 43: αἵτινες ἂν τούτων παραφυλακαὶ δύο ἔγγιστα αὐτοῖς ὑπάρχωσιν ἐκείνῳ τῷ τόπῳ δι' οὗ | [τις. . .

E 49: οὗτος ἐξ οὗ ἂν τόπου ἐμβάληται ἢ ἐξαιρήται ἢ εἰσάγῃ, ὅς ἂν τόπος ἔγγιστα ἐκείνῳ ὑπάρχη

E 55: [ἐὰν] μὴ τοῦτο ὑπάρχη, ὁπότερον ἂν ὁ τελώ[νης] θέλῃ, ἀγωγή καὶ] ἐνεχύρου λήψις ἔστω

E 56: ἐν οἷς ἂν τόποις κατὰ [τοῦ]τον τὸν νόμον τελώνιον δημοσιώνου ὑπάρχη

E 66: καὶ ὁ] ἂν φόβου πολεμίων χάριν εἰσηγμένον ἢ ἐξηγμένον ὑπάρχη, ὁ ἂν μηκέτι [χρή]σιμον ὑπάρχη λίθον ἢ τὴν πέτραν

E 81: ἥτις ἂν χώρα ὑπὸ γνώμῃ ἢ ἐξουσίᾳ τοῦ Ῥωμαίων δήμου ὑπάρχη

E 119: ἐν οἷς ἂν τόποις δημο[σιώνη] ἐποίκιον χάριν τε]λωνίας ὑπάρχη

E 120: ἐὰν ἐν τῷ τελώ[νι] μῆτε δημοσιώνης μῆτε ἐπί]τροπος ὑπάρχη

E 130: κατὰ πεντε]τηρίδα ἀτέλεια ὑπάρχη ἡμερῶν τριάκοντα

ὑπεύθυνος·

A 58: ὁ δὲ ἄρχων, | [ἐ]ὰν μὴ καλῶς ἀσφαλίζῃται, βλάβης ὑπεύθυνος ἔστω <τῷ> τελώνῃ

A 63: ὑπεύθυνος ἔστω τ[ῷ] διπλῷ καὶ ἐνεχυράζειν αὐτ[οῦ] | [ἐ]ξέστω

L b19: [----- ὑπ]εύθυνοι ἔσ[τωσα]ν

ὑπηρετέω·

A 54: [ἐ]ὰν δὲ μὴ ὑπηρετήσῃ ἢ δόλῳ πονηρῷ τι ποιήσῃ

ὑπηρετής·

A 83: ὑπηρετής, ὅς ἂν νο[μί]ζῃται τι δημοσιώνου κατα[κ]ριθείς, τετραπλ[ῶ] ὑποκείσθ[ω] καὶ ἄτειμος ἔστω

ὑπογραμματεύς·

A 77: καὶ [τ]ο[ῦ] | [γ]ραμματέως τοῦ ἔθνους καὶ τοῦ ὑπογραμματέως

ὑποθήκη ·

A 77: ἡ διενγύ[η]σις τοῦ τέλους γεινέσθω ἐπὶ ὑπο[θή]καις ἐνγαίαις

ὑποκαθικνέομαι ·

A 46: ἐξέστω τῷ τελώνῃ ὑποκαθίζειν

ὑπόκειμαι ·

A 64: ὁμο[ί]ως [ὑ]ποκείσθω, [ἐ]ὰν μισθωσάμενός [τ]ις ἀπόπραμα π[α]ρά τοῦ δημοσιώνου μὴ ἀποδῶ

A 74-5: το[ῦ] τετ[ρα]πλ[οῦ] ὑποκείσθ[ω] | [πε]κ[ο]ν[υ]λ[ί]ου γέρως τῷ κατενέγκαντι καὶ ἐλένξαντι οἷς αὐτοῖς [ὑ]ποκ[ε]ίμενο[ις]

A 79: οἱ [δ]ὲ καθ' ἕκα[στον] ἔτο[ς] ἀρχιερεὺς τε κα[ί] | γραμματεὺς ὑποκείσθωσαν

A 83: τετραπλ[ῶ] ὑπόκ[ε]ίσθ[ω]

M 16: ἡ ὑποκείσθαι στερέσει κατὰ τὸν δημοσιωνικὸν νόμον

K b14: καὶ ἐὰν διὰ τῆς γῆς παραγωγίμον φόρτιον ἔχωσιν, καὶ ταύ[τῃ] ὑποκείσονται τῇ ἀπογραφῇ

K c3: μηδενὶ ὑποκείσθωσαν τέλει ἰς τὸ ἐλλιμένιον

K c14: οὐχ ὑποκείσονται τῷ τοῦ ἐξαγωγίου τέλει

K d1: [φορτίων μόνων ὅσα μὴ ὑποκείμενα τῶν μο]νο[πωλίων κωλύεται τὰ εἶδη καὶ τὴν ποσότητα

K d4: οὐχ ὑποκείσονται[ι] τ[ῷ] τ[έ]λει οὐ[δὲ] φιλανθρώπου τινὸς ἢ Ἀφροδείτης ὀνόματι

K d10: μὴ ὑποκείσθωσαν περὶ | [

K e5: ὅσα μὴ ὑποκ[ε]ίμενα] τῶν μονοπωλίων κωλύεται

K e8: οὐχ ὑποκείσονται οὐδὲ αὐ[τ]οὶ περὶ τῶν ὑπολοίπων φορτίων

ὑποτελής, ἐς ·

A 33: τῶν κα[τὰ] τοῦτον | τὸν νόμον διωρισμένων[ν] [ὑπο]τε[λ]ῶν εἶναι ὀφειλό[ν]των

A 38: [πάν]τα, [ἅ] κατὰ τ[ο]ῦτο[ν] τὸ[ν] νόμο[ν] ἐστὶν ὑποτελῆ πρὸ τοῦ ἐνφορτίσασθ[αι]

A 48: ἀν[α]πογραφὸν τῶν κατὰ τοῦτον τὸν νόμον ὑποτελῶν ὄντων μηδὲ[ν] φόρτιον μήτ[ε] ἐνπιθέσθω

K a10: λή[φ]ονται τέλος ὄντων ὑποτελῶν μόνων ἰς τὸ ἐλλ[ι]μένιον τῶν ἐξαγομένων πάντων

K b8: ἡ δὲ ἰσαγωγή | [τῶν ἀλῶν ὑποτελῆς μένει ἰς τὸν] μεμισθωμένον τὴν ἀλικὴν ὠνήν

K b13: ὑπὲρ μόνον τούτων ὧν ἂν ἔχω[σιν] τῶν ὠρισμένων εἶναι ὑποτελῶ[ν]

K c3: χωρ[ί]ς μόνων τῶν ὠρισμένων εἶναι ὑποτελῶν, μηδενὶ ὑποκείσθωσαν τέλει ἰς τὸ ἐλλιμένιον

ὑφαιρέω ·

A 47: ὑφελόντι τὸ [τέ]λος ἔξω κρόκου διὰ τὸ π[ρ]ο[σ]τ[ε]ίμ[ον] αὐτοῦ τὸ τέλος[ς] | ὠρίσθαι

E 48: τε ἐφ' ᾧ τὸ ἀργύριον ἐντὸς δυεῖν ἡμερῶν εὐλυτήσῃ ὑφαιρεθέντος τοῦ τέλους

φιλάνθρωπος ·

A 72: μήτε εἰς Ἀφροδείτη[ς] ἢ Ἐρμού, Ἀ[η]του[ς] καὶ ἄλλης τινὸς προσηγορί[αν] πράσ[ε]ιν

K c6: λαβεῖν τι τέλους ἢ φιλανθρώπου ὀνόματι εἰς Ἀφροδείτην | μηδ' εἰς ἡντιναοῦν ἀπογραφὴν

K c14: οὐχ ὑποκείσονται τῷ τοῦ ἐξαγωγίου τέλει ἢ φιλανθρώπου τινὸς ἢ Ἀφροδείτης ὀνόματι

K d5: οὐ|[δὲ φιλανθρώπου τινὸς ἢ Ἐφρ]οδείτης ὀνόματι οὐδ' ἄλλη ἀ]πογραφὴ τινι

K d12: μηδὲ φιλανθρώπου τινὸς ἢ Ἀφροδείτης μηδ' ἄλλης ἡστινοσοῦν ἀ]πογραφῆς ὀνόματι

K e10: οὐδὲ φιλανθρώπου τινὸς ἢ Ἀφροδείτης ὀνόματι οὐδ' ἠτινιοῦν παρευρέσει

K f3: ο[ὐ]δ' εἰς λόγον τινὸς [φ]ιλανθρώπου οὐδ' ἦ| τινιοῦν παρευρέσει κατ' οὐδενα τρόπον

φίσκος·

A 82: πληρουμένου τοῦ Καίσι[α]ρος φίσκου καθ' ἕκαστον ἔτος ἕκ τε τοῦ δημοσιωνίου καὶ τοῦ ἔθνους δηναρίου | μυριάδας δέκα

A 85: οἱ τελῶναι ἐχέτωσα[ν] ἢ μυρίας | [δ]ραχμὰς ἀριθμείτωσαν τῷ φίσκ[ω]

φορτίζω·

A 50: μήτε | [ν]υκτὸς φο[ρτιζέσ]θω μ[ή]τε ἕξω τῶν ὄρων ἀναλανβανείτω

φορτίον·

A 19:]Ι φορτίον τὸν τελώνην ΟΙΕΜΑ[.]]ν ἀπὸ τ[ῆς ξέν]ης εἰσα[γ]ομένων

A 45: ἐάν τις [φ]ορτίον μὴ εὐαρέστως τῷ [τελ]ώνῃ τει[μη]σάμενος | ἀπογράφηται

A 47: τὴν τειμὴν αὐτῷ δ[ι]ευλυτήσα[ν]τι ἐν ἡμέραι[ς] | τρισὶν τὸ [φ]ορτί[ο]ν παραλανβάνειν

A 48: ἀν[α]πογραφὸν τῶν κατὰ τοῦτον τὸν νόμον ὑποτελῶν ὄντων μηδὲ[ν φόρτι]ον μήτ[ε] ἐνπιθέσθω

A 51: καὶ ὑπὲρ τούτου ὁ τελώνης, ἐάν μὴ κρατῆ τοῦ φορτίου

A 59: τοῖς κα[τ]ὰ τοῦτον τὸν νόμον ἠνεχυρασμένον [ἀ]πῆστερημένοις φόρτιον

K b11: εἰ μὴ τοῖς ἰσ[α]γοῦσιν φόρτια ἐπὶ τῷ πάλιν αὐτὰ εὐθέως ἐξαγαγεῖν ἀπο|[γράψασθαι

K b13: καὶ ἐάν διὰ τῆς γῆς παραγωγίμον φόρτιον ἔχωσιν, καὶ ταύ[τῃ] ὑποκείσονται τῇ ἀ]πογραφῇ

K b16: ὑπὲρ τούτων] μόνων τῶν φορτίων στέρεσις ἔστω τῷ τελώνῃ

K d1: [φορτίων μόνων ὅσα μὴ ὑποκείμενα τῶν μο]νο[πωλίων κωλύεται τὰ εἶδη καὶ τὴν ποσότητα

K d7: φορτί]α ἰσκομι[ζόμενα - - - -] καὶ ταῦτα πωλη[. . .]

K e5: τὴν ποσότητα καὶ τὰ εἶδη | τῶν φορτίων [μ]όνων ὅσα μὴ ὑποκ[είμενα] τῶν μονοπωλίων κωλύεται

K e7: τὰ δὲ λοιπὰ φόρ[τ]ια ἐάν βούλωνται ἐξάγειν αὐτοὶ

K e9: οὐχ ὑποκείσονται οὐδὲ αὐ[τ]οὶ περὶ τῶν ὑπολοίπων φορτίων οὐδὲ τῷ τοῦ ἐ[ξ]αγωγίου τέλει

K e11: ἐάν δέ τις ξένος βουληθεὶς πωλῆσαι φορτίων τὰ τρίτα | μὴ δυναθῆ

K e13: ὅσων ἂν ἐξάγη φορτίων περισσῶν ἐκ τῆς δε[υ]τέρας ἀπογραφῆς καὶ τειμήσεος

K f15:] ἰς τὴν γῆν ἐκτιθέμενοι τὰ φόρτια ΕΙ

K f16:] τῶν φορτί[ων]

φυλάσσω·

A 66: [τ]άδε λημφθέντα ἐνέχυρα παρὰ τοῖς τελώναις φυλα[ξ]έσθω

A 82: [ἄλλο] τὸ καὶ ἐπὶ τοῦ λοι[πο]ῦ χρό[ν]ου πρὸς τὴν ἀπόδοσιν | φυλασέσθω

χάρις·

A 12: ἐάν μ[η] τῆν Λύ[κ]ιοι χρ[ή]σε[ως] ἰδί[ας] χάρι[ν] ἐπάγων[ται]

- E 15:** εἰς ἑτέρους τόπους ἀποστρεφέτω χάριν [ἀποστερέσεως τέλους
E 21: [μή τις δόλω πονηρῷ ἀναπόγραφον ἀφαιρείτω μήτε ἐκ]νευέτω τέλους στερέσεως χάριν
E 31: προσφωνήσε]ως ἢ ἀπογραφῆς ἢ οἰκίσεως χάριν ἀνά ἐν ἐποίκιον ἐχέτω
E 34: ἐάν | [βούλωνται ἐχέτωσαν τέλους εἰσπράξεως χάρι]ν
E 59: ἢ δημοσίων χάριν πραγμάτων δήμου Ῥωμαίων τινές κομίζωσιν ἢ ἄγωσιν
E 63: πρὸς τὴν ἰδίαν χρῆσιν ταύτης τῆς | [πορείας χάριν
E 65: ὅπερ ἂν τότε πρὸς τὴν ἰδίαν χρῆσιν κομίζῃ
E 66: καὶ ὁ ἄ]ν φόβου πολέμιων χάριν εἰσηγμένον ἢ ἐξηγμένον ὑπάρχη
E 68: [καὶ στάθμους βασιλικούς οὖς Βασιλεὺς ἸΑτταλος Εὐμένους υἱὸς τελωνίας χάριν ἔσχ[εν]
E 77: ἄπερ ἂν τις οἴκοθεν ἄγῃ ταύτης χάριν τῆς πορείας
E 92: ἢ χάρι<π> Αὐτοκράτορος Καίσαρος Σεβαστοῦ δημαρ[χικῆς ἐξου]σίας
E 96: [ὁ δημοσιώνη]ς καθὰ [ἐν ἐπ]αρχεῖαι Ἀσίαι τέλους εἰσπράξεως χάριν παραφυλακὰς καθιστάτω
E 119: ἐν οἷς ἂν τόποις δημο[σιώνη ἐποίκιον χάριν τε]λωνίας ὑπάρχη

χειρόληνπτος·

A 52: ὅθεν ἂν [δ]ύνηται χειρολήνπτου

χρέος·

A 77: [ἔστω δὲ ταύτη χρ]ῆος ἐκάστου δ[ι]εγγυῶντος | πρὸς δηνάρια πεντακισχεῖλια

χρήσις·

A 12: ἐάν μ]ή τ]ινά Λύ[κ]ιοι χρ[ήσε]ως ιδί[ας] χάρι]ν ἐπάγων[ται]

K b9: [τέλος δὲ οὐ δώσουσιν οἱ ξ]ένοι οὐδὲ τῶν πρὸς ἀκολουθίαν ἢ χρήσεος ἔνεκεν

K d15:] εἰς τὴν ἰδίαν χρῆσιν ΡΟΔΙ | [

E 60: ὁ ἂν πρὸς τὴν χ]ρῆσιν τότε ἄγωσιν ἢ φέρωσιν

E 62 πρὸς τὴν ἰδίαν χρῆσιν ταύτης τῆς | [πορείας χάριν

E 65: ὅπερ ἂν τότε πρὸς τὴν ἰδίαν χρῆσιν κομίζῃ

E 82: ἐκ τῆ]ς χώρας ταύτης ἢ οἰκίας πρὸς τὴν ἰδίαν χρῆσιν εἰς χώραν ἢ οἰκίαν πρὸς τὴν ἰδίαν χρῆσιν ἐξάγῃ

E 84: ὁ ἂν τις πρὸς τὴν ἰδίαν χρῆσιν εἰς ταύτην τὴν χώραν ἢ τὴν πόλιν ἦ[ς] | [πολιτείας αὐτὸς ἔσται]

χρόνος·

A 81: [ἄλλο] τὸ καὶ ἐπὶ τοῦ λοι[πο]ῦ χρό[ν]ου πρὸς τὴν ἀπόδοσιν | φυλασέσθω

K a9: ἄρχοντας τοῦ χρόνο[υ τῆς κυρώσεως τῆς ἐπανγγελίας

E 149: ὁ τὴν δημοσιωνίαν ταύτην μισθωσάμενος οὗτος ὅσον χρ[όνον

χωρίον·

A 52: ἐ[ὰ]ν δὲ ἐξ οἰκί[ου] ἢ χωρίου ποιῆτα[ι]

ὠνόμομαι ·

A 42: ὁ ἐν μεσογείᾳ | [ω]γούμενος κρόκον ^{vac.} ἀπογραφέσθω ἐπὶ τοῦ ἐγγί[στα π]αραφυ[λακος]

ὠνητής ·

A 68: [μ]έχρι ἂν οἱ τοῦ δημοσιωνίου ὠνηταὶ δοκιμάσω[σι]ν τὸ πω[λείν]

A 76: ἡ διενγύ[η]σις τοῦ τέ[λ]ους | ὠνητοῦ {ὠνητοῦ} γειγέσθω

A 79: ὁ ὠνητής, ὧ ἂν ἐνιαυτῷ τῆς τελωνείας | ἄρξῃται τοὺς πρότους πληρώσας τῆς τελων[εί]ας μηνῆς ἕξ

M 6: εἴτε διὰ τῶν ὠνητῶν εἴτε διὰ τῶν [.]

ὠνιον ·

A 41: ὅτι δ' ἂν τούτων [παρα]νομ[ή]θ[η], τὰ ὠνια [ἔ]στω τ]οῦ [τελ]ώνου ·

A 51: [ἔ]στω τοῦ τελώνου τ[ὰ ὠ]νια

A 69: ὑπὲρ δὲ [τ]ῶν π[άντων] ὠ[νίω]ν τὰ κα[τὰ] τοῦτον τὸν νόμο]ν διωρισμ[ένα] | τέλη [δ]ι[δ]ό[σθω]

E 20: ὠνιον ἐκ πλοίο[υ] | [μή τις δόλω] πονηρῷ ἀναπόγραφον ἀφαιρείτω μήτε ἐκ]νευέτω

E 21: τὸ ὠνιον ἐκεῖνο καὶ τὸ πρᾶγμα τοῦ | [τελώνου ἔ]στω

E 47: τὸ πρᾶγ]μα ἐκεῖνο καὶ τὸ ὠνιον τοῦ τελώνου ἔστω

E 47: ἐὰν βούληται τὸ ὠνιον ἠγορασμένον ἔχειν

E 53: τὸ πρᾶγμα ἐκεῖνο | [καὶ τὸ ὠνιον τοῦ τελών]ου ἔστω

E 55: ἐὰν δ' ὑπεναντίον τι τούτοις γένηται, τὸ πρ[ᾶγ]μα ἐκεῖνο καὶ τὸ ὠνιον τοῦ τελώνου ἔστω

E 58: τό τε πρᾶγ]μα ἐκεῖνο καὶ τὸ ὠνιον δ]ιακεκρίσθω

ÖZGEÇMİŞ

Adı ve SOYADI : Burak TAKMER
Doğum yeri ve Tarihi : Ankara 15.04.1972
Medeni Durumu : Evli

Eğitim Durumu

Mezun Olduğu Lise : Antalya Anadolu Lisesi
Lisans Diploması : Akdeniz Üniversitesi Fen-Edebiyat Fakültesi
 Klasik Arkeoloji Bölümü
Yüksek Lisans Diploması : Akdeniz Üniversitesi Fen-Edebiyat Fakültesi
 Eskiçağ Dilleri ve Kültürleri Bölümü
Tez konusu : Lykia Oroğrafyası
Yabancı Dil/Diller : İngilizce/Almanca

Bilimsel Faaliyetler

MAKALELER

1. B. Takmer, Doğu Nerede? Batı Akdeniz Mimarlık Dergisi 38, 1999, s. 39-40.
2. B. Takmer, Modern Bilimde Hint-Avrupa Anavatanı Sorunu ve Hitito-Luviler, Adalya IV, 1999-2000, s. 21-49.
3. B. Takmer - N. Tüner, Epigraphische Mitteilungen aus Antalya VIII. Four Epigrams from the Periphery of Nicaia, Epigraphica Anatolica 33, 2001, s. 179-183.
4. B. Takmer - E.N. Akdoğu Arca, Ogyges'in Kişiliğinde Panyasis'in Fragmanı Üzerine Bazı Yorumlar: Bellerophon'tes Mitosunun Yeniden Değerlendirilmesi ve Lykia'nın Erken Tarihi, Adalya V, 2001-2002, s. 1-34.
5. B. Takmer, Lykia Oroğrafyası , S. Şahin – M. Adak (eds.), Likya İncelemeleri 1 (İstanbul 2002), s. 33–51 (Arkeoloji ve Sanat Yayınları. Epigrafi ve Tarihi Coğrafya Dizisi 1).
6. B. Takmer, Two Milestones on the Road from Myra to Limyra, Gephyra 1, 2004, 107-117.
7. B. Takmer - N. Gökalp, The Sanctuary of Μητηρ Θεων Ουεγεινον at Zindan Mağarası in the Territory of Timbriada in Pisidia, Gephyra 2, 2005 (baskıda).

ULUSAL SEMPOZYUM BİLDİRİLERİ

- 28-30 Kasım 2002 –(Antalya) Batı Toroslar I. Ulusal Sempozyumu'nda "Batı Toroslar'da İki Mito" konulu konferans

ULUSLARARASI SEMPOZYUM BİLDİRİLERİ

- 27–30 January 2005 – (Athens) First Greek–Turkish Epigraphic Colloquium: *Epigraphic Research in Greece and Turkey* sempozyumu'nda “Die Zollinschrift aus Andriake: Lex portorii provinciae Lyciae,, konulu konferans.

- 24-26 February 2005 – (**München**) Griechische Epigraphik in Lykien. Eine Zwischenbilanz sempozyumu'nda "Lex Portorii Provinciae Lyciae: Eine neue Inschrift aus Andriake" konulu konferans.

DIĞER BİLDİRİLER

- 30 Haziran 2004 - (Bonn Üniversitesi Eskiçağ Bilimleri Enstitüsü) Enstitüde katıldığım Doktorantenkolloquium'da tez tanıtımı.
- 11 Mart 2005 – (Antalya Müzesi) "Andriake Gümrük Yazıtı. Lex portorii provinciae Lyciae,, konulu konferans

İş Denevimi

Stajlar

- Patara Antik Kenti Kazıları, Antalya (1996–1997)
- Orthosia ve Harpasa Antik Kentleri Yüzey Araştırmaları, Aydın (1998)
- Sultandağı'nda (Philomelion, Thymbrion/Hadrianopolis, Tyraion) yürütülen Epigrafi ve Tarihi Coğrafya Araştırmalarına katılım, Konya (1998)
- Sagalassos Antik Kenti Kazısı'nda Epigrafik Çalışma, Burdur (1999)
- Doğu Lykia Yüzey Araştırmaları, Antalya (2000-2002)
- Kütahya Müzesi'nde Tanrıça Hekate adakları üzerinde yürütülen bilimsel çalışmalara katılım (2002)
- Aksu İlçesi, Zindan Mağarası - Meter Theon Veginon Tapınağı'nda Isparta Müzesi tarafından yürütülen kazıda epigrafik çalışma, Isparta (2003)
- Kayseri, Sivas ve Tokat Müzelerinde bulunan Latince ve Helence yazıtlar üzerinde yapılan epigrafik müze çalışması yürütücü yardımcısı (2004)

Çalıştığı Kurumlar

- Garanti Bankası Kredi Kartları Servisi
Akdeniz Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü

Adres

- Gürsu Mah. 351 Sok. Özemek Sitesi A Blok No: 20/6

Tel. no

- 228 57 91